

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ.

DIODORI

BIBLIOTHECA HISTORICA.

EX RECENSIONE ET CUM ANNOTATIONIBUS

LUDOVICI DINDORFII.

VOL. III.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXVII.

186

Handwritten signature or number in blue ink, possibly 'J. M. 288'.

~~100~~
Bibliotecă Centrală Universitară
"Carol I" București

Cota 10433

100

B. C. U. "Carol I" - Bucuresti

C201801192

100

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

6710970

PRAEFATIO.

Decem posteriorum Diodori librorum codices quum frequentibus lacunis maxime et nominibus insolentioribus aut peregrinis graviter plerumque corruptis priorum quinque librorum codicibus sint haud paullo vitiosiores, etsi leviora de utroque genere vitia facile possunt corrigi, ubi aut unum alterumque vocabulum excidit aut nomina aliunde cognita magis minusve leguntur depravata, graviora tamen, ut difficiliora sunt ad emendandum, ita eadem codicibus superstitionibus pleraque multo videntur antiquiora. Spem certe quam propter versus nonnullos ab eo uno servatos libro 12, c. 57, 5, *of δὲ* — *ἐνιαυτόν*, excitaverat codex librorum undecimi usque ad sextum decimum nunc in insulae Patmi monasterii S. Ioannis bibliotheca servatus, quem sub finem praefationis accuratius descripsi, fore ut et plura de hoc genere praerberet et gravioribus vitiis mederetur, ita destituit ut non solum nihil amplius eiusmodi suppeditet, sed etiam integris saepe membris, quae in ceteris sunt servata, propter homoeoteleuta omissis sit defectus aliisque quibus illi carent vitiis in nominibus maxime deformatus, ut eius eadem sit ad ceteros codices ratio quae illorum inter se, quorum alteri ex alteris sunt supplendi et emendandi. Nam in libri undecimi capitibus duodecim primis, quae ex eo expressa exhibuit Bergmannus, recte quidem cap. 3, 7, *νήες δὲ σύμπασαι*, addit articulum *αι* ante *σύμπασαι*, (qui saepius sic neglectus videtur apud Diodorum, velut 16, 77, 4: *Εἶχον δὲ σύμπαντας σὺν τοῖς προῦπάρχουσιν ἐν τῇ νήσῳ πεζοὺς μὲν πλείους τῶν ἑπτακισμυρίων,*

sed 78, 2: Ἐχων τοὺς σύμπαντας οὐ πλείους τῶν μυρίων· et 17, 17, 4: Ὡστε σύμπαντας ὑπάρχειν ἑπτεῖς τετρακισχιλλοὺς καὶ πεντακοσίους,) et c. 8, 1: Προεῖπεν ὅτι βιασαμένοις αὐτοῖς ... δωρεάς ... δώσει, sequente φεύγουσι δέ, inserit μὲν post βιασαμένοις, sed male idem μὲν ter omittit c. 1, 3, ἀνεψιὸς μὲν καὶ κηδεστὴς ἦν Ξέρξου· c. 4, 3, πρὸς μὲν τὸ κωλύσαι· c. 7, 2, ὀλίγον μὲν χρόνον, ubi abesse non potest particula, quae mihi c. 9, 4: Λεωνίδας τούτοις παρήγγειλε ταχέως ἀριστοποιεῖσθαι, ὡς ἐν ἄδου δειπνησομένους, αὐτὸς δ' ἀκολούθως τῇ παραγγελίᾳ τροφήν προσηνέγκατο, iam olim non minus visa est desiderari quam 19, 67, 5, ubi recte libri: Τούτῳ μὲν παρήγγειλε βοηθεῖν Ἀκαρναῶσιν, αὐτὸς δὲ κτλ., et 20, 73, 3, aliisque locis similibus.

Cap. 5, 5 vero quod post περὶ δὲ τῆς χώρας ἦν ὑπισχνεῖται δώσειν, addit ὁ βασιλεὺς, et supervacuum est post συμμαχοῦντες τῷ βασιλεῖ abestque post prius ἐπηγγεῖλατο δώσειν, et facile potuit ex sequenti continuo ὁ δὲ βασιλεὺς nasci. Item quod c. 9, 4, ubi libri partim οὕτω δυνήσεσθαι πολὺν χρόνον ἰσχύειν partim οὕτω γὰρ δυνήσεσθαι, solus praebet νομίζων οὕτω δυνήσεσθαι, quum utrumque congruat sententiae et Diodori consuetudini, incertum γὰρ an νομίζων insertum sit a correctore defectum expleturo. Idem vero praeter particulam μὲν aliquoties, ut modo dixi, neglectam, et c. 5, 1, δὲ post ἐκεῖθεν, male c. 11, 6, omittit ἐν ante Θερμοπύλαις, ut quod c. 4, 1, ἐπ' Ἀρτεμισίον praebet pro ἐπὶ τὸ Ἀρτεμισίον, inter quae variat etiam Herodotus, et c. 8, 4, αὐτοὺς omittit post περιληφθέντας, fortasse casu sit factum. Nam quod c. 1, 3, ἦν, c. 5, 1, εὐθύς omittit, utrumque commune habet cum aliis.

Solus vero omittit integra membra c. 4, 6, μετενόησαν καὶ μετέθεντο πρὸς τοὺς Ἕλληνας, et c. 6, 4, ubi libri cum dittographia συνέβη δὲ ἐν τοῖς Μήδοις εἶναι καὶ τῶν ἐν Μαραθῶνι τετελευτηκότων. συνυπέδειξε δὲ τοῖς Μήδοις καὶ τῶν ἐν Μαραθῶνι τετελευτηκότων ἀδελφούς καὶ υἱούς, omittit illa συνυπέδειξε — τετελευτηκότων, quo nihil proficitur ad emendandum locum graviter depravatum, in quo recte Wesselingius delevit verba συνέβη — τετελευτηκότων, in — ἔδειξε autem Reiskius latere coniecit — ἔμιξε, quae-

cunque fuerit prior pars compositi, ut alibi confusa sunt haec verba.

Praeterea non solum deteriores formas praebet cum aliis, ubi alii meliores, ut c. 1, 2, Συρακούσιος, ib. 3, ἀφηγήσασθαι pro ἀφηγήσασθαι, c. 2, 2, ἐπιβουλὴν pro ἐπιβολήν, ib. 3, Φώκειαν pro Φώκαιαν, c. 3, 2, Αἰνιᾶνες et Περραιβοί pro Αἰνιᾶνες et Περραιβοί, ib. 7, στρατείας pro στρατιᾶς, c. 4 et seq. Λεωνίδης, ut c. 6, 2, Δημάρατον, pro Λεωνίδας et Δαμάρατον, c. 4, 4, στρατεύωσιν pro στρατεύσῃσι, ib. 5, ἄμα pro ἄμ', (sed c. 5, 2, ὥστ' pro ὥστε), c. 5, 3, ἀενάους pro ἀεναούς, c. 6, 4, τιμωρήσασθαι pro τιμωρήσεσθαι, sed etiam solus, ut c. 1, 1, στρατιᾶς pro στρατείας, et ibid. 2, Ἄσταλος pro Ἄσυλος, quum verum sit Ἀστύλος, c. 3, 3, ἐθελουτῆ pro ἐθελοντί, ibid. 6, διεσκαῦθαι pro διεσκάφθαι, c. 4, 2, ἐπὶ pro ἐπ', c. 6, 1, φευξοῦνται pro φεύξονται, et ibid. 4, προσέπεσαν pro προσέπεσον, παρασκευασμένος pro παρεσκευασμένος, c. 11, 6, μνάστῃς pro μνάστις, ἀένναον pro ἀέναον, c. 12, 1, Καδμίαν pro Καδμείαν, et ib. 4, τεττεράκοντα pro τετταράκοντα, et his praeterea viliis quibus ceteri carent est depravatus: c. 1, 2, Οὐεργίνιον Τρίκοστον] Οὐεργίνιόν τε καὶ Τρίκοστον· c. 2, 3, κήρυκας] καὶ κήρυκας· c. 4, 1, τοὺς ante ἱκανοὺς erasum· ib. τοὺς βαρβάρους] τοὺς τὰ περσῶν αἰρουμένους, sed ut περσῶν et per compendium scriptum υμένους sint in rasura; c. 5, 4, χώραν τοῖς Ἑλλησι πλείω καὶ βελτίω] χώρας τοῖς Ἑλλησι πλεονας καὶ βελτίους· ib. 5, μετὰ τῶν ὀπλων] μὲν τῶν λοιπῶν, sed pr. ὀπλων· c. 10, 1, Περσῶν στρατοπεδείαν] στρατῶν στρατοπεδείαν· c. 11, 4, ἀλλὰ κρῖνοντες] ἀλλ' ὡς κρῖνοντες· c. 12, 5, ὑπήκουον] ἐπήκουον. Idem saepe addit ν ephelcysticon ante consonas.

Veriora autem ceteris libris, aut nihilo certe deteriora, haec tantum praebet:

Cap. 1, 5, πλῆθος χρημάτων] χρημάτων πλῆθος. Quo ordine saepe, non semper, utitur Diodorus, qui 12, 38, 2, πλῆθος ἱκανὸν χρημάτων· 16, 22, 1, ἐδωρήσατο πλῆθος χρημάτων· 18, 41, 4, παραλαβὼν πλῆθος χρημάτων· 19, 48, 8, καὶ ἄλλο πλῆθος χρημάτων· eodemque modo alios genitivos et praeponit vocabulo πλῆθος et postponit, etiam

libris, ut hic, inter utrumque ordinem variantibus 15, 3, 3, ubi post *σίτου πλήθος ἐν τῆς Κιλικίας παρακομίσαντες* quod sequitur *πλήθος σίτου ἱκανὸν παρεκόμισε* et est 13, 88, 3 *πλήθος σίτου παρακομίζοιεν*, in duobus rectius videri potest scriptum sine hiatu *σίτου πλήθος ἱκανόν*, quo ordine etiam alibi utitur. Atque sic non modo ubi hiatus evitatur praeposit *πλήθος*, sed etiam ubi nihil interest, ut 4, 17, 1, *πλήθος στρατιωτῶν* 5, 41, 2, *πλήθος οἰκητόρων ἔχοντα* 5, 77, 1, *τοσοῦτο πλήθος καρπῶν* 12, 58, 3, *πλήθος ὑδάτων*, 15, 40, 4, *πλήθος μισθοφόρων* 16, 10, 1, *πλήθος ἀόπλων ἀνθρώπων* 16, 30, 1, *πλήθος ἠθρολόθη μισθοφόρων* 17, 72, 5, *πλήθους λαμπάδων* 19, 108, 2, *πλήθος ἀνθρώπων* 20, 58, 3, *πλήθος πιθήκων*, ut appareat non uni eidemque eum in his formulis ordini se astrixisse, ut fecit in aliis nonnullis, velut in locutione *πολὺν ποιεῖν φόνον*, cuius loco quod semel est 12, 79, 4, *πολὺν φόνον ἐποιοῦν*, haud dubie ex libro uno corrigendum *ἐποιοῦν φόνον*, ut in eadem formula non ferendum est medium 15, 65, 2, ubi *ἐποιοῦντο*, ex libro uno 17, 19, 6, iam olim a me correctum, et nunc etiam 18, 17, 4, a me sublatum, ut non minus vitiosum quam apud Polybium 3, 110, 5, *πολὺν ἐν αὐτοῖς ἐποιεῖτο θόρυβον*, cui restituendum *ἐπολεῖ*, ut activo semper etiam in hac formula utitur Diodorus.

Porro quod codex c. 2, 5, *ἔσπευδον γὰρ ἀπάσας τὰς Ἑλληνίδας πόλεις περιλαβεῖν ταῖς προφυλακαῖς*, ut c. 4, 1, de iisdem dicitur: *Ἐσπευδον γὰρ τοὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων προελομένους ἐντὸς περιλαβεῖν*, mutat in *διαλαβεῖν*, quod verbum cum *φυλακαῖς* saepe coniunxit Diodorus, estque cum altero etiam 18, 51, 1, permutatum, ubi libris nonnullis pro *τὰς ἀξιολογωτάτας πόλεις φρουραῖς περιλαμβάνειν* praebentibus *διαπαραλαμβάνειν*, alterum latere apparet, hic quoque praeserendum videatur, etsi quod hic est in ceteris *περιλαβεῖν* optime convenit *προφυλακαῖς*.

Cap. 4, 6, *κατεπαγγελόμενοι* vel *κατεπαγγελομένοι* δ' ἦσαν, quod ceteri praebent pro *κατεπηγγελέμενοι* a me restituto, paullo melius scribit *κατεπαγγελέμενοι*, et c. 5, 1, *πορευομένῳ* pro *πορευομένῳ*, quod ego correxi *πορευομένη*.

Cap. 8, 5, παρὰ τοῖς Πέρσαις τις, ὄνομα Τυρρασιτιάδας, scribit Τυρρασιτιάδας nomen aliunde non cognitum.

Cap. 9, 1: Πρέπει γὰρ τοὺς ἡγουμένους τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῶν πρωτείων ἀγωνιζομένους ἐτοίμως ἀποθνήσκειν, transponit ἀποθνήσκειν ἐτοίμως, etsi 18, 22, 3, vel praecedente adverbio ὑπομένοντες τὸ δεινὸν παραστατικῶς, continuo sequitur ἐτοίμως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀπέθνησκον.

Cap. 10, 2: Ἡ τε γὰρ νῦν ἀφῆρητο τὴν ἀληθινὴν ἐπίγνωσιν, ἢ τε ταραχὴ . . πολὺν ἐπολεῖ φόνον, praebet ἀφῆρητο, ut ego vicissim paullo post restitueram ῥαδίως ἂν ἀνήρητο pro ἀνηρεῖτο, servat vero cum ceteris διὸ καὶ πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Λεωνίδα ἀνηροῦντο, πλείους δὲ ὑπὸ τῶν ἰδίων ὡς ὑπὸ πολεμίων διὰ τὴν ἄγνοιαν ἀπώλοντο, pro ἀπώλλυντο, quod ego olim volueram, estque si ἀφῆρητο legitur, magis etiam congruum, neque intelligitur cur Diodorus hic non eodem sit modo loquutus quo 14, 52, 4: Ὡσθ' οἱ μὲν εἰς χεῖρας συμπλεκόμενοι . . ἀπέθνησκον, οἱ δ' ὑπὸ τῶν Μοτυαίων ἐξωθούμενοι . . ἀπώλλυντο. Saepe autem haec constat permutari, ut apud Zonaram Ann. vol. 1, p. 152, A: Οὐδεὶς ἐμάχετο, ἀλλ' οἱ μὲν ἔφευγον, οἱ δὲ καὶ ἀμαχεῖ ἀπώλλυντο, liber unus ἀπώλοντο, et vicissim apud Thucydidem 7, 46: Οἱ μὲν ἀπώλλυντο, οἱ δὲ ἐσώθησαν Cobetus ad Hyperidem p. 59, restituit ἀπώλοντο.

Cap. 11, 3, τὴν μὲν μάχην αὐτοῖς εἶναι κρίνοντες πρὸς τοὺς βαρβάρους scribit, ubi alii ἐν αὐτοῖς vel αὐτοῖς, unde nihilo deterius ἕαντοῖς receptum.

Cap. 11, 6, οὐχ οἱ τῶν ἱστοριῶν συγγραφεῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ποιητῶν καθύμνησαν, ut unus pro simplici πολλοί, solus praebet πολλοὶ καὶ, servat vero cum ceteris μόνον, quod haud dubie μόνον scripserat Diodorus, ut et Arsenius Viol. p. 342, 2, haec excerpens et corrumpens ponit οὐ μόνον ὑπὸ τῶν συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ παρὰ ποιητῶν ὑμνήθησαν, etsi nulla eius auctoritas, et ipse locis similibus 1, 88, 2: Οὐκ Αἴγυπτίους μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους: et infra 11, 26, 1: Οὐκ ἐπὶ τούτων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν πολεμιατάτων Καρχηδονίων. 13, 47, 4: Οὐ γὰρ μόνον τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ τοῖς παροικουσί ξένοις. 19, 1, 6: Οὐ τὰς Συρακούσας μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν Σι-

κελλαν· 20, 31, 1: Οὐχ οἱ στρατηγοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πλήθη· 111, 2: Οὐ τὰς κατὰ τὴν Ελλάδα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν. Pro quo μόνον hic ex praecedenti μόνον τῶν πρὸ ἑαυτοῦ facile potuit inferri, etiam alibi saepe libris sic variantibus, ut 4, 33, 6, τρεῖς γὰρ ἀπὸ τῶν εἰκοσι μόνον διεσώθησαν, deteriores μόνον, ut omnes ib. 9, εἰς τὴν πλησίαν ὕλην pro πλησίον, de quo dixi praef. vol. I, p. XXXIX, et 20, 36, 3, οὐ τοὺς εὐγενεῖς προσγράφων μόνον, alii μόνους, pariterque apud alios.

Recte vero et ἀνδρεία, quod raro in aliis servatum, scribit pro ἀνδρία c. 4, 2; 6, 2; 8, 1, et c. 3, 8, Σουλίον pro Σουλέου, et, quod c. 12, 3, pro τριακοσίας ex praecedenti versu repetito iam Wesselingius ex Herodoto 8, 7, restituendum coniecerat, διακοσίας, quo minus iam dubitandum de eodem vitio 11, 71, 5; 13, 25, 2, tollendo, quum Diodorus ipse redarguat 11, 74, 3, libri autem perpetuo fallant multoque etiam peius depravati sint in numeris.

Graviora igitur vitia illa quae in ceteris codicibus per libri undecimi capita priora duodecim conspiciuntur quum pleraque hoc quoque codice sint antiquiora, in omnibus non multum apparet esse praesidii ad emendandum Diodorum. Cuius si ipse ille codex superesset quem Constantinus eclogariis suis excerpendum dedit aut quem Photius usurpavit*), ceteris non

*) De gravissimis tamen vitiis, quibus tituli de sententiis codex palimpsestus Vaticanus multo pluribus contaminatus fertur quam eiusdem codicis particula titulum de virtutibus et vitiis continens Turonensis, nonnulla fortasse difficultati litteras obscuratas agnoscendi sunt imputanda, ut si quis codicem cum correctionibus iam factis compararet, minus depravatum esset inventurus, et fortasse 34, 4, 2: Ὅστε εἰς ἔλεον καὶ συμπάθειαν ἐπανατραπήναι τὸ στρατόπεδον, id ipsum potius quod ego vocabulo nihili substitui ἅπαν τραπήναι, et 34, 6, 2: Ἐχων πλήθος οὐ νεοσύλλογον καὶ φυλῶδες, aliquid similis agnitus esset ei quod mihi in illo φυλῶδες latero videtur, συρφετώδες, quo utitur Polybius. — Nec Photium, quae in eius excerptis vitiosa nunc leguntur, omnia ipsum intulisse, sed interdum codicis sui credibile est deceptum fuisse vitiis, ut de Dione Cassio dixi ad illum vol. I, p. XIX. Suidam vero, qui permulta ex fragmentis, perpauca ex libris 13—20 excerpserit, illorum quoque nonnisi eclogis esse usum, integrorum ne ha-

magis, ut opinor, multo emendatior reperiretur quam Polybii codice quinque librorum Vaticano emendatior fuit codex quo usi sunt eclogarii Constantiniani, quum ipse omnibus his libris, qui millenis circiter annis ab aetate scriptorum distant, multis seculis antiquior Eusebius vitia librorum Diodori superstium saepe repetat, raro emendet, interdum augeat, ut Xenophontis codicum ab illo repeti dixi praef. ad Comment. p. V, et aliorum G. Dindorfius praef. vol. 1, p. XVII s., etsi quaedam librariis sunt tribuenda, ut alibi dicam.

Supersunt enim in illa parte praeter vitia iam notata aut sublata etiam alia magis minusve gravia, de quibus etsi alibi mihi erit agendum, non alienum tamen ab hoc loco est ostendere nihilo meliorem etiam in his esse huius codicis quam ceterorum fidem.

Nam cap. 4, 1: *Ἐπειδὴ πλησίον εἶναι προσπηγγέθησαν αἱ τῶν Περσῶν δυνάμεις*, Diodorus haud dubie scripserat, ut solet, *προσηγγέθησαν*, quum alterum sit potius, insuper nunciare, ut apud Xenoph. Hist. Gr. 4, 3, 2, post *ἀπαγγέλλειν*. Et quum 19, 38, 5, *ἐβουλεύοντο πῶς χρηστέον τοῖς προσηγγελημένοις*, in aliis scriptum sit *ἐπηγγελημένοις*, pro *ἀπηγγελημένοις*, hic quoque *απ* fortasse est ex dittoграфия natum.

Cap. 5, 4: *Ὁ μὲν Ξέρξης ἀπέστειλεν ἀγγέλους εἰς τὰς Θερμοπύλας τοὺς ἅμα μὲν κατασκευομένους τίνα διάνοιαν ἔχουσι περὶ τοῦ πρὸς αὐτὴν πολέμου*, etsi plura possint videri excidisse, ut c. 2, 4, est *ἅμα μὲν ποιοῦμενος* — *ἅμα δὲ ἐλπίζων*, satis tamen habui secludere μὲν, saepe male illatum, ut c. 13, 4: *Τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας τῶν τε ἄλλων (addendum τῶν) χρησίμων ὅσα δυνατὸν ἦν*, et c. 59, 4: *Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Μικυθός μὲν ὁ τὴν δυναστείαν ἔχων Πηγίου καὶ Ζάγκλης πόλιν ἐκτίσε Πυξοῦντα*, aliisque locis nonnullis, ubi in fine annorum nihil sequitur quod ei respondeat, de quibus dicam ad ipsos.

buisse quidem codicem, satis ex eo ipso videtur perspicui. Zonaras autem ne fando quidem cognitam habuit Diodori historiam, cuius Constantinus Lascaris apud Fabricium Bibl. Gr. vol. 14, p. 29 ed. pr. omnium 40 librorum codicem in bibliotheca imperatoria Cpolitana se vidisse fabulatur.

Cap. 7, 2: *Κίσσιοι καὶ Σάκαι κατ' ἀρετὴν ἐπίλεκτοι διεδέξαντο τὴν μάχην, καὶ νεοχοὶ πρὸς διαπεπονημένους συμβαλόντες ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμενον τὸν κίνδυνον,* iam Wesselingius notavit διαπεπονημένους, quod exercitatos potius significat, de fessis dictum, qua significatione simplex potius usurpatur aut καταπονεῖσθαι. Quorum alterum hic restituendum videtur, ut infra est c. 11, 2, *τοῖς μὲν σώμασι κατεπονήθησαν.*

Cap. 8, 2, quod est ἐφημερεύοντες τοῖς κινδύνοις ἡμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους, Diodorus scripserat ἐνημερεύοντες, ut 17, 70, 4, *οἱ Μακεδόνες ἐνημερεύσαντες ταῖς ἀρπαγαῖς,* et 32, 17, *μέχρι νυκτὸς ἐνημερεύων ταῖς τῶν πόων μελέταις,* alibi pro eodem dicens διημερεύειν ἐν, quam praepositionem male interdum negligunt libri, ut 12, 61, 5, quum alterum alius sit significationis. — Ibid. 4: *Ἐπηγγέλματο διὰ τινος ἀτραποῦ στενῆς τοὺς Πέρσας ὀδηγήσειν, ὥστε γενέσθαι τοὺς συνελθόντας αὐτῷ κατόπιον τῶν περὶ τὸν Λεωνίδα.* Usitatum in tali caussa est verbum συνεξέρχεσθαι, ut sequitur 5: *Ὁ δὲ βασιλεὺς περιχαρῆς ἐγένετο, καὶ τιμήσας δωρεαῖς τὸν Τραχίλιον συνεξέπεμψεν αὐτῷ στρατιώτας δισμυροὺς νυκτὸς,* et supra c. 4, 5, *suit de Graecis ad Thermopylas συνεκπεμφθέντων,* librarii autem saepe apud Diodorum sic alteram omiserunt praepositionem, ut 4, 51, 3, in *συνθεαζούσης* pro *συνενθεαζούσης* 20, 68, 3, in *συνεβίβασε* pro *συνενεβίβασε*, et, ut videtur, 15, 14, 1, in *τῶν προοικούντων ἐν τῇ νήσῳ* pro eo quod praecessit *προενοικούντων*, ut 19, 79, 4, *τὴν μὲν πόλιν κατέσκαψε, τοὺς δ' οἰκοῦντας μετήγαγεν εἰς Πάφον,* scripsi *ἐνοικοῦντας*, et *προδιελθεῖν* 3, 11, 4, in uno mutatum in *προελθεῖν*, omninoque saepe perierunt praepositiones compositorum, ut in *πολιορκεῖν* pro *ἐκπολιορκεῖν*, *καταλαμβάνειν* pro *ἐγκαταλαμβάνειν*, *στρατεύειν* pro *συστρατεύειν*. Quo pertinent 11, 64, 3: *Ἐπλησαν ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα μεγάλων ἀτυχημάτων,* pro *ἐνέπλησαν*, quo alibi ulitur, et 12, 65, 4: *Οὗτοι μὲν ἐπορεύοντο τὴν χώραν πορθοῦντες,* pro *ἐπεπορεύοντο*, ut alibi dicit cum aliis, et 20, 29, 5: *Τῶν ἱππέων εἰληφῶς τὴν ἡγεμονίαν,* ubi *παρειληφῶς* scripsisse Diodorum, quod *προειληφῶς* scriptum in duobus, osten-

dit 37, 15, 1: Τὴν τῶν ὄλων ἡγεμονίαν παρειληφώς, ut alibi in formula παραλαβεῖν τὴν ἀρχήν, qua saepe utitur, interdum intercidit praepositio. Itaque Diodorum quoque nemo dubitabit scripsisse συνεξεληθόντας, ut Thucydidis 5, 7: Ἀναλογιζομένων ... οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῶ ξυνῆλθον, ipsum οἴκοθεν poscit quod nunc restitutum ξυνεξεῆλθον, ut 1, 3: Οὐδὲν πρὸ τῶν Τρωικῶν δι' ἀσθένειαν καὶ ἀμιξίαν ἀλλήλων ἀθρόοι ἔπραξαν, ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν στρατείαν θαλάσση ἤδη πλείω χρόμενοι ξυνῆλθον, accusativus στρατείαν quod Classenus reposuit et liber unus, qui ἐξεῆλθον, monstrat ξυνεξεῆλθον, ut apud eundem 3, 111; 8, 61, libri inter utrumque variant, et alibi inter alia similia composita.

Cap. 10, 3: Ὁ μὲν Ξέρξης ἦν ἐκπεπηδηκώς πρὸς τὴν ταραχήν, οἱ δ' Ἕλληνες εἰσπεσόντες εἰς τὴν σκιηνὴν τοὺς ἐγκαταλειφθέντας ἐν αὐτῇ σχεδὸν ἅπαντας ἐφόνευσαν, scripsi ἐγκαταληφθέντας, ut 13, 57, 2, ubi τῶν δὲ ἐγκαταλειφθέντων σωμάτων, quod praefendum etiam 12, 56, 6, τοὺς ἐγκαταλειφθέντας ἅπαντας ἀνεῖλον, etsi utroque loco alterum tuetur Wesselingius ad 15. 67, 2, quod de sociis dicere solet Diodorus derelictis.

Cap. 10, 4: Τῆς δὲ νυκτὸς καθεστῶσης ἐπλανῶντο καθ' ὅλην τὴν παρεμβολὴν ζητοῦντες τὸν Ξέρξην εὐλόγως, Diodori consuetudinem eiusmodi quid additum poscere ut 11, 61, 5: Τῆς δὲ νυκτὸς οὔσης ἀσελήνου καὶ σκοτεινῆς συνέβαινε τὴν ἀγνοίαν πολὺ μᾶλλον αὔξασθαι. 14. 72, 1: Αὐτὸς δ' ἀσελήνου τῆς νυκτὸς οὔσης περιήγαγε τὴν δύναμιν. 20, 96, 5: Ἀσελήνου δὲ τῆς νυκτὸς οὔσης, et contra 19, 31, 2: Τῆς δὲ νυκτὸς οὔσης αἰθροῦ καὶ πανσελήνου, asterisco interposito significavi. Καθεστῶσης autem illi idem est quod οὔσης, ut 1, 10, 3: Τῆς γῆς εὐκράτου καθεστῶσης. 20, 2: Μάρωνα γηραιὸν ἤδη καθεστῶτα καταλιπεῖν ἐπιμελητήν, et alibi saepe, nusquam ita ut hic loquuto.

Cap. 11, 2: Τίς γὰρ ἂν τῶν βαρβάρων ὑπέλαβε τὸ γεγενημένον; τίς δ' ἂν προσεδόκησεν ὅτι πεντακόσιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἐτόλμησαν ἐπιθέσθαι ταῖς ἑκατὸν μυριάσι; si scripsit Diodorus, satis negligenter est loquutus. Nam etsi προσδοκᾶν etiam cum praeteriti temporis verbis coniungi nemo nescit, ubi de re praeterita agitur, hic tamen

quum de Persis haec dicantur, et sententia poscat, ausuros esse, *τολμήσοιεν* potius dicendum, cui *ἐτόλμησαν* ex sequenti s. 3, *ἐτόλμησαν τοῖς ἀπιστομένοις πλήθεσι παρατάξαι*, facile potuit substitui. Non minus libros fallere credo, ubi alio modo vitiosa est oratio, *ibid.* infra: *Χρῆ γὰρ οὐκ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων κρῖνειν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, ἀλλ' ἐκ τῆς προαιρέσεως· τοῦ μὲν γὰρ ἡ τύχη κυρία, τοῦ δ' ἡ προαιρέσεις δοκιμάζεται.* Quae etsi ita scripta sunt etiam in Florilegio Vaticano apud Maium vol. 2, p. 568, tamen vix scribere potuit Diodorus, quum postrema nihil aliud dicant quam *τῆς δὲ προαιρέσεως ἡ προαιρέσεις δοκιμάζεται.* Quodsi quis conferat 26, 24, 2: *Διόπερ χρῆ τὴν ἀρετὴν τῶν ἀνδρῶν ἐξετάζειν οὐκ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐπιβολῆς καὶ τόλμης· τούτων μὲν γὰρ συμβαίνει τοὺς πρᾶττοντας εἶναι κυρίους, ἐκείνων δὲ τὴν τύχην ἔχειν ἐξουσίαν,* hic quoque *προαιρέσεως* ex sequenti versu repetitum suspicetur pro *ἐπιβολῆς.*

Cap. 12, 3: *Ἐνταῦθα δὲ μεγάλου πνεύματος ἐπιγενομένου ἀπέβαλε ναῦς μακρὰς τριήρεις μὲν ὑπὲρ τὰς τριακοσίας, ἱππαγωγοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων παμπληθεῖς,* qui contulerit cum c. 3, 7: *Ἡριθμήθησαν νῆες μακρὰὶ πλείους τῶν χιλίων καὶ διακοσίων,* et 9: *Τριήρεις μὲν οὖν τοσαῦται τὸ πλήθος ὑπῆρχον, ἱππαγωγοὶ δὲ ὀκτακόσιοι πεντήκοντα,* vel 20, 73, 2: *Παρεσκευασμένων νεῶν τῶν ἀπασῶν μακρῶν μὲν ἑκατὸν πεντήκοντα, πορείων δὲ κτλ.,* 82, 4: *Ναῦς μακρὰς μὲν παντοίας μεγέθει διακοσίας, ὑπηρετικὰ δὲ πλείω κτλ.,* non dubitabit Diodorum hic quoque non utrumque coniunxisse vocabulum, nedum ita esse loquutum quasi *ἱππαγωγοὶ* quoque sint *μακρὰὶ νῆες,* sed etiamsi non sequeretur *τριήρεις,* idem delendum esse tanquam scholion quale ad Aristophanis Eq. 1366, Av. 379, apponit scholiasta, qui *ναῦς μακρὰς* interpretatur *τριήρεις,* nec magis dubitabit de librorum sedulitate talia addendi, qui contulerit 11, 62, 1: *Εἰλήφει τριήρεις τριακοσίας καὶ τετταρακόντα ναῦς,* ubi vicissim delevi *ναῦς.* Quod etiam 13, 5, 3, 4, 6, mirum si ita addiderit Diodorus ut scriberet 3, *τὴν Σαλαμινίαν ναῦν,* sed 4, *τῆς Σαλαμινίας,* et rursus 6, *τῆ Σαλαμινία νηί,* neque ter sine illo *ναῦς:* quo non minus bene carebit quam Thucy-

dides 6, 53, 61, ubi, ut post Πάραλον 8, 74, addunt, aut ipse 3, 33 vel Xenophon Hist. Gr. 6, 2, 14, ubi non addunt libri. Quo de vitio dixit Cobetus ad Hyperidem p. 62, cuius sententiam de delendo apud Thucydidem illo ναῦν confirmat Diodori sic inter utrumque alternantis locus.

Nam etsi posteriores Diodori libri multo paucioribus scholiis ex margine illatis sunt deformati quam in primis quinque modo meliores modo deteriores tollunt codices, nonnulla tamen etiam in his conspiciuntur, velut 14, 117, 4: Τῆς ἀποσκευῆς πάσης ἐκυρίευσεν, ἐν ἧ καὶ τὸ χροσίον ἦν ὃ εἰλήφεσαν εἰς Ῥώμην, quam sermonis barbariem Diodoro indignam iudicans Niebuhrius Hist. Rom. vol. 2, p. 619, totum illud ἐν — Ῥώμην ex margine illatum coniecit, egoque certe seclusi εἰς Ῥώμην, quod scribere non potuisse Diodorum aliumve huius aetatis scriptorem recte animadvertit Niebuhrius. Ampliori vero interpretis appendice inutili aucta videntur verba Diodori 16, 33, 1: Ὑπέλαβεν οὖν αὐτῷ σημαίνεσθαι παρὰ τῶν θεῶν αὐξήσιν δόξης ἔσεσθαι διὰ τῆς αὐτοῦ στρατηγίας· τὸ δ' ἀληθές οὐχ οὕτως εἶχε, τὸναντίον δὲ παρεσημαίνετο, διὰ τὸ τοὺς Ἀμφικτύονας ἐκ τοῦ ζημιώματος τῶν Φωκέων εἰς τὸ ἱερόν παρανομησάντων καὶ διὰ τοῦτο ζημιωθέντων, ἐσημαίνετο ἢ ζημιά τῶν Φωκέων αὐξήσιν ἀπολήψεσθαι ταῖς τοῦ Ὀνομάρχου χερσίν. Ubi delendum esse totum illud διὰ τὸ — ἐσημαίνετο vel παρεσημαίνετο — ζημιωθέντων vix dubitabit qui contulerit 16, 91, 3: Ὁ μὲν οὖν Φίλιππος, σκολιῶς ἔχοντος τοῦ χρησμοῦ, πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον ἐξεδέχετο τὸ λόγιον, ὡς τοῦ μαντείου προλέγοντος τὸν Πέρσην ἱεροῦ τρόπον τυθήσεσθαι· τὸ δ' ἀληθές οὐχ οὕτως εἶχεν, ἀλλὰ τὸναντίον ἐσήμαινεν ἐν πανηγύρει καὶ θεῶν θυσίαις τὸν Φίλιππον ὥσπερ τὸν ταῦρον ἐστεμμένον σφαγήσεσθαι, aut 18, 65, 3: Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι διέλαβον αὐτὸν ἠκεῖν ἀποκαταστήσοντα τῷ δήμῳ τὴν τε Μουνυχίαν καὶ τὸν Πειραιᾶ, τὸ δ' ἀληθές οὐχ οὕτως εἶχεν, ἀλλὰ τὸναντίον αὐτὸς ἴδια παραληψόμενος ἀμφοτέρω πρὸς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ χρείας (παρῆν).

Cap. 12, 5: Οἱ μὲν ἄλλοι πάντες τὴν ἡσυχίαν ἐκρίναν ἔχειν, μόνος δὲ Θεμιστοκλῆς τὴν ἐναντίαν ἀπεκρίνατο γνώμην, διδάσκων ὅτι συμφέροι αἰεὶ τῷ στόλῳ συντεταγμένῳ

πλεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, quum παντὶ scripserim pro αἰί, ut mox est παντὶ τῷ στόλῳ τοῖς πολεμίους ἐπέπλευσαν, et 13, 100, 5: Ἐδεδοίκει γὰρ μήποτε τῷ στόλῳ πλευσάντων τῶν Ἀθηναίων ἐπ' αὐτοὺς κινδυνεύσῃ τὴν δύναμιν ἀποβαλεῖν ἅπασαν, item scribendum videtur παντὶ τῷ στόλῳ, (vel τῷ στόλῳ παντὶ, ut 15, 34, 4: Μετὰ τοῦ στόλου παντὸς πλεύσας· 18, 12, 2: Συμπαραπλέοντος αὐτῷ τοῦ στόλου παντός, 20, 76, 6: Συμπαραπλέοντος αὐτῷ καὶ τοῦ στόλου παντός· 27, 4, 3: Ὅστε στόλῳ παντὶ ναυαγῆσαι τοῦτον, ubi articulum, ut 15, 34, 4, in nonnullis, omissum, addidi praef. ad Polyb. vol. 1, p. IX, ut 24, 1, 9: Καρχηδονίων παντὶ στόλῳ πρὸς αὐτοὺς ἐλθόντων, iam olim dixeram corrigendum παντὶ τῷ στόλῳ), reponendum etiam quod iam ad Thesaurum Stephani v. Ἀποκρίνομαι p. 1495, B, conieceram ἀπεφῆναι, quum etiam locus Xenophontis Hist. Gr. 3, 5, 16: Θρασύβουλος δὲ ἀποκρινάμενος τὸ ψήφισμα καὶ τοῦτο ἐνεδείκνυτο, quem contuli, haud dubie sit vitiosus, et eodem fortasse modo corrigendus, ut apud ipsum Xenophontem Oec. 2, 5, eadem verba confusa conieci, etiam alibi permutata. Nam hoc, non illud, cum accusativo γνώμην coniungit Diodorus, ut alii quis. Ad formulam autem illam quae hoc loco est τὴν ἡσυχίαν ἔχειν vel ἄγειν notandum, etsi Diodorus, ut alii, modo addit articulum τὴν modo omittit, nunquam tamen omisisse videri ubi hiatus nasceretur omissio, ut 14, 64, 3, ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τὸ παράδοξον τεταραγμένοι ἡσυχίαν ἔσχον, et 15, 52, 4, οἱ δὲ νεώτεροι ἡσυχίαν εἶχον, sed τὴν ἡσυχίαν scripsisse, ut 16, 7, 2, τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον ποιησάμενοι τὴν ἡσυχίαν ἦγον· 17, 19, 2, ὑπώρειαν κατελλημμένοι τὴν ἡσυχίαν ἦγον· 62, 7, ὑπ' Ἀλεξάνδρου προτιμώμενοι τὴν ἡσυχίαν ἦγον, et 13, 85, 2, μάλιστα μὲν συμμαχεῖν αὐτοῖς, εἰ δὲ μή γε, ἡσυχίαν ἔχειν, scripsisse potius quod 16, 27, 4, μάλιστα μὲν συμμαχεῖν, εἰ δὲ μή γε, τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, ut Polybius 29, 1 f, 1, dicit τοῦ μὲν ἡσυχίαν ἄγειν, sed ib. 2, ad evitandum hiatum μισθοῦ τὴν ἡσυχίαν ἔχειν.

Superest ut dicam de codice quem initio memoravi librorum undecimi usque ad decimum sextum, iam inde ab aliquot annis cognito, sed nunc demum accuratius explorato et descripto ab Ric. Bergmanno in libello Berolini 1867

edito. Qui monasterii S. Ioannis Theologi in insula Patmo bibliothecam, ex qua olim celebrem Platonis illic a. 896 scriptum codicem, nunc Oxoniensem bibliothecae Bodleianae, in lucem protraxerat E. D. Clarkius, pluribus descripsit Lud. Rossius in Itinere per insulas maris Aegaei vol. 2, Stuttg. a. 1842, p. 124 s., etiam Diodori codicem, in Catalogo, de quo dixit p. 125, memoratum tanquam *Διοδώρου ἱστορία, χειρόγραφον εἰς μεμβράναν ἀναρχον καὶ ατελές*, primus ibidem p. 191 se inspexisse narravit, et satis recentem lectuque perfacilem, ceterum initio et fine mutilum perhibuit. Quo catalogo secundum Rossium in chartis laceris vitiose scripto haud paullo integrior memoratur ab A. Maio Novae Patrum Bibliothecae vol. 6, p. 537: „In codice Vaticano 1205 syllabum observabam codicum praecipuorum, qui in monasterio quodam insulae Patmi reperti fuerant, quorum notitiam gratam fore eruditibus existimo. Πίναξ τῶν ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τῆς νήσου Πάτμου ἀξιολογωτέρων εὐρισκομένων βιβλίων (quorum nomina sequuntur inde ab *α'* usque ad *νη'*, inter quae p. 539, est *μζ' Διοδώρου σικελιώτου βιβλίον ια', ιβ', ιγ', ιδ', ἱστορικόν· οὗ ἡ ἀρχὴ, Ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης βιβλος.*)“ Ita quum secundum Rossii quidem narrationem et iudicium de hoc libro exigua spes esset multum eum esse profuturum Diodoro, integro tamen collato ab Ioanne Saccelione bibliothecae praefecto apparuit uno eum loco librorum quos complectitur sex, inde ab undecimo usque ad sextum decimum, aliquot versibus ceteris esse locupletiolem, quos ego libri 12, cap. 57 extremo recepi, complexos verba *οἱ δὲ Κερκυραῖοι — τὸν ἐνιαυτόν*, et, ut ex iis quae supra dixi de libri undecimi capitibus duodecim primis colligitur, interdum leviora certe vitia quaedam tollere, quorum tamen pleraque non difficile est ex coniectura emendare. Constat autem liber, in catalogo Saccelionis nunc numeratus 50, foliis 310 membranaceis, quorum 309 verso finitur Diodorus, formae quaternae maioris bene conservatis, nisi quod primum et penultimum ultimumque codicis diu non tecti coloris sunt lutei ultimique pars dextra dimidia abscissa. Scriptus exceptis tribus illis foliis seculo, ut fertur, decimo exeunte aut ineunte sequenti, litteris minusculis similis Eusebii Historiae ecclesiasticae codicum Mazarinaei et

Vaticano, super lineas acuto ductos instrumento, paginis 32 versuum, marginibus duorum vel trium digitorum vacuis. Primum et ultimum folium 309, quorum prius utraque pagina est versuum 26, alterum 28, eadem scripta sunt seculo quinto decimo manu Andreae Gregorii Chii monachi, qui folio 310 recto litteris aliquanto minoribus ascripsit: Πάτερ ἡμῶν κτλ. et ἄσμα ἐκκλησιαστικόν: Θεὸς ἀγαθὸς αἰεὶ καὶ ἔστι καὶ ἔσται κτλ., quibus subscriptum: Θεοῦ συναιωμένου (sic) πᾶσαν τῆνδε βίβλον περιελθὼν ὡδ' ἔληξα ὥρα τῆνδε νυκτέρα ἀη νοεμβρίου (hoc per compendium, ut sequens Ἰνδικτιῶνος) ἢ Ἰνδικτιῶνος ιε τῆς τοῦ λόγου οἰκονομίας ἔτει α υ ξ ς (i. e. 1466) ἐν νάξῳ γρηγόριος μονότροπος τάχα γε θύτης ἀμαρτωλὸς πατρόνυμον (sic) ἔχων ἀνδρέας καὶ χίος τὸ πάτριον. Quo de Gregorio dixit Io. Saccelion in ephem. Athen. Νέα Πανδώρα, φυλλαδ. 390 (15. Ἰουνίου 1866) p. 165 seq. (De usu vocabuli τάχα, cui hic additum γε, quod male scriptum videtur τε in Andocidis codice Ambrosiano apud Bekkerum in praef. ad illum, μιχαῆλος ἀργεῖος τὸ ἐπίκλην τάχατε καὶ σουλιάρδος, v. Ducang. et Thes. Stephani vol. 7, p. 1894—5.) Folia illa tria 1, 309 et 310 non inseruit Gregorius, sed ab initio vacua relicta explevit, ut librarius qui codicem scripsit usus videatur exemplari illis foliis defecto, etsi Gregorius, quum illa suppleret, nihilo deteriori usus est quam reliquus est codex: cuiusmodi quid de codice librorum quinque priorum Vindobonensi notavi praef. ad ed. Lips. a. 1828, p. IV. Argumenta singulis libris, excepto undecimo, sunt praeposita. Praeter minores lacunas, ex homoeoteleutis plerumque ortas, quas codex habet sibi peculiare, ut appareat ceteros non esse ex eo ductos, tres in eo sunt maiores, fol. 38 verso, post εὐνοϊαν 11, 67, 4, quattuordecim versibus non expletis, omissisque verbis μετὰ — 7, ἐλευθερίας; fol. 39 recto duodeviginti versibus illis ex adverso positis item vacuis relictis et omissis 11, 68, 1—4, verbis ἀξιῶντες — ἀποχωρῆσαι; foliis sex quaternionis vigesimi septimi inde ab secundo usque ad septimum iam ante Gregorii aetatem inter folia 208 et 209, ab eo numerata σς' et σς', ablatis, quae continerent verba 14, 101, 2, —114, 5, αὐτοὶ δὲ προεξαναστάντες — διὸ καὶ τὸ πεδῖον,

nunc in codice omitta. Praeter illos ex homoeoteleutis ortos errores librarius indoctus quum alia intulit vitia tum vehementer corruptit nomina Graeca et Romana. Haud pauca ipse correxit, alia recentior manus, sive alius sive eiusdem Gregorii Chii, qui etiam brevia in margine apposuit summaria. Nova quae ceteris desint libris saepe lacunosis*) additamenta praeter versus illos initio memoratos nulla praebet, sed partim vitia quaedam tollit partim iam sublatorum correctiones confirmat, ut ne huius quidem codicis ope multa nova inferentis vitia vel leviora, de quibus supra dixi, corrigantur, nedum ut gravissima illa quae in ceteris sunt emendentur. Quorum ego quantumvis plurima sustulerim, haud pauca tamen superesse credo in quibus constanter fallant libri, velut quod ad Thes. Stephani notavi ter illatum 12, 42, 5, et 60, 3; τὸν *Ναύπακτον* pro τὴν *Ναύπακτον*, et alia multo etiam gravius depravata. Quo de genere duo sunt libro 20 certe valde suspecta nomina, unum quod c. 21 de rege Paphiorum sexies quidem legitur *Νικοκλέα* et *Νικοκλέους* pro eo quod summarii scriptor semel posuit *Νικοκρέοντα*, et Wesselingius ex ipsius Diodori loco 19, 79, 6, colligebat non minus esse rectum, quum apud Athenaeum quoque et Polyaeum legatur *Νικοκλέους*, apud Polyaeum etiam *Νικοκλήης*, sed Machonis apud illum 8, p. 349, E, testimonio, ubi de eadem muliere est: *Ἡ Νικοκρέοντος εἰσιοῦς Ἀξιοθέα*, de qua apud Diodorum *Ἀξιοθέα ἡ γυνὴ τοῦ Νικοκλέους*, ita refelli videtur, ut Eckhelii D. N. vol. 3, p. 87, numum inscriptum *Νικοκλεους Παφριον* alteri adhibentis sententia minime evertat id quod ponitur in summario. Nam praeterquam quod permirum videtur duplici eundem regem vocatum esse nomine, etiam apud Athen. 8, p. 337, E: *Ἐν Κύπρῳ δὲ παρὰ Νικοκρέοντι δει-*

*) Iis quas asteriscis interpositis significavi lacunis addendam conicio hanc 13, 60, 7: *Γενομένης δὲ μάχης καρτερᾶς, τὸ μὲν πλῆθος τῶν Ἰμεραίων πρὸς φυγὴν ὤρμησε, τρισχίλιοι δ' αὐτῶν ὑποστάντες τὴν τῶν Καρχηδονίων δύναμιν, καὶ πολλὰ δράσαντες, ἅπαντες ἀνῆρέθησαν*, ubi mirum nisi Diodorus scripserit, ut 13, 51, 4: *Τέλος δὲ πολλὰ δράσαντες καὶ παθόντες ἐξεώσθησαν*, pariterque 13, 56, 5; 15, 83, 5; et 20, 51, 3: *Πολλὰ καὶ πάσχοντες δεινὰ καὶ διατιθέντες.*

πνῶν ἐπήνεσε ποτήριόν τι. καὶ ὁ Νικοκρέων ἔφη, liber epitomes, cuius nulla est auctoritas, altero loco Νικοκρής, ancipiti scriptura, infert, ut credibilis sit etiam illo quo Wesselingius usus est loco Athenaei p. 352, D, ubi ὑπὸ Νικοκλέους τοῦ Κυπρίων βασιλέως, eodem librarii errore illatum esse nomen vulgare pro insolentiori. Numus autem ille cuius sit aetatis quum non constet*), incertum etiam an ad Nicocreontem sit referendus. Alterum est quod c. 32, 1: Καταλαβόμενοι τινες τὴν Ἐχέταν ἐπόρθουν τὴν τε Λεοντίνην καὶ Καμαριναίαν, et 2: Λεοντίνους μὲν καὶ Καμαριναίους ἀπήλλαξε τοῦ πολέμου, duobus in libris scriptum Νεατίνην et Νεατίνους Cluverius Sic. ant. p. 360, qui ex uno cognitum habebat margine Stephani, reiecit tanquam correctoris, quem offendissent oppida longe inter se dissita ita tanquam vicina coniuncta, commentum ex 23, 4, ubi Νεατίνων, ductum, alterumque defendi credidit loco qui est 19, 110, 3, ubi item coniunguntur Leontini et Camarinaci, minime tamen tanquam vicini, sed tanquam cum aliis multis longius etiam dissitis ad Carthaginenses deficientes: ut mihi, quanquam orthographiam nominis ab aliis Νῆτον aut Νέητον dicti non praestem, scriptura tamen librorum etiam alibi saepe emendationum haud paullo probabilior videatur vulgari Λεοντίνην et Λεοντίνους. Nam eorundem librorum unus infra c. 35, 3, similem arguit fraudem correctoris, quum in verbis: Ἐλαθε τοὺς πολεμίους διὰ τῆς τῶν ὁμόρων χώρας ἐμβαλὼν εἰς τὴν ἀνωτέρω Τυρρηνίαν, praebens ὁμοῶρων, ita alterum ponit in margine: ὁμόρων κάλλιον, Niebuhrius autem Hist. Rom. vol. 3, p. 330, annot. 488, Diodorum scripsisse intellexit Ὀμβρικῶν, ut 20, 44, 8: Ἐἶτα διὰ τῆς Ὀμβρικῶν χώρας διελθόντες ἐνέβαλον εἰς τὴν Τυρρηνίαν. Nec dubium etiam alibi rarioribus nominibus sic substituta esse notiora, ut 13, 7, 1, Πείσανδρος archon secundum inscriptionem nuper inventam scribendus Τείσανδρος. De quibus suis mihi locis erit dicendum.

*) Salaminium Cypri, in quo item Σαλαμινιον per ο, Eckhelius ib. operis perantiqui dicit.

DE CHRONOLOGIA DIODORI.

Diodorus quum in chronologia rerum Graecarum inde ab libro undecimo narratarum eiusmodi saepe commiserit errores, qui nisi corrigantur, confundant lectores omnemque eius historiae usum tollant, necessarium visum est ut praecipuorum tabula ex Clintoni Fastis excerpta adderetur. Qui in Introductione vol. 2, p. XXI ed. tertiae haec praefatus de Diodoro: „It is his practice, as any one knows who is familiar with his history, to condense into one year transactions which occupied parts of two successive years. The season of military action (after the cycle of Meton at least, as all agree) did not coincide with the Attic year: a campaign, which was begun under one archon, would be completed in the first months of the year of his successor. Hence, not so much from inaccuracy, as from the necessity of the case, Diodorus frequently places the commencement of a transaction under the year of that archon in whose time it was completed. He has done this in the case of the expedition of *Xerxes*. That expedition coincided with Olymp. 75, 1 in its conclusion; Diodorus (11, 1) therefore relates the beginning in that year: at the same time that he names the archon, he names the Olympic year, anticipating both,“ de singulis eius erroribus haec fere ad singulos annotavit annos.

Ol. 75, 1 = A. C. 480. Victory of *Gelon* at *Himera*: Herodot. 7, 166. λέγουσι ὡς συνέβη τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν τε τῇ Σικελίῃ Γέλωνα καὶ Θήρωνα νικᾶν Ἀμίλκην καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοὺς Ἕλληνας τὸν Πέρσην. Aristotle Poet. c. 24. in more general terms — κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἢ τ' ἐν

rangement of many important facts. As in the following examples.

B. C. $47\frac{0}{6}$ *Demotion*. Cimon takes Eion and Scyros, and gains the victories of the Eurymedon: ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν. 11, 60, 62. The capture of Eion and Scyros are placed six years too late: since these conquests immediately followed the accession of the Athenians to the command, which according to Diodorus himself happened in B. C. 477. The battles of the Eurymedon are placed four years too high: since they happened after the siege of Naxos in B. C. 466. He has accordingly placed in one year transactions which were ten years distant from each other.

$46\frac{2}{3}$ *Apsephion*. The Spartan earthquake, and war with the Helots. He specifies that the war lasted ten years. 11, 63, 64. A *prochronism* of five years. This error appears to proceed from the wrong arrangement of the reign of *Archidamus*. The earthquake happened in his fourth year: but that fourth year, which in reality was B. C. 464, was B. C. 471 according to Diodorus.

$46\frac{2}{3}$ *Tlepolemus*. Revolt of Inaros, and Egyptian war. 11, 71. A *prochronism* of three years.

$46\frac{0}{5}$ *Phrasielides*. Egyptian war ended. 11, 77. A *prochronism* of five years. Dodwell, having his attention fixed upon Diodorus for this war, neglects Thucydides. He partly however corrects Diodorus, by enlarging this last year into two and by bringing down the termination of the war to B. C. 457.

$45\frac{2}{8}$ *Philocles*. Sea-fights at Haliae etc. 11, 78.

$45\frac{2}{7}$ *Bion*. Battles in the Megarid. War in Doris. Battle of Tanagra. 11, 79, 80.

$45\frac{1}{8}$ *Mnesithides*. Between the battles of Tanagra and Oenophyta he inserts 11, 81, 82 a great victory gained in Boeotia; for which there is no authority in Thucydides or Plato, or in Aristides Panath. p. 157, tom. I Iebb. Then follows in Diodorus 11, 83 the battle of Oenophyta.

$45\frac{0}{6}$ *Callias*. Campaign of Tolmides: and, at the same time, — κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον — the surrender of Ithomē. 11, 84. Diodorus has already dated the beginning of this war

46 $\frac{9}{8}$. Its conclusion, therefore, in 46 $\frac{6}{8}$. And yet, in contradiction to himself, he here places the fall of Ithomē in the same year as the campaign of Tolmides: four years too late, according to his own dates. The *inconsistency* of Diodorus enables us to correct his *inaccuracy*. He confirms Thucydides without intending it, and illustrates him by supplying a material circumstance: that the expedition of Tolmides coincided with the fall of Ithomē. Learning this fact from Diodorus, we are enabled by Thucydides to do the rest.

45 $\frac{5}{4}$ *Sosistratus*. Campaign of Pericles 11, 85.

45 $\frac{1}{3}$. *Ariston*. The πενταετείς σπονδαί. 11, 86. A *prochronism* of three years.

45 $\frac{3}{2}$ *Lysicrates*. Campaign of Pericles 11, 88. Which he had already described with all its circumstances two years before, and which he now makes subsequent to the truce.

44 $\frac{8}{7}$ *Philiscus*. Revolt of Megara. 12, 5. Not only a *prochronism* of two years, but also contrary to the course of events. For the revolt of Megara was *after* the revolt of Euboea, and *in consequence of* the disasters of the Athenians in Boeotia. Diodorus places it *before* them both.

44 $\frac{1}{8}$ *Timarchides*. The disasters in Boeotia. 12, 6 — rightly placed. The Peloponnesian invasion of Attica. *Ibid.* A *prochronism* of two years. The truce also still subsisting.

43 $\frac{9}{8}$ *Glaucides*. The Corinthian war began. 12, 30. A *prochronism* of four years.

43 $\frac{8}{7}$ *Theodorus*. Sea-fight of the Corinthians and Corecyreans. 12, 31. A *prochronism* of three years.

43 $\frac{6}{5}$ *Lysimachus*. Sea-fight, in which the Athenians assisted the Corecyreans. 12, 33. A *prochronism* of four years.

43 $\frac{5}{4}$ *Antiloehides*. τὰ Ποτιδαιαιτικά. 12, 34. A *prochronism* of three years. Afterwards, under the year of *Pythodorus*, he describes in his true year the battle of Potidaea; which, however, preceded the siege in reality, although represented by Diodorus as three years after it.

The inaccuracies of this historian in this portion of history may be partly attributed to the want of materials. Down to the time of Thucydides (1, 97) ἐκλιπές τούτο ἦν τὸ χωρίον. It may

be presumed that in the subsequent parts of his history he is less deficient. In the times which followed the Peloponnesian war he might draw from many historians contemporary, or nearly contemporary, with the events: from *Theopompus*, *Ephorus*, *Callisthenes*, *Philistus*, *Anaximenes*, and others, who had treated copiously, accurately, and distinctly of those times. Hence we may follow Diodorus as our chronological guide with greater confidence in his latter extant books, than in the period which has been now examined. Even in the later times, however, instances will occur in which we may detect error; as in the dates of the Cyprian war. [See c. 12. of this Appendix. (V. infra ad Ol. 101, 1.)] And some examples of negligence may be collected within the Peloponnesian war itself, where he had Thucydides before him. [See Duker ad Thucyd. 5, 116. The contradiction in the expedition of Eurymedon, who sails *περὶ ἡλίου τροπὰς τὰς χειμερινὰς* in Thucydides 7, 16, and *περὶ τὰς θερινὰς τροπὰς* in Diodorus 13, 8, may be perhaps imputed to a transcriber rather than Diodorus himself.]

Ol. 92, 3 = A. C. 410. *Mindarus* slain by *Alcibiades* at *Cyzicus*. Xenoph. Hellen. 1, 1, 16—18. *Mindarus* collected his fleet *ἤδη τοῦ χειμῶνος λήγοντος*. Di. 13, 49, the winter of the archon *Theopompus* [Ol. 92, 2 = A. C. 411.]: in whose year, therefore, *Mindarus* fell, before midsummer B. C. 410. and a negotiation for peace, referred by Philochorus [ap. schol. Eur. Orest. 371: *Λακεδαιμονίων πρεσβευσαμένων περὶ εἰρήνης ἀπιστήσαντες Ἀθηναῖοι οὐ προσήκοντο, ἐπὶ ἄρχοντος Θεοπόμπου, ὃς ἦν πρὸ Διοκλέους*: 772: *Εἰς Κλεοφῶντα ταῦτα αἰνίττεται πρὸ ἐτῶν δύο ἐμποδίσαντα ταῖς σπονδαῖς. πρὸ ἐτῶν γὰρ δύο τῆς διδασκαλίας τοῦ Ὀρέστου αὐτός ἐστιν ὁ κωλύσας σπονδὰς γενέσθαι Ἀθηναίοις πρὸς Λακεδαιμονίους*] to the year of that archon, was in consequence of the defeat of *Mindarus*; as Diodorus relates 13, 53. Diodorus 13, 49—53 has erroneously placed both the defeat of *Mindarus* and this negotiation a year too low, in the archonship of *Glaucippus*. Wesseling ad Di. 13, 52, imagines that there was a variation in the accounts both of the time and of the occasion of this embassy for peace: but the seeming

variation only arises out of the erroneous dates of Diodorus, who placed the treaty in the archonship of Glaucippus, because he had placed the death of *Mindarus* in that year. [Quem errorem denuo refellit Clintonus p. 235.]

Ol. 94, 4 = A. C. 401. Expedition of *Cyrus*: ἐπὶ ἄρχοντος Ξεναινέτου Diog. L. 2, 55. Diodorus 14, 19, agrees in this date. But *Cyrus* set out from Sardis before midsummer; consequently before the year of *Micon* was ended. For Xenophon Anab. I. enumerates about eighty-four days of march, and ninety-eight days of rest, before the battle of Cunaxa. And that battle was fought in the autumn: for the Greeks had reached Armenia in the winter. Anab. 4, 5, 12.

[De gravissimo errore Diodori 14, 32 seq. v. Wesseling. ad c. 33. Notavit eundem Clintonus ad Ol. 94, 1, p. 925.]

Ol. 97, 3 = A. C. 390. Expedition of *Agesipolis* into Argolis: Xen. Hel. 4, 7, 2—7. Pausanias 3, 5, 8 relates the expedition of *Agesipolis*, and agrees with Xenophon in the circumstances. Diodorus assigns the expedition to the year of Nicoteles [Ol. 97, 2.] and names Ἀγησίλαος instead of Ἀγησίπολις, perhaps by an error of the transcriber. Conf. Wess. ad Diod. 14, 97. [Nisi cum Agesilai a Xenophonte paullo ante memorata in Argolidem expeditione confudit. V. ad Ol. 100, 4, et Ol. 102, 4.]

Ol. 100, 4 = A. C. 377. Second expedition of *Agesilaus* into Boeotia: ἐπεὶ τὸ ἔαρ ἐπέστη. Xen. Hel. 5, 4, 47. [Prior est apud Xen. Hel. 5, 4, 35, Ol. 100, 3.] Diodorus 15, 25, has dated the beginning of this war a year too low; ἐπὶ Ναυσινίκου [Ol. 100, 3.] And has contracted the two expeditions of Agesilaus into one. Conf. 15, 28—32.

Ol. 101, 1 = A. C. 376. *Chabrias* τὴν περὶ Νάξου ναυμαχίαν ἐνίκη. Demosth. Aristocrat. p. 686. — in the year of the command of Cleombrotus. Xen. Hel. 5, 4, 61. — in September: Plutarch. Camill. c. 19. τοῦ βοηδρομιῶνος περὶ τὴν πανσέληνον. Idem Phocion. c. 6. ἐνίκηον μεγάλοις μυστηρίοις, τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ βοηδρομιῶνος [Sept. 9]. Therefore in the year of *Charisander*: and Diodorus is inaccurate in placing the action ἐπὶ Καλλίου. Corsini Fast. Att. tom. III. p. 303. ascribes this victory to the year of Callias,

with Diodorus. *Eusebio quoque* (he observes) *celebris illa victoria Olymp. 100. 4. contigisse dicitur.* But Eusebius is not to be trusted for so nice a point: and the joint authorities of Eusebius and Diodorus together are insufficient, when contradicted by the course of events as they are described by a contemporary. The battle at Naxos was fought in the year of the command of *Cleombrotus*: conf. Xenoph. Hel. 5, 4, 58—62. and therefore could not have happened in September of the preceding year B. C. 377. or *Boedromion* of the archon *Calias*. Dodwell Ann. Xen. p. 271, whose opinion Corsini rejects, had more justly appreciated the value of Diodorus and Eusebius upon this point.

Tenth and last year of the war between *Euagoras* and *Artaxerxes*. For it lasted *ten years*; Isocrat. Euag. c. 23, p. 201, c. *Εὐαγόρα πολεμῆσας ἔτη δέκα*, and B. C. 380 was the *sixth year*. Diodorus 15, 9, agrees in the duration of the war, ten years, but differs in the date. See Appendix c. 12. [Ubi haec fere p. 336 seq.: I have preferred the authority of Isocrates, derived from two treatises, the *Euagoras* and the *Panegyric*, to that of Diodorus for the dates of this war. The difficulties in the chronology of the Cyprian war are these. Isocrates *Panegyric*. c. 35, p. 67, a. mentions, as contemporary, facts which happened in B. C. 380. And *six years* of the war had then elapsed, c. 39, p. 70, a. The sixth year of the war, then, would terminate at B. C. 380. But Diodorus [15, 8, 9, ἐπ' ἀρχοντος Δεξιθέου [B. C. 385] ὁ μὲν οὖν Εὐαγόρας — συνέθετο τὴν εἰρήνην, ὥστε βασιλεύειν τῆς Σαλαμῖνος καὶ τὸν ὠρισμένον διδόναι φόρον κατ' ἐνιαυτὸν καὶ ὑπακούειν ὡς βασιλεὺς βασιλεῖ προστάττοντι. ὁ μὲν οὖν Κυπριακὸς πόλεμος, δεκαετῆς σχεδὸν γεγενημένος, καὶ τὸ πλεόν τοῦ χρόνου περὶ παρασκευᾶς ἀσχοληθεῖς, διετῆ χρόνον τὸν ἐπὶ πᾶσι συνεχῶς πολεμηθεῖς, τοῦτον τὸν τρόπον κατελύθη.] makes the war last ten years, and places the end of it in B. C. 385. Both writers, then, affirm that the Cyprian war lasted ten years: But according to Isocrates the *sixth year* was completed in B. C. 380, while according to Diodorus the tenth year was conumerary with B. C. 385. Out of the opposite accounts the following dates result.

<i>Diodorus.</i>		<i>Year of the war.</i>		<i>Isocrates.</i>	
Ol.	B. C.			B. C.	Ol.
96.	3.	394.	1.	385.	98. 4.
	4.	393.	2.	384.	99. 1.
97.	1.	392.	3.	383.	2.
	2.	391.	4.	382.	3.
	3.	390.	5.	381.	4.
	4.	389.	6.	380.	100. 1.
98.	1.	388.	7.	379.	2.
	2.	387.	8.	378.	3.
	3.	386.	9.	377.	4.
	4.	385.	10.	376.	101. 1.

This absurdity arises out of the dates of Diodorus, that the first year of the ten is made to fall upon that precise juncture at which *Euagoras* was acting in concert with the Persian government and with *Conon*, in B. C. 394. The victory near Cnidus was gained by the joint forces of *Euagoras* *Conon* and *Pharnabazus*. This year, then, was not the first of the ten years' war carried on by the Persians against *Euagoras*. Nor is it likely that the operations of the war were actively prosecuted only in the last two years, and that the first eight were wasted in preparation. Artaxerxes expended upon the war more than fifteen thousand talents [Isocr. *Euag.* p. 201]. An argument in itself of long continued hostilities.

Euagoras was engaged in hostile measures against the Persian court for some years before this war began. In B. C. 391, when *Teleutias* was the Lacedaemonian naval commander, assistance was sent [Xen. *Hel.* 4, 8, 24] *Εὐαγόρα τῷ πολεμοῦντι πρὸς βασιλέα*. This refers to the period at which *Euagoras* made himself master of the whole island [Diod. 14, 98]. Again in B. C. 388 *Chabrias* sailed to Cyprus to assist *Euagoras* [Xen. *Hel.* 5, 1, 10.] On these accounts, *Euagoras* was excluded from the protection of the treaty of *Antalcidas* [Isocr. *Panegy.* c. 39, p. 69, e]: *ἐν ταῖς συνθήκαις ἔκδοτός ἐστιν*. and the king of Persia retained to himself [Xen. *Hel.* 5, 1, 31] *τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις καὶ τῶν νήσων Κλαζομενὰς καὶ Κύπρον*. After this treaty, the Persian government had leisure to prepare for the reduction of Cy-

prus; and the *great naval action*, described by Diodorus [15, 2—4], is placed by all the authorities *after* the peace of Antalcidas, and is referred by Diodorus to the year immediately following that treaty. But Isocrates [Panegy. c. 39, p. 69, c. 70, a.], so far from describing that as the *last* action of the war, describes it as the *first*: and plainly expresses, that at the period at which he wrote six years had followed it: (Εὐαγόρας) κατὰ μὲν θάλατταν προδεδυστύχηκεν — ἀλλ' ὅμως οὕτω ταπεινῆς δυνάμεως οὐ δύναται περιγενέσθαι βασιλεὺς πολεμῶν, ἀλλ' ἤδη μὲν ἕξ ἔτη διατέτριφεν. It appears, then, that Euagoras, although regarded as hostile some years before, yet was not attacked in earnest by the whole force of the Persians till after the peace of Antalcidas, and that he then sustained a war of ten years.

The tenor of the narrative in the “Euagoras” of Isocrates [c. 23, 24, p. 201] is to the same effect: ὁ βασιλεὺς ἐποιήσατο τὸν πόλεμον πρὸς αὐτόν· οὕτω δ' οὖν ὤρμησεν ὥστε εἰς τὴν στρατείαν ταύτην πλέον ἢ τάλαντα πεντακισχίλια καὶ μύρια κατανήλωσεν. ἀλλ' ὅμως — Εὐαγόρα πολεμήσας ἔτη δέκα, τῶν αὐτῶν κύριον αὐτὸν κατέλιπεν ὄνπερ ἦν καὶ πρὶν εἰς τὸν πόλεμον εἰσελθεῖν. The *ten years* were subsequent to these great preparations. The march of the king in person, and the great sea-fight, in reality commenced the war; but that commencement was *after* the peace of Antalcidas. And Euagoras held out ten years. Diodorus has confounded the transactions of the war, and has mistaken the first operations for the last.

Diodorus is not only inconsistent with Isocrates, but with himself, if (as Dodwell supposes) he means the operations of B. C. 391 for the first year of that war, which he asserts to have lasted ten. The tenth year being B. C. 385, the first could not be B. C. 391. Dodwell (p. 255), therefore, making this be beginning of the war, adapts to it the *six years* of Isocrates: *Olymp. 97, 2. Euagoram Cypri regem a Persis defecisse docet Diodorus. Hoc anno, ut videtur, exeunte, ut sextum attingeret quo Persis bellum fecerit.* Again, Diodorus [15, 8, 9] relates that the first years were wasted in preparation, and that B. C. 386 was the first of

active war. But the king in person is made to land in Cyprus in B. C. 391, [Diod. 14, 98, the year of Nicoteles B. C. 391¹] ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτὸς — μεγάλαις δυνάμεσι διαβαίνει εἰς τὴν Κύπρον. Now, if the king landed in person at this period, that cannot be true which is asserted five years afterwards, that the first eight years were wasted in preparation. If on the contrary this latter account be true [given by the historian 15, 9], then the operations in B. C. 391 could not have been so extensive. We cannot, then, safely follow Diodorus for the detail of this war, when we find him not only at variance with Isocrates, a contemporary, but contradicting in one place the account which he himself had given in another.]

Ol. 102, 4 = A. C. 369. *Polyphron* of *Pherae* slain: ἄρξας ἕνα ἐνιαυτόν. Xen. Hel. 6, 4, 34. Diod. 15, 61. Diodorus, however, confounds Polydorus with Polyphron.

[According to Justin 9, 8, Philip died at the age of forty-seven: *Decessit Philippus quadraginta et septem annorum, cum annis viginti et quinque regnasset.* If this account of his age may be trusted, he was born in B. C. 382, and was thirteen years of age at the death of his father *Amyntas* and the accession of his elder brother *Alexander* in B. C. 369. When he was presented by Eurydice to the Athenian general *Iphicrates*, about a year after, he is thus described by *Aeschines* [F. L. 32, 1]: μετεπέμψατο Ἰφικράτην Ἐνυδίκη ἢ μήτηρ ἢ σὴ, καὶ, ὥς γε δὴ λέγουσιν οἱ παρόντες πάντες, Περδίκηαν μὲν τὸν ἀδελφὸν τὸν σὸν καταστήσασα εἰς τὰς χεῖρας τὰς Ἰφικράτους, σὲ δὲ εἰς τὰ γόνατα τὰ ἐκελονοῦ θεῖσα παιδίον ὄντα, κ. τ. λ. Philip must have been then in his fifteenth year. These positions respecting his age will enable us to determine the value of some of the anecdotes concerning his residence at Thebes. Diodorus 15, 67 supposes him to have been received as a hostage from *Alexander* in B. C. 368, and carried to Thebes by *Pelopidas*. The same writer in another passage (16, 2) relates that he had been delivered by *Amyntas* to the *Illyrians*, and by them committed to the father of *Epaminondas*; that Philip was educated with *Epaminondas* in the *Pythagorean* discipline; and that he escaped from Thebes to take possession of the vacant throne

352, 2]: *οἱ τῶν Φεραίων τύραννοι Ανκόφρων καὶ Πειθόλαος — τὰς Φεράς παρέδοσαν τῷ Φιλίππῳ.* And the death of Alexander, who reigned *eleven* years, must have happened two years earlier than the year of Agathocles at the least. Alexander began to reign in the autumn of B. C. 369, in the commencement of the archonship of Lysistratus. That this was the true date of his accession may be proved from Xenophon [Hel. 6, 4, 35]. But from this period to the year of Agathocles would be *thirteen* years instead of *eleven*. If we understand the eleven years of his reign as eleven years *current*, or then years complete, they would terminate in B. C. 359, in the beginning of Olymp. 105, 2. Which supposes an error of only a single year, as far as Alexander of Pherae is concerned, in the date of Stesiclides for the death of Xenophon. Tisiphonus alone, the elder brother, is mentioned by Xenophon [Hel. 6, 4, 37] as the successor of Alexander: *ἄχρις οὗ ὅδε ὁ λόγος ἐγράφετο, Τισίφονος, πρεσβύτατος ὦν τῶν ἀδελφῶν, τὴν ἀρχὴν εἶχεν.* It is probable that Tisiphonus, whose death Diodorus omits to notice, filled the interval between the assassination of Alexander and the archonship of Agathocles, when Lycophron began to govern; and that Diodorus deferred the notice of Thessalian affairs till that year, because in that year Philip first gained a footing in Thessaly. Clintonus in Append. c. 15, p. 346—347.]

Ol. 106, 2 = A. C. 355. *Aristophon* the Azenian and *Chares* prosecute *Iphicrates* for his failure in the last campaign of the Social war: Diod. 16, 15, 21. *ἐπ' ἄρχοντος Ἐλπίνου — ὁ μὲν Χάρης διέβαλε τοὺς συνάρχοντας — οἱ δ' Ἀθηναῖοι κρίσιν τῷ Ἰφικράτει καὶ Τιμοθέῳ προθέντες ἐξημίωσαν αὐτοὺς πολλοῖς ταλάντοις.* If Diodorus meant to refer these prosecutions to the year of *Elpines*, (in whose year the transactions occurred, out of which the prosecutions arose,) he has placed the trial of *Timotheus*, at least, too early by almost two years. *Conf. a. 354, 2.* In placing the trial of *Iphicrates* here, he is perhaps supported by Dionys. Lys. p. 480. *ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ τὴν εἰσαγγελίαν Ἰφικράτης ἠγωνίσται, καὶ τὰς εὐθύνas ὑπέσχηκε τῆς στρατηγίας. — οὗτος δὲ ὁ πόλεμος πίπτει κατὰ Ἀγαθοκλέα καὶ Ἐλπίνην ἄρχοντας.*

Ol. 107, 1 = A. C. 352. *Lycophron* of *Pherae* calls in *Onomarchus*, who is defeated and slain by Philip ἐπὶ ἄρχοντος Εὐδήμου. *Diod.* 16, 32, 35. *Lycophron* surrenders *Pherae*, and joins *Phayllus*, ἐπὶ Ἀριστοδήμου. *Idem* 16, 37. *Philip*, after the liberation of *Pherae*, and the defeat of *Onomarchus*, attempts to pass the *Thermopylae*, but is prevented by the Athenians; ἐπὶ ἄρχοντος Ἀριστοδήμου. *Diod.* 16, 38. It is plain that these transactions, distributed into the years of two archons, happened in one campaign; namely, the spring, summer, and autumn, of B. C. 352. It has been conjectured that the attempt to pass the *Pylae*, and the prevention of it, is referred by *Dionys. Dinarch.* p. 665 to the year of *Eudemus*. If we were to understand the last month of *Eudemus*, the summer of B. C. 352, such a date would not very much differ from the narrative of *Diodorus*. But the text of *Dionysius* in that passage is corrupted. *Conf. a.* 350, 3.

Ol. 110, 1 = A. C. 340. *Philip* τὸ μὲν πρῶτον ἀναπλεύσας Περὶνθῶ προσέβαλεν, ἀποτυχῶν δὲ ἐντεῦθεν Βυζάντιον ἐπολιόρκει, in the archonship of *Theophrastus*. *Philochor.* apud *Dionys.* p. 741. *Diodorus* places these sieges a year too high: 16, 74—76. ἐπ' ἄρχοντος Νικομάχου — Φίλιππος ἐπὶ τὴν Περὶνθον ἐστράτευσεν. — τῆς δὲ πολιορκίας πολυχρονίου γενομένης — τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν στρατιῶν ἀπέλιπεν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, τοὺς δὲ ἄλλους παραλαβὼν προσέπεσε τῷ Βυζαντίῳ. *Philip* might have approached *Perinthus* towards the end of the year of *Nicomachus*: but we know from *Philochorus* that he was engaged in these sieges in the year of *Theophrastus*.

[Ol. 112, 2 = A. C. 331. While *Alexander* was engaged in his fourth campaign in Asia B. C. 331, the action between *Agis* and *Antipater* happened in *Peloponnesus*. The date of this action is not easily fixed. The words of *Alexander*, recorded by *Plutarch* (*Agesil.* c. 15), imply that it occurred about the time of the battle of *Arbela* . . . *Diodorus* 17, 63, places this battle and the death of *Agis* one year lower, in the archonship of *Aristophon*. He supposes the report of the battle of *Arbela* to have already reached Greece before the *Lacedaemonians* began the war with *Antipater*. But it is plain from *Arrian* 3,

p. 198 that the war between them already existed, when the battle of Arbela was fought. And the expressions of Diodorus himself 17, 62, ἕως ἔτι τὰ Περσῶν πράγματα διαμένει τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι. βοηθήσειν γὰρ αὐτοῖς Δαρεῖον. — εἰ δὲ περιόψονται τοὺς Πέρσας καταπολεμηθέντας, μονωθήσονται τοὺς Ἕλληνας, κτλ. — these expressions sufficiently shew that the event of the great battle with Darius was still doubtful; for this reasoning would have been absurd *after* it. Moreover, Diodorus relates the death of Darius as subsequent to the defeat of Agis. But, as the death of Darius happened in the very first month of Aristophon, from hence again it appears that the defeat of Agis occurred in the year of the preceding archon. Clintonus p. 288.]

Ol. 112, 3 = B. C. 332. *Alexander* founds Alexandria. Arrian. 3, 1. [The report of Diodorus 17, 52, Curtius, and Justin, all placing the foundation of Alexandria after the expedition to the oracle, is of less authority than the account of Arrian, a more careful and accurate writer than any of these; and Arrian places the foundation before the march; in which he is confirmed by Plutarch Alex. c. 26. ἔργου κελεύσας ἔχεσθαι τοὺς ἐπιμελητὰς αὐτὸς ὥρμησεν εἰς Ἀμμωνος. Clintonus p. 224.]

[Ol. 113, 2 = A. C. 327. The perusal of what Dr. Thirlwall has written upon the march of *Alexander* from Bactriana to the Hydaspes, which, with Mr. Williams, he extends to two campaigns instead of comprising it in one, has led me to reconsider that question; and in the present edition of the Tables I have adopted his arrangement, founded upon the weighty authority of Aristobulus, and have placed the defeat of *Porus* in B. C. 326; which brings down the arrival at Susa to the beginning of 324 and the entrance into Babylon to the spring of the archon *Hegesias*.

Some difficulties remain to be reconciled with this distribution. 1. According to Arrian Indic. c. 21. *Nearchus* sailed in October of the *eleventh* year of *Alexander*. But as the 11 th year commenced in *Hecatombaeon* B. C. 326, this will give October 326 for the date of that voyage: the present arrangement places the voyage of *Nearchus* in October of the

twelfth year of *Alexander's* reign. 2. Diodorus 17, 110, 111 in conformity with the date of Arrian assigns the Cossaeon war to the winter of the archon *Anticles* B. C. 325 $\frac{1}{2}$, and the entry into Babylon to the spring of the same archon. But the arrangement to which we are led by Aristobulus brings both these events into the year of *Hegesias*. 3. If we place the arrival of *Alexander* in Susiana at the beginning of 324, or February of the archon *Anticles*, this will be less consistent with the account of the flight of *Harpalus*. For in the narrative of Diodorus 17, 108, he did not leave Babylon till he had heard of *Alexander's* arrival at Susa; not therefore before the spring of the archon *Anticles*; which would bring down his arrival in Attica, at the earliest, to May or June, at the end of the year of that archon. Dr. Thirlwall vol. 7, p. 93. 2. thinks it „certain that the flight of *Harpalus* did not take place before *Alexander's* return from India;“ and observes p. 153 „The precise time when he arrived on the coast of Attica is difficult to ascertain. But it seems most probable that it was after the return of Demosthenes from Olympia.“ That is, after the Olympic games of Ol. 114, 1. But we learn from Dionysius that the proceedings which followed his arrival at Athens had already commenced in the year of the archon *Anticles*, within Ol. 113, 4 (see the Tables 324, 3): and this carries back the flight of *Harpalus* to an earlier period. 4. In Curtius, Arrian, and Diodorus no hint occurs of a winter between the passage of the mountains and the arrival at Taxila. All the operations are rapid. A halt of ten days is marked at Nysa by Curtius 8, 10, 17, then *divisis copiis pluribus simul locis arma ostendit* c. 10, 20. Bezira and Mazaga are besieged together c. 10, 22, at Mazaga *intra nonum diem opera absoluta sunt* c. 10, 31. Then Ora and Aornos are besieged c. 11. at Aornos *intra septimum diem cavernas expleverant* c. 11, 9. and in three days more the rock was taken c. 11, 20—23, where the annotator aptly quotes Lucian Hermotim. c. 4. τῆς Ἀόρου ἐκεῖνης, ἣν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν Ἀλέξανδρος κατακράτος εἶλεν, and Strabo 15, p. 688. Ἀορὸν τινα πέτραν, ἣς τὰς ῥίζας ὁ Ἰνδὸς ὑπορρεῖ πλησίον τῶν πηγῶν, Ἀλεξάνδρου κατὰ μίαν προσβολὴν ἐλόντος. *Alexander* proceeds from

Aornos to Ecbolima (near Aornos; Arrian 4, p. 307), from thence on the 16th day reaches the Indus — *ad Indum sextis decimis castris pervenit* c. 12, 1—4, and passes three days with *Taxiles* c. 12, 15. In Arrian's account *Hephaestion* is sent forward to the Indus (mentioned also by Curtius 8, 10, 2), and detained 30 days by the siege of a city in *Peuce-laotis* 4, 22, 6—12. *Alexander* meanwhile proceeds through the country of the *Aspasi*, *Guraci*, and *Assaceni* c. 23, 1. *Massaga* is taken after an assault of some days c. 26, 27. *Ora* and *Bazira* are besieged together c. 27, 6—14. The siege of the rock *Aornos* (c. 28—30) employs not many days. Then Arrian mentions the town of *Dyrta* and the arrival at the Indus c. 30, 10—13. The other towns which *Alexander* occupied in his progress apud Arrian. c. 23, 24, 28 did not detain him long. Diodorus 17, 85, 86 notices the captures of many towns and of the rock *Aornos*, which was assaulted for 7 days and as many nights: *συνεχῶς ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ καὶ τὰς ἡσας νύκτας*. All the operations recorded might have been accomplished within four months. If *Alexander* had crossed the mountains in the beginning of March in his 8th campaign B. C. 327, he might have reached *Taxila* at the end of June, and have encountered *Porus* in August; and this would be consistent with the date of Arrian Indic. c. 21, of Diodorus 17, 100, 111, and with the time assigned to the flight of *Harpalus*.

The positive testimony, however, of *Aristobulus* outweighs all these considerations, and establishes that about ten months were consumed in the country between the *Cophen* and the *Indus*. And we must suppose corruption in the date of Arrian, and error in Diodorus referring the events to a wrong year. We may conclude that *Harpalus* did not delay his flight till *Alexander* arrived at *Susa*.

Munychion for the battle in Arrian, which a German writer quoted by Thirlwall vol. 7, p. 22 retains, cannot be admitted, not only because „it was impossible that the rainy season could have begun in *Munychion*“, but especially because Arrian has himself already mentioned the solstice. It is probable however that *Munychion* (in that year Ol. 113,

2, extending from April 18 to Mai 17) was really the month in which the army crossed the Indus. The halt of 30 days recorded by Diodorus would extend the stay at that river to the period of the rains (seen there by Aristobulus), and would bring the army to the Hydaspes at midsummer.

For the acts at Babylon we must adopt Dr. Thirlwall's explanation vol. 7, p. 98 that the works mentioned were performed previous to *Alexander's* arrival. It must however be remembered that *Alexander's* stay is limited to three or four months, not because no vestige of a winter passed at Babylon appears in the historians, for none appears of the winter passed between the Cophen and the Indus in Arrian or Curtius or Diodorus or Plutarch; but that short period is established because the testimony of *Aristobulus* necessarily brings down the entrance of *Alexander* into Babylon to the spring of the last year of his life. Clintonus p. 563—4 ed. tertiae.]

Ol. 114, 3 = A. C. 322. *Craterus* comes to the assistance of *Antipater* from Asia: Arrian. apud Phot. cod. 92. Diod. 18, 16. Battle of *Crannon*: mentioned by Pausan. 10, 3, 3. called by Polybius 9, 29, 2, ἡ περὶ Λάμιαν μάχη. — After these events *Antipater* and *Craterus* prosecute war in Aetolia: Diod. 18, 24. Ἀντίπατρος καὶ Κράτερος ἐπὶ τοὺς Αἰτωλοὺς ἐστράτευσαν. — οὗτοι γὰρ τῶν ἐν τῷ Λαμιακῷ πολέμῳ διαπολεμησάντων ὑπόλοιποι διέμενον ἀχείρωτοι. — In the winter: Diod. 18, 25. τῶν περὶ Κράτερον στεγνὰ κατασκευασάντων καὶ συναναγκαζόντων τοὺς πολεμίους μένειν τὸν χειμῶνα. Consequently the winter of the archon *Philocles* [Ol. 114, 3 = A. C. 322.] Diodorus inaccurately refers all these transactions, even the Aetolian expedition, to the year of *Cephisodorus* [Ol. 114, 2]. The Lamian war had commenced in that year, and he related its termination, without marking that the campaign of B. C. 322 extended into the year of the following archon.

Ol. 114, 4 = A. C. 321. De deaths of *Craterus* [Diod. 18, 30] and *Perdiccas* [ib. 36] occurred within the archonship of *Philocles* [Ol. 114, 3 = A. C. 322], (in whose year they are placed by Diodorus himself,) when two years were completed

from the death of *Alexander*: and Diodorus is in error when he ascribes *three* years to *Perdiccas*: ἄρχας ἔτη τρία 18, 36.

Ol. 115, 2 = A. C. 319. *Eumenes* retires to *Nora*: Plutarch. *Eumen.* c. 10. where he is blockaded by *Antigonus*: *ibid.* c. 11. Diodorus 18, 41, 42, has placed the narrative of this siege before the year of Apollodorus [Ol. 115, 2]; *conf.* c. 44. consequently within the archonship of *Neaechmus*, whose name is wanting in the present text of Diodorus. *Conf. ann.* 321, 1. 320, 1.

ARGUMENTA LIBRORUM.

LIB. XIV.

- A. C. || Ol. Cap. I. II. Prooemio Diodorus praefatur de tuenda dignitate bonaque fama eorum qui illustri loco sint constituti, idque 30 tyrannorum, Lacedaemoniorum, Dionysii exemplis in hoc libro obviis illustrat. Adiicitur libri argumentum.
404. || 94, 1. Cap. III. Pace inter Graecos facta inter Athenienses de constituenda reip. forma discordiae ortae. Lysander arbiter sumptus 30 virorum imperium instituit, quamvis Theramene aliisque adversantibus.
- Cap. IV. Theramenes vir iustissimus in 30 virorum numerum cooptatur. Magistratus ab his creantur. Lacedaemoniorum praesidium advocatur; quo freti 30 viri immanem exercent tyrannidem.
- Cap. V. Triginta viri Theramenem adversantem aliosque opibus et auctoritate insignes cives crudelissime trucidant.
- Cap. VI. Lacedaemonii tyrannorum iniurias adiuvant, ipsosque exsules insectantur. Argivi et Thebani profugos tutantur.
- Cap. VII. In Sicilia Dionysius munita urbe et tyrannide multis modis firmata Syracusanos armatos contra Siculos, qui ab ipso defecerant, ducit. Sed hi arma vertunt in tyrannum.
- Cap. VIII. Dionysius Syracusis inclusus de imperio tuendo desperat. Impetrata exeundi venia clam Campanorum auxilia sollicitat.
- Cap. IX. Campanorum adventu et libertatem et tyrannidem recuperat Dionysius. Pars rebellium in gratiam redit, pars fugam petit novum minitans bellum. Campani in reditu per fraudem Entellam occupant.
- Cap. X. Lacedaemonii terra marique imperium consecuti constitutis per Lysandrum ubique har-

- A. C. || Ol. mostis impositisque tributis Aristum Syracusas mittunt, qui libertatis restituendae praetextu clam Dionysii tyrannidem confirmet. Syracusanis cunctis arma adempta.
- Cap. XI. Alcibiades a Pharnabazo per insidias occisus. Democritus philosophus mortuus. Romanorum cum Volscis bellum.
403. || 94, 2. Cap. XII. Byzantii, ob seditiones et a Thracibus illatum bellum admodum afflicti, a Lacedaemoniis imperatorem expetunt. Mittitur Clearchus, qui Byzantios dira tyrannide opprimit. Vi coercitus a Lacedaemoniis in Asiam ad Cyrum fugit, qui eum copiarum ducem creat.
- Cap. XIII. Apud Lacedaemonios Lysander confirmato terra marique imperio Heraclidas regno privare conatur. Sed adversantur oracula, quamvis largitione sollicitata. Ob largitiones accusatus absolvitur, post mortem demum noxius inventus.
- Cap. XIV. In Sicilia Dionysius pacata Syracusarum urbe finitimas civitates subigere parat. Aetnam capit. In Leontinos expeditio vana. Inde in Siculos movet. Amnestum Ennae tyrannum, ubi se elusum ab eo vidit, comprehensum ad supplicium dedit.
- Cap. XV. Dionysius missa Herbitensium urbe Catinam capit et Naxum. Etiam Leontini in deditionem coacti sunt.
- Cap. XVI. Halaesa nova urbs ab Archonide Herbitensium principe condita. Adiicitur rerum Romanarum mentio: bellum Veientibus illatum; annum stipendium militibus tum primum decretum.
402. || 94, 3. Cap. XVII. In Graecia seditio inter cives Oropi a Thebanis sedata. Lacedaemonii Eleis bellum intulere, eorumque agrum quamvis sacrum populando vastavere.
- Cap. XVIII. In Sicilia Dionysius satis firmato imperio consilia agitabat de bello Carthaginensibus inferendo. Haec aliquantis per dissimulans partem Syracusarum male munitam novo muro 30 stadiorum firmavit, idque opus mira celeritate absolvit.
401. || 94, 4. Cap. XIX. Cyrus maritimarum regionum satrapa aliam expeditionem simulans bellum in fratrem Artaxerxem instruit. Lacedaemoniorum naves copiaeque auxiliares adiunctae. Omnium copiarum numerus earumque duces.
- Cap. XX. Progressus usque ad Tarsum Ciliciae

A. C. || Ol. Cyrus Syennesin Ciliciae regulum in partes suas trahit, qui tamen per filium clam missum Artaxerxem de bello certiozem facit. Divulgato per exercitum rumore de bello in regem facto tumultus fit, aegre sedatus.

Cap. XXI. Cyrus iter in Syriam continuat. Superatis pylis Syriae classem Cyrus Ephesum remittit; ipse cum pedestri exercitu ad Babyloniae fines pervenit.

Cap. XXII. In Babyloniae campis Artaxerxes a Pharnabazo de Cyri coeptis praemonitus obviam venit. Acies ab utraque parte instructa describitur.

Cap. XXIII. Proelium inter Cyrum et Artaxerxem commissum. Cyrus Artaxerxem vulnerat, in cuius locum Tissaphernes succedit. Cyrum Persa occidit.

Cap. XXIV. In altera parte Graeci in Cyri exercitu vincunt. Sed nuntius de Cyri morte ingentem trepidationem Cyri copiis iniicit.

Cap. XXV. Artaxerxes ob Cyri mortem victoriam iactans, misso Phalino arma tradi iubet. Sed Graeci recusant, et duce Clearcho reditum parant.

Cap. XXVI. E vulnere validus et salvus rex tardius progredientes Graecos assequitur. Initis induciis pacatum per terras regias transitum impetrant Graeci, et rex Babylonem regreditur. Tissaphernes praemia alia et regis filiam coniugem reportat. Hic novo agmine insequitur Graecos, horumque duces paene omnes cum Clearcho turpi fraude capit, multosque milites obruncat.

Cap. XXVII. Accepto cladis nuntio Graeci Chirisophum imperatorem creant, et hostium incursum ferocissime repellunt. Clearchus et duces capti ad regem missi trucidantur. Graecorum iter continuatum per montes Carduchorum usque in Armeniam, quae tutum transitum praebet.

Cap. XXVIII. In Armeniae montibus abducti a via Graeci fame et frigore gravissime afflicti, amissis multis suorum aegre tandem vicos assequuntur, qui omni victus genere eos recreant.

Cap. XXIX. Graeci Phasin fluvium transgressi per Chaorum, Phasianorum, Chaldaeorum etc. regiones in Chenium montem evadunt, unde ingenti gaudio mare prospiciunt. Hic in expeditionis memoriam tropaea ponunt, ac deinde Macro-

A. C. || Ol. num regionem transeunt, et ad Colchos perveniunt.

Cap. XXX. Gustato Colchicae eius regionis melle multi Graecorum in insaniam inciderunt. Recepta mentis sanitate Trapezuntem perveniunt, ubi benigno hospitio excepti 30 dies subsistunt, Chiriosopho Byzantium misso ad comparandas naves. Quo diutius remorante Cerasuntem petunt. Hinc profecti gentem Mossynoecorum adeunt, barbaram et incultam, pugna atrocissima subigendam.

Cap. XXXI. Graeci Cotyora assecuti ab Heraeleensibus et Sinopensibus navigiis adiuvantur. Interea rediit ad suos Chiriosophus nullis impetratis navibus. Tum itaque Heraeleam, et inde porro in peninsulam Acherusiam vecti, tandem Chrysopolin pervenerunt superstites Graeci 8300 de 10000.

Cap. XXXII. Athenis 30 tyranni exsilio et caede in cives grassantur. Haec indignantes Thebani Thrasybulo uni exsulum copias tradunt, quibus Phylam occupat. Tyranni in eum exercitum ducunt, civesque dominationis pertaesos Piraeo conclusos tenent. Ipsum Thrasybulum oblata imperii societate frustra sollicitant.

Cap. XXXIII. Thrasybulus commissa pugna Piraeo potitur. Iam undique exsules Thrasybuli castra sequuntur, qui ipse tunc urbem oppugnare parabat. His permoti Athenienses 30 viros urbe expellunt, et abrogata tyrannide pristinam libertatem recuperant.

Cap. XXXIV. Elei cum Lacedaemoniis in gratiam redeunt. Lacedaemonii pacatis circa civitatibus Messeniis bellum inferunt, eosque Graecia excedere et in Siciliam et Cyrenen migrare cogunt. Romanorum tunc colonia Velitras deducta.

400. || 95, 1. Cap. XXXV. Artaxerxes perfunctus bello Tissaphernem in oram Asiae mittit ad coercendos rebelles. Tamos Ioniae praefectus metu percussus ad Psammetichum in Aegyptum aufugit, qui transfugam occidit, eiusque opibus potitur. Graecae civitates quamvis missa a Lacedaemoniis legatione vastantur.

Cap. XXXVI. Lacedaemonii pro Graecis in Asia bellum suscipiunt duce Thibrone.

Cap. XXXVII. Thibronis exercitui adiungunt se Graeci ab expeditione Cyri reduces. Hoc tempore Dionysius Hadranum condidit. Archelaus rex

- A. C. || Ol. Macedoniae moritur. Succedit Orestes, mox Aëropus. Athenis Socrates iniusto supplicio perit.
399. || 95, 2. Cap. XXXVIII. Lacedaemonii in Thibronis locum Dercylidam substituunt. Hic multa loca in Troade occupat, factisque cum Pharnabazo 8 mensium induciis Thraces in Bithynia infestat. Lacedaemonii seditionem Heraclaeae in Trachinia et inter Oetae incolas exortam misso Herippida comescunt. Thraces in Chersonesum irruptionem faciunt, domiti et expulsi a Dercylida.
- Cap. XXXIX. Cononem Atheniensem auctore Pharnabazo rex Persarum nauarchum constituit. Classis in Ciliciam, Pharnabazus et Tissaphernes Ephesum proficiscuntur, ubi ante ineundam pugnam induciae fiunt.
- Cap. XL. Rhegini crescentem Dionysii potentiam veriti commune cum Syracusanis exsulibus et Messanensibus bellum in tyrannum excitant; sed orto sociorum dissensu ultro pacem offerunt.
- Cap. XLI. Dionysius nunc maxime opportunum ratus bellum inferre Carthaginensibus, tum pestilentia afflictis, in apparando eo acerrimus est. Primo fabros convocat ad arma conficienda struendasque naves.
- Cap. XLII. Catapulta inventa. Artificum industria praemiis a Dionysio excitata. Navium ingens copia et novae species.
- Cap. XLIII. Telorum armorumque et machinarum multitudo a Dionysio in bellum contra Carthaginenses gerendum apparata. Hoc tempore Astydamas tragoediarum scriptor floruit. Romani Veios obsidentes fugantur.
398. || 95, 3. Cap. XLIV. Iam conscribendis militibus operam dat Dionysius. Rheginos et Messanenses beneficiis et oblata amicitia socios conciliare sibi studet. A Rheginis coniugem petens, repulsam fert. Ducit deinde Locrensem, mox etiam Aristomachen.
- Cap. XLV. Nuptiarum dies Dionysius et militi et civibus laetos facit. Tum proposito bello in Carthaginenses, eiusque rationibus oratione explanatis, Syracusanorum omnium assensum consecutus est.
- Cap. XLVI. Direptis subito Poenorum in Sicilia navibus et bonis, ipsisque crudelissime a Dionysio vexatis, legati Carthaginem mittuntur, qui bellum indicant. Ad hunc annum Ctesiae historia deducta. Floruerunt eo tempore Philoxenus, Timotheus, Telestes, Polyidus.

397. || 95, 4. Cap. XLVII. Indicto bello summa inter Carthaginienses consternatio orta. Mittunt in Europam qui milites conducant. Dionysius primo Motyam Carthaginiensium coloniam occupare festinat. Graecae urbes cunctae auxilia mittunt.
- Cap. XLVIII. Erycini Dionysii partibus sponte accedunt; sed Motya ad resistendum se parat. Urbis situs. Leptini obsidionis cura permittitur; pedestrem exercitum Dionysius ipse in Punicas urbes ducit.
- Cap. XLIX. Naves in portu Syracusano a Poenis subita incursione dirutae. Motyam Dionysius oppugnat.
- Cap. L. Imilconis impetus novus in Dionysii naves Motyam obsidentes.
- Cap. LI. Oppugnatio Motyae omnisque apparatus describitur. Parte muri disiecta miles in urbem irruit.
- Cap. LII. Atrocissima pugna intra moenia Motyae urbis.
- Cap. LIII. Urbs Motya expugnata et exspoliata. Incolae crudelissime caesi; reliqui sub hasta venditi. Leptines cum classe Carthaginienses observat. Sophocles iunior tum floruit.
396. || 96, 1. Cap. LIV. Dionysius hostium urbes oppugnare et agros vastare pergit. Halicyaei ad Syracusanos deficiunt; Egestani obsidentium castra incendunt. Interea Carthaginienses quas possunt maximas copias cogunt. Imilconi summum imperium tradunt. Militum, navium, curruum numerus.
- Cap. LV. Recto cursu Panormum petit Imilco, expositisque ibi copiis Erycem per prodicionem, Motyam vi, Halicyaeos ultro fidem offerentes recipit. Dionysius Syracusas refugit.
- Cap. LVI. Fausto rerum successu fretus Imilco, Himera et Cephaloedio in amicitiam allectis, Lipara potitus, cum universis copiis Messanam versus progreditur.
- Cap. LVII. Imilco Messanam expugnat.
- Cap. LVIII. Dionysius, a Siculis omnibus desertus, servitia armat; mercenarios conducit a Lacedaemoniis, et castella munit. Castra habet iuxta Taurum. Messanam penitus devastant Carthaginienses.
- Cap. LIX. Imilco Magonem cum classe Catinam versus navigare iubet; ipse cum pedestribus copiis ad eundem locum contendit. Sed Dionysius Leptinem Magoni obviam mittit.

- A. C. || Ol. Cap. LX. Proelium navale, quo Syracusani funduntur; Mago Catinam occupat.
- Cap. LXI. Dionysius primo cum Imilcone pugnam inire parat; mox mutato consilio Syracusas tutari festinat. Discessum graviter ferentes Siculi Dionysii castra relinquunt. Campani, quamvis ab Imilcone sollicitati, in Dionysii societate permanent.
- Cap. LXII. Dionysius nova in Graecia et Italia auxilia requirit. Imilco autem magna classe portum Syracusanorum occupat, simulque pedestrem aciem ante moenia explicat ad pugnam, agros vastat.
- Cap. LXIII. Imilco templa Syracusanorum expilat. Huic impietati fortunam eius mox in peius mutatam historicus imputat. Dionysio Lacedaemonii 30 naves duce Pharaçida mittunt.
- Cap. LXIV. Absente Dionysio Syracusani proelio commisso victoriam reportant; quo elati de abroganda Dionysii tyrannide cogitant. Interea redit Dionysius.
- Cap. LXX—LXIX. Theodori Syracusani pro libertate recuperanda gravissima oratio et in Dionysium increpatio.
- Cap. LXX. Adversatus Theodori consiliis Pharaçidas Lacedaemonius cum milite mercenario seditionem cohibet. Interea morbus contagiosus ingruit Poenis et stragem foedam infert.
- Cap. LXXI. Morbi pestilentis in castris Poenorum atrocitas descripta.
- Cap. LXXII. Tanta clade afflictos Poenos subito terra marique adortus Dionysius, mercenariis, qui ipsi maxime infensi erant, caedi obiectis, hostium castella expugnat navesque conquassat.
- Cap. LXXIII. Poenorum classis incendium, quo naves hominesque conflagrarunt.
- Cap. LXXIV. Syracusanum vulgus pontonibus impositum advolat, diripit naves igne correptas, omnesque Syracusani ob barbaros lue, incendio, caede victos laetitiae se permittunt.
- Cap. LXXV. Imilco clam pro 300 talentis a Dionysio redempta venia cum suis in patriam redeundi, aufugit; reliquus exercitus similiter fuga dilapsus vel cum castris captus et caesus est.
- Cap. LXXVI. Hanc fortunae subitam mutationem convertit historicus ad demonstrandam superbiae et impietatis poenam. Imilco in summa ignominia et miseria vitam inedia finit.

A. C. || Ol. Cap. LXXVII. Finito cum Syracusanis bello in Libya ipsa a sociis exitiosum in Carthaginenses exarsit bellum. Carthaginenses itaque, iniectum demum animis religione, deorum numina placanda curant, novaque sacra Graecorum ritu instituunt. Tandem hostes vel commeatus penuria pressi vel pecunia corrupti, in patrias terras dilabuntur.

Cap. LXXVIII. Mercenarios in ipsum exacerbatos conciliat Dionysius, datis in stipendium Leontinorum urbe agroque. Deinde novos conscribit mercenarios, principatus custodes; novisque colonis desertas urbes auget. Messanenses novam urbem Tyndaridem condunt, mox opulentissimam.

Cap. LXXIX. Agesilaus rex Lacedaemoniorum traiectis Ephesum copiis Persarum provincias populatur. Impetrat a rege Aegyptiorum navalis belli auxilia et frumentum. Pharax classis Lacedaemoniorum, Conon Persicae classis praefecti. Rhodii expulsis Graecis recipiunt Persas, missumque ab Aegyptiis frumentum rapiunt.

Cap. LXXX. Proelio in campis ad Caystrum commisso Agesilaus Tissaphernem fundit. Rex Artaxerxes ira correptus Tissaphernem iugulari iubet, et Tithrausten belli ducem constituit, qui cum Agesilao semestres inducias facit.

Cap. LXXXI. Bellum Boeoticum inter Phocenses et Boeotos gestum. Persicum bellum mari gerendum et profligandum suscipit Conon.

395. || 96, 2. Cap. LXXXII. Boeoti, Athenienses, Corinthii, Argivi, foedus in Lacedaemonios ineunt, socios eorum in suas partes trahunt, Lacedaemonios ipsos ubique premunt, et proelio prope Narycem fundunt.

Cap. LXXXIII. Agesilaus ex Asia revocatus per Thraciam et Macedoniam Thermopylas transit. Conon et Pharnabazus Persicae classis praetores incidunt in Pisandrum Lacedaemonium, pugnaque navali ad Cnidum cum vincunt atque occidunt.

Cap. LXXXIV. Boeoti et Lacedaemonii duce Agesilao ad Coroneam proelium committunt. Tum Pharnabazus et Conon Lacedaemoniorum sociis ad defectionem compulsis in Asiam redeunt. Inde maris imperium Lacedaemonii amiserunt. In Macedonia Aeropus rex moritur, succedit Pausanias. Theopompus Chius hoc anno et proelio quidem ad Cnidum historiam finit.

394. || 96, 3. Cap. LXXXV. Conon dirutos a Lacedaemoniis Piraei muros regiis impensis restituit. Quae res apud regem Persarum invidiam et vincula ei contraxit.
- Cap. LXXXVI. Bellum Corinthiacum oritur, deinceps per 8 annos gestum.
- Cap. LXXXVII. Rhagini in Dionysium tyrannum irati Messanam obsident; sed a Messanensibus repelluntur ac funduntur. Iam Dionysius Rheginis bellum inferre instituit. Prius vero Tauromenitae Siculi bello erant domandi.
- Cap. LXXXVIII. Dionysius a Siculis repellitur et sauciatur, accepta maxima suorum clade. Agrigentini et Messanenses a Dionysio deficient et libertatem recuperant.
- Cap. LXXXIX. Pausanias rex Lacedaemoniorum in exsilium mittitur. Pausaniam Macedonum regem Amyntas occidit, et regno potitur.
393. || 96, 4. Cap. XC. Mago Carthaginensium dux collecto novo exercitu denuo bellum movet; sed proelio commisso a Dionysio in fugam agitur. Simul Dionysius subitam in Rheginos irruptionem facit, defensos Heloridis auxilio.
- Cap. XCI. Graeci in Italia foedere icto sua et a Dionysio et a Lucanis defendere constituunt. In Graecia Iphicrates exsules Lechaenum occupantes, ipsosque deinde Lacedaemonios et Sicyonios profligat.
- Cap. XCII. Argivi Corinthiorum acropolin urbemque et agrum occupant. Iphicrates imperio se abdicat. In Macedonia Amyntas regno expulsus; mox a Thessalis restitutus.
- Cap. XCIII. Satyrus Bospori rex moritur; succedit Leucon. Romani Veios expugnant, et Apollini cratera aureum Delphis consecrant. Eius doni, quum in via a praedonibus raptum esset, vindex Timasitheus.
392. || 97, 1. Cap. XCIV. Athenienses Thrasybulum cum classe expeditionem facere iubent in Ioniam Chersonesum, Lesbum, Rhodum.
- Cap. XCV. Carthaginenses receptis viribus res in Sicilia repetere aggrediuntur. Coacto exercitu, cui Mago praerat, castra movent usque ad Agyrium. Sed Agyris Agyrinaeorum tyrannus in Dionysii societate permanet.
- Cap. XCVI. Mago summa rerum penuria coactus pacem petit. E foedere Mago e Sicilia discedit,

- A. C. || 01. Siculi autem Dionysio subiiciuntur cum Tauro-
menio.
391. || 97, 2. Cap. XCVII. In insula Rhodo factio Lacedaemo-
norum subigit Atheniensium factionem. Fausto
rerum successu excitati Lacedaemonii maris im-
perium recuperare annituntur.
- Cap. XCVIII. In Cypro insula Euagoras regnum
occupare conatur. Contra cum Artaxerxes rex
Persiae copias mittit. Tum Romani pace cum
Faliscis facta Aequis bellum intulere.
390. || 97, 3. Cap. XCIX. Artaxerxes Persarum rex Lacedae-
monii infert bellum, misso Strutha, qui Thibro-
nem Lacedaemoniorum ducem victum interimit.
Thrasybulus Atheniensium dux apud Aspendum
per insidias occiditur: quo facto classis per terre-
facta aufugit.
- Cap. C. Dionysii bellum in Rheginos. Pugna fu-
sus et tempestate iactatus aegre ipse in portum
Messanae refugit.
- Cap. CI. Lucani in Thuriorum agros incursionem
faciunt; quo factum ut universi Graeci in Italia
contra eos bellum gererent. Graeci per arctas
vias Lucaniam ingressi tandem montibus cincti
in maximum incurrunt discrimen.
- Cap. CII. Proelio fusi Graeci cum Lucanis pa-
cem faciunt, interposita Leptinis fide, quem Dion-
ysius Lucanis auxilio miserat. Ob id a praetura
remotus Leptines. Romani agrum Veientanum
dividunt, et in Aequos Veliternosque bellum ge-
runt. Circeios colonia deducta.
389. || 97, 4. Cap. CIII. Dionysii in Italiam expeditio. Graeci
in Italia Helorum a Dionysio in exsilium pulsum
copiarum ducem creant.
- Cap. CIV. Heloris obviam factus Dionysio pug-
nam init, qua ipse cadit cum plurimis; reliqui ef-
fuse in fugam se dant.
- Cap. CV. Graecos a fuga collectos et tumultum
occupantes cunctos Dionysius ad deditionem cogit.
His per singularem clementiam dimissis, et
civitatibus pace atque libertate concessa, Dion-
ysius omnium gratiam meruit.
- Cap. CVI. Rhegini pacem a Dionysio redimunt.
Caulonia devastata; cives Syracusas migrant.
Romani ob Aequos victos edunt ludos.
- Cap. CVII. Locris in Italia ob impetratam ob
ipsis coniugem Dionysius agrum Hipponiensem
donat; contra Rheginos, perpetuo odio in ipsos
inflammatus, ad interneccionem persequi destinat.

Cap. CVIII. Quaesita nova inimicitiarum causa Dionysius Rhegium oppugnatione urget. Cives duce Phytone fortissime pugnant, ipsumque Dionysium lancea vulnerant.

Cap. CIX. In ipso bello vanus Dionysius rhapsodos cum maximo apparatu ad ludos Olympicos mittit, qui carmina sua recitarent. Sed hi sibilis excepti et reliqua pompa ludibrio exposita.

387. || 98, 2. Cap. CX. Lacedaemonii bello attriti misso Antalcida cum Persis pacem faciunt iniquissimis conditionibus. Tum vero Persarum rex omnia ad bellum Cyprium praeparat.

Cap. CXI. Rhegini diuturna obsidione coacti Dionysii arbitrio se dedunt, qui pecunia redemptos liberos esse iussit, ceteros sub corona vendidit.

Cap. CXII. Phytonem Rheginorum ducem Dionysius crudelissimo supplicio afficit.

Cap. CXIII. Galli Transalpini eiectis Tyrrenis regionem inter Apenninum et Alpes occupant. Ex his Senones novas sedes quaerentes in Clusinarum agros irruptionem fecerant. Legati Romani ad rem cognoscendam missi, quum pugnae contra Gallos se immiscuissent, Galli legatos deducere postularunt. Populus Romanus invitis patribus id facere recusavit.

Cap. CXIV. Quamobrem Galli exacerbatum cum infesto exercitu Romam petunt. Conserta pugna Romani fugantur. Romani plurimi caesi.

Cap. CXV. Romanorum pauci Romam revertuntur. His edocti cives omnia in Capitolium asportari curant. Hostes in urbem irrumpentes arcem obsidere parant.

Cap. CXVI. Devicta Tuscorum gente armis locupletati cives Romani, qui Veios profugerant, Capitolium obsidione eximere constituunt. Galli in arcem falsis custodibus ascendere conantur; sed sacri Iunonis anseres hostes produnt urbemque servant. Inde fiunt pacis conditiones, secundum quas Galli accepta pecuniae summa Roma abeunt.

Cap. CXVII. Romanis Gallorum incursione admodum afflictis Volsci bellum inferunt. Hos M. Furius dictator creatus domat, qui mox Aequis etiam Etruscosque vincit, et a Gallis aurum Romae acceptum cum reliqua praeda recuperat. Ab hoc anno Callisthenes historiam scribere exorsus.

LIB. XV.

- A. C. || Ol. Cap. I. Prooemio pauca praefatus Diodorus de iudicandi libertate ad scribendam historiam necessaria, novae periodi terminos constituit: principium quidem bellum Persarum Cypricum, finem autem regni Philippi auspicia.
386. || 98, 3. Cap. II. Belli Persarum in Euagoram initium. Apparatus terrestris et navalis ab utraque parte describitur.
- Cap. III. Ob commeatus penuriam in Persarum castris seditio orta. Tota classis dimissa in Cili-
ciam inde frumenti copiam affert. Euagoras ac-
ceptis ex Aegypto pluribus navibus proelium na-
vale committere parat. Fit pugna atrocissima,
qua tandem Cyprii vincuntur.
- Cap. IV. Quo facto Persae Salaminem oppugnant.
Euagoras urbe elapsus in Aegyptum confugit,
nova auxilia petens.
- Cap. V. Interea Lacedaemonios pacis poenituit,
qua pristinum Graeciae principatum amiserant.
Itaque in civitatibus seditiones excitant, ruptoque
foedere singulas suo imperio subiiciunt. Mantinen-
ses contra eos Atheniensium implorant auxilium.
Quo facto novum in Graecia bellum commovetur.
- Cap. VI. In Sicilia Dionysius ob pacem ac diu-
turnum otium poetarum studia sectatur. Philoxe-
nus poeta inter familiares inprimis carus; sed ob
iudicia liberiora et facetias asperiores in latomias
damnatus.
- Cap. VII. Plato philosophus a Dionysio inter ser-
vitia venditus, post amicorum symbolis redemp-
tus. Poemata sua Dionysius in panegyri Olympi-
ca recitari iubet; sed risu sunt excepta. Quo
audito primo in aegritudinem, deinde in furem
incidit. Furoris exempla afferuntur.
385. || 98, 4. Cap. VIII. Euagoras ex Aegypto redux pacis ex-
petit conditiones. Iniquissimas proponit Tiriba-
zus. Interea Tiribazus falsa criminatione ab
Oronte accusatus in vincula conicitur. Iudicium
de eo rex Persarum, tum bello Cadusiano occu-
patus, differt.
- Cap. IX. Orontes summo imperio praefectus ae-
quioribus conditionibus pacem concedit, et Cy-
prico bello finem imponit. Glos Tiribazi gener
audita soceri accusatione ad regem Aegyptiorum
deficit, et hunc atque Lacedaemonios ad bellum
contra Artaxerxem sollicitat.

- A. C. || Ol. Cap. X. Tiribazus causa cognita criminibus absolvitur.
- Cap. XI. Tiribazum rex Persarum iudicibus auditis ad summos honores evexit; Orontem vero, falsae accusationis reum, omni ignominia afficit.
- Cap. XII. In Graecia Lacedaemonii Mantineam diuturna obsidione ad deditionem cogunt.
- Cap. XIII. Dionysius tum urbes maritimas condere, et maris Ionii imperium occupare parat, expeditionem in Epirum atque ad templum Delphicum spoliandum mox suscepturus. Quamobrem etiam cum Illyriis foedus iniit, eosque bello contra Molossos adiuvat. Tum Parii deducta colonia insulam Pharum condiderunt. Navalia, gymnasia, templa Syracusis exstructa.
384. || 99, 1. Cap. XIV. Illyrii Pharum incursione devastant; ab indigenis barbaris contra Graecos in auxilium vocati. Hos opprimit classis Lisso missa. Dionysius oram Etruriae adortus in agro urbis Agylae templum ditissimum exspoliat. Inde opibus auctus; novum in Carthaginienses bellum molitur.
383. || 99, 2. Cap. XV. Belli causam Dionysio praebent urbes Siciliae a Carthaginiensibus abalienatae, quas Dionysius in societatem recipit, Carthaginienses vero repetunt. Carthaginienses duobus proeliis fusi de pace legatos mittunt.
- Cap. XVI. Dum induciae sunt ad pacis conditiones durissimas expediendas, Carthaginienses novas vires colligunt, et circa Cronium proelio victoriam reportant.
- Cap. XVII. Dionysii ingens clades describitur. Quo facto Poeni victo hosti multo acquiores se praebent.
- Cap. XVIII. Glos, qui bellum contra regem Persarum moverat, clam occisus; nec multo post Tachos eius successor mortuus. De Leuca urbe ab hoc exstructa concertant Clazomenii et Cumaei; occupato sacrificio urbe potiuntur Clazomenii.
- Cap. XIX. Lacedaemonii omnia ad imperium in Graecia contra ius fasque obtinendum convertunt. Amyntae regi Macedonum ab Illyriis victo in bello contra Olynthios fiunt socii. De bello ab iisdem in Graecos gerendo dissident duo Lacedaemoniorum reges.
382. || 99, 3. Cap. XX. Phoebidas Lacedaemoniorum dux in Olynthios profectus in ipso itinere per insidias

- A. C. || 01. Cadmeam Thebarum arcem capit. Eius fratri Eudamidae deinde bellum Olynthiacum committitur. Cap. XXI. Lacedaemonii, quamvis novis copiis aucti, pluribus proeliis fusi. Ipso regis frater Te-leutias cecidit.
381. || 99, 4. Cap. XXII. Agesipolis rex Lacedaemoniorum bello Olynthiaco praesesse iubetur.
380. || 100, 1. Cap. XXIII. Mortuo Agesipolide Lacedaemonii Polybiadam belli ducem creant, qui meliore fortuna usus Olynthios subigit. Lacedaemoniorum potentia tum maxima.
379. || 100, 2. Cap. XXIV. Carthaginenses Hipponium antiquis incolis restitunt. Quamvis pestilentia aliisque malis, internis etiam bellis oppressi, tamen Africam et insulam Sardiniam recuperant.
378. || 100, 3. Cap. XXV. Thebani, post Cadmeam a Lacedaemoniis captam patria expulsi, collecta manu impetum in hostes faciunt, et populares ad recuperandam libertatem exhortantur. Advocant Atheniensium auxilia. Ita bellum Boeoticum ortum. Cap. XXVI. Demophon Atheniensium imperator cum exercitu Thebanis auxilio venit. Cap. XXVII. Quo facto Lacedaemonii, qui Cadmeam praesidio tenebant, inopia coacti arcem tradunt et incolumes domum redeunt. Praesidii praefecti capitis damnati. Eo tempore Romani coloniam in Sardiniam deduxerunt.
377. || 100, 4. Cap. XXVIII. Plurimae civitates Lacedaemoniorum superbia exacerbatae ab his deficient: Chii, Byzantii, Rhodii, Mytilenaci in primis erant. Communis sociorum senatus Athenis instituitur. Nequidquam socios revocant Lacedaemonii. Cap. XXIX. Acoris rex Aegyptiorum bellum infert Persis, eiusque ducem Chabriam Atheniensem facit. Athenienses, quum id indignari viderent Pharnabazum, domum redire iubent Chabriam, Persis Iphicratem mittunt. Facto tum a Lacedaemoniis in ipsum Piraeum impetu, ob ruptum foedus bellum publice est decretum. Belli duces, copiarum numerus. Thebanos in senatum cooptant. Ut socios concilient, agros bello occupatos reddunt. Cap. XXX. Hestiaea sola Euboeae civitas in Lacedaemoniorum amicitia perseverat: aliae civitates 70 Atheniensium partibus et foederi communi adiunguntur. Chabriae expeditio in Hestiaeos et Cyclades insulas, Lacedaemoniis addictas.

A. C. || 01. Cap. XXXI. Lacedaemoniorum socii recensentur: summus copiarum dux Agesilaus, eorum rex. Cap. XXXII. In Boeotiam movet Agesilaus: obviam facti Thebani et Atheniensium auxilia duce Chabria, qui novo pugnae genere hostem excipit. Vastat Agesilaus agros, sed proelium aver-
satur.

Cap. XXXIII. Utriusque ducis et Agesilai et Chabriae singularem prudentiam historicus explicat, declaratis rei gestae causis. Post reditum Agesilai Thebani Thespias adoriuntur. Phoebidas Lacedaemoniorum dux cadit.

Cap. XXXIV. Facta nova in Boeotiam expeditione ab Agesilao proelium committitur. Agesilaus primo victor mox cedere cogitur. Inter Naxum et Parum pugna navali decertatur.

Cap. XXXV. Reportata victoria Chabrias cum classe redit in Piraeum. Eo tempore Romae M. Manlius capitis damnatur.

376. || 101, 1. Cap. XXXVI. Triballi in Abderitarum regionem incursant et praedam agunt. Abderitis paene oppressis forte auxilio venit Chabrias Atheniensis, mox tamen dolo peremptus. Successit Timotheus, qui novos conciliat socios, et hostes ad Leucadem proelio fundit.

Cap. XXXVII. Thebani Orchomenum a Lacedaemoniis occupatum oppugnant, ipsosque numero superiores vincunt. Cum hoc anno Hermeas historiam suam Siciliae finiit.

375. || 101, 2. Cap. XXXVIII. Artaxerxes pacem inter Graecos componere studet, ut belli Aegyptiis inferendi fiant socii. Soli Thebani recusant; reliqui ineunt pacem, qua singulis civitatibus suo iure uti concessum.

Cap. XXXIX. Tum victoria aliquot proeliis reportata, tum singularis imperatorum suorum virtus Thebanos feroces facit.

Cap. XL. Pleraque civitates libertate insolentius abutuntur; unde novae turbae et seditiones existunt; praesertim inter Phialenses, Corinthios, Megarenses, Phliasios.

374. || 101, 3. Cap. XLI. Persae bello Aegyptum adoriuntur, Pharnabazo et Iphicrate ducibus. Copiarum naviumque numerus. Adiungitur causa cur ducibus Persarum proprium sit tarde agere.

Cap. XLII. Nili ostia describuntur, quae ipsa hostium aditum difficilem reddunt. Persae consulto praetervecti ostium Pelusium ad Mende-

A. C. || Ol. sium appellunt, ubi expositis copiis Aegyptios in fugam agunt et castellum occupant.

Cap. XLIII. Ulterius tetendit Iphicrates, praesertim in Memphin; sed impetum cohibuit Pharnabazi ingenium tardum. Interea amissa opportunitate Persae infecta re domum redire coguntur. Iphicrates ob dissidium Pharnabazi iram metuens clam Athenas aufugit.

Cap. XLIV. Iphicratis ingenium et de re militari merita describuntur.

Cap. XLV. In Graecis civitatibus ob mutatam earum formam multae turbae et seditiones oriuntur; quo ipso bellum renovatur. Zacynthii in partes duas divulsi.

Cap. XLVI. Corcyraei seditione laborant. Plataeae Atheniensibus dum se tutandas tradunt, a Thebanis diruuntur. Thespieae ab iisdem devastantur.

Cap. XLVII. Classes Lacedaemoniorum et Atheniensium de occupanda Corcyra concertant. In Cypro Euagora rege obruncato Nicocles regno potitus est.

373. || 101, 4. Cap. XLVIII. Ingentes terrae motus in inundationes Peloponnesum vastant; praesertim duas urbes, Helicen et Buram. Disputat historicus utrum ad solius naturae vim an ad numinis iram referri debeant huiusmodi eventus.

Cap. XLIX. Historicas rationes affert, unde istae Peloponnesi calamitates explicari possint. Primo urbem Helice et Bura in aram Neptuni et legatos sacros ad eam missos impie egerant. Deinde Peloponnesus ingentes habet cavernas et subterranea flumina.

372. || 102, 1. Cap. L. Fax ingens in coelo visa prodigii instar ad futuras Lacedaemoniorum clades refertur. Sed Chaldaei rationes astronomicas afferunt. Interea Artaxerxes nova legatione pacem inter Graecos firmat. Foedere communi Thebani soli excluduntur, quos Lacedaemonii bello persequendos censent.

371. || 102, 2. Cap. LI. Thebani a sociis deserti Boeotiae civitates immunes facere, Plataeas autem et Thespias instaurare iubentur. Recusantibus Lacedaemonii bellum inferunt duce Cleombroto.

Cap. LII. Castra ad Coroneam movet Cleombrotus. Thebani belli summam Epaminondae permittunt. Prodigia Epaminondae, quum iter in-

- A. C. || Ol. grederetur, obiecta. His non deterritus fauces ad Coroneam occupat.
- Cap. LIII. Cleombrotus exercitum per Phocidem ac Leuctra ducit. Sequuntur Boeoti. Habita de liberatione an pugna incunda sit cum hoste numerosiore, Boeotarchae pugnam decernunt. Militum animos, auguriorum superstitione impletos, Epaminondas fictis rumoribus prudenter regit.
- Cap. LIV. Leandridas exsul Spartanus antiquum oraculum de Spartanis ad Leuctri tumulum subigendis proferre iubetur. Alia afferunt oraculorum interpretes. Ita milites ad pugnandum inflammantur. Iason Thessalus per inducias rem dirimere suadet, sed Lacedaemonii novis copiis aucti, aciem ad proelium instruunt.
- Cap. LV. Pugnae ad Leuctra ratio ab utraque parte describitur. Inclinator acies Lacedaemoniorum, horumque rex Cleombrotus occiditur.
- Cap. LVI. Pugnae ad Leuctra exitus Lacedaemoniis exitiosus. Epaminondae et Thebanorum eximia victoria.
370. || 102,3. Cap. LVII. Post pugnam ad Leuctra Thebani Orchomeniorum urbem oppugnant; ipsos, mox Phocenses Aetolosque, socios accipiunt. Iason Pheracorum tyrannus Locridem petit, Heracleam vastat, Perrhaebiam ingreditur. Argis seditio et caedes immensa scytalismo facta.
- Cap. LVIII. Plura de caede Argivorum ob plebem exacerbata in optimates.
- Cap. LIX. Turbae et caedes inter Arcades excitatae a Lycomedea Tegeata.
- Cap. LX. Thessali auctore Iasone Pheraeo principatum Graeciae appetunt. Hic annus fatalis erat tribus regibus, Amyntae regi Macedoniae, Agesipolidi regi Lacedaemoniorum, Iasoni Pheraeo. Duris Samius historiae Graecae ab hoc anno initium fecit.
369. || 102,4. Cap. LXI. Iasoni succedit Polydorus; huic brevi post interempto, Alexander: quem Aleuadae advocate rege Macedoniae ob crudelitatem Thessalorum terrae expellunt.
- Cap. LXII. Lacedaemonios apud Orchomenon Arcades proelio fundunt. Arcades Thebanis iuncti Spartam invadere constituunt.
- Cap. LXIII. Lacedaemonii attritis opibus et abalienatis sociis Atheniensium auxilium implorant: hi vero pristinarum iniuriarum obliti libenter sub-

A. C. || Ol. veniunt. Epaminondas in Laconicam impetum facit quadripartito agmine.

Cap. LXIV. Quattuor Thebanorum agmina quibus locis in Laconicam irruerint describitur. Ischolas tertio agmini oppositus ut alter Leonidas celebratur.

Cap. LXV. Quamvis fortiter resistensibus Lacedaemoniis Epaminondas totum exercitum ad oppugnandam Spartam convertit. Nihil proficiens, omissa urbe, terram depopulatus cum magna praeda in Arcadiam se recipit. Interea Lacedaemonii contractis novis copiis ad futurum certamen instructiores sunt.

Cap. LXVI. Epaminondas Messenen diu desolatam, nunc expeditioni suae opportunam, summo studio instaurat. Digreditur historicus in urbis Messenae vicissitudines, quas per modum episodii singulatim commemorat.

Cap. LXVII. Post Thebanorum discessum Lacedaemonii et Athenienses de communi terrae marisque imperio paciscuntur. Arcades duce Lycomedede Pallenen Laconicae expugnant et inde praedam agunt. Boeoti a Thessalis advocati in Alexandrum Pheraeum duce Pelopida exercitum mittunt, qui Larisam occupat. Idem regem Macedoniae foedere sibi conciliat.

Cap. LXVIII. Arcades, Argivi, Elei Boeotos sollicitant, ut novo impetu Peloponnesum occupent. Athenienses re cognita Chabriam contra mittunt, factoque vallo eos arcant. Nihilominus Epaminondas et vallum et oppositum Lacedaemoniorum agmen perrumpit.

Cap. LXIX. Troezene et Epidauro relictis Epaminondas Sicyonem et Phliuntem capit, ipsamque Corinthum petit. Sed urbem felicissime defendit Chabrias, et hostem repellit.

Cap. LXX. Succurrunt Lacedaemoniis milites Galli et Hispani, a Dionysio missi, Corinthi expositi. Nova legatione Artaxerxes Graecos ad pacem adhortatur. Ei cuncti obsequuntur, exceptis Thebanis. Hoc tempore Euphron Sicyonios tyrannide oppressit.

368. || 103, 1. Cap. LXXI. In Macedonia in locum Alexandri Ptolemaeus Alorites rex succedit. In Bocotia post Epaminondam res gerit Pelopidas, assumpto socio Ismenia. Uterque Alexandrum Pheraeum conveniens, quum inopinato caperentur, Thebani autem auxilio missi includerentur, Epaminondas,

- A. C. || 01. tunc privatus militans, ad imperium revocatus exercitum servavit. Boeotarchis multa irrogata. Cap. LXXII. Causam affert historicus cur Epaminondae imperium abrogatum fuerit. Arcades proelio vincunt Lacedaemonii. Tum novos impetus veriti, Megalopolin condiderunt Arcades. Cap. LXXIII. In Sicilia Dionysius bellum in Carthaginienses redintegrat, eorumque agros invadit. Sed hi celeriter missa classe eius conatus reprimunt. Mox Dionysius moritur: sequitur Dionysius filius.
- Cap. LXXIV. Dionysius senior Athenis carmine victor proclamatus, prae gaudio vino nimis indulgens occubuit. Oraculo ipsi praedictum erat tum moriturum quum se meliores vicisset.
367. || 103, 2. Cap. LXXV. Alexandri Pheraei in Scotussaeos facinus immane. Epaminondae in Peloponneso progressus. Pelopidas liberatur. Chares dux Atheniensium Phliasios contra Argivos defendit, duobus proeliis victor.
366. || 103, 3. Cap. LXXVI. Oropum Themison Eretriae tyrannus capit. Athenienses vindicatam urbem Thebanis ut depositum tradunt. Urbs Cos in singularem tum splendorem evecta. Belli inter Lacedaemonios et Boeotos finis. Adiicitur recensensus viro-
rum doctrina excellentium.
365. || 103, 4. Cap. LXXVII. Vix pacata Graecia disceptatio inter Arcades et Elcos de Triphylia diu agitata novum bellum parit. Arcadum socii Athenienses. In Macedonia Perdiccas rex succedit Ptolemaeo Aloritae.
364. || 104, 1. Cap. LXXVIII. De ludis Olympicis Pisatae cum Eleis disceptaverunt. Inita pugna Pisatae victores abierunt, a quibus ludi administrati sunt. Epaminondae exhortatio ad Thebanos ut maris imperium capesserent.
- Cap. LXXIX. Thebani naves exstruunt, socios invitant. Orchomenios, qui cum exsulibus nonnullis seditionem moverant, Thebani gravissimis suppliciis afficiunt, urbemque in ditionem redigunt.
- Cap. LXXX. Thessali, bello ab Alexandro Pheraeo pressi, a Thebanis opem et Pelopidam ducem impetrant. Defectus solaris prodigii instar erat. Pelopidas, quamvis victoriam consecutus, morte occubuit; Alexander vero, duobus proeliis pulsus, omnia reddere cogitur.
- Cap. LXXXI. Pelopidae singulares virtutes res-

- A. C. || Ol. que gestae brevi descriptione propositae. Tunc Clearchus tyrannidem Heraclaeae occupavit; Timotheus vero Atheniensium imperator Toronen et Potidaeam cepit.
363. || 104, 2. Cap. LXXXII. Dissidium inter Pisaeos et Eleos ortum in bellum Graeciae commune erumpit. Principes belli partes habent *Tegeatae*, pro quibus pugnant Boeoti duce Epaminonda; et *Mantineenses*, quorum socii sunt Athenienses et Lacedaemonii. In Arcadium Lacedaemonii, in urbem Spartam Epaminondas incursionem facit.
- Cap. LXXXIII. Sparta fortiter defensa contra Epaminondae acerrimos impetus.
- Cap. LXXXIV. Epaminondas subito impetu Mantineam opprimere parat, sed totam hostium vim obviam habet. Recensus copiarum ab utraque parte.
- Cap. LXXXV. Certamen atrocissimum apud Mantineam. Instructae acies describuntur. Proelium equestre initium facit. Boeoti ac Thessali victores.
- Cap. LXXXVI. Proelium pedestre ad Mantineam. Victoria dubia. Tandem ad dirimendam pugnam Epaminondas ipse invehitur. Quo facto Lacedaemoniorum acies inclinatur.
- Cap. LXXXVII. Epaminondae mors nobilissima, morientis verba gravissima.
- Cap. LXXXVIII. Encomium Epaminondae.
- Cap. LXXXIX. Pax convenit inter Graecos, adiuncto societatis foedere, quo soli abstinerunt Lacedaemonii. Adiecta notitia historicorum, quorum opera hoc anno desinunt.
362. || 104, 3. Cap. XC. Bellum post haec gravissimum in Artaxerxem regem oritur, quod movent plures simul, Graeci in Asia, satrapae rebelles, Tachos rex Aegyptiorum, etc.
- Cap. XCI. Qui a rege Persarum defecerant, belli summam Orontae committunt. Hic acceptis pecuniis eodem regi prodit. Aliud proditionis exemplum Mithrobarzanis in Datamem, qui a rege defecerat, et quomodo eadem a Datame elusa fuerit.
- Cap. XCII. Alius proditor Rheomithres nova proditorum proditione cum rege in gratiam redit. Interea Tachos rex Aegypti quum ad bellum contra Persas gerendum profectus esset, proditione eius, cui regnum administrandum mandaverat, regno exiit. Ita deceptus ad Artaxerxem hostem con-

- A. C. || Ol. fugit, a quo belli contra Aegyptios gerendi dux constituitur.
- Cap. XCIII. Artaxerxes moritur, cui Ochus succedit. Quo facto Tachos ad Agesilaum rediisse, huiusque virtute et prudentia regnum recuperasse dicitur. Agesilaus acceptis magnis muneribus in reditu in patriam vita defungitur.
- Cap. XCIV. Inter Arcades ob cives e Megalopoli in antiqua oppida migrantes novi tumultus orti. Hos Thebani misso Pammene cum exercitu composuerunt. Adicitur notitia Athanae historici Syracusani.
361. || 104, 4. Cap. XCV. Alexander Pheraeus incursiones facit in Cyclades insulas, ipsosque Athenienses duce Leosthene in Pèparetho insula relictos infestat et damnis afficit. Leosthenes ob rem male gestam capitis damnatur: mittitur pro eo Chares, priore peior. Dionysodorus et Anaxis historici. Iam Diodorus transitum parat ad proximum librum.

LIB. XVI.

- Cap. I. In prooemio Diodorus ea laudat opera historica, quae res gestas ab initio usque ad finem plena et continua narratione proponant. Proinde annuntiat se in enarranda Philippi historia eandem methodum sequuturum. Vitae huius regis praecipua capita, deinceps uberius explicanda, parva velut tabula indicantur.
360. || 105, 1. Cap. II. Philippi pueritia Thebis culta, ubi obses tenebatur. Post patris Amyntae fratrumque natu maiorum obitum Philippus custodia elapsus regnum hostibus pressum multisque aemulis appetitum suscipere conatur.
- Cap. III. Animos Macedonum trepidos resque afflictas Philippus erigit et firmat cum oratione tum disciplinae militaris emendatione. Ut Atheniensium studia eluderet, Amphipolin imperio exemit. Paeonum legatos muneribus conciliavit; Pausaniam regni aemulum a proposito depulit; Mantiam et Argaeum proelio vicit. Tum Crenides per Thasios coloniis auctae. Notitia de Theopompo Chio.
359. || 105, 2. Cap. IV. Pace cum Atheniensibus facta Philippus Paeones bello subigit. Iam Illyrios etiam adortus recuperatis cunctis Macedoniae urbibus cum rege Bardyli pacem facit.

358. || 105,3. Cap. V. In Sicilia Dionysius iunior regnum a patre acceptum desidia et inertia disperdit.
- Cap. VI. Dion, Hipparini filius, Dionysii superioris secundae uxoris frater; ob multiplices virtutes tyranno invisus et neci destinatus, in Peloponnesum aufugit, et Corinthi naves militesque comparat, ad liberandam patriam in Siciliam transmissos.
- Cap. VII. Res coevae commemorantur: Tauromenium condita, in Euboea seditio orta, et a duabus factionibus Thebani et Athenienses advocati. Bellum sociale ab Atheniensibus in socios rebelles gestum.
- Cap. VIII. Philippus devictis Illyriis Amphipolitanos subigit; mox Pynam etiam et Potidaeam. Crenidas e nomine suo Philippos appellat, ibique aurifodinas excolit, unde ingentes opes ad ipsum redeunt.
357. || 105,4. Cap. IX. Bellum Dionis in Dionysium Siciliae tyrannum. E Zacyntho ad Minoam urbem advectum Dionem recipit Paralus, Carthaginensium praefectus, eius amicus. Ultra ad eum deficient Siciliae populi; his se iungunt Graeci ex Italia.
- Cap. X. Dionysius quamvis aciem contra instruxisset, tamen Dion, cui populus favebat, urbem Syracusas occupat.
- Cap. XI. Syracusani omnes Dionem cum summa congratulatione recipiunt. His auditis Dionysius, tum circa Cauloniam Italiae commoratus, Syracusas redit, legatosque de componendis rebus mittit accipitque.
- Cap. XII. Intra tempus induciarum contra fidem quam Dionysius Syracusanos adortus esset, ventum est ad proelium atrocissimum, in quo Dionis virtus eminebat, qua hostem cum magna clade in fugam egit.
- Cap. XIII. Dionysius honore caesis habito et distributis inter milites praemiis studium pro se accendit: tunc misit qui de pace agerent. Dion autem hanc unam proponit, ut principatu abiret. Interea res in mutuis praedationibus substitit.
- Cap. XIV. In Graecia Alexander Pheraeus ab uxore et fratribus occisus, qui ipsi tyrannidem affectant. Aleuadae auxiliante Philippo libertatem Thessalis vindicant; quo ipso Philippus Thessalorum amicitiam sibi conciliavit. Adiecta no-

A. C. || Ol. titia trium historicorum, Demophili, Callisthenis et Diylli.

356. || 106, 1. Cap. XV. In Italia novus populus coalescit, Bruttii, e colluvie fugitivorum in Lucania collecti.

Cap. XVI. In Sicilia Philistus Dionysii imperator Leontinorum urbe expulsus, mox summus classis praetor creatus cum Heraclide Syracusanorum nauarcho mari conflictatur. Proelio victus Philistus morte voluntaria perit. Hac re perterritus Dionysius Dioni regnum offert.

Cap. XVII. Dionysius relictis in arce mercenariis cum thesauris clam in Italiam aufugit. Inde dissidia inter Dionem et Syracusanos, tumultus simul mercenariorum oriuntur, qui duce Dione Syracusanos proelio fundunt. Itaque Syracusani Dionis veniam implorare coguntur.

Cap. XVIII. Dionysius misso Nypsiō cum navibus et comœatu Syracusis relictum praesidium novis auxiliis auget. Syracusani proelio navali victoriam consecuti indulgent conviviis et languescunt.

Cap. XIX. Hac usus opportunitate Nypsius hostem opprimit, urbem capit, et largam praedam aufert.

Cap. XX. Consternati Syracusani Dionem advocant, qui singulari virtute et sollertia hostes ultus rem restituit et apud omnes praecipuam gratiam meruit.

Cap. XXI. In Graecia bellum sociale continuatur. Chareti additi Iphicrates et Timotheus cum nova classe et aequato imperio. Imbrum et Lemnum aliasque insulas populantur socii rebelles. Atheniensium duces dum ad Byzantium obviam fiunt hosti, de committendo proelio dissentiunt. Quo facto Iphicrates et Timotheus prodicionis accusati imperio privantur.

Cap. XXII. Chares Artabazo, qui tum a rege Persarum defecerat, inconsulte auxilio venit. Quamobrem regis iram veriti Athenienses, ex templo bello sociali abstinent et cum sociis pacem componunt. In Philippum Macedonem tres reges simul conspirant: Thracum, Paeonum, Illyriorum. Hos subito imparatos opprimit Philippus.

355. || 106, 2. Cap. XXIII. In Graecia bellum sacrum oritur. Quum Lacedaemonii Leuctrico bello Cadmeam occupassent, et Phocenses agrum Cirrhaeum operi

A. C. || Ol. rustico destinassent, utrisque Amphictyones multam grandem imposuerunt. Sed Philomelus Phocensis populares suos oratione permovit ut huic sententiae parere recusarent.

Cap. XXIV. Philomelus a Phocensibus imperator creatus, Archidamo rege Lacedaemoniorum in partes suas tracto, acceptaque ab eo pecunia, bellum movet, Delphos vi occupat, Locros finitimos proelio fundit, Amphictyonum decreta delet et abrogat.

Cap. XXV. Boeoti dum infesto exercitu templum recuperare decernunt, Philomelus terras occupatas munit, copias auget, Locros iterum pugna vincit, eorumque terras vastat. Tum Pythiam de exitu belli responsa dare cogit.

Cap. XXVI. Digressio de oraculi Delphici primis originibus et institutis.

Cap. XXVII. Pythia contra morem coacta respondet Philomelo licere quaecunque velit. Alio insuper prodigio laetus Philomelus legationes ad Athenienses, Lacedaemonios, Thebanos mittit, nuntiantes templi patrocinium, non opes quaeri. Hi itaque foedere iunguntur, at Boeoti et Locrenses contra pugnant.

354. || 106, 3. Cap. XXVIII. Ut par esset hostibus Philomelus, exactis multis pecuniis quum militum copiam conduxisset idoneam, Locros ad petras Phaedriadas novo proelio vicit. Tum vero Boeoti omnes concilii Amphictyonici socios ad bellum commune contra sacrilegos evocarunt.

Cap. XXIX. Utriusque partis in bello Phocico socii recensentur. Adiiciuntur causae, quae Lacedaemonios moverunt ut Phocensibus se adiungerent.

Cap. XXX. Hostium multitudo aucta Phocenses adegit ut sacro thesauro adhibito ampliore stipendio milites ad se allicerent. Proelio equestri Phocenses superiores. Iidem Thessalos fundunt.

Cap. XXXI. Captos Phocenses Boeoti ut sacrilegos capite plectunt; sed Philomelus aequa rependens hostium immanitatem coercet. Tandem Philomelus ex improvise oppressus et pulsus in locum praeruptum agitur; unde se desperata se praecipitem dedit. Eius locum Onomarchus occupat. Philippus Methonen et Pagasas expugnat. Leucon rex moritur; succedit Spartacus. Romani in Faliscos bellum gerunt. In Sicilia Dione occiso Callippus imperium suscipit.

353. || 106, 4. Cap. XXXII. Boeoti victores copias domum re-
dlexerant. Sed Onomarchus Phocenses de novo
ad bellum exhortatur, et Philomeli coepta perse-
quitur.

Cap. XXXIII. Onomarchus e somnio laeta praes-
sagia sumit, quod contraria potius portendebat.
Ferocior itaque factus sacra templi dona in arma
et pecuniam convertit: donis poenisque socios
cogit: Thronium, Amphissas, Orchomenum capit.
Chaeroneam obsidens a Thebanis domum repel-
litur.

Cap. XXXIV. In Asia Artabazi bellum in regem
Persarum continuatur. Thebani Pammenem cum
auxiliis mittunt, feliciter pugnantem. Bellum Ar-
givorum cum Lacedaemoniis. Athenienses Se-
stum expugnant. Cersobleptes a Philippo deficit
ad Athenienses. Philippus Methonen vi capit,
teli autem iactu alterum oculum amittit.

Cap. XXXV. Philippus Thessalis contra Lych-
phonem et Onomarchum auxilio venit. Onomar-
chus aliquot proeliis victor ultimo proelio fusus
capitur et cruci affigitur.

Cap. XXXVI. Phayllus Onomarchi successor
omni vi bellum instaurat. Moritur tum Mausolus
rex Cariae, cui Artemisia succedit: item Clear-
chus Heracleae tyrannus. Tusci agrum Romanum
populantur. In Sicilia Hipparinus pulso Callippo
regnum Syracusarum occupat.

352. || 107, 1. Cap. XXXVII. Phayllus auctus copiis et socio-
rum auxiliis Boeotiam invadit, sed tribus proeliis
funditur.

Cap. XXXVIII. Philippus impeditus ab Athenien-
sibus quum in Phocenses tenderet, in patriam
regnum rediit. Phayllus Locros Epicnemidios in-
vadit: Boeoti Phocensium terras populantur.
Morbo tandem correptus Phayllus moritur. Ei
succedit Phalaecus, adiuncto curatore Mnasea.
Mnaseas proelio occisus; Phalaecus ad Chaero-
neam victus.

Cap. XXXIX. Discordiae et bella in Peloponneso
inter Lacedaemonios et Megalopolitanos. Pha-
laecus Boeotiam, Boeoti Phocidem vastant.

351. || 107, 2. Cap. XL. Thebani ad bellum gerendum pecunias
ab Artaxerxe accipiunt. Inter Boeotos et Pho-
censes leves pugnae. Renovatur bellum *Persarum*
in Aegyptios ob Phoenices defectionem. Appara-
tus belli.

Cap. XLI. Defectionis Phoenicum causae et

A. C. || Ol. prima initia. Multum vexati a satrapis regiis societatem ineunt cum rege Aegyptiorum, bellicos apparatus faciunt, Persas eorumque res infestant. Cap. XLII. Belesys Syriae satrapa et Mazaes primi bellum in Phoenices movent. Hos Tennes Sidonis rex vicit et terra expulit. Interea Cypri reges, Persarum imperio subiecti, simul defeccerant et bellum paraverant. In hos Idrieus Cariae dynasta classem mittit ducibus Phocione Atheniensi et Euagora.

Cap. XLIII. Artaxerxes Babylone profectus in Phoenicem tendit. Quo perterritus Tennes per Thessalionem prodendae Sidonis et Aegypti consilia offert et approbat.

Cap. XLIV. Graecorum civitates copiis Artaxerxem adiuvant, praesertim Thebani, Argivi etc. Interea rex Sidoni castra admovet. Apparatus Sidoniorum ad defendendam urbem describitur.

Cap. XLV. Sidon Tennis proditione expugnata. In victos immanis regis crudelitas. Omnes una cum urbe incendio consumti. Artemisia Cariae regina moritur: succedit Idrieus. Romani cum Praenestinis et Samnitibus inducias et foedus faciunt. In Sicilia Leptines et Callippus Rhegium in libertatem vindicant.

350. || 107,3. Cap. XLVI. Cyprus a Phocione et Euagora domita. Euagorae fortuna varia. Artaxerxes recuperata Phoenice pergit in Aegyptum. Cum ingenti clade superat Barathra. Pugna atrocissima apud Pelusium.

Cap. XLVII. Acies Persarum et Aegyptiorum in proelio ad Pelusium.

Cap. XLVIII. Nectanebus Aegyptiorum rex belli imperitus spretis melioribus ducibus imperio fungitur. Nicostratum Persae insciis Aegyptiis, ducibus tamen Aegyptiis, per fossam transmittunt. Pugna superantur Aegyptii: quo facto Nectanebus Memphin se recipit.

Cap. XLIX. Pelusii oppugnatio describitur. Obsessi audita regis fuga Pelusium Persis dedunt. Mentor Bubastum aliasque urbes capit divulgata fama eos salvos futuros, qui ultro se dedant.

Cap. L. Certant Aegyptii proditione tradere urbes. Inter Bagoam et Mentorem aemulatio ac deinceps summa concordia.

Cap. LI. Nectanebus de hostium successibus certior factus spe regni abiecta in Aethiopiam aufugit. Ita Artaxerxes tota Aegypto potitus, relicto

- A. C. || 01. Pherendate eius provinciae praeside Babylonem redit.
349. || 107, 4. Cap. LII. Mentorem ob merita in bello Aegyptiaco rex maximis beneficiis ornat. Is reliquos etiam, qui a rege defecerant vel reconciliat vel vi et arte subigit. Philippi res in Thracia et Thessalia gestae. Moritur Spartacus rex Ponti; regnum suscipit Parysades.
348. || 108, 1. Cap. LIII. Philippus pergit urbes ad Hellespontum in ditionem redigere. Olynthum aliquoties oppugnatam per proditionem capit. Inde opibus auctus plura loca auro quam armis occupat. Cap. LIV. Athenienses iniquo animo Philippi res gestas intuentes eius coeptis omni modo adversantur, ad hoc instigati a Demosthene. Cap. LV. Philippus sollemnibus ludis, festis, conviviis, munificentia omnium animos sibi conciliat. Humanitatis exemplum erga Satyrum.
347. || 108, 2. Cap. LVI. Boeotorum et Phocensium mutua certamina. Interea Phalaeus sacrilegii reus imperium amittit. Succedunt Dinocrates, Callias, Sophanes. Ulterior quaestio de sacrilegis. Vasorum et signorum sacrilegio ablatorum catalogus. Cap. LVII. Sacrilegii Phocici participes Athenienses, ob id iam olim a Dionysio literis incusati, nec minus Lacedaemonii. Cap. LVIII. Boeoti a Phocensibus admodum pressi Philippum in auxilium advocant. Phocenses apud Abas pulsati: dum ad templum fugiunt, una cum templo incendio absumuntur.
346. || 108, 3. Cap. LIX. Phocenses nova auxilia a Lacedaemoniis accipiunt; Boeoti a Philippo, qui in Locridem movet. Phalaeus denuo imperator factus diffidens viribus Philippo sponte se dedit, et impetrata venia in Peloponnesum discedit. De pace consilia. Cap. LX. Pacis conditiones. *Bellum sacrum* finitum. Cap. LXI. Phocensium duces sacrilegi singuli ut supplicio divino vindicati: Philomelus. Onomarchus. Phayllus. Phalaeus, diuturno errore deinde iactatus, in Italiam navigat. Cap. LXII. Phalacci eiusque sociorum in Peloponnesum reditus. Inde stipendio conducti in Cretam transvehuntur et urbem Lyctum occupant. Lyctiis auxilio veniunt Lacedaemonii duce Archidamo. Cap. LXIII. Archidamus in Italiam vectus Ta-

A. C. || Ol. rentinis opem laturus proelio perit. Phalaeus Lyeto eiectus dum Cydoniam obsidet, fulminis ictu exstingitur. Militum eius haud dissimilis sors.

Cap. LXIV. Civitates, feminae etiam, impietatis in templum Delphicum commissae participes, poenas luunt; Philippus contra sacrorum defensor Graeciae universae imperator evadit.

Cap. LXV. In Sicilia Syracusani ad compescendos tumultus a Corinthiis Timoleonem imperatorem impetrant. Virtutis et aequitatis studiosus Timoleon fratrem tyrannidis appetentem obtruncaverat. Res Siciliae Timoleon egregie defendit et restituit.

345. || 108, 4. Cap. LXVI. Timoleonis navium apparatus, iter in Sicilia faustis omnibus laetum, igne coelesti collustratum. Poenis obviis Timoleon feliciter elapsus.

Cap. LXVII. Poenorum machinationes, socii tum alii tum Hicetas Syracusanorum princeps, copiae et in Siciliae urbes expeditiones.

Cap. LXVIII. De Syracusis concertant Dionysius et Hicetas. Timoleon iterum Poenis elapsus Tauromenium fugit, unde in Hicetam et Syracusas ex improvise impetum facit.

344. || 109, 1. Cap. LXIX. Primum foedus inter Romanos et Carthaginienses ictum. In Caria Idrieo succedit Ada. In Sicilia Syracusae divisae inter Dionysium, Hicetam, Timoleonem et Poenos. Sed Timoleon, novis sociis et copiis auctus, Syracusis aliisque urbibus potitur. In Macedonia Philippus Illyrios domat et Thessalos sibi conciliat.

343. || 109, 2. Cap. LXX. Dionysius abdicato imperio privatus Corinthum migrat. Quo facto Timoleon Syracusanis statum democraticum reddit, novasque leges scribit. Anni magistratus sunt Iovis Olympii amphipoli, a quibus anni numerantur.

Cap. LXXI. Philippus Cersoblepte devicto Thraciam regno Macedonum facit tributariam. Adiecta notitia Theopompi Chii rerum Sicularum historici.

342. || 109, 3. Cap. LXXII. Mortuo Arymba rege Molossorum in regno succedit Alexander. In Sicilia Timoleon Leontinos et Hicetam obsidione premit; Leptinem devictum in Peloponnesum in exilium mittit. Cap. LXXIII. Ad sustinendos belli sumtus Timoleon Carthaginiensium agros depraedatur, multasque eorum urbes in societatem recipit. Exinde

- A. C. || Ol. Carthaginienses novas copias in Siciliam mittunt.
341. || 109,4. Cap. LXXIV. Phocion Clitarchum bello vincit. In Caria Ada regno expellitur a Pixodaro. Philippus Perinthum obsidione et oppugnatione gravissima premit. Obsessis Byzantii auxilia mittunt.
- Cap. LXXV. Byzantiis Persarum rex opem ferri iubet. Nihilominus Philippus oppugnandae urbi continuo instat.
- Cap. LXXVI. Natura loci et auxilia Byzantium urbem maxime tutantur. Itaque Philippus copiarum partem ad Byzantium simul oppugnandum ablegat. Adiecta notitia historicorum Ephori et Diylli.
340. || 110,1. Cap. LXXVII. Athenienses Graecorumque alii ob Byzantium obsessum Philippo bellum inferre decernunt: quod ut declinet, obsidione abstinet. In Siciliam maxima vis copiarum Cathagine venit. Ob eam causam Timoleon cum Hiceta pacem facit.
- Cap. LXXVIII. Timoleon exhortatus suos bellum in hostico gerere parat. In ipso itinere seditionem excitat Thrasius, Phocensium olim miles.
- Cap. LXXIX. Sedata seditione et exclusis improbis in hostem movet Timoleon et forte oblato bono omine recreatus proelium committit hostibus funestum.
- Cap. LXXX. Iterato proelio horrida tempestas Poenis maxime infesta fuit: quo factum ut foedam cladem paterentur et effuse fugerent relicta ingenti praeda.
- Cap. LXXXI. Praeda Punica militibus a Timoleonte in praemium permissa. Poeni Lilybaeum se recipiunt. Carthaginienses impetum in ipsam Libyam metuentes legatos de impetranda pace mittunt.
339. || 110,2. Cap. LXXXII. Timoleon Syracusas repetens Thrasium et seditiosos socios urbe expellit: Postumium piratam exstinguit. Novi coloni a Corinthiis missi. Pax cum Poenis pacisque conditiones. Hicetam captum Timoleon morte afficit. Ubique residuos tyrannos extirpat, novos colonos e Graecia advocat, novasque leges scribit, adhibito Cephalo Corinthio.
338. || 110,3. Cap. LXXXIII. Sicilia florentissima artisque operibus ornatissima describitur.
- Cap. LXXXIV. Conciliata reliquorum Graeco-

- A. C. || Ol. rum amicitia Philippus, ut Graeciae imperium consequeretur, Atheniensibus inopinato bellum infert. Athenienses consternati hortante Demosthene Thebas mittunt qui Boeotorum auxilium implorent.
- Cap. LXXXV. Boeoti pro Atheniensibus pugnant, quamvis Python eos in Philippi partes trahere conaretur. Acies ab utraque parte in Boeotia instruuntur.
- Cap. LXXXVI. Pugna ad Chaeroneam committitur. Victores Macedones.
- Cap. LXXXVII. Philippum victoria elatum et insolentem Demades oratione castigat.
- Cap. LXXXVIII. Lysicles Atheniensium imperator ob cladem acceptam capitis damnatus. Lycurgi in eum oratio. Pugna eodem die inter Tarentinos et Lucanos commissa, qua Archidamus rex occubuit. Timotheus Heracleae Ponticae tyrannus moritur.
337. || 110, 4. Cap. LXXXIX. Philippus, ipsa victoria auctoritate gravior factus, facile persuadet Graecis ut bellum in Persas ob violata olim templa decernerent, ipsumque summum Graeciae imperatorem crearent.
- Cap. XC. In Sicilia moritur Timoleon, cuius memoriam Syracusani honoribus singularibus colunt. Ariobarzani succedit Mithridates. Romae Manlius de Latinis et Campanis triumphat.
336. || 111, 1. Cap. XCI. Philippus Graecorum imperator factus praemisso in Asiam Attalo et Parmenione ipse Pythiam de bello consulit. Oraculo quamvis ambiguo lactus inter festa Cleopatrae et Alexandri regis Epirotarum nuptias celebrat. Graeci hospites.
- Cap. XCII. Certamina Aegis habita: aureae coronae Philippo regi dono oblatae. Neoptolemi tragoedi carmina. Pompa deorum, quibus Philippus decimus tertius accensetur.
- Cap. XCIII. Philippus rex Graecorum studiis quum sibi tutissimus videtur, in insidias familiarium incidit. Pausaniae duo aemuli. Unus contra Pleuriam regem Illyriorum pro Philippo pugnavit. Alter ab Attalo contumeliis affectus, quum ius contra illatam iniuriam non obtineret, in ipsum regem ira est incensus.
- Cap. XCIV. Ab Hermocrate sophista insuper vana ambitione inflatus Pausanias Philippum regem, quum theatrum intraret, obruncavit.

A. C. || Ol. Cap. XCV. Philippi regnum et ingenium brevi descriptione propositum.

LIB. XVII.

Cap. I. Prooemio annuntiat historicus hinc historiam Alexandri M. operis fundamentum et novae periodi normam esse futuram, ita ut rebus gestis Alexandri aliorum populorum res memorabiles sit annexurus. Ipsa periodus 12 annos complectitur.

335. || 111, 2. Cap. II. Alexander ultus caedem patris et procurato eius funere regni negotia suscipit. Humanus in obvium quemque, civium et externorum, praesertim Graecorum, amorem consequitur. Unum Attalum regno insidiantem Hecataei opera usus comprehendere et tollere iubet.

Cap. III. Athenienses cum Attalo consilia conferunt de vindicanda libertate: ceteri etiam Graeci aliaeque gentes defectionem moluntur. Sed Alexandri prudentia in rebus difficillimis eminet.

Cap. IV. Alexander Thessalos et Amphictyonum senatum comitate, Athenienses vi et terrore, quamvis adversante Demosthene, Persarum pecuniis conducto, permovit ut ipsum Graeciae imperatorem crearent et bellum contra Persas decernerent.

Cap. V. Attalo in Asia interempto exercitus in fidem rediit. Belli Persici historia incipit. Regum Persiae historia ab Ocho repetita. Exstincta regia stirpe Darius rex creatus.

Cap. VI. Clarus erat Darius virtutis specimine in bello contra Cadusios edito.

Cap. VII. Darius iam olim a Philippo ad bellum provocatus expedit copias in Alexandrum, quem primo contempserat. Ante omnia Memnonem mittit cum agmine ad occupandam Cyzicum. Iter Memnonis supra montem Idam, cuius natura et memorabilia obiter describuntur. Urbs servata, sed ager vastatus. Parmenio Grynum vi capit. Callas in Troade contra Persas pugnat.

Cap. VIII. Alexander in Thracia, Paeonia, Illyride gentes quae defecerant domat: tum Thebas obsidet imperio eius adversantes.

Cap. IX. Thebani obstinati oblatas a rege pacis condiciones respuunt et ultima experiuntur.

- A. C. || Ol. Cap. X. Thebani externo auxilio destituti prodigiisque multis territi.
- Cap. XI. Thebarum urbs oppugnata et defensa acerrime.
- Cap. XII. Advocatis denique iis quos in subsidiis collocaverat Alexander Thebas vi capit.
- Cap. XIII. Victorum Thebanorum animus invictus pulcherrime depingitur. Caedes atrocissima.
- Cap. XIV. Caesorum Thebanorum captorumque numerus. E communi Graecorum consilio urbs funditus excisa, captivi autem in servitutum venditi sunt.
- Cap. XV. Alexander ab Atheniensibus postulat ut 10 oratores, qui civitatem ab ipso abalienassent, dedant. Demadis prudentia rex reconciliatus.
- Cap. XVI. Alexander in Macedoniam redux posthabitis nuptiis de bello in Persas gerendo consilia capit. Sacra et convivia ob instantem professionem celebrantur.
334. || 111, 3. Cap. XVII. Alexander traiecit in Asiam, et in Troade expositas copias recenset; militum numerus ducumque nomina. Laeta omnia apud templum Minervae.
- Cap. XVIII. Sacris Minervae factis sumptisque e templo armis Alexander omnia rata habet. Persae non audito Memnone, qui bellum in Macedoniam transferre suaserat, proelium inituri in Phrygiam movent ad Granicum fluvium.
- Cap. XIX. Alexander ex adverso Persarum ponit castra. Acies ab utraque parte instruitur. Pugna commissa ad Granicum.
- Cap. XX. Alexandri cum Spithrobata certamen singulare.
- Cap. XXI. Interfectis multis nobilissimis Persis Alexander evadit. Proelio victi Persae fugam capessunt. Ultra movens Alexander in Lydiam Sardes capit.
- Cap. XXII. Quum Persae Miletum confugissent, Alexander urbem gravissima oppugnatione ad deductionem cogit.
- Cap. XXIII. Classe deleta suis omnem fugae spem adimit Alexander. Persae Halicarnassum se recipiunt: Memnon uxorem et liberos pignoris loco ad Darium mittit.
- Cap. XXIV. Alexander Graecorum in Asia amicitia fretus Halicarnassum oppugnat.

- A. C. || Ol. Cap. XXV. Atrocissimae inter obsidentes obsesosque Halicarnassenses pugnae.
- Cap. XXVI. Macedones, facta ex urbe excursione, aliquoties pulsi.
- Cap. XXVII. Macedones veterani subeuntes pugnam una cum fuis hostibus in Halicarnassum urbem irruunt. Quo facto Memnon relicta urbe cum suis in insulam Con traiecit; Alexander urbe omnique ad mare Asia potitur.
- Cap. XXVIII. In Lycia Marmarenses obstinato animo Alexandro se dedero recusant, incensaque urbe per media hostium castra aufugiunt.
333. || 111, 4. Cap. XXIX. Darius Memnoni summam belli committit, qui Chio Lesbique urbibus potitus Graecorum multos in amicitiam allicit, et bellum in Europam avertere instituit. Sed Memnon morbo correptus moritur.
- Cap. XXX. Occiso etiam Charidemo Atheniensi principe viro, qui meliora, sed regi ingrata consulerat, Darius ipse belli gerendi curam suscipit.
- Cap. XXXI. Novus exercitus Persarum Babylonem convenire iubetur. Equitum peditumque numerus. Darius Babylone profectus exercitum in Ciliciam ducit uxore et liberis comitibus. Interea Alexander morbo gravissimo laborabat, quo tandem Philippus Acarnan eum liberavit.
- Cap. XXXII. In Alexandrum Lyncesten suspicio orta. His defunctus Alexander Parmenionem iubet regionis portas occupare. Incolae magis in Persas propensi; sed Isso Ciliciae urbe Alexander erat potitus.
- Cap. XXXIII. Quum Darium in propinquo esse accepisset Alexander, proelio decertare parat. Acies instructa et pugna inita describitur.
- Cap. XXXIV. Ducum in proelio ad Issum singularis virtus. Circa reges atrocissima pugna. Consternatis Darii equis Persarum acies turbatur et in fugam effunditur.
- Cap. XXXV. Praeda in castris Darii relicta, praesertim gaza regia. Captivarum mulierum summa miseria.
- Cap. XXXVI. Inter alias Darii mater, uxor, liberi calamitate eminebant. Caesarum in acie ad Issum numerus.
- Cap. XXXVII. Darius, quem Alexander persecutus erat, fuga in tutum pervenit. Matrem Darii anxiam et trepidantem Alexander consolatur benignoque alloquio recreat.

- A. C. || Ol. Cap. XXXVIII. Singularis Alexandri humanitas in Darii matrem, uxorem, liberos, pluribus descripta et celebrata.
- Cap. XXXIX. Darius Babylonem se receperat; unde per literas acquissimas pacis condiciones Alexandro obtulit. His repudiatis duplo maiorem exercitum conscribendum curavit.
332. || 112, 1. Cap. XL. Alexander factis caesorum funeribus recreatisque militibus bellum Aegyptiis inferre parat. Dum per Phoenicem iter facit, Tyrii conatibus eius obstant. Inde Tyri oppugnationem Alexander aggreditur, antiqua Tyro primum diruta.
- Cap. XLI. Aggere exstructo, dum Alexander Tyro urbi appropinquat, Tyrii territi liberos, uxores, senes Carthaginem transportandos curant. Augent terrorem varii generis prodigia.
- Cap. XLII. Mox navibus, tormentis, telis Tyrii infestant hostem: insuper tempestas aggeris partem aufert; nihilominus Alexander opus urget.
- Cap. XLIII. Mirae varietatis machinae describuntur, quibus Tyrii hostium tela excipiunt.
- Cap. XLIV. Clypei aenei arena fervida repleti et a Tyriis in hostes missi. Machinae igniferae.
- Cap. XLV. Macedones fessi laboribus de solvenda obsidione consilia agitant: sed rex obnititur.
- Cap. XLVI. Novo impetu terra marique simul facto Alexander ipse in Tyri moenia ascendit: alia parte aries in muro ruinam facit: itaque urbs post septem menses capitur. Captivorum numerus. Apollini Philalexandro et Herculi sacra facit rex: urbi novum regem Abdalonymum praeficit.
- Cap. XLVII. Memorabilis novi Tyriorum regis fortuna et pristina humilitas.
- Cap. XLVIII. Interea Agis rex Lacedaemoniorum pro Persis in Cretam expeditionem fecerat: Amyntas in Aegyptum. Graeci Alexandro, quum Gazam oppugnaret, ob victoriam apud Issum coronam auream mittunt.
331. || 112, 2. Cap. XLIX. Expugnata Gaza Alexander in Aegyptum movet, quae pertaesa crudelitatem Persarum ultro in deditioem venit. Facta cum Cyrenensibus amicitia rex usque ad Iovis Ammonis templum penetrat.
- Cap. L. Ammoniacae regionis situs, templa, palatia et memorabilia.
- Cap. LI. Templum adit Alexander. Ad propositas quaestiones quae responsa acceperit.
- Cap. LII. Regressus in Aegyptum Alexander no-

- A. C. || Ol. vam urbem Alexandriam condere parat. Eius extruendae idea describitur. Postea Alexandri successores urbem multum auxerunt. His peractis Alexander in Syriam movet.
- Cap. LIII. Darius ut Alexandrum adventare audivit, ad pugnam committendam omnia instruit. Copiarum numerus. Babylone profectus Ninum versus iter facit, et prope Arbela castra ponit.
- Cap. LIV. Denuo oblatam pacem et promissas condiciones amplissimas ut Alexander accipiat Parmenio suadet. Sed iis omnibus repudiatis rex infesto exercitu Dario obviam venit. Coniux Darii moritur.
- Cap. LV. Darius instruit aciem, et Mazaeum ad custodiam fluminis ablegat. Alexandri eiusque exercitus per Tigrim transitus perdifficilis.
- Cap. LVI. Alexander ob hostium multitudinem sollicitus somno recreatur.
- Cap. LVII. Macedonum acies instructa describitur.
- Cap. LVIII. Proelium ad Arbela committitur. Currus falcati primum in Macedones impetum faciunt. Sed facto clypeorum strepitu equi consternati quadrigas plurimas falcatas retro in suos vertunt. Reliquae tamen stragem ediderunt foedam.
- Cap. LIX. Equestris ad Arbela pugna. Cedunt Macedones. Cadusii et Scythae in ipsa Macedonum castra penetrant, praedam agunt, captivas abducunt. Sisygambis Darii matris eximia constantia.
- Cap. LX. Alexander novo impetu in Darium ipsum invectus aurigam profligat. Inde vulgato rumore Darium cecidisse, Persae in fugam convertuntur.
- Cap. LXI. Darius nube pulveris tectus salvus evasit. Persarum fugientium ingens clades secuta. Caesorum numerus.
330. || 112,3. Cap. LXII. Graecae civitates crescentem victoris Alexandri potentiam suspectam habent. Itaque, Antipatro in Thracia bello contra Memnonem occupato, Lacedaemonii opportunitate usi pro libertate bellum movent. Regem Agidem imperatorem creant.
- Cap. LXIII. Re audita Antipater, composito in Thracia bello, in Peloponnesum advolat, proelioque hostes fundit. Agidis mors memorabilis.
- Cap. LXIV. Darius fuga in satrapias superiores, et quidem Ecbatana se recepit, ut novas copias

A. C. || 01. ibi tutius colligeret. Alexander, Arbelis praeda capta ingenti, Babylonem ducit, ubi provincias recens occupatas ordinat.

Cap. LXXV. Alexander Babylonem profectus in ipso itinere novas ex Europa copias recipit. Inde in Sittacenam regionem progressus, in re militari nonnulla melius instituit: deinde in Susianam movet, Susasque ultro in deditionem accipit.

Cap. LXXVI. Gazā regia Susis inventa describitur. Darii mensa Alexandri pedibus subdita eunucho lacrimas movet.

Cap. LXXVII. Susis relicta Darii matre cum liberis, Alexander Pasitigrin transit, et superatis per angustam viam rupibus cunctis per Uxianam regionem urbibus potitur.

Cap. LXXVIII. Alexander Persiam versus progressus usque ad Susiades petras progressus, dum angustias ab Ariobarzane obsessas perrumpere conatur, cum ingenti clade repellitur. E captivis unum alia via secutus angustias superat et Ariobarzanem opprimit.

Cap. LXXIX. Alexander Persepolin contendens literas a Tiridate accipit; qui urbem tradere pollicetur. Graeci captivi foede mutilati ad 800 regi obviam facti, eius misericordiam movent.

Cap. LXX. Persepolis vi capta et vastata, viri trucidati, opes ingentes direptae, feminae in servitutem redactae.

Cap. LXXI. Arx regia Persepolis exempta a praeda. Magna auri argentique vis hic custodita in bellus in alia loca transvecta. Arcis ipsius descriptio.

Cap. LXXII. Victoriam Alexander festis et commisationibus celebrat, inter quas vino inebriatus et Thaidis exhortatione impulsus arcem regiam incendio delet.

Cap. LXXIII. Alexander urbes Persiae subigit, et castra in Darium movet, qui Bactra confugerat. Sed Bessus regionis satrapa Darium ante Alexandri adventum dolo captum obtruncat. Lacedaemonii per Antipatrum victi missa legatione regis clementiam implorant.

329. || 112, 4. Cap. LXXIV. Bessus in Bactrianam elapsus populo libertatis vindicandae auctor est, et rex creatur. Alexander suos, qui Dario occiso reditum in patriam parabant, oratione donisque ad novam expeditionem concitat.

Cap. LXXV. Alexander ulterius progressus ca-

- A. C. || Ol. stra ad urbem Hecatompylum collocat. Iter in Hyrcaniam describitur. Maris Caspii et Hyrcaniae memorabilia.
- Cap. LXXXVI. In Hyrcania duces Persarum multi Alexandrum sectantur: Gracci, qui in Darii exercitu militaverant, socii fiunt. His auctus Mardorum regionem vi occupat et devastat. Regius equus ibi furto ablatu, sed restitutus.
- Cap. LXXXVII. Thalestris reginae ad Alexandrum aditus, rogantis ut maximus regum cum maxima mulierum liberos procrearet. Tum primum rex Asiaticorum more luxuria et voluptate diffuere coepit.
- Cap. LXXXVIII. Bellum a Satibarzane et Besso in Macedones motum Alexander celerrime opprimit. Provincia subacta, Alexander ex Hyrcania bellum in Drangenen transfert.
- Cap. LXXXIX. Hoc tempore summum Alexandro periculum imminebat, facta a Dimno aliisque in eius vitam conspiratione. Regi insidias aperit Cebalinus. Dimnus, habita quaestione, mortem sibi ipse conscivit.
- Cap. LXXX. Coniurationis in Alexandrum conscii, inque his Parmenio, supplicio afficiuntur.
- Cap. LXXXI. Alexander castra in Arimaspos movet, postea Euergetas dictos. His et Gedrosiis Tiridatem praeficit. Simul Erigyum et Stasano-rem contra Satibarzanem mittit. Ipse Arachosiam subigit.
328. || 113, 1. Cap. LXXXII. Alexander ulterius in Paropamisadas progreditur. Regionis Paropamisadarum descriptio. Totam occupat rex.
- Cap. LXXXIII. Montis Caucasi s. Paropamisi memorabilia et prope eum exstructae urbes. Hinc Alexander in Bactrianam digreditur ad opprimendum Bessum. Satibarzanem Erigyus certamine singulari victum occidit. Bessum captum Alexander Darii fratri supplicio afficiendum tradidit.
- Cap. LXXXIV. Regina quaedam Alexandro munera mittit. Mercenarium militem, postquam e foedere urbe (Massaca) exierat, Alexander contra datam fidem persecutus ingenti caede prostravit.
- Cap. LXXXV. Expugnatis pluribus Indiae urbibus Alexander rupem inaccessam Aornum oppugnare ausus est. Duce sene quodam indigena montis fastigium assecutus, barbaros qui eo confugerant depulit, et petram occupavit.
- Cap. LXXXVI. Ulterius progressus Alexander

- A. C. || Ol. obvium habuit Aphricem cum exercitu, mox a suis occisum: deinde Indo flumine trajecto Mophin Taxilis filium, qui se regnumque Alexandro in fidem tradidit.
327. || 113, 2. Cap. LXXXVII. Hinc Alexander in Porum movit, quocum Embisarus copias iunxerat. Instructa elephantorum acies urbis speciem praebeuit.
- Cap. LXXXVIII. Proelium cum Indis commissum describitur. Elephantorum commoda et incommoda. Poro vulneribus confecto Indi in fugam aguntur.
- Cap. LXXXIX. Caesarum Indorum numerus. Factis Soli sacris Alexander classem in futuros usus comparat, duasque ibi urbes condit. Poro ob virtutem regnum restituit.
- Cap. XC. Obiter commemorantur regionis Indiae singularia: simiarum varietas et venatio; arborum novae species; serpentum varia genera.
- Cap. XCI. Novae Alexandri expeditiones: in Pori e fratre nepotem; in Adrestas; in Cathacos; in Sopithae regnum.
- Cap. XCII. Canes mirae magnitudinis a Sopithe dono missi.
- Cap. XCIII. Phegei regnum Alexander in fidem recipit, et ad Hypanin fl. usque pervenit. Inde Praesiorum et Gandaridarum gentes subigere parat.
- Cap. XCIV. Sed tum alia impedimenta tum militum taedium Alexandrum ab ulteriore expeditione suscipienda deterruerunt.
- Cap. XCV. Facto itineris termino, Alexander aras exstruit et castra triplo maiora, expeditionis monumentum. His peractis retro movet ad Acesinem fl., ubi naves fabricatas et nova e Graecia auxilia invenit. Urbes ad flumen conditas Nicacam et Bucephalam appellari iubet.
- Cap. XCVI. Alexander ad confluentem Acesinae et Hydaspis progressus divertit ad Sibos. Agalassenses proelio vincit.
- Cap. XCVII. Ad confluentem Hydaspis et Indi delatus Alexander in maximum naufragii periculum incurrit.
- Cap. XCVIII. Transitus Alexandri per Oxydracas et Mallos, tunc maxime bello interno occupatos. Alexander temerario ausu primus in aliquam eorum urbem irrumpit, et in ipsa moenia ascendens iaculis petitur.
- Cap. XCIX. Alexandrum saltu delapsum in ur-

- A. C || Ol. bem et graviter vulneratum sui subvenientes ex hostium manu aegre eripiunt. Peucestes regis servator. Ingens in urbe caedes. Coloniae Graecorum in Bactriana et Sogdiana rebelles.
- Cap. C. Ob servatum Alexandrum regem sacra et epulae celebrantur. Inter epulas Corragi et Dioxippi certamen singulare. Victor Dioxippus.
- Cap. CI. Dioxippus ob victoriam invidia oppressus sua se manu occidit, scripta ante ad Alexandrum epistola.
- Cap. CII. Alexander navigationem continuat, et obvios populos vel in fidem recipit vel vi subigit, Sambestas, Sodras et Massanos, Musicani regnum; Porticani ditionem, Sambis regnum Brachanumque oppida.
- Cap. CIII. Postrema Brachmanum urbs Harmatelia memorabilis facta telis veneno serpentum tinctis. Misera sors militum iis vulneratorum describitur. Regi per somnum oblata herba, qua Ptolemaeum multosque alios sanavit.
- Cap. CIV. Quum ad Oceanum usque perventum esset, Alexander retro vehitur ad Taulala oppidum, alteram Spartam. Classem Alexander oram legere iubet usque ad Euphratis ostia; ipse pedestri itinere multos peragrat populos: Arbitas et Gedrosios, Oritas, ubi Alexandriam urbem exstruxit.
- Cap. CV. Oritarum singulares funerum ritus. Gedrosiorum fera et agrestis vita. Carmania deserta, ubi et summa inopia et Oritarum incursio aegre sustinenda erat.
- Cap. CVI. Superatis incommodis locis, in regione laetiore copias recreat Alexander, duces improbos castigat, mercenarios malae fidei dimittit. Salmunte urbe maritima incidit in eos, qui cum classe missi erant, renunciantes quae vidissent.
- Cap. CVII. Classis Alexandri repetit Oceanum. Alexander ad Susianos fines progreditur. Calanus, philosophus Indus, vitae pertaesus in rogo moritur. Alexandri nuptiae cum Statira Susis celebratae.
- Cap. CVIII. Alexander recipit 30000 iuvenum Persarum ad artem bellicam exercitatorum. Harpali, qui provinciae et thesauris Babyloniae praerant, peculatus, vita voluptuosa, fuga atque mors. Demosthenes eius largitione corruptus.
- Cap. CIX. Copia redeundi in patriam exsulibus ab Alexandro data (conf. XVIII, 8.), militiae va-

- A. C. || Ol. catio aetate provectoribus: in seditiosos severissime animadversum.
326. || 113, 3. Cap. CX. Imminutae Alexandri copiae multis augmentis expleantur. Susis profectus rex iter persequitur per Caras, Sittam, Sambana, Celonas, Bagistanen et vicinam regionem: denique Ecbatana Mediae attingit, ubi diutius subsistit. Hic Hephæstio moritur, cuius corpus Babylonem defertur.
- Cap. CXI. In Graecia tumultus orti a dimissis in Persia mercenariis, ad Taenarum Laconiae congregatis, duce Leosthene. Alexander ipso bello in Cossaeos occupatus, qui eius imperium respuebant.
325. || 113, 4. Cap. CXII. Subactis Cossacis Alexander Babylonem se recipit, contemptis Chaldaeorum vaticiniis.
324. || 114, 1. Cap. CXIII. Babylone convenerunt undique legati, quos Alexander in classes divisos ex ordine in colloquium admittit.
- Cap. CXIV. Audit legatis Alexander Hephæstionis funus quanto apparatu poterat celebrare instituit; amoris in eum alia argumenta, simul nova mortis prodigia produntur.
- Cap. CXV. Funeris Hephæstionis apparatus describitur.
- Cap. CXVI. Alexander otioso et magnifico vitae generi vacat. Sed crebra prodigia instantis mortis metum iniiciunt.
- Cap. CXVII. Epulae a Medio apparatus et Herculeus scyphus Alexandro fatales erant. Morbo gravissimo correptus Alexander moritur. Moribundi sermones et instituta.
- Cap. CXVIII. Multi suspicati Alexandrum per Antipatri filium veneno esse exstinctum. Sisygambris, Darii mater, ob luctum inedia moritur.

LIB. XVIII.

Cap. I. Prooemium. Veterum doctrinam animos sub exitum ex hac vita futura praevidere, Alexandri M. exemplo illustrat, et verba regis moribundi ad eventum quem habuerunt applicat. Certamina maxima amicorum sunt secuta, quorum historiam hic liber continet. Spatium temporis est 7 annorum.

Cap. II. Prima de imperio Alexandri admini-

- A. C. || .01. strando dissidia dirimit phalanx pedestris, Arrhidaeo Philippi filio rege creato, Perdicca autem regni procuratore constituto.
323. || 114, 2. Cap. III. Provinciae singulis ducibus assignatae recensentur.
- Cap. IV. Cratero mandata regisque defuncti decreta alia in commentariis perscripta in deliberationem veniunt. Proposita regis e commentariis singulatim referuntur. Placuit omnia antiquari. Milites seditiosi 30 et Melcager in supplicium rapti. In Graecos, qui in superiore Asia defecerant, Pytho missus.
- Cap. V. Provinciarum regni Macedonici descriptio geographica: Asiae provinciae septentrionales.
- Cap. VI. Provinciae Asiae australes.
- Cap. VII. Graeci rebelles invito Pythone caesi.
- Cap. VIII. In Europa Athenienses in Antipatrum bellum Lamiacum movent. Causa erat edictum de reditu exsulum, iussu regis in conventu Olympico promulgatum. Aetoli et Athenienses eo graviter offensi.
- Cap. IX. Athenienses audita Alexandri morte adiuti Harpali pecunia duce Leosthene bello communi libertatem Graeciae contra Macedones tueri parant.
- Cap. X. Apparatus Atheniensium ad bellum contra Antipatrum et legatio ad civitates Graecorum missa.
- Cap. XI. Recensus sociorum belli contra Antipatrum gesti. Boeoti Macedonum partibus se adiungunt.
- Cap. XII. Antipater Alexandri in Europa imperator coactis copiis obnititur; sed proelio victus Lamiam in Thessalia confugere cogitur.
- Cap. XIII. Leosthenes Antipatrum inclusum obsidione tenet; sed facta eruptione commissoque proelio Macedones vincunt, et Leosthenes ipse cadit. Tum Demosthenes exsillii poenam subiit. In Leosthenis locum successit Antiphilus.
- Cap. XIV. Ptolemaeus Aegypti satrapa cum Antipatro foedus contra Perdiccam iungit. Lysimachus in Thracia Seutham regem bello impugnat. Inter haec Leonnatus ex Asia in Europam traiciens auxiliis adiuvat Antipatrum.
- Cap. XV. Graeci soluta Lamiae obsidione Leonnato infesti obviam eunt. Proelio equestri Leonnatus fusus et occisus. Victos colligit Antipater,

A. C. || Ol. et in tutum se recipit. Sed maris imperium obtinet classis Macedonica, duce Clito duplici proelio victrix.

Cap. XVI. Perdiccas bello subigit Ariarathen. Cappadociae satrapia Eumeni Cardiano tradita. Antipater per Craterum e Cilicia venientem novis copiis auctus.

Cap. XVII. Graeci nimis securi facti in Thessalia proelio victi pacem petunt. Singulae civitates singularem pacem consequuntur, exceptis Aetolis et Atheniensibus.

Cap. XVIII. Athenienses vi coacti Demadem de pace impetranda mittunt. Antipater in fidem recepit Atheniensium civitatem, eamque in meliorem formam transmutavit, relicto praefecto cum praesidio. Ita finito bello *Lamiaco* Antipater et Craterus redeunt. Samii in libertatem mox vindicati.

Cap. XIX. Sensim contrahitur bellum Cyrenaicum, cuius causas altius repetit historicus. Remotior causa erat Thibro, qui Harpalo interfecto cieus copiis potitus in Cyrenaeorum agrum traiecit, et hos sibi obnoxios reddidit.

Cap. XX. Mnasicles, ex Thibronis ducibus unus, quum defecisset ad Cyrenaeos, Thibro multiplici clade affectus est.

Cap. XXI. Bello varia fortuna continuato diutius, tandem Ptolemaeus advocatus Thibronem bello vincit, et Cyrenaeos duce Ophella in potestatem suam redigit.

Cap. XXII. Pisidiae duas urbes, Larandensium et Isaurensium, ob seditionem Perdiccas infesto agmine oppugnat, et eversas militibus relinquit diripiendas.

Cap. XXIII. Perdiccas duplici matrimonio simul Antipatri amicitiam simul regni adipiscendi spem confirmare studet. Antigonus insidiarum gnarus, ne a Perdicca opprimeretur, in Europam aufugit et cum Antipatro se coniungit.

Cap. XXIV. Antipater et Craterus tum maxime in Aetolos moverant, e bello *Lamiaco* residuos, vi subigendos.

Cap. XXV. Aetolos pene victos tenere, cum Antigoni adventu interrumperentur. Edocti de Perdiccae dolis cum Aetolis pacem componunt, et de societate cum Ptolemaeo contra Perdiccam iungenda consilia ineunt. Perdiccas ipse constituerat Ptolemaeo bellum inferre.

322. || 114, 3. Cap. XXVI. XXVII. Funus Alexandri, Arrhidaei cura Babylone in Aegyptum deducendum. Loculus et currus cum ornamentis describitur.
- Cap. XXVIII. Pompa comitum in funere Alexandri. Ptolemaeus cum exercitu obviam venit. Funus Alexandriae repositum cum exsequiarum magnifico apparatu.
- Cap. XXIX. Perdiccae in Aegyptum exeditio. Eumenes cum Alceta et Neoptolemo ad Hellespontum Antipatro et Cratero oppositi. Sed Neoptolemus ad Antipatrum deficit. Antipater contra Perdiccam, Craterus cum Neoptolemo adversus Eumenem movet.
- Cap. XXX. Proelium in Cappadocia committunt Craterus et Eumenes. Craterus in dextro cornu decertans occumbit, eiusque agmen funditur.
- Cap. XXXI. In sinistro Crateri cornu obtruncatur Neoptolemus.
- Cap. XXXII. Eumenes victor occisis duobus duobus victos in fidem recipit, qui tamen ad Antipatrum aufugiunt.
- Cap. XXXIII. Perdiccae transitus in Aegyptum. Apud Pelusium castra metatus multos e suis amittit, qui ad Ptolemaeum deficiunt. Inde ad castellum Camelorum progreditur Perdiccas.
- Cap. XXXIV. Castellum Camelorum oppugnatio a Perdicca suscepta acerrima quidem, eadem tamen elusa. Castra transfert Perdiccas per medium amnem in insulam Nili.
- Cap. XXXV. Transeundi per Nilum summa difficultas, qua Perdiccae agmen in summum vitae discrimen deductum est.
- Cap. XXXVI. Milites abalienati a Perdicca magno numero ad Ptolemaeum transeunt: equites autem facta conspiratione Perdiccam occidunt. Summum imperium cum regum tutela Pythoni et Arrhidaeo permissum.
- Cap. XXXVII. Post Perdiccae mortem demum affertur nuntius de Eumenis victoria. Hunc cum sociis Macedones capitis damnant. Attalus, qui Perdiccae classi praeerat, Tyrum petit.
- Cap. XXXVIII. Aetoli absente Antipatro in Thessaliam incursionem fecerunt. Thessali coacti, ut adversus Antipatrum militarent. Sed Aetoliam vicissim invasere Acarnanes. Dum redeunt Aetoli ad tuendam patriam, Polysperchon recuperat Thessaliam.
- Cap. XXXIX. Arrhidaeus et Pytho cum regibus

A. C. || Ol. in Syriam progressi tutela se abdicant. In eorum locum successit Antipater. Is facta nova provinciarum divisione, Antigono autem exercitus regii imperatore creato, cum regibus in Macedoniam rediit.

Cap. XL. Antigonus cum exercitu in Cappadociam ablegatur ad Eumenem bello opprimendum. Conserto proelio Eumenes propter Apollonidis proditionem foedam accipit cladem.

Cap. XLI. Antigonus Eumenem, qui Noram confugerat, relicto praesidio clausum tenet. Simul nova consilia in ipsum Antipatrum capit.

Cap. XLII. Eumenis singularis constantia.

Cap. XLIII. Ptolemaeus, profligato Perdicca tutor, ultra Aegyptum, Syriam et Phoenicem in ditionem suam redigit. (*Lacuna.*)

319. || 115, 2. Cap. XLIV. Post Eumenem victum Antigonus Alcetam et Attalum aggredi constituit. Primo contra Alcetam in Pisidiam movit. Venit ad pugnam equestrem, qua Alcetas accepta magna clade aegre defunctus ad peditum agmen aufugit.

Cap. XLV. Inito novo proelio Attalus capitur; Alcetas autem Termessum confugit, ubi Pisidiae eum tuentur.

Cap. XLVI. Diu recusantes Pisidae quod Antigonus postulasset, tandem Alcetam, sibi mortem consciscentem, quum caperetur, mortuum Antigono tradunt.

Cap. XLVII. Juventus Termessensium ea re exacerbata in urbe tumultus et in Antigonum excursionem facit. Antigonus in Phrygiam concedit, ubi nuntiatur Antipatrum vita functum esse.

Cap. XLVIII. Res extremae Antipatri: Demadem Atheniensium ad ipsum legatum ob cognitatas insidias supplicio affecit; Polysperchontem summum ducem regumque tutorem, filium autem Cassandrum chiliarchum constituit.

Cap. XLIX. Cassander principatum appetens patris constitutionem reprobat, et cum Ptolemaeo aliisque arma consociare parat. Polysperchon vero imperium ac tutelam adit, et Olympiadem ex Epiro revocat.

Cap. L. Antigoni ad Eumenem legatio, et inita consilia, ut summum in Asia imperium arriperet.

Cap. LI. Arrhidaeus Phrygiae satrapa, ut sibi contra Antigonum prospiceret, Cyzicum vi occupare conatur; sed Cyzicenorum dolis circumventus infecta re redire cogitur.

- A. C. || Ol. Cap. LII. Antigonus Cyzicenos in suas partes trahere studens simili modo cluditur: mox in Arrhidaeum copias mittit; ipse Ephesum per proditionem capit, pecuniamque regiam e Cilicia in Macedoniam transvehendam intercipit.
- Cap. LIII. Ad Eumenis res persequendas historicus redit. Mirabile hominis ingenium et mirabilis fortuna describitur, qua ex obsidione diuturna liberatus est.
- Cap. LIV. In Europam transit historicus. Cassander, consiliis per speciem venationis diu dissimulatis, tandem clam Macedonia relicta in Asiam transmittit, et belli in Polysperchontem gerendi societatem cum Antigono iungit.
- Cap. LV. Polysperchontis deliberatio de bello in Cassandrum gerendo. Ante omnia constituit Graecas civitates reddita libertate sibi conciliare.
- Cap. LVI. Literae regiae per Polysperchontem ad Graecorum civitates datae.
- Cap. LVII. Alia Polysperchontis instituta et edicta. In partes regias Eumenes quoque singularibus literis vocatur.
318. || 115, 3. Cap. LVIII. Pecuniae et copiae Eumeni promissae. Olympiadis ad eundem literae. His acceptis Eumenes regiae stirpi fidem addixit.
- Cap. LIX. Eumenes e Cappadocia in Ciliciam profectus ubique singulari studio excipitur. Ingens fortunae conversio in eo conspicua.
- Cap. LX. Instabili fortuna cautior factus Eumenes nova fortuna modeste uti coepit, ministerium non principatum affectans. Alexandri manes in regio solio adorare et consulere suadet.
- Cap. LXI. Consilia publica ducum Eumenis ad solium Alexandri regis velut praesentis habita. Dimissi quoque amici fidelissimi ad militem novis stipendiis conducendum.
- Cap. LXII. Ptolemaei et Antigoni invidia in Eumenem exarsit. Uterque argyraspides ad defectionem sollicitabat, aliisque insidiis Eumenem, nullo tamen successu, petebat.
- Cap. LXIII. Argyraspides aliosque Macedones, Antigoni literis paene abalienatos, Eumenes sermone reconciliat et confirmat. Inde in Phoenicem contendit remque nauticam reparat.
- Cap. LXIV. Nicanor a Cassandro Munychiae praefectus dolo occupat Piraeum, et Cassandri partes tuetur.
- Cap. LXV. Nicanor Olympiadis literis Munychiam

- A. C. || Ol. et Piraeum Atheniensibus reddere inssus, rem procrastinat. Interim Polysperchon utrumque portum per Phocionis proditionem in suos usus occupat. Athenienses in Phocionem aliosque gravissime animadvertunt.
- Cap. LXVI. Phocion et exsules alii ad Macedones confugiunt; sed a Polysperchonte Atheniensibus traduntur. Turbulentum de Phocione iudicium.
- Cap. LXVII. Phocion sotesque reliqui ad supplicium rapti.
- Cap. LXVIII. Cassander classe advectus Piraeo potitur. Qua re motus Polysperchon exercitum in Graeciam ducit: in Attica relinquit Alexandrum filium, ipse in Peloponnesum transit ad subigendos Megalopolitanos.
- Cap. LXIX. Cassander Salaminios obsidere coepit, repulsus tamen interventu Polysperchontis. Polysperchon Peloponnesum reliquam quam ad obsequium adegisset, Megalopolin obsidendam statuit.
- Cap. LXX. Cuncta Megalopolitanorum civitas ad muniendam urbem conversa. Urbs oppugnata acerrime, defensa fortissime.
- Cap. LXXI. Elephantorum immissorum vi et impetu Damidis singulari sollertia retuso, irrita facta Megalopolis urbis obsidio.
- Cap. LXXII. Polysperchon Clitum cum classe in Hellespontum mittit, qui prohibeat ne copiae ex Asia in Europam transvehantur. Eodem Nicanor cum classe a Cassandro missus. Committitur proelium, quo Clitus vincit. Sed mox succurrit Antigonus, qui Clito ingentem cladem infert.
- Cap. LXXIII. Antigonus animo viribusque auctus, imperium maris et Asiae affectat. Ideo Eumenem insequendo urget, qui multo labore in Persiam se recipit.
- Cap. LXXIV. Polysperchon ob acceptam apud Megalopolin cladem evilescit. Graecae civitates in Cassandri partes transeunt, praesertim Athenienses. Pacis cum Cassandro initae conditiones.
- Cap. LXXV. Nicanor ab expeditione in Piraeum reversus a Cassandro e medio tollitur. Cassander in Macedoniam movet; multique ad ipsum deficiunt, Polysperchontis socordiam indignati.
-

636 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τῶν Διο-
δώρου βίβλων.

- α'. Κατάλυσις ἐν Ἀθήναις τῆς δημοκρατίας καὶ κατάστασις
τριάκοντα ἀνδρῶν.
β'. Παρανομία τῶν τριάκοντα ἀνδρῶν εἰς τοὺς πολίτας.
γ'. Ὡς Διονύσιος ὁ τύραννος ἀκρόπολιν κατασκευάσας διεμέ-
5 ρισε τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τοῖς πλήθεσιν.
δ'. Ὡς Διονύσιος παραλυομένην τὴν τυραννίδα παραδόξως
αὐτὴν ἀνεκτέτατο.
ε'. Ὡς Λακεδαιμόνιοι διώκησαν τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα.
ς'. Ἀλκιβιάδου θάνατος, καὶ Κλεάρχου τοῦ Λάκωνος τυραννίς
10 ἐν Βυζαντίῳ καὶ κατάλυσις.
ζ'. Ὡς Λύσανδρος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐπιβαλόμενος καταλύσαι
τοὺς ἀφ' Ἡρακλείους ἀπέτυχεν.
η'. Ὡς Διονύσιος Κατάνην μὲν καὶ Νάξον ἐξηνδραποδίστατο,
Λεοντίους δὲ μετώκισεν εἰς Συρακούσας.
15 θ'. Κτίσις Ἀλαίσης ἐν τῇ Σικελίᾳ.
ι'. Λακεδαιμονίων πρὸς Ἡλείους πόλεμος.
ια'. Ὡς Διονύσιος τὸ πρὸς τοῖς Ἑξαπύλοις τεῖχος κατασκευάσεν.
ιβ'. Ὡς Κύρος στρατεύσας ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἀνῆρέθη.
ιγ'. Ὡς Λακεδαιμόνιοι τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλλησιν ἐβοή-
20 θησαν.
ιδ'. Κτίσις Ἀδρανοῦ κατὰ τὴν Σικελίαν καὶ Σωκράτους τοῦ
φιλοσόφου θάνατος.
ιε'. Κατασκευὴ τοῦ περὶ τὴν Χερρόνησον τεύχους.
ισ'. Παρασκευὴ Διονυσίου πρὸς τὸν Καρχηδονιακὸν πόλεμον
25 καὶ ὀπλοποιία, καθ' ἣν εὔρε τὸ καταπελτικὸν βέλος.
ιζ'. Ὡς Καρχηδονίοις καὶ Διονυσίῳ πόλεμος ἐνέστη.
ιη'. Ὡς Διονύσιος Μοτύην πόλιν ἐπίσημον Καρχηδονίων ἐξε-
πολιόρησεν.

- ιθ'. Ὡς Αἰγεσταῖοι τὴν Διονυσίου παρεμβολὴν ἐνέπηρσαν. 637
- κ'. Ὡς Καρχηδόνιοι τριάκοντα μυριάσι διαβάντες εἰς τὴν Σικελίαν ἐπολέμουν πρὸς Διονύσιον.
- κα'. Διονυσίου ἀποχώρησις εἰς τὰς Συρακούσας.
- κβ'. Καρχηδονίων στρατεία ἐπὶ τὸν πορθμόν, καὶ ἄλωσις τῆς 5
Μεσσήνης.
- κγ'. Ναυμαχία Καρχηδονίων πρὸς Διονύσιον μεγάλη καὶ νίκη
Καρχηδονίων.
- κδ'. Σύλησις τῶν νεῶν τῆς τε Δήμητρος καὶ Κόρης ὑπὸ Καρ- 10
χηδονίων.
- κε'. Κόλασις ἐκ θεῶν τῶν ἱεροσύλων, καὶ φθορὰ τῆς Καρχη-
δονίων δυνάμεως ὑπὸ νόσου λοιμικῆς.
- κς'. Ναυμαχία Συρακουσίων πρὸς Καρχηδονίους καὶ νίκη
Συρακουσίων.
- κζ'. Δημηγορία Θεοδώρου περὶ τῆς ἐλευθερίας. 15
- κη'. Ὡς Διονύσιος τοὺς ταραχωδεστάτους χιλιούς μισθοφό-
ρους καταστρατηγήσας ἐποίησεν κατακοπῆναι.
- κθ'. Ὡς Διονύσιος τὰ φρούρια καὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Καρ-
χηδονίων ἐπολιόρησεν.
- λ'. Ὡς Διονύσιος ἐκπολιορήσας Καρχηδονίους πολλὰς τῶν 20
πολεμίων ναῦς ἐνέπηρσεν.
- λα'. Καρχηδονίων ἦττα κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν.
- λβ'. Στόλος τῶν Καρχηδονίων νυκτὸς Διονυσίου συνεργήσαν-
τος λάθρᾳ τῶν Συρακουσίων ἐπὶ τετρακοσίοις ταλάντοις.
- λγ'. Τὰ συμβάντα Καρχηδονίοις δυσχερῆ διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον 25
ἀσέβειαν.
- λδ'. Συνοικισμὸς τῶν κατὰ Σικελίαν ἀναστάτων γεγενημένων
πόλεων.
- λε'. Ὡς Διονύσιος τῶν Σικελικῶν πόλεων ἃς μὲν ἐξεπολιόρη-
σεν, ἃς δὲ εἰς συμμαχίαν προσηγάγετο. 30
- λς'. Ὡς πρὸς τοὺς δυνάστας Ἄγυρην τε τὸν Ἀγυρναῖον καὶ
Νικόδημον τὸν Κεντοριπῖνον φιλίαν συνέθετο.
- λζ'. Ὡς Ἀγησίλαος ὁ Σπαρτιατῶν βασιλεὺς μετὰ δυνάμεως εἰς
τὴν Ἀσίαν διέβη καὶ τὴν ὑπὸ Πέρσας τεταγμένην χώραν
ἐπόρθησεν. 35
- λη'. Ὡς Ἀγησίλαος ἐνίκησε μάχῃ τοὺς Πέρσας ἡγουμένου Φαρ-
ναβάξου.
- λθ'. Περὶ τοῦ Βοιωτικοῦ πολέμου καὶ τῶν προχθέντων ἐν αὐτῷ.

- μ'. Ὡς Κόνων ὑπὸ Περσῶν κατασταθεὶς στρατηγὸς τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηναίων ἀνωκοδόμησεν.
- μα'. Ὡς περὶ Κόρινθον Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοὺς ἐνίκησαν, καὶ ὁ πόλεμος οὗτος ἐκλήθη Κορινθιακός.
- 5 μβ'. Ὡς Διονύσιος μετὰ πολλῶν κινδύνων παρεισπεσὼν εἰς τὸ Ταυρομένιον ἐξέπεσεν.
- μγ'. Ὡς Καρχηδόνιοι περὶ πόλιν Βάκαιναν ἠττήθησαν ὑπὸ Διονυσίου.
- μδ'. Στρατεία Καρχηδονίων εἰς Σικελίαν καὶ κατάλυσις τοῦ
10 πολέμου.
- με'. Ὡς Θίβρων ὁ Λακεδαιμόνιος ὢν στρατηγὸς ὑπὸ Περσῶν ἠττηθεὶς ἀνηρέθη.
- μς'. Ὡς Διονύσιος Πήγιον ἐπολιόρησεν.
- 15 μζ'. Ὡς οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἕλληνες εἰς μίαν πολιτείαν συστάντες ἀντετάξαντο πρὸς Διονύσιον.
- 638 μη'. Ὡς Διονύσιος νικήσας τῇ μάχῃ καὶ μυροὺς αἰχμαλώτους λαβὼν, ἀπέλυσεν ἄνευ λύτρων καὶ ταῖς πόλεσιν αὐτονομεῖσθαι συνεχώρησε.
- μθ'. Καυλωνίας καὶ Ἰππωνίου ἄλωσις καὶ κατασκαφὴ καὶ με-
20 τοίκησις εἰς Συρακούσας.
- ν'. Ὡς οἱ Ἕλληνες πρὸς Ἀρταξέρξην εἰρήνην ἐποίησαντο τὴν ἐπὶ Ἀνταλκίδου.
- να'. Πηγίου ἄλωσις καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἀτυχήματα.
- νβ'. Ἄλωσις Ῥώμης ὑπὸ Γαλατῶν πλὴν τοῦ Καπετωλλοῦ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΟΣ ΤΕΤΤΑΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

639

1 Πάντας μὲν ἴσως εἰκός ἐστι προσάντως ἀκούειν
τὰς καθ' ἑαυτῶν βλασφημίας· καὶ γὰρ οἱ κατὰ πᾶν
ἐκδηλον ἔχοντες τὴν ἑαυτῶν κακίαν, ὥστε μὴδ' ἐξα-
νεῖσθαι, ὅμως ψόγου τυγχάνοντες διαγανακτοῦσι
καὶ λόγους εἰσφέρειν πειρῶνται πρὸς τὴν κατηγο- 5
2 ρίαν. διόπερ εὐλαβητέον ἐκ παντὸς τρόπου τὸ πράτ-
τειν τι φαῦλον πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ τοῖς ἡγεμονίας
ὀρεγομένοις ἢ τινος ἐπισήμου τύχης μεταλαβοῦσιν·
3 ὁ γὰρ τούτων βίος περιόπτος ὢν διὰ τὴν ἐπιφά-
νειαν ἐν πᾶσιν ἀδυνατεῖ κρούπειν τὴν ἰδίαν ἄγνοιαν· 10
ὥστε μηδεὶς ἐλπίζετω τῶν τυχόντων ὑπεροχῆς τινος,
ἂν ἑξαμαρτάνῃ μεγάλα, λήσεσθαι διὰ τέλους ἀνε-
πιτίμητος. καὶ γὰρ ἂν ἐν τῷ καθ' ἑαυτὸν βίῳ δια-
φύγῃ τὸν ἀπὸ τῆς ἐπιτιμήσεως λόγον, ὕστερον ἤξειν
ἐπ' αὐτὸν προσδεχέσθαι τὴν ἀλήθειαν μετὰ παρρη- 15
4 σίας κηρύττουσαν τὰ πάλαι σιωπώμενα. χαλεπὸν
οὖν τοῖς φαύλοις τοῦ παντὸς βίου καθάπερ ἀθά-
νατου εἰκόνα μετὰ τὴν ἰδίαν τελευτὴν ἀπολιπεῖν
τοῖς μεταγενεστέροις· καὶ γὰρ εἰ μὴδὲν ἐστι πρὸς
ἡμᾶς τὰ μετὰ τὸν θάνατον, καθάπερ ἐνιοὶ τῶν φι- 20
λοσόφων θρυλοῦσιν, ὅμως ὁ γε προγεγενημένος

βίος γίνεται πολὺ χείρων τὸν ἅπαντα χρόνον ἐπὶ κα-
κῷ μνημονευόμενος. ἐμφανῆ δὲ τούτων παραδείγ-
ματα λαμβάνειν ἕξεστι τοῖς ἀναγνοῦσι τὰ κατὰ
μέρος τῆσδε τῆς βίβλου.

5 Παρὰ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοις τριάκοντα τύραννοι γε- 2
640 νόμενοι διὰ τὴν ἰδίαν πλεονεξίαν τὴν τε πατρίδα με-
γάλοις ἀτυχήμασι περιέβαλον καὶ αὐτοὶ ταχὺ τὴν δύ-
ναμιν ἀποβαλόντες ἀθάνατον ἑαυτοῖς ὄνειδος καταλε-
λοίπασιν, Λακεδαιμόνιοι δὲ περιποιησάμενοι τὴν τῆς
10 Ἑλλάδος ἀρχὴν ἀναμφισβήτητον, τότε ταύτης ἐστε-
ρήθησαν ὅτε πράξεις ἀδίκους κατὰ τῶν συμμαχῶν ἐπι-
τελεῖν ἐπεχείρησαν· αἱ γὰρ τῶν ἡγεμόνων ὑπεροχαὶ 2
τηροῦνται μὲν εὐνοίᾳ καὶ δικαιοδύνῃ, καταλύονται δὲ
ἀδικήμασι καὶ μίσει τῶν ὑποτεταγμένων. παραπλη-
15 σίως δὲ καὶ Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος,
καίπερ εὐτυχέστατος τῶν δυναστῶν γεγονώς, ζῶν μὲν
οὐ διέλιπεν ἐπιβουλευόμενος, καὶ διὰ τὸν φόβον
ἠναγκάζετο φέρειν ὑπὸ τὸν χιτῶνα σιδηροῦν θώ-
ρακα, τελευτήσας δὲ μέγιστον εἰς βλασφημίας παρὰ-
20 δειγμα καταλέλοιπε τὸν ἑαυτοῦ βίον εἰς ἅπαντα τὸν
αἰῶνα. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τοῖς οἰκείοις χρό- 3
νοῖς ἐκάστων ἀναγράφομεν σαφέστερον, νῦν δ' ἐπὶ
τὰ συνεχῆ τοῖς προϊστορημένοις τρεψόμεθα, τοὺς
χρόνους μόνον διορίζοντες. ἐν μὲν γὰρ ἐπὶ ταῖς 4
25 πρὸ ταύτης βίβλοισι ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ Τροίας
ἀλώσεως πράξεις ἕως ἐπὶ τὴν κατάλυσιν τοῦ τε Πε-
λοποννησιακοῦ πολέμου καὶ τῆς Ἀθηναίων ἡγεμο-
νίας, διελθόντες ἔτη ἑπτακόσια ἑβδομήκοντα καὶ ἐν-
νεα· ἐν ταύτῃ δὲ τὰς συνεχεῖς πράξεις προσαναπλη-
30 ροῦντες ἀρξόμεθα ἀπὸ τῶν κατασταθέντων Ἀθήνησι
τριάκοντα τυράννων, καταλήξομεν δὲ ἐπὶ τὴν Ρώμης
ἄλωσιν ὑπὸ Γαλατῶν, περιλαβόντες ἔτη ὀκτωκαίδεκα.

3 Ἀναρχίας γὰρ οὔσης Ἀθήνησι διὰ τὴν κατάλυ-
 σιν τῆς ἡγεμονίας, ἔτος μὲν ἦν ὀγδοηκοστὸν πρὸς
 τοῖς ἑπτακοσίοις μετὰ τὴν Τροίας ἄλωσιν, ἐν δὲ τῇ
 Ῥώμῃ χίλιοι διεδέξαντο τὴν ὑπατοῦ ἀρχὴν τέ-
 5 ταρες, Γάιος Φούριος καὶ Γάιος Σερούλιος καὶ
 Γάιος Οὐαλέριος καὶ Νουμέριος Φάβιος, ἥχθη δὲ
 ὀλυμπιάς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν τετάρτη πρὸς
 ταῖς ἐνενηκόντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Κροκίνας
 2 Λαρισαῖος. κατὰ δὲ τοὺτους τοὺς χρόνους Ἀθη-
 ναῖοι μὲν καταπεπονημένοι ἐποιήσαντο συνθήκας 10
 πρὸς Λακεδαιμονίους, καθ' ἃς ἔδει τὰ τεῖχη τῆς
 πόλεως καθελεῖν καὶ τῇ πατρίῳ πολιτεία χρῆσθαι.
 καὶ τὰ μὲν τεῖχη περιεῖλον, περὶ δὲ τῆς πολιτείας
 3 πρὸς ἀλλήλους διεφέροντο. οἱ γὰρ τῆς ὀλιγαρχίας
 ὀρεγόμενοι τὴν παλαιὰν κατάστασιν ἔφασαν διανεί- 15
 μασθαι, καθ' ἣν παντελῶς ὀλίγοι τῶν ὄλων προει-
 στήκεσαν· οἱ δὲ πλείστοι δημοκρατίας ὄντες ἐπι-
 θυμηταὶ τὴν τῶν πατέρων πολιτείαν προεφέροντο,
 καὶ ταύτην ἀπέφηναν ὁμολογουμένως οὔσαν δημο-
 4 κρατίαν. ἀντιλογίας δὲ γενομένης περὶ τούτων ἐπὶ 20
 τινὰς ἡμέρας, οἱ τὰς ὀλιγαρχίας αἰρούμενοι πρὸς 611
 Λύσανδρον διεπρεσβεύσαντο τὸν Σπαρτιάτην, οὗτος
 γὰρ καταλυθέντος τοῦ πολέμου τὰ κατὰ τὰς πόλεις
 ἀπέσταλτο διοικῆσαι, καὶ ὀλιγαρχαί ἐν ταῖς πλεί-
 5 σταις καθίσταντο, ἐλπίζοντες, ὅπερ ἦν εἰκός, 25
 συνεπιληψέσθαι τῆς ἐπιβολῆς αὐτοῖς. διέπλευσαν
 οὖν εἰς Σάμον· ἐκεῖ γὰρ ἐτύγγανε διατριβῶν ὁ Λύ-
 5 σανδρος καὶ προσφάτως εἰληφῶς τὴν πόλιν. πα-
 ρακαλούντων δὲ αὐτὸν πρὸς τὸ συνεργῆσαι συνε-
 πένευσε, καὶ τῆς μὲν Σάμου Θώρακα τὸν Σπαρ- 30
 τιάτην ἀρμοστήν κατέστησεν, αὐτὸς δὲ μετὰ νεῶν
 ἑκατὸν κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. συναγαγὼν δ'

ἐκκλησίαν συνεβούλευσε τοῖς Ἀθηναίοις ἐλέσθαι
 τριάκοντα ἄνδρας τοὺς ἀφηγησομένους τῆς πολιτείας
 καὶ πάντα διοικήσοντας τὰ κατὰ τὴν πόλιν. ἀντι- 6
 πόντος δὲ τοῦ Θηραμένου καὶ τὰς συνθήκας ἀνα-
 5 γινώσκοντος, ὅτι τῇ πατρίῳ συνεφώνησε χρῆσεσθαι
 πολιτεία, καὶ δεινὸν εἶναι λέγοντος εἰ παρὰ τοὺς
 ὄρκους ἀφαιρεθήσονται τὴν ἐλευθερίαν, ὁ Λύσαν-
 δρος ἔφη λελύσθαι τὰς συνθήκας ὑπὸ Ἀθηναίων.
 ὕστερον γὰρ τῶν συγκειμένων ἡμερῶν καθροηκέναι
 10 τὰ τείχη. ἀνετείνατο δὲ καὶ τῷ Θηραμένει τὰς με-
 γίστας ἀπειλὰς, ἀποκτενεῖν φήσας, εἰ μὴ παύσεται
 Λακεδαιμονίοις ἐναντιούμενος. διόπερ ὁ τε Θηρα- 7
 μένης καὶ ὁ δῆμος καταπλαγείς ἠναγκάζετο χειρο-
 τονία καταλύσαι τὴν δημοκρατίαν. ἤρέθησαν οὖν
 15 τριάκοντα ἄνδρες οἱ διοικήσοντας τὰ κοινὰ τῆς πό-
 λεως, ἀρμόζοντες μὲν τῷ λόγῳ, τύραννοι δὲ τοῖς
 πράγμασιν. ὁ δὲ δῆμος θεωρῶν τὴν Θηραμένους 4
 ἐπιείκειαν καὶ νομίζων τῇ τούτου καλοκαγαθία τὴν
 πλεονεξίαν τῶν προεσθηκότων ἐπὶ ποσὸν ἀναστα-
 20 λήσεσθαι, καὶ τοῦτον ἐν τοῖς τριάκοντα ἄρχουσιν
 ἐχειροτόνησεν. ἔδει δὲ τοὺς ἡρημένους βουλήν τε
 καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς καταστήσαι, καὶ νόμους συγ-
 γράψαι καθ' οὓς ἡμελλον πολιτεύεσθαι. τὰ μὲν 2
 οὖν περὶ τῆς νομοθεσίας ἀνεβάλοντο, προφάσεις
 25 εὐλόγους αἰε ποριζόμενοι, βουλήν δὲ καὶ τὰς ἄλλας
 ἀρχὰς ἐκ τῶν ἰδίων φίλων κατέστησαν, ὥστε τού-
 τους καλεῖσθαι μὲν ἄρχοντας, εἶναι δ' ὑπηρέτας
 τῶν τριάκοντα. καὶ τὸ μὲν πρῶτον παραδιδόντες
 κρίσει τοὺς πονηροτάτους τῶν ἐν τῇ πόλει κατεδί-
 30 καζον θανάτῳ· καὶ μέχρι τούτου τοῖς ἐπιεικεστά-
 τοις τῶν πολιτῶν εὐηρέσκει τὰ γινόμενα. μετὰ δὲ 3
 ταῦτα βουλόμενοι βιαιότερα καὶ παράνομα πράττειν,

ἤτησαντο παρὰ Λακεδαιμονίων φρουράν, λέγοντες
 ὅτι τὴν πολιτείαν καταστήσουσιν ἐκείνοις συμφέρου-
 σαν. ἤδεσαν γὰρ ὅτι φόνους ἐπιτελεῖν οὐκ ἂν δύ-
 ναιτο χωρὶς ξενικῶν ὄπλων· πάντας γὰρ ἀνθέξεσθαι
 4 τῆς κοινῆς ἀσφαλείας. Λακεδαιμονίων δὲ πεμψάν-⁵
 των φρουράν καὶ τὸν ταύτης ἠγησόμενον Καλλίβιον, ⁶⁴²
 τὸν μὲν φρούραρχον ἐξεθεράπευσαν δώροις καὶ τοῖς
 ἄλλοις φιλανθρώποις οἱ τριάκοντα, τῶν δὲ πλου-
 σίων ἐπιλέγοντες τοὺς ἐπιτηδεύουσιν συνελάμβανον
 ὡς νεωτερίζοντας, καὶ θανάτῳ περιβάλλοντες τὰς 10
 5 οὐσίας ἐδήμευον. τοῦ δὲ Θηραμένους ἐναντιουμέ-
 νου τοῖς συνάρχουσι, καὶ μετὰ τῶν ἀντεχομένων
 τῆς σωτηρίας ἀπειλοῦντος ἀμυνεῖσθαι, συνήγαγον
 τὴν βουλήν οἱ τριάκοντα. Κριτίου δὲ προεστῶτος
 αὐτῶν, καὶ πολλὰ κατηγορήσαντος τοῦ Θηραμένου ¹⁵
 ὅτι προδίδωσι τὴν πολιτείαν ταύτην ἧς αὐτὸς ἐκου-
 σίως κοινωνεῖ, παραλαβὼν τὸν λόγον ὁ Θηραμένης
 καὶ περὶ τῶν κατὰ μέρος ἀπολογησάμενος, ἄπασαν
 6 ἔσχε τὴν βουλήν εὖνουν. οἱ δὲ περὶ τὸν Κριτίαν φο-
 βούμενοι τὸν ἀνδρα μήποτε καταλύσῃ τὴν ὀλιγαρχίαν, ²⁰
 περιέστησαν στρατιώτας ἔχοντας ἐσπασμένα
 7 τὰ ξίφη, καὶ τὸν Θηραμένην συνελάμβανον. ὁ δὲ
 φθάσας ἀνεπήδησε μὲν πρὸς τὴν βουλαίαν Ἐστίαν,
 ἔφησε δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς καταφεύγειν, οὐ σωθή-
 σεσθαι νομίζων, ἀλλὰ σπεύδων τοῖς ἀνελοῦσιν αὐ- ²⁵
 τὸν περιποιήσασθαι τὴν εἰς τοὺς θεοὺς ἀσέβειαν.
 8 παρελθόντων δὲ τῶν ὑπηρετῶν καὶ ἀποσπώντων
 αὐτόν, ὁ μὲν Θηραμένης ἔφερε γενναίως τὴν ἀτυ-
 χίαν, ἅτε καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ πλεον μετεσχηκῶς
 παρὰ Σωκράτει, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἠλέει δυστυ- ³⁰
 χοῦντα τὸν Θηραμένην, οὐ μὴν ἐτόλμα βοηθεῖν,
 2 περιεστῶτων πολλῶν μετὰ ὄπλων. Σωκράτης δὲ ὁ

φιλόσοφος καὶ δύο τῶν οἰκείων προσδραμόντες ἐνε-
 χείρουν κωλύειν τοὺς ὑπηρέτας. ὁ δὲ Θηραμένης
 ἠξίου μηδὲν τούτων πράττειν· τὴν μὲν γὰρ φιλίαν
 καὶ τὴν ἀνδρείαν ἔφησεν αὐτῶν ἐπαινεῖν, ἑαυτῷ
 5 δὲ μεγίστην συμφορὰν ἔσεσθαι, εἰ τοῖς οὕτως οἰ-
 κείως διακειμένοις αἴτιος ἔσται θανάτου. οἱ δὲ περὶ 3
 τὸν Σωκράτην, τῶν μὲν ἄλλων οὐδένα βοηθὸν
 ἔχοντες, τὴν δὲ τῶν ὑπερεχόντων ἀνάτασιν ὄρων-
 τες αὐξανομένην, ἡσυχίαν ἔσχον. καὶ Θηραμένην
 10 μὲν ἀπὸ τῶν βωμῶν ἀποσπάσαντες οἷς ἦν προστε-
 ταγμένον, διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς εἵλκυσαν ἐπὶ τὸν
 θάνατον· οἱ δὲ πολλοὶ τὰ τῆς φρουρᾶς ὄπλα κατα- 4
 πεπληγμένοι συνήλθον τῷ δυστυχοῦντι, καὶ τὴν
 τε ἐκείνου συμφορὰν ἅμα καὶ τὴν περὶ σφᾶς δου-
 15 λείαν ἐδάκρουν· τῶν γὰρ ταπεινῶν ἕκαστοι τὴν
 Θηραμένους ἀρετὴν θεωροῦντες οὕτω προπηλακίζο-
 μένην, τὴν περὶ αὐτοὺς ἀσθένειαν οὐδενὶ λόγῳ
 παραναλωθήσεσθαι διειλήφεσαν. μετὰ δὲ τὸν τού- 5
 643 του θανάτου οἱ τριάκοντα τοὺς πλουσίους ἐπιλε-
 20 γόμενοι, τούτοις ψευδεῖς αἰτίας ἐπερρίπτουν, καὶ
 φονεύοντες τὰς οὐσίας διήρπαζον. ἀνείλον δὲ καὶ
 Νικήρατον τὸν Νικίου τοῦ στρατηγήσαντος ἐπὶ
 Συρακοσίους υἱόν, ἄνδρα πρὸς ἅπαντας ἐπιεικῆ
 καὶ φιλάνθρωπον, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ σχεδὸν πρῶ-
 25 τον πάντων Ἀθηναίων· διὸ καὶ συνέβη πᾶσαν οἰ- 6
 κίαν συναλγῆσαι τῇ τάνδρῳ τελευτῇ, τῆς διὰ τὴν
 ἐπιεικίαν μνήμης προαγούσης εἰς δάκρυα. οὐ μὴν
 ἔληγόν γε τῆς παρανομίας οἱ τύραννοι, πολὺ δὲ
 μᾶλλον ἐπίτασιν λαμβανούσης τῆς ἀπονοίας τῶν
 30 μὲν ξένων τοὺς πλουσιωτάτους ἐξήκοντα κατέσφα-
 ξαν, ὅπως τῶν χρημάτων κυριεύσωσι, τῶν δὲ πο-
 λιτῶν καθ' ἡμέραν ἀναιρουμένων οἱ τοῖς βίοις

- 7 εὐπορούμενοι σχεδὸν ἅπαντες ἔφυγον ἐκ τῆς πό-
 λεως. ἀνείλον δὲ καὶ Ἀντόλυκον, ἄνδρα παγκρα-
 τιαστὴν, καὶ καθόλου τοὺς χαριεστάτους ἐπέλεγον.
 ἐπὶ τοσοῦτο δὲ κατέφθειραν τὴν πόλιν ὥστε φυ-
 γεῖν Ἀθηναίους πλείους τῶν ἡμίσεων. ⁵
- 6 Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων*
 ὄρῶντες, οὐδέποτε ἰσχυσαί βουλόμενοι τοὺς Ἀθη-
 ναίους, ἔχαιρον, καὶ φανερὰν αὐτῶν ἐποίουν τὴν
 διάθεσιν· ἐψηφίσαντο γὰρ τοὺς Ἀθηναίων φυγά-
 δας ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ἀγωγίμους τοῖς τριά- ¹⁰
 κοντα εἶναι, τὸν δὲ κωλύσαντα πέντε ταλάντοις
 2 ἔνοχον εἶναι. δεινοῦ δ' ὄντος τοῦ ψηφίσματος,
 αἱ μὲν ἄλλαι πόλεις καταπεπληγμέναι τὸ βάρ-
 ρος τῶν Σπαρτιατῶν ὑπήκουον, Ἀργεῖοι δὲ πρῶ-
 τοι, μισοῦντες μὲν τὴν Λακεδαιμονίαν ὀμότητα, ¹⁵
 κατελεοῦντες δὲ τὰς τύχας τῶν ἀκληροῦντων, ὑπε-
 3 δέχοντο φιλανθρωπῶς τοὺς φυγάδας. καὶ Θηβαῖοι
 δὲ ἐψηφίσαντο ὑπάρχειν πρόστιμον τῷ θεασαμένῳ
 μὲν ἀγόμενον φυγάδα, μὴ βοηθήσαντι δὲ κατὰ
 τὸ δυνατόν. τὰ μὲν οὖν περὶ Ἀθηναίους ἐν τού- ²⁰
 τοις ἦν.
- 7 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Σικε-
 λιωτῶν τύραννος ἐπειδὴ πρὸς Καρχηδουσίους εἰρή-
 νην ἐποίησατο, περὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς τυραννίδος
 διανοεῖτο μᾶλλον γίνεσθαι· ὑπελάμβανε γὰρ τοὺς ²⁵
 Συρακοσίους ἀπολελυμένους τοῦ πολέμου σχολὴν
 2 ἔξειν εἰς τὸ τὴν ἑλευθερίαν ἀνακτῆσασθαι. θεω-
 ρῶν δὲ τῆς πόλεως τὴν Νῆσον ὄχυρωτάτην οὖσαν
 καὶ δυναμένην ῥαδίως φυλάττεσθαι, ταύτην μὲν
 διωκοδόμησεν ἀπὸ τῆς ἄλλης πόλεως τείχει πολυτε- ³⁰
 λει, καὶ πύργους ὑψηλοὺς καὶ πυκνοὺς ἐνωκοδόμησε,
 καὶ πρὸ αὐτῆς χρηματιστήρια καὶ στοὰς δυναμένας ⁶⁴⁴

ὄχλων ἐπιδέχεσθαι πλῆθος. ᾠκοδόμησε δ' ἐν αὐτῇ 3
 πολυτελῶς ᾠχυρωμένην ἀκρόπολιν πρὸς τὰς αἰφνι-
 δίους καταφυγὰς, καὶ συμπεριέλαβε τῷ ταύτης τεί-
 χει τὰ πρὸς τῷ μικρῷ λιμένι τῷ Λακκίῳ καλουμένῳ
 5 νεώρια· ταῦτα δ' ἐξήκοντα τριήρεις χωροῦντα πύ-
 λην εἶχε κλειομένην, δι' ἧς κατὰ μίαν τῶν νεῶν
 εἰσπλεῖν συνέβαινε. τῆς δὲ χώρας τὴν μὲν ἀρίστην 4
 ἐξελόμενος ἐδωρήσατο τοῖς τε φίλοις καὶ τοῖς ἐφ'
 ἡγεμονίας τεταγμένοις, τὴν δ' ἄλλην ἐμέρισεν ἐπ'
 10 ἴσης ξένῳ τε καὶ πολίτῃ, συμπεριλαβὼν τῷ τῶν
 πολιτῶν ὀνόματι τοὺς ἡλευθερωμένους δούλους, οὓς
 ἐκάλει νεοπολίτας. διέδωκε δὲ καὶ τὰς οἰκίας τοῖς 5
 ὄχλοις πλὴν τῶν ἐν τῇ Νήσῳ· ταύτας δὲ τοῖς φί-
 λοις καὶ τοῖς μισθοφόροις ἐδωρήσατο. ἐπεὶ δὲ τὰ
 15 κατὰ τὴν τυραννίδα καλῶς ἐδόκει διωκηκέαι, τὴν
 δύναμιν ἐξήνεγκεν ἐπὶ τοὺς Σικελούς, πάντας μὲν
 σπεύδων τοὺς αὐτονόμους ὑφ' ἑαυτὸν ποιήσασθαι,
 μάλιστα δὲ τούτους διὰ τὸ συμμαχῆσαι πρότε-
 ρον Καρχηδουίοις. οὗτος μὲν οὖν ἐπὶ τὴν τῶν Ἐρ- 6
 20 βησίνων πόλιν στρατεύσας τὰ πρὸς τὴν πολιορκί-
 αμιν παρεσκευάζετο· οἱ δὲ συστρατεύόμενοι Συρα-
 κόσιοι κύριοι τῶν ὄπλων ὄντες συστάσεις ἐποιοῦντο,
 καὶ κατηγοροῦν ἀλλήλων ὅτι τοῖς ἱππεῦσιν οὐ συν-
 επελάβοντο τῆς καταλύσεως τῆς τοῦ τυράννου. ὁ
 25 δὲ καθεσταμένος ὑπὸ τοῦ Διονυσίου τῶν στρατιω-
 τῶν ἡγεμὼν τὸ μὲν πρῶτον ἠπέλιψε τιμὴν τῶν
 παρρησιαζομένων, ἀντειπόντος δ' ἐκείνου θρασέως
 ἐπῆλθεν ὡς πατάξων. ἐφ' ᾧ παροξυνθέντες οἱ 7
 στρατιῶται τὸν μὲν ἑπαρχὸν ὄνομα Δώριχον ἀπέ-
 30 κτειναν, τοὺς δὲ πολίτας βοῶντες ἐπὶ τὴν ἑλευθε-
 ρίαν μετεπέμποντο τοὺς ἐκ τῆς Αἴτνης ἱππεῖς·
 οὗτοι γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς τυραννίδος ἐκπεπτωκότες

8 ὄκουν τοῦτο τὸ φρούριον. Διούσιος δὲ καταπλα-
 γεις τὴν ἀπόστασιν τῶν Συρακοσίων, τὴν μὲν πο-
 λιορκίαν ἔλυσε, τὴν δ' εἰς τὰς Συρακούσας ἠπεί-
 γετο, σπεύδων καταλαβέσθαι τὴν πόλιν. οὐ φυ-
 γόντος οἱ τὴν ἀπόστασιν ποιησάμενοι στρατηγούς 5
 εἴλοντο τοὺς ἀποκτείναντας τὸν ἑπαρχον, καὶ πα-
 ραλαβόντες τοὺς ἐξ Αἰτνῆς ἵππεις ἐν ταῖς καλου-
 μέναις Ἐπιπολαῖς ἀντεστρατοπέδευσαν τῷ τυράννῳ,
 καὶ διέκλεισαν αὐτὸν τῆς ἐπὶ τὴν χώραν ἐξόδου.

2 εὐθύς δὲ πρὸς τε Μεσσηνίους καὶ Ῥηγίνους πρέ- 10
 σβεις ἀπέστειλαν, δεόμενοι κατὰ θάλατταν συναν-
 τιλαβέσθαι τῆς ἐλευθερίας· εἰώθεσαν γὰρ αἱ πόλεις
 αὐταὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τριήρεις πληροῦν οὐκ
 ἐλάττους ὀγδοήκοντα. ὥς τότε τοῖς Συρακοσίοις
 αἱ πόλεις ἀπέστειλαν, σπεύδουσαι συνεπιλαβέσθαι 15

3 τῆς ἐλευθερίας. ἐπεκήρουζαν δὲ καὶ χρημάτων πλη-
 θος τοῖς ἀνελοῦσι τὸν τύραννον, καὶ τοῖς μεταβαλο-
 μένοις τῶν ξένων ἐπηγγείλαντο μεταδώσειν τῆς πο-
 λιτείας. κατεσκευάσαν δὲ καὶ μηχανήματα, δι' ὧν 645
 τὰ τεῖχη σαλεύοντες ἐξελοῦσι, καὶ προσέβαλλον καθ' 20
 ἡμέραν τῇ Νήσῳ, καὶ τοὺς μεταβαλλομένους τῶν

4 ξένων φιλανθρωπῶς ἀπεδέχοντο. Διούσιος δὲ τῆς
 εἰς τὴν χώραν ἐξόδου διακεκλειμένος καὶ ὑπὸ τῶν
 μισθοφόρων ἐγκαταλειπόμενος, συνήγαγε τοὺς φί-
 λους βουλευσόμενος περὶ τῶν ἐνεστῶτων· οὕτω 25
 γὰρ τελέως ἀπήλπιστο τὰ τῆς δυναστείας ὥστε οὐ
 ζητεῖν αὐτὸν πῶς καταπολεμήσει τοὺς Συρακοσίους,
 ἀλλὰ ποῖον ὑπομείνας θάνατον μὴ παντελῶς ἄδοξον

5 ποιήσει τὴν κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς. Ἐλωρις μὲν οὖν,
 εἰς τῶν φίλων, ὡς δ' ἐνιοὶ φασιν, ὁ ποιητὸς πα- 30
 τήρ, εἶπεν αὐτῷ διότι καλὸν ἐντάφιόν ἐστιν ἢ
 τυραννίς· Πολύξενος δὲ ὁ κηδεστῆς ἀπεφῆνατο δεῖν

λαβόντα τὸν ὀξύτατον ἵππον εἰς τὴν τῶν Καρχηδο-
 νίων ἐπικράτειαν ἀφιππεύσαι πρὸς τοὺς Καμπα-
 νούς· τούτους γὰρ Ἰμλλκων ἀπελελοίπει φυλακῆς
 ἔνεκα τῶν κατὰ Σικελίαν τόπων· Φίλιστος δ' ὁ
 5 μετὰ ταῦτα τὰς ἱστορίας συνταξάμενος, ἀντειπὼν
 τῷ Πολυξένῳ, προσήκειν ἔφησε δεῖν οὐκ ἐφ' ἵπ-
 που θέοντος ἐκπηδᾶν ἐκ τῆς τυραννίδος, ἀλλὰ τοῦ
 σκέλους ἐλκόμενον προπίπτειν. ὃ προσσχὼν ὁ Διο- 6
 νύσιος ἔκρινε πᾶν ὑπομεῖναι πρότερον ἢ τὴν δυ-
 10 ναστείαν ἐκλιπεῖν ἐκουσίως. διόπερ ἀποστείλας
 πρέσβεις πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας, τούτους μὲν πα-
 ρεκάλει δοῦναι τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ μετὰ τῶν ἰδίων
 ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως, πρὸς δὲ τοὺς Καμπανούς
 λάθρα διαπεμψάμενος ὡμολόγησεν αὐτοῖς δῶσειν
 15 χρήματα ὅσα ἂν αἰτήσωσιν εἰς τὴν πολιορκίαν.

Τούτων δὲ πραχθέντων οἱ μὲν Συρακόσιοι τὴν 9
 ἐξουσίαν δόντες τῷ τυράννῳ μετὰ πέντε νεῶν ἀπο-
 πλεῖν, ῥαθυμότεροι καθεισθήκεσαν, καὶ τοὺς μὲν
 ἵππεῖς ἀπέλυσαν πρὸς τὴν πολιορκίαν οὐδὲν χρησί-
 20 μους ὄντας, τῶν δὲ πεζῶν οἱ πλεῖστοι κατὰ τὴν χώραν
 ἐξῆσαν, ὡς ἤδη καταλελυμένης τῆς τυραννίδος. οἱ
 δὲ Καμπανοὶ ταῖς ἐπαγγελίαις μετεωρισθέντες τὸ μὲν 2
 πρῶτον ἐπ' Ἀγύριον παρεγενήθησαν· ἐκεῖ δὲ τὴν
 ἀποσκευὴν Ἀγύρι παραθέμενοι τῷ δυναστεύοντι τῆς
 25 πόλεως ἐξώρησαν ἐπὶ Συρακούσας εὐζωνοὶ, τὸν ἀρι-
 θυμὸν ὄντες ἵππεῖς χίλιοι διακόσιοι. ταχὺ δὲ διανύ-
 σαντες τὴν ὁδὸν ἀπροσδοκῆτως ἐπεφάνησαν τοῖς Συ- 3
 ρακοσίοις, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀνελόντες εἰσεβιά-
 σαντο πρὸς τὸν Διονύσιον. κατέπλευσαν δὲ καὶ τρια-
 30 κόσιοι μισθοφόροι τῷ τυράννῳ κατὰ τὸν αὐτὸν και-
 ρόν, ὥστε αὐτὸν ἀνακῆσαι ταῖς ἐλπίσιν. οἱ δὲ Συρα- 4
 κόσιοι πάλιν τῆς δυναστείας ἰσχυροποιουμένης ἔστα-

σίασαν πρὸς ἀλλήλους, τῶν μὲν ἀποφαινομένων μέ-
 νειν καὶ πολιορκεῖν, τῶν δὲ λύειν τὸ στρατόπεδον καὶ
 5 τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν. ἃ δὴ συνιδῶν ὁ Διονύσιος ἐξή- 646
 γαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύναμιν, καὶ τεταραγμένοις
 ἐπιπεσῶν ῥαδίως ἐτρέψατο περὶ τὴν Νέαν πόλιν 5
 καλουμένην. ἀνηρέθησαν μὲν οὖν οὐ πολλοί· πα-
 ριππεύων γὰρ ὁ Διονύσιος ἐκώλυσε φονεῦειν τοὺς
 6 φεύγοντας· οἱ δὲ Συρακόσιοι παραχορῆμα μὲν κατὰ
 τὴν χώραν ἐσκεδάσθησαν, μετ' ὀλίγον δὲ πρὸς τοὺς
 7 ἵππεῖς ἠθροίσθησαν ὑπὲρ τοὺς ἑπτακισχιλίους. Διο- 10
 νύσιος δὲ τοὺς πεσόντας τῶν Συρακοσίων θάψας
 ἀπέστειλε πρέσβεις εἰς Αἴτνην, ἀξίων τοὺς φυγάδας
 διαλύεσθαι καὶ τὴν πατρίδα κατοικεῖν, διδοὺς πί-
 στιν μὴ μνησικακήσειν αὐτοῖς. τινὲς μὲν οὖν
 τέκνα καὶ γυναῖκας ἀπολελοιπότες ἠναγκάσθησαν 15
 πεισθῆναι τοῖς παρακαλουμένοις· οἱ δὲ λοιποί, προ-
 φερομένων τῶν πρεσβευτῶν τὴν τοῦ Διονυσίου περὶ
 τὴν ταφὴν τῶν πεσόντων εὐεργεσίαν, ἔφασαν αὐτὸν
 ἄξιον εἶναι τυχεῖν τῆς ὁμοίας χάριτος, καὶ τοῖς θεοῖς
 8 ἡὔχοντο τὴν ταχίστην αὐτὸν ἐπιδεῖν ταύτης τυγχά- 20
 νοντα. οὗτοι μὲν οὖν οὐδενὶ τρόπῳ βουληθέντες
 πιστεῦσαι τῷ τυράννῳ κατέμειναν ἐν Αἴτνῃ, και-
 ρὸν ἐπιτηροῦντες κατ' αὐτοῦ· Διονύσιος δὲ τοῖς
 μὲν κατελθοῦσι φυγάσι φιλανθρωπῶς ἐχρήσατο,
 βουλόμενος καὶ τοὺς ἄλλους προτρέψασθαι κατελ- 25
 θεῖν εἰς τὴν πατρίδα, τοὺς δὲ Καμπανοὺς ταῖς
 καθηκούσαις δωρεαῖς τιμήσας ἐξαπέστειλεν ἐκ τῆς
 9 πόλεως, ὑφορώμενος αὐτῶν τὴν ἀβεβαιότητα. οἱ
 πορευθέντες εἰς Ἔντελλαν, καὶ πείσαντες τοὺς ἐν τῇ
 πόλει λαβεῖν ἑαυτοὺς συνοίκους, νυκτὸς ἐπιθέμενοι 30
 τοὺς μὲν ἠβῶντας ἀπέσφαξαν, τὰς δὲ γυναῖκας τῶν
 παρασπονδηθέντων γήμαντες κατέσχον τὴν πόλιν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Λακεδαιμόνιοι καταλελυ- 10
 κότες τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ὁμολογουμέ-
 νην ἔσχον τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὴν κατὰ γῆν καὶ τὴν
 κατὰ θάλατταν. καταστήσαντες δὲ ναύαρχον Λύ-
 5 σανδρον, τούτῳ προσέταξαν ἐπιπορεύεσθαι τὰς πό-
 λεις, ἐν ἐκάστη τοὺς παρ' αὐτοῖς καλουμένους ἀρμο-
 στὰς ἐγκαθιστάντα· ταῖς γὰρ δημοκρατίαις προσκό-
 πτοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι δι' ὀλιγαρχίας ἐβούλοντο
 τὰς πόλεις διοικεῖσθαι. ἔταξαν δὲ καὶ φόρους τοῖς 2
 10 καταπολεμηθεῖσι, καὶ τὸν πρὸ τοῦ χρόνον οὐ χρώ-
 μενοι νομίσματι τότε συνήθροισον ἐκ τοῦ φόρου
 κατ' ἐνιαυτὸν πλείω τῶν χιλίων ταλάντων. ἐπεὶ δὲ
 τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πράγματα κατὰ τὴν ἰδίαν ἀξίαν
 διώκησαν, ἀπέστειλαν Ἄριστον ἄνδρα τῶν ἐπιφα-
 15 νῶν εἰς Συρακούσας, τῷ μὲν λόγῳ προσποιούμενοι
 καταλύειν τὴν δυναστείαν, τῇ δ' ἀληθείᾳ σπεν-
 δοντες αὐξῆσαι τὴν τυραννίδα· ἤλπίζον γὰρ συγκα-
 τασκευάζοντες τὴν ἀρχὴν ὑπήκοον ἔξειν τὸν Διο-
 νύσιον διὰ τὰς εὐεργεσίας. ὁ δ' Ἄριστος κατα- 3
 20 πλεύσας εἰς Συρακούσας, καὶ τῷ τυράννῳ λάθρα
 περὶ τούτων διαλεχθεὶς, τοὺς τε Συρακοσίους ἀνα-
 σείων καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκαταστήσειν ἐπαγγει-
 647 λάμενος, Νικοτέλην μὲν τὸν Κορίνθιον ἀνεῖλεν
 ἀφηγούμενον τῶν Συρακοσίων, τοὺς δὲ πιστεύσαν-
 25 τας προδοὺς τὸν μὲν τύραννον ἰσχυρὸν κατέστησε,
 διὰ δὲ τῆς πράξεως ταύτης ἀσχημονεῖν ἐποίησεν
 αὐτὸν ἅμα καὶ τὴν πατρίδα. Διονύσιος δὲ τοὺς 4
 Συρακοσίους ἐπὶ τὸν θερισμόν ἀποστείλας ἐπῆλθε
 τὰς οἰκίας, καὶ τὰ μὲν ὄπλα πάντων ἀφείλετο, μετὰ
 30 δὲ ταῦθ' ἕτερον τεῖχος ᾠκοδόμησε περὶ τὴν ἀκρόπο-
 λιν, καὶ ναῦς τε κατεσκευάζετο, συνῆγε δὲ καὶ
 μισθοφόρων πλῆθος, καὶ τὰ λοιπὰ παρεσκευάζετο

πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τῆς τυραννίδος, ὡς ἂν ἔργοις ἤδη πείρασαν εἰληφῶς ὅτι πᾶν ὑπομένουσιν οἱ Συρακόσιοι χάριν τοῦ μὴ δουλεύειν.

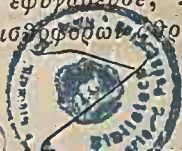
- 11 Τούτων δὲ πραττομένων Φαρνάβαζος ὁ Λακκεδαιμονίου τοῦ βασιλέως σατράπης Ἀλκιβιάδην τὸν Ἀθη-
 ναῖον συλλαβῶν ἀνεῖλε, χαρίσασθαι βουλόμενος Λακκεδαιμονίοις. τοῦ δ' Ἐφόρου δι' ἄλλας αἰτίας ἐπιβουλευθῆναι γεγραφότος, οὐκ ἄχρηστον εἶναι νομίζω
 2 ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου. φησὶ γὰρ κατὰ
 τὴν ἑπτακαιδεκάτην βίβλον Κύρου μὲν καὶ Λακκεδαιμονίους λάθρα παρασκευάζεσθαι ἅμα πολεμεῖν
 πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφόν, Ἀλκιβιάδην δὲ διὰ
 τινων αἰσθόμενον τὴν Κύρου προαίρεσιν ἐλθεῖν
 πρὸς τὸν Φαρνάβαζον καὶ περὶ τούτων ἐξηγήσασθαι
 15 τὰ κατὰ μέρος, ἀξιῶσαι δὲ αὐτὸν δοῦναι ἀναβάσεως ὁδὸν πρὸς Ἀρταξέρξην· βούλεσθαι γὰρ ἐμφανίσει
 3 πρῶτον τὴν ἐπιβουλὴν τῷ βασιλεῖ. τὸν δὲ Φαρνάβαζον ἀκούσαντα τῶν λόγων σφτερεῖσασθαι τὴν ἀπαγγελίαν, καὶ πέμψαι πιστοὺς ἄνδρας ὑπὲρ τού-
 20 των τῷ βασιλεῖ δηλώσοντας. οὐ διδόντος δὲ τοῦ Φαρναβάζου τοὺς παραπέμψοντας εἰς τὰ βασίλεια, φησὶ τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην ὀρμῆσαι πρὸς τὸν σατράπην τῆς Παφλαγονίας, ὅπως δι' ἐκείνου ποιήσασθαι τὴν ἀνάβασιν· τὸν δὲ Φαρνάβαζον φοβηθέντα μὴ
 25 περὶ τούτων ἀκούσῃ τὴν ἀλήθειαν ὁ βασιλεύς, ἐπαποστείλαι τοὺς ἀνελοῦντας κατὰ τὴν ὁδὸν τὸν Ἀλ-
 4 κιβιάδην. τοὺς δὲ καταλαβόντας τῆς Φρυγίας ἐν τινὶ κώμῃ κατεσκηνωκότα νυκτὸς περιθεῖναι ξύλων πλήθος· ἀναφθέντος οὖν πολλοῦ πυρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην
 30 ἐπιχειροῦσαι μὲν ἀμύνεσθαι, κρατηθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἀκοντιζόντων τελευτῆσαι.

Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Δημόκριτος ὁ 5
 φιλόσοφος ἐτελεύτησε βιώσας ἔτη ἐνενήκοντα. Λα-
 σθένην δὲ τὸν Θηβαῖον τὸν νενικηκότα ταύτην τὴν
 Ὀλυμπιάδα λέγεται πρὸς ἵππον ἀθλητὴν δραμόντα
 νικῆσαι· τὸν δὲ δρόμον ἀπὸ τῆς Κορωνείας μέχρι
 τῆς Θηβαίων πόλεως γενέσθαι. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν
 Ῥωμαίων φρουρούντων Ἐρρουκαν πόλιν Οὐόλσκων
 ἐπελθόντες οἱ πολέμιοι τῆς τε πόλεως ἐκράτησαν καὶ
 τῶν φρουρῶν τοὺς πλείστους ἀνείλυν.

10 Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων τέ- 12
 348 λος ἐχουσῶν Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Εὐκλείδης, ἐν
 Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο χιλίαρχοι
 τέτταρες, Πόπλιος Κορνήλιος, Νουμέριος Φάβιος,
 Λεύκιος Οὐαλέριος καὶ Τερέντιος Μάξιμος. τού- 2
 15 των δὲ τὴν ἀρχὴν παρεληφόντων Βυζάντιοι πρὸς
 μὲν ἀλλήλους στασιάζοντες, πρὸς δὲ τοὺς παροι-
 κοῦντας Θρακίας πόλεμον ἔχοντες, κατὰ τὴν ἡλλά-
 τον· οὐ δυνάμενοι δὲ λύσειν ποιεῖσθαι τῆς πρὸς
 ἀλλήλους φιλονικίας, στρατηγὸν ἤστησαν παρὰ
 20 Λακεδαιμονίων. ἐξέπεμψαν οὖν οἱ Σπαρτιατῶν Κλέ- 3
 αρχὸν καταστήθοντα τὰ κατὰ τὴν πόλιν· οὗτος δὲ
 πιστευθεὶς περὶ τῶν ὄλων, καὶ μισθοφοροὺς πολ-
 λοὺς ἀθροίσας, οὐκέτι προστάτης ἦν, ἀλλὰ τύραν-
 νος. καὶ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ἐπὶ
 25 τινι θυσίᾳ καλέσας ἀνείλε, μετὰ δὲ ταῦτα ἀναρχίας
 οὔσης ἐν τῇ πόλει, τριάκοντα μὲν τοὺς ὀνομαζομέ-
 νους Βοιωτοὺς συνήρπασε καὶ περιθεὶς κάλων ἀπε-
 στραγγάλισε, πάντων δὲ τῶν διαφθαρέντων τὰς
 οὐσίας σφετερισάμενος ἐπελέγετο καὶ τῶν ἄλλων
 30 τοὺς εὐπόρους, ψευδεῖς δ' αἰτίας ἐπιρριπτῶν οὓς
 μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ἐφυγάδευσε, πολλῶν δὲ
 χρημάτων κυριεύσας καὶ μισθοφορῶν ἀθροίσας πλη-

DIODORUS III.

BIBLIOTECA
 CENTRALĂ
 UNIVERSITĂȚII "CAROL I"

θος τὰ κατὰ τὴν δυναστείαν ἠσφαλίσατο. διαβοη-
 θείσης δὲ τῆς κατὰ τὸν τύραννον ὠμότητός τε καὶ
 δυνάμεως, Λακεδαιμόνιοι τὸ μὲν πρῶτον ἀπέστει-
 λαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις τοὺς πείσοντας ἀποδέσθαι
 τὴν δυναστείαν· οὐ προσέχοντος δὲ τοῖς ἀξιουμέ- 5
 νοις ἔπεμψαν δύναμιν ἐπ' αὐτὸν καὶ στρατηγὸν
 5 Πανθοΐδαν. οὗ τὴν ἔφοδον αἰσθόμενος ὁ Κλέαρ-
 χος εἰς Σηλυβρίαν μετήγαγε τὴν δύναμιν, κύριος
 ὢν καὶ ταύτης τῆς πόλεως· πολλὰ γὰρ εἰς τοὺς Βυ-
 ζαντίους ἡμαρτηκῶς ὑπελάμβανεν οὐ μόνον τοὺς 10
 Λακεδαιμονίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει πολε-
 6 μίους ἔξειν. διόπερ ἐκ Σηλυβρίας κρίνας ἀσφαλέ-
 στερον διαπολεμήσειν, τὰ τε χρήματα καὶ τὴν δύ-
 ναμιν μετέβησεν. ὡς δ' ἐπύθετο τοὺς Λακεδαι-
 μονίους ἔγγυς ὄντας, ἀπήντησεν αὐτοῖς, καὶ περὶ 15
 τὸν καλούμενον πόρον συνήψε μάχην τοῖς περὶ τὸν
 7 Πανθοΐδαν· γενομένου δ' ἐπὶ πολὺν χρόνον τοῦ
 κινδύνου, καὶ λαμπρῶς ἀγωνισαμένων τῶν Λακε-
 δαιμονίων, οἱ τοῦ τυράννου διεφθάρησαν. ὁ δὲ
 Κλέαρχος τὸ μὲν πρῶτον μετ' ὀλίγων συγκλεισθεὶς 20
 εἰς Σηλυβρίαν ἐπολιορκεῖτο· μετὰ δὲ ταῦτα φοβη-
 θεὶς διέδρα νυκτὸς καὶ διέπλευσεν εἰς τὴν Ἰωνίαν·
 ἐκεῖ δ' εἰς συνήθειαν ἔλθων Κύρῳ τῷ τοῦ βασι-
 8 λέως ἀδελφῷ δυνάμεων ἀφηγήσατο. ὁ γὰρ Κύρος, 649
 ἄρχων ἀποδεδειγμένος τῶν ἐπὶ θαλάττης σατρα- 25
 πειῶν καὶ φρονήματος πλήρης, διανοεῖτο στρατεύειν
 9 ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην. ὁρῶν οὖν τὸν Κλέ-
 αρχον τόλμαν ἔχοντα καὶ θράσος πρόχειρον, ἔδω-
 κεν αὐτῷ χρήματα καὶ προσέταξεν ὡς πλείστους
 ξενολογεῖν, νομίζων εὐθετον ἔξειν συναγωνιστὴν 30
 τοῖς ὑπ' αὐτοῦ τολμαμένοις.

13 Λύσανδρος δὲ ὁ Σπαρτιατῆς ἐπειδὴ πάσας τὰς

ὑπὸ Λακεδαιμονίους πόλεις διώκησε κατὰ τὴν τῶν
 ἐφόρων γνώμην, ἐν αἷς μὲν δεκαδαρχίας, ἐν αἷς δὲ
 ὀλιγαρχίας καταστήσας, περιβλεπτος ἦν ἐν τῇ Σπάρτῃ.
 καταλύσας γὰρ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον τῇ
 5 πατρίδι περιτεθεικῶς ἦν τὴν ἡγεμονίαν ὁμολογου-
 μένην καὶ τὴν κατὰ γῆν καὶ τὴν κατὰ θάλατταν.
 διόπερ ἐπὶ τούτοις πεφρονηματισμένος διανοεῖτο 2
 καταλύσαι τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν βασιλείαν καὶ κοι-
 νὴν ἐκ πάντων Σπαρτιατῶν ποιῆσαι τὴν αἵρεσιν
 10 τῶν βασιλέων· ἤλπιζε γὰρ εἰς ἑαυτὸν τάχιστα τὴν
 ἀρχὴν ἤξειν διὰ τὸ μεγίστας καὶ καλλίστας πράξεις
 κατειργάσθαι. θεωρῶν δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους μά- 3
 λιστα τοῖς μαντείοις προσέχοντας, ἐπεχείρησε τὴν
 ἐν Δελφοῖς προφητικὴν διαφθεῖραι χρήμασιν· ἐνόμιζε
 15 γὰρ, εἰ χρησμὸν λάβοι σύμμαχον ταῖς ἰδίαις ἐπιβο-
 λαῖς, ῥαδίως ἄξειν ἐπὶ τέλος τὴν προαίρεσιν. ἐπεὶ 4
 δὲ παμπληθῆ χρήματα τοῖς περὶ τὸ μαντεῖον δια-
 τρίβουσιν ὑπισχνούμενος οὐκ ἔπειθε, ταῖς ἐν Δω-
 δώνῃ περὶ τὸ μαντεῖον οὔσαις ἱερείαις προσήνεγκε
 20 λόγους περὶ τῶν αὐτῶν διὰ τινος Φερεκράτους,
 Ἀπολλωνιάτου μὲν τὸ γένος, ἔχοντος δὲ συνήθειαν
 πρὸς τοὺς περὶ τὸ ἱερὸν διατρίβοντας. οὐδὲν δὲ 5
 πρᾶξαι δυνάμενος ἐξεδήμησεν εἰς Κυρήνην, πρό-
 φασιν μὲν ὡς εὐχὰς ἀποδιδούς Ἀμμωνι, τῇ δ' ἀλη-
 25 θείᾳ διαφθεῖραι βουλόμενος τὸ μαντεῖον· ἐκόμισε
 δὲ καὶ χρημάτων πλῆθος, δι' ὧν ἤλπιζε τοὺς περὶ
 τὸ ἱερὸν διατρίβοντας πείσειν. καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς 6
 τῶν περὶ ἐκείνους τοὺς τόπους Λίβυς ξένος ἦν αὐτῶ
 πατρικός, καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Λυσάνδρου συνέ-
 30 βαινεν ὀνομάζεσθαι Λίβυν ἀπὸ τῆς πρὸς ἐκείνον
 φιλίας. διὰ δὴ τούτου καὶ τῶν κομιζομένων χρη- 7
 μάτων ἐλπίσας πείσειν, οὐ μόνον ἀπέτυχε τῆς ἐπι-

βολῆς, ἀλλὰ καὶ συνεξέπεμψαν οἱ τοῦ μαντείου
 προστιώτες πρέσβεις τοὺς κατηγορήσοντας τοῦ Λυ-
 σάνδρου περὶ τῆς τοῦ χρηστηρίου διαφθορᾶς. ὁ δὲ
 Λύσανδρος παραγεννηθεὶς εἰς Λακεδαίμονα, κρίσεως 5
 αὐτῷ προτεθείσης ἀπελογήσατο πιθανῶς ὑπὲρ αὐ- 5
 8 τοῦ. τότε μὲν οὖν οὐδὲν ἤδεσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι
 περὶ τῆς τοῦ Λυσάνδρου προαιρέσεως εἰς τὸ κατα-
 λῦσαι τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους βασιλεῖς· μετὰ δὲ τινα
 χρόνον τελευτήσαντος αὐτοῦ, καὶ τινων χρηματι-
 σμῶν ζητουμένων κατὰ τὴν οἰκίαν, εὗρον λόγον 10
 γεγραμμένον πολυτελῶς, ὃν ἐπραγματεύσατο πρὸς
 τὰ πλήθη, πείθων ἐξ ἀπάντων τῶν πολιτῶν αἰρε-
 τοὺς γίνεσθαι βασιλεῖς.

14 Διονύσιος δ' ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος ἐπειδὴ
 τὴν πρὸς Καρχηδονίους εἰρήνην ἐποιήσατο, τῶν δὲ 15
 κατὰ τὴν πόλιν στάσεων ἀπήλλακτο, τὰς ὁμόρους
 τῶν Χαλκιδέων πόλεις ἔσπευδε προσαγαγέσθαι· αὐ-
 2 ται δ' ἦσαν Νάξος, Κατάνη, Λεοντίνοι. τούτων
 δ' ἐπεθύμει κυριεῦσαι διὰ τὸ συνορίζειν αὐτὰς τῇ
 Συρακοσίᾳ καὶ πολλὰς ἀφορμὰς ἔχειν πρὸς τὴν αὐ- 20
 ξησιν τῆς δυναστείας· πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ τὴν
 Αἴτνην στρατεύσας παρέλαβε τὸ φρούριον, τῶν φυ-
 γάδων οὐκ ὄντων ἀξιωμαχῶν πρὸς τηλικαύτην δύ-
 3 ναμιν· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Λεοντίνοὺς ἀναξεύξας
 ἐγγὺς τῆς πόλεως κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸν Τη- 25
 ρίαν ποταμόν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκτάξας τὴν
 δύναμιν ἕξαπέστειλε κήρυκα πρὸς τοὺς Λεοντίνοὺς,
 κελεύων παραδοῦναι τὴν πόλιν καὶ νομίζων τῷ
 4 φόβῳ καταπλήξειν τοὺς ἔνδον· οὐ προσεχόντων δὲ
 τῶν Λεοντίνων, ἀλλὰ πάντα παρεσκευασμένων τὰ 30
 πρὸς τὴν πολιορκίαν, Διονύσιος οὐκ ἔχων μηχανή-
 ματα τὴν μὲν πολιορκίαν κατὰ τὸ παρὸν ἀπέγνω,

τὴν δὲ χώραν ἅπασαν ἐλεηλάτησεν. ἐκεῖθεν δ' ἀνέ- 5
 ζευξεν ἐπὶ τοὺς Σικελούς, προσποιούμενος τὸν πρὸς
 τούτους πόλεμον ἐπαναιρεῖσθαι πρὸς τὸ τοὺς Κα-
 ταναίους καὶ Ναξίους ῥαθυμοτέρους γενέσθαι περὶ
 5 τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν. διατρίβων δὲ περὶ τὴν 6
 Ἐνναν Ἀεΐμνηστον τὸν Ἐνναῖον ἔπεισεν ἐπιθέσθαι
 τυραννίδι, συνεπιλήψεσθαι τῆς προθέσεως ἐπαγγελ-
 λόμενος. κρατήσαντος δ' ἐκείνου τῆς ἐπιβολῆς, καὶ 7
 τὸν Διονύσιον οὐκ εἰσαγαγόντος εἰς τὴν πόλιν, διορ-
 10 γισθεῖς μετεβάλετο καὶ τοὺς Ἐνναίους παρεκάλει
 καταλύειν τὸν τύραννον. ὧν συνδραμόντων εἰς τὴν 8
 ἀγορὰν μετὰ τῶν ὄπλων καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀντι-
 ποιουμένων, πλήρης ἦν ἡ πόλις ταραχῆς. Διονύ-
 σιος δὲ πυθόμενος τὴν στάσιν, ἀνέλαβε τοὺς ψι-
 15 λούς, καὶ ταχέως διὰ τινος ἐρήμου τόπου παρεισέ-
 πεσεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὸν μὲν Ἀεΐμνηστον
 συλλαβὼν παρέδωκε τοῖς Ἐνναίοις πρὸς τὴν τιμω-
 ρίαν, αὐτὸς δ' οὐδὲν ἀδικήσας ἀπῆλθεν ἐκ τῆς
 πόλεως. τοῦτο δ' ἔπραξεν οὐχ οὕτω τοῦ δικαίου
 20 φροντίζων ὡς βουλόμενος προτρέψασθαι τὰς ἄλλας
 πόλεις αὐτῷ πιστεύειν.

Ἐκεῖθεν δ' ἀναξεύξας τὴν τῶν Ἐρβιταίων πόλιν 15
 651 πορθεῖν ἐπεχείρησεν. οὐδὲν δὲ πρῶτων πρὸς μὲν
 τούτους εἰρήνην ἐποιήσατο, τὴν δὲ δύναμιν ἤγαγεν
 25 ἐπὶ Κατάνην. Ἀρκεσίλαος γὰρ στρατηγὸς ὧν τῶν
 Καταναίων ἐπηγγέλλετο αὐτῷ προδώσειν τὴν πόλιν.
 διόπερ ὑπὸ τούτου περὶ μέσας νύκτας παρεισαχθεῖς
 κύριος τῆς Κατάνης ἐγένετο. ἀφελόμενος δὲ τῶν 2
 πολιτῶν τὰ ὄπλα, φρουρὰν ἐν αὐτῇ κατέστησεν
 30 Ἰκανὴν. μετὰ δὲ ταῦτα Προκλῆς ὁ τῶν Ναξίων
 ἀφηγούμενος ἐπαγγελιῶν μεγέθει πεισθεὶς παρέδωκε
 τὴν πατρίδα τῷ Διονυσίῳ. ὃς τὰς δωρεὰς ἀποδοὺς

- τῷ προδιδόντι καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῷ χαρισάμε-
 νος τὴν πόλιν ἐξηνδραποδίσατο, καὶ τὰς μὲν κτή-
 σεις ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάσαι, τὰ δὲ τεῖχη
 3 καὶ τὰς οἰκίας κατέσκαψε. παραπλησίως δὲ καὶ τοῖς
 Καταναίοις χρησάμενος ἐλαφυροπώλησε τοὺς αἰχμα- 5
 λώτους ἐν Συρακούσαις. τὴν μὲν οὖν τῶν Ναξίων
 χώραν Σικελίοις τοῖς ὁμορουῶσιν ἐδώρησατο, τοῖς δὲ
 Καμπανοῖς τὴν πόλιν τῶν Καταναίων οἰκητήριον
 4 ἔδωκε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Λεοντίνους στρατεύσας
 ἀπάσῃ τῇ δυνάμει τὴν πόλιν περιεστρατοπέδευσε, 10
 καὶ πρὸς τοὺς ἔνδον διαπρεσβευσάμενος ἐκέλευσεν
 αὐτοὺς παραδιδόναι τὴν πόλιν καὶ μετέχειν τῆς ἐν
 Συρακούσαις πολιτείας. οἱ δὲ Λεοντῖνοι, βοήθειαν
 μὲν οὐδεμίαν ἔξιν προσδοκῶντες, τὰς δὲ Ναξίων
 καὶ Καταναίων συμφορὰς ἀναλογιζόμενοι, κατεπλήτ- 15
 τουτο, φοβούμενοι μὴ τοῖς αὐτοῖς περιπέσωσι δυσ-
 τυχήμασι. διόπερ εἴξαντες τῷ καιρῷ συνεχώρησαν
 καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες εἰς Συρακούσας μετώ-
 κησαν.
- 16 Ἀρχωνίδης δὲ ὁ τῆς Ἐρβίτης ἐπιστάτης, ἐπειδὴ 20
 πρὸς Διονύσιον εἰρήνην ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἐρβιταίων
 συνέθετο, διανοεῖτο κτίσαι πόλιν. εἶχε γὰρ μισθο-
 φόρους τε πλείους καὶ σύμμικτον ὄχλον, ὅς τῷ πρὸς
 Διονύσιον πολέμῳ συνέδραμεν εἰς τὴν πόλιν· πολ-
 λοι δὲ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ἐρβίτης ἐπηγγέλλοντο αὐτῷ 25
 2 κοινωνήσειν τῆς ἀποικίας. ἀναλαβὼν οὖν τὸ συν-
 δραμὸν πλήθος κατελάβετό τινα λόφον ὀκτῶ στα-
 δίους ἀπέχοντα τῆς θαλάττης, ἐν ᾧ πόλιν ἐκτίσεν
 Ἀλαισαν· οὐσῶν δὲ καὶ ἄλλων πόλεων κατὰ τὴν
 Σικελίαν ὁμωνύμων, Ἀρχωνίδειον αὐτὴν προσηγό- 30
 3 ρευσεν ἀφ' ἑαυτοῦ. ἐν δὲ τοῖς ὕστερον χρόνοις τῆς
 πόλεως πολλὴν ἐπίδοσιν λαμβανούσης διὰ τε τὰς

ἀπὸ τῆς θαλάττης ἐργασίας καὶ διὰ τὴν ὑπὸ Ῥω-
μαίων δοθεῖσαν ἀτέλειαν, οἱ Ἀλαισίνοι τὴν τῶν
Ἑρβιταίων συγγένειαν ἀπηρνήσαντο, αἰσχρὸν ἡγού-
μενοι καταδεεστέρας πόλεως ἑαυτοὺς ἀποίκους νομί-
5 ζεσθαι. οὐ μὴν ἀλλὰ μέχρι νῦν παρ' ἀμφοτέρας 4
συγγένειαι τε πλείονες διαμένουσι καὶ τὰς κατὰ τὸ
Ἀπολλώνειον θυσίας τοῖς αὐτοῖς ἔθεσι διοικοῦσι.
τινὲς δέ φασιν ὑπὸ Καρχηδονίων ἐκτίσθαι τὴν Ἀλαι-
σαν καθ' ὃν καιρὸν Ἰυλλκων τὴν πρὸς τὸν Διονύ-
10 σιον εἰρήνην ἐποιήσατο.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίοις πρὸς Βηίους πό- 5
652 λεμος συνέστη διὰ τοιαύτας αἰτίας. ** τότε πρώτοις
ἐπεψηφίσαντο Ῥωμαῖοι τοῖς στρατιώταις καθ' ἕκα-
στον ἐνιαυτὸν εἰς ἐφόδια διδόναι χρήματα. ἐξεπο-
15 λιώρησαν δὲ καὶ τὴν Οὐόλσκων πόλιν, ἣ τότε μὲν
Ἄνξωρ ἐκαλεῖτο, νῦν δ' ὀνομάζεται Ταρρακίνη.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 17
νησι μὲν ἦρχε Μίκων, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατι-
κὴν ἀρχὴν παρέλαβον χιλίαρχοι ἕξ, Τίτος Κοῦντιος
20 καὶ Γάιος Ἰούλιος καὶ Ἀῦλος Μάνλιος*. τούτων δὲ
τὰς ἀρχὰς παραλαβόντων οἱ τὸν Ὠρωπὸν οἰκοῦντες
πρὸς ἀλλήλους στασιάσαντες ἐφυγάδευσαν τῶν πο-
λιτῶν τινας. οἱ δὲ φυγάδες μέχρι μὲν τινος δι' 2
ἑαυτῶν ἐπεβάλλοντο κατελθεῖν, οὐ δυνάμενοι δὲ τὴν
25 προαίρεσιν ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν, ἔπεισαν τοὺς Θη-
βαίους ἑαυτοῖς συναποστεῖλαι δύναμιν. Θηβαῖοι δὲ 3
στρατεύσαντες ἐπὶ τοὺς Ὠρωπίους καὶ κυριεύσαντες
τῆς πόλεως, μετώκισαν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὐτοὺς
ὡς ἐπτὰ σταδίους, καὶ χρόνους μὲν τινας εἶσαν
30 καθ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα δόντες
πολιτείαν τὴν χώραν Βοιωτίαν ἐποιήσαντο.

Τούτων δὲ πραττομένων Λακεδαιμόνιοι καὶ ἄλλα 4

μὲν πλείονα τοῖς Ἑλλείοις ἐνεκάλουν, μάλιστα δ' ὅτι
 Πausανίαν τὸν βασιλέα αὐτῶν διεκώλυσαν τῷ θεῷ
 θῦσαι καὶ διότι τοῖς Ὀλυμπίοις Λακεδαιμονίους οὐκ
 5 εἶασαν ἀγωνίσασθαι. διόπερ κρίναντες πρὸς αὐτοὺς
 ἐκφέρειν πόλεμον, δέκα πρεσβευτὰς ἀπέστειλαν, 5
 πρῶτον μὲν κελεύοντας τὰς περιοίκους πόλεις εἶναι
 αὐτονόμους εἶναι, ἔπειτα τὰς δαπάνας τοῦ πρὸς
 Ἀθηναίους πολέμου κατὰ τὸ ἐπιβάλλον αὐτοῖς μέ-
 6 ρος ἀπήτουν. ταῦτα δ' ἐπραττον προφάσεις αὐτοῖς
 εὐλόγους καὶ πιθανὰς ἀρχὰς ζητοῦντες πολέμου. 10
 οὐ προσεχόντων δὲ τῶν Ἑλλείων, ἀλλὰ καὶ προσ-
 εγκαλούντων ὅτι τοὺς Ἑλληνας καταδουλοῦνται, τὸν
 ἕτερον τῶν βασιλέων Πausανίαν ἐπ' αὐτοὺς ἀπέ-
 7 στειλαν μετὰ στρατιωτῶν τετρακισχιλίων. συνηκο-
 λούθουν δ' αὐτῷ πολλοὶ στρατιῶται καὶ παρὰ τῶν 15
 συμμάχων σχεδὸν ἀπάντων πλὴν Βοιωτῶν καὶ Κο-
 ρινθίων· οὗτοι δὲ δυσχεραίνοντες τοῖς ὑπὸ Λακε-
 δαιμονίων πραττομένοις οὐ μετέσχον τῆς ἐπὶ τὴν
 8 Ἑλιν στρατείας. ὁ δ' οὖν Πausανίας κατ' ἐφοδὸν
 τῆς Ἀρκαδίας ἐμβαλὼν εἰς τὴν Ἑλιν Λασιῶνα μὲν 20
 φρούριον εὐθύς εἶλεν ἐξ ἐφόδου, μετὰ δὲ ταῦτα
 διὰ τῆς Ἀκρωρείας ἀγαγὼν τὸ στρατόπεδον τέττα-
 ρας πόλεις προσηγάγετο, Θραιστόν, Ἄλιον, Ἐπι- 653
 9 τάλιον, Ὀποῦντα. ἐκεῖθεν δὲ τῇ Πύλῳ προσστρα-
 τοπεδεύσας εὐθύς καὶ τοῦτο τὸ χωρίον παρέλαβεν, 25
 ἀπέχον τῆς Ἑλιδος σταδίου ὡς ἑβδομήκοντα. μετὰ
 δὲ ταῦτα ἐπ' αὐτὴν πορευθεὶς τὴν Ἑλιν ἐπὶ τῶν
 πέραν τοῦ ποταμοῦ λόφων κατεστρατοπέδευσεν.
 Ἑλλεῖοι δὲ μικρὸν ἔμπροσθεν ἦσαν παρ' Αἰτωλῶν
 εἰληφότες συμμάχους ἐπιλέκτους ἄνδρας χιλίους, οἷς 30
 τὸν περὶ τὸ γυμνάσιον τόπον ἐδεδώκεσαν φυλάτ-
 10 τειν. τοῦ δὲ Πausανίου τοῦτον τὸν τόπον πρῶτον

ἐπιχειρήσαντος πολιορκεῖν καταπεφρονηκότως, ὡς οὐδέποτε ἂν τολμησάντων Ἡλείων ἐπέξελθειν, ἔξαίφνης οἱ τε Αἰτωλοὶ καὶ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἐκχυθέντες πόλεως κατεπλήξαντο τοὺς Λακεδαιμονίους, 5 καὶ σχεδὸν τριάκοντα αὐτῶν κατέβαλον. ὁ δὲ Πανσανίας τότε μὲν ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, μετὰ δὲ ταῦθ' ὄρων ἐργάδη τὴν ἄλωσιν οὔσαν, ἐπήει πορθῶν καὶ φθείρων τὴν χώραν ἱερὰν οὔσαν, καὶ πᾶμπληθεις ὠφελείας ἤθροισεν. ἤδη δὲ τοῦ χειμῶνος 12 10 συνεγγίζοντος κατὰ μὲν τὴν Ἥλιον ἐτείχισε φρούρια, καὶ τὴν ἱκανὴν ἐν αὐτοῖς κατέλιπε δύναμιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ὑπολοίπου στρατιᾶς ἐν Δύμη παρεχρίμασε.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Σικελιωτῶν τύραννος, ἐπειδὴ τὰ κατὰ τὴν δυναστείαν 15 αὐτῷ προεχώρει κατὰ γνώμην, διανοεῖτο μὲν πρὸς Καρχηδονίους ἐκφέρειν πόλεμον· οὔπω δὲ ταῖς παρασκευαῖς ἱκανὸς ὢν τὴν μὲν προαίρεσιν ταύτην ἐκρυπτε, πρὸς δὲ τοὺς μέλλοντας κινδύνους τὰ χρήσιμα διώκει. εἰδὼς οὖν κατὰ τὸν Ἀττικὸν πόλεμον 2 20 τὴν πόλιν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν ἀποτετειχισμένην, εὐλαβεῖτο μήποτε παραπλησίσις ἐλαττώμασι περιπεσῶν ἀποκλεισθῆ τῆς εἰς τὴν χώραν ἐξόδου· εὐφυῶς γὰρ ἑώρα κειμένας τὰς καλουμένας Ἐπιπολάς 25 25 κατὰ τῆς πόλεως τῶν Συρακοσίων. διόπερ 3 τοὺς ἀρχιτέκτονας παραλαβὼν, ἀπὸ τῆς τούτων γνώμης ἔκρινε δεῖν τειχίσαι τὰς Ἐπιπολάς ἢ νῦν τὸ πρὸς τοῖς Ἐξαπύλοις ὑπάρχει τείχος. ὁ γὰρ τόπος 4 οὗτος τετραμμένος ἐστὶ πρὸς ἄρκτον, ἀπόκρημνος 30 30 δὲ πᾶς καὶ διὰ τὴν τραχύτητα δυσπρόσοδος ἐκ τῶν ἔξωθεν μερῶν. βουλόμενος οὖν ταχεῖαν τὴν κατασκευὴν τῶν τειχῶν γίνεσθαι, τὸν ἀπὸ τῆς χώρας

ὄχλον ἤθροισεν, ἐξ οὗ τοὺς εὐθέτους ἄνδρας [ἐλευ-
 θέρους] ἐπιλέξας εἰς ἑξακισμυρίους ἐπιδιείλε του-654
 5 τοὺς τὸν τειχιζόμενον τόπον. καθ' ἕκαστον μὲν οὖν
 στάδιον ἀρχιτέκτονας ἐπέστησε, κατὰ δὲ πλῆθρον
 ἐπέταξεν οἰκοδόμους, καὶ τοὺς τούτοις ὑπηρετήσου- 5
 τας ἐκ τῶν ἰδιωτῶν εἰς ἕκαστον πλῆθρον διακο-
 σίους. χωρὶς δὲ τούτων ἕτεροι παμπληθεῖς τὸν
 ἀριθμὸν ἔτεμνον τὸν ἀνέργαστον λίθον· ἑξακισχίλια
 δὲ ζεύγη βοῶν ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον παρεκόμι-
 6 ζεν. ἡ δὲ τῶν ἐργαζομένων πολυχειρία πολλὴν πα-
 ρείχετο τοῖς θεωμένοις κατάπληξιν, ἀπάντων σπεν-
 δόντων τελέσαι τὸ τεταγμένον. ὁ γὰρ Διονύσιος
 τὴν προθυμίαν τοῦ πλήθους ἐκκαλούμενος μεγάλας
 προέθηκε δωρεὰς τοῖς προτερήσασιν, δίχα μὲν τοῖς
 ἀρχιτέκτοσι, χωρὶς δὲ τοῖς οἰκοδόμοις καὶ πάλιν 15
 τοῖς ἐργαζομένοις· καὶ αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν φίλων
 προσήδρευε τὰς ἡμέρας ὅλας τοῖς ἔργοις, ἐπὶ πάντα
 τόπον ἐπιφαινόμενος καὶ τοῖς κακοπαθοῦσιν ἀεὶ
 7 προσλαμβάνων. καθόλου δ' ἀποθέμενος τὸ τῆς ἀρ-
 χῆς βάρος ἰδιώτην αὐτὸν ἀπεδείκνυε, καὶ τοῖς 20
 βαρυτάτοις τῶν ἔργων προσιστάμενος ὑπέμενε τὴν
 αὐτὴν τοῖς ἄλλοις κακοπάθειαν, ὥστε πολλὴ μὲν
 ἔρις ἐγένετο καὶ τοῖς τῆς ἡμέρας ἔργοις ἔνιοι προσ-
 ετίθεσαν καὶ μέρη τῶν νυκτῶν· τοσαύτη σπουδὴ
 8 τοῖς πλήθεσιν ἐνεπεπτώκει. διόπερ ἀνελπίστως ἐν 25
 ἐν ἡμέραις εἴκοσι τέλος ἔσχε τὸ τεῖχος, τὸ μὲν μῆ-
 κος κατασκευασθὲν ἐπὶ σταδίους τριάκοντα, τὸ δὲ
 ὕψος σύμμετρον, ὥστε τῷ τείχει τῆς ὀχυρότητος
 προσγενομένης ἀνάλωτον ἐκ βίας ὑπάρξαι· τοῖς γὰρ
 πύργοις διείληπτο πυκνοῖς καὶ ὑψηλοῖς, ἐκ τε λί- 30
 θῶν οἰκοδόμητο τετραπέδων φιλοτίμως συνειργα-
 σμένων.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 19
 ἦν ἄρχων Ἐξαίνετος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν
 ἀρχὴν παρέλαβον χιλιαρχοὶ ἕξ, Πόπλιος Κορνήλιος,
 Καίτων Φάβιος, Σπόριος Ναύτιος, Γάιος Οὐαλέ-
 5 ριος, Μάνιος Σέργιος καὶ Ιούνιος Λούκουλλος. περὶ 2
 δὲ τούτους τοὺς χρόνους Κῦρος ὁ τῶν ἐπὶ θαλάτ-
 τῃ σατραπειῶν ἡγούμενος διανοεῖτο μὲν πάσαι
 στρατεύειν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην· ἦν γὰρ ὁ
 νεανίσκος φρονήματος πλήρης καὶ προθυμίαν ἔχων
 10 οὐκ ἄπρακτον εἰς τοὺς κατὰ πόλεμον ἀγῶνας. ἐπεὶ 3
 δ' αὐτῷ μισθοφόρων πλῆθος ἱκανὸν συνήκτο καὶ
 τὰ πρὸς τὴν στρατείαν εὐτρέπιστο, τοῖς μὲν πλή-
 θεσιν οὐκ ἐδήλου τάληθές, ἔφασκε δ' εἰς Κιλικίαν
 ἄγειν τὴν δύναμιν ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας τοῦ βασι-
 15 λέως τυράννους. ἀπέστειλε δὲ καὶ πρὸς Λακεδαι- 4
 μονίους πρεσβευτὰς τοὺς ἀνανεωσομένους τὰς κατὰ
 τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον εὐεργεσίας καὶ παρα-
 καλέσοντας ἑαυτῷ συμμαχεῖν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι,
 νομίσαντες αὐτοῖς συνοῖσιν τὸν πόλεμον, ἔγνωσαν
 20 τῷ Κύρῳ βοηθεῖν, καὶ παραχρῆμα ἐξέπεμψαν πρεσ-
 βευτὰς πρὸς τὸν ἑαυτῶν ναύαρχον Σάμου ὀνομαζό-
 655 μενον, ὅπως ὅ,τι ἂν κελεύῃ ὁ Κύρος πράττη. ὁ 5
 δὲ Σάμος εἶχε μὲν τριήρεις εἴκοσι καὶ πέντε, μεθ'
 ὧν πλεύσας εἰς Ἔφεσον πρὸς τὸν Κύρου ναύαρχον
 25 ἔτοιμος ἦν αὐτῷ πάντα συμπράττειν· ἐξέπεμψαν δὲ
 καὶ πεζοὺς στρατιώτας ὀκτακοσίους, ἡγεμόνα Χει-
 ρίσοφον καταστήσαντες, ἀφηγεῖτο δὲ τοῦ βαρβα-
 ρικοῦ στόλου Ταμῶς, ἔχων τριήρεις πεντήκοντα
 πολυτελῶς ἐξηρτυμένας· καὶ καταπλευσάντων τῶν
 30 Λακεδαιμονίων ἀνήχθησαν οἱ στόλοι τὸν πλοῦν
 ὡς ἐπὶ Κιλικίας ποιούμενοι. Κῦρος δὲ τοὺς τε ἀπὸ 6
 τῆς Ἀσίας στρατολογηθέντας καὶ μισθοφόρους

μυρίους τρισχιλίους ἀθροίσας εἰς Σάρδεις, Λυδίας
 μὲν καὶ Φρυγίας κατέστησεν ἐπιμελητὰς Πέρσας ἑαυ-
 τοῦ συγγενεῖς, Ἰωνίας δὲ καὶ τῆς Αἰολίδος, ἔτι δὲ
 τῶν σύγγενος τόπων Ταμῶ, φίλον μὲν ὄντα πι-
 στόν, τὸ δὲ γένος ὑπάρχοντα Μεμφίτην· αὐτὸς δὲ
 μετὰ τῆς δυνάμεως προῆγεν ὡς ἐπὶ τῆς Κιλικίας
 καὶ Πισιδίας, διαδιδούς λόγον ὅτι τινὲς τῶν ἐκεῖ
 7 κατοικούντων ἀφεστήκασιν. εἶχε δὲ τοὺς ἅπαντας
 ἀπὸ μὲν τῆς Ἀσίας ἑπτακισμυρίους, ὧν ἦσαν ἰπ-
 πεῖς τρισχίλιοι, ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλ- 10
 λης Ἑλλάδος μισθοφόρους μυρίους τρισχιλίους.
 8 ἠγεῖτο δὲ τῶν μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου χωρὶς Ἀχαιῶν
 Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος, τῶν δ' ἀπὸ Βοιωτίας
 Πρόξενος Θηβαῖος, τῶν δ' Ἀχαιῶν Σωκράτης
 Ἀχαιός, τῶν δ' ἀπὸ Θετταλίας Μένων ὁ Λαρισαῖος. 15
 9 τῶν δὲ βαρβάρων τὰς μὲν κατὰ λεπτὸν ἡγεμονίας
 εἶχον Πέρσαι, τῶν δὲ συμπάντων αὐτὸς ἠγεῖτο
 Κῦρος, ὃς τοῖς μὲν ἡγεμόσιν ἐδεδηλώκει τὴν ἐπὶ τὸν
 ἀδελφὸν ἀνάβασιν, τὸ δὲ πλῆθος ἔκρυπτεν, εὐλα-
 βούμενος μήποτε διὰ τὸ μέγεθος τῆς στρατείας 20
 ἐγκαταλίπη τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν. διὸ καὶ κατὰ
 τὴν ὁδοιπορίαν προορώμενος τὸ μέλλον ἐξεθερά-
 πνευε τοὺς στρατιώτας, κοινὸν ἑαυτὸν παρεχόμενος
 καὶ δαψιλεῖς ἀγορὰς ἐτοιμάζων.
 20 Ἐπεὶ δὲ διῆλθε Λυδίαν καὶ Φρυγίαν, ἔτι δὲ καὶ 25
 τὰ τῆς Κιλικίας συνορίζοντα, παρεγενήθη πρὸς τοὺς
 ὄρους τῆς Κιλικίας καὶ τὴν πρὸς ταῖς Κιλικίαις πύ-
 λαις εἰσβολήν· αὕτη δ' ἐστὶ στενὴ καὶ παρὰ κρημνός
 ἐπὶ σταδίου μὲν εἴκοσι παρατείνουσα, πλησίον δ'
 αὐτῆς ἐστὶν ἐξ ἀμφοτέρων καθ' ὑπερβολὴν ὄρη με- 30
 γάλα καὶ δυσπρόσιτα· ἀπὸ δὲ τῶν ὄρων ἐξ ἐκατέ-
 ρου μέρους τείχη κατατείνει μέχρι τῆς ὁδοῦ, καθ'

ἦν ἐνφοκούμενηται πύλαι. διεξαγαγὼν δὲ διὰ τοῦ- 2
 των τὴν δύναμιν εἰσέβαλεν εἰς τι πεδίου τῶν κατὰ
 τὴν Ἀσίαν οὐδενὸς τῷ κάλλει λειπόμενον· δι' οὗ
 πορευθεὶς εἰς Ταρσόν, μεγίστην τῶν ἐν Κιλικίᾳ
 5 πόλεων, ταχέως αὐτῆς ἐγκρατῆς ἐγένετο. Συνέννε-
 656 σις δὲ ὁ τῆς Κιλικίας δυναστεύων ὡς ἤκουσε τὸ μέ-
 γεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως, εἰς ἀπορίαν πολ-
 λὴν ἐνέπιπτεν, οὐκ ὢν ἀξιόμαχος. μεταπεμπομένον 3
 δ' αὐτὸν Κύρου καὶ τὰ πιστὰ δόντος ἐπορεύθη πρὸς
 10 αὐτόν, καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ πολέμου πυθόμενος ὡμο-
 λόγησε συμμαχῆσειν ἐπὶ τὸν Ἀρταξέρξην, καὶ τὸν ἕνα
 τῶν υἱῶν τῷ Κύρῳ συνεξαπέστειλε, δούς αὐτῷ τῶν
 Κιλικίων τοὺς ἱκανοὺς συστρατευσομένους· πανοῦρ-
 γος γὰρ ὢν τὴν φύσιν καὶ πρὸς τὸ τῆς τύχης ἄδηλον
 15 ἀρτισάμενος, τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν ἐξέπεμψε πρὸς τὸν
 βασιλέα λάθρα δηλώσοντα καὶ τὰς δυνάμεις ἐπ' ἐκεῖ-
 νον ἠθροισμένας καὶ διότι τῆς μὲν συμμαχίας δι'
 ἀνάγκην τῷ Κύρῳ μετέχει, τῇ δ' εὐνοίᾳ πρὸς ἐκεῖ-
 νον*, ἂν καιρὸς γένηται, καταλιπὼν ἐκεῖνον τῷ βασι-
 20 λεί συστρατεύσεσθαι. Κύρος δ' εἴκοσι μὲν ἡμέρας ἐν 4
 Ταρσῷ τὴν δύναμιν ἀνέλαβε· μετὰ δὲ ταῦτα ἀναξεν-
 γνύντος αὐτοῦ τὸ πλῆθος ὑπώπτεισε τὴν στρα-
 τείαν ἐπὶ τὸν Ἀρταξέρξην γίνεσθαι. ἀναλογιζόμενος
 δὲ ἕκαστος τὰ μήκη τῶν ὁδῶν καὶ τὰ πλήθη τῶν
 25 πολεμίων ἔθνῶν δι' ὧν ἀναγκαῖον ἦν τὴν πορείαν
 ποιῆσθαι, τελέως ἠγωνία· διεβεβόητο γὰρ ἢ μὲν
 ἕως Βάκτρων ὁδὸς οὔσα στρατοπέδῳ τετραμήνου,
 δύναμις δ' ἠθροισμένη τῷ βασιλεῖ πλείων τῶν τετ-
 ταράκοντα μυριάδων. διὸ δὴ περιδεεῖς ὄντες ἐκεῖ- 5
 30 νοι ἠγανάκτουν, καὶ τοὺς ἠγεμόνας δι' ὀργῆς ἔχον-
 τες ἐνεχείρησαν ἀναιρεῖν, ὡς προδότας ἑαυτῶν ὄν-
 τας. τοῦ δὲ Κύρου δεομένου πάντων, καὶ διαβε-

βαιουμένου τὴν στρατιὰν ἀνάγειν οὐκ ἐπ' Ἀρταξέρξην, ἀλλ' ἐπὶ τινὰ σατραπίην τῆς Συρίας, ἐπέσθησαν οἱ στρατιῶται, καὶ λαβόντες πλείω μισθὸν ἀποκατέστησαν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς εὐνοίαν.

- 21 Ὁ δὲ Κῦρος ἐπειδὴ διῆλθε τὴν Κιλικίαν καὶ παρε- 5
 γενήθη πρὸς πόλιν Ἰσδόν, ἐπὶ θαλάττης μὲν κειμένην, ἐσχάτην δ' οὔσαν τῆς Κιλικίας, καταπλεύσας εἰς αὐ-
 τὴν περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ὁ στόλος ὁ τῶν Λα-
 κεδαιμονίων * ἐξέβησαν, καὶ συντυχόντες τῷ Κύρῳ
 τὴν τῶν Σπαρτιατῶν εἰς αὐτὸν εὐνοίαν ἀπήγγειλαν, 10
 καὶ τοὺς μετὰ Χειρισόφου πεζοὺς ὀκτακοσίους ἐκβί-
 2 βάσαντες παρέδωκαν. τούτους δὲ προσεποιοῦντο μὲν
 οἱ φίλοι τοῦ Κύρου πέμψαι μισθοφόρους, τῇ δ'
 ἀληθείᾳ μετὰ τῆς τῶν ἐφόρων γνώμης ἅπαντ'
 ἐπράττετο· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι φανερὸν οὔπω τὸν 15
 πόλεμον ἐπανηροῦντο, κατέκρουπτον δὲ τὴν προαί-
 ρεσιν, ἐπιτηροῦντες τὴν ῥοπὴν τοῦ πολέμου. ὁ δὲ
 Κῦρος μετὰ τῆς δυνάμεως ἀνέξευξεν ἐπὶ Συρίας τὴν
 πορείαν ποιούμενος, καὶ τοὺς ναύαρχους ἐκέλευσε
 3 συμπαραπλεῖν ἀπάσαις ταῖς ναυσίν. ὡς δ' ἦλθεν 20
 ἐπὶ τὰς Πύλας καλουμένας καὶ τὸν τόπον εὗρεν
 ἔρημον τῶν φυλαττόντων, περιχαρῆς ἦν· ἡγωνία
 γὰρ σφόδρα μὴ τινες αὐτὰς εἶεν προκατειλημμένοι. 657
 ἔστι δὲ ἡ φύσις τοῦ τόπου στενὴ καὶ παράκρημος,
 4 ὥστε δι' ὀλίγων ῥαδίως παραφυλάττεσθαι. ὄρη γὰρ 25
 πλησίον ἀλλήλων κεῖται, τὸ μὲν τραχὺ καὶ κρη-
 μνοὺς ἔχον ἀξιολόγους, ἐπ' αὐτῆς δ' ἄρχεται τῆς
 ὁδοῦ ἕτερον ὄρος σπιλωδέστατον τῶν περὶ τοὺς τό-
 πους ἐκείνους, καὶ καλεῖται μὲν Ἄμανος, παρεκτεί-
 νει δὲ παρὰ τὴν Φοινίκην· ὁ δ' ἀνὰ μέσον τόπος 30
 τῶν ὄρων, ὑπάρχων ὡς τριῶν σταδίων, πολυτελῶς
 τετειχισμένος καὶ πύλας ἔχων εἰς στενὸν συγκλειο-

μένας. διελθὼν οὖν ὁ Κῦρος ταύτας ἀκινδύνως, 5
 τὸν μὲν λοιπὸν στόλον ἀπέστειλεν ἀνακάμψαι εἰς
 Ἔφεσον· οὐκέτι γὰρ αὐτῷ χρησιμὸς ἦν μέλλοντι διὰ
 μεσογείου τὴν πορείαν ποιῆσθαι· ὁδοιπορήσας δ'
 5 ἡμέρας εἴκοσι παρεγενήθη πρὸς Θάψακον πόλιν, ἣ
 κεῖται παρὰ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην. ἐνταῦθα δὲ 6
 πένθ' ἡμέρας διατρίψας, καὶ τὴν δύναμιν ἐξιδιο-
 ποιησάμενος ταῖς τε τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονίαις καὶ
 ταῖς ἐκ τῶν προνομῶν ὠφελείαις, συνήγαγεν ἐκκλη-
 10 σίαν, καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς στρατείας ἐδήλωσε.
 προσάντως δὲ δεξαμένων τὸν λόγον τῶν στρατιω-
 τῶν, ἐδεῖτο πάντων μὴ καταλιπεῖν ἑαυτὸν, ἐπαγγελ-
 λόμενος ἄλλας τε μεγάλας δωρεάς καὶ ὅτι παρα-
 γενομένοις αὐτοῖς εἰς Βαβυλῶνα κατ' ἄνδρα ἕκα-
 15 στον δώσει πέντε μνᾶς ἀργυρίου. οἱ μὲν οὖν στρα-
 τιῶται ταῖς ἐλπίσι μετεωρισθέντες ἐπέισθησαν ἀκο-
 λουθεῖν· ὁ δὲ Κῦρος ὡς διέβη τῇ δυνάμει τὸν 7
 Εὐφράτην, ἠπείγετο κατὰ τὸ συνεχὲς ὁδοιπορῶν,
 καὶ παράγενηθεις ἐπὶ τοὺς ὄρους τῆς Βαβυλωνίας
 20 ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης καὶ πάλαι μὲν ἦν 22
 παρὰ Φαρναβάζου πεπυσμένος ὅτι στρατόπεδον ἐπ'
 αὐτὸν ἀθροίζει λάθρα Κῦρος, καὶ τότε δὴ πυθόμενος
 αὐτοῦ τὴν ἀνάβασιν μετεπέμπετο τὰς πανταχόθεν
 25 δυνάμεις εἰς Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας. ἐπεὶ δὲ οἱ τε 2
 παρ' Ἰνδῶν καὶ τινῶν ἄλλων ἔθνῶν καθυστέρουν
 διὰ τὸ μακρὰν ἀφεστάναι τοὺς τόπους, μετὰ τῆς
 συναχθείσης στρατιᾶς ὤρμησεν ἀπαντήσων τῷ Κύρῳ.
 εἶχε δὲ τοὺς ἅπαντας στρατιώτας σὺν ἵππεύσιν οὐκ
 30 ἐλάττους τετταράκοντα μυριάδων, καθά φησιν Ἔφο-
 ρος. ὡς δ' εἰς τὸ Βαβυλώνιον ἦκε πεδίον, παρὰ 3
 τὸν Εὐφράτην στρατοπεδείαν ἐβάλετο, διανοούμε-

νος ἐν ταύτῃ καταλιπεῖν τὴν ἀποσκευὴν· ἐπυῦθάν-
 νετο γὰρ τοὺς πολεμίους οὐ μακρὰν ὄντας, καὶ τὸ
 4 παράβολον αὐτῶν τῆς τόλμης ὑπώπτευεν. ὀρούξας
 οὖν τάφρον τὸ μὲν πλάτος ποδῶν ἐξήκοντα, τὸ δὲ
 μῆκος ποδῶν δέκα, περιέθηκε κύκλῳ τὰς συνακο- 5
 λουθούσας ἄρμαμάξας, καθάπερ εἰ τείχος. κατα-
 λιπὼν δ' ἐν τῇ παρεμβολῇ τὴν ἀποσκευὴν καὶ τὸν
 ἀχρεῖον ὄχλον, ἐπὶ μὲν ταύτης ἱκανὴν φυλακὴν
 παρέστησεν, αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν εὗζωνον προα- 638
 γαγῶν ἀπήντα τοῖς πολεμίσις ἐγγὺς ὑπάρχουσι. 10
 5 ὁ δὲ Κῦρος ὡς εἶδε προῖουσαν τὴν τοῦ βασιλέως
 στρατιάν, εὐθύς εἰς τάξεις κατέστησε τὸ σφέτερον
 στρατόπεδον. τὸ μὲν οὖν δεξιὸν κέρας παρὰ τὸν
 Εὐφράτην παρεκτεῖνον πεζοὶ μὲν ἐπέιχον Λακεδαι-
 μόνιοι καὶ τινες τῶν μισθοφόρων, ὧν ἀπάντων 15
 Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἀφηγεῖτο· συνηγωνίζοντο
 δ' αὐτῶ τῶν ἰππέων οἱ συναχθέντες ἀπὸ Παφλα-
 γονίας, ὄντες ὑπὲρ τοὺς χιλίους· τὸ δὲ θάτερον
 μέρος ἐπέιχον οἱ τ' ἀπὸ Φρυγίας καὶ Λυδίας, ἔτι
 δὲ τῶν ἰππέων περὶ χιλίους, ὧν εἶχε τὴν ἡγεμο- 20
 6 νίαν Ἀριδαῖος· αὐτὸς δὲ ὁ Κῦρος ἐτέτακτο κατὰ
 μέσῃ τὴν φάλαγγα τοὺς κρατίστους ἔχων Περσῶν
 τε καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων ὡς μυρίους· προη-
 γοῦντο δ' αὐτῶ τῶν ἰππέων οἱ κάλλιστα διεσκευα-
 σμένοι χίλιοι, θώρακας ἔχοντες καὶ μαχαίρας Ἐλ- 25
 7 ληνικίας. Ἀρταξέρξης δὲ πρὸ μὲν τῆς φάλαγγος
 πάσης ἔστησεν ἄρματα δρεπανηφόρα τὸν ἀριθμὸν
 οὐκ ὀλίγα· καὶ τῶν μὲν κεράτων Πέρσας ἡγεμόνας
 κατέστησε, κατὰ δὲ τὸ μέσον αὐτὸς ἐτάχθη τῶν ἐπι-
 λέκτων ἔχων οὐκ ἐλάττους πεντακισμυρίων. 30
 23 Ὡς δὲ τρεῖς σχεδὸν σταδίους ἀπέιχον ἀλλήλων
 αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν Ἕλληνες παιανίσαντες τὸ μὲν

πρώτον ἡσυχῇ προῆγον· ὡς δ' ἐντὸς βέλους ἦσαν,
 ἔθειον κατὰ πολλὴν σπουδὴν. παρηγγελκῶς δ' αὐ-
 τοῖς Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἦν τοῦτο πράττειν·
 τὸ μὲν γὰρ ἐκ διαστήματος πολλοῦ μὴ τρέχειν ἤμελ-
 5 λεν ἀκραιῶν τοῖς σώμασι τοὺς ἀγωνιζομένους τη-
 ρήσειν εἰς τὴν μάχην, τὸ δ' ἐγγὺς ὄντας δρόμῳ
 προσιέναι τὰς τῶν τόξων βολὰς καὶ τῶν ἄλλων βε-
 λῶν ὑπερπετεῖς ἐδόκει ποιήσειν. ἐπεὶ δ' ἤγγισαν οἱ 2
 μετὰ Κύρου τῷ τοῦ βασιλέως στρατοπέδῳ, τοσοῦτον
 10 ἐπ' αὐτοὺς ἐρρίφη βελῶν πλῆθος ὅσον εἰκὸς ἐστίν
 ἐκ δυνάμεως ἐνεχθῆναι συνεστῶσης ἐκ μυριάδων
 τετταράκοντα. οὐ μὴν ἀλλὰ βραχὺν χρόνον παν- 3
 τελῶς τοῖς παλτοῖς διαγωνισάμενοι, τὸ λοιπὸν ἐκ
 χειρὸς ἦδη τὴν μάχην συνίσταντο. Λακεδαιμόνιοι 4
 15 δὲ μετὰ τῶν ἄλλων μισθοφόρων εὐθύς ἐκ τῆς πρώ-
 τῆς συστάσεως ἐξέπληξαν τοὺς ἀντιτεταγμένους βαρ-
 βάρους τῇ τε τῶν ὀπλῶν λαμπρότητι καὶ ταῖς εὐχει-
 ρίαις. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἦσαν ὀπλοῖς τε μικροῖς ἐσκε- 5
 πασμένοι καὶ τὰ πολλὰ τῶν ταγμάτων ἔχοντες ψι-
 20 λικά, πρὸς δὲ τούτοις ἄπειροι τῶν κατὰ πόλεμον
 κινδύνων· οἱ δ' Ἕλληνες διὰ τὸ μῆκος τοῦ Πελο-
 ποννησιακοῦ πολέμου κατὰ τὸ συνεχὲς ἐν μάχαις
 γεγενημένοι πολὺ ταῖς ἐμπειρίαις διέφερον. διόπερ
 εὐθύς τρεψάμενοι τοὺς καθ' αὐτοὺς ἐδίωκον, καὶ
 πολλοὺς τῶν βαρβάρων ἀνήρουν. κατὰ δὲ μέσσην 6
 25 τὴν τάξιν ἔτυχε μὲν ἀμφοτέρους τοὺς ὑπὲρ τῆς βα-
 σιλείας ἀγωνιζομένους ταχθῆναι· διὸ καὶ κατανοή-
 σαντες τὸ γεγενημένον ὠρμησαν ἐπ' ἀλλήλους, φι-
 659λοτιμούμενοι δι' ἑαυτῶν κρῖναι τὴν μάχην· συνή-
 γαγε γάρ, ὡς εἴοικεν, ἡ τύχη τὴν ὑπὲρ τῆς ἡγεμο-
 30 νίας τοῖς ἀδελφοῖς ἔριν εἰς μονομαχίαν καθάπερ εἰς
 ἀπομίμημα τῆς παλαιᾶς ἐκείνης καὶ τραγωδομένης

τῆς περὶ τὸν Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκην τόλμης.
 7 Κύρος μὲν οὖν φθάσας ἐκ διαστήματος ἠκόντισε,
 καὶ τυχῶν τοῦ βασιλέως ἔσφηλεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν
 γῆν· ὃν ταχέως οἱ περὶ αὐτὸν ἀρπάσαντες ἀπήνεγ-
 καν ἐκ τῆς μάχης. καὶ τὴν μὲν τοῦ βασιλέως ἠγε- 5
 μονίαν διαδεξάμενος Τισσαφέρνης ἀνὴρ Πέρσης
 παρεκάλει τε τὰ πλήθη καὶ αὐτὸς λαμπρῶς ἠγωνί-
 ζετο· ἀναμαχόμενος δὲ τὸ περὶ τὸν βασιλέα γεγονὸς
 ἐλάττωμα καὶ μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ἐπὶ πάντα τό-
 πον ἐπιφαινόμενος πολλοὺς ἀνῆρει τῶν ἀντιτεταγ- 10
 μένων, ὥστε τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ πόρρωθεν ὑπάρ-
 8 χειν ἐπίσημον. ὁ δὲ Κύρος ἐπαρθεὶς τῷ προτεροῦ-
 ματι τῶν περὶ αὐτὸν εἰς μέσους ἐβιάσατο τοὺς
 πολεμίους, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀφειδῶς τῇ τόλμῃ
 χρώμενος πολλοὺς ἀνῆρει, μετὰ δὲ ταῦτα προχει- 15
 ρότερον κινδυνεύων ὑπὸ τινος τῶν τυχόντων Περ-
 σῶν πληγὴς ἐπικαίρως ἔπεσε. τούτου δ' ἀναιρε-
 θέντος οἱ τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν μάχην ἐπερρώ-
 σθησαν, καὶ τέλος τῷ τε πλήθει καὶ τῇ τόλμῃ κατε-
 24 πόνησαν τοὺς ἀνθεστηκότας. ἐκ δὲ θατέρου μέρους 20
 Ἀριδαῖος ὁ Κύρου σατράπης τεταγμένος ἐπὶ τῆς ἠγε-
 μονίας τὸ μὲν πρῶτον εὐρώστως ἐδέξατο τοὺς ἐπιόν-
 τας βαρβάρους· μετὰ δὲ ταῦτα τῆς φάλαγγος ἐπὶ πολὺ
 παρεκτεινούσης κυκλούμενος καὶ τὴν Κύρου τελευτήν
 πυθόμενος, ἔφυγε μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν πρὸς 25
 τινὰ τῶν ἰδίων σταθμῶν, ἔχοντα καταφυγὴν οὐκ ἀνε-
 2 πιτήδειον. Κλέαρχος δὲ θεωρῶν τὴν τε μέσῃν τάξιν
 καὶ τᾶλλα μέρη τῶν συμμαχῶν τετραμμένα, τοῦ μὲν
 διώκειν ἀπέστη, τοὺς δὲ στρατιώτας ἀνακαλούμενος
 καθίστα· εὐλαβεῖτο γὰρ μήποτε πάσης τῆς δυνάμεως 30
 ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἐλθούσης κυκλωθῶσι καὶ πάν-
 3 τες ἀπόλωνται. οἱ δὲ μετὰ τοῦ βασιλέως ταχθέντες

ἐπειδὴ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐτρέψαντο, πρῶτον μὲν τὴν ἀποσκευὴν τοῦ Κύρου διήρπασαν, μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη νυκτὸς ἐπελθούσης ἀθροισθέντες ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ὤρμησαν· ὧν δεξαμένων τὴν ἔφοδον εὐγενῶς, ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμενον οἱ βάρβαροι, μετ' ὀλίγον δὲ ταῖς τόλμαις καὶ ταῖς εὐχειρίαις νικώμενοι πρὸς φυγὴν ὤρμησαν. οἱ δὲ περὶ Κλέαρχον πολλοὺς τῶν βαρβάρων ἀνελόντες, ὡς ἤδη νύξ ἦν, ἀναχωρήσαντες τρόπαιον ἔστησαν, καὶ περὶ δευτέραν σχεδὸν φυλακὴν ἔφθασαν εἰς τὴν παρεμβολήν. τῆς δὲ μάχης τοιοῦτον τέλος λαβούσης ἀνηρέθησαν τῶν τοῦ βασιλέως πλείους τῶν μυρίων πεντακισχιλίων, ὧν τοὺς πλείστους ἀνεῖλον οἱ μετὰ Κλεάρχου ταχθέντες Λακεδαιμόνιοί τε καὶ μισθοφόροι. ἐκ δὲ θατέρου μέρους τῶν Κύρου στρατιωτῶν ἔπεσον περὶ τρισχιλίουσ· τῶν δὲ Ἑλλήνων φασὶν ἀναιρεθῆναι μὲν οὐδένα, τραθῆναι δὲ ὀλίγους.

Τῆς δὲ νυκτὸς παρελθούσης Ἀριδαῖος ὁ πεφευγὼς εἰς τὸν σταθμὸν ἀπέστειλέ τινας πρὸς τὸν Κλέαρχον, παρακαλῶν πρὸς ἑαυτὸν ἀπαγαγεῖν τοὺς στρατιώτας καὶ κοινῇ διασῶζεσθαι πρὸς τοὺς ἐπὶ θάλατταν τόπους· ἀνηρημένου γὰρ Κύρου καὶ τῶν τοῦ βασιλέως δυνάμεων ὑπερεχουσῶν, ἀγωνία πολλὴ κατέσχε τοὺς τετολμηκότας ἐπὶ τῇ καταλύσει τῆς Ἀρταξέρξου βασιλείας στρατεύεσθαι. ὁ δὲ Κλέαρχος ἀνακαλεσάμενος τοὺς τε στρατηγούς καὶ τοὺς ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένους ἐβουλεύετο περὶ τῶν παρόντων. ὄντων δ' αὐτῶν περὶ ταῦτα παρεγενήθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως πρέσβεις, ὧν ἦν ἀρχιπρεσβευτῆς ἀνὴρ Ἕλλην, ὄνομα μὲν Φαλῖνος, γένος δὲ Ζακύνθιος. εἰσαχθέντες δ' εἰς τὸ συνέδριον εἶπον ὅτι λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης, Ἐπειδὴ νενίκηκα

Κῦρον ἀποκτείνας, παράδοτε τὰ ὄπλα, καὶ πρὸς
 τὰς θύρας αὐτοῦ βαδίσαντες ζητεῖτε πῶς ἂν αὐτὸν
 2 ἐκθεραπεύσαντες ἀγαθοῦ τινος μεταλάβοιτε. ῥηθέν-
 των δὲ τούτων ἀπόκρισιν ἔδωκεν ἕκαστος τῶν
 στρατηγῶν τοιαύτην οἷαν Λεωνίδας καθ' ὃν και- 5
 ρὸν περὶ Θερμοπύλας αὐτοῦ φυλάττοντος τὰς πα-
 ρόδους Ξέρξης ἀπέστειλεν ἀγγέλους, κελεύων τῶν
 3 ὄπλων παραχωρῆσαι. καὶ γὰρ τότε Λεωνίδας εἶπεν
 ἀπαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ διότι νομίζομεν, κἂν φίλοι
 γενώμεθα τῷ Ξέρξει, μετὰ τῶν ὄπλων ὄντες ἀμεί- 10
 νους ἔσεσθαι σύμμαχοι, κἂν πολεμῆν πρὸς αὐτὸν
 ἀναγκασθῶμεν, βέλτιον μετὰ τούτων ἀγωνιεῖσθαι.
 4 παραπλησίως δὲ καὶ τοῦ Κλεάρχου περὶ τούτων
 ἀποκριναμένου, Πρόξενος ὁ Θηβαῖος εἶπεν ὅτι νῦν
 τὰ μὲν ἄλλα σχεδὸν ἀποβεβλήκαμεν, λείπεται δ' 15
 ἡμῖν ἢ τε ἀρετὴ καὶ τὰ ὄπλα. νομίζομεν οὖν, ἂν
 μὲν ταῦτα φυλάττωμεν, χρησίμην ἡμῖν ἔσεσθαι καὶ
 τὴν ἀρετὴν, ἂν δὲ παραδῶμεν, οὐδὲ ταύτην ἡμῖν
 ἔσεσθαι βοηθόν. διόπερ ἐκέλευσε τῷ βασιλεῖ λέγειν
 ὡς ἂν περὶ ἡμῶν κακόν τι βουλευῆται, διὰ τού- 20
 των πρὸς αὐτὸν ἀγωνιούμεθα περὶ τῶν ἀγαθῶν
 5 τῶν κοινῶν. λέγεται δὲ καὶ Σώφιλον τὸν ἐφ' ἡγε-
 μονίας τεταγμένον εἰπεῖν ὅτι θαυμάζει τοὺς παρὰ
 τοῦ βασιλέως λόγους· εἰ μὲν γὰρ αὐτὸν δοκεῖ κρείτ-
 τονα τῶν Ἑλλήνων εἶναι, μετὰ τῆς δυνάμεως ἐλ- 25
 θῶν λαβέτω τὰ παρ' ἡμῶν ὄπλα· εἰ δὲ πείσας
 βούλεται, λεγέτω τίνα χάριν ἡμῖν ἀντὶ τούτων
 6 ἀξίαν δώσει. μετὰ δὲ τούτους Σωκράτης Ἀχαιὸς
 εἶπεν ὅτι ἴταν αὐτοῖς ἐκπληκτικῶς ὁ βασιλεὺς προσ-
 φέρεται· ἂ μὲν γὰρ παρ' ἡμῶν βούλεται λαβεῖν 30
 παραχορῆμ' ἀπαιτεῖ, τὰ δ' ἀντὶ τούτων δοθησόμενα
 μετὰ ταῦτ' ἀξιοῦντας αἰτεῖν προστάττει. καθόλου 661

δ' εἰ μὲν ἀγνοῶν τοὺς νευικηκότας ὡς ἠττημένους
 κελεύει τὸ προσταττόμενον ποιεῖν, μαθέτω ποτέρων
 ἔστιν ἢ νίκη παραγενηθεῖς μετὰ τῆς πολυαρίθμου
 δυνάμεως· εἰ δὲ σαφῶς εἰδὼς ἡμᾶς νευικηκότας
 5 ψεύδεται, πῶς αὐτῷ περὶ τῶν εἰς ὕστερον ἐπαγγε-
 λιῶν πιστεύσομεν; οἱ μὲν ἄγγελοι τοιαύτας ἀπο- 7
 κρίσεις λαβόντες ἐχωρίσθησαν· οἱ δὲ περὶ Κλέαρ-
 χον ἀνέξευξαν πρὸς τὸν σταθμὸν, ὅπου τὸ διασε-
 σωμένον στρατόπεδον ἦν ἀνακεχωρηκός. εἰς ταῦτο
 10 δὲ πάσης τῆς δυνάμεως ἐλθούσης, περὶ τῆς ἐπὶ
 θάλατταν καταβάσεως ἐβουλεύοντο κοινῇ καὶ περὶ
 τῆς πορείας. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς μὴ τῇ αὐτῇ τὴν 8
 ἀναχώρησιν ἢπερ ἦλθον ποιεῖσθαι· πολὺ γὰρ αὐ-
 τῆς ἦν ἔρημον, ἐν ᾧ τροφὰς οὐχ ὑπελάμβανον ἔξειν,
 15 δυνάμεως πολεμίας ἀκολουθούσης. γνόντες δ' ἐπὶ
 Παφλαγονίας ἀναξευγνύειν, οὗτοι μὲν ὤρμησαν ἐπὶ
 Παφλαγονίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, κατὰ σχολὴν ὁδοι-
 ποροῦντες, ὡς ἂν ἅμα τὰς τροφὰς ποριζόμενοι·
 ὁ δὲ βασιλεὺς βέλτιον ἔχων ἀπὸ τοῦ τραύματος, 26
 20 ὡς ἐπύθετο τὴν τῶν ἐναντίων ἀποχώρησιν, νομίσας
 αὐτοὺς φεύγειν, ὤρμησε μετὰ τῆς δυνάμεως κατὰ
 σπουδὴν. καταλαβῶν δ' αὐτοὺς διὰ τὸ βραδέως 2
 ὁδοιπορεῖν, τότε μὲν ἤδη νυκτὸς οὔσης ἐγγὺς τὴν
 στρατοπεδείαν ἐποίησατο, ἅμα δ' ἡμέρα διαταττόν-
 25 των τῶν Ἑλλήνων τὸ στρατόπεδον εἰς μάχην,
 πέμψας τοὺς ἀγγέλους κατὰ μὲν τὸ παρὸν εἰς τρεῖς
 ἡμέρας ἀνοχὰς ἐποίησατο· ἐν δὲ ταύταις συνεφώ- 3
 νησαν ὥστε αὐτὸν μὲν φιλίαν παρέχεσθαι τὴν χώ-
 ραν καὶ τοὺς ἠγῆσομένους ἐπὶ θάλατταν δοῦναι
 30 καὶ τοῖς διεξιούσιν ἀγορὰν παρέχειν, τοὺς δὲ μετὰ
 Κλεάρχου μισθοφόρους καὶ τοὺς μετ' Ἀριδαίου
 πάντα πορεύεσθαι διὰ τῆς χώρας μηδὲν ἀδίκηκα

4 ποιούντας. μετὰ δὲ ταῦθ' οὗτοι μὲν περὶ τὰς ὁδοι-
 πορίας ἐγίνοντο, τὴν δὲ δύναμιν ὁ βασιλεὺς ἀπήγα-
 γεν εἰς Βαβυλῶνα. ἐκεῖ δὲ τῶν κατὰ τὴν μάχην ἀν-
 δραγαθησάντων κατ' ἀξίαν ἕκαστον τιμήσας ἔκρινε
 πάντων ἄριστον γεγενησθαι Τισσαφέρην. διὸ 5
 καὶ μεγάλας αὐτὸν τιμήσας δωρεαῖς ἔδωκε τὴν ἑαυ-
 τοῦ θυγατέρα πρὸς συμβίωσιν καὶ τὸ λοιπὸν διε-
 τέλει πιστότατον αὐτὸν ἔχων φίλον· ἔδωκε δ' αὐ-
 τῷ καὶ τὴν ἡγεμονίαν ὧν Κῦρος ἐπὶ θαλάττης ἦρχε
 5 σατραπειῶν. ὁ δὲ Τισσαφέρης θεωρῶν τὸν βασι- 10
 λέα δι' ὀργῆς ἔχοντα τοὺς Ἕλληνας, ἐπηγγείλατο
 αὐτῷ ἅπαντας ἀνελεῖν, ἐὰν αὐτῷ μὲν δυνάμεις δῶ,
 πρὸς δὲ Ἀριδαῖον διαλλαγῆ· προδοθήσεσθαι γὰρ
 ὑπὸ τούτου τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν.
 ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς λόγους ἀσμένως δεξάμενος τού- 15
 τῳ μὲν ἔδωκεν ἐξ ἀπάσης τῆς δυνάμεως ἐπιλέξει
 6 τοὺς κρατίστους ὅσους προαιροῖτο. * * ἄλλοις τε 662
 ἡγεμόσιν ἐλθεῖν καὶ κατὰ πρόσωπον ἀκοῦσαι τῶν
 λόγων. διόπερ οἱ τε στρατηγοὶ σχεδὸν ἅπαντες
 μετὰ Κλεάρχου καὶ τῶν λοχαγῶν ὡς εἴκοσι πρὸς 20
 Τισσαφέρην ἦλθον· καὶ στρατιωτῶν δὲ πρὸς ἀγο-
 ρὰν ἐλθεῖν βουλομένων ἠκολούθησαν ὡς διακόσιοι.
 7 Τισσαφέρης δὲ τοὺς μὲν στρατηγούς εἰς τὴν σκη-
 νὴν ἐκάλεσεν, οἱ δὲ λοχαγοὶ πρὸς ταῖς θύραις διέ-
 τριβον. καὶ μετ' ὀλίγον ἐκ τῆς Τισσαφέρου σκη- 25
 νῆς ἀρθείσης φοινικίδος ὁ μὲν τοὺς στρατηγούς ἐν-
 δον συνέλαβε, τοὺς δὲ λοχαγούς οἷς ἦν συντεταγμέ-
 νον ἐπελθόντες ἀνεῖλον· ἄλλοι δὲ τοὺς ἐπὶ τὴν ἀγο-
 ρὰν ἦκοντας τῶν στρατιωτῶν ἀνήρουν· ἐξ ὧν εἰς
 φυγῶν εἰς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐδήλωσε τὴν 30
 συμφορὰν.

27 Οἱ δὲ στρατιῶται πνθόμενοι τὰ γεγενημένα παρ'

αὐτὸν μὲν τὸν καιρὸν ἐξεπλάγησαν καὶ πάντες ἐχώ-
 ρουν εἰς ὄπλα μετὰ πολλῆς ἀταξίας, ὡς ἂν ἀναρχίας
 οὔσης· μετὰ δὲ ταῦτα, οὐδενὸς αὐτοῖς παρενοχλοῦν-
 τος, εἴλοντο στρατηγούς μὲν πλείους, ἐνὶ δὲ τῶν
 5 ὄλων τὴν ἡγεμονίαν ἀπέδωκαν Χειρισόφῳ τῷ Λα-
 κεδαιμονίῳ. οὗτοι δὲ διατάξαντες τὸ στρατόπεδον 2
 εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ὡς ποτ' αὐτοῖς ἐδόκει κάλλιστα
 προῆγον ἐπὶ Παφλαγονίαν. Τισσαφέρους δὲ τοὺς
 στρατηγούς δήσας ἀπέστειλε πρὸς Ἀρταξέρξην· ἐκεῖ-
 10 νος δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἀνεῖλε, Μένωνα δὲ μόνον
 ἀφῆκεν· ἐδόκει γὰρ μόνος οὗτος στασιάζων πρὸς
 τοὺς συμμάχους προδώσειν τοὺς Ἕλληνας. Τισσα- 3
 φέρους δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπακολουθῶν τοῖς
 Ἕλλησιν ἐξήπτετο, καὶ κατὰ στόμα μὲν οὐκ ἐτόλμα
 15 παρατάττεσθαι, φοβούμενος ἀπεγνωσμένων ἀνδρῶν
 θράσος καὶ ἀπόνοιαν, ἐν δὲ τοῖς εὐθέτοις τόποις
 παρενοχλῶν μεγάλῳ μὲν οὐδενὶ κακῷ περιβάλλειν
 αὐτοὺς ἠδύνατο, μικρὰ δὲ βλάβων μέχρι τοῦ τῶν
 Καρδούχων καλουμένου ἔθνους ἐπηκολούθησε. καὶ 4
 20 Τισσαφέρους μὲν οὐδὲν ἔτι δυνάμενος πράξαι, μετὰ
 τῆς δυνάμεως ἐπ' Ἰωνίας ἀνέβηξεν· οἱ δὲ Ἕλλη-
 νες ἐφ' ἑπτὰ μὲν ἡμέρας διεπορεύοντο τὰ τῶν Καρ-
 δούχων ὄρη, πολλὰ κακὰ πάσχοντες ὑπὸ τῶν ἐγκω-
 ρίων ἀκλίμων τε ὄντων καὶ τῆς χώρας ἐμπίρων.
 25 ἦσαν δὲ οὗτοι πολέμιοι μὲν τοῦ βασιλέως, ἐλεύθε- 5
 ροὶ δὲ καὶ τὰ κατὰ πόλεμον ἀσκοῦντες, μάλιστα δ'
 ἐκπονοῦντες σφενδόταις ὡς μεγίστους λίθους ἐμ-
 βάλλειν καὶ τοξεύμασιν ὑπερμεγέθεσι χρῆσθαι, δι'
 ὧν τοὺς Ἕλληνας κατατιτρώσκοντες ἐξ ὑπερδεξίων
 30 τόπων πολλοὺς μὲν ἀνείλον, οὐκ ὀλίγους δὲ κα- 6
 κῶς διέθεσαν. τὰ γὰρ βέλη μεῖζον καθεστῶτα δυοῖν
 πηγῶν ἔδυνε διὰ τε τῶν ἀσπίδων καὶ θωράκων.

ὥστε μηδὲν τῶν ὀπλων ἰσχύειν τὴν βίαν αὐτῶν
 ὑπομένειν· οὕτω γὰρ φασι μεγάλοις αὐτοὺς κεχρη-
 σθαι οἰστοῖς ὥστε τοὺς Ἑλληνας ἐναγκυλοῦντας τὰ 663
 7 κόντιζεν. διελθόντες οὖν τὴν προειρημένην χώ- 5
 ραν ἐπιπόνως παρεγενήθησαν πρὸς τὸν Κεντριτὴν
 ποταμόν· ὃν διαβάντες εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀρμενίαν.
 ταύτης δ' ἦν σατράπης Τιρίβαξος, πρὸς ὃν σπειδά-
 μενοι διεπορεύοντο τὴν χώραν ὡς φίλοι.

28 Ὀδοιποροῦντες δὲ διὰ τῶν Ἀρμενίων ὄρων 10
 ἐλήφθησαν ὑπὸ χιόνος πολλῆς, καὶ παρεκινδύνευ-
 σαν ἀπολέσθαι πάντες. τοῦ γὰρ ἀέρος τεταραγμέ-
 νου τὸ μὲν πρῶτον κατ' ὀλίγον ἤρξατο χιῶν πί-
 πτειν ἐκ τοῦ περιέχοντος, ὥστε τοὺς Ὀδοιποροῦντας
 μηδὲν ἐμποδίζεσθαι τῆς εἰς τοῦμπροσθεν πορείας· 15
 μετὰ δὲ ταῦτα πνεύματος ἐπιγενομένου μᾶλλον
 αἰεὶ κατερρίπτετο καὶ τὴν χώραν ἐπεκάλυπτεν, ὥστε
 μηκέτι δύνασθαι μήτε τὰς ὁδοὺς μήτε ὀλοσχερῶς

2 τὰς ἰδιότητας τῶν τόπων θεωρεῖσθαι. διόπερ ἀθυ-
 μία τὸ στρατόπεδον ὑπεδύετο καὶ δέος, ἀνακάμπειν 20
 μὲν εἰς ἀπώλειαν οὐ βουλομένων, προάγειν δὲ διὰ
 τὸ πλῆθος τῶν χιόνων οὐ δυναμένων. τοῦ δὲ χει-
 μῶνος ἐπίτασιν λαμβάνοντος ἐπεγενήθη πνευμά-
 των μέγεθος μετὰ πολλῆς χαλάξης, ὥστε τοῦ συρ-
 μοῦ κατὰ πρόσωπον ὄντος ἀναγκασθῆναι καθίσειν 25
 τὴν δύναμιν ἅπασαν· ἕκαστος γὰρ τὴν ἐκ τῆς
 Ὀδοιπορίας κακοπάθειαν ὑπομένειν ἀδυνατῶν οὐ

3 ποτε τύχοι μένειν ἠναγκάζετο. ἀποροῦντες δὲ πάντων
 τῶν ἀναγκαίων ἐκέλευν μὲν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν
 νύκτα διεκαρτέρουν ὑπαῖθριοι, πολλοῖς συνεχό- 30
 μενοι κακοῖς· διὰ γὰρ τὸ πλῆθος τῆς κατὰ τὸ συνε-
 χῆς ἐκχεομένης χιόνος τὰ τε ὄπλα πάντα συνεκα-

λύφθη καὶ τὰ σώματα διὰ τὸν ἀπὸ τῆς αἰθρίας πά-
 γου περιεψύχετο. διὰ τε τὴν ὑπερβολὴν τῶν κακῶν
 ὄλην τὴν νύκτα διηγρύπνουν· καὶ τινὲς μὲν πῦρ
 ἐκκαύσαντες τῆς ἀπὸ τούτου βοηθείας ἐτύγχανον,
 5 τινὲς δὲ περικαταληφθέντες ὑπὸ τοῦ πάγου τὰ σώ-
 ματα πᾶσαν ἀπεγίνωσκον ἐπικουρίαν, τῶν ἀκρω-
 τηρίων αὐτοῖς σχεδὸν ἀπάντων ἀπονεκρουμένων.
 διόπερ ὡς ἢ νύξ διῆλθε, τῶν θ' ὑποζυγίων τὰ 4
 πλείστα εὐρέθη διεφθαρμένα καὶ τῶν ἀνδρῶν πολ-
 10 λοι μὲν τετελευτηκότες, οὐκ ὀλίγοι δὲ τὴν μὲν ψυ-
 χὴν ἔχοντες ἔμφρονα, τὸ δὲ σῶμα διὰ τὸν πάγον
 ἀκίνητον· ἐνιοὶ δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐτυφλώθη-
 σαν διὰ τε τὸ ψῦχος καὶ τὴν ἀνταύγειαν τῆς χιόνος.
 καὶ τελέως ἂν ἅπαντες διεφθάρησαν, εἰ μὴ βραχὺ 5
 15 διελθόντες εὗρον κώμας γεμούσας τῶν ἐπιτηδείων.
 αὐταὶ δὲ τὰς μὲν τοῖς ὑποζυγίοις καταβάσεις εἶχον
 ὀρυκτάς, τὰς δὲ τοῖς ἀνδράσι κατὰ κλιμάκων ταῖς
 664 οἰκίαις ἐγκαταβαίνουσι, τὰ τε βοσκήματα τρεφόμενα
 χόρτω, τοῖς δ' ἀνδράσι πολλὴν ἀφθονίαν πάντων
 20 τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων.

Ἐμμέναντες δὲ ταῖς κώμας ἡμέρας ὀκτῶ πα- 29
 ρεγενήθησαν πρὸς τὸν Φᾶσιν ποταμόν. ἐκεῖ δὲ
 τέτταρας ἡμέρας διανύσαντες διεπορεύοντο τὴν Χάων
 καὶ Φασιανῶν χώραν. ἐπιδημένων δ' αὐτοῖς τῶν
 25 ἐγχωρίων, τούτους μὲν τῇ μάχῃ νικῆσαντες πολ-
 λούς ἀνείλον, αὐτοὶ δὲ καταλαμβάνοντες τὰς τῶν
 ἐγχωρίων κτήσεις γεμούσας ἀγαθῶν ἐνδιέτριψαν ἐν
 αὐταῖς ἡμέρας πεντεκαίδεκα. ἀναξεύξαντες δὲ ἐκεῖ- 2
 30 θεν διῆλθον τὴν Χαλδαίων καλουμένην χώραν ἐν
 ἡμέραις ἐπτὰ, καὶ παρεγενήθησαν πρὸς τὸν Ἄρ-
 παγον ὀνομαζόμενον ποταμόν, ὄντα τὸ πλάτος
 πλέθρων τεττάρων. ἐντεῦθεν δὲ διὰ Σκουτίνων

πορευόμενοι διήλθον ὁδὸν πεδινήν, ἐν ἣ τρεῖς ἡμέ-
 ρας αὐτοὺς ἀνέλαβον, εὐποροῦντες ἀπάντων τῶν
 ἀναγκαίων. μετὰ δὲ ταῦτα ἀναξεύξαντες τεταρταῖοι
 παρεγενήθησαν πρὸς πόλιν μεγάλην Γυμνασίαν ὀνο-
 3 μαζομένην. ἐκ δὲ ταύτης ὁ τῶν τόπων τούτων ἀφη-
 γούμενος ἐσπέισατο πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς ὀδηγή-
 σοντας ἐπὶ θάλατταν συνέστησεν. ἐν ἡμέραις δὲ
 πεντεκαίδεκα παραγευόμενοι ἐπὶ τὸ Χήνιον ὄρος,
 ὡς εἶδον πορευόμενοι οἱ πρῶτοι τὴν θάλατταν, πε-
 ριχαρεῖς ἦσαν καὶ τοιαύτην ἐποίουν κραυγὴν ὥστε 10
 τοὺς ἐπὶ τῆς οὐραγίας ὄντας ὑπολαμβάνοντας πο-
 4 λεμίων ἐφοδὸν εἶναι χωρεῖν εἰς ὄπλα. ὡς δ' ἅπαντες
 ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν τόπον ἐξ οὗ τὴν θάλατταν ἦν
 ὄραν, τοῖς θεοῖς ἀνατείναντες τὰς χεῖρας ἠὺχαρί-
 στουν ὡς ἤδη διασεβασμένοι· συνενέγκαντες δ' εἰς 15
 ἓνα τόπον λίθους παμπληθεῖς, καὶ ποιήσαντες ἐξ
 αὐτῶν ἀναστήματα μεγάλα, σκῦλα τῶν βαρβάρων
 ἀνέθεσαν, βουλόμενοι τῆς στρατείας ἀθάνατον ὑπό-
 μνημα καταλιπεῖν. καὶ τῷ μὲν ὀδηγήσαντι φιάλην
 ἀργυρᾶν καὶ στολὴν Περσικὴν ἔδωρήσαντο· ὃς δεῖ- 20
 5 ξας αὐτοῖς τὴν ἐπὶ Μάκρωνας ὁδὸν ἀπηλλάγη. οἱ δ'
 Ἕλληνες εἰσβαλόντες εἰς τὴν τῶν Μακρῶνων χώραν
 ἐσπέισαντο, καὶ πρὸς πίστιν παρὰ μὲν ἐκείνων λόγ-
 χην ἔλαβον βαρβαρικὴν, αὐτοὶ δ' Ἑλληνικὴν ἔδω-
 καν· ταῦτα γὰρ ἔφασαν αὐτοῖς οἱ βάρβαροι διὰ 25
 προγόνων παραδεδόνθαι πρὸς πίστιν βεβαιότατα.
 ὡς δὲ τοὺς τούτων ὄρους διήλθον, παρεγενήθησαν 665
 6 εἰς τὴν τῶν Κόλχων χώραν. εἰς ἣν ἀθροισθέντων
 τῶν ἐγγχωρίων ἐπ' αὐτοὺς, τούτους μὲν κρατήσαν-
 τες μάχη πολλοὺς ἀνεῖλον, αὐτοὶ δὲ λόφον ὄχυρον 30
 καταλαβόμενοι τὴν χώραν ἐπόρθουν, καὶ τὰς ὠφε-
 λείας εἰς τοῦτον ἀθροίσαντες ἀφθόνως ἑαυτοὺς ἀνε-

λάμβανον. εὐρίσκετο δὲ καὶ σμήνη παμπληθῆ περὶ 30
 τοὺς τόπους, ἐξ ὧν πολυτελῆ προσεφέρετο κηρία.
 τούτων δ' οἱ γευσάμενοι παραλόγῳ περιέπιπτον συμ-
 πτώματι· οἱ γὰρ μεταλαβόντες αὐτῶν ἄφρονες ἐγί-
 5 νοντο καὶ πίπτοντες ἐπὶ τὴν γῆν ὅμοιοι τοῖς τετε-
 λευτηκόσιν ὑπῆρχον. πολλῶν δὲ φαγόντων διὰ τὴν 2
 γλυκύτητα τῆς ἀπολαύσεως, ταχὺ τὸ πλῆθος ἐγε-
 γόνει τῶν πεπτωκότων οἶονεὶ τροπῆς ἐν πολέμῳ
 γεγενημένης. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἠθύμη-
 10 σεν ἡ δύναμις, καταπεπληγμένη τό τε παράδοξον
 καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἠτυχηκότων· τῇ δ' ὑστεραία
 περὶ τὴν αὐτὴν ὥραν ἅπαντες ἑαυτοὺς ἀνελάμβανον
 καὶ κατ' ὀλίγον ἀνακτώμενοι τὸ φρονεῖν ἀνέστησαν,
 καὶ τὸ σῶμα διετέθησαν ὁμοίως τοῖς ἐκ φαρμακο-
 15 ποσίας διασωθεῖσιν. ὡς δ' ἀνέλαβον ἑαυτοὺς ἐν 3
 τρισὶν ἡμέραις, ἐπορεύθησαν εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν
 Ἑλληνίδα, Σινωπέων μὲν ἄποικον, κειμένην δὲ ἐν
 τῇ Κόλχων χώρα. ἐνταῦθα δὲ διατρίψαντες ἡμέρας
 τριάκοντα, παρὰ μὲν τοῖς ἐγχωρίοις λαμπρῶς ἐξε-
 20 νίσθησαν, αὐτοὶ δὲ τῷ τε Ἡρακλεῖ καὶ Διὶ σωτηρίῳ
 θυσίαν ἐποίησαν καὶ γυμνικὸν ἀγῶνα καθ' ὃν τόπον
 φασὶ προσπλεῦσαι τὴν Ἀργῶ καὶ τοὺς περὶ Ἴάσονα.
 ἐκεῖθεν δὲ Χειρίσοφον μὲν τὸν ἀφηγούμενον ἀπέ- 4
 στείλαν εἰς Βυζάντιον ἐπὶ πλοῖα καὶ τριήρεις· ἔλεγε
 25 γὰρ εἶναι φίλος Ἀναξιβίῳ τῷ Βυζαντίων ναυ-
 ἀρχῳ. τοῦτον μὲν οὖν ἐπὶ κέλητος ἐξέπεμψαν· λα-
 βόντες δὲ τῶν ἐπικώπων δύο πλοῖαρία παρὰ τῶν
 Τραπεζοῦντιῶν, ἐλήστευον τοὺς περιοικοῦντας βαρ-
 βάρους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ἐφ' ἡμέ- 5
 30 ρας μὲν οὖν τριάκοντα περιέμειναν τὸν Χειρίσο-
 φον· ὡς δ' ἐκεῖνος ἐβράδυνεν, αἱ δὲ τροφαὶ τοῖς
 ἀνθρώποις ἐσπάνισον, ἀνέξευξαν ἐκ Τραπεζοῦντος,

και τριταῖοι παρεγενήθησαν εἰς Κερασοῦντα πόλιν
 Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἄποικον. ἐν ταύτῃ δὲ ἡμέρας
 διατρίψαντές τινες παρεγενήθησαν εἰς τὸ τῶν Μοσ-
 6 συνοίκων ἔθνος. τῶν δὲ βαρβάρων συστραφέντων 666
 ἐπ' αὐτοὺς ἐκράτησαν μάχῃ καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον. 5
 συμφυγόντων δὲ εἰς τι χωρίον, ἐν ᾧ κατοικοῦν ἐπ-
 τωρόφους ἔχοντες ξυλίνοὺς πύργους, συνεχεῖς προσ-
 βολὰς ποιησάμενοι κατὰ κράτος εἶλον. ἦν δὲ τὸ χω-
 ρίον τοῦτο μητρόπολις τῶν ἄλλων ἐρουμάτων, ἐν ᾧ καὶ
 ὁ βασιλεὺς αὐτῶν κατοικεῖ τὸν ὑψηλότατον τόπον 10
 7 ἔχων. ἔθνος δ' ἔχει πάτριον μένειν ἐν αὐτῷ τὸν πάντα
 βίον, κάκειθεν διαδοῦναι τοῖς ὄχλοις τὰ προστάγ-
 ματα. βαρβαρώτατον δ' ἔφασαν οἱ στρατιῶται
 τοῦτο διεληλυθέναι τὸ ἔθνος, καὶ ταῖς μὲν γυναῖξιν
 αὐτοὺς πλησιάζειν ἀπάντων ὀρώντων, τοὺς δὲ παῖ- 15
 δας τῶν πλουσιωτάτων τρέφεσθαι καρούοις ἐφθοῖς,
 ἅπαντας δ' ἐκ παιδὸς στίγμασι τὸν τε νῶτον καὶ
 τὰ στήθη καταπεποικίλθαι. ταύτην μὲν οὖν τὴν
 χώραν ἐν ἡμέραις ὀκτῶ διεπορεύθησαν, τὴν δ' ἔχο-
 31 μένην ἐν τρισίν, ἦν ἐκάλουν Τιβαρηνήν. κάκει- 20
 θεν εἰς Κοτύωρα πόλιν παρεγενήθησαν Ἑλληνίδα,
 Σινωπέων ἄποικον. ἐν ταύτῃ δὲ πεντήκονθ' ἡμέ-
 ρας διέτροψαν τοὺς περιοίκους τῆς Παφλαγονίας τε
 καὶ τοὺς ἄλλους βαρβάρους ληστεύοντες. Ἡρακλε-
 ῶται δὲ καὶ Σινωπεῖς ἀπέστειλαν αὐτοῖς πλοῖα, δι' 25
 2 ᾧν αὐτοὶ τε καὶ τὰ σκευοφόρα διεκομίσθησαν. ἡ
 δὲ Σινώπη Μιλησίων μὲν ἦν ἄποικος, κειμένη δ'
 ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ μέγιστον εἶχεν ἀξίωμα τῶν περὶ
 τοὺς τόπους· ἐν ἣ δὴ καθ' ἡμᾶς ἔσχε Μιθριδάτης ὁ
 πρὸς Ῥωμαίους διαπολεμήσας τὰ μέγιστα βασιλεία. 30
 3 παρεγενήθη δὲ ἐνταῦθα καὶ Χειρίσοφος ὁ πρὸς τὰς
 τριήρεις ἀπεσταλμένος ἄπρακτος. οὐ μὴν ἄλλ' οἱ

Σινωπείς φιλοφρόνως αὐτοὺς ξενίσαντες ἀπέπεμψαν αὐτοὺς κατὰ θάλατταν εἰς Ἡράκλειαν, Μεγαρέων ἄποικον· καὶ καθωρμίσθη πᾶς ὁ στόλος πρὸς τὴν Ἀχερουσίαν χερρόνησον, ὅπου φασὶν Ἡρακλέα τὸν 5 ἐξ ἄδου Κέρβερον ἀναγαγεῖν. ἐκείθεν δὲ περὶ διὰ 4 Βιδυνίας πορευόμενοι κινδύνοις περιέπιπτον, τῶν ἐγχωρίων ἐξαπτομένων κατὰ τὴν πορείαν. μόγις δ' οὖν διεσώθησαν εἰς Χρυσόπολιν τῆς Καλχηδονίας οἱ περιλειφθέντες ἀπὸ μυρίων ὀκτακισχίλιοι τρια- 10 κόσιοι. ἐκείθεν δὲ ῥαδίως ἤδη τὸ λοιπὸν τινὲς μὲν διεσώθησαν εἰς τὰς πατρίδας, οἱ δὲ λοιποὶ περὶ τὴν Χερρόνησον ἀθροισθέντες ἐπόρθουν τὴν παρακειμένην Θρακῶν χώραν. ἡ μὲν οὖν ἐπ' Ἀρταξέρξην 667 Κύρου στρατεία τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

15 Οἱ δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις δυναστεύοντες τριάκοντα 32 τύραννοι καθ' ἡμέραν οὐκ ἐπαύοντο τοὺς μὲν φυγαδεύοντες, τοὺς δὲ ἀναιροῦντες. τῶν δὲ Θηβαίων ἀγανακτούντων ἐπὶ τοῖς γινομένοις καὶ φιλοφρόνως τοὺς φυγάδας ὑποδεχομένων, Θρασύβουλος ὁ Στειριεύς 20 ὀνομαζόμενος, ὦν Ἀθηναῖος, ὑπὸ δὲ τῶν τριάκοντα πεφυγαδευμένος, συνεργούντων αὐτῷ λάθρα τῶν Θηβαίων κατελάβετο χωρίον τῆς Ἀττικῆς ὀνομαζόμενον Φυλὴν. ἦν δὲ τὸ φρούριον ὄχυρόν τε σφόδρα καὶ τῶν Ἀθηναίων ἀπέχον σταδίους ἑκατόν, ὥστε 25 πολλὰς ἀφορμὰς αὐτοῖς παρέχεσθαι πρὸς τὴν ἔφοδον. οἱ δὲ τριάκοντα τύραννοι πυθόμενοι τὸ γεγονός, τὸ μὲν πρῶτον ἐξήγαγον ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύναμιν ὡς πολιορκήσοντες τὸ χωρίον· πλησίον δὲ τῆς Φυλῆς αὐτῶν στρατοπεδεύοντων ἐπεγε- 30 νήθη πολὺς νιφετός. καὶ τινων ἐπιχειρησάντων 3 μετασκηνοῦν οἱ πολλοὶ φεύγειν αὐτοὺς ὑπέλαβον καὶ πλησίον τινὰ πολεμίαν δύναμιν εἶναι· ἐμπεσόν-

τος δὲ εἰς τὸ στρατόπεδον θορύβου τοῦ καλουμένου
 4 Πανικοῦ μετεστρατοπέδευσαν εἰς ἕτερον τόπον. οἱ
 δὲ τριάκοντα θεωροῦντες τοὺς πολίτας ἐν Ἀθήναις,
 ὅσοι μὴ μετεῖχον τῆς τῶν τρισχιλίων πολιτείας, με-
 τεώρους ὄντας πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς δυναστείας, 5
 μετώκισαν αὐτοὺς εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ τοῖς ξενι-
 κοῖς ὅπλοις διακατεῖχον τὴν πόλιν. Ἐλευσινίους δὲ
 καὶ Σαλαμινίους αἰτιασάμενοι τὰ τῶν φυγάδων φρο-
 5 νεῖν, ἅπαντας ἀνεῖλου. τούτων δὲ πραττομένων
 πολλοὶ τῶν φυγάδων συνέρρεον πρὸς τοὺς περὶ 10
 Θρασύβουλον, * φανερώς μὲν περὶ τινῶν αἰχμαλώ-
 των διαλεξόμενοι, λάθρα δὲ συμβουλεύειν αὐτῶ δια-
 λῦσαι τὸ συνεστηκὸς φυγαδικὸν καὶ μεθ' αὐτῶν τῆς
 πόλεως δυναστεύειν ἀντὶ Θηραμένους προσαιρεθέντα,
 λαβεῖν δ' ἐξουσίαν δέκα τῶν φυγάδων οὓς ἂν προ- 15
 6 αιρῆται κατάγειν εἰς τὴν πατρίδα. ὁ μὲν Θρασύ-
 βουλος ἔφησε προκρίνειν τὴν ἑαυτοῦ φυγὴν τῆς
 τῶν τριάκοντα δυναστείας, καὶ τὸν πόλεμον οὐ
 καταλύσειν, ἐὰν μὴ πάντες οἱ πολῖται κατέλθωσι καὶ
 τὴν πάτριον πολιτείαν ὁ δῆμος ἀπολάβῃ. οἱ δὲ 20
 τριάκοντα θεωροῦντες πολλοὺς μὲν ἀφ' ἑαυτῶν ἀφι-
 σταμένους διὰ τὸ μῖσος, τοὺς δὲ φυγάδας αἰεὶ πλεί-
 ους γινομένους, ἀπέστειλαν εἰς Σπάρτην πρέσβεις
 περὶ βοήθειας, αὐτοὶ δ' ὅσους ἠδύνατο πλείστους
 ἀθροίσαντες ἐν ὑπαίθρῳ περιεστρατοπέδευσαν περὶ 25
 33 τὰς ὀνομαζομένας Ἀχαρνάς. ὁ δὲ Θρασύβουλος τὴν 668
 ἱκανὴν τοῦ χωρίου καταλιπὼν φυλακὴν ἐξήγαγε
 τοὺς φυγάδας, ὄντας χιλίους καὶ διακοσίους· ἐπι-
 θέμενος δὲ τῇ τῶν ἐναντίων παρεμβολῇ νυκτὸς
 ἀπροσδοκῆτως καὶ συχνοὺς ἀποκτείνας, τοὺς ἄλλους 30
 διὰ τὸ παράδοξον ἐξέπληξε καὶ φυγεῖν εἰς Ἀθήνας
 2 ἠνάγκασε. μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Θρασύβουλος εὐ-

θὺς μὲν ὤρμησεν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ κατελάβετο
 τὴν Μουνυχίαν, λόφον ἔρημον καὶ καρτερόν, οἱ δὲ
 τύραννοι τῇ δυνάμει πάσῃ καταβάντες εἰς τὸν
 Πειραιᾶ προσέβαλον τῇ Μουνυχίᾳ, Κριτίου τὴν
 5 ἡγεμονίαν ἔχοντος. ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τῆς μά-
 χης καρτερᾶς γενομένης, οἱ μὲν τύραννοι τοῖς πλή-
 θεσιν ὑπερεῖχον, οἱ δὲ φυγάδες τῇ τῶν τόπων ὀχυ-
 ρότητι. τέλος δὲ Κριτίου πεδόντος οἱ μετὰ τῶν 3
 τριάκοντα κατεπλάγησαν καὶ πρὸς τοὺς ὀμαλωτέρους
 10 τόπους κατέφυγον, οὐ τολμώντων τῶν φυγάδων
 εἰς ἐκείνους καταβαίνειν. μετὰ δὲ ταῦτα συκνῶν 4
 ἀφισταμένων πρὸς τοὺς φυγάδας, οἱ περὶ τὸν Θρα-
 σύβουλον ἐξαίφνης ἐπέθεντο τοῖς ἐναντίοις, καὶ μάχῃ
 κρατήσαντες ἐκυρίευσαν τοῦ Πειραιῶς. εὐθύς δὲ
 15 πολλοὶ μὲν τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπιθυμοῦντες ἀπαλ-
 λαγῆναι τῆς τυραννίδος συνέρρεον εἰς τὸν Πει-
 ραιᾶ, πάντες δ' οἱ κατὰ τὰς πόλεις διεσπορευμένοι
 φυγάδες ἀκούοντες τὰ προτερήματα τῶν περὶ Θρα-
 σύβουλον, ἦγον εἰς Πειραιᾶ, καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη
 20 πολὺ ταῖς δυνάμεσιν οἱ φυγάδες ὑπερεῖχον· διὸ
 καὶ πολιορκεῖν τὴν πόλιν ἐπεχείρησαν. οἱ δ' ἐν ταῖς 5
 Ἀθήναις τοὺς μὲν τριάκοντα τῆς ἀρχῆς παύσαντες
 ἐκ τῆς πόλεως ἐξέπεμψαν, δέκα δ' ἄνδρας κατέ-
 στησαν αὐτοκράτορας, εἰ δύναιτο, μάλιστα φιλι-
 25 κῶς διαλύεσθαι τὸν πόλεμον. οὗτοι δὲ παραλα-
 βόντες τὴν ἀρχὴν τούτων μὲν ἡμέλησαν, ἑαυτοὺς
 δὲ τυράννους ἀποδείξαντες ἀπὸ Λακεδαιμόνος τετ-
 τάρακοντα ναῦς μετεπέμψαντο καὶ στρατιώτας χι-
 λίους, ὧν ἦρχε Λύσανδρος. Πανσανίας δὲ ὁ τῶν 6
 30 Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, φθονῶν μὲν τῷ Λυσάν-
 δρῳ, θεωρῶν δὲ τὴν Σπάρτην ἀδοξοῦσαν παρὰ τοῖς
 Ἕλλησιν, ἀνέξευξε μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ πα-

ραγενηθεῖς εἰς Ἀθήνας διήλλαξε τοὺς ἐν τῇ πόλει πρὸς τοὺς φυγάδας. διόπερ Ἀθηναῖοι μὲν ἐκομίσαντο τὴν πατρίδα, καὶ τὸ λοιπὸν τοῖς ἰδίοις νόμοις ἐπολιτεύοντο, τοῖς δ' εὐλαβουμένοις μὴ τι πάθωσι διὰ τὰ γενόμενα κατὰ τὸ συνεχὲς αὐτῶν ἀδικήματα τὴν Ἐλευσίνα κατοικεῖν συνεχώρησαν.

- 34 Ἡλεῖοι δὲ φοβηθέντες τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ὑπεροχὴν, κατέλυσαν τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐφ' ᾧ τὰς τριήρεις δοῦναι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰς 2 περιοικούσας πόλεις αὐτονόμους ἀφεῖναι. Λακεδαι- 10 μόνιοι δὲ καταλελυκότες τοὺς πολέμους καὶ σχολὴν ἔχοντες ἐστράτευσαν ἐπὶ Μεσσηνίους, ὧν οἱ μὲν ἐν Κεφαλληνίᾳ φρούριόν τι κατόκου, οἱ δὲ Ναύπακτον ἐν τοῖς προσεσπερίοις λεγομένοις Λοκροῖς, δόντων Ἀθηναίων. ἐκβαλόντες δ' αὐτοὺς ἐκ τῶν 15 τόπων ἀπέδωκαν τὰ φρούρια, τὸ μὲν τοῖς τὴν Κε- 3 φαλληνίαν οἰκοῦσι, τὸ δὲ τοῖς Λοκροῖς. οἱ δὲ Μεσ- σήνιοι διὰ τὸ παλαιὸν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας μῖσος πανταχόθεν ἐλαννόμενοι, μετὰ τῶν ὀπλων ἀπηλλάγησαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τινὲς μὲν αὐτῶν πλευ- 20 σαντες εἰς Σικελίαν ἐγένοντο Διονυσίου μισθοφόροι, τινὲς δ' εἰς Κυρήνην ἐπλευσαν, περὶ τρισχιλίουσ 4 ὄντες, καὶ μετὰ τῶν ἐκεῖ φυγάδων ἐτάχθησαν. οἱ γὰρ Κυρηναῖοι κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐν ταραχῇ καθειστήκεσαν, Ἀρίστωνος καὶ τινῶν ἐτέρων κα- 25 τειληφότων τὴν πόλιν. προσφάτως μὲν πεντακόσιοι οἱ δυνατώτατοι τῶν Κυρηναίων ἀνήρητο, τῶν 5 δ' ἄλλων ἐπεφεύγεσαν οἱ χαριέστατοι. οὐ μὴν ἀλλ' οἱ φυγάδες προσλαμβανόμενοι τοὺς Μεσσηνίους παρετάξαντο πρὸς τοὺς τὴν πόλιν κατειληφότας, καὶ 30 τῶν μὲν Κυρηναίων πολλοὶ παρ' ἀμφοτέροις ἐπεσον, 6 οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ σχεδὸν ἅπαντες ἀνηρέθησαν. μετὰ

δὲ τὴν παράταξιν οἱ Κυρηναῖοι πρὸς ἀλλήλους δια-
 πρεσβευσάμενοι διηλλάγησαν, καὶ παραχρῆμα ὀρκω-
 μοτήσαντες μὴ μνησικακήσειν, κοινῇ τὴν πόλιν κα-
 τώκησαν. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ῥωμαῖοι 7
 5 προσέθηκαν οἰκήτορας εἰς τὰς ὀνομαζομένας Οὐε-
 λίτρας.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 35
 ἦρχε Λάχης, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διώ-
 κουν χιλίαρχοι, Μάνιος Κλαύδιος, Μάρκος Κοῖν-
 10 τιος, Λεύκιος Ἰούλιος, Μάρκος Φούριος καὶ Λεύ-
 κιος Οὐαλέριος, ἐγενήθη δὲ καὶ Ὀλυμπιάς πέμπτη
 πρὸς ταῖς ἐνεήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Μέ-
 νων Ἀθηναῖος. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Ἀρ- 2
 670 ταξέροξης μὲν ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς καταπεπολεμη-
 15 κῶς Κῦρον ἀπεστάλκει Τισσαφέρην παραληφόμενον
 πάσας τὰς ἐπὶ θαλάττῃ σατραπείας. διόπερ οἱ Κύρω
 συμμαχήσαντες σατράπαι καὶ πόλεις ἐν ἀγωνίᾳ πολλῇ
 καθειστήμεσαν μήποτε δῶσι τιμωρίαν ὑπὲρ ὧν ἐξή-
 μαρτον εἰς τὸν βασιλέα. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι σατρά- 3
 20 παι διαπρεσβευσάμενοι πρὸς Τισσαφέρην ἐξεθε-
 ράπευον καὶ τὰ καθ' αὐτοὺς ἐτίθεντο πρὸς αὐτὸν
 ὅπως ποτ' ἦσαν δυνατοί. Ταμῶς δέ, μέγιστος ὧν
 αὐτῶν καὶ τῆς Ἰωνίας ἀφηγούμενος, εἰς τὰς τριή-
 ρεις ἐνέθετο τὰ χρήματα καὶ τοὺς υἱοὺς ἅπαντας
 25 πλὴν ἑνὸς τοῦ καλουμένου μὲν Γλοῦ, μετὰ δέ τινος
 χρόνους ἀφηγησαμένου τῶν βασιλικῶν δυνάμεων.
 εὐλαβηθεὶς οὖν ὁ Ταμῶς τὸν Τισσαφέρην ἀπῆρεν
 εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ στόλου, καὶ κατέφυγε πρὸς
 Ψαμμήτιχον τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων, ἀπόγονον
 30 ὄντα τοῦ Ψαμμήτιχου. οὔσης δ' αὐτῷ προγεγενη- 4
 μένης εὐεργεσίας εἰς τὸν βασιλέα, διελάμβανε τοῦ-
 τον ἔξειν οἰοεὶ τινὰ λιμένα τῶν ἀπὸ τοῦ βασιλέως

5 κινδύνων. ὁ δὲ Ψαμμήτιχος τὴν τε εὐεργεσίαν καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἰκέτας ὄσιον παρ' οὐδὲν ἡγησάμενος ἀπέσφαξε τὸν ἰκέτην καὶ φίλον μετὰ τῶν τέκνων, ὅπως τῶν τε χρημάτων καὶ τοῦ στόλου γένηται κύριος.

6 Αἱ δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις Ἑλληνίδες πυνθανόμεναι τὴν Τισσαφέρουσι κατάβασιν, περὶ σφῶν ἀγωνιῶσαι πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπεμψαν πρέσβεις, δεόμεναι μὴ περιδεῖν αὐτὰς ὑπὸ τῶν βαρβάρων γινομένησι ἀναστάτους. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι βοη-
 10 θήσειν ἐπαγγειλάμενοι, πρὸς Τισσαφέρην ἐπεμψαν πρέσβεις τοὺς ἐροῦντας μὴ ὄπλα πολέμια ἐπιφέρειν
 7 ταῖς Ἑλληνίσι πόλεσι. Τισσαφέρησι δὲ μετὰ δυνάμεως ἐπὶ πρώτην ἐλθὼν τὴν Κυμαίων πόλιν τὴν τε χώραν ἐπόρθησεν ἅπασαν καὶ πολλῶν αἰχμαλώ-
 15 των ἐγκρατὴς ἐγένετο· μετὰ δὲ ταῦτα συγκλείσας αὐτοὺς εἰς πολιορκίαν, ὡς ὁ μὲν χειμῶν συνήγγισε, τὴν δὲ πόλιν ἐλεῖν οὐκ ἠδύνατο, τοὺς αἰχμαλώτους πολλῶν χρημάτων ἀπελύτρωσε καὶ τὴν πολιορκίαν
 36 ἔλυσε. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ τὸν πρὸς τὸν βασιλέα²⁰ πόλεμον Θίβρωνα καταστήσαντες ἡγεμόνα χιλίους μὲν τῶν πολιτῶν ἔδωκαν, παρὰ δὲ τῶν συμμάχων ἐκέλευσαν στρατολογεῖν ὅσους ἂν αὐτῷ φαίνηται συμ-
 2 φέρειν. ὁ δὲ Θίβρων πορευθεὶς εἰς Κόρινθον, κἀκεῖ⁶⁷¹ παρὰ τῶν συμμάχων μεταπεμψάμενος στρατιώτας,²⁵ ἐξέπλευσεν εἰς Ἐφεσον ἔχων οὐ πλείους πεντακισχιλίων. ἐκεῖ δὲ ἔκ τε τῶν ἰδίων πόλεων καὶ τῶν ἄλλων ὡς δισχιλίους καταγράψας, ἀνέξενξε τοὺς
 3 πάντας ἔχων πλείους ἑπτακισχιλίων. διελθὼν δ' ὡς ἑκατὸν εἴκοσι σταδίους πρὸς Μαγνησίαν, ἧς ἦρχε⁸⁰ Τισσαφέρησι, ταύτην δ' ἐξ ἐφόδου παραλαβῶν, αἰταχέως ἐπὶ Τράλλεισι τῆς Ἰωνίας πορευθεὶς, ἐπε-

χείρησε πολιορκεῖν τὴν πόλιν· οὐδὲν δὲ δυνάμενος
 πρᾶξαι δι' ὀχυρότητα, πάλιν εἰς Μαγνησίαν ἀπε-
 χώρησε. ταύτης δ' οὔσης ἀτειχίστου, καὶ διὰ τοῦτο 4
 φοβούμενος μήποτε χωρισθέντος αὐτοῦ κυριεύσει
 5 τῆς πόλεως ὁ Τισσαφέρνης, μετόπισεν αὐτὴν πρὸς
 τὸ πλησίον ὄρος, ὃ καλοῦσι Θώρακα· αὐτὸς δ' ἐμ-
 βαλὼν εἰς τὴν τῶν πολεμίων χώραν τοὺς στρατιώ-
 τας ἐνέπλησε παντοίας ὠφελείας. Τισσαφέρνους δὲ
 μετὰ πολλῆς ἵππου παραγενομένου διευλαβηθεὶς
 10 ἀνέστρεψεν εἰς Ἔφεσον.

Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τῶν ἐστρατευμένων 37
 μετὰ Κύρου καὶ διασωθέντων εἰς τὴν Ἑλλάδα τινὲς
 μὲν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας ἀπηλλάγησαν, οἱ δὲ
 πλείστοι στρατιωτικὸν εἰδισμένοι ξῆν βίον, καὶ σχε-
 15 δὸν ὄντες πεντακισχίλιοι, στρατηγὸν αὐτῶν εἶλοντο
 Ξενοφῶντα. ὃς ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ὥρμησε πο- 2
 λεμῆσαν Θρᾶκας τοὺς περὶ τὸν Σαλυμνησὸν οἰ-
 κοῦντας· οὗτος δ' ἔστι μὲν ἐπ' ἀριστερᾷ τοῦ Πόν-
 του, παρεκτείνων δ' ἐπὶ πολὺ πλείστα ποιεῖ ναυάγια.
 20 οἱ μὲν οὖν Θρᾶκες εἰώθεσαν περὶ τούτους τοὺς 3
 τόπους ἐφεδρεύοντες τοὺς ἐκπίπτοντας τῶν ἐμπο-
 ρων αἰχμαλωτίζειν· ὁ δὲ Ξενοφῶν μετὰ τῶν συνη-
 θροισμένων στρατιωτῶν ἐμβάλων αὐτῶν εἰς τὴν
 χώραν μάχη τε ἐνίκησε καὶ τὰς πλείστας τῶν κω-
 25 μῶν ἐνέπρησε. μετὰ δὲ ταῦτα Οἰβρωνος αὐτοὺς 4
 μεταπεμπομένου καὶ μισθοὺς ἐπαγγελιομένου δώ-
 σειν, πρὸς ἐκεῖνον ἀπεχώρησαν καὶ μετὰ Λακεδαι-
 μονίων ἐπολέμουν τοῖς Πέρσαις.

Τούτων δὲ πραττομένων Διονύσιος μὲν ἐν τῇ
 30 Σικελίᾳ πόλιν ἐκτίσεν ὑπ' αὐτὸν τὸν τῆς Αἴτνης
 λόφον, καὶ ἀπὸ τινος ἐπιφανοῦς ἱεροῦ προσηγό-
 ρησεν αὐτὴν Ἄδρανον. κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν 5

Ἀρχέλαος ὁ βασιλεὺς ἐν τινι κυνηγίῳ πληγείς ἀκου-
 σίως ὑπὸ Κρατέρου τοῦ ἐρωμένου τὸν βίον μετήλ-
 λαξε, βασιλεύσας ἔτη ἑπτὰ· τὴν δ' ἀρχὴν διεδέξατο
 Ὀρέστης παῖς αὖν, ὃν ἀνελὼν Ἀέροπος ἐπίτροπος 672
 6 αὖν κατέσχε τὴν βασιλείαν ἔτη ἕξ. Ἀθήνησι δὲ Σω- 5
 κράτης ὁ φιλόσοφος ὑπ' Ἀνύτου καὶ Μελήτου κα-
 τηγορηθεὶς ἐπ' ἀσεβείᾳ καὶ φθορᾷ τῶν νέων θα-
 νάτῳ κατεδικάσθη, καὶ πικρὸν κώνειον ἐτελεύτησεν.
 ἀδίκου δὲ τῆς κατηγορίας γεγενημένης ὁ δῆμος
 μετεμελήθη, τηλικούτου ἀνδρα θεωρῶν ἀνηρημένου· 10
 διόπερ τοὺς κατηγορήσαντας δι' ὀργῆς εἶχε καὶ
 τέλος ἀκρίτους ἀπέκτεινε.

38 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι
 μὲν τὴν ἀρχὴν Ἀριστοκράτης παρέλαβεν, ἐν Ῥώμῃ
 δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν ἕξ χιλίαρχοι διεδέξαντο, 15
 Γάιος Σερουίλιος, Λούκιος Οὐεργίνιος, Κόιντος
 Σουλπίκιος, Αὐλὸς Μάνλιος, Κάπιτος Κλώδιος καὶ
 2 Μάρκος Ἄγκος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφό-
 των Λακεδαιμόνιοι πνθόμενοι τὸν Θίβρανα κακῶς
 διοικοῦντα τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, Δερκυλίδαν στρα- 20
 τηγὸν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπεμψαν, ὃς παραλαβὼν
 τὴν δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Τρωάδι
 3 πόλεις. Ἀμάξιτον μὲν οὖν καὶ Κολώνας καὶ Ἀρί-
 σβαν εἶλεν ἐξ ἐφόδου· μετὰ δὲ ταῦτα Ἴλιον, καὶ
 Κεβρηνίαν καὶ τὰς ἄλλας ἀπάσας τὰς κατὰ τὴν 25
 Τρωάδα ἃς μὲν δόλω παρέλαβεν, ἃς δὲ ἐκ βίας
 ἐχειρώσατο. μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς Φαρνάβαζον ὀκτα-
 μηνιαίους ἀνοχὰς ποιησάμενος, ἐστράτευσεν ἐπὶ
 Θρᾶκας τοὺς περὶ Βιθυνίαν τότε κατοικοῦντας· πορ-
 θήσας δ' αὐτῶν τὴν χώραν ἀπήγαγε τὴν δύναμιν 30
 εἰς παραχειμασίαν. ἐν Ἡρακλείᾳ δὲ τῇ περὶ Τραχίνα
 στάσεως γενομένης, Ἡριπίδαν ἐξέπεμψαν Λακεδαι-

μόνιοι καταστήσονται τὰ πράγματα. ὃς παραγε-
 μενος εἰς Ἡράκλειαν συνήγαγεν εἰς ἐκκλησίαν τὰ
 πλήθη, καὶ περιστήσας ἐν τοῖς ὄπλοις συνέλαβε τοὺς
 αἰτίους καὶ πάντας ἀνείλεν, ὄντας περὶ πεντακο-
 5 σίους. τῶν δὲ περὶ τὴν Οἴτην κατοικοῦντων ἀπο-
 στάντων ἐπολέμησεν αὐτοῖς, καὶ πολλοῖς περιβα-
 λῶν κακοῖς ἠνάγκασεν ἐκλιπεῖν τὴν χώραν. ὧν οἱ 5
 πλεῖστοι μετὰ τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν ἔφυγον εἰς
 Θετταλίαν, καὶ μετὰ πέντε ἔτη κατήχθησαν ὑπὸ
 10 Βοιωτῶν. τούτων δὲ πραττομένων Θρᾶκες πολλοῖς
 πλήθεσιν ἐνέβαλον εἰς τὴν Χερρόνησον, καὶ τὴν
 χώραν πᾶσαν πορθήσαντες τειχήρεις συνείχον τὰς
 ἐν αὐτῇ πόλεις. οἱ δὲ Χερρονησίται πιεζόμενοι τῷ 6
 πολέμῳ μετεπέμψαντο Δερκυλλίδαν τὸν Λακεδαιμό-
 15 νιον ἐκ τῆς Ἀσίας. οὗτος δὲ διαβὰς μετὰ τῆς δυ-
 νάμεως τοὺς μὲν Θρᾶκας ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας,
 673 τὴν δὲ Χερρόνησον ἀπὸ θαλάττης ἀρξάμενος μέχρι
 θαλάττης διετείχισε. τοῦτο δὲ πράξας τοὺς μὲν 7
 Θρᾶκας ἐκώλυσε τῆς εἰς τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον
 20 καταδρομῆς, αὐτὸς δὲ μεγάλας δωρεαῖς τιμηθεὶς
 διεβίβασε τὸ στρατόπεδον εἰς τὴν Ἀσίαν.

Φαρνάβαζος δὲ τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους ἀνο- 39
 χῶν γενομένων ἀνέβη πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ συνέ-
 πεισεν αὐτὸν στόλον ἐτοιμάσαι καὶ ναύαρχον ἐπι-
 25 στήσαι Κόνωνα τὸν Ἀθηναῖον. οὗτος γὰρ ἦν ἐμ-
 πειρος τῶν κατὰ πόλεμον ἀγώνων, καὶ μάλιστα τῶν
 ναυτικῶν. πολεμικώτατος δ' ὦν ἐν Κύπρῳ διέτριβε
 παρ' Εὐαγόρα τῷ βασιλεῖ. πεισθέντος δὲ τοῦ βα-
 σιλῆως, Φαρνάβαζος λαβὼν ἀργυρίου τάλαντα πεντα-
 30 κόσια παρεσκευάζετο κατασκευάζειν ναυτικόν. δια- 2
 πλεύσας οὖν εἰς Κύπρον τοῖς μὲν ἐκεῖ βασιλεῦσι
 παρήγγειλεν ἑκατὸν τριήρεις ἐτοιμάζειν, τῷ δὲ Κό-

νωνι περι τῆς ναυαρχίας διαλεχθεῖς ἐπέστησεν αὐ-
 τὸν ἐπὶ τὴν θάλατταν ἡγεμόνα, μεγάλας ὑποφαίνων
 3 παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλπίδας. ὁ δὲ Κόνων ἅμα μὲν
 ἐλπίζων ἀνακτιήσεσθαι τῇ πατρίδι τὴν ἡγεμονίαν,
 εἰ Λακεδαιμόνιοι καταπολεμηθεῖεν, ἅμα δ' αὐτὸς 5
 μεγάλης τεύξεσθαι δόξης, προσεδέξατο τὴν ναυαρ-
 4 χίαν. οὐπω δὲ τοῦ στόλου παντὸς παρεσκευασμέ-
 νου, τὰς ἐτοιμοὺς ναῦς τετταράκοντα λαβὼν διέ-
 πλευσεν εἰς Κιλικίαν, κάκει τὰ πρὸς τὸν πόλεμον
 ἡτοιμάζετο. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Τισσαφέρνης ἐκ 10
 τῶν ἰδίων σατραπειῶν ἀθροίσαντες στρατιώτας ἀνέ-
 ξευξαν, ἐπὶ τῆς Ἐφέσου τὴν πορείαν ποιούμενοι
 διὰ τὸ τοὺς πολεμίους ἔχειν ἐνταῦθα τὴν δύναμιν.
 5 καὶ συνηκολούθουν αὐτοῖς πεζοὶ μὲν δισμύριοι, ἵπ-
 πεῖς δὲ μύριοι. ἀκούων δὲ τῶν Περσῶν τὴν ἔφο- 15
 δον Δερκυλίδας ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ἀφηγοῦ-
 μενος ἐξήγαγε τὴν δύναμιν, ἔχων τοὺς πάντας οὐ
 6 πλείους τῶν ἑπτακισχιλίων. ὡς δ' ἐγγὺς ἀλλήλων
 ἐγενήθη τὰ στρατόπεδα, σπονδὰς ἐποίησαντο, καὶ
 χρόνον ὤρισαν ἐν ᾧ Φαρνάβαζος μὲν πρὸς τὸν βα- 20
 σιλέα πέμψει περὶ συνθηκῶν, εἰ βούλοιο καταλῦ-
 σαι τὸν πόλεμον, Δερκυλίδας δὲ τοῖς Σπαρτιάταις
 δηλώσει περὶ τούτων. οὗτοι μὲν οὖν οὕτω διέλυ-
 σαν τὰ στρατόπεδα.
 40 Ῥηγῖνοι δὲ Χαλκιδέων ὄντες ἀποικοὶ τὴν αὐξήσιν 25
 τοῦ Διονυσίου χαλεπῶς ἐώρων. Ναξίους μὲν γὰρ καὶ
 Καταναίους συγγενεῖς ὄντας ἐξηνδραποδίσατο, τοῖς
 δὲ Ῥηγῖνοις, γένους τοῦ αὐτοῦ μετέχουσι τοῖς ἡτυχη-
 κόσιν, οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀγωνίαν παρεῖχε τὸ γεγο- 30
 νός, πάντων εὐλαβουμένων μὴ ταῖς αὐταῖς συμφο- 671
 2 ραῖς περιπέσωσιν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς πρὶν τελέως
 ἰσχυρὸν γενέσθαι τὸν τύραννον στρατεύειν ἐπ' αὐτὸν

κατὰ τάχος, παρὰ τῶν Ῥηγίνων λαβόντας * πρὸς τὸν πόλεμον οὐκ ἐλάχιστα καὶ οἱ φυγαδευθέντες τῶν Συρακοσίων ὑπὸ Διονυσίου· τότε γὰρ οἱ πλείστοι δια-
 τριβόντες ἐν Ῥηγίῳ διετέλουν περὶ τούτων διαλεγό-
 5 μνοι, διδάσκοντες ὅτι συνεπιδήσονται τῷ καιρῷ πάντες οἱ Συρακοσίοι. τέλος δὲ καταστήσαντες 3 στρατηγούς, ἐξέπεμψαν μετ' αὐτῶν πεζοὺς μὲν ἑξακισχιλίους, ἵππεις δὲ ἑξακοσίους, τριήρεις δὲ πεντήκοντα. οὗτοι δὲ διαπλεύσαντες τὸν πορθμὸν
 10 ἔπεισαν τοὺς τῶν Μεσσηνίων στρατηγούς κοινωῆσαι τοῦ πολέμου, φάσκοντες δεινὸν εἶναι περιδεῖν ἀστυγείτονας Ἑλληνίδας πόλεις ἄρδην ἀνηρημένας ὑπὸ τοῦ τυράννου. οἱ μὲν οὖν στρατηγοὶ πεισθέν- 4
 15 γαρον τοὺς στρατιώτας· ἦσαν δ' οὗτοι πεζοὶ μὲν τετρακισχιλιοὶ, ἵππεις δὲ τετρακοσίοι, τριήρεις δὲ τριάκοντα. ἐπεὶ δὲ προῆλθον αἱ προειρημέται δυ-
 νάμεις πρὸς τοὺς ὄρους τῆς Μεσσήνης, ἐνέπεσεν εἰς τοὺς στρατιώτας στάσις, Λαομέδοντος τοῦ Μεσ-
 20 σηνίου δημηγορήσαντος· οὗτος γὰρ συνεβούλευε 5 μὴ κατάρχεσθαι πολέμου πρὸς τὸν Διονύσιον μηδὲν αὐτοὺς ἡδικηκότα. οἱ μὲν οὖν τῶν Μεσσηνίων στρατιῶται, τὸν πόλεμον οὐκ ἐπικεκυρωκότος τοῦ
 25 δήμου, παραχορῆμα ἐπέισθησαν, καὶ τοὺς στρατη- γοὺς καταλιπόντες ἀνέκαμψαν εἰς τὴν πατρίδα· Ῥη- 6
 γῖνοι δ' οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι καθ' ἑαυτούς, ἐπειδὴ τοὺς Μεσσηνίους ἐώρων διαλύοντας τὸ στρατόπε-
 δον, καὶ αὐτοὶ ταχέως ἀνέκαμψαν εἰς Ῥήγιον. Διο-
 30 ρακοσίας ἐξήγαγε τὴν δύναμιν, προσδεχόμενος τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον· ὡς δ' ἤκουσε τὴν ἀνάξενξιν αὐτῶν, ἀπήγαγε τὴν στρατιάν εἰς τὰς Συρακούσας.

7 διαπρεσβευσαμένων δὲ τῶν Ῥηγίνων καὶ τῶν Μεσσηνίων περὶ εἰρήνης, κρίνων συμφέρον εἶναι διαλύεσθαι τὴν ἔχθραν πρὸς τὰς πόλεις, συνέθετο τὴν εἰρήνην.

- 41 Ὅρῶν δὲ τῶν Ἑλλήνων τινὰς εἰς τὴν ἐπικράτειαν 5 τῶν Καρχηδονίων ἀποτρέχοντας τὰς τε πόλεις καὶ τὰς κτήσεις κομιζομένους, ἐνόμιζε τῆς πρὸς τοὺς Καρχηδονίους εἰρήνης μενούσης πολλοὺς τῶν ὑφ' αὐτὸν ταττομένων βουλήσεσθαι κοινωνεῖν τῆς ἐκείνων ἀποστάσεως, εἰάν δὲ πόλεμος γένηται, πάντας τοὺς 10 καταδεδουλωμένους ὑπὸ Καρχηδονίων ἀποστήσεσθαι πρὸς αὐτόν· ἤκουσε δὲ καὶ τῶν Καρχηδονίων πολλοὺς ἐν Λιβύῃ διεφθάρθαι λοιμικῇ καταστάσει περι- 675
- 2 πεσόοντας. διὸ καὶ νομίζων εὐθετον ἔχειν καιρὸν τοῦ πολέμου, κατασκευὴν ἔκρινε δεῖν πρῶτον γίνε- 15 σθαι· ὑπελάμβανε γὰρ ἔσεσθαι μέγαν καὶ πολυχρόνιον τὸν πόλεμον, ὥς ἂν πρὸς τοὺς δυνατωτάτους τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μέλλων διαγωνίζεσθαι.
- 3 εὐθύς οὖν τοὺς τεχνίτας ἤθροισεν ἐκ μὲν τῶν ὑπ' αὐτὸν ταττομένων πόλεων κατὰ πρόσταγμα, τοὺς 20 δ' ἐξ Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἔτι δὲ τῆς Καρχηδονίων ἐπικρατείας, μεγάλοις μισθοῖς προτρεπόμενος. διανοεῖτο γὰρ ὅπλα μὲν παμπληθῆ καὶ βέλη παντοῖα κατασκευάσαι, πρὸς δὲ τούτοις ναῦς τετραή- 25 ρεις καὶ πεντήρεις, οὐδέπω κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους
- 4 σκάφους πεντηρικῶν νεναυπηγημένου. συναχθέντων δὲ πολλῶν τεχνιτῶν, διελὼν αὐτοὺς κατὰ τὰς οἰκείας ἐργασίας κατέστησε τῶν πολιτῶν τοὺς ἐπισημοτάτους, προθεῖς δωρεὰς μεγάλας τοῖς κατασκευάσασιν ὅπλα. διέδωκε δὲ καὶ τῶν ὄπλων τοῦ γένους ἐκάστου 30 τύπον διὰ τὸ τοὺς μισθοφόρους ἐκ πολλῶν ἔθνῶν
- 5 συνεστηκέναι· ἔσπευδε γὰρ ἕκαστον τῶν στρατευο-

μένων κοσμηῆσαι τοῖς οἰκείοις ὄπλοις, καὶ διελάμβανε
 τὸ στρατόπεδον πολλὴν ἔξειν κατάπληξιν διὰ ταύτην
 τὴν αἰτίαν καὶ κατὰ τὰς μάχας κάλλιστα χρῆσεσθαι
 τῷ συνήθει καθοπλισμῷ πάντας τοὺς συναγωνιζο-
 5 μένους. συμπροθυμουμένων δὲ καὶ τῶν Συρακο- 6
 σίων τῇ τοῦ Διονυσίου προαιρέσει, πολλὴν συνέ-
 βαινε γίνεσθαι τὴν φιλοτιμίαν περὶ τὴν τῶν ὄπλων
 κατασκευὴν. οὐ μόνον γὰρ ἐν τοῖς προναοῖς καὶ
 τοῖς ὀπισθοδόμοις τῶν ἱερῶν, ἔτι δὲ τοῖς γυμνασίοις
 10 καὶ ταῖς κατὰ τὴν ἀγορὰν στοαῖς, ἔγεμε πᾶς τόπος
 τῶν ἐργαζομένων, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τῶν δημοσίων
 τόπων ἐν ταῖς ἐπιφανεστάταις οἰκίαις ὄπλα παμ-
 πληθῆ κατασκευάζετο. καὶ γὰρ τὸ καταπελτικὸν 42
 εὐρέθη κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν Συρακούσαις,
 15 ὡς ἂν τῶν κρατίστων τεχνιτῶν πανταχόθεν εἰς ἓνα
 τόπον συνηγμένων. τὴν γὰρ προθυμίαν τό τε μέ-
 γεθος τῶν μισθῶν ἐξεκαλεῖτο καὶ τὸ πλῆθος τῶν
 προκειμένων ἄθλων τοῖς ἀρίστοις κριθεῖσι· χωρὶς
 δὲ τούτων περιπορευόμενος τοὺς ἐργαζομένους ὁ
 20 Διονύσιος καθ' ἡμέραν λόγοις τε φιλανθρωποῖς
 ἐχρῆτο καὶ τοὺς προθυμοτάτους ἐτίμα δωρεαῖς καὶ
 πρὸς τὰ σύνδειπνα παρελάμβανε. διόπερ ἀνυπέρ- 2
 βλητον φιλοτιμίαν εἰσφέροντες οἱ τεχνῖται πολλὰ
 προσεπενοοῦντο βέλη καὶ μηχανήματα ξένα καὶ δυ-
 25νάμενα παρέχεσθαι μεγάλας χρείας. ἤρξατο δὲ ναυ-
 πηγείσθαι τετρήρεις καὶ πεντηρικὰ σκάφη, πρῶ-
 τος ταύτην τὴν κατασκευὴν τῶν νεῶν ἐπινοήσας.
 676 ἀκούων γὰρ ὁ Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ ναυπηγη- 3
 θῆναι τριήρη πρῶτον, ἔσπευδε κατὰ τὴν ἀποικι-
 30 σθεῖσαν ὑπ' ἐκείνων πόλιν αὐξῆσαι τὸ μέγεθος τῆς
 τῶν νεῶν κατασκευῆς. λαβὼν δ' ἐκ τῆς Ἰταλίας 4
 ἕξαγωγὴν ὕλης, τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν ὑλοτόμων εἰς

τὸ κατὰ τὴν Αἴτνην ὄρος ἀπέστειλε, γέμον κατ
 ἐκείνους τοὺς χρόνους πολυτελοῦς ἐλάτης τε καὶ
 πεύκης, τοὺς δ' ἡμίσεις εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀποστέλλας
 παρεσκευάστο ζεύγη μὲν τὰ πρὸς τὴν θάλατταν
 κατακομιοῦντα, πλοῖα δὲ καὶ τοὺς ὑπηρέτας πρὸς 5
 τὸ τὰς σχεδίας ἀπάγεσθαι κατὰ τάχος εἰς τὰς Συ-
 5 ρακούσας. ὁ δὲ Διονύσιος ἐπειδὴ τὴν ἰκανὴν ὕλην
 ἤθροισεν, ὑφ' ἓνα καιρὸν ἤρξατο ναυπηγεῖσθαι
 ναῦς πλείους τῶν διακοσίων, ἐπισκευάζειν δὲ τὰς
 προῦπαρχούσας δέκα πρὸς ταῖς ἑκατὸν· ἠκοδόμει 10
 δὲ καὶ νεωσοίκους πολυτελεῖς κύκλω τοῦ νῦν κα-
 λουμένου * λιμένος ἑκατὸν ἐξήκοντα, τοὺς πλεί-
 στους δύο ναῦς δεχομένους, καὶ τοὺς προῦπάρχον-
 43 τας ἐθεράπευεν, ὄντας ἑκατὸν πενήκοντα. διόπερ
 τοσοῦτων ὄπλων καὶ νεῶν κατασκευαζομένων ἐν 15
 ἐνὶ τόπῳ, τὸ γινόμενον πολλὴν παρεῖχε τοῖς θεω-
 μένοις κατάπληξιν· ὅτε μὲν γάρ τις ἴδοι τὴν περὶ
 τὰς ναῦς σπουδὴν, ἐνόμιζε περὶ ταύτας ἅπαντας
 πραγματεύεσθαι τοὺς Σικελιώτας· ὅτε δὲ πάλιν τοῖς
 τῶν ὀλοποιῶν καὶ μηχανοποιῶν ἔργοις συμπαρα- 20
 γενηθεῖν, περὶ τούτους μόνους ἐνόμιζεν ἅπασαν
 2 εἶναι τὴν τῆς ὑπηρεσίας παρασκευὴν. οὐ μὴν ἀλλὰ
 καὶ τῆς περὶ ταῦτα σπουδῆς ἀνυπερβλήτου γενο-
 μένης, κατεσκευάσθησαν ἀσπίδων μὲν τετραρεσκαί-
 δεκα μυριάδες, ἐγχειριδίων δὲ καὶ περικεφαλαίων 25
 ὁ παραπλήσιος ἀριθμὸς· ἠτοιμάσθησαν δὲ καὶ θώ-
 ρακες, παντοῖοι μὲν ταῖς κατασκευαῖς, περιττῶς δὲ
 κατὰ τὴν τέχνην εἰργασμένοι, πλείους τῶν μυρίων
 3 τετρακισχιλίων. τούτους δὲ διανοεῖτο διαδιδόναι τοῖς
 ἰππεῦσι καὶ τῶν πεζῶν τοῖς ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμέ- 30
 νοις, ἔτι δὲ τῶν μισθοφόρων τοῖς σωματοφυλακεῖν
 μέλλουσι. κατεσκευάσθησαν δὲ καὶ καταπέλται

παντοῖοι καὶ τῶν ἄλλων βελῶν πολὺς τις ἀριθμὸς.
 τῶν δὲ παρασκευασθεισῶν νεῶν μακρῶν αἱ μὲν 4
 ἡμίσεις αὐτῶν εἶχον πολιτικούς κυβερνήτας καὶ
 πρῶφρεις, ἔτι δὲ τοὺς ταῖς κώπαις χρησομένους, ταῖς
 5 δ' ἄλλαις ὁ Διονύσιος ξένους ἐμισθώσατο. ἐπεὶ δὲ
 τὰ περὶ τὰς ναῦς καὶ τὴν ὀπλοποιίαν αὐτῷ συντέ-
 λειαν ἐλάμβανε, περὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν παρα-
 σκευὴν ἐγένετο· τούτοις γὰρ ἔκρινε συμφέρειν μὴ
 πρὸ πολλοῦ μισθοῦσθαι πρὸς τὸ μὴ πολλὰς γίνε-
 10 σθαι δαπάνας.

Ἀστυνδάμας δ' ὁ τραγωδιογράφος τότε πρῶτον ἐδί- 5
 δαξεν· ἔζησε δὲ ἔτη ἐξήκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ πολιορκοῦν-
 τες τοὺς Βηρίους, ἐξελθόντων τῶν ἐκ τῆς πόλεως οἱ μὲν
 κατεκόπησαν ὑπὸ τῶν Βηρίων, οἱ δ' ἐξέφυγον αἰσχροῶς.
 15 677 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν 44
 ἤρξεν Ἰθυκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χι-
 λιαρχοὶ ἔξ κατεστάθησαν, Δεύκιος Ἰούλιος, Μάρ-
 κος Φούριος, Αἰμίλιος Μάρκος, Γναῖος Κορνήλιος,
 Καίσιων Φάβιος καὶ Παῦλος Σέξτος. Διονύσιος δ'
 20 ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος, ἐπειδὴ τῶν περὶ τὴν
 ὀπλοποιίαν καὶ ναυπηγίαν ἔργων τὰ πλεῖστα συν-
 τέλειαν εἰλήφει, περὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν παρα-
 σκευὴν εὐθύς ἐγένετο. τῶν οὖν Συρακοσίων κα- 2
 τέλεγε τοὺς ἐπιτηδείους εἰς τάξεις, καὶ παρὰ τῶν
 25 ὑπ' αὐτὸν ταττομένων πόλεων μετεπέμπετο τοὺς
 εὐθέτους. συνήγαγε δὲ καὶ μισθοφόρους ἐκ τῆς Ἑλ-
 λάδος, καὶ μάλιστα παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων· οὔτοι
 γὰρ αὐτῷ συναύξοντες τὴν ἀρχὴν ἔδωκαν ἐξουσίαν
 ὅσους βούλοιο παρ' αὐτῶν ξενολογεῖν. καθόλου
 30 δ' ἐκ πολλῶν ἔθνων σπεύδων τὸ ξενικὸν στρατό- 3
 πεδον συνηθροικέσαι, καὶ μισθοὺς πολλοὺς ἐπαγ-
 γελλόμενος, εὗρισκε τοὺς ὑπακούοντας. μέλλον

δὲ μέγαν ἐξεγείρειν πόλεμον, ταῖς κατὰ τὴν νῆ-
 σον πόλεσι φιλανθρωπῶς προσεφέροτο, τὴν εὐ-
 νοίαν αὐτῶν ἐκκαλούμενους. τοὺς δὲ παρὰ τὸν
 πορθμὸν κατοικοῦντας Ῥηγίους τε καὶ Μεσσηνίους
 ὄρων ἱκανὴν δύναμιν ἔχοντας συντεταγμένην, εὐλα-
 βεῖτο μήποτε τῶν Καρχηδονίων διαβάντων εἰς
 Σικελίαν ἐκείνοις πρόσθωνται· οὐ μικρὰν γὰρ αἱ
 πόλεις αὐταὶ ὄπην εἶχον ὁποτέροις εἰς τὸν πόλεμον
 4 συμμαχήσειαν. ἃ δὲ λίαν ἀγωνιῶν ὁ Διονύσιος,
 τοῖς Μεσσηνίοις ἔδωκε πολλὴν τῆς ὁμόρου χώραν,¹⁰
 ἰδίους αὐτοὺς κατασκευάζων ταῖς εὐεργεσίαις· πρὸς
 δὲ Ῥηγίους ἀπέστειλε πρεσβευτὰς, παρακαλῶν
 ἐπιγαμίαν ποιήσασθαι καὶ δοῦναι τῶν πολιτικῶν
 παρθένων μίαν αὐτῷ συμβιώσασθαι· ἐπηγγέλλετο
 δ' αὐτοῖς πολλὴν τῆς συνοριζούσης χώρας κατακτή-¹⁵
 σεσθαι, τὴν πόλιν δ' αὐξήσειν ἐφ' ὅσον αὐτὸς
 5 ἰσχύει. τῆς γὰρ γυναικὸς αὐτοῦ, θυγατρὸς δ' Ἐρ-
 μοκράτους, κατὰ τὴν ἀπόστασιν τῶν ἰππέων ἀνηρη-
 μένης, ἔσπευδε τεκνοποιήσασθαι, διαλαμβάνων τῆ
 τῶν γεννηθέντων εὐνοία βεβαιότατα τηρήσειν τὴν²⁰
 δυναστείαν. οὐ μὴν ἄλλ' ἐν τῷ Ῥηγίῳ συναχθεί-
 σης περὶ τούτων ἐκκλησίας, καὶ πολλῶν ῥηθέντων
 λόγων, ἔδοξε τοῖς Ῥηγίοις μὴ δέξασθαι τὴν ἐπι-
 6 γαμίαν. Διονύσιος δ' ἀποτυχὼν ταύτης τῆς ἐπι-
 βολῆς, περὶ τῶν αὐτῶν ἀπέστειλε τοὺς πρεσβευτὰς²⁵
 πρὸς τὸν δῆμον τῶν Λοκρῶν. ὧν ψηφισαμένων τὴν
 ἐπιγαμίαν, ἐμνήστευεν ὁ Διονύσιος Δωρίδα τὴν
 Ξενέτου θυγατέρα, κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὄντος
 7 ἐνδοξοτάτου τῶν πολιτῶν. ὀλίγαις δ' ἡμέραις πρὸ
 τῶν γάμων ἀπέστειλεν εἰς Λοκροὺς πεντήρη πρῶ-³⁰
 τον νεναυπηγημένην, ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς κατα-
 σκευάσμασι κεκοσμημένην· ἐφ' ἧς διακομίσας τὴν

παρθένον εἰς τὰς Συρακούσας εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. ἐμνηστεύσατο δὲ καὶ τῶν πολιτικῶν 8
 678 τὴν ἐπισημοτάτην Ἀριστομάχην, ἐφ' ἣν ἀποστείλας
 λευκὸν τέθριππον ἤγαγεν εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν. περὶ 45
 5 δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀμφοτέρας γῆμας συνεχεῖς
 ἐστιάσεις ἐποιεῖτο τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πλείστων
 πολιτῶν· ἀπετίθετο γὰρ ἤδη τὸ πικρὸν τῆς τυραν-
 νίδος, καὶ μεταβαλλόμενος εἰς ἐπιείκειαν φιλαν-
 θρώπότερον ἤρχε τῶν ὑποτεταγμένων, οὔτε φονεῦων
 10 οὔτε φυγάδας ποιῶν, καθάπερ εἰώθει.

Μετὰ δὲ τοὺς γάμους ὀλίγας ἐπιμείνας ἡμέρας 2
 συνήγαγεν ἐκκλησίαν καὶ παρεκάλει τοὺς Συρακο-
 σίους πόλεμον ἐξενεγκεῖν πρὸς Καρχηδονίους, ἀπο-
 φαίνων αὐτοὺς καθόλου μὲν τοῖς Ἕλλησιν ἐχθρο-
 15 τάτους ὄντας, μάλιστα δὲ τοῖς Σικελιώταις διὰ παν-
 τὸς ἐπιβουλεύοντας. καὶ νῦν μὲν ἐφ' ἡσυχίας αὐ- 3
 τοὺς μένειν ἀπεδείκνυε διὰ τὸν ἐμπεσόντα λοιμὸν,
 ὃν τοὺς πλείστους τῶν κατὰ Λιβύην διεφθαρκέσαι·
 ἰσχύσαντας δ' αὐτοὺς οὐκ ἀφέξεσθαι τῶν Σικελιω-
 20 τῶν, οἷς ἐξ ἀρχαίων ἐπιβουλεύουσι. διὸ αἰρετώ-
 τερον νῦν εἶναι πρὸς ἀσθενεῖς αὐτοὺς ὄντας δια-
 πολεμεῖν ἢ μετὰ ταῦτα πρὸς ἰσχυροὺς διαγωνίζεσθαι.
 ἅμα δὲ συνίστα δεινὸν εἶναι περιορᾶν τὰς Ἕλλη- 4
 νίδας πόλεις ὑπὸ βαρβάρων καταδεδουλωμένας, ἃς
 25 ἐπὶ τοσοῦτον συνεπιλήψεσθαι τῶν κινδύνων ἐφ'
 ὅσον τῆς ἐλευθερίας τυχεῖν ἐπιθυμοῦσιν. οὐ μὴν
 ἀλλὰ πολλοὺς λόγους πρὸς ταύτην τὴν προαίρεσιν
 διαλεχθεὶς ταχὺ συγκαταίνους ἔλαβε τοὺς Συρακο-
 σίους. οὐ γὰρ ἦττον ἐκείνου τὸν πόλεμον ἔσπευ- 5
 30 δον γενέσθαι, πρῶτον μὲν μισοῦντες τοὺς Καρχη-
 δονίους, ὡς δι' ἐκείνους ἠναγκασμένοι ποιεῖν τὸ
 προσταττόμενον ὑπὸ τοῦ τυράννου· ἔπειτα δὲ καὶ

τὸν Διονύσιον φιλανθρωπότερον ἑαυτοῖς ἠλπίζον
 χρήσεσθαι, φοβούμενον τοὺς πολεμίους καὶ τὴν ἀπὸ
 τῶν καταδεδουλωμένων ἐπίθεσιν· τὸ δὲ μέγιστον,
 ἠλπίζον ἑαυτοὺς κυριεύσαντας ὄπλων, εἴαν ἡ τύχη
 δῶ καιρὸν, ἀντιλήψεσθαι τῆς ἐλευθερίας.

5

46 Μετὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν, τοῦ Διονυσίου τὴν ἐξου-
 σίαν δόντος, οἱ Συρακόσιοι τὰ Φοινικικὰ χρήματα
 διήρπασαν. οὐκ ὀλίγοι γὰρ τῶν Καρχηδονίων ὄκουν
 ἐν ταῖς Συρακούσαις ἀδράς ἔχοντες κτήσεις, πολλοὶ
 δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων εἶχον ἐν τῷ λιμένι τὰς ναῦς 10
 γεμούσας φορτίων· ὧν ἅπαντα διεφόρησαν οἱ Συ-
 2 ρακόσιοι. παραπλησίως δὲ καὶ οἱ λοιποὶ Σικελιω-
 ται τοὺς παρ' αὐτοῖς οἰκοῦντας τῶν Φοινίκων ἐκβα-
 λόντες τὰς κτήσεις διήρπασαν· καίπερ γὰρ τὴν
 Διονυσίου τυραννίδα μισοῦντες, ὅμως ἠδέως ἐκοι- 15
 νώνουν τοῦ πρὸς Καρχηδονίους πολέμου διὰ τὴν
 3 ὀμότητα τῶν ἀνδρῶν. ὧν δὴ χάριν καὶ οἱ τὰς
 Ἑλληνίδας πόλεις οἰκοῦντες τὰς ὑπὸ Καρχηδονίους,
 ἐπειδὴ φανερῶς ὁ Διονύσιος ἐξέφερε τὸν πόλεμον,
 ἐναπεδεῖξαντο τὸ πρὸς τοὺς Φοίνικας μῖσος· οὐ 20
 μόνον γὰρ αὐτῶν τὰς οὐσίας διήρπασαν, ἀλλὰ καὶ
 αὐτοὺς συλλαμβάνοντες πᾶσαν αἰκίαν καὶ ὕβριν εἰς
 τὰ σώματα αὐτῶν ἀπετίθεντο, μνημονεύοντες ὧν
 4 αὐτοὶ κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ἔπαθον. ἐπὶ τοσοῦτον
 δὲ τῆς κατὰ τῶν Φοινίκων τιμωρίας προέβησαν καὶ 25
 τότε καὶ κατὰ τὸν ὕστερον χρόνον ὥστε τοὺς Καρ-
 χηδονίους διδαχθῆναι μηκέτι παρανομεῖν εἰς τοὺς
 ὑποπεσόντας· οὐ γὰρ ἠγνόουν, δι' αὐτῶν τῶν ἐρ-
 γων μαθόντες, ὅτι τοῖς διαπολεμοῦσι κοινῆς τῆς
 τύχης ὑπαρχούσης ἀμφοτέρους κατὰ τὰς ἡττας τοι- 30
 αὐτὰ ἀνάγκη πάσχειν οἷα ἂν αὐτοὶ πράξωσιν εἰς
 οὓς ἀτυχήσαντας. ὁ δ' οὖν Διονύσιος, ἐπειδὴ

πάντ' αὐτῷ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἠτοιμάστω, διενοεῖτο πέμπειν ἀγγέλους εἰς Καρχηδόνα τοὺς ἐροῦντας ὅτι Συρακόσιοι καταγγέλλουσι πόλεμον Καρχηδουίοις, εἰὰν μὴ τὰς ὑπ' αὐτῶν καταδεδουλωμένας πόλεις Ἑλληνίδας ἐλευθερώσωσι. Διονύσιος μὲν οὖν περὶ ταῦτ' ἐγίνετο.

Κτησίας δ' ὁ συγγραφεὺς τὴν τῶν Περσικῶν ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστροφεν, ἀρξάμενος ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμεως. ἤκμασαν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν οἱ ἐπισημότατοι διθυραμβοποιοί, 10 Φιλόξενος Κυθήριος, Τιμόθεος Μιλήσιος, Τελέστης Σελινούντιος, Πολύειδος, ὃς καὶ ζωγραφικῆς καὶ μουσικῆς εἶχεν ἐμπειρίαν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι 47 15 μὲν παρειλήφει τὴν ἀρχὴν Σουνιάδης, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διώκουν χιλιάρχοι ἕξ, Πόπλιος Μάλλιος, Μάνιος Σπόριος, Φούριος Λεύκιος*. Διονύσιος δ' ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος, ἐπειδὴ πάντα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτῷ κατεσκεύαστο κατὰ τὴν 20 ἰδίαν προαίρεσιν, ἐξέπεμψεν εἰς Καρχηδόνα κήρυκα, δούς ἐπιστολὴν πρὸς τὴν γερουσίαν· ἐν ταύτῃ δὲ 2 γεγραμμένον ἦν ὅτι Συρακοσίοις δεδογμένον εἶη πολεμεῖν πρὸς Καρχηδουίους, εἰὰν μὴ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἐκχωρήσωσιν. οὗτος μὲν οὖν κατὰ τὸ 25 παραγγελθὲν πλεύσας εἰς Λιβύην τὴν ἐπιστολὴν ἐπέδωκε τῇ γερουσίᾳ. ἧς ἀναγνωσθεΐσης ἐν τε τῇ συγκλήτῳ καὶ μετὰ ταῦτ' ἐν τῷ δήμῳ συνέβη τοὺς Καρχηδουίους οὐ μετρίως ἀγωνιᾶν περὶ τοῦ πολέμου· ὃ τε γὰρ λοιμὸς αὐτῶν παμπληθεῖς ἀπεκτάργει 3 καὶ τοῖς ὅλοις ἦσαν ἀπαράσκευοι. οὐ μὴν ἀλλ' 30 οὔτοι μὲν ἐκαραδόκουν τὴν τῶν Συρακοσίων προαίρεσιν, καὶ μετὰ πολλῶν χρημάτων ἀπέστειλάν

τινας τῶν ἐκ τῆς γερουσίας τοὺς ξενολογήσοντας
 4 ἀπὸ τῆς Εὐρώπης· Διονύσιος δ' ἀναλαβὼν τοὺς
 Συρακοσίους καὶ τοὺς μισθοφόρους, ἔτι δὲ τοὺς
 συμμάχους, ἀνέξεν ἐκ Συρακουσῶν, ἐπ' Ἔρκος 680
 τὴν πορείαν ποιούμενος. οὐ μακρὰν γὰρ τοῦ λό- 5
 φου τούτου Μοτύη πόλις ἦν ἄποικος Καρχηδονίων,
 ἣ μάλιστα ἐχοῶντο κατὰ τῆς Σικελίας ὀρμητηρίω·
 ταύτης γὰρ κρατήσας ἤλπιζεν οὐκ ὀλίγα προτερή-
 5 σειν τῶν πολεμίων. κατὰ δὲ τὴν ὁδοιπορίαν αἰ-
 παρελάμβανε τοὺς ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, παν- 10
 δημὶ καθοπλίζων· συνεστρατεύοντο γὰρ αὐτῷ προ-
 θύμως ἅπαντες, μισοῦντες μὲν τὸ βᾶρος τῆς τῶν
 Φοινίκων ἐπικρατείας, ἐπιθυμοῦντες δὲ τυχεῖν ποτε
 6 τῆς ἐλευθερίας. καὶ πρώτους μὲν Καμαριναίους
 παρέλαβεν, εἶτα Γελῶους καὶ Ἀκραγαντίνους· μεθ' 15
 οὓς Ἱεραίους μετεπέμψατο, κατοικοῦντας ἐπὶ θά-
 τερα μέρη τῆς Σικελίας· Σελινουντίους τ' ἐν πα-
 ρόδῳ προσαγαγόμενος παρεγενήθη πρὸς τὴν Μο-
 7 τύνην μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. εἶχε δὲ πεζοὺς
 μὲν ὀκτακισμυρίους, ἵππεις δὲ πλείους τῶν τρισ- 20
 χιλίων, ναῦς δὲ μακρὰς οὐ πολὺ λειπούσας τῶν
 διακοσίων· συνηκολούθει δὲ καὶ φορτηγὰ πλοῖα γέ-
 μοντα πολλῶν μηχανημάτων, ἔτι δὲ τῆς ἄλλης χορη-
 γίας ἀπάσης, ὅντα τὸν ἀριθμὸν οὐκ ἐλάττω πεντα-
 κοσίων.

25

48 Τηλικαύτης δὲ τῆς παρασκευῆς οὔσης, Ἐρκίνοι
 μὲν καταπλαγέντες τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ
 μισοῦντες Καρχηδονίους προσεχώρησαν τῷ Διο-
 νυσίῳ, οἱ δὲ τὴν Μοτύην κατοικοῦντες προσδε-
 χόμενοι τὴν ἐκ Καρχηδονίων βοήθειαν οὐ κατεπλήτ- 30
 τουτο τὴν Διονυσίου δύναμιν, ἀλλὰ πρὸς τὴν πο-
 λιορκίαν παρεσκευάζοντο· οὐ γὰρ ἠγνόουν τοὺς

Συρακοσίους ὅτι πρῶτον τὴν Μοτύην πορθήσουσι
 διὰ τὸ πιστοτάτην εἶναι τοῖς Καρχηδουίοις. αὕτη 2
 δ' ἡ πόλις ἦν ἐπὶ τινος νήσου κειμένη, τῆς Σικε-
 λίας ἀπέχουσα σταδίους ἕξ, τῷ δὲ πλήθει καὶ τῷ
 5 κάλλει τῶν οἰκιῶν εἰς ὑπερβολὴν πεφιλοτεχνη-
 μένη διὰ τὴν εὐπορίαν τῶν κατοικούντων. εἶχε δὲ
 καὶ ὁδὸν στενὴν χειροποίητον φέρουσαν ἐπὶ τὸν
 τῆς Σικελίας αἰγιαλόν, ἣν οἱ Μοτυηνοὶ τότε
 διέσκαψαν, ὡς μὴ προσόδους ἔχοιεν κατ' αὐτῶν
 10 οἱ πολέμιοι. Διονύσιος δὲ μετὰ τῶν ἀρχιτεκτό- 3
 νων κατασκευάμενος τοὺς τόπους, ἤρξατο χῶματα
 κατασκευάζειν ἐπὶ τὴν Μοτύην, καὶ τὰς μὲν μά-
 κρας ναῦς παρὰ τὸν εἰσπλοῦν τοῦ λιμένος ἐνεώλ-
 κησε, τὰ δὲ φορητὰ τῶν πλοίων ὥρμισε παρὰ τὸν
 15 αἰγιαλόν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ μὲν τῶν ἔργων κατέ- 4
 λιπεν ἐπιστάτην Λεπτίνην τὸν ναύαρχον, αὐτὸς δὲ
 681 μετὰ τῆς πεζῆς στρατιᾶς ὥρμησεν ἐπὶ τὰς τοῖς Καρ-
 χηδουίοις συμμαχοῦσας πόλεις. Σικανοὶ μὲν οὖν
 πάντες εὐλαβοῦμενοι τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως
 20 προσεχώρησαν τοῖς Συρακοσίοις, τῶν δὲ ἄλλων
 πόλεων πέντε μόνον διέμειναν ἐν τῇ πρὸς Καρχη-
 δουίους φιλίᾳ· αὐταὶ δὲ ἦσαν Ἀλικυαί, Σολοῦς,
 Ἐγεστα, Πάνορμος, Ἐντελλα. τὴν μὲν οὖν τῶν 5
 Σολουντινῶν καὶ Πανορμιτῶν, πρὸς δὲ τούτοις
 25 Ἀλικυαίων χώραν ὁ Διονύσιος λεηλατήσας ἐδενδρο-
 τόμησε, τὴν δὲ Ἐγεσταν καὶ Ἐντελλαν πολλῇ δυνά-
 μει περιστρατοπεδεύσας συνεχεῖς ἐποιεῖτο προσβο-
 λὰς, σπεύδων αὐτῶν μετὰ βίας κυριεῦσαι. καὶ τὰ
 μὲν περὶ Διονύσιον ἐν τούτοις ἦν.

30 Ἰμίλκων δὲ ὁ τῶν Καρχηδονίων στρατηγὸς αὐτὸς 49
 μὲν περὶ τὸν τῶν δυνάμεων ἀθροισμὸν καὶ τὴν
 ἄλλην ἐγίνετο παρασκευὴν, τὸν δὲ ναύαρχον μετὰ

δέκα τριήρων ἀπέστειλε, κελεύσας κατὰ τάχος λά-
 θρα πλεῖν ὡς ἐπὶ Συρακοσίους, καὶ νυκτὸς εἰς τον
 λιμένα πλεύσαντα διαφθεῖραι τὰ καταλελειμμένα
 2 τῶν πλοίων. τοῦτο δ' ἔπραξε νομίζων ἀντιπερισπα-
 σμὸν τινα ποιήσειν καὶ τὸν Διονύσιον ἀναγκάσειν 5
 μέρος τῶν πλοίων ἀποστέλλειν ἐπὶ Συρακοσίους.
 ὁ δὲ πεμφθεὶς ναύαρχος συντόμως πράξας τὸ παραγ-
 γελθέν, κατέπλευσε νυκτὸς εἰς τὸν τῶν Συρακοσίων
 λιμένα, πάντων ἀγνοούντων τὸ γεγενημένον. ἀπροσ-
 δοκῆτως δ' ἐπιθέμενος καὶ τοῖς παρορροῦσι πλοίοις 10
 ἔμβολὰς δοὺς καὶ σχεδὸν ἅπαντα καταδύσας, ἀν-
 3 ἔκαμψεν εἰς Καρχηδόνα. Διονύσιος δὲ πᾶσαν τὴν
 ὑπὸ Καρχηδονίους χώραν δηώσας καὶ τοὺς πολε-
 μίους τειχῆρεις ποιήσας, ἐπὶ τὴν Μοτύην ἄπασαν
 ἤγαγε τὴν δύναμιν· ἤλπιζε γὰρ ταύτης ἐκπολιορρη- 15
 θείσης τὰς ἄλλας εὐθὺς αὐτὰς παραδώσειν. εὐθὺς
 οὖν πολλαπλασίους ἄνδρας τοῖς ἔργοις τε προστι-
 θεὶς ἐχώννυε τὸν μεταξὺ πόρον, καὶ τὰς μηχανὰς
 ἐκ τοῦ κατὰ λόγον ἅμα τῇ τοῦ χώματος αὐξήσει
 προσῆγε τοῖς τείχεσι. 20

50 Περὶ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰμίλκων ὁ τῶν Καρ-
 χηδονίων ναύαρχος ἀκούσας ὅτι Διονύσιος ἐνεώλ-
 κησε τὰς ναῦς, εὐθὺς ἐπλήρου τὰς ἀρίστας τῶν
 τριήρων ἑκατὸν· ὑπελάμβανε γὰρ ἀπροσδοκῆτως
 ἐπιφανεῖς ῥαδίως κρατήσειν τῶν νενεωλκημένων ἐν 25
 τῷ λιμένι σκαφῶν, κυριεύων τῆς θαλάττης· τοῦτο
 δὲ πράξας ἐνόμιζε τὴν τε τῆς Μοτύης πολιορκίαν
 λύσειν καὶ τὸν πόλεμον μετάξειν ἐπὶ τὴν τῶν Συ-
 2 ρακοσίων πόλιν. ἐκπλεύσας οὖν μετὰ νεῶν ἑκατὸν
 κατήχθη ἐπὶ τὴν τῶν Σελινουντίων χώραν νυκτός, 30
 καὶ περιπλεύσας περὶ τὴν Λιλύβαιον ἄκραν ἅμ' 682
 ἡμέρᾳ παρήν ἐπὶ τὴν Μοτύην. ἀνελπίστως δ' ἐπι-

φανείς τοῖς πολεμίοις τῶν παρορμούντων πλοίων
 τὰ μὲν συνέτριψε, τὰ δ' ἔκαυσε, οὐ δυναμένων
 βοηθεῖν τῶν περὶ Διονύσιον. μετὰ δὲ ταῦτ' εἰς- 3
 πλεύσας εἰς τὸν λιμένα διέταξε τὰς ναῦς ὡς ἐπι-
 5 θησόμενος ταῖς νενεωλημέλαις ὑπὸ τῶν πολεμίων.
 Διονύσιος δὲ συναγαγὼν τὴν δύναμιν ἐπὶ τὸ στό-
 μα τοῦ λιμένος, καὶ θεωρῶν τοὺς πολεμίους τὸν ἐκ
 τοῦ λιμένος ἔκπλουν παραφυλάττοντας, εὐλαβεῖτο
 καθέλκειν εἰς τὸν λιμένα τὰ σκάφη· οὐ γὰρ ἤγνόει
 10 διότι στενοῦ τοῦ στόματος ὄντος ἀναγκαῖον ἦν
 ὀλίγαις ναυσὶ πρὸς πολλαπλασίους διακινδυνεύειν.
 διόπερ τῷ πλήθει τῶν στρατιωτῶν ῥαδίως διελκύσας 4
 τὰ σκάφη διὰ τῆς γῆς εἰς τὴν ἐκτὸς τοῦ λιμένος
 θάλατταν διέσωσε τὰς ναῦς. Ἰμίλκων δὲ ταῖς πρῶ-
 15 ταις τριήρεσιν ἐπιθέμενος τῷ πλήθει τῶν βελῶν
 ἀνείργετο· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν νεῶν ἐπεβεβήκει πλῆ-
 θος τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν, ἀπὸ δὲ τῆς γῆς τοῖς
 ὄξυβελέσι καταπέλταις οἱ Συρακόσιοι χρώμενοι συ-
 χνοὺς τῶν πολεμίων ἀνήρουν· καὶ γὰρ κατάπληξιν
 20 εἶχε μεγάλην τοῦτο τὸ βέλος διὰ τὸ πρῶτως εὐρε-
 θῆναι κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν· ὥστε Ἰμίλκων οὐ
 δυνάμενος κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς ἀπέπλευσεν εἰς
 τὴν Λιβύην, ναυμαχεῖν οὐ κρίνων συμφέρειν διὰ
 τὸ διπλασίας εἶναι τὰς ναῦς τῶν πολεμίων.
 25 Διονύσιος δὲ τῇ πολυχειρίᾳ τῶν ἐργαζομένων 51
 συντελέσας τὸ χῶμα, προσήγαγε παντοίας μηχανὰς
 τοῖς τείχεσι, καὶ τοῖς μὲν κριοῖς ἔτυπτε τοὺς πύρ-
 γους, τοῖς δὲ καταπέλταις ἀνέστελλε τοὺς ἐπὶ τῶν
 ἐπάλξεων μαχομένους· προσήγαγε δὲ καὶ τοὺς ὑπο-
 30 τρόχους πύργους τοῖς τείχεσιν, ἔξωρόφους ὄντας,
 οὓς κατεσκεύασε πρὸς τὸ τῶν οἰκιῶν ὕψος. οἱ δὲ 2
 τὴν Μοτύην κατοικοῦντες ἐν χερσὶ τοῦ κινδύνου

καθεστῶτος ὅμως οὐ κατεπλάγησαν τὴν τοῦ Διονυσίου δύναμιν, καίπερ ὄντες ἔρημοι συμμάχων κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν. ὑπερτιθέμενοι δὲ τῇ φιλοδοξίᾳ τοὺς πολιορκοῦντας, τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν μεγίστων ἰσθμῶν κεραιαῖς ἰσταμέναις ἐβάσταζον ἄνδρας ἐν θωρακίοις, οὗτοι δ' ἀφ' ὑψηλῶν τόπων δᾶδας ἡμίενας ἠφίεσαν καὶ στυππεῖα καόμενα μετὰ
3 πίττης εἰς τὰς τῶν πολεμίων μηχανάς. ταχὺ δὲ τῆς φλογὸς ἐπινεμομένης τὴν ὕλην, ὀξέως οἱ Σικελιωταὶ παραβοηθήσαντες ταύτην μὲν ἀπέσβεσαν, τοῖς
10 δὲ κριοῖς πυκνάς τὰς ἐμβολὰς διδόντες κατέβαλον μέρος τοῦ τείχους. συνδραμόντων δ' ἐπὶ τὸν τόπον ἀθρόων ἐξ ἑκατέρου μέρους, ἰσχυρὰν τὴν μά-
4 χην συνέβαινε γίνεσθαι. οἱ μὲν γὰρ Σικελιωταὶ κερρατηκῆναι τῆς πόλεως ἤδη νομίζοντες, πᾶν ὑπέ-
15 μενον ἔνεκεν τοῦ τοὺς Φοίνικας ἀμύνασθαι περὶ ὧν πρότερον εἰς αὐτοὺς ἡμαρτήκεσαν· οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνοντες τὰ τῆς αἰχμα-
683 λωσίας δεινά, καὶ φυγὴν οὐδεμίαν ὁρῶντες ὑπάρχουσαν οὔτε κατὰ γῆν οὔτε κατὰ θάλατταν, οὐκ ἀγεν-
20 νῶς ὑπέμενον τὸν θάνατον. θεωροῦντες δὲ τὴν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐπικουρίαν περιηρημένην, ἐνέφρατον τοὺς στενωπούς, καὶ ταῖς ἐσχάταις οἰκίαις ἐχρῶντο καθάπερ τειχίῳ πολυτελεῶς ἀκοδομημένῳ· ὅθεν εἰς μείζονα δυσχέρειαν οἱ περὶ τὸν Διονύσιον
25
6 παρεγενήθησαν. παρῆσπεσόντες γὰρ ἐντὸς τοῦ τείχους, καὶ δοκοῦντες ἤδη κυριεύειν τῆς πόλεως, ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις ὄντων ἐξ ὑπερδεξίων τό-
7 πων κατετιτρώσκοντο. οὐ μὴν ἀλλὰ τοὺς ξυλίνους πύργους προσαγαγόντες ταῖς πρώταις οἰκίαις ἐπι-
30 βάθρας κατεσκεύαζαν. ἴδων δ' ὄντων τῶν μηχανημάτων τοῖς οἰκοδομήμασι, τὸ λοιπὸν ἐκ χειρὸς συνέ-

βαινευ εἶναι τὴν μάχην. οἱ μὲν γὰρ Σικελιωῖται
 τὰς ἐπιβάθρας ἐπιρριπτοῦντες διὰ τούτων ἐπὶ τὰς
 οἰκίας ἐβιάζοντο, οἱ δὲ Μοτυηνοὶ τὸ μέγεθος τοῦ 5
 κινδύνου λογιζόμενοι, καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν
 5 τέκνων ἐν ὀφθαλμοῖς ὄντων, τῷ περὶ τούτων φόβῳ
 προθυμότερον ἠγωνίζοντο. οἱ μὲν γὰρ γονέων παρε-
 στῶτων καὶ δεομένων μὴ περιδεῖν αὐτοὺς τῇ τού-
 των ὕβρει παραδιδόμενους ἐπηγείροντο ταῖς ψυχαῖς,
 οὐδεμίαν φειδῶ τοῦ ζῆν ποιούμενοι, οἱ δὲ γυναι-
 10 κῶν καὶ νηπίων τέκνων θρηῆνον ἀκούοντες ἔσπευ-
 δον εὐγενῶς ἀποθανεῖν, πρὶν ἐπιδεῖν τὴν τῶν τέ-
 κνων αἰχμαλωσίαν. οὔτε γὰρ φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως 2
 ἦν, ὡς ἂν περιεχούσης μὲν θαλάττης, τῶν δὲ πολε-
 μίων θαλαττοκρατούντων, ἐξέπληττέ τε αὐτοὺς καὶ
 15 μάλιστα ἀπογινώσκειν ἐποίει τοὺς Φοίνικας τὸ ὠμῶς
 κεχημένους τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἠλωκόσιν *, οἷς ταύ-
 τὸ προσεδόκων πείσεσθαι. ἀπελείπετ' οὖν αὐτοῖς
 εὐγενῶς μαχομένοις ἢ νικᾶν ἢ τελευτᾶν. τοιαύτης 3
 δὲ παραστάσεως ἐμπεισούσης εἰς τὰς τῶν πολιορκου-
 20 μένων ψυχάς, συνέβαινε τοὺς Σικελιωτάς εἰς πολ-
 λὴν ἀπορίαν ἐμπίπτειν. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐπεραιοθεῖ- 4
 σῶν σανίδων μαχόμενοι κακῶς ἀπήλλαττον διὰ τε
 τὴν στενοχωρίαν καὶ διὰ τὸ τοὺς ἐναντίους ἀπονε-
 νοημένως κινδυνεύειν, ὡς ἂν ἀπογινώσκοντας τὸ ζῆν.
 25 ὥσθ' οἱ μὲν εἰς χεῖρας συμπλεκόμενοι καὶ τραύματα
 δίδοντες καὶ λαμβάνοντες ἀπέθνησκον, οἱ δ' ὑπὸ
 τῶν Μοτυαίων ἐξωθούμενοι καὶ ἀπὸ τῶν σανίδων
 ἀποπίπτοντες εἰς τὴν γῆν ἀπώλλυντο. τέλος δ' ἐφ' 5
 ἡμέρας τινὰς τοιαύτης τῆς πολιορκίας γινομένης,
 30 Διούσιος αἰὲ πρὸς τὴν ἐσπέραν τῇ σάλπιγγι τοὺς
 μαχομένους ἀνακαλούμενος ἔλυε τὴν πολιορκίαν.
 εἰς τοιαύτην δὲ συνῆθειαν τοὺς Μοτυαίους ἀγαγών,

ἐπειδὴ παρ' ἑκατέρων οἱ κινδυνεύοντες ἀπῆλθον,
 ἀπέστειλεν Ἀρχύλου τὸν Θούριον μετὰ τῶν ἐπι-
 6 λέκτων· οὗτος δ' ἤδη νυκτὸς οὔσης προσήρρισε
 ταῖς πεπτωκυῖαις οἰκίαις κλίμακας, δι' ὧν ἀναβὰς 684
 καὶ καταλαβόμενός τινα τόπον εὐκαιρον παρεδέχετο 5
 7 τοὺς περὶ τὸν Διονύσιον. οἱ δὲ Μοτναῖοι τὸ γε-
 γεννημένον αἰσθόμενοι παραντίκα μετὰ πάσης σπου-
 δῆς παρεβοήθουν, καὶ τῶν καιρῶν ὑστεροῦντες
 οὐδὲν ἤττον ὑπέστησαν τὸν κίνδυνον. γενομένης
 δὲ τῆς μάχης ἰσχυρᾶς καὶ πολλῶν προσαναβάντων, 10
 μόγῃ οἱ Σικελιωταὶ τῷ πλήθει κατεπόνησαν τοὺς
 53 ἀνθεστηκότας. εὐθύς δὲ καὶ διὰ τοῦ χόματος ἡ
 δύναμις ἅπασα τοῦ Διονυσίου παρεισέπεσεν εἰς τὴν
 πόλιν, καὶ πᾶς τόπος ἔγεμε τῶν ἀναιρουμένων· οἱ
 γὰρ Σικελιωταὶ ὁμότητα σπεύδοντες ἀμύνεσθαι, πάν- 15
 τας ἐφεξῆς ἀνῆρουν, ἀπλῶς οὐ παιδός, οὐ γυναικός,
 2 οὐ πρεσβύτου φειδόμενοι. Διονύσιος δὲ βουλόμενος
 ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν, ὅπως ἀθροισθῆ χρή-
 ματα, τὸ μὲν πρῶτον ἀνεῖργε τοὺς στρατιώτας τοῦ
 φονεύειν τοὺς αἰχμαλώτους· ὡς δ' οὐδεὶς αὐτῷ 20
 προσείχεν, ἀλλ' ἐώρα τὴν τῶν Σικελιωτῶν ὄρμην
 ἀκατάσχετον οὔσαν, παρεστήσατο κήρυκας τοὺς
 μετὰ βοῆς δηλώσοντας τοῖς Μοτναλοῖς φυγεῖν εἰς
 3 τὰ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἱερὰ τιμώμενα. οὗ γενηθέν-
 τος οἱ μὲν στρατιῶται τοῦ φονεύειν ἔληγον, ἐπὶ 25
 δὲ τὴν τῶν κτήσεων διαρπαγὴν ὤρμησαν· καὶ διε-
 φορεῖτο πολὺς μὲν ἄργυρος, οὐκ ὀλίγος δὲ χρυσὸς
 καὶ ἑσθῆτες πολυτελεῖς καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας
 4 πλήθος. τὴν δὲ τῆς πόλεως διαρπαγὴν ἔδωκεν ὁ
 Διονύσιος τοῖς στρατιώταις, βουλόμενος αὐτοὺς 30
 προθύμους ποιῆσαι πρὸς τοὺς ἐπιφερομένους κιν-
 5 δύνους. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος Ἀρχύλου τὸν

ἀναβάντα πρῶτον ἐπὶ τὸ τεῖχος ἑκατον μυαῖς ἔστε-
 φάνωσε, τῶν δ' ἄλλων κατὰ τὴν ἄξιαν ἕκαστον
 τῶν ἠνδραγαθηκότων ἐτίμησε, καὶ τῶν Μοτυαίων
 τοὺς περιλειφθέντας ἐλαφυροπώλησε. Δαϊμένην δὲ
 5 καὶ τινὰς τῶν Ἑλλήνων συμμαχοῦντας Καρχηδο-
 νίοις λαβὼν αἰχμαλώτους ἀνεσταύρωσε. μετὰ δὲ 6
 ταῦτα φύλακας τῆς πόλεως καταστήσας, Βίτωνα
 τὸν Συρακόσιον φρούραρχον ἀπέδειξε· τὸ δὲ πλεόν
 μέρος ἐκ τῶν Σικελῶν ὑπῆρχε. καὶ Λεπτίνην μὲν
 10 τὸν ναύαρχον μετὰ νεῶν εἰκοσι καὶ ἑκατὸν πα-
 ρατηρεῖν τὴν διάβασιν τῶν Καρχηδονίων*· συνέ-
 ταξε δ' αὐτῷ τὴν Ἔγρεσταν καὶ τὴν Ἐντελλαν πο-
 λιορκεῖν, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς πορθεῖν αὐτὰς ἐνεστή-
 σατο· αὐτὸς δὲ τοῦ θέρους ἤδη λήγοντος ἀνέξευξε
 15 μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Συρακούσας. ἐν δὲ ταῖς
 Ἀθήναις Σοφοκλῆς ὁ Σοφοκλέους τραγωδίαν διδά-
 σκειν ἤρξατο, καὶ νίκας ἔσχε δώδεκα.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 54
 νησι μὲν ἔλαβε τὴν ἀρχὴν Φορμίων, ἐν Ῥώμῃ δ'
 20 ἀντὶ τῶν ὑπάτων ἐγένοντο χιλίαρχοι ἕξ, Γναῖος Γε-
 νούκιος, Λεύκιος Ἀτίλιος, Μάρκος Πομπώνιος, Γάιος
 Δυίλιος, Μάρκος Οὔετούριος καὶ Οὐαλέριος Πο-
 685 πλλίλιος, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη ἐνενηκοστὴ καὶ ἕκτη, καθ'
 ἦν ἐνίκα Εὐπόλεμος Ἡλεῖος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν 2
 25 παραλαβόντων Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύ-
 ραννος μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναξεύξας ἐκ
 Συρακουσῶν ἐνέβαλεν εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων
 ἐπικράτειαν. πορθοῦντος δ' αὐτοῦ τὴν χώραν, Ἀλι-
 κναῖοι μὲν καταπλαγέντες διεπρεσβεύσαντο πρὸς
 30 αὐτὸν καὶ συμμαχίαν ἐποιήσαντο, Ἐγρεσταῖοι δὲ τοῖς
 πολιορκουσι νυκτὸς ἀπροσδοκῆτως ἐπιθέμενοι, καὶ
 πῦρ ἐνέντες ταῖς κατὰ τὴν παρεμβολὴν σκηναῖς, εἰς

πολλὴν ταραχὴν ἤγαγον τοὺς ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ·
 3 ἐπινεμηθείσης δὲ τῆς φλογὸς ἐπὶ πολὺν τόπον, καὶ
 τοῦ πυρὸς ἀκατασχέτου γενηθέντος, τῶν μὲν παρα-
 βοηθούτων στρατιωτῶν ὀλίγοι διεφθάρησαν, τῶν
 δ' ἵππων οἱ πλείστοι ταῖς σκηναῖς συγκατεκαύθη- 5
 4 σαν. καὶ Διονύσιος μὲν ἐδήλου τὴν χώραν οὐδενὸς
 ὑφισταμένου, Λεπτίνης δ' ὁ ναύαρχος περὶ Μοτύην
 διατρίβων ἐπετήρει τὸν τῶν πολεμίων κατάπλου.
 οἱ δὲ Καρχηδόνιοι πυθόμενοι τὸ μέγεθος τῆς τοῦ
 Διονυσίου δυνάμεως, ἔκριναν πολὺ ταῖς παρασκευαῖς 10
 5 αὐτὸν ὑπερθέσθαι. διόπερ Ἰυλλκωνα βασιλεῖα κατὰ
 νόμον καταστήσαντες, ἐκ τῆς Λιβύης ὅλης, ἔτι δ'
 ἐκ τῆς Ἰβηρίας συνήγαγον δυνάμεις, τὰς μὲν παρὰ
 τῶν συμμάχων μεταπεμπόμενοι, τὰς δὲ μισθούμε-
 νοι· καὶ πέρας ἤθροισαν πεζῶν μὲν ὑπὲρ τὰς τριά- 15
 κοντα μυριάδας, ἵππεις δὲ τετρακισχιλίους χωρὶς
 τῶν ἀρμάτων· ταῦτα δ' ἦσαν τετρακόσια· ναῦς δὲ
 μακρὰς μὲν τετρακοσίας, τὰς δὲ τὸν σῆτον καὶ τὰ
 μηχανήματα καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν παρακο-
 μίζούσας πλείους τῶν ἑξακοσίων, καθάπερ φησὶν 20
 6 Ἐφορος. Τίμαιος μὲν γὰρ τὰς ἐκ τῆς Λιβύης πε-
 ραιωθείσας δυνάμεις οὐ πλείους φησὶν εἶναι δέκα
 μυριάδων, καὶ πρὸς ταύταις ἑτέρας τρεῖς ἀποφαί-
 νεται κατὰ Σικελίαν στρατολογηθείσας.
 55 Ἰυλλκων δὲ τοῖς κυβερνήταις ἅπασιν δούσιν βιβλίον 25
 ἐπεσφραγισμένον, ἐκέλευσεν ἀνοίγειν ὅταν ἐκπλεύ-
 σωσι καὶ ποιεῖν τὰ γεγραμμένα. τοῦτο δ' ἐμηχα-
 νήσατο πρὸς τὸ μηδένα τῶν κατασκόπων ἀπαγγεῖλαι
 τὸν κατάπλου τῷ Διονυσίῳ· ἦν δὲ γεγραμμένον
 2 ὅπως εἰς Πάνορμον καταπλεύσῃ. διόπερ ἐπιγε- 30
 νομένου πνεύματος οὐρίου, καὶ πάντων λυσάντων
 τὰ πρυμνήσια, τὰ μὲν φορητὰ τῶν πλοίων ἔπλει

διὰ τοῦ πελάγους, αἱ δὲ τριήρεις ἔπλευσαν εἰς τὴν
 Λιβύην, παρελέγοντό τε τὴν γῆν. φοροῦ δὲ πνεύ-
 ματος ὄντος, ὡς ἤδη καταφανεῖς ἦσαν ἀπὸ τῆς Σι-
 κελίας αἱ πρῶται πλέουσαι τῶν φορηγῶν νεῶν,
 5 Διονύσιος ἀπέστειλε Λεπτίνην μετὰ τριάκοντα τριή-
 ρων, παρακελευσάμενος τύπτειν τοῖς ἐμβόλοις καὶ
 διαφθεῖρειν ἀπάσας τὰς καταλαμβανομένας. ὃς μετὰ 3
 σπουδῆς ἐκπλεύσας καὶ ταῖς πρώταις προσμίξας εὐ-
 θέως τινὰς αὐτάνδρους κατέδυσεν· αἱ δὲ λοιπαὶ πλή-
 10 686 ρεις οὔσαι καὶ τὸν ἄνεμον τοῖς ἰστίοις δεχόμεναι ῥα-
 δίως ἐξέφυγον· ὅμως κατέδυσε πεντήκοντα ναῦς
 στρατιώτας ἐχούσας πεντακισχιλίους, ἄρματα δὲ
 διακόσια. Ἰμίλκων δὲ καταπλεύσας εἰς Πάνορμον 4
 καὶ τὴν δύναμιν ἐκβιβάσας ἤγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
 15 καὶ τὰς μὲν τριήρεις παραπλεῖν ἐκέλευσεν, αὐτὸς
 δ' ἐν παρόδῳ διὰ προδοσίας ἐλὼν Ἔρυνκα πρὸς τὴν
 Μοτύην κατεστρατοπέδευσεν. ὄντος δὲ κατὰ τοῦ-
 τον τὸν χρόνον τοῦ Διονυσίου περὶ τὴν Ἔγρεσταν
 μετὰ τῆς δυνάμεως, Ἰμίλκων τὴν Μοτύην ἐξεπο-
 20 λιώρησε. τῶν δὲ Σικελιωτῶν προθύμων ὄντων 5
 διαμάχεσθαι, Διονύσιος ἅμα μὲν μακρὰν τῶν συμ-
 μαχίδων πόλεων ἀπεωσμένος, ἅμα δὲ τῆς σιτοπομ-
 πίας ἐπιλειπούσης, διέλαβε συμφέρειν ἐφ' ἐτέρων
 τόπων συστήσασθαι τὸν πόλεμον. κρίνας οὖν ἀνα- 6
 25 ξειγνύειν, τοὺς μὲν Σικανοὺς ἐπειθε καταλιπεῖν
 τὰς πόλεις κατὰ τὸ παρὸν καὶ μετ' αὐτοῦ στρατεύε-
 σθαι· ἀντὶ δὲ τούτων ἐπηγγέλλετο δάσειν χώραν
 βελτίονα καὶ τῷ πλήθει παραπλησίαν, καὶ μετὰ τὴν
 τοῦ πολέμου κατάλυσιν κατάξειν τοὺς βουλομένους
 30 εἰς τὰς πατρίδας. τῶν δὲ Σικανῶν ὀλίγοι, κατα- 7
 πλαγέντες μήποτε ἀντιλέγοντες διαρπασθῶσιν ὑπὸ
 τῶν στρατιωτῶν, συγκατέθεντο τοῖς ἀξιουμένοις ὑπὸ

Διονυσίου. ἀπέστησαν δὲ παραπλησίως καὶ Ἀλι-
 κυαῖοι, καὶ πέμψαντες πρέσβεις εἰς τὸ τῶν Καρχη-
 δονίων στρατόπεδον συμμαχίαν ἐποιήσαντο. καὶ
 Διονύσιος μὲν ἀφώρμησεν ἐπὶ Συρακουσῶν, κατα-
 56 φθείρων τὴν χώραν δι' ἧς ἦγε τὴν δύναμιν. Ἰμίλ- 5
 κων δὲ τῶν πραγμάτων προχωρούντων κατὰ γνώ-
 μην παρεσκευάζετο τὴν στρατιάν ἀνάγειν ἐπὶ Μεσ-
 σήνης, σπεύδων αὐτῆς κυριεῦσαι διὰ τὴν εὐκαιρίαν
 τῶν τόπων· ὃ τε γὰρ ἐν αὐτῇ λιμὴν εὐθετος ἦν,
 δυνάμενος δέχεσθαι πάσας τὰς ναῦς, οὐσας πλείους 10
 τῶν ἑξακοσίων, τὰ τε περὶ τὸν πορθμὸν οἰκεία ποιη-
 σάμενος Ἰμίλκων ἤλπιζε τὰς τῶν Ἰταλιωτῶν βοη-
 θείας ἐμφράξειν καὶ τοὺς ἐκ Πελοποννήσου στό-
 2 λους ἐπισχῆσειν. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς πράττειν, πρὸς
 μὲν Ἰμεραλοῦς καὶ τοὺς τὸ Κεφαλοίδιον φρούριον 15
 κατοικοῦντας φιλίαν ἐποιήσατο, Λιπάρας δὲ τῆς
 πόλεως ἐγκρατῆς γενόμενος τριάκοντα τάλαντα
 παρὰ τῶν κατοικούντων τὴν νῆσον ἐπράξατο· αὐ-
 τὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ὤρμησεν ἐπὶ Μεσ-
 3 σήνης, συμπαραπλευουσῶν αὐτῷ τῶν νεῶν. καὶ ταχὺ 20
 διανύσας τὴν ὁδὸν κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς
 Πελωρίδος, ἀπέχων τῆς Μεσσήνης σταδίους ἑκατόν.
 οἱ δὲ τὴν πόλιν ταύτην κατοικοῦντες ὡς ἐπύθοντο
 τὴν παρουσίαν τῶν πολεμίων, οὐ τὰς αὐτὰς ἀλλή-
 4 λους ἐννοίας εἶχον περὶ τοῦ πολέμου. τινὲς μὲν 25
 γὰρ αὐτῶν τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως
 ἀκούοντες, καὶ τὴν ἐρημίαν τῶν συμμαχῶν ὄρων-
 τες, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἰδίων ἰππέων ἐν Συρακούσαις
 ὄντων, ἀπεγνώκεσαν τὴν ἐκ τῆς πολιορκίας σωτη- 657
 ρίαν. μάλιστα δ' αὐτοὺς εἰς ἀθυμίαν ἦγε τὰ τεύχη 30
 καταπεπτωκότα καὶ ὁ καιρὸς εἰς παρασκευὴν οὐ
 5 διδοὺς ἄνεσιν. διόπερ' ἐξεκόμιζον ἐκ τῆς πόλεως

τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τὰ πολυτελέστατα τῶν χρη-
 μάτων εἰς τὰς ἀστυγείτονας πόλεις. τινὲς δὲ τῶν
 Μεσσηνίων ἀκούοντες τι παλαιὸν αὐτοῖς εἶναι λό-
 γιον ὅτι δεῖ Καρχηδونیους ὑδροφορῆσαι κατὰ τὴν
 5 πόλιν, ἐξεδέχοντο τὴν φήμην πρὸς τὸ συμφέρον
 ἑαυτοῖς, νομίζοντες δουλεύσειν ἐν Μεσσήνῃ τοὺς
 Καρχηδونیους. διὸ καὶ ταῖς ψυχαῖς εὐθαρσεῖς ὄν- 6
 τες πολλοὺς καὶ τῶν ἄλλων προεθυμοποιοῦντο εἰς
 τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κινδύνους· εὐθὲως δὲ τῶν
 10 νεωτέρων ἐπιλέξαντες τοὺς ἀρίστους ἀπέστειλαν ἐπὶ
 τὴν Πελωρίδα, κωλύοντας τοὺς πολεμίους ἐπιβαί-
 νειν τῆς χώρας. περὶ ταῦτα δ' ὄντων αὐτῶν, Ἰμίλ- 57
 κων θεωρῶν ἐκβοηθοῦντας τοὺς Μεσσηνίους περὶ
 τὴν ἀπόβασιν, ἀπέστειλε τῶν νεῶν διακοσίας ἐπὶ
 15 τὴν πόλιν· ἤλπιζε γάρ, ὅπερ ἦν εἰκός, τῶν στρα-
 τιωτῶν τὴν ἀπόβασιν κωλύόντων τοὺς ἐν ταῖς
 ναυσὶ κενριεύσειν ῥαδίως τῆς Μεσσήνης οὔσης ἐρή-
 μου τῶν ἀμνηνομένων. πνεύσαντος δὲ βορέου τὰς 2
 μὲν ναῦς συνέβη ταχέως πλήρεσι τοῖς ἰστίοις εἰς τὸν
 20 λιμένα κατενεχθῆναι, τοὺς δ' ἐπὶ τῇ Πελωρίδι πα-
 ραφυλάττοντας Μεσσηνίους ὑστερηῆσαι τῆς τῶν νεῶν
 παρουσίας, καίπερ κατὰ σπουδὴν ἐπείγομένους. διό- 3
 περ οἱ Καρχηδόνιοι περιστρατοπεδεύσαντες τὴν Μεσ-
 σήνην καὶ διὰ τῶν πεπτωκότων τειχῶν εἰσβιασά-
 25 μενοι τῆς πόλεως ἐκενρίευσαν. τῶν δὲ Μεσσηνίων 4
 οἱ μὲν μαχόμενοι γενναίως ἀνηρέθησαν, οἱ δ' εἰς
 τὰς ἐγγυτάτω κειμένας πόλεις ἔφυγον, ὃ δὲ πολὺς
 ὄχλος διὰ τῶν παρακειμένων ὄρων ὀρμήσας εἰς τὰ
 κατὰ τὴν χώραν φρούρια διεσπάρη· τῶν δὲ ἄλλων
 30 τινὲς μὲν ὑπὸ τῶν πολεμίων συνελαμβάνοντο, τινὲς
 δὲ ἀποληφθέντες εἰς τὸ πρὸς τὸν λιμένα μέρος ἐρ-
 ρισαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν θάλατταν, ἐλπίζοντες δια-

νήξεσθαι τὸν μεταξύ πόρον. τούτων δὲ ὄντων πλει-
 ὄνων ἢ διακοσίων, οἱ πλείστοι μὲν ὑπὸ τοῦ ροῦ
 διεφθάρησαν, πεντήκοντα δὲ πρὸς τὴν Ἰταλίαν διε-
 6 σώθησαν. Ἰμίλκων δὲ τὴν δύναμιν ἅπασαν μετα-
 γαγῶν εἰς τὴν πόλιν, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησε 5
 πορθεῖν τὰ κατὰ τὴν χώραν φρούρια, τούτων δ'
 ὄχυρῶν ὄντων, καὶ τῶν εἰς αὐτὰ συμπεφευγότων
 γενναίως ἀγωνιζομένων, ἀνέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν,
 ἀδυνατήσας αὐτῶν κυριεῦσαι. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν
 τε δύναμιν ἀνελάμβανε καὶ παρεσκευάζετο τὴν πο- 10
 ρεῖαν ἐπὶ Συρακούσας ποιεῖσθαι.

58 Οἱ δὲ Σικελοί, πάλαι μὲν μισοῦντες τὸν Διο-
 νύσιον, τότε δὲ καιρὸν τῆς ἀποστάσεως ἔχοντες,
 μετεβάλοντο πρὸς Καρχηδονίους πλὴν Ἀσσωρίων
 ἅπαντες. Διονύσιος δ' ἐν ταῖς Συρακούσαις τοὺς 15
 δούλους ἐλευθερώσας, ἐπλήρωσεν ἐξ αὐτῶν ναῦς
 ἑξήκοντα· μετεπέμψατο δὲ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων 688
 μισθοφόρους πλείους τῶν χιλίων, καὶ τὰ κατὰ τὴν
 χώραν φρούρια περιπορευόμενος ὠχύρου καὶ σίτου
 παρεκόμιζεν· ἐπιμελέστατα δὲ τὰς ἐν Λεοντίνοις 20
 ἀκροπόλεις ἐτείχισε καὶ τὸν ἐκ τῶν πεδίων σίτον
 2 εἰς ταύτας συνήθροισεν. ἔπεισε δὲ καὶ τοὺς τὴν
 Κατάνην οἰκοῦντας Καμπανοὺς εἰς τὴν νῦν καλου-
 μένην Αἴττην μεταστῆναι διὰ τὸ λίαν εἶναι τὸ φρού-
 ριον ὄχυρόν. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ τῶν Συρακουσῶν 25
 ἑκατὸν ἑξήκοντα σταδίους προαγαγῶν ἅπασαν τὴν
 δύναμιν κατεστρατοπέδευσε περὶ τὸν Ταῦρον κα-
 3 λούμενον. εἶχε δὲ κατ' ἐκείνου τὸν καιρὸν πεζοὺς
 μὲν τρισμυρίους, ἵππεις δὲ πλείους τῶν τρισχιλίων,
 ναῦς δὲ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα· τούτων δ' ὀλίγαι μὲν 30
 ἦσαν τριήρεις. Ἰμίλκων δὲ τῆς Μεσσήνης τὰ τεῖχη
 κατασκάψας προσέταξε τοῖς στρατιώταις καταβαλεῖν

τὰς οἰκίας εἰς ἔδαφος, καὶ μήτε κέραμον μήθ' ὕλην
 μήτ' ἄλλο μηδὲν ὑπολιπεῖν, ἀλλὰ τὰ μὲν κατακαῦ-
 σαι, τὰ δὲ συντρίψαι. ταχὺ δὲ τῇ τῶν στρατιωτῶν 4
 πολυχειρία λαβόντων τῶν ἔργων συντέλειαν ἢ πόλις
 5 ἄγνωστος ἦν ὅπου πρότερον αὐτὴν οἰκεῖσθαι συνέ-
 βαινεν. ὄρων γὰρ τὸν τόπον πόρρω μὲν ἀπὸ τῶν
 συμμαχίδων πόλεων κεχωρισμένον, εὐκαιρότατον δὲ
 τῶν περὶ Σικελίαν ὄντα, προήρητο δυοῖν θάτερον,
 ἢ τελέως ἀοίκητον διατηρεῖν ἢ δυσχερῆ καὶ πολυ-
 10 χρόνιον τὴν κτίσιν αὐτῆς γίνεσθαι.

Ἐναποδειξάμενος οὖν τὸ πρὸς τοὺς Ἕλληνας 59
 μῖσος ἐν τῇ τῶν Μεσσηνίων ἀτυχίᾳ, Μάγωνα μὲν
 τὸν ναύαρχον ἀπέστειλε μετὰ τῆς ναυτικῆς δυνά-
 μεως, προστάξας παραπλεῖν ἐπὶ τὸν λόφον τὸν κα-
 15 λούμενον Ταῦρον. τοῦτον δὲ κατειληφότες ἦσαν
 Σικελοί, συχνοὶ μὲν τὸ πλῆθος ὄντες, ἡγεμόνα δὲ
 οὐκ ἔχοντες. τούτοις δὲ τὸ μὲν πρότερον Διονύσιος 2
 ἐδεδώκει τὴν τῶν Ναξίων χώραν, τότε δ' ὑπ' Ἰμίλ-
 κωνος πεισθέντες ἐπαγγελίαις τὸν λόφον κατελά-
 20 βοντο. ὄχυροῦ δ' ὄντος τούτου, καὶ τότε καὶ μετὰ
 τὸν πόλεμον ᾧκουν αὐτὸν τεῖχος περιβαλόμενοι, καὶ
 τὴν πόλιν διὰ τὸ μείναι τοὺς ἐπὶ τὸν Ταῦρον ἀθροί-
 σθέντας Ταυρομένιον ὠνόμασαν. Ἰμίλων δὲ ἀνα- 3
 λαβὼν τὴν πεξὴν στρατιὰν εὐτονον τὴν πορείαν
 25 ἐποίητο, καὶ κατήντησε τῆς Ναξίας ἐπὶ τὸν προει-
 ρημένον τόπον, ἅμα καὶ Μάγωνος παραπλεύσαντος.
 προσφάτως δὲ πυρὸς ἐκραγέντος ἐκ τῆς Ἄιτνης
 μέχρι τῆς θαλάττης, οὐκέτι δυνατὸν ἦν τὴν πεξὴν
 στρατιὰν συμπαραγεῖν παραπλευούσαις ταῖς ναυσίν·
 30 ἐφθαρμένων γὰρ τῶν παρὰ τὴν θάλατταν τόπων
 669 ὑπὸ τοῦ καλουμένου θύακος, ἀναγκαῖον ἦν τὸ πε-
 ζὸν στρατόπεδον περιπορεύεσθαι τὸν τῆς Ἄιτνης

4 λόφον. διόπερ Μάγωνι προσέταξε πλείν ἐπὶ τῆς
 Κατάνης, αὐτὸς δὲ διὰ τῆς μεσογείου ταχέως ὄρ-
 μήσας ἔσπευδε συμμίξαι ταῖς ναυσὶ περὶ τὸν τῶν
 Καταναίων αἰγιαλόν· εὐλαβεῖτο γὰρ μήποτε διε-
 σπαρμένης τῆς δυνάμεως οἱ Σικελιωῖται τοῖς περὶ 5
 5 λέσθη. Διονύσιος γὰρ τὸν μὲν πλοῦν εἰδὼς τῷ
 Μάγωνι βραχὺν ὄντα, τὴν δὲ πορείαν τοῖς πεζοῖς
 ἐργώδη καὶ μακράν, ἔσπευδεν ἐπὶ τῆς Κατάνης,
 βουλόμενος ναυμαχῆσαι πρὸς Μάγωνα πρὶν ἐλθεῖν 10
 6 τοὺς περὶ τὸν Ἰμίλκωνα. ἤλπιξε γὰρ τῶν πεζῶν
 ἐκτεταγμένων παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τοῖς μὲν ἰδίους
 θάρρος παρέξεσθαι, τοὺς δὲ πολεμίους δειλοτέρους
 ἔσεσθαι· τὸ δὲ μέγιστον, εἴ τι συμβαλή γενέσθαι
 πταῖσμα, ταῖς θλιβομέναις ναυσὶν ἔξῃν καταφυγεῖν 15
 7 πρὸς τὸ τῶν πεζῶν στρατόπεδον. ταῦτα δὲ διανοη-
 θεῖς Λεπτίνην μὲν ἀπέστειλε μετὰ πασῶν τῶν νεῶν,
 παραγγέλλας ἀθρόοις τοῖς σκάφεσι ναυμαχεῖν καὶ
 μὴ λύειν τὴν τάξιν, ὅπως μὴ κινδυνεύσωσιν ὑπὸ
 τοῦ πλήθους τῶν ἐναντίων· εἶχον γὰρ οἱ περὶ τὸν 20
 Μάγωνα σὺν ταῖς ὀλκάσι καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐπι-
 κώποις, οὔσαις χαλκεμβόλοις, ναῦς οὐκ ἐλάττους
 60 πεντακοσίων. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι ὡς εἶδον τὸν αἰ-
 γιαλὸν τῶν πεζῶν πλήρη καὶ τὰς Ἑλληνικὰς ναῦς
 ἐπιφερομένας, παραχοῆμα μὲν οὐ μετρῶς ἠγωνία- 25
 σαν, καὶ πρὸς τὴν γῆν ἐπεχείρησαν καταπλεῖν· μετὰ
 δὲ ταῦτα λογισάμενοι διότι κινδυνεύσουσιν ἀπο-
 λέσθαι πρὸς τὰς ναῦς ἅμα καὶ τοὺς πεζοὺς μαχό-
 μενοι, ταχέως μετενόησαν. κρίναντες οὖν ναυμα-
 χεῖν, διέταττον τὰς ναῦς καὶ τὸν τῶν πολεμίων 30
 2 ἐπίπλουν ἐκαραδόκουν. Λεπτίνης δὲ τριάκοντα ναυσὶ
 ταῖς ἀρίσταις πολὺ τῶν ἄλλων προάγων, οὐκ ἀνά-

δρωσ μὲν, ἀβούλωσ δὲ διηγωνίσατο. εὐθύσ γάρ ταίσ
 πρώταισ τῶν Καρχηδονίωσ*, τὸ μὲν πρῶτον οὐκ
 ὀλίγασ κατέδυσε τῶν ἀντιτεταγμένωσ τριήρωσ. τοῦ
 δὲ Μάγωνοσ ἀθρόαισ ταίσ ναυσὶ ταίσ τριάκοντα πε-
 5 ριχυθέντοσ, ταίσ μὲν ἀρεταίσ ὑπερεῖχον οἱ περὶ τὸν
 Λεπτίνην, τοίσ δὲ πλήθεσιν οἱ Καρχηδόνοι. διὸ 3
 καὶ τῆσ μάχησ ἰσχυροτέρασ γινομένησ, καὶ τῶν κυ-
 βερνητῶν ἐκ παραβολῆσ τὸν ἀγῶνα συνισταμένων,
 ὅμοιοσ ὁ κίνδυνοσ ταίσ ἐπὶ τῆσ γῆσ παρατάξουσιν
 10 ἐρίνετο. οὐ γάρ ἐκ διαστήματοσ τοίσ ἐμβόλοισ εἰσ
 τὰσ τῶν πολεμίων ναῦσ ἐνέσειον, ἀλλὰ συμπλεκο-
 μένωσ τῶν σκαφῶν ἐκ χειρὸσ διηγωνίζοντο. τινὲσ
 μὲν ἐπὶ τὰσ τῶν ἐναντίωσ ναῦσ ἐπιπηδῶντεσ ἐπι-
 πτον εἰσ τὴν θάλατταν, τινὲσ δὲ κρατήσαντεσ τῆσ
 15 ἐπιβολῆσ ἐν ταίσ τῶν πολεμίων ναυσὶν ἠγωνίζοντο.
 690 τέλος δὲ ὁ μὲν Λεπτίνησ ἐκβιασθεῖσ ἠναγκάσθη φυ- 4
 γεῖν εἰσ τὸ πέλαγοσ, αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν νεῶν ἀτά-
 κτωσ τὸν ἐπίπλουσ ποιοῦμεναι ὑπὸ τῶν Καρχηδο-
 νίωσ ἐχειροῦντο. καὶ γάρ τὸ περὶ τὸν ναύαρχον
 20 ἐλάττωμα τοὺσ Φοίνικασ εὐθαρσεστέροσ ἐποίησε,
 τοὺσ δὲ Σικελιώτασ οὐκ εἰσ τὴν τυχοῦσαν ἀθυμίαν
 ἤγαγε. τῆσ δὲ μάχησ τοιοῦτον λαβούσῆσ τὸ τέλος, 5
 οἱ Καρχηδόνοι τοὺσ ἀτάκτωσ φεύγοντασ σφᾶσ φι-
 λοτιμότερον διώξαντεσ διέφθειραν μὲν ναῦσ πλείουσ
 25 τῶν ἑκατόν, τὰ δ' ὑπηρετικὰ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν
 καταστήσαντεσ ἀνήρουν τῶν ναυτῶν τοὺσ διανηχο-
 μένοσ πρὸσ τὸ πέζον στρατόπεδοσ. πολλῶν δ' 6
 ἀπολλυμένων οὐ μακρὰν τῆσ γῆσ, τῶν περὶ τὸν
 Διονύσιον οὐδαμῶσ δυναμένων βοηθῆσαι, πᾶσ ὁ
 30 τόποσ ἔγεμε νεκρῶν καὶ ναυαγίων. ἀπώλοντο μὲν
 οὖν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῶν μὲν Καρχηδονίωσ οὐκ ὀλί-
 γοι, τῶν δὲ Σικελιωτῶν νῆεσ μὲν πλείουσ τῶν

7 ἑκατόν, ἄνδρες δ' ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους. ἀπὸ δὲ τῆς μάχης οἱ μὲν Φοίνικες περὶ τὴν Κατάνην ὀρμίσαντες τὰς τριῆρεις ἀνήψαντο τὰς αἰχμαλώτους ναῦς, καὶ ἀνελκύσαντες αὐτὰς ἐθεράπευον, ὥστε τοῖς Καταναίοις μὴ μόνον ἀκουστόν, ἀλλὰ καὶ θεω- 5 ρητὸν ποιῆσαι τὸ μέγεθος τοῦ προτερήματος.

- 61 Οἱ δὲ Σικελιωταὶ κατὰ τὴν πορείαν ἣν ἐπὶ τῶν Συρακουσῶν ἐποιήσαντο, νομίζοντες πάντως εἰς ἐργώδη πολιορκίαν συγκλεισθήσεσθαι, παρεκάλουν τὸν Διονύσιον εὐθέως ἀπαντᾶν τοῖς περὶ τὸν Ἰμίλ- 10 κωνα * διὰ τὴν γεγενημένην νίκην· τάχα γὰρ τῷ παραδόξῳ τῆς ἐπιφανείας καταπλήξεσθαι τοὺς βαρβάρους καὶ τὸ πρότερον ἐλάττωμα διορθώσεσθαι.
- 2 Διονύσιος δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοῖς παρακαλοῦσι πειθόμενος ἔτοιμος ἦν ἄγειν τὴν δύναμιν ἐπὶ τὸν Ἰμίλ- 15 κωνα· ὡς δὲ τινες τῶν φίλων ἔλεγον αὐτῷ ὅτι κινδυνεύσει τὴν πόλιν ἀποβαλεῖν, ἐὰν Μάγων ἀναχθῆ μετὰ τοῦ στόλου παντὸς ἐπὶ Συρακουσῶν, εὐθέως μετενόησε· καὶ γὰρ τὴν Μεσσήνην ἥδει τῷ παρα- πλησίῳ τρόπῳ τοῖς βαρβάροις ὑποχείριον γεγενη- 20
- 3 μένην, ὥστε οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι νομίζων ἔρημον ποιῆσαι τὴν πόλιν τῶν ἀμυνομένων ἀνέξευξεν ἐπὶ
- 4 Συρακουσῶν. τῶν δὲ Σικελιωτῶν οἱ πλείστοι χαλεπῶς φέροντες ἐπὶ τῷ μὴ βούλεσθαι τοῖς πολεμίοις ἀπαντᾶν, καταλιπόντες τὸν Διονύσιον οἱ μὲν εἰς 25 τὰς ἰδίας πατρίδας, οἱ δ' εἰς τὰ ἐγγὺς τῶν φρουρίων ἀπεχώρησαν. Ἰμίλικων δὲ δυσὶν ἡμέραις κατανύσας εἰς τὸν τῶν Καταναίων αἰγιαλόν, τὰς μὲν ναῦς ἀπάσας ἐνεώλκησε, μεγάλου πνεύματος ἐπιγενομένου, τὴν δὲ δύναμιν ἐφ' ἡμέρας τινὰς ἀνα- 30 λαμβάνων πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς τοὺς τὴν Αἴτην κατέχοντας Καμπανούς, παρακαλῶν ἀποστῆναι τοῦ

Διονυσίου. ἐπηγγέλλετο δ' αὐτοῖς χώραν τε δωρήσεσθαι πολλήν καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων κοινω-
 νούς ποιήσεσθαι· ἐδίδασκε δὲ καὶ τοὺς τὴν Ἐντελλαν
 κατοικοῦντας Καμπανοὺς εὐδοκοῦντας Καρχηδονίοις
 5 καὶ συμμαχοῦντας κατὰ τῶν Σικελιωτῶν, καὶ καθόλου
 691 δὲ τὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπεδείκνυε πολέμιον ὑπάρχον
 τῶν ἄλλων ἔθνῶν. οἱ δὲ Καμπανοὶ δεδωκότες ὁμή-
 ρους τῷ Διονυσίῳ, καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν στρατιω-
 τῶν ἀπεσταλκότες εἰς Συρακούσας, ἠναγκάσθησαν
 10 διατηρῆσαι τὴν πρὸς τὸν Διονύσιον συμμαχίαν, καί-
 περ ἐπιθυμοῦντες μεταβαλέσθαι πρὸς Καρχηδονίους.

Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν καταπεπληγμένος 62
 τοὺς Καρχηδονίους ἀπέστειλε πρεσβευτὴν πρὸς τε
 τοὺς κατ' Ἰταλίαν Ἕλληνας καὶ πρὸς Λακεδαιμο-
 15 νίους, ἔτι δὲ Κορινθίους, Πολύξενον τὸν κηδεστὴν,
 δεόμενος βοηθεῖν καὶ μὴ περιδεῖν τὰς ἐν Σικελίᾳ
 πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἄρδην ἀναιρουμένας. ἐπεμψε
 δὲ καὶ ξενολόγους εἰς Πελοπόννησον μετὰ πολλῶν
 χρημάτων, ἐντειλάμενος ὥς πλείστους ἀθροΐζειν
 20 στρατιώτας, μὴ φειδομένους τῶν μισθῶν. Ἰμίλων
 δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν πολεμίων σκύλοις κοσμήσας τὰς
 ναῦς κατέπλευσεν εἰς τὸν μέγαν λιμένα τῶν Συ-
 ρακοσίων, καὶ πολλὴν τοῖς ἐν τῇ πόλει κατάπληξιν
 ἐπέστησε. διακόσμαι μὲν γὰρ καὶ ὀκτὼ μακροὶ νῆες
 25 εἰσέπλεον ἐν τάξει τὰς εἰρεσίας ποιούμεναι καὶ τοῖς
 ἐκ τοῦ πολέμου λαφύροις πολυτελῶς κεκοσμημένοι,
 μετὰ δὲ ταῦτα αἱ φορητοὶ νῆες εἰσθεόμεναι μὲν
 ὑπὲρ τὰς χιλίας, φέρουσαι δὲ πλείους τῶν πεν-
 τακοσίων, αἱ δὲ πᾶσαι σχεδὸν διςχίλιαι. διὸ καὶ
 30 συνέβαινε τὸν λιμένα τῶν Συρακοσίων, καίπερ
 οὐτὰ μέγαν, ἐμπεφράχθαι μὲν τοῖς σκάφεσι, συγκα-
 λύπτεσθαι δὲ σχεδὸν ἅπαντα τοῖς ἰστίοις. τούτων 3

δὲ καθορισθεισῶν εὐθύς καὶ τὸ πεζὸν στρατόπε-
 δον ἐκ θατέρου μέρους ἀντιπαρήγε, συνεστηκός, ὡς
 μὲν τινες ἀνέγραψαν, ἐκ τριάκοντα μυριάδων πε-
 ζῶν, ἰπέων δὲ τρισχιλίων. ὁ μὲν οὖν στρα-
 τηγὸς τῶν δυνάμεων Ἰμίλκων κατεσκήνωσεν ἐν 5
 τῷ τοῦ Διὸς νεῷ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐν τῷ
 παρακειμένῳ τόπῳ κατεστρατοπέδευσεν, ἀπέχον τῆς
 4 πόλεως σταδίους δώδεκα. μετὰ δὲ ταῦτα Ἰμίλκων
 ἐξήγαγε τὴν στρατιάν ἅπασαν, καὶ πρὸ τῶν τει-
 χῶν ἐξέταξε τὴν δύναμιν, εἰς μάχην προκαλούμε- 10
 νος τοὺς Συρακοσίους. ἐπέπλευσε δὲ καὶ τοῖς λιμέ-
 σιν ἑκατὸν ναυσὶ ταῖς ἀρίσταις, ὅπως καταπλήξῃται
 τοὺς κατὰ τὴν πόλιν καὶ συναναγκάσῃ συγχωρεῖν ἦτ-
 5 τούς εἶναι καὶ κατὰ θάλατταν. οὐδενὸς δ' ἐπέξιέ-
 ναι τολμῶντος τότε μὲν ἀπήγε τὴν δύναμιν εἰς τὴν 15
 στρατοπέδειαν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα
 τὴν χώραν ἐπήγει δειδροτομῶν καὶ πᾶσαν φθειρῶν,
 ὅπως ἅμα μὲν τοὺς στρατιώτας πληρώσῃ παντοίας
 ὠφελείας, ἅμα δὲ τοὺς ἐντὸς τῶν τειχῶν εἰς ἀθυ-
 63 μίαν καταστήσῃ. κατελάβετο δὲ καὶ τὸ τῆς Ἀγρα- 20
 δινῆς προάστειον, καὶ τοὺς νεῶς τῆς τε Δήμητρος
 καὶ Κόρης ἐσύλησεν· ὑπὲρ ὧν ταχὺ τῆς εἰς τὸ θεῖον
 ἀσεβείας ἀξίαν ὑπέσχε τιμωρίαν. ταχὺ γὰρ αὐτῷ 692
 τὰ πράγματα καθ' ἡμέραν ἐγίνετο χεῖρω, καὶ τοῦ
 Διονυσίου θαρροῦντος ἀκροβολισμοὺς συνίστασθαι 25
 2 συνέβαινε προτερεῖν τοὺς Συρακοσίους. ἐγίνοντο
 δὲ καὶ τὰς νύκτας ἐν τῷ στρατοπέδῳ παράλογοι
 ταραχαί, καὶ μετὰ τῶν ὀπλων συνέτρεχον, ὡς τῶν
 πολεμίων ἐπιθεμένων τῷ χάρακι. ἐπεγενήθη δὲ καὶ
 νόσος, ἣ πάντων αὐτοῖς αἰτία κακῶν κατέστη· περὶ 30
 ἧς μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν, ἵνα μὴ προλαμβάνωμεν
 τῇ γραφῇ τοὺς καιροὺς.

Ἰμίλων μὲν οὖν τεῖχος περιβαλὼν τῇ παρεμ- 3
 βολῇ, τοὺς τάφους σχεδὸν πάντας τοὺς σύνεγγυς
 καθεῖλεν, ἐν οἷς τὸν τε Γέλωνος καὶ τῆς γυναικὸς
 αὐτοῦ Δημαρέτης, πολυτελῶς κατεσκευασμένους.
 5 ᾠκοδόμησε δὲ καὶ τρία φρούρια παρὰ θάλατταν, τὸ
 μὲν ἐπὶ τοῦ Πλημυρίου, τὸ δ' ἐπὶ μέσῳ τοῦ λι-
 μένος, τὸ δὲ κατὰ τὸν νεῶν τοῦ Διός· εἰς δὲ ταῦτα
 τὸν τε οἶνον καὶ τὸν σῖτον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπι-
 τηδείων κατεκόμιζε, νομίζων χρονιωτέραν ἔσεσθαι
 10 τὴν πολιορκίαν. ἀπέστειλε δὲ καὶ τὰς ὀλκάδας ναῦς 4
 εἰς τε Σαρδόνα καὶ Λιβύην, ὅπως σῖτον καὶ τὰς
 ἄλλας τροφὰς παρακομίζωσι. Πολύξενος δὲ ὁ Διο-
 νυσίου κηδεστής ἔκ τε Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἰτα-
 λίας παρεγενήθη ναῦς μακρὰς ἄγων τριάκοντα παρὰ
 15 τῶν συμμάχων καὶ ναύαρχον Φαρακίδα Λακεδαι-
 μόνιον.

Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν καὶ Λεπτίνης μετὰ 64
 μακρῶν νεῶν ἀγορὰν βουλόμενοι παρακομίσαι*, οἱ
 δὲ Συρακόσιοι καθ' αὐτούς τε γενόμενοι καὶ κατὰ
 20 τύχην ἰδόντες σιτηγὸν πλοῖον προσφερόμενον, πέντε
 ναυσὶν ἐπέπλευσαν αὐτῷ, καὶ κατακυριεύσαντες κα-
 τήγον εἰς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Καρχηδονίων ἐπ' αὐ- 2
 τοὺς ἀναχθέντων τετταράκοντα ναυσὶν, οἱ Συρα-
 κόσιοι πάσας ἐπλήρωσαν τὰς ναῦς, καὶ ναυμαχή-
 25 σαντες τῆς τε στρατηγίδος νεῶς ἐκυρίευσαν καὶ τῶν
 ἄλλων εἴκοσι καὶ τέτταρας διέφθειραν· καταδιώ-
 ξαντες δὲ τὰς φευγούσας μέχρι τοῦ ναυστάθμου τῶν
 πολεμίων προεκαλοῦντο τοὺς Καρχηδονίους εἰς
 ναυμαχίαν. ἐκείνοι μὲν οὖν διὰ τὸ παράδοξον τε- 3
 30 ταραγμένοι τὴν ἡσυχίαν ἔσχον, οἱ δὲ Συρακόσιοι τὰς
 αἰχμαλώτους ναῦς ἀναψάμενοι κατήγαγον εἰς τὴν
 πόλιν. μετεωρισθέντες δὲ τῷ προτερήματι, καὶ

διαλογιζόμενοι τὸν μὲν Διονύσιον πλεονάκεις ἡττη-
 μένον, αὐτοὺς δὲ χωρὶς ἐκείνου νενικηκότας Καρ-
 4 χηδονίους, φρονήματος ἐπληροῦντο. ἀθροιζόμενοι
 δὲ διελάλουν ὅτι περιορῶσιν αὐτοὺς δουλεύοντας
 Διονυσίῳ, καὶ ταῦτα καιρὸν ἔχοντες τῆς καταλύ- 5
 σεως αὐτοῦ· τὸν μὲν γὰρ ἔμπροσθεν χρόνον ἦσαν
 ἀφωπλισμένοι, τότε δὲ διὰ τὸν πόλεμον τῶν ὄπλων
 ἦσαν κύριοι. οὐ μὴν ἀλλὰ τοιούτων λόγων γινο-
 μένων Διονύσιος κατέπλευσε, καὶ συναγαγὼν ἐκ-
 κλησίαν ἐπήνει τοὺς Συρακοσίους καὶ παρεκάλει 10
 5 θαρρεῖν, ἐπαγγελόμενος ταχέως καταλύσειν τὸν
 πόλεμον. ἤδη δ' αὐτοῦ μέλλοντος διαλύειν τὴν 603
 ἐκκλησίαν ἀναστὰς Θεόδωρος ὁ Συρακόσιος, ἐν
 τοῖς ἰππεύσιν εὐδοκιμῶν καὶ δοκῶν εἶναι πρακτι-
 κός, ἀπετόλμησε περὶ τῆς ἐλευθερίας τοιούτοις 15
 χρήσασθαι λόγοις.

65 Εἰ καὶ τινα προσέψευσται Διονύσιος, τό γε ῥη-
 θέν ὑπ' αὐτοῦ τὸ τελευταῖον ἀληθὲς ἦν, ὅτι ταχέως
 καταλύσει τὸν πόλεμον. τοῦτο δὲ πράξαι δύναιτ'
 ἂν οὐκ αὐτὸς ἀφηγούμενος, ἡττηται γὰρ πολλάκις, 20
 ἀλλὰ τὴν πάτριον ἐλευθερίαν ἀποδοὺς τοῖς πολί-
 2 ταις. νῦν μὲν γὰρ οὐδεὶς ἡμῶν προθύμως ὑπο-
 μένει τοὺς κινδύνους, ὅταν ἢ νίκη μηδὲν ἦττον ἢ τις
 ἦττα· λειψθέντας γὰρ Καρχηδονίοις δεήσει ποιεῖν
 τὸ προσταττόμενον, νικήσαντας δὲ Διονύσιον ἔχειν 25
 βαρύτερον ἐκείνων δεσπότην. Καρχηδόνιοι μὲν γὰρ,
 κἂν πολέμῳ κρατήσωσι, φόρον ὠρισμένον λαβόντες
 οὐκ ἂν ἡμᾶς ἐκώλυσαν τοῖς πατρίοις νόμοις διοι-
 κεῖν τὴν πόλιν· οὗτος δὲ τὰ μὲν ἱερὰ συλήσας, τοὺς
 δὲ τῶν ἰδιωτῶν πλούτους ἅμα ταῖς τῶν κεκτημένων 30
 ψυχαῖς ἀφελόμενος, τοὺς οἰκέτας μισθοδοτεῖ κατὰ
 τῆς τῶν δεσποτῶν δουλείας, καὶ τὰ συμβαίνοντα

κατὰ τὰς τῶν πόλεων ἀλώσεις δεινά, ταῦτ' ἐν
εἰρήνῃ πράττων καταλύσειν ἐπαγγέλλεται τὸν πρὸς
Καρχηδονίου πόλεμον. ἡμῖν δ', ὦ ἄνδρες, οὐχ³
ἦττον τοῦ Φοινικικοῦ πολέμου καταλυτέον ἐστὶ τὸν
5 ἐντὸς τοῦ τείχους τύραννον. ἢ μὲν γὰρ ἀκρόπο-
λις δούλων ὄπλοις τηρουμένη κατὰ τῆς πόλεως ἐπι-
τετείχισται, τὸ δὲ τῶν μισθοφόρων πλῆθος ἐπὶ δου-
λείᾳ τῶν Συρακοσίων ἤθροισται. καὶ κρατεῖ τῆς
πόλεως οὐκ ἐπ' ἴσης βραβεύων τὸ δίκαιον, ἀλλὰ
10 μόναρχος πλεονεξία κρίνων πράττειν πάντα. καὶ
νῦν οἱ μὲν πολέμιοι βραχὺ μέρος ἔχουσι τῆς χώρας,
Διονύσιος δὲ πᾶσαν ποιήσας ἀνάστατον τοῖς τὴν
τυραννίδα συναύξουσιν ἐδώρησατο. μέχρι τίνος οὖν⁴
καρτερήσομεν ταῦτα πάσχοντες ὑπὲρ ὧν οἱ ἀγαθοὶ
15 χάριν τοῦ μὴ λαβεῖν πείραν ἀποθνήσκειν ὑπομέ-
νουσι; καὶ πρὸς μὲν Καρχηδονίους ἀγωνιζόμενοι
τοὺς ἐσχάτους κινδύνους εὐψύχως ὑπομένομεν, πρὸς
δὲ πικρὸν τύραννον ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ περὶ πα-
τρίδος οὐδὲ λόγῳ παρορησίαν ἐτι ἄγειν τολμῶμεν.
20 καὶ ταῖς μὲν τοσαύταις μυριάσι τῶν πολεμίων ἀντι-
ταττόμεθα, μόναρχον δὲ οὐδ' ἀνδραπόδου γενναίου
τὴν ἀρετὴν ἔχοντα πεφρίκαμεν. οὐ γὰρ δήπουθεν⁶⁶
ἀξιώσαι τις ἂν παραβάλλειν Διονύσιον τῷ παλαιῷ
Γέλωνι. ἐκεῖνος μὲν γὰρ διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς μετὰ
25 Συρακοσίων καὶ τῶν ἄλλων Σικελιωτῶν ἠλευθέ-
ρωσε τὴν Σικελίαν ἅπασαν, ὁ δ' ἐν ἐλευθερίᾳ πα-
ραλαβὼν τὰς πόλεις τῶν μὲν ἄλλων ἀπασῶν κυ-
694 ρίους πεποίηκε τοὺς πολεμίους, αὐτὸς δὲ τὴν πα-
τρίδα καταδεδούλωται. κακεῖνος μὲν πολὺ πρὸ τῆς²
30 Σικελίας ἀγωνισάμενος τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ὄντας
συμμάχους οὐδὲ ἰδεῖν τοὺς πολεμίους ἐποίησεν, ὁ
δ' ἀπὸ Μοτύης διὰ πάσης τῆς νήσου φυγῶν συγκέ-

κλεικεν ἑαυτὸν ἐντὸς τῶν τειχῶν, πρὸς μὲν τοὺς
 πολίτας θρασυνόμενος, τοὺς δὲ πολεμίους οὐδὲ κατ'
 3 ὄψιν ἰδεῖν ὑπομένων. τοιγαροῦν ἐκείνος μὲν διὰ τε
 τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μέγεθος τῶν πράξεων οὐ μόνον
 τῶν Συρακοσίων, ἀλλὰ καὶ τῶν Σικελιωτῶν ἔκου-⁵
 σίων παρέλαβε τὴν ἡγεμονίαν, ὃ δ' ἐπ' ὀλέθρῳ
 μὲν τῶν συμμαχῶν, ἐπὶ δουλείᾳ δὲ τῶν πολιτῶν
 στρατηγήσας, πῶς οὐκ ἂν δικαίως ὑπὸ πάντων
 μισοῖτο; οὐ γὰρ μόνον ἡγεμονίας ἀνάξιος, ἀλλὰ καὶ
 4 μυρίων θανάτων τυχεῖν δίκαιος. Γέλα καὶ Καμά-¹⁰
 ρινα διὰ τοῦτον κατεστράφησαν, Μεσσήνη ἄρδην
 ἀνήρηται κατὰ συμμαχίαν, δισμύριοι τῶν συμμα-
 χῶν ἀπολώλασι, τὸ σύνολον εἰς μίαν κατακεκλεί-
 μεθα πόλιν, τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν Ἑλληνίδων
 πασῶν ἀνηρημένων. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀτυχή-¹⁵
 μασι Νάξον καὶ Κατάνην ἐξηνδραποδίσατο, πόλεις
 συμμαχίδας, ἐπικαίρους πόλεις, ἄρδην ἀνήρηκε.
 5 καὶ πρὸς μὲν Καρχηδονίους δύο μάχας ἐνστήσαμε-
 νος ἐν ἑκατέραις ἤττηται, παρὰ δὲ τοῖς πολίταις
 πιστευθεὶς ἅπαξ στρατηγίας εὐθέως ἀφείλετο τὴν²⁰
 ἐλευθερίαν, φονεύων μὲν τοὺς παρρησίαν ἄγοντας
 ὑπὲρ τῶν νόμων, φυγαδεύων δὲ τοὺς ταῖς οὐσίαις
 προέχοντας, καὶ τὰς μὲν τῶν φυγάδων γυναῖκας
 οἰκέταις καὶ μιγάσιν ἀνθρώποις συνοικίζων, τῶν δὲ
 πολιτικῶν ὄπλων βαρβάρους καὶ ξένους ποιῶν κυ-²⁵
 6 ρίους. καὶ ταῦτ' ἐπραξεν, ὃ Ζεῦ καὶ θεοὶ πάν-
 τες, ὑπηρέτης ἀρχαίων, ἀπεγνωσμένος ἄνθρωπος.
 67 καὶ ποῦ τὸ φιλελεύθερον τῶν Συρακοσίων; ποῦ
 δ' αἱ τῶν προγόνων πράξεις; ἐῷ τὰς ἐφ' Ἰμέρα
 τριάκοντα μυριάδας ἄρδην ἀναιρεθείσας Καρχηδο-³⁰
 νίων, παρήμι τὴν τῶν μετὰ Γέλωνα τυράννων
 κατάλυσιν· ἀλλ' ἐχθρὸς καὶ πρῶην Ἀθηναίων τηλι-

καύταις δυνάμεσιν ἐπὶ Συρακούσας στρατευσάντων,
 οἱ πατέρες ἡμῶν οὐδὲ τον ἀπαγγελοῦντα τὴν συμ-
 φορὰν ἀπέλιπον. ἡμεῖς δὲ τηλικούτον ἔχοντες πατέ- 2
 ρων παράδειγμα ἀρετῆς τοῖς Διονυσίου προστάγ-
 5 μασιν ὑπακούομεν, καὶ ταῦτα τῶν ὄπλων ὄντες
 κήριοι; θεῶν γὰρ τις πρόνοια μετὰ τῶν συμμάχων
 ἐν τοῖς ὅπλοις ἡμᾶς συνήγαγε πρὸς τὸ τὴν ἐλευθε-
 ρίαν ἀνακτήσασθαι, καὶ πάρεστι τήμερον ἄνδρας
 ἀγαθοὺς γενομένους καὶ συμφρονησάντας ἀπαλλα-
 10 γῆναι τῆς βαρείας ἀνάγκης. τὸν μὲν γὰρ ἔμπρο- 3
 σθεν χρόνον παρωπλισμένοι * συμμάχων ὄντες, τῷ
 δὲ τῶνμισθοφόρων πλήθει τηρούμενοι, σχεδὸν
 εἴκομεν τῷ τῆς ἀνάγκης καιρῷ· νῦν δὲ τῶν ὄπλων
 695 κυριεύοντες καὶ τοὺς συμμάχους ἅμα βοηθοὺς καὶ
 15 θεατὰς ἔχοντες τῆς ἀρετῆς, μὴ παραχωρήσωμεν,
 ἀλλὰ ποιήσωμεν φανερὸν ὡς διὰ καιρὸν, οὐ δι'
 ἀνανδρίαν ὑπεμείναμεν δουλεύειν. οὐκ αἰσχυνό- 4
 μεθα τῶν πολέμων ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν τὰ κατὰ
 τὴν πόλιν ἱερὰ σεσυληκότα, καὶ τηλικούτων πραγμά-
 20 των ποιῶντες προστάτην ᾧ βίον ἰδιωτικὸν οὐδ' ἂν
 εἰς εὐφροῶν διοικεῖν ἐπιτρέψειε; καὶ τῶν ἄλλων
 ἐν τοῖς πολέμοις μάλιστα τηρούντων τὰ πρὸς τοὺς
 θεοὺς ὅσια διὰ τὸ μέγεθος τῶν κινδύνων, ἡμεῖς
 τὸν ἐπ' ἀσεβείᾳ διωνομασμένον ἐλπίζομεν καταλύ-
 25 σειν τὸν πόλεμον; καίτοι γε εἴ τις βούλεται τὰ κρι- 68
 βῆς ζητεῖν, εὐρήσει Διονύσιον οὐχ ἥττον τοῦ πολέ-
 μου τὴν εἰρήνην εὐλαβοῦμενον. νῦν μὲν γὰρ διὰ
 τὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβον νομίζει τοὺς Συρα-
 κοσίους μηδὲν ἐπιχειρήσειν κατ' αὐτοῦ πράξει, κα-
 30 ταπονηθέντων δὲ τῶν Καρχηδονίων ἀντιλήψεσθαι
 τῆς ἐλευθερίας, τῶν μὲν ὄπλων κυριεύοντας, διὰ
 δὲ τὰς πράξεις πεφρονηματισμένους. διὰ τοῦτο γὰρ; 2

οἶμαι, κατὰ μὲν τὸν πρῶτον πόλεμον προδοὺς Γέ-
 λαν καὶ Καμάριναν ταύτας ἀοικήτους ἐποίησεν, ἐν
 δὲ ταῖς συνθήκαις ἐκδότους τὰς πλείστας Ἑλληνίδας
 3 πόλεις συνέθετο. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐν εἰρήνῃ Νάξον
 καὶ Κατάνην παρασπονδῶν ἔξανδραποδισάμενος ἦν 5
 μὲν κατέσκαψεν, ἦν δὲ τοῖς ἐξ Ἰταλίας Καμπανσίς
 4 οἰκητήριον ἔδωκεν. ἐπειδὴ δὲ ἐκείνων ἀπολομένων
 οἱ περιλειφθέντες πολλάκις ἐπεβάλλοντο καταλύσαι
 τὴν τυραννίδα, πάλιν τοῖς Καρχηδονίοις πόλεμον
 κατήγγειλεν· οὐ γὰρ οὕτως εὐλαβεῖτο λύσαι τὰς 10
 συνθήκας παρὰ τοὺς ὄρκους ὥς ἐφοβεῖτο τὰ περι-
 λελειμμένα συστήματα τῶν Σικελιωτῶν. καὶ δὴ
 φαίνεται διὰ παντὸς ἐπηγρουπνηκῶς τῇ τούτων ἀπω-
 5 λείᾳ. καὶ πρῶτον μὲν περὶ Πάνορμον δυνάμενος
 παρατάξασθαι τοῖς πολεμίοις, ἀποβαινόντων ἐκ τῶν 15
 νεῶν καὶ τὰ σώματα κακῶς ἐχόντων διὰ τὸν σάλον,
 οὐκ ἤβουλήθη· μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Μεσσήνην ἐπί-
 καιρον καὶ τηλικαύτην πόλιν ἀβοήθητον περιιδῶν
 εἶασε κατασκαφῆναι, ὅπως μὴ μόνον ὡς πλείστοι
 διαφθείρωνται τῶν Σικελιωτῶν, ἀλλὰ καὶ Καρχη- 20
 δόνιοι τὰς ἐξ Ἰταλίας βοθηρίας καὶ τοὺς ἐκ Πελο-
 6 ποννήσου στόλους ἐμφράξωσι. τὸ δὲ τελευταῖον ἐν
 τῷ Καταναίων αἰγιαλῷ διηγωνίσατο, παρεῖς πρὸς
 τῇ πόλει τὴν μάχην συστήσασθαι πρὸς τὸ τοὺς ἐλατ-
 τουμένους καταφεύγειν εἰς τοὺς οἰκείους λιμένας. 25
 μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν μεγάλων πνευμάτων ἐπιγε-
 νομένων, καὶ τῶν Καρχηδονίων ἀναγκασθέντων
 νεωκῆσαι τὸν στόλον, καιρὸν εἶχε τοῦ νικᾶν κάλ-
 7 λιστον· τὸ μὲν γὰρ πεζὸν στράτευμα τῶν πολε-
 μίων οὐπω κατηντηκὸς ἦν, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ χει- 30
 μῶνος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν αὐτοῖς τὰς ναῦς ἐξέβραττε.
 τότε συνεπιθεμένων ἡμῶν πεζῇ πάντων ἠναγκά- 696

σθησαν ἂν ἀποβαίνοντες ἀλίσκεσθαι ῥαδίως ἢ πρὸς τὰ κύματα βιαζόμενοι τὸν αἰγιαλὸν πληρῶσαι ναυαγίων.

Ἄλλὰ τὸ μὲν Διονυσίου κατηγορεῖν ἐν Συρα- 69
 5 κοβίοις ἐπὶ πλέον οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω. εἰ γὰρ οἱ δι' αὐτῶν τῶν ἔργων ἀνήκεστα παθόντες οὐκ ἐγείρονται τοῖς θυμοῖς, ἤπου τοῖς λόγοις προαχθήσονται πρὸς τὴν κατὰ τοῦτου τιμωρίαν. καὶ ταῦτ' ἰδόντες αὐτὸν πολίτην μὲν γεγονότα πονη-
 10 ρότατον, τύραννον δὲ πικρότατον, στρατηγὸν δὲ πάντων ἀγεννέστατον. ὁσάκις μὲν γὰρ σὺν τούτῳ 2 παρεταξάμεθα, τοσαυτάκις ἠττήθημεν. νυνὶ δὲ καθ' αὐτοὺς ὀλίγαις ναυσὶ τὴν πᾶσαν τῶν πολεμίων δύναμιν κατεναυμαχήσαμεν. διόπερ ἕτερον ἡγεμόνα
 15 ζητητέον, ὅπως μὴ τὸν σεσυληκότα τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς στρατηγὸν ἔχοντες ἐν τῷ πολέμῳ θεομαχῶμεν. φανερῶς γὰρ τὸ δαιμόνιον ἀντιπράττει τοῖς τὸν 3 ἀσεβέστατον προχειρισαμένοις ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν. τὸ γὰρ μετὰ μὲν τούτου πάσας τὰς δυνάμεις ἠττή-
 20 σθαι, χωρὶς δὲ τούτου καὶ βραχὺ μέρος ἱκανὸν εἶναι καταπολεμηῆσαι Καρχηδονίους, πῶς οὐ πᾶσιν ὄρατὴν ἔχει τὴν τῶν θεῶν ἐπιφάνειαν; διόπερ, ὡ 4 ἄνδρες, ἐὰν μὲν ἐκὼν ἀποτίθῃται τὴν ἀρχήν, ἐάσωμεν αὐτὸν ἀπαλλάττεσθαι μετὰ τῶν ἰδίων ἐκ τῆς πόλεως. ἐὰν δὲ μὴ βούληται, καιρὸν ἔχομεν κάλλιστον τὸν
 25 παρόντα πρὸς τὸ τῆς ἐλευθερίας ἀντιλαμβάνεσθαι. πάντες συνεληλύθαμεν, κύριοι τῶν ὅπλων ἐσμέν, συμμάχους ἔχομεν παρόντας οὐ μόνον τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Ἑλληνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου. τὴν δὲ ἡγεμονίαν δοτέον κατὰ τοὺς νόμους πολίταις 5
 30 ἢ τοῖς κατὰ τὴν μητρόπολιν οἰκοῦσι Κορινθίοις ἢ τοῖς ἀφηγουμένοις τῆς Ἑλλάδος Σπαρτιαταῖς.

- 70 Τοιούτοις τοῦ Θεοδώρου χρησαμένου λόγοις, οἱ μὲν Συρακόσιοι μετέωροι ταῖς ψυχαῖς ἐγένοντο καὶ πρὸς τοὺς συμμαχοὺς ἀπέβλεπον, Φαρακίδου δὲ τοῦ Λακεδαιμονίου ναυαρχοῦντος τῶν συμμαχῶν καὶ παρελθόντος ἐπὶ τὸ βῆμα, πάντες προσ-
 2 ἐδόκων ἀρχηγὸν ἔσεσθαι τῆς ἐλευθερίας. ὁ δὲ τὰ πρὸς τὸν τύραννον ἔχων οἰκείως ἔφησεν αὐτὸν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀπεστάλθαι Συρακοσίοις καὶ Διονυσίῳ συμμαχεῖν πρὸς Καρχηδονίους, ἀλλ' οὐ Διονυσίου τὴν ἀρχὴν καταλύειν. παρὰ δὲ τὴν προσ-
 10 δοκίαν γενομένης τῆς ἀποφάσεως, οἱ μὲν μισθοφόροι συνέδραμον πρὸς τὸν Διονύσιον, οἱ δὲ Συρακόσιοι καταπλαγέντες τὴν ἡσυχίαν εἶχον, πολλὰ
 3 τοῖς Σπαρτιάταις καταρώμενοι· καὶ γὰρ τὸ πρότερον Ἀρέτης ὁ Λακεδαιμόνιος, ἀντιλαμβανομένων αὐτῶν
 15 τῆς ἐλευθερίας ἐγένετο προδότης, καὶ τότε Φαρακίδας ἐνέστη ταῖς ὁρμαῖς τῶν Συρακοσίων. ὁ δὲ Διονύσιος τότε μὲν ἐγένετο περίφοβος καὶ διέλυσε τὴν ἐκκλησίαν, μετὰ δὲ ταῦτα φιλανθρώποις λό-
 20 γοις χρησάμενος καθωμίλει τὰ πλήθη, καὶ τινὰς 697 μὲν δωρεαῖς ἐτίμα, τινὰς δὲ ἐπὶ τὰ συσσίτια παρελάμβανε.
- 4 Καρχηδονίοις δὲ μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ προαστείου καὶ τὴν σύλησιν τοῦ τε τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης ἱεροῦ ἐνέπεσεν εἰς τὸ στράτευμα νόσος· συνε-
 25 πελάβετο δὲ καὶ τῆ τοῦ δαιμονίου συμφορᾶ τὸ μυριαδάς εἰς ταῦτ' συναθροισθῆναι καὶ τὸ τῆς ὥρας εἶναι πρὸς τὰς νόσους ἐνεργότατον, ἔτι δὲ τὸ ἔχειν
 5 ἐκεῖνο τὸ θέρος καύματα παρηλλαγμένα. ἔοικε δὲ καὶ ὁ τόπος αἴτιος γεγενῆσθαι πρὸς τὴν ὑπερβολὴν
 30 τῆς συμφορᾶς· καὶ γὰρ Ἀθηναῖοι πρότερον τὴν αὐτὴν ἔχοντες παρεμβολὴν πολλοὶ διεφθάρησαν ὑπὸ

τῆς νόσου, ἐλώδους ὄντος τοῦ τόπου καὶ κολίου.
 πρῶτον μὲν πρὶν ἥλιον ἀνατεῖλαι διὰ τὴν ψυχρό- 6
 τητα τὴν ἐκ τῆς αὔρας τῶν ὑδάτων φρίκη κατεῖχε
 τὰ σώματα· κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν ἢ θερμότης
 5 ἐπιγινεῖ, ὡς ἂν τοσοῦτου πλήθους ἐν στενωπῷ τόπῳ
 συνηθροισμένου. ἤψατο μὲν οὖν ἡ νόσος πρῶτον 71
 τῶν Λιβύων, ἐξ ὧν πολλῶν ἀποθνησκόντων τὸ
 μὲν πρῶτον ἔθαπτον τοὺς τετελευτηκότας, μετὰ δὲ
 ταῦτα διὰ τε τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν καὶ διὰ τὸ τοὺς
 10 νοσοκομοῦντας ὑπὸ τῆς νόσου διαρπάζεσθαι οὐδεὶς
 ἐτόλμα προσιέναι τοῖς κάμνουσι. παραιρεθείσης
 οὖν καὶ τῆς θεραπείας ἀβοήθητος ἦν ἡ συμφορά.
 διὰ γὰρ τὴν τῶν ἀθάπτων δυσωδίαν καὶ τὴν ἀπὸ 2
 τῶν ἐλῶν σηπεδόνα πρῶτον μὲν ἤρχετο τῆς νόσου
 15 κατάρρους, μετὰ δὲ ταῦτ' ἐγίνετο περὶ τὸν τρά-
 χηλον οἰδήματα· ἐκ δὲ τοῦ κατ' ὀλίγον ἠκολού-
 θουν πυρετοὶ καὶ περὶ τὴν θάχην νεύρων πόνοι καὶ
 τῶν σκελῶν βαρῦτητες· εἰτ' ἐπεγίνοντο δυσεντερία
 καὶ φλύκταιναι περὶ τὴν ἐπιφάνειαν ὅλην τοῦ σώ-
 20 ματος. τοῖς μὲν οὖν πλείστοις τοιοῦτον ἦν τὸ πά- 3
 θος· τινὲς δ' εἰς μανίαν καὶ λήθην τῶν ἀπάντων
 ἐπίπτον, οἳ περιπορευόμενοι τὴν παρεμβολὴν ἐξε-
 στῶτες τοῦ φρονεῖν ἔτυπτον τοὺς ἀπαντῶντας. κα-
 θόλου δὲ συνέβη καὶ τὴν ἀπὸ τῶν λατρῶν βοήθειαν
 25 ἄπρακτον εἶναι διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πάθους καὶ τὴν
 ὀξύτητα τοῦ θανάτου· πεμπταῖοι γὰρ ἢ τὸ πλείστον
 ἐκταῖοι μετήλλαττον, δεινὰς ὑπομένοντες τιμωρίας,
 ὥσθ' ὑπὸ πάντων μακαρίζεσθαι τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ
 τετελευτηκότας. καὶ γὰρ οἱ τοῖς κάμνουσι παρε- 4
 30 δρεύοντες ἐνέπιπτον εἰς τὴν νόσον ἅπαντες, ὥστε
 δεινὴν εἶναι τὴν συμφορὰν τῶν ἀρρωστούντων, μη-
 δενὸς θέλοντος ὑπηρετεῖν τοῖς ἀτυχοῦσιν. οὐ γὰρ

μόνον οἱ μηδὲν προσήκοντες ἀλλήλους ἐγκατέλειπον, ἀλλ' ἀδελφοὶ μὲν ἀδελφούς, φίλοι δὲ τοὺς συνήθεις ἠναγκάζοντο προΐεσθαι διὰ τὸν ὑπὲρ αὐτῶν φόβον.

- 72 Διονύσιος δὲ ἐπειδὴ τὴν περὶ Καρχηδονίου συμφορὰν ἤκουσεν, ὀγδοήκοντα μὲν ναῦς πληρώσας 5 Φαρακίδα καὶ Λεπτίνη τοῖς ναυάρχοις ἐπέταξεν ἅμ' ἡμέρα τὸν ἐπίπλου τὰς πολεμίας ναυσι ποιήσασθαι, αὐτὸς δ' ἀσελήνου τῆς νυκτὸς οὔσης περιήγαγε τὴν δύναμιν, καὶ περιελθὼν ἐπὶ τὸ τῆς Κυάνης ἱερὸν ἔλαθε τοὺς πολεμίους ἅμ' ἡμέρα προσιών 10 698
- 2 τῇ παρεμβολῇ. τοὺς μὲν οὖν ἱππεῖς καὶ μισθοφόρων πεζοὺς χιλίους προαπέστειλεν εἰς τὸ πρὸς τὴν μεσόγειον ἀνατεῖνον μέρος τῆς τῶν Καρχηδονίων στρατοπεδείας. οὗτοι δ' ἦσαν οἱ μισθοφόροι τῷ Διονυσίῳ παρὰ πάντας ἀλλοτριώτατοι καὶ πλεονά- 15
- 3 κισ στάσεις καὶ ταραχὰς ποιοῦντες. διόπερ ὁ μὲν Διονύσιος τοῖς ἱππεῦσιν ἦν παρηγγελκῶς, ὅταν ἐξάπτωνται τῶν πολεμίων, φεύγειν καὶ τοὺς μισθοφόρους ἐγκαταλιπεῖν· ὧν ποιησάντων τὸ προεταχθὲν οὗτοι μὲν ἅπαντες κατεκόπησαν, ὁ δὲ Διο- 20
- νύσιος ἅμα τὴν τε παρεμβολὴν καὶ τὰ φρούρια πολιορκεῖν ἐπεχείρησε· καὶ τῶν βαρβάρων διὰ τὸ παράδοξον καταπεπληγμένων καὶ παραβοηθούτων τεταραγμένως, αὐτὸς μὲν φρούριον τὴν καλουμένην Πολίχναν εἴλε κατα κράτος, ἐκ δὲ θατέρου μέ- 25
- ρους οἱ ἱππεῖς καὶ τινες τῶν τριήρων προσπλεύσασαι τὸ πρὸς τῷ Δάσκωνι χωρίου ἐξεπολιόρκησαν.
- 4 εὐθύς δ' αἱ τε νῆες ἅπασαι τὸν ἐπίπλου ἐποίησαντο, καὶ κατὰ τὰς τῶν φρουρίων ἀλώσεις ἐπαλάλαξαντος τοῦ στρατοπέδου περιδεεῖς οἱ βάρβαροι 30
- καθειστήκεσαν. ἐξ ἀρχῆς μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ πεζὸν στρατεύμα πάντες συνέδραμον, ἀμυνόμενοι τοὺς τὴν

παρεμβολὴν πολιορκουῦντας· ὡς δὲ καὶ τὸν τῶν νεῶν
 ἐπίπλουν εἶδον, πάλιν ἐξεβοήθουν ἐπὶ τὸν ναύ-
 σταθμον· καταταχούμενοι δ' ὑπὸ τῆς ὀξύτητος τοῦ
 καιροῦ τὴν ἑαυτῶν σπουδὴν εἶχον ἄπρακτον. ἔτι 5
 5 γὰρ αὐτῶν ἀναβαινόντων ἐπὶ τὰ καταστρώματα καὶ
 πληρούντων τὰς τριήρεις, αἱ πολέμιαι νῆες ταῖς
 εἰρεσίαις ἐλαννόμεναι πλαγίαις ἐνέθειον μόγισ. ἐκ
 μὲν οὖν μιᾶς ἐπικαίρου πληγῆς κατέδυον τὰς τι-
 10 τρωσκομένας ναῦς· αἱ δὲ πλείοσιν ἐμβολαῖς ἀναρ-
 ρήττουσαι τὰς συγγεγομφωμένας σανίδας δεινὴν
 ἐκπληξιν τοῖς ἀντιτατιομένοις παρείχοντο. πάντη 6
 δὲ τῶν ἐξοχωτάτων νεῶν θραυομένων, αἱ μὲν ἐκ
 τῶν ἐμβόλων ἀναρρηττόμεναι λακίδες ἐξαισίον ἐποι-
 οῦντο ψόφον, ὃ δὲ παρὰ τὴν μάχην παρήκων αἰ-
 15 γιαλὸς ἔγεμε νεκρῶν. οἱ δὲ Συρακόσιοι τῷ προτε- 73
 ρήματι συμφιλοτιμούμενοι κατὰ πολλὴν σπουδὴν
 ἀλλήλους ἔφθανον ἐπιπηδῶντες ταῖς πολεμίαις ναυσί,
 καὶ τοὺς βαρβάρους καταπεπληγμένους τὸ μέγεθος
 τῆς περιστάσεως περιχυθέντες ἐφόνευον. οὐ μὴν 2
 20 οὐδ' οἱ πεξῆ τῷ ναυστάθμῳ προσβάλλοντες ἐλεί-
 ποντο τῆς τούτων σπουδῆς· ἐν οἷς συνέβαινεν εἶναι
 καὶ αὐτὸν τὸν Διούσιον, παριππενκότα πρὸς τὸ
 κατὰ Δάσκωνα μέρος. εὐρόντες γὰρ πεντηκοντό-
 25 ρους τετταράκοντα νενεωλκημένας, καὶ κατὰ τὸ
 συνεχὲς ναῦς παρορμούσας ὀλκάδας καὶ τινὰς τῶν
 τριήρων, πῦρ εἰς αὐτὰς ἐνήκαν. ταχὺ δὲ τῆς φλο- 3
 γὸς εἰς ὕψος ἀρθείσης καὶ χεομένης ἐπὶ πολὺν τό-
 πον ἐφλέγετο τὰ σκάφη, καὶ τῶν ἐμπόρων τε καὶ
 699 ναυκλήρων οὐδεὶς ἐδύνατο παραβοηθῆσαι διὰ τὸ πλη-
 30 θος τοῦ πυρός. ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου πνεύματος
 ἐκ τῶν νενεωλκημένων σκαφῶν ἐφέρετο τὸ πῦρ ἐπὶ
 τὰς ὀρμούσας ὀλκάδας. τῶν δ' ἀνδρῶν ἐκκολυμ- 4

βάντων διὰ τὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς φόβον, καὶ τῶν
 ἀγκυρίων ἀποκαομένων, διὰ τὸν κλύδωνα συνέ-
 κρουον αἱ νῆες, καὶ τινὲς μὲν ὑπ' ἀλλήλων συν-
 τριβόμεναι διεφθείροντο, τινὲς δὲ ὑπὸ τοῦ πνεύ-
 ματος ᾧθούμεναι, αἱ πλεῖσται δ' ὑπὸ τοῦ πυρὸς 5
 ἀπώλλυντο. ἔνθα δὴ τῶν φορηγῶν πλοίων ἀνα-
 φερομένης τῆς φλογὸς διὰ τῶν ἰστίων καὶ τὰς κε-
 ραίας καταφλεγούσης, τοῖς ἐκ τῆς πόλεως θεατρι-
 κὴν συνέβαινε γίνεσθαι τὴν θέαυ καὶ τοῖς δι'
 ἀσέβειαν κεραινωθεῖσι φαίνεσθαι παραπλησίαν τὴν 10
 74 ἀπώλειαν τῶν βαρβάρων. διόπερ τοῖς εὐτυχήμασι
 μετεωριζόμενοι τὰ πορθμεῖα συνεπλήρουν οἱ τε
 πρεσβύτατοι τῶν παίδων καὶ τῶν παρηγμακότων
 ταῖς ἡλικίαις οἱ μὴ τελέως ὑπὸ τοῦ γήρως κατα-
 πονούμενοι, πρὸς δὲ τὰς κατὰ τὸν λιμένα ναῦς 15
 ὡς ἔτυχε προσπλέοντες ἀθρόοι τὰς μὲν προδιεφθα-
 μένας ὑπὸ τοῦ πυρὸς διήρπαζον, ἐκλέγοντες τῶν
 χρησίμων τὰ δυνάμενα βοηθείας τυχεῖν, τὰς δ' ἀκε-
 2 ραίους ἐξαπτόμενοι κατήγον εἰς τὴν πόλιν. οὕτως
 οὐδὲ οἱ τῶν κατὰ πόλεμον ἀφιέμενοι διὰ τὰς ἡλι-
 κίας καρτερεῖν ἐδύναντο, διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 χαρᾶς ἢ φιλοτιμίᾳ τῆς ψυχῆς κατίσχυε τὴν ἡλικίαν.
 τοῦ δὲ περὶ τὴν νίκην λόγου διαρρυσθέντος κατὰ τὴν
 πόλιν, τὰς οἰκίας ἐξέλειπον ὁμοῦ τοῖς οἰκέταις παῖ-
 3 δες καὶ γυναῖκες, καὶ πάντων σπυδόντων ἐπὶ τὰ 25
 τείχη πᾶς τόπος ἔγεμε τῶν θεωμένων. τούτων δ'
 οἱ μὲν εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας ἐκτείνοντες ἠν-
 χαρίστουν τοῖς θεοῖς, οἱ δὲ τῆς τῶν ἱερῶν συλή-
 σεως ἔφασαν εἰληφέναι τοὺς βαρβάρους τὴν παρὰ
 4 τοῦ δαιμονίου τιμωρίαν. ἐφαίνετο γὰρ διὰ μακροῦ 30
 θεομαχία παραπλήσιος ἢ θέαυ, τοσοῦτων μὲν νεῶν
 πυρπολουμένων, τῆς δὲ φλογὸς διὰ τῶν ἰστίων εἰς

ὑψος ἀναφερομένης, καὶ τῶν μὲν Ἑλλήνων καθ' ἕναστος τῶν προτερημάτων ἐπισημαινομένων ἐξαισῶ βοῆ, τῶν δὲ βαρβάρων διὰ τὴν ἐκπληξιν τοῦ δεινοῦ πολὺν θόρυβον καὶ κραυγὴν σύμμικτον ποι-
5 ούντων.

Οὐ μὴν ἀλλὰ τότε μὲν τῆς νυκτὸς ἐπιγενομέ- 5
νης ἡ μάχη διελύθη, καὶ Διονύσιος ἐπεστράτοπέ-
δευσε τοῖς βαρβάροις πρὸς τῷ τοῦ Διὸς ἱερῷ πα-
ραεμβολὴν ποιησάμενος. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι κατὰ γῆν 75
10 ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν ἠττημένοι διεπρεσβεύσαντο
πρὸς Διονύσιον λάθρα τῶν Συρακοσίων· ἠξίου δὲ
αὐτὸν ἀφιέναι τοὺς περιλειπομένους εἰς Λιβύην δια-
κομισθῆναι, καὶ τὰ κατὰ τὴν παραεμβολὴν αὐτοῖς
ὄντα τριακόσια τάλαντα δώσειν ἐπηγγέλλοντο. ὁ δὲ 2
15 Διονύσιος ἅπαντας μὲν ἀδύνατον εἶναι φυγεῖν ἀπε-
φαίνετο, τοὺς δὲ πολιτικούς συνεχώρησε μόνους
νυκτὸς ἀπελθεῖν λάθρα κατὰ θάλατταν· ἦδει γὰρ
700 τοὺς Συρακοσίους καὶ τοὺς συμμάχους οὐκ ἐπιτρέ-
ψοντας αὐτῷ περὶ τούτων συγχωρεῖν τοῖς πολεμίοις.
20 ταῦτα δ' ἐπρυττεν ὁ Διονύσιος οὐ βουλόμενος τε- 3
λέως ἀπολέσθαι τὴν τῶν Καρχηδονίων δύναμιν,
ὅπως οἱ Συρακοσίοι διὰ τὸν ἀπὸ τούτων φόβον
μηδέποτε σχολὴν λάβωσιν ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθε-
ρίας. ὁ μὲν οὖν Διονύσιος συνθέμενος εἰς ἡμέραν
25 τετάρτην ὑπὸ νύκτα τὴν φυγὴν τοῖς Καρχηδονίοις,
τὸ στρατόπεδον ἀπήγαγεν εἰς τὴν πόλιν· ὁ δ' Ἰμίλ- 4
κων νυκτὸς παρακομίσας εἰς τὴν ἀκρόπολιν τὰ τρια-
κόσια τάλαντα παρέδωκε τοῖς ἐν τῇ Νήσῳ τεταγμέ-
νοις ὑπὸ τοῦ τυράννου, αὐτὸς δέ, ἐπεὶ παρῆν ὁ
30 συγγεόμενος χρόνος, νυκτὸς ἐπλήρωσε τετταράκοντα
τριήρεις τῶν πολιτικῶν, καὶ καταλιπὼν τὸ λοιπὸν
ἅπαν στρατόπεδον ὤρμησε φεύγειν. ἦδη δ' αὐτοῦ 5

τὸν λιμένα διεκπεπλευκότος ἤσθοντό τινες τῶν Κο-
 ρινθίων τὸν δρασμὸν, καὶ ταχέως ἀπήγγειλαν τῷ
 Διονυσίῳ. τοῦ δὲ τοὺς στρατιώτας τε καλοῦντος
 εἰς τὰ ὄπλα καὶ κατὰ σχολὴν τοὺς ἡγεμόνας ἀθροί-
 ζοντος, οὐκ ἀνέμειναν αὐτὸν οἱ Κορίνθιοι, ταχὺ δ' ⁵
 ἀναχθέντες ἐπὶ τοὺς Καρχηδονίους, καὶ πρὸς ἀλ-
 λήλους ἐν ταῖς εἰρεσίαις φιλοτιμούμενοι, τὰς ἐσχά-
 τας Φοινίσσας ναῦς κατέλαβον, ἄς τοῖς ἐμβόλοις
 6 συντρίψαντες κατέδυσαν. μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος
 μὲν ἐξήγαγε τὴν δύναμιν, οἱ δὲ συμμαχοῦντες τοῖς ¹⁰
 Καρχηδονίοις Σικελοὶ φθάσαντες τοὺς Συρακοσίους
 ἔφυγον διὰ τῆς μεσογείου, καὶ σχεδὸν πάντες διε-
 7 σώθησαν εἰς τὰς πατρίδας. καὶ Διονύσιος μὲν τὰς
 ὁδοὺς διαλαβὼν φυλακαῖς ἀπήγαγε τὴν δύναμιν
 ἐπὶ τὴν τῶν πολεμίων στρατοπεδείαν ἔτι νυκτὸς ¹⁵
 οὔσης· οἱ δὲ βάρβαροι καταλειφθέντες ὑπὸ τοῦ
 στρατηγοῦ καὶ τῶν Καρχηδονίων, ἔτι δὲ τῶν Σι-
 8 κελῶν, ἠθύμησαν καὶ καταπλαγέντες ἔφυγον. οἱ
 μὲν ἐν ταῖς ὁδοῖς ταῖς προφυλακαῖς ἐπιπίπτοντες
 συνελαμβάνοντο, οἱ δὲ πλεῖστοι τὰ ὄπλα ῥίπτουν- ²⁰
 τες συνήντων, δεόμενοι φείσασθαι τοῦ βίου· μόνοι
 δὲ Ἴβηρες ἠθροισμένοι μετὰ τῶν ὀπλων ἐπεκηρυ-
 9 κεύοντο περὶ συμμαχίας. Διονύσιος δὲ πρὸς μὲν
 τούτους σπεισάμενος κατέταξε τοὺς Ἴβηρας εἰς τοὺς
 μισθοφόρους, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐξώγησε καὶ ²⁵
 τὴν ἀποσκευὴν ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάσαι.
 76 Οὕτω μὲν οὖν τοῖς Καρχηδονίοις ἡ τύχη τάχιον
 τὴν μεταβολὴν ἐποίησε, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔδει-
 ξεν ὡς οἱ μείζον τοῦ καθήκοντος ἐπαιρόμενοι τα- ³⁰
 2 χέως ἐξελέγχουσι τὴν ἰδίαν ἀσθένειαν. ἐκείνοι γὰρ
 τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεων σχεδὸν ἀπασῶν
 πλὴν Συρακουσῶν κρατοῦντες, καὶ ταύτην ἀλώ-

σεσθαι προσδοκῶντες, ἐξαίφνης ὑπὲρ τῆς ἰδίας πα-
 τριδος ἀγωνιᾶν ἠναγκάσθησαν, καὶ τοὺς τάφους
 τῶν Συρακοσίων ἀνατρέψαντες πεντεκαίδεκα μυ-
 ριάδας ἐπέιδον ἀτάφους διὰ τὸν λοιμὸν σεσωρευ-
 5 μένους, πυρπολήσαντες δὲ τὴν χώραν τῶν Συρα-
 701 κοσίων ἐκ μεταβολῆς εὐθύς εἶδον τὸν ἴδιον στόλον
 ἐμπυρισθέντα, εἰς δὲ τὸν λιμένα πάσῃ τῇ δυνάμει
 καταπλέοντες ὑπερηφάνως, καὶ τοῖς Συρακοσίοις
 ἐπιδεικνύμενοι τὰς ἑαυτῶν εὐτυχίας, ἠγνόουν ἑαυ-
 10 τοὺς μέλλοντας νυκτὸς ἀποδράσεσθαι καὶ τοὺς συμ-
 μάχους ἐκδότους καταλιπεῖν τοῖς πολεμίοις. αὐτὸς 3
 δὲ ὁ στρατηγὸς ὁ ποιησάμενος σκηνὴν μὲν τὸ τοῦ
 Διὸς ἱερόν, πρόσοδον δὲ τὸν ἐκ τῶν ἱερῶν συλη-
 θέντα πλοῦτον, αἰσχροῦς μετ' ὀλίγων εἰς Καρχηδόνα
 15 διέφυγεν, ὅπως μὴ τὸν ὀφειλόμενον τῇ φύσει θά-
 νατον ἀποδοῦς ἀθῶος γένηται τῶν ἀσεβημάτων,
 ἀλλ' ἐν τῇ πατρίδι περιβόητον ἔχη τὸν βίον ὑπὸ
 πάντων ὀνειδιζόμενος. εἰς τοσοῦτο δ' ἦλθεν ἀτυ- 4
 χίας ὥστε μετὰ τῆς εὐτελεστάτης ἐσθῆτος περιήει
 20 τοὺς κατὰ τὴν πόλιν ναοὺς κατηγορῶν τῆς ἰδίας
 ἀσεβείας καὶ περὶ τῶν εἰς θεοὺς ἀμαρτημάτων ὁμο-
 λογουμένην διδοῦς τιμωρίαν τῷ δαιμονίῳ. τὸ δὲ
 τέλος ἑαυτοῦ καταγνοῦς θάνατον ἀπεκατέφησε,
 πολλὴν τοῖς πολίταις ἀπολιπὼν δεισιδαιμονίαν· εὐ-
 25 θὺς γὰρ καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτοῖς ἢ
 τύχῃ συνήθροισε.

Τῆς γὰρ συμφορᾶς διακηρυχθείσης κατὰ τὴν Λι- 77
 βύην, οἱ σύμμαχοι καὶ πάλαι μὲν μισοῦντες τὸ βά-
 ρος τῆς τῶν Καρχηδονίων ἡγεμονίας, τότε δὲ διὰ
 30 τὴν τῶν στρατιωτῶν ἐν Συρακούσαις προδοσίαν
 πολὺ μᾶλλον ἐξέκαυσαν τὸ κατ' αὐτῶν μῖσος. διό- 2
 περ ἅμα μὲν ὑπὸ τῆς ὀργῆς προαχθέντες, ἅμα δὲ

καταφρονήσαντες αὐτῶν διὰ τὴν ἀτυχίαν, ἀντείχοντο
τῆς ἐλευθερίας. διαπρεσβευσάμενοι δὲ πρὸς ἀλλή-
λους ἤθροισαν δύναμιν, καὶ προελθόντες ἐν ὑπαί-
3 θρω κατεστρατοπέδευσαν. ταχὺ δ' οὐ μόνον ἐλευ-
θέρων, ἀλλὰ καὶ δούλων συντρεχόντων, ἐν ὀλίγῳ 5
χρόνῳ μυριάδες εἴκοσι συνηθροίσθησαν. καταλα-
βόμενοι δὲ Τύννητα, πόλιν οὐ μακρὰν τῆς Καρχη-
δόνος κειμένην, ἐκ ταύτης παρετάττοντο, καὶ πλεο-
νεκτοῦντες ἐν ταῖς μάχαις τειχήρεις τοὺς Φοίνικας
4 συνεῖχον. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι φανερώς ὑπὸ τῶν θεῶν 10
πολεμούμενοι, τὸ μὲν πρῶτον κατ' ὀλίγον συνιόν-
τες ἐξεταράττοντο καὶ τὸ δαιμόνιον ἰκέτεον λῆξαι
τῆς ὀργῆς· μετὰ δὲ ταῦτα πᾶσαν τὴν πόλιν δεισι-
δαιμονία κατέσχε καὶ δέος, ἐκάστου τὸν τῆς πόλεως
ἀνδραποδισμόν τῇ διανοίᾳ προλαμβάνοντος. διόπερ 15
ἔφηρῖσαντο παντὶ τρόπῳ τοὺς ἀσεβηθέντας θεοὺς
5 ἐξιλάσκεισθαι. οὐ παρειληφότες δ' ἐν τοῖς ἱεροῖς
οὔτε Κόρην οὔτε Δήμητρα, τούτων ἱερεῖς τοὺς ἐπι-
σημοτάτους τῶν πολιτῶν κατέστησαν, καὶ μετὰ πά-
σης σεμνότητος τὰς θεὰς ἰδρυσάμενοι τὰς θυσίας 20
τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔθεσιν ἐποίουν, καὶ τῶν παρ'
αὐτοῖς ὄντων Ἑλλήνων τοὺς χαριεστάτους ἐπιλέξαν-
6 τες ἐπὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν ἔταξαν. μετὰ δὲ
ταῦτα ναῦς τε κατεσκεύαζον καὶ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον
ἐπιμελῶς ἠτοίμαζον. οἱ δ' ἀποστάται μιγάδες ὄντες 25
οὔθ' ἠγεμόνας ἀξιοχρόους εἶχον, τὸ δὲ μέγιστον,
αὐτοῖς μὲν διὰ τὸ πλῆθος ἐξέλειπον αἱ τροφαί, τοῖς 702
δὲ Καρχηδονίοις κατὰ θάλατταν ἐκ Σαρδοῦς παρε-
κομίζοντο, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐστασίαζον περὶ τῆς
ἠγεμονίας, καὶ τινες αὐτῶν χρήμασιν ὑπὸ Καρχη-
δονίων διαφθαρέυτες ἐγκατέλειπον τὰς κοινὰς ἐλ-
πίδας. ὅθεν διὰ τε τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς καὶ

τινων προδοσίαν οὔτοι μὲν διαλυθέντες εἰς τὰς πα-
τριδας ἀπήλλαξαν τοῦ μεγίστου φόβου Καρχηδο-
νίους. καὶ τὰ μὲν κατὰ Λιβύην ἐν τούτοις ἦν.

Διονύσιος δὲ θεωρῶν τοὺς μισθοφόρους ἄλλο- 78
5 τριώτατα πρὸς αὐτὸν ἔχοντας, καὶ φοβούμενος μὴ
διὰ τούτων καταλυθῆ, τὸ μὲν πρῶτον Ἀριστοτέλην
τὸν ἀφηγούμενον αὐτῶν συνέλαβε, μετὰ δὲ ταῦτα 2
τοῦ πλήθους συντρέχοντος μετὰ τῶν ὄπλων καὶ
τοὺς μισθοὺς πικρότερον ἀπαιτούντων, τὸν μὲν
10 Ἀριστοτέλην ἔφησεν ἀποστελεῖν εἰς Λακεδαίμονα
κρίσιν ἐν τοῖς ἰδίοις πολίταις ὑφέξοντα, τοῖς δὲ
μισθοφόροις ὡς μυριοῖς οὔσι τὸν ἀριθμὸν ἔδωκεν.
ἐν τοῖς μισθοῖς τὴν τῶν Λεοντινῶν πόλιν τε καὶ
χώραν. ὁ δὲ αὐτῶν ὑπακουσάντων διὰ τὸ 3-
15 κάλλος τῆς χώρας, οὔτοι μὲν κατακληρουχῆσαντες
ᾄκουν ἐν Λεοντινῶν, ὁ δὲ Διονύσιος ἄλλους μισθο-
φόρους ξενολογήσας, τούτοις τε καὶ τοῖς ἡλευθε-
ρωμένοις οἰκέταις ἐνεπίστευσε τὴν ἀρχήν.

Μετὰ δὲ τὴν τῶν Καρχηδονίων συμφορὰν οἱ διασω- 4
20 ζόμενοι τῶν ἐξηνδραποδισμένων κατὰ Σικελίαν πό-
λεων ἠθροίζοντο, καὶ τὰς ἰδίας κοιμιζόμενοι πατριδας
ἑαυτοὺς ἀνελάμβανον. Διονύσιος δ' εἰς Μεσσήνην 5
κατῴκησε χιλίους μὲν Λοκρούς, τετρακισχιλίους δὲ
Μεδμαίους, ἑξακοσίους δὲ τῶν ἐκ Πελοποννήσου
25 Μεσσηνίων, ἐκ τε Ζακύνθου καὶ Ναυπάκτου φευ-
γόντων. θεωρῶν δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους προσκό-
πτοντας ἐπὶ τῷ τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν ἐκβεβλημένους
Μεσσηνίους ἐν ἐπισήμῳ πόλει κατοικίξασθαι, μετή-
γαγεν ἐκ Μεσσήνης αὐτούς, καὶ χωρίον τι παρὰ
30 θάλατταν δοὺς τῆς Ἀβρακαινίνης χώρας ἀπετέμετο,
καὶ προσώρισεν ὅσον αὐτῆς μέρος ἀπετέμετο. οἱ δὲ 6
Μεσσηνιοὶ τὴν μὲν πόλιν ὠνόμασαν Τυνδαρίδα,

πολιτευόμενοι δὲ πρὸς αὐτοὺς εὐνοικῶς καὶ πολλοὺς πολιτογραφοῦντες ταχὺ πλείους πεντακισχιλίων ἐγένοντο.

Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν τῶν Σικελῶν χώραν πλεονάκεις στρατεύσας Μέναινον μὲν καὶ Μοργαν-⁵ τίνην εἶλε, πρὸς Ἄγυριν δὲ τὸν Ἀγυριναίων τύραννον καὶ Δάμωνα τὸν δυναστεύοντα Κεντοριπίνων, ἔτι δ' Ἐρβιταίους τε καὶ Ἀσσωρίνους συνθήκας ἐποιήσατο· παρέλαβε δὲ διὰ προδοσίας Κεφαλοίδιον⁷⁰³ καὶ Σολοῦντα καὶ τὴν Ἔνναν· πρὸς δὲ τούτοις πρὸς¹⁰ Ἐρβησσίνους εἰρήνην ἐποιήσατο. καὶ τὰ μὲν κατὰ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

79 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Λακεδαιμόνιοι προορῶμενοι τὸ μέγεθος τοῦ πρὸς Πέρσας πολέμου, τὸν ἕτερον τῶν βασιλέων Ἀγησίλαον ἐπέστησαν τοῖς πράγμασιν.¹⁵ οὗτος δ' ἑξακισχιλίους στρατιώτας ἐπιλέξας, τριάκοντα δὲ τῶν πολιτῶν εἰς τὸ συνέδριον τοὺς ἀρίστους κατατάξας, διεβίβασε τὴν δύναμιν τῆς Ἀσίας² εἰς Ἐφεσον. ἐκεῖ δὲ στρατολογήσας τετρακισχιλίους, προήγαγε τὴν δύναμιν εἰς ὕπαιθρον, οὓσαν πεζῶν²⁰ μὲν μυρίων, ἰππέων δὲ τετρακοσίων· ἠκολούθει δ' αὐτοῖς ἀγοραῖος ὄχλος τῆς ἀρπαγῆς χάριν οὐκ ἐλάττων³ τοῦ προειρημένου. διεξιὼν δὲ τὸ Καῦστριον πεδῖον, διέφθειρε τὴν χώραν τὴν ὑπὸ τοὺς Πέρσας οὓσαν, μέχρι ὅτου κατήντησεν εἰς Κύμην. ἐκεῖθεν²⁵ δ' ὀρμηθεὶς τὸ πλεῖστον τοῦ θέρους τὴν τε Φρυγίαν καὶ τὰ συνεχῆ διετέλεσε πορθῶν, καὶ τὴν δύναμιν ἐμπλήσας ὠφελείας ὑπὸ τὸ φθινόπωρον⁴ ἀνέκαμψεν εἰς Ἐφεσον. τούτων δὲ πραττομένων Λακεδαιμόνιοι μὲν πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς Νε-³⁰ φερέα τὸν Αἰγύπτου βασιλέα περὶ συμμαχίας, ὃς ἀντὶ τῆς βοηθείας ἐδώρησατο σκευὴν τοῖς Σπαρτιά-

ταις ἑκατὸν τριήρεσι, σίτου δὲ μυριάδας πενή-
 κοντα. Φάραξ δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος
 ἀναχθεὶς ἐκ Ῥόδου ναυσὶν ἑκατὸν εἰκοσι κατέ-
 πλευσε τῆς Καρίας πρὸς Σάσανδα, φρούριον ἀπέχον
 5 τῆς Καῦνου σταδίου ἑκατὸν πενήκοντα. ἐκεῖθεν δὲ
 ὁρμώμενος ἐπολιόρκει τὴν Καῦνον καὶ Κόνωνα
 τὸν τοῦ μὲν βασιλικοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντα,
 διατρέβοντα δὲ ἐν Καῦνῳ μετὰ νεῶν τετραράκοντα.
 Ἄρταφέρνους δὲ καὶ Φαρναβάξου μετὰ πολλῆς δυ-
 10 νάμεως παραβοηθήσαντος τοῖς Καυνίοις, ὁ Φάραξ
 ἔλυσε τὴν πολιορκίαν καὶ μετὰ τοῦ στόλου παντὸς
 ἀπῆρεν εἰς Ῥόδον. μετὰ δὲ ταῦτα Κόνων μὲν ἀθροί- 6
 σας ὄγδοήκοντα τριήρεις ἔπλευσεν εἰς Χερρόνησον,
 Ῥόδιοι δὲ ἐκβαλόντες τὸν τῶν Πελοποννησίων στό-
 15 λον ἀπέστησαν ἀπὸ Λακεδαιμονίων, καὶ τὸν Κό-
 νωνα προσεδέξαντο μετὰ τοῦ στόλου παντὸς εἰς τὴν
 πόλιν. οἱ δ' ἐκ τῆς Αἰγύπτου τὸν δωρηθέντα σίτου 7
 κατακομίζοντες Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀπόστασιν τῶν
 Ῥοδίων ἀγνοοῦντες τεθαρορηκότες προσέπλεον τῇ
 20 νήσῳ. Ῥόδιοι δὲ καὶ Κόνων ὁ τῶν Περσῶν ναύαρχος
 καταγαγόντες τὰς ναῦς εἰς τοὺς λιμένας ἐπλή-
 ρωσαν σίτου τὴν πόλιν. παρεγενήθησαν δὲ τῷ 8
 Κόνωνι τριήρεις ἐνεήκοντα, δέκα μὲν ἀπὸ Κιλι-
 κίας, ὄγδοήκοντα δ' ἀπὸ Φοινίκης, ὧν ὁ Σιδωνίων
 25 δυνάστης εἶχε τὴν ἡγεμονίαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀγησίλαος μὲν ἐξαγαγὼν τὴν δύ- 80
 ναμιν εἰς τὸ Καῦστρου πεδῖον καὶ τὴν περὶ Σί-
 πυλον χώραν ἐδήλωσε τὰς τῶν ἐγγχωρίων κτήσεις.
 Τισσαφέρνης δὲ μυρίους μὲν ἵππεις, πεντακισμυ-
 80 ρίους δὲ πεζοὺς ἀθροίσας, ἐπηκολούθει τοῖς Λακε-
 δαιμονίοις καὶ τοὺς ἀποσπασμένους τῆς τάξεως ἐν
 ταῖς προνομαῖς ἀνήρει. Ἀγησίλαος δὲ εἰς πλινθίου

συντάξας τοὺς στρατιώτας ἀντείχετο τῆς παρὰ τὸν
 Σίπυλον παρωρείας, ἐπιτηρῶν καιρὸν εὐθετο εἰς
 2 τὴν τῶν πολεμίων ἐπίθεσιν. ἐπελθὼν δὲ τὴν χώ-
 ραν μέχρι Σάρδεων ἔφθειρε τοὺς τε κήπους καὶ
 τὸν παράδεισον τὸν Τισσαφέρνους, φυτοῖς καὶ τοῖς 5
 ἄλλοις πολυτελῶς πεφιλοτεχνημένον εἰς τρυφήν καὶ
 τὴν ἐν εἰρήνῃ τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν. μετὰ δὲ
 ταυτ' ἐπιστρέψας, ὡς ἀνὰ μέσον ἐγενήθη τῶν τε
 Σάρδεων καὶ Θυβάρων, ἀπέστειλε Ξενοκλέα τὸν
 Σπαρτιάτην μετὰ χιλίων καὶ τετρακοσίων στρατιω- 10
 τῶν νυκτὸς εἰς τινα δασὺν τόπον, ὅπως ἐνεδρεύσῃ
 3 τοῖς βαρβάροις. αὐτὸς δ' ἅμ' ἡμέρα πορευόμενος
 μετὰ τῆς δυνάμεως, ἐπειδὴ τὴν μὲν ἐνέδραν πα-
 ρήλλαξεν, οἱ δὲ βάρβαροι προσπίπτοντες ἀτάκτως
 τοῖς ἐπὶ τῆς οὐραγίας ἐξήπτοντο, παραδόξως ἐξαί- 15
 φνης ἐπέστρεψεν ἐπὶ τοὺς Πέρσας. γενομένης δὲ
 καρτερᾶς μάχης, καὶ τοῦ συσσήμου τοῖς κατὰ τὴν
 ἐνέδραν οὖσιν ἀρθέντος, ἐκεῖνοι μὲν παιανίσαν-
 τες ἐπεφέροντο τοῖς πολεμίοις, οἱ δὲ Πέρσαι θεω-
 ροῦντες αὐτοὺς ἀπολαμβανομένους εἰς μέσον κα- 20
 4 τεπλάγησαν καὶ παραχρῆμα ἔφρευγον. οἱ δὲ περὶ
 τὸν Ἀγησίλαον μέχρι μὲν τινος ἐπιδιώξαντες ἀνεῖ-
 λον μὲν ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, αἰχμαλώτων δὲ
 πολὺ πλῆθος ἤθροισαν, τὴν δὲ παρεμβολὴν διήρ-
 5 πασαν, γέμουσαν πολλῶν ἀγαθῶν. ἀπὸ δὲ τῆς 25
 μάχης Τισσαφέρνης μὲν εἰς Σάρδεις ἀπεχώρησε,
 καταπεπληγμένος τὴν τόλμαν τῶν Λακεδαιμονίων,
 Ἀγησίλαος δ' ἐπεχείρησε μὲν εἰς τὰς ἄνω σατρα-
 πείας, ἐν δὲ τοῖς ἱεροῖς οὐ δυνάμενος καλλιερῆσαι
 6 πάλιν ἀπήγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ θάλατταν. Ἄρτια- 30
 ξέροξος δὲ ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς τὰ τε ἐλαττώματα
 πυνθόμενος καὶ κατορθωδῶν τὸν πρὸς τοὺς Ἑλλη-

νας πόλεμον, δι' ὀργῆς εἶχε τὸν Τισσαφέρην. τοῦ-
 του γὰρ αἴτιον τοῦ πολέμου γεγονέναι * ὑπὸ τῆς
 μητρὸς Παρυσάτιδος ἦν ἠξιωμένος τιμωρῆσασθαι
 τὸν Τισσαφέρην· εἶχε γὰρ αὕτη διαφόρως πρὸς
 5 αὐτὸν ἐκ τοῦ διαβεβληκέναι τὸν υἱὸν αὐτῆς Κῦρον,
 ὅτε τὴν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν στρατείαν ἐποιεῖτο. κα- 7
 ταστήσας οὖν Τιθραύστην ἠγεμόνα, τούτῳ μὲν πα-
 705 ρήγγειλε συλλαμβάνειν Τισσαφέρην, πρὸς δὲ τὰς
 πόλεις καὶ τοὺς σατράπας ἔπεμψεν ἐπιστολάς ὅπως
 10 [ἂν] πάντες ποιῶσι τούτῳ τὸ προσταττόμενον. ὁ δὲ 8
 Τιθραύστης παραγενόμενος εἰς Κολοσσὰς τῆς Φρυ-
 γίας συνέλαβε Τισσαφέρην διὰ τινος Ἀρσίου
 σατράπου λούμενον, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποκόψας ἀπέ-
 στείλε πρὸς τὸν βασιλέα· αὐτὸς δὲ τὸν Ἀγησίλαον πεί-
 15 σας εἰς λόγους ἐλθεῖν ἑξαμηνιαίους ἀνοχὰς ἐποίησατο.

Τῶν δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν τοῦτον τὸν τρόπον διω- 81
 κημένων, Φωκεῖς πρὸς Βοιωτοὺς ἐκ τινῶν ἐγκλημάτων
 εἰς πόλεμον καταστάντες ἐπεισαν τοὺς Λακεδαιμονίους
 συμμαχεῖν κατὰ τῶν Βοιωτῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον
 20 αὐτοῖς ἀπέστειλαν Λύσανδρον μετὰ στρατιωτῶν ὀλί-
 γων, ὃς εἰσελθὼν εἰς τὴν Φωκίδα συνήγαγε δύ-
 ναμιν· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ Πανσανίας ὁ βασιλεὺς
 ἐξεπέμφθη μετὰ στρατιωτῶν ἑξακισχιλίων. Βοιωτοὶ 2
 δὲ πείσαντες Ἀθηναίους συνεπιλαβέσθαι τοῦ πολέ-
 25 μου, τότε μὲν καθ' αὐτοὺς ὤρμησαν, καὶ κατέλαβον
 Ἀλλάρτον ὑπὸ Λυσάνδρου καὶ Φωκέων πολιορκου-
 μένην. γενομένης δὲ μάχης ὃ τε Λύσανδρος ἔπεσε
 καὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων πολλοί,
 τῶν δὲ Βοιωτῶν ἢ μὲν ὅλη φάλαγξ ταχέως ἐπέ-
 30 στρεψεν ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ, τῶν δὲ Θηβαίων ὡς δια-
 κόσιοι προχειρότερον εἰς τόπους τραχεῖς ἑαυτοὺς
 δόντες ἀνηρέθησαν. ὁ μὲν οὖν πόλεμος οὗτος ἐκλήθη 3

Βοιωτικός, Πανσανίας δὲ ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς
 πυθόμενος τὴν ἤτιαν ἀνοχὰς ἐποίησατο πρὸς Βοιω-
 τοὺς καὶ τὴν δύναμιν ἀπήγαγε πρὸς Πελοπόννησον.

4 Κόνων δὲ ὁ τῶν Περσῶν ναύαρχος ἐπὶ μὲν
 τοῦ στόλου κατέστησεν Ἰερώνυμον καὶ Νικόδημον 5
 Ἀθηναίους ὄντας, αὐτὸς δὲ σπεύδων ἐντυχεῖν τῷ
 βασιλεῖ παρέπλευσεν εἰς Κιλικίαν, καὶ κείθεν εἰς
 Θάψακον τῆς Συρίας πορευθεὶς ἀνὰ τὸν Εὐφρά-
 5 τὴν ποταμὸν ἐπλευσεν εἰς Βαβυλῶνα. ἐκεῖ δ' ἐν-
 τυχὼν τῷ βασιλεῖ καταναυμαγήσειν ἐπηγγέλατο 10
 τοὺς Λακεδαιμονίους, ἂν αὐτῷ χρήματα καὶ τὴν
 ἄλλην παρασκευὴν ἐτοιμάσῃ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προ-
 6 αἶρεσιν. ὁ δ' Ἀρταξέρξης ἐπαινέσας αὐτὸν καὶ
 δωρεαῖς μεγάλας τιμήσας, συνέστησε ταμίαν τὸν
 χορηγήσοντα χρημάτων πλῆθος ὅσον ἂν προστάτῃ 15
 Κόνων, καὶ τὴν ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ λαβεῖν εἰς
 τὸν πόλεμον συνηγησόμενον ὃν ἂν προαιρηῖται Περ-
 σῶν. Κόνων μὲν οὖν Φαρνάβαζον ἐλόμενος τὸν
 σατράπην κατέβαινεν εἰς τὴν θάλατταν, ἅπαντα
 διακηκῶς κατὰ τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν. 20

82 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν
 τὴν ἀρχὴν παρέλαβε Διόφαντος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ
 τῶν ὑπάτων ἕξ χιλίαρχοι τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διώ- 706
 κουν, Λεύκιος Οὐαλέριος, Μάρκος Φούριος, Κόιν-
 25 τος Σερουίλιος, Κόιντος Σουλπίκιος, Κλαύδιος Οὐ-
 γων καὶ Μάριος Ἀππιος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν
 παρειληφότεων Βοιωτοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, πρὸς δὲ
 τούτοις Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι, συμμαχίαν πρὸς ἀλ-
 2 λήλους ἐποίησαντο. μισουμένων γὰρ τῶν Λακε-
 δαιμονίων ὑπὸ τῶν συμμάχων διὰ τὸ βάρος τῆς 30
 ἐπιστασίας, ᾤοντο αὐτῶν ὁραδίως καταλύσειν τὴν ἡγε-
 μονίαν, τὰς μεγίστας πόλεις συμφρονούσας ἔχοντες.

καὶ πρῶτον μὲν συνέδριον κοινὸν ἐν τῇ Κορίνθῳ
 συστησάμενοι τοὺς βουλευσομένους ἔπεμπον καὶ
 κοινῶς διώκουν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, μετὰ δὲ ταῦτα
 πρέσβεις εἰς τὰς πόλεις ἀποστέλλοντες πολλοὺς
 5 συμμάχους ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἀπέστειλαν· εὐθύς 3
 γὰρ αὐτοῖς ἢ τε Εὐβοία ἅπασα προσέθετο καὶ Λευ-
 κάδιοι, πρὸς δὲ τούτοις Ἀκαρνανές τε καὶ Ἀμβρα-
 κιώται καὶ Χαλκιδεῖς οἱ πρὸς τῇ Θράκῃ. ἐπεβά- 4
 λοντο δὲ καὶ τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ κατοικοῦντας
 10 πείθειν ἀποστήναι Λακεδαιμονίων, οὐδεὶς δ' αὐ-
 τοῖς ὑπήκουσεν· ἢ γὰρ Σπάρτη κατὰ τὰ πλευρὰ
 κειμένη καθάπερ εἰ τις ἀκρόπολις ἦν καὶ φρουρὰ
 πάσης Πελοποννήσου. Μηδίου δὲ τοῦ τῆς Λαρι- 5
 σης τῆς ἐν Θετταλίᾳ δυναστεύοντος διαπολεμοῦντος
 15 πρὸς Λυκόφρονα τὸν Φερῶν τύραννον, καὶ δεομέ-
 νου πέμψαι βοήθειαν, ἀπέστειλεν αὐτῷ τὸ συνέ-
 δριον στρατιώτας δισχιλίους· ὁ δὲ Μήδιος τῆς 6
 συμμαχίας αὐτῷ παραγενομένης Φάρσαλον εἶλεν
 ὑπὸ Λακεδαιμονίων φρουρουμένην καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ
 20 κατοικοῦντας ἐλαφροπόλησε. μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ
 Βοιωτοὶ μετ' Ἀργείων Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχίνι
 κατελάβοντο, χωρισθέντες ἀπὸ Μηδίου· καὶ νυκτὸς
 ἐντὸς τῶν τειχῶν ὑπὸ τινῶν εἰσαχθέντες Λακεδαι-
 μονίους μὲν τοὺς καταληφθέντας ἀπέσφαξαν, τοὺς
 25 δ' ἀπὸ Πελοποννήσου τὰ σφῶν ἔχοντας εἶασαν
 ἀπελθεῖν. εἰς δὲ τὴν πόλιν τοὺς Τραχινίους φεύ- 7
 γοντας ἐκ τῶν πατρίδων ὑπὸ Λακεδαιμονίων μετα-
 πεμπόμενοι, τούτοις ἔδωκαν τὴν πόλιν οἰκεῖν, οἱ
 καὶ παλαιότατοι τῆς χώρας ταύτης ἦσαν οἰκῆτορες.
 30 μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ τῶν Βοιωτῶν ἀφηγούμενος Ἴσμη-
 νίας τοὺς μὲν Ἀργείους ἐν τῇ πόλει κατέλιπε φυ-
 λακῆς ἕνεκα, αὐτὸς δὲ πείσας ἀποστήναι ἀπὸ Λακε-

δαιμονίων Αλνιᾶνας καὶ Ἀθαμᾶνας ἤθροισε παρὰ
 τε τούτων καὶ τῶν συμμάχων στρατιώτας· τοὺς
 πάντας δ' ἔχων μικρὸν ἀπολείποντας τῶν ἑξακισχι-
 8 λίων ἐστράτευσεν εἰς Φωκεῖς. καταστρατοπεδεύ-
 οντος δ' αὐτοῦ εἰς Νάρυκα τῆς Λοκρίδος, ἐξ ἧς 5
 φασὶ τὸν Αἰαντα γεγενῆσθαι, τὸ πλῆθος τῶν Φω-707
 κέων ἀπήντησε μετὰ τῶν ὄπλων, τὴν ἡγεμονίαν
 9 ἔχοντος Ἀλκισθέου τοῦ Λάκωνος. γενομένης δὲ
 μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον ἰσχυρᾶς ἐκράτησαν οἱ Βοι-
 ωτοί, καὶ μέχρι νυκτὸς διώξαντες τοὺς φεύγοντας 10
 ἀνεῖλον οὐ πολὺ λείποντας τῶν χιλίων, τῶν δ'
 10 ἰδίων ἀπέβαλον ἐν τῇ μάχῃ περὶ πεντακοσίους. μετὰ
 δὲ τὴν παράταξιν ἀμφοτέροι διαλύσαντες τὸ στρα-
 τόπεδον, οἱ μὲν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας, οἱ δ' εἰς
 Κόρινθον*, τὸ συνέδριον ἀγαγόντες, * ἐπεὶ κατὰ 15
 νοῦν αὐτοῖς προεχώρει τὰ πράγματα, συνήγαγον ἕξ
 ἀπασῶν τῶν πόλεων στρατιώτας εἰς Κόρινθον, πε-
 ζοὺς μὲν πλείους μυρίων πεντακισχιλίων, ἵππεῖς
 δὲ περὶ πεντακοσίους.

83 Λακεδαιμόνιοι δ' ὄρωντες τὰς μεγίστας τῶν κατὰ 20
 τὴν Ἑλλάδα πόλεων ἐφ' ἑαυτοὺς συνισταμένας, ἐψη-
 φίσαντο τὸν τε Ἀγησίλαον ἐκ τῆς Ἀσίας μεταπέμ-
 ψασθαι καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ δύναμιν, αὐτοὶ δὲ ἐν
 τοσοῦτῳ παρὰ τε σφῶν καὶ τῶν συμμάχων ἀθροί-
 σαντες πεζοὺς μὲν δισμυρίους τρισχιλίους, ἵππεῖς 25
 2 δὲ πεντακοσίους, ἀπήντησαν τοῖς πολεμίοις. γενο-
 μένης δὲ παρατάξεως παρὰ τὸν Νεμέαν ποταμὸν
 μέχρι νυκτὸς, ἑκατέρων ἐπροτέρησε τὰ μέρη τοῦ
 στρατεύματος· καὶ τῶν μὲν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν
 συμμάχων ἔπεσον ἑκατὸν πρὸς τοῖς χιλίοις, Βοιω- 30
 τῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων περὶ δισχιλίους
 3 ὀκτακοσίους. Ἀγησίλαος δὲ τὴν δύναμιν ἐκ τῆς

Ἀσίας διαβιβάσας εἰς τὴν Εὐρώπην, τὸ μὲν πρῶ-
 τον Θρακῶν τινῶν ἀπαντησάντων αὐτῷ μετὰ πολ-
 λῆς στρατιᾶς μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ τοὺς πλείστους
 τῶν βαρβάρων ἀνείλε, μετὰ δὲ ταῦτα διὰ Μακε-
 5 δονίας τὴν πορείαν ἐποιεῖτο, τὴν αὐτὴν διεξιῶν
 χώραν ἦν καὶ Ξέρξης ἐπορεύθη καθ' ὃν καιρὸν
 ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἀγησίλαος μὲν οὖν 4
 διὰ Μακεδονίας καὶ Θετταλίας πορευθεὶς, ὡς διήλθε
 τὰ περὶ τὰς Θερμοπύλας στενά, * τὴν πορείαν ἐποι-
 10 εῖτο. Κόνων δὲ ὁ Ἀθηναῖος καὶ Φαρνάβαζος ἀφη-
 γοῦντο μὲν τοῦ βασιλικοῦ στόλου, διέτριβον δὲ περὶ
 Λώρυμα τῆς Χερρονήσου, τριήρεις ἔχοντες πλείους
 τῶν ἐνενήκοντα. πυθόμενοι δὲ ἐν Κνίδῳ τὸ ναυ- 5
 τικὸν τῶν πολεμίων εἶναι, τὰ πρὸς τὴν ναυμαχίαν
 15 παρεσκευάζοντο. Πείσανδρος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμο-
 νίων ναύαρχος ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Κνίδου τριήρεσιν
 ὀγδοήκοντα πέντε, καὶ κατηνέχθη πρὸς Φύσκιον τῆς
 Χερρονήσου. ἐκεῖθεν δ' ἐκπλεύσας περιέπεσε τῷ 6
 στόλῳ τοῦ βασιλέως, καὶ ταῖς μὲν προπλευούσαις
 20 ναυσὶ συμβαλὼν ἐπροτέρει, τῶν δὲ Περσῶν ἅμα
 ταῖς τριήρεσιν ἀθρόαις παραβοηθησάντων, ἐπειδὴ
 πάντες οἱ σύμμαχοι πρὸς τὴν γῆν ἔφυγον, τὴν ἰδίαν
 703 ναῦν ἐπέστρεψεν, αἰσχρὸν εἶναι νομίσας καὶ τῆς
 Σπάρτης ἀνάξιον τὸ φυγεῖν ἀγεννῶς. ἀγωνισάμε- 7
 25 νος δὲ λαμπρῶς καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνελών,
 τὸ τελευταῖον ἀξίως τῆς πατρίδος ἀνηρέθη μαχόμε-
 νος. οἱ δὲ περὶ τὸν Κόνωνα μέχρι τῆς γῆς κατα-
 διώξαντες τοὺς Λακεδαιμονίους πενήτηκοντα μὲν
 τριήρων ἐκυρίευσαν, τῶν δ' ἀνδρῶν οἱ πλείστοι
 30 μὲν ἐκκολυμβήσαντες κατὰ γῆν ἔφυγον, ἐάλωσαν
 δὲ περὶ πεντακοσίους· αἱ δὲ λοιπαὶ τριήρεις εἰς
 Κνίδου διεσώθησαν.

- 84 Ἀγησίλαος δὲ πρόσλαβόμενος ἐκ Πελοποννήσου στρατιώτας, ἐπειδὴ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπέβαινεν εἰς Βοιωτίαν, εὐθύς οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τῶν συμμάχων ἀπήντησαν εἰς Κορώνειαν. γενομένης δὲ παρατάξεως Θηβαῖοι μὲν τὸ καθ' αὐτοὺς μέρος τρε- 5 ψάμενοι μέχρι τῆς παρεμβολῆς κατεδίωξαν, οἱ δ' ἄλλοι μικρὸν ἀντισχόντες χρόνον ὑπ' Ἀγησιλάου
- 2 καὶ τῶν ἄλλων φυγεῖν ἠναγκάσθησαν. διὸ καὶ * τῇ μάχῃ Λακεδαιμόνιοι διαλαβόντες ἔστησαν τρόπαιον καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς πολεμίοις ἀπέδωκαν. ἀπέθα- 10 νον δὲ τῶν Βοιωτῶν καὶ τῶν συμμάχων πλείους τῶν ἑξακοσίων, Λακεδαιμονίων δὲ καὶ τῶν συναγωνισαμένων τριακόσιοι πεντήκοντα· καὶ αὐτὸς Ἀγησίλαος πολλοῖς περιπεπτωκῶς τραύμασιν εἰς Δελφοὺς ἐκομίσθη, κάκει τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ σώματος ἐποιεῖτο. 15
- 3 Φαρνάβαζος δὲ καὶ Κόνων μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἀνήχθησαν ἀπάσαις ταῖς ναυσὶν ἐπὶ τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων συμμάχους· καὶ πρῶτον μὲν Κόρους ἀπέστησαν, εἶτα Νισυρίους καὶ Τηλίους. μετὰ δὲ ταῦτα Χῖοι τὴν φρουρὰν ἐκβαλόντες προσέθεντο 20 τοῖς περὶ Κόνωνα· παραπλησίως δὲ μετέβαλον Μυτιληναῖοι καὶ Ἐφέσιοι καὶ Ἐρυθραῖοι. τοιαύτη τῆς μεταστάσεως σπουδὴ τις εἰς τὰς πόλεις ἐνέπεσεν, ὧν αἱ μὲν ἐκβαλοῦσαι τὰς φρουράς τῶν Λακεδαιμονίων τὴν ἐλευθερίαν διεφύλαττον, αἱ δὲ τοῖς περὶ 25 Κόνωνα προσετίθεντο. καὶ Λακεδαιμόνιοι μὲν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν ἀπέβαλον, οἱ δὲ περὶ τὸν Κόνωνα σὺν παντὶ τῶ στόλῳ κρίναντες πλεῖν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἀνέξευζαν, καὶ τὰς Κυκλάδας νήσους προσαγαγόμενοι κατέπλευσαν 30
- 5 ἐπὶ Κύθηρα τὴν νῆσον. εὐθύς δὲ ταύτης ἐξ ἐφόδου κυριεύσαντες τοὺς μὲν Κυθηρίους ὑποσπόνδους

ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Λακωνικὴν, αὐτοὶ δὲ καταλι-
 πόντες τῆς πόλεως τὴν ἱκανὴν φρουρὰν ἐπλεον ἐπὶ
 Κορίνθου. ἐκεῖ δὲ καταπλεύσαντες τοῖς συνέδροις 6
 διελέχθησαν ὑπὲρ ὧν ἤθελον, καὶ συμμαχίαν ποι-
 5 ἠσάμενοι τούτοις μὲν χρήματα κατέλιπον, αὐτοὶ δ'
 εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπλευσαν.

709 Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀέροπος ὁ τῶν Μα-
 κεδόνων βασιλεὺς ἐτελεύτησε νόσῳ, βασιλεύσας ἔτη
 ἕξ· τὴν δὲ ἡγεμονίαν διαδεξάμενος Πανσανίαν ὁ
 10 υἱὸς ἤρξεν ἐνιαυτόν. Θεόπομπος δ' ὁ Χίος τὴν τῶν 7
 Ἑλληνικῶν σύνταξιν κατέστροφεν εἰς τοῦτον τὸν
 ἐνιαυτὸν καὶ εἰς τὴν περὶ Κνίδου ναυμαχίαν, γρά-
 φας βίβλους δώδεκα. ὁ δὲ συγγραφεὺς οὗτος ἤρ-
 κται μὲν ἀπὸ τῆς περὶ Κυνὸς σῆμα ναυμαχίας, εἰς
 15 ἣν Θουκυδίδης κατέληξε τὴν πραγματείαν, ἔγραψε
 δὲ χρόνον ἑτῶν ἑπτακαίδεκα.

Ἐπεὶ δὲ ὁ ἐνιαύσιος χρόνος διεληλύθει, Ἀθή- 85
 νησι μὲν Εὐβουλίδης ἤρξεν, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπα-
 τικὴν ἀρχὴν διώκουσι χιλίαρχοι ἕξ, Λεύκιος Σέργιος,
 20 Αὐλὸς Ποστούμιος, Πόπλιος Κορνήλιος, Σέξτος
 Κένσιος, Κόιντος Μάλλιος καὶ Ἀνίτιος Κάμιλλος. 2
 περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Κόνων τοῦ βασιλι-
 κοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν ἔχων, ὀγδοήκοντα τριή-
 ρεσι καταπλεύσας εἰς τὸν Πειραιᾶ τοῖς πολίταις
 25 ὑπέσχετο τὸν περιβόλον τῆς πόλεως ἀνοικοδομήσειν·
 τοῦ γὰρ Πειραιῶς τὰ τεῖχη καὶ τὰ μακρὰ σκέλη κα-
 θήρητο κατὰ τὰς Λακεδαιμονίων συνθήκας, ὅτε κα-
 τεπονήθησαν ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ. ὁ δ' 3
 οὖν Κόνων μισθωσάμενος πλῆθος τεχνιτῶν, καὶ τὸν
 30 ἐκ τῶν πληρωμάτων ὄχλου εἰς ὑπηρεσίαν παραδούς,
 ταχέως τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ τεύχους ἀνωκοδόμησε·
 καὶ γὰρ Θηβαῖοι πεντακοσίους τεχνίτας καὶ λιθο- 4

τόμους ἀπέστειλαν, καὶ τινες ἄλλαι τῶν πόλεων παρεβοήθησαν. Τιρίβαξος δὲ ὁ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πεζῶν δυνάμεων ἀφηγούμενος ἐφθόνηι ταῖς τοῦ Κόνωνος εὐπραξίαις, καὶ πρόφασιν μὲν λαβὼν ὅτι ταῖς βασιλικαῖς δυνάμεσι τὰς πόλεις Ἀθηναίοις κα- 5 τακτᾶται, προαγαγόμενος δ' αὐτὸν εἰς Σάρδεις, συνέλαβε καὶ δῆσας εἰς φυλακὴν κατέθετο.

86 Ἐν δὲ τῇ Κορίνθῳ τινὲς τῶν ἐπιθυμία κρατούντων συστραφέντες ἀγῶνων ὄντων ἐν τῷ θεάτρῳ φόνον ἐποίησαν καὶ στάσεως ἐπλήρωσαν τὴν πό- 10 λιν· συνεπιλαβομένων δὲ αὐτοῖς τῆς τόλμης Ἀργείων, ἑκατὸν μὲν καὶ εἴκοσι τῶν πολιτῶν ἀπέσφα- 2 ξαν, πεντακοσίους δὲ ἐφυγάδευσαν. Λακεδαιμονίων δὲ παρασκευαζομένων κατάγειν καὶ δύναμιν ἀθροίζόντων, Ἀθηναῖοι καὶ Βοιωτοὶ παρεβοήθουν τοῖς 15 3 σφαγεῦσιν, ὅπως τὴν πόλιν ἐξιδιοποιήσωνται. καὶ οἱ μὲν φυγάδες μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων ἐπὶ τὸ Λέχαιον καὶ τὸν ναύσταθμον ἐπελθόντες νυκτὸς κατὰ κράτος εἶλον· τῇ δ' ὑστεραία τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπεξελθόντων, ὧν Ἰφικράτης²⁰ 710 ἠγεῖτο, συνέβη γενέσθαι μάχην, ἐν ἣ Ἀλακεδαιμό- 4 νιοι νικήσαντες οὐκ ὀλίγους ἀπέκτειναν. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ τε Βοιωτοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, πρὸς δὲ τούτοις Ἀργεῖοι καὶ Κορίνθιοι πάσῃ τῇ δυνάμει παρελθόντες εἰς τὸ Λέχαιον, τὸ μὲν πρῶτον πολιορκήσαντες τὸ 25 χωρίον ἐντὸς τοῦ διατειχίσματος εἰσεβιάζοντο· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν φυγάδων λαμπρῶς ἀγωνισαμένων ἐξεώσθησαν οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἅπαντες. οὗτοι μὲν οὖν περὶ χιλίους τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπε- 30 5 χώρησαν. εὐθύς δὲ τῶν Ἰσθμίων ἐπελθόντων διεφέροντο περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος· καὶ πολλὰ

φιλονικησάντων ἐκράτησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ τοὺς φυγάδας ἐποίησαν θεῖναι τὸν ἀγῶνα. τῶν δὲ 6
κατὰ τὸν πόλεμον δεινῶν σχεδόν τι περὶ τὴν Κό-
ρινθον γενομένων ὁ πόλεμος οὗτος ἐκλήθη Κοριν-
5 θιακός, καὶ διέμεινεν ἔτη ὀκτώ.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ῥηγῖνοι κατηγοροῦντες 87
Διονυσίου ὅτι Μεσσήνην τειχίζων ἐπ' αὐτοὺς κα-
τασκευάζεται, πρῶτον μὲν τοὺς ὑπὸ Διονυσίου φυ-
γαδευομένους καὶ τὰναντία πράττοντας ὑπεδέξαντο,
10 μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ναξίων καὶ Καταναίων τοὺς
ὑπολειπομένους εἰς Μύλας κατοικίσαντες, δύναμιν
παρεσκευάζοντο καὶ στρατηγὸν Ἐλωριν ἐξέπεμψαν
πολιορκήσοντα Μεσσήνην. τούτου δὲ τὴν ἐπίθεσιν 2
κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ποιησαμένου παραβόλως, οἱ κα-
15 τέχοντες τὴν πόλιν Μεσσήνιοι καὶ Διονυσίου μι-
σθοφόροι συστραφέντες ἀπήντησαν. γενομένης δὲ
μάχης ἐνίκων οἱ Μεσσήνιοι καὶ πλείους τῶν πεν-
τακοσίων ἀπέκτειναν. εὐθύς δ' ἐπὶ τὰς Μύλας ἐπελ- 3
θόντες εἶλον τὴν πόλιν, καὶ τοὺς οἰκισθέντας ἐν
20 αὐτῇ Ναξίους ὑποσπόνδους ἀφῆκαν. οὗτοι μὲν οὖν
εἰς τε Σικελούς καὶ τὰς ἄλλας τὰς Ἑλληνίδας πό-
λεις ἀπελθόντες ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους κατώ-
κησαν· ὁ δὲ Διονύσιος, τῶν περὶ τὸν πορθμὸν 4
αὐτῷ τόπων κατεσκευασμένων φιλίων, διανοεῖτο
25 μὲν ἐπὶ Ῥήγιον στρατιὰν ἄγειν, παρηνωχλεῖτο δὲ
ὑπὸ τῶν Ταυρομένιου κατειληφόντων Σικελῶν. διό- 5
περ κρίνας συμφέρειν τούτοις ἐπιθέσθαι πρώτοις,
ἐξήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύναμιν, καὶ στρατοπεδεύ-
σας ἐκ τοῦ πρὸς τὴν Νάξον μέρους προσεκαρτέρει
30 τῇ πολιορκίᾳ τὸν χειμῶνα, νομίζων τοὺς Σικελούς
ἐκλείπειν τὸν λόφον διὰ τὸ μὴ πάλαι καταρκέ-
ναι. οἱ δὲ Σικελοὶ παρὰ τῶν πατέρων ἐκ παλαιοῦ 88

παρειληφότες ὅτι τὰ μέρη ταῦτα τῆς νήσου Σικελῶν κατεχόντων Ἕλληνες πρώτως καταπλεύσαντες 11
 ἔκτισαν μὲν Νάξον, ἐξέβαλον δ' ἐκτὸς τοῦ τόπου
 τοὺς τότε κατοικοῦντας Σικελούς· διὸ δὴ φάσκον-
 τες πατρῶαν ἀνακτῆσασθαι χώραν καὶ περὶ ὧν εἰς 5
 τοὺς ἑαυτῶν προγόνους ἐξήμαρτον Ἕλληνες ἀμύνα-
 σθαι δικαίως, ἐφιλοτιμοῦντο κατασχεῖν τὸν λόφον.
 2 ὑπερβαλλούσης δὲ φιλονικίας παρ' ἀμφοτέροις οὐ-
 σης, ἔτυχον μὲν οὔσαι τροπαὶ χειμεριναί, καὶ διὰ
 τοὺς ἐπιγενομένους χειμῶνας ὁ περὶ τὴν ἀκρόπολιν 10
 τόπος πλήρης ἦν χιόνος. ἐνταῦθα δὴ Διονύσιος
 τοὺς Σικελούς διὰ τὴν ὀχυρότητα καὶ τὴν ὑπερβο-
 λὴν τοῦ τείχους ῥαθυμοῦντας περὶ τὴν κατὰ τὴν
 ἀκρόπολιν φυλακὴν εὐρών, ὥρμησε νυκτὸς ἀσελή-
 3 νου καὶ χειμερίου πρὸς τοὺς ἀνωτάτω τόπους. πολλὰ 15
 δὲ κακοπαθήσας διὰ τε τὴν τῶν κρημνῶν δυσχέ-
 ρειαν καὶ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος, μιᾶς μὲν ἀκροπό-
 λεως ἐκυρίευσε, καὶ τὸ πρόσωπον ἐξήλκωσε καὶ τὰς
 ὄψεις ἔβλαψε διὰ τὸ ψῦχος, μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὸ
 ἕτερον μέρος παρεισπεσὼν εἰσήγαγε τὴν δύναμιν 20
 εἰς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Σικελῶν ἀθρόων βοηθησάν-
 των ἐξεώσθησαν οἱ μετὰ τοῦ Διονυσίου, καὶ αὐ-
 τὸς ἐν τῇ φυγῇ τυπτόμενος εἰς τὸν θῶρακα περιε-
 4 κλύσθη, καὶ παρ' ὀλίγον συνελήφθη ζῶν. τῶν δὲ
 Σικελῶν ἐπικειμένων ἐξ ὑπερδεξίων τόπων, ἀνηρέ- 25
 θησαν μὲν τῶν μετὰ Διονυσίου πλείους τῶν ἑξα-
 κοσίων, ἀπέβαλον δὲ τὰς πανοπλίαις οἱ πλείστοι·
 καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Διονύσιος μόνον τὸν θῶρακα διέ-
 5 σωσε. μετὰ δὲ τὴν ἀτυχίαν ταύτην Ἀκραγαντῖνοι
 καὶ Μεσσήνιοι τοὺς τὰ Διονυσίου φρονοῦντας με- 30
 ταστησάμενοι, τῆς ἐλευθερίας ἀντείχοντο καὶ τῆς
 τοῦ τυράννου συμμαχίας ἀπέστησαν.

Παυσανίας δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς 89
 ἐγκαλούμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἔφυγεν, ἄρξας ἔτη
 τετταρακάδεκα· τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς
 Ἀγησίπολις ἤρξε τὸν ἴσον τῷ πατρὶ χρόνον. ἔτε- 2
 5 λεύτησε δὲ καὶ Παυσανίας ὁ τῶν Μακεδόνων βα-
 σιλεὺς, ἀναιρεθεὶς ὑπὸ Ἀμύντου δόλω, ἄρξας ἐνιαυ-
 τόν· τὴν δὲ βασιλείαν κατέσχευεν Ἀμύντας, καὶ ἤρ-
 ξεν ἔτη εἴκοσι τέτταρα.

Τοῦ δὲ ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν 90
 10 παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Δημοστράτος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν
 ὑπατικὴν ἀρχὴν διώκουν χίλιοι ἕξ, Λεύκιος Τι-
 τίνιος, Πόπλιος Λικίνιος, Πόπλιος Μάλλιος, Κόιν-
 τος Μάλλιος, Γναῖος Γενούκιος καὶ Λεύκιος Ἀτί-
 λιος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφότες Μάγων 2
 15 ὁ τῶν Καρχηδονίων στρατηγὸς διέτριβε μὲν ἐν Σι-
 712 κελίᾳ, τὰ δὲ πράγματα τῶν Καρχηδονίων ἀπὸ τῆς
 γεγεννημένης συμφορᾶς ἀνελάμβανε· ταῖς τε γὰρ 3
 ὑποτεταγμέναις πόλεσι φιλανθρωπῶς προσεφέρετο
 καὶ τοὺς ὑπὸ Διονυσίου πολεμουμένους ὑπεδέχετο.
 20 ἐποιήσατο δὲ καὶ πρὸς τοὺς πλείστους τῶν Σικελῶν
 συμμαχίας, καὶ δυνάμεις ἀθροίσας ἐστράτευσεν εἰς
 τὴν Μεσσηνίαν. λεηλατήσας δὲ τὴν χώραν καὶ πολ-
 λῆς ὠφελείας ἐγκρατῆς γενόμενος ἀνέξευξε, καὶ πρὸς
 Ἀβρακαίνῳ πόλει συμμαχίδι κατεστρατοπέδευσε. Διο- 4
 25 νυσίου δὲ ἐπελθόντος μετὰ τῆς δυνάμεως παρε-
 τάχθησαν, καὶ γενομένης καρτερᾶς μάχης ἐνίκησαν
 οἱ περὶ Διονύσιον. καὶ οἱ μὲν Καρχηδόνιοι πλείους
 ὀκτακοσίων ἀποβαλόντες ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν, Διο-
 νύσιος δὲ τότε μὲν εἰς Συρακούσας ἀνέξευξε, μετὰ
 30 δὲ τινὰς ἡμέρας ἑκατὸν τριήρεις πληρώσας ἐστρά-
 τευσεν ἐπὶ Ρηγίνους. ἀπροσδοκῆτως δὲ νυκτὸς ἐπι-
 φανείς τῇ πόλει τὰς πύλας ἐνέπηρσε καὶ τοῖς τέλεισι

προσῆρσεισε κλίμακας. οἱ δὲ Ῥηγῖνοι τὸ μὲν πρῶ-
 τον ὀλίγοι προσβοηθήσαντες ἐπεχείρουν σβεννύναι
 τὴν φλόγα, μετὰ δὲ ταῦτα Ἐλώριδος τοῦ στρατη-
 γοῦ παραγενομένου καὶ συμβουλεύσαντος τάναντία
 6 πρᾶττειν ἔσωσαι τὴν πόλιν. σβεννύντες μὲν γὰρ 5
 τὸ πῦρ οὐκ ἂν ἴσχυσαν Διονύσιον κωλύσαι εἰσελ-
 θεῖν, ὀλίγοι παντελῶς ὄντες, ἐκ δὲ τῶν ἐγγὺς οἰ-
 κιωῶν ἐνέγκαντες φρύγανα καὶ ξύλα τὴν φλόγα κα-
 τεσκεύαζον μείζονα, μέχρι ὅτου τὸ πλῆθος ἐν τοῖς
 7 ὄπλοις ἀθροισθὲν παρεβοήθησε. Διονύσιος δὲ τῆς 10
 ἐπιβολῆς ἀποτυχιῖν ἐπῆλθε τὴν χώραν ἐμπυρρίζων
 καὶ δευδροτομῶν, καὶ μετὰ ταῦτ' ἐνιαυσίους ἀνο-
 91 χὰς ποιησάμενος ἐξέπλευσεν ἐπὶ Συρακουσῶν. οἱ
 δὲ τὴν Ἰταλίαν κατοικοῦντες Ἕλληνες ἐώρων μὲν
 μέχρι τῆς ἑαυτῶν χώρας προβαίνουσιν τὴν Διону- 15
 σίου πλεονεξίαν, συμμαχίαν δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐποι-
 ῆσαντο καὶ συνέδριον ἐγκατεσκεύαζον. ἤλπιζον γὰρ
 τὸν Διονύσιον ῥαδίως ἀμυνεῖσθαι καὶ τοῖς παροι-
 κοῦσι Λευκανῶν ἀντιτάξεσθαι· καὶ γὰρ οὗτοι τότε
 διεπολέμουν πρὸς αὐτούς. 20

2 Οἱ δὲ τὸ Λέχαιον τῆς Κορινθίας κατέχοντες φυ-
 γάδες νυκτὸς ὑπὸ τινῶν εἰσαχθέντες ἐνεχείρησαν
 μὲν καταλαμβάνειν τὰ τείχη, τῶν δὲ μετ' Ἴφικρά-
 τος ἐκβοηθησάντων τριακοσίους ἐξ αὐτῶν ἀπο-
 βαλόντες ἔφυγον ἐπὶ τὸν ναύσταθμον. μετὰ δὲ 25
 τινὰς ἡμέρας τῶν Λακεδαιμονίων μέρος τῆς στρα-
 τιᾶς διῆει διὰ τῆς Κορινθίας χώρας, οἷς Ἴφικράτης
 καὶ τινες τῶν συμμάχων ἐπιπεσόντες τοὺς πλείστους 713
 3 ἀνείλον. Ἴφικράτης δὲ μετὰ τῶν πελταστῶν ἐπὶ
 Φλιασίαν στρατεύσας, καὶ μάχην τοῖς ἐκ τῆς πό- 30
 λεως συνάψας, τούτων μὲν πλείους τριακοσίων ἀπέ-
 κτεινε· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Σικυῶνα αὐτοῦ πορευ-

θέντος, οἱ Σικυνώνιοι παραταξάμενοι πρὸ τῶν τει-
χῶν ἀπέβαλον περὶ πεντακοσίους καὶ συνέφυγον εἰς
τὴν πόλιν.

Τούτων δὲ πραχθέντων Ἀργεῖοι μετὰ τῶν ὄπλων 92
5 πανδημεὶ στρατεύσαντες εἰς Κόρινθον τὴν τ' ἀκρό-
πολιν κατελάβοντο καὶ τὴν πόλιν ἐξειδιοποιησάμενοι
τὴν Κορινθίων χώραν Ἀργεῖαν ἐποίησαν. ἐπεβά- 2
λετο δὲ καὶ Ἰφικράτης ὁ Ἀθηναῖος καταλαβέσθαι
τὴν πόλιν, ἐπιτήδειον οὖσαν εἰς τὴν τῆς Ἑλλάδος
10 ἡγεμονίαν· τοῦ δὲ δήμου κωλύσαντος οὗτος μὲν
ἀπέθετο τὴν ἀρχήν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι Χαβρίαν ἀντ'
αὐτοῦ στρατηγὸν εἰς τὴν Κόρινθον ἐξέπεμψαν.

Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Ἀμύντας ὁ Φιλίππου 3
πατὴρ Ἰλλυριῶν ἐμβαλόντων εἰς Μακεδονίαν ἐξέ-
15 πιπτεν ἐκ τῆς χώρας· ἀπογνοὺς δὲ τὴν ἀρχὴν
Ὀλυνθίοις μὲν τὴν σύνεγγυς χώραν ἔδωρήσατο, αὐ-
τὸς δὲ τότε μὲν ἀπέβαλε τὴν βασιλείαν, μετ' ὀλίγον
δὲ χρόνου ὑπὸ Θετταλῶν καταχθεὶς ἀνεκτήσατο τὴν
ἀρχήν, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι τέτταρα. ἔνιοι 4
20 δὲ φασι μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ Ἀμύντου διετη
χρόνον Ἀργαῖον βασιλεῦσαι τῶν Μακεδόνων, τότε
δὲ τὸν Ἀμύνταν ἀνακτήσασθαι τὴν βασιλείαν.

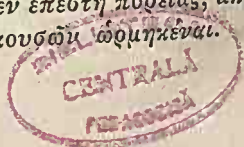
Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Σάτυρος ὁ Σπαρ- 93
τάκου μὲν υἱός, βασιλεὺς δὲ Βοσπόρου, ἐτελεύτη-
25 σεν, ἄρξας ἔτη τετταρακαίδεκα· τὴν ἡγεμονίαν δὲ
διεδέξατο ὁ υἱὸς Λεύκων ἐπ' ἔτη τετταράκοντα.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πολιορκοῦντες ἐν- 2
δέκατον ἔτος Βηίους κατέστησαν αὐτοκράτορα μὲν
Μάρκον Φούριον, ἵππαρχον δὲ Πόπλιον Κορνήλιον.
30 οὗτοι δὲ ἀναλαμβάνοντες τὰς δυνάμεις Βηίους ἐξεπο-
λιόρκησαν, διώρυχα κατασκευάσαντες, καὶ τὴν πό-
λιν ἐξανδραποδισάμενοι τοὺς τε ἄνδρας καὶ τὴν

- ἄλλην λείαν ἐλαφυροπώλησαν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ θρίαμβον ἤγαγεν, ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων δῆμος ἐκ τῶν λαφύρων δεκάτην ἐξελόμενος χρυσοῦν κατεσκεύασε κρατῆρα καὶ εἰς Δελφοὺς ἀνέθηκεν.
- 4 οἱ δὲ κομίζοντες αὐτὸν πρεσβευταὶ λησταῖς Λιπα-⁵ραλοῖς περιέπεσον, καὶ πάντες αἰχμαλωτισθέντες κατήντησαν εἰς Λιπάραν. Τιμασίθεος δ' ὁ τῶν Λιπαραίων στρατηγὸς γνοὺς τὸ γεγενημένον, τοὺς τε πρεσβευτὰς ἀνέσωσε καὶ τὸ χρυσίον ἀποδοὺς εἰς⁷¹⁴
- 5 Δελφοὺς πρέσβεις ἀποκατέστησεν. οἱ δὲ τὸν κρα-¹⁰τῆρα κομίζοντες ἀναθέντες αὐτὸν εἰς τὸν τῶν Μασσαλιητῶν θησαυρὸν εἰς Ῥώμην ἀνέστρεψαν. διόπερ ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων πνθόμενος τὴν τοῦ Τιμασιθέου καλοκάγαθίαν, παραχρῆμα αὐτὸν ἐτίμησε δημόσιον δοῦς κατάλυμα, καὶ μετὰ ταῦτ' ἔτε-¹⁵σιν ἑκατὸν τριάκοντα ἐπτὰ τὴν Λιπάραν ἀφελόμενος τῶν Καρχηδονίων τοὺς ἐγγόνους τοῦ Τιμασιθέου τῶν τε εἰσφορῶν ἀτελεῖς ἀφήκε καὶ ἐλευθέρους ἐποίησεν.
- 94 Ἐπεὶ δ' ὁ ἐνιαύσιος διεληλύθει χρόνος, Ἄθῆ-²⁰νησι μὲν ἦρχε Φιλοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν μετέλαβον ἕξ χιλίαρχοι, Πόπλιος Σέξτος, Κορνήλιος Κράσσος, Καίσων Φάβιος, Λεύκιος Φούριος, Κόιντος Σερούλιος καὶ Μάρκος Οὐαλέριος· ἠχθη δὲ καὶ ὀλυμπιάς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν²⁵ ἑβδόμη πρὸς ταῖς ἐνενηκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα Τερίρης.
- 2 κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Ἀθηναῖοι στρατηγὸν ἐλόμενοι Θρασύβουλον ἐξέπεμψαν μετὰ τριήρων τετ-³⁰ταράκοντα. οὗτος δὲ πλεύσας εἰς Ἰωνίαν καὶ χρήματα λαβὼν παρὰ τῶν συμμάχων ἀνέξευξε, καὶ δια-³⁰τρίβων περὶ Χερρόνησον Μήδοκον καὶ Σεύθην τοὺς τῶν Θρακῶν βασιλεῖς συμμάχους ἐποίησατο. μετὰ

δέ τινα χρόνον ἐξ Ἑλλησπόντου πλεύσας εἰς Λέσβον,
 ἐν τῷ παρὰ τὴν Ἑρεσον αἰγιαλῷ καθώρμει. ἐπιγε-
 νομένων δὲ πνευμάτων μεγάλων εἰκοσι μὲν καὶ
 τρεῖς τριήρεις διεφθάρησαν. μετὰ δὲ τῶν λοιπῶν
 5 διασωθεῖς ἐπήει τὰς κατὰ τὴν Λέσβον πόλεις προσ-
 αγόμενος· ἀφειστήκεσαν γὰρ πᾶσαι πλὴν Μυτιλή-
 νης· καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ Μήθυμναν παραγενόμε- 4
 νος ἐπισυνῆψε μάχην τοῖς ἐκ τῆς πόλεως, ὧν ἦρχε
 Θηρίμαχος ὁ Σπαρτιάτης. ἀγωνισάμενος δὲ λαμ-
 10 πρῶς αὐτόν τε τὸν Θηρίμαχον ἀνείλε καὶ τῶν Μη-
 θυμναίων οὐκ ὀλίγους, τοὺς δὲ λοιποὺς συνέκλει-
 σεν ἐντὸς τῶν τειχῶν, καὶ τὴν μὲν τῶν Μηθυμναίων
 χώραν ἔφθειρε, τὴν δ' Ἑρεσον καὶ τὴν Ἀντισσαν
 κατ' ὁμολογίαν παρέλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ τε
 15 Χίων καὶ Μυτιληναίων συμμάχων ἀθροίσας ναῦς
 ἐπλευσεν ἐπὶ Ῥόδον.

Καρχηδόνιοι δὲ βραδέως ἑαυτοὺς ἐκ τῆς περὶ Συ- 95
 ρακούσας συμφορᾶς ἀναλαβόντες, ἔγνωσαν ἀντέχε-
 σθαι τῶν κατὰ Σικελίαν πραγμάτων. κρίναντες δὲ
 20 διαγωνίζεσθαι, ναυὶ μὲν μακροῦς ὀλίγαις διέβησαν,
 δύναμιν δὲ συνήγαγον ἀπὸ τε Λιβύης καὶ Σαρδοῦς,
 ἔτι δὲ τῶν ἐξ Ἰταλίας βαρβάρων. πάντας δ' ἐπιμελῶς
 καθοπλίσαντες μετὰ τῆς οἰκείας χορηγίας ἐπεραιώθη-
 σαν εἰς τὴν Σικελίαν, οὐκ ἐλάττους ὄντες τῶν ὀκτώ
 25 μυριάδων, ὧν ἠγεῖτο Μάγων. οὗτος μὲν οὖν διὰ Σι- 2
 κελῶν πορευθεῖς, καὶ τὰς πλείστας πόλεις ἀποστήσας
 715 τοῦ Διονυσίου, κατεστρατοπέδευσεν ἐν τῇ τῶν Ἀγυ-
 ριναίων χώρα παρὰ τὸν Χρῦσαν ποταμὸν ἐγγὺς τῆς
 ὁδοῦ τῆς φερούσης εἰς Μοργαντίνην· τοὺς γὰρ 3
 30 Ἀγυριναίους οὐ δυνάμενος εἰς συμμαχίαν προσλα-
 βέσθαι, τῆς εἰς τοῦμπροσθεν ἐπέσθη πορείας, ἀκούων
 τοὺς πολεμίους ἐκ Συρακουσῶν ὠρμηκέναι. Διο-

νύσιος δὲ πνθόμενος τοὺς Καρχηδονίους διὰ τῆς
 μεσογείου τὴν πορείαν ποιουμένους, ταχὺ συλλέξας
 οὓς ἠδύνατο τῶν Συρακοσίων καὶ τῶν μισθοφόρων
 ᾤρησε, τοὺς πάντας ἔχων οὐκ ἐλάττους δισμυ-
 4 ρίων. παραγενόμενος δ' ἔγγυς τῶν πολεμίων διε- 5
 πρεσβεύσατο πρὸς Ἄγυριν τὸν δυναστεύοντα τῶν
 Ἄγυριναίων. οὗτος δὲ τῶν τότε τυράννων τῶν ἐν
 Σικελίᾳ μεγίστην εἶχε δύναμιν μετὰ Διονύσιον·
 τῶν τε γὰρ περικειμένων ἐρυμάτων σχεδὸν ἀπάν-
 των ἐκυρίευε, καὶ τῆς πόλεως τῶν Ἄγυριναίων ἦρχε 10
 πολυοχλουμένης κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς· εἶχε
 5 γὰρ πολίτας οὐκ ἐλάττους δισμυρίων. ἦν δὲ καὶ
 εἰς τοῦτο τὸ πλῆθος ἐν τῇ πόλει συνηθροισμένον
 χρημάτων πολλῶν κατὰ τὴν ἀκρόπολιν παράθεσις,
 ἣν Ἄγυρις ἠθροίκει πεφονευκῶς τοὺς εὐπορωτάτους 15
 6 τῶν πολιτῶν. ἀλλ' ὁ Διονύσιος μετ' ὀλίγων εἰς-
 ελθὼν ἐντὸς τοῦ τείχους ἔπεισε τὸν Ἄγυριν συμ-
 μαχῆσαι γνησίως, καὶ πολλὴν ἐπηγγείλατο χώραν
 τῆς ὁμόρου δωρήσεσθαι κατορθωθέντος τοῦ πολέ-
 7 μου. ὁ δ' Ἄγυρις πρῶτον μὲν πάσῃ τῇ Διονυσίου 20
 δυνάμει σίτον καὶ τᾶλλα ὅσων ἦν χρεῖα προθύμως
 ἐδωρήσατο, καὶ πανδημεὶ τὴν δύναμιν ἐξαγαγὼν
 ἐστράτευσε μετὰ Διονυσίου καὶ κοινῇ πρὸς Καρ-
 χηδονίους διεπολέμει.

96 Μάγων δ' ἐν πολεμίᾳ χώρα στρατοπεδεύων, καὶ 25
 τῶν ἀναγκαίων ἐνδεὴς αἰεὶ μᾶλλον γινόμενος, οὐ
 μετρίως ἠλάττουτο· καὶ γὰρ οἱ περὶ τὸν Ἄγυριν τῆς
 χώρας ἔμπειροι καθεστῶτες ἐν ταῖς ἐνέδραις ἐπλε-
 ουέκτου καὶ τὰς ἀγορὰς τῶν πολεμίων ἀφηροῦντο.
 2 λεγόντων δὲ τῶν Συρακοσίων διὰ μάχης κρίνειν 20
 ὡς τάχιστα τὰ πράγματα, Διονύσιος ἠναντιοῦτο
 λέγων χωρὶς κινδύνων τῷ χρόνῳ καὶ τῇ σπάνει

καταφθαρήσεσθαι τοὺς βαρβάρους· ἐφ' οἷς παρορ-
 γισθέντες οἱ Συρακόσιοι κατέλιπον τὸν Διονύσιον.
 ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον εὐλαβοῦμενος ἐπ' ἐλευθερίαν 3
 ἐκάλει τοὺς οἰκέτας, μετὰ δὲ ταῦτα διαπροσβευσα-
 5 μένων τῶν Καρχηδονίων ὑπὲρ εἰρήνης ὑπακούσας
 ἀναπομπίμους τοῖς κυρίοις ἐποίησε, πρὸς δὲ τοὺς
 Καρχηδονίους εἰρήνην ἐποίησατο. ἦσαν δ' αἱ συν- 4
 θῆκαι τὰ μὲν ἄλλα παραπλήσια ταῖς πρότερον, Σι-
 κελούς δὲ δεῖν ὑπὸ Διονύσιον τετάχθαι καὶ παρα-
 10 λαβεῖν αὐτὸν τὸ Ταυρομένιον. μετὰ δὲ τὰς συν-
 θήκας Μάγων μὲν ἀπέπλευσε, Διονύσιος δὲ παρα-
 λαβὼν τὸ Ταυρομένιον τοὺς μὲν πλείστους τῶν ἐκεῖ
 Σικελῶν ἐξέβαλε, τῶν δ' ἰδίων μισθοφόρων τοὺς
 716 ἐπιτηδειοτάτους ἐπιλέξας κατώκισε.

15 Καὶ τὰ μὲν κατὰ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν, κατὰ 5
 δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι Φαλίσκον πόλιν [ἐκ] τοῦ
 Φαλίσκων ἔθνους ἐξεπόρθησαν.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν 97
 ἦν ἄρχων Νικοτέλης, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρ-
 20 χὴν διώκουν χιλίαρχοι τρεῖς, Μάρκος Φούριος, Γάιος
 Αἰμίλιος καὶ Κάτλος Βῆρος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν
 παρειληφότων οἱ λακωνίζοντες τῶν Ῥοδίων ἐπα-
 ναστάντες τῷ δήμῳ τοὺς τὰ τῶν Ἀθηναίων φρο-
 νοῦντας ἐξέβαλον ἐκ τῆς πόλεως. συνδραμόντων 2
 25 δ' αὐτῶν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ πειρωμένων ἀντέχεσθαι
 τῶν πραγμάτων, ἐπεκράτησαν οἱ Λακεδαιμονίους
 συμμαχοῦντες, καὶ πολλοὺς μὲν ἐφόνευσαν, τοὺς
 δὲ διαφυγόντας ἐξεκήρυξαν. εὐθύς δὲ καὶ πρέσβεις
 ἀπέστειλαν εἰς Λακεδαίμονα περὶ βοηθείας, εὐλα-
 30 βούμενοι μὴ τινες τῶν πολιτῶν νεωτερίσωσι. Λα- 3
 κεδαιμόνιοι δ' αὐτοῖς ἀπέστειλαν ἑπτὰ τριήρεις καὶ
 τοὺς ἀφηγησομένους τῶν πραγμάτων τρεῖς ἄνδρας,

Εὐδόκιμον, Φιλόδικον καὶ Διφρίδαν. οὗτοι δὲ πρῶ-
 του εἰς Σάμον κομισθέντες ἀπέστησαν τὴν πόλιν
 Ἀθηναίων, ἔπειτα καταπλεύσαντες εἰς Ῥόδον τῶν
 4 ἐνταῦθα πραγμάτων εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν. οἱ δὲ
 Λακεδαιμόνιοι, προχωρούντων αὐτοῖς τῶν πραγμά- 5
 των, ἔγνωσαν ἀντέχεσθαι τῆς θαλάττης, καὶ πάλιν
 ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἐκράτουν τῶν συμμάχων ἀθροί-
 σαντες ναυτικόν. οὗτοι μὲν οὖν εἰς τε Σάμον καὶ
 Κνίδον καὶ Ῥόδον κατέπλευσαν, καὶ πανταχόθεν
 ναῦς τε καὶ τοὺς ἀρίστους κατέγραφον ἐπιβάτας, * 10
 5 ἐξήρτουν πολυτελεῶς τριήρεις εἴκοσιν ἐπτά. Ἀγη-
 σίλαος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεύς, ἀκούων
 τοὺς Ἀργεῖους περὶ τὴν Κόρινθον διατρέβοντας,
 ἐξήγαγε τοὺς Λακεδαιμονίους πανδημεὶ πλὴν μιᾶς
 μόρας. ἐπελθὼν δὲ τὴν Ἀργεῖαν πᾶσαν τὰς μὲν 15
 κτήσεις διήρπασε, τὴν δὲ χώραν δενδροτομήσας εἰς
 τὴν Σπάρτην ἀπεχώρησε.

98 Κατὰ δὲ τὴν Κύπρον Εὐαγόρας ὁ Σαλαμῖνιος,
 ὃς ἦν μὲν εὐγενέστατος, τῶν γὰρ κτισάντων τὴν
 πόλιν ἦν ἀπόγονος, πεφευγῶς δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν 20
 χρόνοις διὰ τινὰς στάσεις, καὶ μετὰ ταῦτα κατελ-
 θὼν μετ' ὀλίγων, τὸν μὲν δυναστεύοντα τῆς πό-
 λεως Ἀβδήμονα τὸν Τύριον ἐξέβαλε, φίλον ὄντα
 τοῦ Περσῶν βασιλέως, αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν κατα- 717
 σχῶν τὸ μὲν πρῶτον ἐβασίλευσε τῆς Σαλαμῖνος, με- 25
 γίστης οὔσης καὶ δυνατωτάτης τῶν ἐν Κύπρῳ πό-
 λεων, ταχὺ δὲ χρημάτων [πληθὸς] πολλῶν εὐπο-
 ρήσας καὶ δύναμιν προχειρισάμενος ἐπεχείρησεν
 2 ἅπασαν τὴν νῆσον σφετερίσασθαι. τῶν δὲ πόλεων
 ἅς μὲν βίᾳ χειρωσάμενος, ἅς δὲ πειθοῖ προσλαβό- 30
 μενος, τῶν μὲν ἄλλων πόλεων ταχὺ τὴν ἡγεμονίαν
 παρέλαβεν, Ἀμαθούσιοι δὲ καὶ Σόλιοι καὶ Κιτιεῖς

ἀντέχοντες τῷ πολέμῳ πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς
 Ἀρταξέρξην τὸν Περσῶν βασιλέα περὶ βοηθείας, καὶ
 τοῦ μὲν Εὐαγόρου κατηγοροῦν ὅτι τὸν Ἄγυριν βα-
 σιλέα σύμμαχον ὄντα Περσῶν ἀνείλε, τὴν δὲ νῆσον
 5 ὠμολόγησαν αὐτῷ συγκατακτῆσεσθαι. ὁ δὲ βασι- 3
 λέυς, οὐ βουλούμενος ἅμα μὲν τὸν Εὐαγόραν προ-
 κόπτειν ἐπὶ πλέον, ἅμα δὲ διανοούμενος τὴν Κύ-
 πρου εὐφυῶς κειμένην καὶ ναυτικὴν δύναμιν δύνα-
 σθαι μεγάλην ἔχειν, ἣ δυνήσεται προπολεμεῖν τῆς
 10 Ἀσίας, ἔκρινε συμμαχεῖν, καὶ τούτους μὲν ἐξέπεμψεν,
 αὐτὸς δὲ πρὸς μὲν τὰς ἐπιθαλαττίους πόλεις καὶ
 τοὺς ἀφηγουμένους τῶν πόλεων σατραπίας ἐπέμψεν
 ἐπιστολάς ναυπηγεῖσθαι τριήρεις καὶ τὰ πρὸς τὸν
 15 στόλον χρήσιμα ὄντα κατὰ σπουδὴν παρασκευάζε-
 σθαι, Ἐκατόμνω δὲ τῷ Καρίας δυνάστη προσέταξε
 πολεμεῖν τῷ Εὐαγόρῃ. οὗτος δὲ τὰς ἐν ταῖς ἄνω 4
 σατραπείαις πόλεις ἐπιπορευόμενος μεγάλαις δυνά-
 μεσι διαβαίνει εἰς τὴν Κύπρον.

Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.
 20 κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς Φαλίσκους εἰρή- 5
 νην ποιησάμενοι, πρὸς δὲ Αἰκίκλους πόλεμον τὸ
 τέταρτον, καὶ Σούτριον μὲν * ὥρμησαν, ἐκ δὲ Οὐε-
 ρουγῖνος πόλεως ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐξεβλήθησαν.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν 99
 25 ἦρχε Δημόστρατος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπατοὶ τὴν ἀρχὴν
 παρελήφεσαν Λεύκιος Λουκρήτιος καὶ Σερούσιος
 Κόσσων. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Ἀρταξέρ-
 ξης μὲν Στρούθαν στρατηγὸν καταστήσας ἐπέμψεν
 ἐπὶ θάλατταν μετὰ δυνάμεως Λακεδαιμονίοις πολε-
 30 μήσουτα, Σπαρτιᾶται δὲ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ
 πυνθόμενοι Θίβρωνα στρατηγὸν εἰς τὴν Ἀσίαν
 718 ἐξέπεμψαν. ὃς κατελάβετο χωρίον Ἰουδα καὶ Κό-

- ρησσον ὄρος υψηλόν, τῆς Ἐφέσου ἀπέχον σταδίου
 2 τετραράκοντα. οὗτος μὲν οὖν ὀκτακισχιλίους ἔχων
 στρατιώτας σὺν τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀθροισθεῖσιν
 ἐπήει τὴν τοῦ βασιλέως χώραν φθείρων, Στρούθας δὲ
 σὺν ἵππῳ τε βαρβαρικῇ πολλῇ καὶ στρατιώταις 5
 ὀπλίταις μὲν πεντακισχιλίους, ψιλοῖς δὲ πλείοσι δισ-
 μυρίων, οὐ μακρὰν τῶν Λακεδαιμονίων κατεστρα-
 3 τοπέδευσε. τέλος δὲ τοῦ Θίβρωνος μετὰ μέρος
 τῆς δυνάμεως ἐξελθόντος καὶ πολλὴν περιβαλομένου
 λείαν, ἐπελθὼν ὁ Στρούθας τὸν τε Θίβρωνα μαχό- 10
 μενον ἀνείλε, καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς μὲν πλεί-
 στους ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐξώργησεν, ὀλίγοι δ' εἰς
 τὸ Κνιδίνιον φρούριον διεσώθησαν.
- 4 Θρασύβουλος δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς
 ἐκ τῆς Λέσβου κομιζόμενος μετὰ τοῦ στόλου πρὸς 15
 Ἄσπενδον, ὥρμισε τὰς τριήρεις εἰς τὸν Εὐρουμέδοντα
 ποταμόν, χρήματα δ' εἰληφότος αὐτοῦ παρὰ τῶν
 Ἄσπενδίων ὅμως τινὲς τῶν στρατιωτῶν ἐδήλωσαν
 τὴν χώραν. γενομένης δὲ νυκτὸς οἱ μὲν Ἀσπένδιοι
 χαλεπῶς ἐνεγκόντες ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν ἐπέθεντο 20
 τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τὸν τε Θρασύβουλον καὶ τινὰς
 τῶν ἄλλων ἀνείλον· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων τριήραρχοι
 περιδεεῖς γενόμενοι καὶ ταχὺ πληρώσαντες τὰς ναῦς,
 5 εἰς Ῥόδον ἐξέπλευσαν. ἀφεστηκυίας δὲ τῆς πόλεως,
 καὶ τῶν φυγάδων φρούριόν τι κατειληφόντων, μετὰ 25
 τούτων διεπολέμουν πρὸς τοὺς κατὰ τὴν πόλιν· οἱ
 δ' Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τὴν Θρασυβούλου τοῦ στρα-
 τηγοῦ τελευτήν, Ἀγύρριον στρατηγὸν ἐξέπεμψαν.
 τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.
- 100 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν ὁ τῶν Συρακοσίων τύραν- 30
 νος Διονύσιος σπεύδων τὴν κατὰ τὴν νῆσον δυνα-
 στείαν καὶ τοὺς κατ' Ἰταλίαν Ἕλληνας προσλαβέ-

σθαι, τὴν μὲν ἐπ' ἐκείνους κοινὴν στρατείαν εἰς
 ἕτερον καιρὸν ἀνεβάλετο, κρίνας δὲ συμφέρειν ἐπι-
 χειρεῖν πρώτῃ τῇ τῶν Ῥηγίνων πόλει διὰ τὸ προ-
 πολεμητήριον αὐτὴν εἶναι τῆς Ἰταλίας, ὥρμησεν ἐκ
 5 Συρακουσῶν μετὰ τῆς δυνάμεως. εἶχε δὲ πεζοὺς 2
 μὲν δισμυρίους, ἵππεῖς δὲ χιλίους, ναῦς δ' ἑκατὸν
 εἴκοσι. περαιώσας δὲ τὴν δυνάμιν ἐπὶ τοὺς ὄρους
 τῆς Λοκρίδος, ἐκεῖθεν διὰ τῆς μεσογείου τὴν πορείαν
 ἐποιεῖτο, τέμνων καὶ πυρπολῶν τὴν τῶν Ῥηγίνων
 10 χώραν· συμπαρέπλευσε δὲ καὶ ὁ στόλος ἐπὶ θάτερα
 μέρη τῆς θαλάττης, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει περὶ τὸν
 πορθμὸν κατεστρατοπέδευσεν. οἱ δ' Ἰταλοὶ πνυθό- 3
 μενοι τὴν τοῦ Διονυσίου διάβασιν ἐπὶ τὸ Ῥήγιον,
 ἀπέστειλαν ἐκ Κρότωνος ναῦς ἐξήκοντα, σπεύδοντες
 15 παραδοῦναι τοῖς Ῥηγίνοις. μετεώρων δὲ πλεουσῶν
 αὐτῶν ὁ Διονύσιος πεντήκοντα ναῦς ἔχων ἐπέ-
 πλευσε, καὶ φυγόντων αὐτῶν ἐπὶ τὴν γῆν οὐδὲν
 ἤττον ἐπέκειτο, καὶ συνδήσας ἀπέσπα τὰς παρορ-
 μούσας ἐν τῇ γῇ. κινδυνευουσῶν δὲ τῶν ἐξήκοντα 4
 20 τριήρων ἀλῶναι Ῥηγῖνοι πανδημεὶ παρεβοήθησαν,
 καὶ ἀπὸ τῆς γῆς τῶ πλήθει τῶν βελῶν ἀνεῖρξαν
 τὸν Διονύσιον. ἐπιγενομένων δὲ πνευμάτων μεγά-
 λων οἱ μὲν Ῥηγῖνοι τὰς ναῦς ἀνείλκυσαν ἐπὶ τὴν
 γῆν, Διονύσιος δ' ἰσχυρῶς χειμασθεὶς ἐπὶ τὰς ναῦς
 25 ἀπώλεσε καὶ σὺν αὐταῖς ἄνδρας οὐκ ἐλάττους χιλίων
 πεντακοσίων. τούτων δ' ἅμα ταῖς ναυσὶν ἐκβρα- 5
 σθέντων ἐπὶ τὴν Ῥηγίνην, οἱ Ῥηγῖνοι πολλοὺς τῶν
 ναυτῶν ἐξώγησαν. Διονύσιος δ' ἐπὶ πεντήρους
 πλέων, καὶ πολλάκις παρ' ὀλίγου ἐλθὼν γενέσθαι
 30 ὑποβρύχιος, μόγις περὶ μέσας νύκτας εἰς τὸν ἐν Μεσ-
 σῆνῃ λιμένα κατέφυγεν. ἤδη δὲ καὶ τῆς χειμερινῆς
 ὥρας ἐνισταμένης οὗτος μὲν πρὸς Λευκανοὺς συμ-

μαχίαν ποιησάμενος ἀπήγαγε τὰς δυνάμεις εἰς Συ-
 101 ρακούσας. μετὰ δὲ ταῦτα Λευκανῶν τὴν Θουρίαν
 καταδραμόντων οἱ Θούριοι παρήγγειλαν τοῖς συμ-
 μάχοις κατὰ τάχος ἀπαντᾶν μετὰ τῶν ὅπλων· αἱ
 γὰρ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἑλληνίδες πόλεις ἐν ταῖς 5
 συνθήκαις εἶχον οὕτως, ἵν' ἦτις ἂν ὑπὸ τῶν Λευ-
 κανῶν λεηλατηθῆ ἡ χώρα, πρὸς ταύτην ἅπαντες πα-
 ραβοηθῶσιν, ἥς δ' ἂν πόλεως μὴ καταστῆ τὸ στρα-
 τόπεδον ἐπὶ τὴν βοήθειαν, τεθνᾶναι τοὺς ἐκείνης
 2 τῆς πόλεως στρατηγούς. διόπερ τῶν Θουρίων τοὺς 10
 βιβλιαφόρους ἀποστειλάντων ἐπὶ τὰς πόλεις πρὸς
 τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν, ἅπαντες παρεσκευά-
 ζοντο πρὸς τὴν ἀνάξουξιν. αὐτοὶ δὲ προεξαναστάν-
 τες ταῖς ὁρμαῖς καὶ τὸ τῶν συμμάχων πλῆθος οὐκ
 ἀναμείναντες, ἀνέξουξαν ἐπὶ τοὺς Λευκανούς, ἔχον- 15
 τες πεζοὺς μὲν πλείους τῶν μυρίων τετρακισχιλίων,
 3 ἵππεις δὲ σχεδὸν χιλίους. καὶ Λευκανοὶ μὲν ἀκού-
 σαντες τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον ἀπεχώρησαν εἰς
 τὴν ἰδίαν χώραν· οἱ δὲ Θούριοι κατὰ σπουδὴν
 ἐμβαλόντες εἰς τὴν Λευκανίαν, τὸ μὲν πρῶτον 20
 φρούριον ἐξεῖλον, καὶ πολλῆς ὠφελείας κυριεύσαν-
 τες καθάπερ εἰ δέλεαρ ἔλαβον τῆς ἑαυτῶν ἀπωλείας.
 φρονηματισθέντες γὰρ ἐπὶ τῷ προτερήματι κατα-
 πεφρονηκότως διὰ τινων στενῶν καὶ ἀποκρήμνων
 ὁδῶν ἐπορεύθησαν, βουλόμενοι Λᾶον πόλιν εὐδαλ- 25
 4 μονα πολιορκῆσαι. ἐπειδὴ δὲ παρεγενήθησαν εἰς
 τι πεδίον κύκλω λόφοις ὑψηλοῖς καὶ κρημοῖς πε-
 ριειλημμένον, ἐνταῦθα οἱ Λευκανοὶ πάσῃ τῇ δυνά-
 μει διέκλεισαν αὐτοὺς τῆς ἐπὶ τὰς πατρίδας ἐλπίδος,
 παράδοξον δ' ἐπὶ τῷ λόφῳ καὶ φοβερὰν ποιήσαντες 30
 τὴν ἑαυτῶν ἐπιφάνειαν ἐξέπληξαν τοὺς Ἕλληνας
 διὰ τε τὸ μέγεθος τοῦ στρατοπέδου καὶ τὴν τῶν

τόπων δυσχωρίαν· εἶχον γὰρ Λευκανοὶ τότε πεζοὺς
 μὲν τρισμυρίους, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τετρα-
 κισχιλίων. τῶν δ' Ἑλλήνων ἀνελπίστως τηλικούτω 102
 περιεχομένων κινδύνῳ, κατέβαινον εἰς τὸ πεδῖον
 5 οἱ βάρβαροι. γενομένης δὲ παρατάξεως, καὶ τῶν
 Ἰταλιωτῶν καταπολεμηθέντων ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν
 720 Λευκανῶν, ἔπεσον μὲν πλείους τῶν μυρίων· πα-
 ρήγγελλον γὰρ οἱ Λευκανοὶ μηδένα ζωρεῖν· τῶν
 δὲ λοιπῶν οἱ μὲν ἐπὶ τινα πρὸς τῇ θαλάττῃ λόφον
 10 ἔφυγον, οἱ δὲ θεωροῦντες ναῦς μακρὰς προσπλευού-
 σας, καὶ νομίζοντες τὰς τῶν Ῥηγίνων εἶναι, συνέ-
 φυγον εἰς τὴν θάλατταν καὶ διενήχοντο ἐπὶ τὰς
 τριήρεις. ἦν δὲ ὁ στόλος ὁ προσπλέων Διουνσίου 2
 τοῦ τυράννου, καὶ ναύαρχος ὑπῆρχεν αὐτῷ Λεπτί-
 15 νης ὁ ἀδελφός, ἀπεσταλμένος τοῖς Λευκανοῖς ἐπὶ
 βοήθειαν. ὁ μὲν οὖν Λεπτίνης δεξάμενος φιλαν-
 θρώπως τοὺς νηχομένους ὡς ἐπὶ τὴν γῆν ἀπεβίβα-
 σεν, ἔπεισε τοὺς Λευκανοὺς ὑπὲρ ἐκάστου τῶν αἰχ-
 μαλώτων λαβεῖν ἀργυρίου μνᾶν· οὗτοι δ' ἦσαν
 20 τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ τοὺς χιλίους. γενόμενος δὲ τῶν 3
 χρημάτων ἐγγυητὴς καὶ διαλλάξας τοὺς Ἰταλιώτας
 τοῖς Λευκανοῖς ἔπεισεν εἰρήνην ποιήσασθαι, καὶ
 μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τοῖς Ἰταλιώταις, συμ-
 φερόντως αὐτῷ, οὐ λυσιτελεῶς δὲ Διουνσίῳ συντε-
 25 θεικῶς τὸν πόλεμον. ἤλπιζε γὰρ ὁ Διουνύσιος τῶν
 Ἰταλιωτῶν πολεμούντων πρὸς Λευκανοὺς ἐπελθῶν
 ῥαδίως ἂν κρατῆσαι τῶν κατ' Ἰταλίαν πραγμάτων,
 ἀπολελυμένων δὲ τηλικούτου πολέμου δυσχερῶς ἂν
 περιγενέσθαι. διόπερ τοῦτον μὲν ἀπήλλαξε τῆς 4
 30 ναυαρχίας, Θεαρίδην δὲ τὸν ἕτερον ἀδελφὸν ἡγε-
 μόνα τοῦ στόλου κατέστησε.

Τούτων δὲπραχθέντων Ῥωμαῖοι τὴν τῶν Οὐε-

ξίων χώραν κατεκληρούχησαν, κατ' ἄνδρα δόντες πλέθρα τέτταρα, ὡς δέ τινες, εἴκοσιν ὀκτώ· καὶ πρὸς μὲν Αἰκοὺς διαπολεμοῦντες Λίφλον πόλιν κατὰ κράτος εἶλον, Οὐελιτρίνων δ' ἀποστάντων πόλεμον πρὸς αὐτοὺς ἐνεστήσαντο. ἀπέστη δὲ καὶ Σάτρι- 5 κων ἀπὸ Ῥωμαίων, καὶ εἰς Κερκίους ἀποικίαν ἀπέ- στείλαν.

103 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- νησι μὲν ἤρχεν Ἀντίπατρος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διώκουν Λεύκιος Οὐαλέριος καὶ 10 Αὔλος Μάλλιος. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων δυνάστης φανερῶς ἑαυτὸν ἀναδείξας ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν στρατευσόμενον, μετὰ πλείστης δυνάμεως ὄρμησεν ἀπὸ Συρακου- 2 σῶν. εἶχε δὲ πεζοὺς μὲν πλείους τῶν δισμυρίων, 15 ἵππεῖς δὲ περὶ τρισχιλίους, ναῦς δὲ μακρὰς μὲν τετ- ταράκοντα, τὰς δὲ τὸν σίτον κομιζούσας οὐκ ἐλάτ- τους τριακοσίων. πεμπταῖος δὲ κατανύσας εἰς τὴν Μεσσήνην, αὐτὸς μὲν ἐν τῇ πόλει τὴν δύναμιν ἀνε- λάμβανε, Θεαρίδην δὲ τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τὰς νήσους 20 τῶν Λιπαραίων ἀπέστειλε μετὰ νεῶν τριάκοντα· 721 πεπυσμένος γὰρ ἦν δέκα ναῦς τῶν Ῥηγίνων περὶ 3 ἐκείνους τοὺς τόπους οὔσας. ὁ δὲ Θεαρίδης ἐκ- πλεύσας καὶ καταλαβὼν τὴν Ῥηγίνων δεκαναῖαν ἐν τισιν εὐθέτοις τόποις, αὐτάνδρων τῶν σκαφῶν ἐκυ- 25 ρίευσε, καὶ ταχέως εἰς Μεσσήνην πρὸς Διονύσιον ὑπέστρεψε. Διονύσιος δὲ τοὺς αἰχμαλώτους εἰς δεσμὰ καταθέμενος τοῖς Μεσσηνίοις ἔδωκε φυλάττειν, αὐ- τὸς δὲ περαιώσας τὴν δύναμιν εἰς Καυλωνίαν πε- ριεστρατοπέδευσε τὴν πόλιν, καὶ τὰς μηχανὰς προσ- 30 4 ερεῖσας πυκνὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο. οἱ δὲ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἕλληνες ὡς ἐπύθοντο τὰς τοῦ Διону-

σίου δυνάμεις περαιουμένας τὸν διείργοντα πορ-
 θμόν, καὶ αὐτοὶ στρατόπεδα συνήθροισον. τῆς δὲ
 τῶν Κροτωνιατῶν πόλεως μάλιστα πολυοχλουμένης
 καὶ πλείστους ἐχούσης Συρακοσίους φυγάδας, τού-
 5 τοις τὴν ἡγεμονίαν τοῦ πολέμου παρέδωκαν· οἱ 5
 δὲ Κροτωνιάται τὰς πανταχόθεν δυνάμεις ἀθροίσαν-
 τες στρατηγὸν Ἐλωριν τὸν Συρακόσιον εἴλοντο.
 οὗτος δὲ πεφευγὼς Διονύσιον καὶ δοκῶν τόλμαν
 ἔχειν ἔμπρακτον, πιστότατα πρὸς τὸν τύραννον πο-
 10 λεμήσειν διὰ τὸ μῖσος ὑπέιληπτο. ὡς δὲ πάντες οἱ
 σύμμαχοι παρεγενήθησαν εἰς Κρότωνα, κατὰ τὴν
 ἑαυτοῦ προαίρεσιν Ἐλωρις διατάξας ὥρμησε μετὰ πά-
 σης τῆς δυνάμεως ἐπὶ Καυλωνίας· ἅμα μὲν γὰρ ἐνό- 6
 μιζεν ἐπιφανεῖς λύσειν τὴν πολιορκίαν, ἅμα δὲ κα-
 15 τάπεποννημένους τοὺς πολεμίους ὑπὸ τῶν καθ' ἡμέ-
 ραν προσβολῶν διαγωνιεῖσθαι. εἶχε δὲ τοὺς ἅπαντας
 πεζοὺς μὲν περὶ δισμυρίους πεντακισχιλίους, ἵππεῖς
 δὲ περὶ δισχιλίους. διανυσάντων δ' αὐτῶν τὸ πλεῖ- 104
 στον τῆς ὁδοῦ καὶ στρατοπεδευσάντων πρὸς τὸν
 20 Ἐλωρον ποταμόν, ἀνέβηξεν ὁ Διονύσιος ἀπὸ τῆς
 πόλεως καὶ συνήντα τοῖς Ἰταλιώταις. ὁ μὲν οὖν
 Ἐλωρις μετὰ τῶν ἀρίστων πεντακοσίων προηγεῖτο
 τῆς δυνάμεως, ὁ δὲ Διονύσιος ἔτυχε μὲν ἀπὸ τετ-
 τάρακοντα σταδίων ἐστρατοπεδευκῶς τῶν ἐναντίων,
 25 διὰ δὲ τῶν κατασκόπων μαθὼν ἐγγυὺς ὄντας τοὺς
 πολεμίους, ὄρθρου τὴν δύναμιν ἐγείρας προήγαγεν
 εἰς τοῦμπροσθεν. ἅμα δ' ἡμέρα τοῖς περὶ τὸν Ἐλω- 2
 ριν ὀλίγοις οὔσιν ἀπαντήσας ἄφνω προσεμάχητο,
 καὶ διεσκευασμένην ἔχων τὴν δύναμιν ἀνοχὴν οὐδ'
 30 ἦντινοῦν ἐδίδου τοῖς πολεμίοις. ὁ δ' Ἐλωρις εἰς 3
 πολλὴν ἔμπροσθεν ἀπορίαν, αὐτὸς μὲν μεθ' ὧν εἶχεν
 ὑπέστη τοὺς ἐπιφερομένους, τῶν δὲ φίλων τινὰς

ἀπέστειλεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἐπισπεῦσαι τὰ πλήθη
 παρακελευόμενος. ὧν ταχέως ποιησάντων τὸ προσ-
 ταχθέν, οἱ μὲν Ἴταλιῶται πυθόμενοι τὸν στρατηγὸν
 καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ κινδυνεύοντας δρομαῖοι πα-
 ρῆσαν ἐπὶ τὴν βοήθειαν, ὁ δὲ Διονύσιος ἀθρόα τῆς 5
 δυνάμει περιχυθεὶς τὸν θ' Ἐλωριν καὶ τοὺς μετ' αὐ-
 τοῦ γενναίως ἀγωνισαμένους σχεδὸν πάντας ἀνείλε.

4 τῶν δ' Ἴταλιωτῶν σποράδην διὰ τὴν σπουδὴν ἐκ-
 βοηθούντων, οἱ Σικελιῶται τὰς τάξεις διαφυλάτ-
 τοντες ῥαδίως τῶν πολεμίων περιεγίνοντο. οὐ μὴν 10
 ἀλλ' ἐπὶ μὲν τινα χρόνον οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἐλ-
 ληνες ὑπέμενον τὸν κίνδυνον, καίπερ ἑαυτῶν πολ-
 λούς ἀναιρουμένους ὁρῶντες· ὡς δὲ τὴν τοῦ στρα-
 τηγοῦ τελευτὴν ἐπύθοντο καὶ διὰ τὸν θόρυβον
 ἀλλήλοις ἐμπύκτοντες ἤλαττοῦντο μεγάλως, τότε δὲ 15

105 τελέως ἀθυμήσαντες ἐτράπησαν. πολλῶν δ' ἀναι-
 ρουμένων ἐν τῇ κατὰ τὸ πεδίον τροπῇ, κατέφυγε
 τὸ πλῆθος ἐπὶ τινα λόφον ἐρυμνὸν ὄντα πρὸς πο-
 λιορκίαν, ἀνυδρον δὲ καὶ δυνάμενον ῥαδίως ὑπὸ
 τῶν πολεμίων φυλάττεσθαι. ὃν ὁ Διονύσιος περι- 20
 στρατοπεδεύσας τὴν τε ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν νύκτα
 διηγεύνησεν ἐν τοῖς ὅπλοις, ἐπιμελῶς ταῖς φυλα-
 καῖς χρησάμενος. τῇ δ' ὑστεραία διὰ τὸ καῦμα καὶ
 τὴν ἀνυδρίαν οἱ συμπεφευγότες κακῶς ἀπήλλαττον.

2 ἐπικηρυκτουσάμενων δ' αὐτῶν πρὸς τὸν Διονύσιον 25
 καὶ παρακαλούντων λύτρα πράξασθαι, οὐ μέτριος
 ἐν τοῖς εὐήμερῆμασι γενόμενος προσέταττεν ἀποδέ-
 σθαι τὰ ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐγχειρίσαι τῷ κρα-
 τοῦντι. σκληροῦ δὲ τοῦ προστάγματος ὄντος, μέχρι
 μὲν τινος διεκαρτέρουν, ὡς δ' ὑπὸ τῆς φυσικῆς 30
 ἀνάγκης κατεβαροῦντο, παρέδωκαν αὐτοὺς περι-

3 ὀγδόην ὥραν, ἤδη τὰ σώματα παρειμένοι. Διονύσιος

δὲ λαβὼν ῥάβδον καὶ πατάξας ἐπὶ τοῦ λόφου ἤρ-
 θμει τοὺς καταβαίνοντας αἰχμαλώτους, ὄντας πλεί-
 ους τῶν μυρίων, καὶ πάντων αὐτοῦ ὑποπτευόντων
 τὸ θηριῶδες τὸνναντίον ἐφάνη πάντων ἐπιεικέστα-
 5 τος· τοὺς τε γὰρ αἰχμαλώτους ἀφῆκεν αὐτεξουσίους 4
 χωρὶς λύτρων, καὶ πρὸς τὰς πλείστας τῶν πόλεων
 εἰρήνην συνθέμενος ἀφῆκεν αὐτονόμους. ἐπὶ δὲ
 τούτοις ἐπαίνου τυχὼν ὑπὸ τῶν εὖ παθόντων χρυ-
 σοῖς στεφάνοις ἐτιμήθη, καὶ σχεδὸν τοῦτ' ἔδοξε
 10 πρᾶττειν ἐν τῷ ζῆν κάλλιστον.

Ἐπὶ δὲ Ῥήγιον ἀναξεύξαντος αὐτοῦ, καὶ μετὰ 106
 τῆς δυνάμεως παρεσκευασμένου πολιορκεῖν διὰ τὴν
 περὶ τῆς ἐπιγαμίας ὕβριν, ἀγωνία πολλή κατεῖχε
 τοὺς Ῥηγίους· οὔτε γὰρ συμμαχούς οὔτε δύναμιν
 15 ἀξιόμαχον εἶχον, πρὸς δὲ τούτοις ἤδεσαν ὅτι τῆς
 723 πόλεως ἀλούσης οὔτ' ἔλεος οὔτε δέησις αὐτοῖς ἀπε-
 λείπετο. διόπερ ἔκριναν ἀποστεῖλαι πρέσβεις τοὺς 2
 δεησομένους μετρίως αὐτοῖς χρήσασθαι καὶ [παρα-
 καλέσαι] μηδὲν περὶ αὐτῶν ὑπὲρ ἄνθρωπον βουλευ-
 20 σασθαι. ὁ δὲ Διονύσιος τριακόσια τάλαντα πρα- 3
 ξάμενος καὶ τὰς ναῦς ἀπάσας παραλαβὼν οὔσας
 ἑβδομήκοντα, προσέταξεν ἑκατὸν ὁμήρους δοῦναι.
 δοθέντων δὲ πάντων ἀνέξευξεν ἐπὶ Καυλωνίαν.
 ταύτης δὲ τοὺς μὲν ἐνοικοῦντας εἰς Συρακούσας
 25 μετώκισε, καὶ πολιτείαν δούς πέντε ἔτη συνεχώρη-
 σεν ἀτελεῖς εἶναι· τὴν δὲ πόλιν κατασκάψας τοῖς
 Λοκροῖς τὴν χώραν τῶν Καυλωνιατῶν ἔδωρήσατο.
 Ῥωμαῖοι δὲ Λιφοίκουαν πόλιν ἐκ τοῦ τῶν Αἰκῶν 4
 ἔθνους ἐλόντες, κατὰ τὰς τῶν ὑπάτων εὐχὰς μέ-
 30 γαν ἀγῶνα τῷ Διὶ συνετέλεσαν.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι 107
 μὲν ἦρχε Πυρρίων, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπάτον ἀρ-

χὴν μετέλαβον χιλίαρχοι τέτταρες, Λεύκιος Λου-
 κρήτιος, Σερούιος Σουλπίκιος, Γάιος Αιμίλιος καὶ
 Γάιος Ροῦφος, Ὀλυμπίας δ' ἤχθη ὀγδόη πρὸς ταῖς
 ἐνενηκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα Σώσιππος Ἀθηναῖος.
 2 τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρεληφότεων Διονύσιος ὁ 5
 τῶν Συρακοσίων δυνάστης πορευθεὶς εἰς Ἰππώνιον
 μετὰ τῆς δυνάμεως, τοὺς μὲν κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ
 μετώκισεν εἰς τὰς Συρακούσας, τὴν δὲ πόλιν κα-
 τασκάψας τοῖς Λοκροῖς προσεμέρισε τὴν χώραν.
 3 κατὰ τὸ συνεχὲς γὰρ ἐφιλοτιμεῖτο τοὺς Λοκροὺς εὖ 10
 ποιεῖν διὰ τὴν συγχωρηθεῖσαν ἐπιγαμίαν· τοὺς δὲ
 Ῥηγίνους ἐπεθύμει τιμωρῆσασθαι διὰ τὴν περὶ τῆς
 οἰκειότητος δίκην. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἀπέστειλε
 πρὸς αὐτοὺς πρέσβεις ἀξίων αὐτῶ συγχωρηθῆναι
 τῶν πολιτικῶν παρθένων γῆμαι, φασὶ τοὺς Ῥη- 15
 γίνους ἀποκριθῆναι δημοσίᾳ τοῖς πρέσβεσιν ὡς μό-
 νην αὐτῶ συγχωροῦσι γαμεῖν τὴν τοῦ δημίου θυ-
 4 γατέρα. διὰ τοῦτο βαρέως φέρων καὶ δοκῶν ὑπερ-
 βαλλόντως ὑβρίσθαι, πολὺς ἦν ἐπὶ τῇ κατ' αὐτῶν
 τιμωρίᾳ. καὶ γὰρ ἐν τῷ πρότερον ἐνιαυτῷ τὴν 20
 εἰρήνην συνέθετο πρὸς αὐτοὺς οὐ τῆς φιλίας ὀρε-
 γόμενος, ἀλλὰ τὴν ναυτικὴν δύναμιν παρελέσθαι
 βουλόμενος, οὐσαν τριῶν ἐβδομηκοντα· διελάμ-
 5 σθεισης ῥαδίως ἐκπολιορκήσεν τὴν πόλιν. διόπερ 25
 κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐνδιατρίβων ἐξήτει πρόφασιν εὖ-
 λογον, δι' ἧς οὐ παρὰ τὴν ἀξίαν τὴν ἰδίαν δόξει
 108 λελυκέναι τὰς συνθήκας. ἀγαγὼν οὖν πρὸς τὸν
 πορθμὸν τὰς δυνάμεις, τὰ πρὸς τὴν διάβασιν πα-
 ρεσκευάζετο. καὶ πρῶτον μὲν ἤτει τοὺς Ῥηγίνους 30
 ἀγοράς, ἐπαγγελλόμενος ταχέως τὰς δοθείσας ἀπο-
 στελεῖν ἐκ Συρακουσῶν. τοῦτο δ' ἐπραττεν ὅπως

μὴ δίδόντων μὲν αὐτῶν δικαίως δόξῃ τὴν πόλιν
 ἐλεῖν, δόντων δὲ ἐνόμιζεν ἐξαναλώσειν αὐτῶν τὸν
 σίτον καὶ προσκαθίσας τὴν πόλιν διὰ τὴν σπάνιν
 724 ταχὺ κυριεύσειν αὐτῆς. οἱ δὲ Ῥηγῖνοι τούτων μὲν 2
 5 οὐδὲν ὑπονοοῦντες τὸ μὲν πρῶτον ἐφ' ἡμέρας τινὰς
 ἐχορήγουν τὰς τροφὰς λαμπρῶς· ὡς δὲ πλείονα χρό-
 νον ἐνδιέτριβε, ποτὲ μὲν ἀρρωστίαν, ποτὲ δὲ ἄλλας
 προφάσεις ποριζόμενος, ὑπονοήσαντες αὐτοῦ τὴν
 ἐπιβολήν, οὐκέτι παρῆχον τὰς τροφὰς τῷ στρατο-
 10 πέδῳ. ὁ δὲ Διουύσιος ἐπὶ τούτῳ προσποιηθεὶς ἀγα- 3
 νακτεῖν, τοὺς μὲν ὁμήρους τοῖς Ῥηγῖνοις ἀπέδωκε,
 τὴν δὲ πόλιν περιστρατοπεδεύσας καθ' ἡμέραν προσ-
 βολὰς ἐποιεῖτο. κατεσκεύασε δὲ καὶ μηχανημάτων
 πολὺ πλῆθος ἀπίστων τοῖς μεγέθεσι, δι' ὧν τὰ
 15 τείχη σαλεύων ἐφιλοτιμεῖτο κατὰ κράτος ἐλεῖν τὴν
 πόλιν. οἱ δὲ Ῥηγῖνοι στρατηγὸν ἐλόμενοι Φύτωνα, 4
 καὶ πάντα τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθοπλίσαντες, ταῖς τε
 φυλακαῖς ἐπιμελῶς ἐχρῶντο καὶ κατὰ τὰς εὐκαιρίας
 ἐξιόντες ἐνεπύριζον τὰς τῶν πολεμίων μηχανάς.
 20 οὗτοι μὲν οὖν πολλάκις ὑπὲρ τῆς πατρίδος λαμ- 5
 πρῶς ἀγωνιζόμενοι πρὸ τῶν τειχῶν τὴν τε τῶν
 πολεμίων ὀργὴν ἐξέκαυσαν, καὶ πολλοὺς μὲν ἑαυ-
 τῶν ἀπέβαλον, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν Σικελιωτῶν
 ἀνείλον. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Διουύσιον συνέβη λόγῃ 6
 25 πληγέντα παρὰ τὸν βουβῶνα παρ' ὀλίγον μὲν τε-
 λευτῆσαι, μόγις δὲ αὐτὸν ἀναλαβεῖν ἐκ τοῦ τραύ-
 ματος. χρονιζούσης δὲ τῆς πολιορκίας διὰ τὸ τοὺς
 Ῥηγῖνους ἀνυπέρβλητον εἰσφέρεισθαι σπουδὴν ὑπὲρ
 τῆς ἐλευθερίας, Διουύσιος τὰς μὲν δυνάμεις συνεῖ-
 30 χεν ἐν ταῖς καθ' ἡμέραν προσβολαῖς καὶ τὴν ἐξ
 ἀρχῆς πρόθεσιν οὐκ ἐγκατέλειπε, τῶν δ' Ὀλυμπίων 109
 ἐγγὺς ὄντων ἀπέστειλεν εἰς τὸν ἀγῶνα τέθριππα

πλείω, διαφέροντα πολὺ τῶν ἄλλων τοῖς τάχεσι, καὶ
 σκηναὶ εἰς τὴν πανήγυριν διαχρύσους καὶ πολυ-
 τελέσι ποικίλοις ἱματίοις κεκοσμημένας. ἔπεμψε δὲ
 καὶ ῥαψωδοὺς τοὺς κρατίστους, ὅπως ἐν τῇ πανη-
 γύρει τὰ ποιήματα αὐτοῦ προφερόμενοι ποιήσωσιν 5
 ἔνδοξον τὸν Διονύσιον· σφόδρα γὰρ εἰς τὴν ποιη-
 2 τικὴν ὑπῆρχε μεμηνώς. τούτων δ' ἐπιμελητὴν συν-
 εξέπεμψε Θεαρίδην τὸν ἀδελφόν· ὃς ἐπεὶ παρεγέ-
 νετο εἰς τὴν πανήγυριν, ἐπὶ μὲν τῷ κάλλει τῶν σκη-
 νῶν καὶ τῷ πλήθει τῶν τεθρίππων ἦν περίβλεπτος· 10
 ὡς δ' ἐπέβαλον οἱ ῥαψωδοὶ προφέρεισθαι τοῦ Διο-
 νυσίου τὰ ποιήματα, κατ' ἀρχὰς μὲν διὰ τὴν εὐ-
 φωνίαν τῶν ὑποκριτῶν συνέδραμε τὰ πλήθη καὶ
 πάντες ἐθαύμαζον· μετὰ δὲ ταῦτα ἀναθεωροῦντες
 τὴν κακίαν τῶν ποιημάτων, διεγέλων τὸν Διονύ- 15
 σιον καὶ κατεγίνωσκον ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε τινὰς τολ-
 3 μῆσαι διαρπάξειν τὰς σκηναί· καὶ γὰρ Λυσίας ὁ
 ῥήτωρ τότε διατρέβων ἐν Ὀλυμπίᾳ προετρέπετο τὰ
 πλήθη μὴ προσδέχεσθαι τοῖς ἱεροῖς ἀγῶσι τοὺς ἐξ
 ἀσεβεστάτης τυραννίδος ἀπεσταλμένους θεωροῦς· 20
 ὅτε καὶ τὸν Ὀλυμπιακὸν λόγον ἐπιγραφόμενον ἀνέ- 725
 4 γνω. τοῦ δ' ἀγῶνος συντελουμένου συνέβη κατὰ
 τύχην τῶν Διονυσίου τεθρίππων τὰ μὲν ἐκπεσεῖν
 ἐκ τοῦ δρόμου, τὰ δ' ἀλλήλοις ἐμπεσόντα συντρι-
 βῆναι, παραπλησίως δὲ καὶ τὴν παρακομίζουσαν 25
 ναῦν τοὺς θεωροὺς ἀπὸ τῶν ἀγῶνων ἀναχθεῖσαν
 εἰς τὴν Σικελίαν ἐκπεσεῖν τῆς Ἰταλίας εἰς Τάραντα
 5 διὰ τινὰς χειμῶνας. διὸ καὶ φασὶ σωθέντας τοὺς
 ναύτας εἰς Συρακούσας διαγγέλλειν κατὰ τὴν πόλιν
 ὅτι διὰ τὴν κακίαν τῶν ποιημάτων οὐ μόνον οἱ ῥα- 30
 ψωδοῦντες, ἀλλὰ σὺν τούτοις τὰ τε τέθριππα καὶ ἡ
 ναῦς ἐξέπεσον. ὁ δὲ Διούσιος πυθόμενος τὸν τῶν

ποιημάτων διασυρμόν, καὶ τῶν κολάκων λεγόντων ὅτι οἱ πᾶσι τοῖς καλῶς πραττομένοις φθονοῦντες ἐξ ὑστέρου θαυμάζουσιν, οὐκ ἀφίστατο τῆς περὶ τὴν ποίησιν σπουδῆς. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Οὐλοσινίτας 7
5 περὶ Γουράσιον παραταξάμενοι πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνεῖλον.

Τούτων δὲ πραχθέντων ὁ μὲν ἐνιαύσιος χρό- 110
νος παρεληλύθει, παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἦρχε Θεόδοτος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν εἶ-
10 χον χιλίαρχοι ἔξ, Κόιντος Καίσων, Σουλπίκιος Αἴ-
νος, Καίσων Φάβιος, Κόιντος Σερουίλιος, Πόπλιος Κορνήλιος καὶ Μάρκος Κλώδιος. τούτων δὲ τὴν 2
ἀρχὴν παρεληφότεων Λακεδαιμόνιοι κακοπαθοῦν-
τες τῷ πολέμῳ τῷ τε πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ τῷ
15 πρὸς τοὺς Πέρσας, Ἀνταλκίδαυ τὸν ναύαρχον ἐξα-
πέστειλαν πρὸς Ἀρταξέρξην ὑπὲρ εἰρήνης. διαλε- 3
χθέντος δ' αὐτοῦ περὶ ὧν ἦν ἀπεσταλμένος ἐνδε-
χομένως, ὁ βασιλεὺς ἔφησεν ἐπὶ τοῖσδε ποιήσεσθαι
τὴν εἰρήνην· τὰς μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας
20 πόλεις ὑπὸ βασιλεῶ τετάχθαι, τοὺς δ' ἄλλους Ἕλ-
ληνας ἅπαντας αὐτονόμους εἶναι· τοῖς δὲ ἀπειθοῦσι
καὶ μὴ προσδεχομένοις τὰς συνθήκας μετὰ τῶν εὐ-
δοκούντων πολεμήσειν. οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι 4
τούτοις εὐδοκήσαντες ἤσυχίαν ἤγον, Ἀθηναῖοι δὲ
25 καὶ Θηβαῖοι καὶ τινες ἕτεροι τῶν Ἑλλήνων βαρέως
ἔφερον ἐπὶ τῷ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις ἐγκατα-
λελειφθαι· καθ' αὐτοὺς δὲ οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι, κατ'
ἀνάγκην συνεχώρησαν καὶ προσεδέξαντο τὴν εἰ-
ρήνην.

30 Καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς διαλυθεὶς τῆς πρὸς τοὺς Ἕλ- 5
ληνας διαφορᾶς, παρεσκευάζετο τὰς δυνάμεις εἰς τὸν
Κυπριακὸν πόλεμον· ὁ γὰρ Εὐαγόρας σχεδὸν ὄλην

τὴν Κύπρον ἦν κερτιμῆνος καὶ δυνάμεις ἀδράς
 συνηθροίκει διὰ τὸ τὸν Ἀρταξέρξην τῷ πρὸς τοὺς
 Ἕλληνας πολέμῳ διεσπᾶσθαι.

11 Διονυσίου δὲ σχεδὸν ἑνδέκατον μῆνα Ῥήγιον
 πολιορκοῦντος καὶ τὰς πανταχόθεν βοηθείας ἀποκε- 5
 κλεικότος, εἰς δεινὴν σπάνιν τῶν ἀναγκαίων οἱ κατὰ
 τὴν πόλιν παρεγενήθησαν· φασὶ γὰρ παρὰ τοῖς Ῥη-
 γίνοις κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν πέντε μῶν γενέ- 726
 2 σθαι τὸν μέδιμνον τοῦ σίτου. καταπονούμενοι δὲ
 τῇ σιτοδείᾳ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς τε ἵππους καὶ τᾶλλα 10
 ὑποζύγια κατέφαγον, μετὰ δὲ ταῦτα δέρματα κα-
 θέψοντες ἐσιτοῦντο, τὸ δὲ τελευταῖον ἐκ τῆς πό-
 λεως ἐξιόντες τὴν πρὸς τοῖς τείχεσι βοτάνην ἥσθιον
 καταπερεῖ τινα θρέμματα· οὕτως ἢ τῆς φύσεως
 ἀνάγκη τὴν ἀνθρωπίνην δίαιταν εἰς ἀλόγων ζώων 15
 3 τροφὰς καταφυγεῖν ἐβιάζετο. ὁ δὲ Διονύσιος πυ-
 θόμενος τὸ γινόμενον, οὐχ ὅπως ἠλέησε τοὺς ὑπὲρ
 ἄνθρωπον πάσχειν ἀναγκαζομένους, ἀλλὰ πᾶν τού-
 ναντίον ἐπαγαγὼν ζεύγη εἴλε τὴν πόαν τοῦ τόπου,
 4 ὥστε τὴν ὕλην ἅπασαν ἀφανισθῆναι. διόπερ ταῖς 20
 ὑπερβολαῖς τῶν κακῶν νικώμενοι παρέδωκαν τὴν
 πόλιν οἱ Ῥηγῖνοι τῷ τυράννῳ, τὴν πᾶσαν καθ' αὐ-
 τῶν ἐπιτρέψαντες ἐξουσίαν. ὁ δὲ Διονύσιος κατὰ
 μὲν τὴν πόλιν εὔρε σωροὺς νεκρῶν, οἱ διὰ τὴν
 ἔνδειαν τῆς τροφῆς ἐτετελευτήκεσαν· καὶ τοὺς ζῶν- 25
 τας δὲ νεκρῶν ἔχοντας διάθεσιν καὶ παρειμένους τὰ
 σώματα καταλαβὼν, ἤθροισεν αἰχμαλώτους πλείους
 τῶν ἑξακισχιλίων. τὸ μὲν οὖν πλῆθος ἀποστείλας
 εἰς Συρακούσας ἐκέλευσε τοὺς δόντας ἀργυρίου μνᾶν
 ἀπολυτροῦσθαι, τοὺς δ' εὐπορῆσαι μὴ δυνηθέντας 30
 ἑλαφυροπώλησε.

112 Φύτωνα δὲ τὸν τῶν Ῥηγίων στρατηγὸν συλ-

λαβών, τὸν μὲν υἱὸν αὐτοῦ κατεπόντισεν, αὐτὸν
 δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἔδησε πρὸς τὰς ὑψηλοτάτας μη-
 χανάς, οἷονεὶ τραγικὴν τινα τιμωρίαν λαμβάνων,
 προσέπεμψε δὲ τινα τῶν ὑπηρετῶν ἐροῦντα πρὸς
 5 αὐτὸν ὡς ἐχθρὸς αὐτοῦ τὸν υἱὸν Διονύσιος κατε-
 πόντισε· πρὸς ὃν εἶπε Φύτων διότι γέγονεν εὐτυ-
 χέστερος τοῦ πατρὸς ἡμέρα μιᾶ. μετὰ δὲ ταῦτα 2
 περιῆγεν αὐτὸν Διονύσιος τὴν πόλιν μαστιζῶν καὶ
 κατὰ πάντα τρόπον αἰκίζόμενος, ἅμα κήρυκος συν-
 10 ακολουθοῦντος ὅτι τὸν ἄνδρα Διονύσιος τιμωρεῖται
 παρηλλαγμένως, ὅτι τὴν πόλιν ἔπεισεν ἐλέσθαι τὸν
 πόλεμον. ὁ δὲ Φύτων κατὰ τὴν πολιορκίαν στρα- 3
 τηγὸς ἀγαθὸς γεγεννημένος καὶ κατὰ τὸν ἄλλον βίον
 ἐπαινούμενος, οὐκ ἀγεννῶς ὑπέμενε τὴν ἐπὶ τῆς
 15 τελευτῆς τιμωρίαν, ἀλλ' ἀκατάπληκτον τὴν ψυχὴν
 φυλάξας καὶ βοῶν ὅτι τὴν πόλιν οὐ βουληθεὶς προ-
 δοῦναι Διονυσίῳ τυγχάνει τῆς τιμωρίας, ἣν αὐτῷ
 τὸ δαιμόνιον ἐκείνῳ συντόμως ἐπιστήσει· ὥστε τὴν
 ἀρετὴν τάνδρὸς καὶ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοῦ Διο-
 20 νυσίου κατελειεῖσθαι καὶ τινὰς ἤδη θορυβεῖν. ὁ δὲ
 Διονύσιος εὐλαβηθεὶς μή τινες τῶν στρατιωτῶν
 721 ἀποτολήσωσιν ἐξαρχάξιν τὸν Φύωνα, παυσάμε-
 νος τῆς τιμωρίας κατεπόντωσε τὸν ἀτυχή μετὰ τῆς
 συγγενείας. οὗτος μὲν οὖν ἀναξίως τῆς ἀρετῆς 4
 25 ἐκνόμοις περιέπεσε τιμωραῖς, καὶ πολλοὺς ἔσχε καὶ
 τότε τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἀλγήσαντας τὴν συμφορὰν
 καὶ μετὰ ταῦτα ποιητὰς τοὺς θορηνήσαντας τὸ τῆς
 περιπετείας ἔλεεινόν.

Καθ' ὃν δὲ καιρὸν μάλιστα Ῥήγιον ἐπολιόρκει Διο- 113
 30 νύσιος, οἱ κατοικοῦντες τὰ πέραν τῶν Ἄλπεων Κελ-
 τοὶ τὰ στενὰ διελθόντες μεγάλας δυνάμεσι κατελά-
 βουτο τὴν μεταξὺ χώραν τοῦ τε Ἀπεννίνου καὶ τῶν

2" Ἀλλεων ὄρων, ἐκβαλόντες τοὺς κατοικοῦντας Τυρρη-
 νούς. τούτους δ' ἐνιοί φασι ἀπὸ τῶν ἐν Τυρρηνίᾳ
 δώδεκα πόλεων ἀποικισθῆναι· τινὲς δὲ φασι Πελα-
 σγούς πρὸ τῶν Τρωικῶν ἐκ Θετταλίας φυγόντας τὸν
 ἐπὶ Δευκαλίωνος γενόμενον κατακλυσμὸν ἐν τούτῳ 5
 3 τῷ τόπῳ κατοικῆσαι. τῶν οὖν Κελτῶν κατ' ἔθνη διε-
 λομένων τὴν χώραν, οἱ καλούμενοι Σένωνες ἔτυχον
 λαβόντες τὸν πορρωτάτω κείμενον λόφον τῶν ὄρων
 παρὰ θάλατταν. ὄντος δ' αὐτοῦ καυματώδους, δυσ-
 θετοῦντες ἔσπευδον μετοικῆσαι, καὶ τοὺς νεωτέρους 10
 καθοπλίσαντες ἀπέστειλαν ζητεῖν χώραν ἐν ἣ κατοί-
 4 κήσουσιν. εἰσβαλόντες οὖν εἰς Τυρρηνίαν, καὶ τὸν
 ἀριθμὸν ὄντες περὶ τρισμυρίους, τὴν τῶν Κλουσί-
 νων χώραν ἐπόρθουν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ δῆμος
 ὁ τῶν Ῥωμαίων πρέσβεις ἀπέστειλεν εἰς Τυρρηνίαν 15
 τοὺς κατασκευομένους τὴν στρατιὰν τῶν Κελτῶν.
 5 παραγενόμενοι δὲ οἱ πρέσβεις εἰς Κλούσιον καὶ
 θεωρήσαντες παράταξιν γινομένην, ἀνδρειότεροι μᾶλ-
 λον ἢ φρονιμώτεροι γενηθέντες παρετάξαντο τοῖς
 6 Κλουσίνοις πρὸς τοὺς πολιορκοῦντας. εὐήμερήσαν- 20
 τες δὲ θατέρου τῶν πρεσβευτῶν καὶ τινα τῶν ἐν-
 δοξοτέρων ἐπάρχων ἀποκτείναντος, γνόντες οἱ Κελ-
 τοὶ τὸ γεγονός εἰς Ῥώμην πρέσβεις ἀπέστειλαν τοὺς
 ἔξαιτήσοντας τὸν πρεσβευτὴν τὸν ἀδίκου πολέμου
 7 προκαταρξάμενον. ἡ δὲ γερουσία τὸ μὲν πρῶτον 25
 ἔπειθε τοὺς πρεσβευτὰς τῶν Κελτῶν χρήματα λα-
 βεῖν περὶ τῶν ἠδικημένων· ὡς δ' οὐ προσεῖχον,
 8 ἐψηφίσαντο παραδοῦναι τὸν κατηγορούμενον. ὁ δὲ
 πατήρ τοῦ μέλλοντος παραδίδοσθαι, τῶν χιλιάρχων
 εἰς ὧν τῶν τὴν ὑπατικὴν ἐξουσίαν ἔχόντων, προε- 30
 καλέσατο τὴν δίκην ἐπὶ τὸν δῆμον, καὶ δυνατὸς ὧν
 ἐπὶ τοῖς πλήθεσιν ἔπεισεν ἄκυρον ποιῆσαι τὴν

κρισιν τῆς συγκλήτου. ὁ μὲν οὖν δῆμος τοῖς ἔμ-
 728 προσθεν χρόνοις πάντα πειθόμενος τῇ γερούσια,
 τότε πρῶτον ἤρξατο διαλύειν τὸ κριθὲν ὑπὸ τῆς
 συγκλήτου.

5 Οἱ δὲ τῶν Κελτῶν πρέσβεις παραγερνηθέντες εἰς 114
 τὸ σφέτερον στρατόπεδον ἀπήγγειλαν τὴν τῶν Ῥω-
 μαίων ἀπόκρισιν. ἔφ' ἣ μεγάλης ἀγανακτήσαντες,
 καὶ προσλαβόμενοι παρὰ τῶν ὁμοειδῶν δύναμιν,
 ἐπ' αὐτὴν ἠπειγόντο τὴν Ῥώμην, ὄντες πλείους τῶν

10 ἑπτακισμυρίων. οἱ δὲ χιλίαρχοι τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ
 τῆς ἰδίας ἐξουσίας ὄντες, καὶ τὴν τῶν Κελτῶν ἔφο-
 δον ἀκούοντες, ἅπαντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθώπι-
 σαν. ἐξελθόντες δὲ πανδημεὶ καὶ διαβάντες τὸν 2
 Τίβεριν παρὰ τὸν ποταμὸν ἤγαγον τὴν δύναμιν

15 σταδίους ὄγδοήκοντα, καὶ τῶν Γαλατῶν ἀπαγγελ-
 λομένων προσιέναι διέταττον τὸ στρατόπεδον. τοὺς 3
 μὲν οὖν ἀνδρειοτάτους δισμυρίους καὶ τετρακισχι-
 λίους ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ μέχρι τῶν λόφων διέταξαν,
 ἐπὶ δὲ τῶν ὑψηλοτάτων λόφων τοὺς ἀσθενεστάτους

20 ἔστησαν. οἱ δὲ Κελτοί, μακρὰν τὴν φάλαγγα πα-
 ρεκτείνοντες, εἴτε κατὰ τύχην εἴτε κατὰ πρόνοιαν
 τοὺς ἀρίστους ἔστησαν ἐπὶ τῶν λόφων. ἅμα δ' αἱ 4
 σάλπιγγες παρ' ἀμφοτέροις ἐσήμαινον καὶ τὰ στρα-
 τόπεδα συνῆσαν εἰς μάχην μετὰ πολλῆς κραυγῆς.

25 οἱ δ' ἐπίλεκτοι τῶν Κελτῶν ἀντιτεταγμένοι τοῖς
 ἀσθενεστάτοις τῶν Ῥωμαίων ῥαδίως αὐτοὺς ἀπὸ
 τῶν λόφων ἐτρέψαντα. διόπερ τούτων ἀθρόων φευ- 5
 γόντων πρὸς τοὺς ἐν τῷ πεδίῳ Ῥωμαίους, αἱ τε
 τάξεις ἐπεταράττοντο καὶ τῶν Κελτῶν ἐπικειμένων

30 καταπλαγέντες ἔφευγον. τῶν δὲ πλείστων παρὰ
 τὸν ποταμὸν ὀρμησάντων καὶ διὰ τὴν ταραχὴν ἀλ-
 λήλοις ἐμπιπτόντων, οὐκ ἐπήρουν οἱ Κελτοὶ τοὺς

ἐσχάτους ἀεὶ φονεύοντες· διὸ καὶ τὸ πεδίον ἅπαν
 6 νεκρῶν κατεστρώθη. τῶν δὲ φευγόντων ἐπὶ τὸν
 ποταμὸν οἱ μὲν ἀνδρειότατοι μετὰ τῶν ὄπλων διε-
 νήχοντο, τὴν πανοπλίαν ἐν ἴσῳ καὶ τὴν ψυχὴν προ-
 τιμῶντες· σφοδροῦ δὲ τοῦ θεύματος ὄντος, τινὲς 5
 μὲν ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν ὄπλων καταδύομενοι διε-
 φθείροντο, τινὲς δὲ μετὰ πολλῆς κακοπαθείας ἐφ'
 ἱκανὸν διάστημα παρενεχθέντες μόγις ἐσώθησαν.
 7 ἐπικειμένων δὲ τῶν πολεμίων καὶ παρὰ τὸν ποτα-
 μὸν πολλοὺς ἀναιρῶντων, οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπολει- 10
 πομένων ῥιπτοῦντες τὰ ὄπλα διενήχοντο τὸν Τίβε-
 115 ριν. οἱ δὲ Κελτοί, πολλοὺς καὶ παρ' αὐτὸν τὸν
 ποταμὸν ἀνηρηκότες, οὐδ' οὕτως ἀφίσταντο τῆς
 φιλοτιμίας, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς διανηχομένους ἠκόντιζον·
 καὶ πολλῶν βελῶν ἀφιεμένων εἰς ἀθρόους τοὺς ἐν 15
 τῷ ποταμῷ, συνέβαινε μὴ διαμαρτάνειν τοὺς βάλ-
 λοντας. ὅθεν οἱ μὲν καιρίαις περιπεσόντες πλη-
 γαῖς εὐθέως ἐτελεύτων, οἱ δὲ κατατραυματιζόμενοι
 καὶ διὰ τὴν περὶ τὸ αἷμα ῥύσιν καὶ σφοδρότητα τοῦ
 2 θεύματος ἐκλυόμενοι παρεφέροντο. τοιαύτης δὲ 20
 συμφορᾶς γενομένης περὶ τοὺς Ῥωμαίους, οἱ μὲν
 πλεῖστοι τῶν διασωθέντων πόλιν Βηλίουσ καταλά-
 βοντο, προσφάτως ὑφ' ἑαυτῶν κατεσκευασμένην,
 καὶ τὸν τε τόπον ὠχύρουν κατὰ τὸ δυνατόν καὶ 730
 τοὺς ἐκ τῆς φυγῆς σωζομένους ἀνελάμβανον· ὀλίγοι 25
 δὲ τῶν διανηξαμένων ἄοπλοι φυγόντες εἰς Ῥώμην
 ἀπήγγειλαν πάντας ἀπολωλέναι. τηλικούτων δ' ἀτυ-
 χημάτων ἠγγελημένων τοῖς ἐν τῇ πόλει καταλειμ-
 3 μένοις, εἰς ἀπορίαν ἅπαντες ἐνέπιπτον· ἀνθίστα-
 σθαι μὲν γὰρ ἀδύνατον εἶναι διελάμβανον, ἅπαν- 30
 των τῶν νέων ἀπολωλότων, φεύγειν δὲ μετὰ τέκνων
 καὶ γυναικῶν ἐπικίνδυνον ἢν λίαν, τῶν πολεμίων

ἔγγυς ὑπαρχόντων. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν ἰδιωτῶν
 πανοίκιοι πρὸς τὰς ἀστυγείτους πόλεις ἔφευγον,
 οἱ δ' ἄρχοντες τῆς πόλεως παραθαρρύνοντες τὰ
 πλήθη προσέταττον ταχέως ἐπὶ τὸ Καπετώλιον τὸν
 5 τε σῆτον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀναγκαίων ἀποκομίζειν.
 οὗ γενηθέντος ἔγεμον ἢ τ' ἀκρόπολις καὶ τὸ Κα- 4
 πετώλιον χωρὶς τῶν εἰς τροφήν ἀνηκόντων ἀργυ-
 ρίου τε καὶ χρυσίου καὶ τῆς πολυτελεστάτης ἐδοθή-
 τος, ὡς ἂν ἐξ ὅλης τῆς πόλεως εἰς ἓνα τόπον τῶν
 10 ἀγαθῶν συνηθροισμένων. οὗτοι μὲν οὖν τὰ δυ-
 νατὰ τῶν χρημάτων μετεκόμιζον καὶ τὸν προειρη-
 μένον τόπον ὠχύρουν, ἀναστροφὴν ἔχοντες τρεῖς
 ἡμέρας. οἱ γὰρ Κελτοὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν διε- 5
 τέλεσαν ἀνακόπτουτες τὰς κεφαλὰς τῶν τετελευτη-
 15 κότων κατὰ τι πάτριον ἔθος· τὰς δὲ δύο παρὰ τὴν
 πόλιν στρατοπεδεύοντες, καὶ τὰ μὲν τείχη θεω-
 ροῦντες ἔρημα, κραυγὴν δὲ αἰσθόμενοι γινομένην,
 ἦν ἐποίουν οἱ τὰ χρησιμώτατα μεταφέροντες εἰς τὴν
 ἀκρόπολιν, ὑπελάμβανον ἐνεδρεῦειν ἑαυτοῖς τοὺς
 20 Ῥωμαίους. τῇ τετάρτῃ δ' ἡμέρᾳ γνόντες τὴν ἀλή- 6
 θειαν, τὰς τε πύλας ἐξέκοψαν καὶ τὴν πόλιν ἔλυ-
 μαίνοντο, χωρὶς ὀλίγων οἰκιῶν ἐν τῷ Παλατίῳ. μετὰ
 δὲ ταῦτα προσβολὰς ποιούμενοι καθ' ἡμέραν πρὸς
 ὄχυροὺς τόπους, οὐδὲν μὲν ἀξιόλογον ἔβλαπτον τοὺς
 25 ὑπεναντίους, ἑαυτῶν δὲ πολλοὺς ἀπέβαλλον· ὅμως
 δ' οὖν οὐκ ἀφίσταντο τῆς φιλοτιμίας, ἐλπίζοντες,
 ἂν μὴ βία κρατήσῃσι, τῷ γε χρόνῳ πάντως τῶν
 ἀναγκαίων ἐκλιπόντων καταπονῆσειν.

Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐν τοιαύταις ταραχαῖς ὄντων, 116
 30 οἱ παροικοῦντες Τυρρηνοὶ μετὰ δυνάμεως ἀδρᾶς
 ἐπεπορεύοντο τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν λεηλατοῦν-
 τες, καὶ πολλῶν μὲν σωμαίων, οὐκ ὀλίγης δ' ὠφε-

λείας ἐγκρατεῖς ἐγένοντο. οἱ δ' εἰς τοὺς Βηίους
 τῶν Ῥωμαίων πεφευγότες ἀπροσδοκῆτως τοῖς Τυρ-
 ρηνοῖς ἐπιπεσόντες ἐτρέψαντο, καὶ τὴν τε λείαν
 2 ἀφείλονται καὶ τῆς παρεμβολῆς ἐκυρίευσαν. ἐγκρα-
 τεῖς δὲ γενόμενοι πολλῶν ὀπλῶν τοῖς τε ἀόπλοις 5
 οὔσι διέδωκαν καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας ἀθροίζοντες
 καθώπλιζον· ἠβούλοντο γὰρ τοὺς εἰς τὸ Καπετώ-
 λιον συμπεφευγότας ἐκ τῆς πολιορκίας ἐξελέσθαι.
 3 ἀπορούντων δ' αὐτῶν ᾧ τρόπῳ δηλώσειαν τοῖς
 συγκεκριμένοις διὰ τὸ τοὺς Κελτοὺς μεγάλας δυ- 10
 νάμεσι περιστρατοπεδεύειν, Κομίνιός τις Πόντιος 730
 ὑπέσχετο παραθαρρνεῖν τοὺς ἐν τῷ Καπετωλίῳ.
 4 ὀρμήσας οὖν μόνος καὶ διανηξάμενος νυκτὸς τὸν
 ποταμόν, ἔλαθε προσελθὼν τινα πέτραν τοῦ Κα-
 πετωλίου δύσβατον, καὶ ταύτῃ μόγις ἑαυτὸν ἐλκύν- 15
 σας ἐδήλωσε τοῖς ἐν τῷ Καπετωλίῳ περὶ τῶν συνη-
 θροισμένων εἰς Βηίους καὶ διότι καιρὸν τηρήσαντες
 ἐπιθήσονται τοῖς Κελτοῖς. οὗτος μὲν οὖν καταβὰς
 ἤπερ ἀνέβη καὶ διακολυμβήσας τὸν Τίβεριν, εἰς
 5 Βηίους ἀνέστρεψεν· οἱ δὲ Κελτοὶ κατανοήσαντες 20
 τὰ ἔχνη τοῦ προσφάτως ἀναβεβηκότος, συνετάξαντο
 κατὰ τῆς αὐτῆς πέτρας ἀναβῆναι νυκτὸς. διὸ καὶ
 περὶ μέσας νύκτας οἱ μὲν φύλακες παρερραθυμη-
 κότες ἦσαν τῆς φυλακῆς διὰ τὴν ὀχυρότητα τοῦ
 τόπου, τῶν δὲ Κελτῶν τινες κατὰ τῆς πέτρας προσ- 25
 6 ἀνέβησαν. τοὺς μὲν οὖν φύλακας ἔλαθον, χῆνες
 δ' ἱεροὶ τῆς Ἥρας τρεφόμενοι, καὶ θεωρήσαντες
 ἀναβαίνοντας, κραυγὴν ἐποίουν. συνδραμόντων δὲ
 τῶν φυλάκων ἐπὶ τὸν τόπον, οὔτοι μὲν καταπλα-
 γέντες οὐκ ἐτόλμων προσελθεῖν, Μάρκος δὲ τις 30
 Μάλλιος, ἔνδοξος ἀνὴρ, ἐκβοηθήσας ἐπὶ τὸν τόπον
 τῷ μὲν ξίφει τὴν χεῖρα τοῦ προσαναβαίνοντος ἀπέ-

κοψε, τῷ δὲ θυρεῷ πατάξας εἰς τὸ στήθος ἀπεκύ-
 λισεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς πέτρας. παραπλησίως δὲ καὶ 7
 τοῦ δευτέρου προσαναβαίνοντος ἀπολομένου, οἱ
 λοιποὶ ταχέως πάντες ἔφυγον· ἀπορρῶγος δὲ τῆς
 5 πέτρας οὔσης ἅπαντες κατακρημνισθέντες ἐτελεύ-
 τησαν. διόπερ πρεσβευομένων τῶν Ῥωμαίων περὶ
 διαλύσεως, ἐπέσθησαν χιλίας λαβόντες λίτρας χρυ-
 σίου τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν καὶ ἐκ τῆς Ῥωμαίων χώρας
 ἀπαλλαγῆναι. Ῥωμαῖοι δέ, τῶν μὲν οἰκιῶν κατε- 8
 10 σκαμμένων, τῶν δὲ πλείστων πολιτῶν ἀπολωλότων,
 ἔδωκαν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ καθ' ὃν προήρηται
 τόπον οἰκίαν οἰκοδομεῖν, καὶ δημοσίας κεραμίδας
 ἐχορήγουν, αἱ μὲχρι τοῦ νῦν πολιτικαὶ καλοῦνται.
 ἀπάντων οὖν πρὸς τὴν ἰδίαν προαίρεσιν οἰκοδο- 9
 15 μούντων, συνέβη τὰς κατὰ τὴν πόλιν ὁδοὺς στε-
 νὰς γενέσθαι καὶ καμπὰς ἐχούσας· διόπερ ὕστερον
 ἀύξηθέντες οὐκ ἠδυνήθησαν εὐθείας ποιῆσαι τὰς
 ὁδοὺς. λέγουσι δὲ τινες καὶ διότι τὸν χρυσοῦν
 κόσμον αἱ γυναῖκες εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν εἶδε-
 20 νέγκασαι ταύτης ἔτυχον παρὰ τοῦ δήμου τιμῆς
 ὥστ' ἐξουσίαν ἔχειν ἐφ' ἀρμάτων ὀχεῖσθαι κατὰ τὴν
 πόλιν.

Ταπεινῶν δ' ὄντων τῶν Ῥωμαίων διὰ τὴν προει- 117
 ρημένην συμφορὰν, οἱ Οὐολοῦσκοι πρὸς αὐτοὺς πό-
 25 λεμον ἐξήνεγκαν. οἱ μὲν οὖν χιλίαρχοι τῶν Ῥω-
 μαίων καταγράψαντες στρατιώτας, καὶ προαγαγόν-
 731τες τὴν δύναμιν εἰς ὑπαιθρον, ἐν τῷ καλουμένῳ
 Μαρκίῳ κατεστρατοπέδευσαν, ἀπέχοντες ἀπὸ Ῥώμης
 σταδίους διακοσίους. τῶν δὲ Οὐολούσκων μετὰ 2
 30 μείζονος στρατιᾶς ἀντικαθημένων καὶ τῇ παρεμ-
 βολῇ προσβαλόντων, οἱ κατὰ τὴν Ῥώμην φοβηθέν-
 τες ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατέστησαν αὐτο-

κράτορα μὲν Μάρκον Φούριον*. οὗτοι δὲ πάντας
 τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθοπλίσαντες νυκτὸς ἐξῆλθον, καὶ
 καταλαβόντες ἅμ' ἡμέρα τοὺς Οὐολούσκους τῇ πα-
 ρεμβολῇ προσμαχομένους, ἐπιφανέντες κατὰ νότου
 ὁραδίως ἐτρέψαντο. ἐξελθόντων δὲ καὶ τῶν ἐκ τῆς 5
 παρεμβολῆς, εἰς μέσον ἀποληφθέντες οἱ Οὐολούσκοι
 3 σχεδὸν ἅπαντες κατεκόπησαν. διόπερ τὸν ἔμπρο-
 σθεν χρόνον ἰσχυροὶ δοκοῦντες εἶναι, διὰ τὴν συμ-
 φορὰν ταύτην ἀσθενέστατοι τῶν περιοικούντων
 ἔθνων ἐγενήθησαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην ἀκούσας ὁ 10
 αὐτοκράτωρ πορθεῖσθαι Βώλας πόλιν ὑπὸ Αἰκλών
 τῶν νῦν Αἰκίκλων καλουμένων, ἀγαγὼν τὴν δύ-
 ναμιν τοὺς πλείστους τῶν πολιορκούντων ἀνείλεν.
 4 ἐκεῖθεν δ' ἀνέξεν εἰς Σουτριάνην, οὓσαν ἀποι-
 κίαν, ἣν οἱ Τυρρηνοὶ βίᾳ κατειλήφεσαν. προσπε- 15
 σῶν οὖν ἄφνω τοῖς Τυρρηνοῖς πολλοὺς μὲν αὐ-
 τῶν ἀνείλε, τὴν δὲ πόλιν ἀνέσωσε τοῖς Σουτριάοις.
 τῶν δ' ἀπεληλυθότων Γαλατῶν ἀπὸ Ῥώμης Οὐεά-
 σκιον τὴν πόλιν σύμμαχον οὓσαν Ῥωμαίων πορ-
 θούντων, ἐπιθέμενος αὐτοῖς ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ 20
 τοὺς πλείστους ἀποκτείνας, τῆς ἀποσκευῆς πάσης
 ἐκυρίευσεν, ἐν ἣ καὶ τὸ χρυσίον ἦν ὃ εἰλήφεσαν
 [εἰς Ῥώμην] καὶ σχεδὸν ἅπαντα τὰ διηρασμένα κατὰ
 5 τὴν τῆς πόλεως ἄλωσιν. τοσαῦτα δὲ διαπραξάμε-
 νος διὰ τὸν φθόνον τῶν δημάρχων ἐκωλύθη θρίαμ- 25
 βον ἀγαγεῖν. ἔνιοι δὲ φασιν αὐτὸν ἀπὸ Τούσκων
 θρίαμβον ἀγαγεῖν ἐπὶ λευκοῦ τεθρίππου, καὶ διὰ
 τοῦτο δυσὶν ὕστερον ἔτεσιν ὑπὸ τοῦ δήμου πολ-
 λοῖς χορήμασι καταδικασθῆναι· περὶ οὗ κατὰ τοὺς
 6 οἰκείους χρόνους ἐπιμνησθησόμεθα. οἱ δ' εἰς τὴν 30
 Ἰαπυγίαν τῶν Κελτῶν ἐληλυθότες ἀνέστρεψαν διὰ
 τῆς τῶν Ῥωμαίων χώρας· καὶ μετ' ὀλίγον ὑπὸ

Κερίων ἐπιβουλευθέντες νυκτὸς ἅπαντες κατεκόπησαν ἐν τῷ Τραυσίῳ πεδίῳ.

Καλλισθένης δ' ὁ ἱστοριογράφος ἀπὸ τῆς κατὰ τ
 τοῦτου τὸν ἐνιαυτὸν γενομένης εἰρήνης τοῖς Ἑλλησι
 5 πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα τὴν ἱστο-
 ρίαν ἤρξαι γράφειν· διελθὼν δὲ τριακονταετῆ χρό-
 νον ἔγραψε μὲν βίβλους δέκα, τὴν δὲ τελευταίαν
 κατέπαυσε τῆς συντάξεως εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Φιλομή-
 λου τοῦ Φωκέως κατάληψιν τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ.
 10 ἡμεῖς δ' ἐπεὶ πάρεσμεν ἐπὶ τὴν γενομένην τοῖς 8
 Ἑλλησιν εἰρήνην πρὸς Ἀρταξέρξην καὶ τὸν τῆς Ρώ-
 μης ὑπὸ Γαλατῶν κίνδυνον, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρό-
 θεσιν τοῦτο τέλος ποιησόμεθα τῆσδε τῆς βίβλου.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τῶν Διοδώρου^{vol. 2, 1}
βίβλων.

- α'. Ὡς Πέρσαι Εὐαγόραν ἐν τῇ Κύπρῳ διεπολέμησαν.
β'. Ὡς Λακεδαιμόνιοι παρὰ τὰς κοινὰς ὁμολογίας Μαντινεῖς
μετώκισαν ἐκ τῆς πατρίδος.
γ'. Περὶ τῶν Διονυσίου τοῦ τυράννου ποιημάτων.
δ'. Περὶ τῆς Τιριβάζου συλλήψεως καὶ τῆς ἀπολύσεως αὐτοῦ⁵
καὶ τῆς Ὁρόντου καταγνώσεως.
ε'. Περὶ τοῦ Γλῶ θανάτου.
ς'. Κτίσις Φάρου νήσου κατὰ τὸν Ἀδρίαν.
ζ'. Διονυσίου στρατεία εἰς τὴν Τυρρηνίαν καὶ σύλησις τοῦ
λεροῦ.¹⁰
η'. Στρατεία Διονυσίου ἐπὶ Καρχηδονίους, καὶ νίκη καὶ
ἦτα.
θ'. Ὡς Ἀμύντας καὶ Λακεδαιμόνιοι πρὸς Ὀλυνθίους ἐπολέ-
μησαν.
ι'. Ὡς Λακεδαιμόνιοι τὴν Καδμεῖαν κατελάβοντο.¹⁵
ια'. Ὡς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις παρὰ τὰς συνθήκας κατεδου-
λώσαντο.
ιβ'. Ὡς Καρχηδόνιοι λοιμικῇ νόσῳ περιπεσόντες ἐκινδύνευσαν.²
ιγ'. Ὡς Θηβαῖοι τὴν Καδμεῖαν ἀνεκτήσαντο,
ιδ'. Περὶ τοῦ Βοιωτικοῦ πολέμου καὶ τῶν πραχθέντων ἐν αὐτῷ.²⁰
ιε'. Τριβαλλῶν στρατεία ἐπὶ Ἀβδηρα.
ισ'. Στρατεία Περσῶν ἐπ' Αἴγυπτον.
ις'. Περὶ τῆς Ἰφικράτους ἀγωγῆς καὶ τῶν εὐρημένων ὑπ' αὐ-
τοῦ κατὰ τὰς στρατείας.
ιη'. Στρατεία Λακεδαιμονίων ἐπὶ Κέρκυραν.²⁵
ιδ'. Περὶ τοῦ γενομένου σεισμοῦ καὶ κατακλυσμοῦ περὶ τὴν
Πελοπόννησον καὶ τῆς φανεύσεως ἐν οὐρανῷ λαμπάδος.

- κ'. Ὡς Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους ἐπιφανεστάτη μάχη νικήσαν-
 τες ἐν Λεύκτροις ἀντεποιήσαντο τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγε-
 μονίας.
 κα'. Ὡς παρὰ τοῖς Ἀργείοις ἐγένετο πολὺς φόνος ὁ κληθεὶς
 5 στυγαλισμὸς.
 κβ'. Περὶ Ἰάσονος τοῦ Φερῶν τυράννου καὶ τῶν διαδόχων
 αὐτοῦ.
 κγ'. Τὰ πραχθέντα Θηβαίοις κατὰ τὰς εἰς Πελοπόννησον εἰς-
 βολάς.
 10 κδ'. Μεσσήνης συνοικισμὸς ὑπὸ Θηβαίων.
 κε'. Στρατεία Βοιωτῶν εἰς Θετταλίαν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΟΣ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

1 Παρ' ὄλην τὴν πραγματείαν εἰωθότες χρῆσθαι τῇ συνήθει τῆς ἱστορίας παρησιᾶ, καὶ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐπὶ τῶν καλῶν ἔργων τὸν δίκαιον ἐπιλέγειν ἔπαινον, τοὺς δὲ φαύλους, ὅταν ἐξαμαρτάνωσιν, ἀξιοῦν δικαίας ἐπιτιμῆσεως, διὰ τοῦ τοιούτου τρόπου νομίζομεν τοὺς μὲν εὖ πεφυκότας πρὸς ἀρετὴν τῷ διὰ τῆς δόξης ἀθανατισμῷ προτρέφεσθαι ταῖς καλλίσταις ἐγχειρεῖν πράξεσι, τοὺς δὲ τὴν ἐναντίαν ἔχοντας διάθεσιν ταῖς ἀρμότουσιν βλασφημίαις ἀποτρέφειν τῆς ἐπὶ τὴν κα-
2 κίαν ὁρμῆς. διὸ καὶ τῇ γραφῇ παρόντες ἐπ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ἐν οἷς Λακεδαιμόνιοι περὶ Λεῦκτρα παραδόξως ἠττηθέντες μεγάλη περιέπεσον συμφορᾶ, καὶ πάλιν περὶ Μαντίνειαν πταίσαντες ἀνεπίστως ἀπέβαλον τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν, ἡγούμεθα δεῖν τὴν ὑπόστασιν τῆς γραφῆς διαφυλάττειν καὶ τὴν ἀρμόττουσαν ἐπιτίμησιν τοῖς Λα-
3 κεδαιμονίοις ποιήσασθαι. τίς γὰρ ἂν οὐχ ἡγήσασθαι κατηγορίας ἀξίους αὐτοὺς ὑπάρχειν, οἵτινες παρὰ τῶν προγόνων παραλαβόντες ἡγεμονίαν κάλλιστα τεθεμελιωμένην, καὶ ταύτην διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν προγόνων διαφυλαχθεῖσαν ἔτη πλείω τῶν πεντα-

κοσίῳν, οἱ τότε Λακεδαιμόνιοι διὰ τὴν ἑαυτῶν ἀβου-
 λίαν καταλυθεῖσαν ἐπεῖδον, οὐκ ἀλόγως. οἱ μὲν
 γὰρ πρὸ αὐτῶν βεβιωκότες πολλοῖς πόνοις καὶ με-
 γάλοις κινδύνοις τὴν τηλικαύτην κατεκτήσαντο δό-
 5 ξαν, ἐπεικῶς καὶ φιλανθρώπως προσφερόμενοι τοῖς
 ὑποτεταγμένοις· οἱ δὲ μεταγενέστεροι βιαίως καὶ
 χαλεπῶς χρώμενοι τοῖς συμμαχοῖς, ἔτι δὲ πολέμους
 ἀδίκους καὶ ὑπερηφάνους ἐνιστάμενοι πρὸς τοὺς
 Ἕλληνας, οὐκ ἀλόγως ἀπέβαλον τὴν ἀρχὴν διὰ τὰς
 10 ἰδίας ἀβουλίας. ἐν γὰρ ταῖς συμφοραῖς αὐτῶν τὸ 4
 μῖσος τῶν ἀδικουμένων ἔλαβε καιρὸν ἀμύνασθαι
 τοὺς προηδικηκότας, καὶ τοῖς ἐκ προγόνων ἀνικῆ-
 τοῖς γεγονόσι τοσαύτη καταφρόνησις ἐπηκολούθη-
 σεν ὅσην εἰκὸς ἐστὶ γενέσθαι κατὰ τῶν ἀναιρουν-
 15 τῶν τὰς τῶν προγόνων ἀρετάς. τοιγαροῦν Θηβαῖοι 5
 μὲν οἱ πρότερον ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τοῖς κρείττοσιν
 ὑποτεταγμένοι, τότε τοὺς Λακεδαιμονίους ἀνελπί-
 στως νικήσαντες ἡγεμόνες κατέστησαν τῶν Ἑλλή-
 νων, Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἡγε-
 20 μονίας οὐδέποτε ἠδυνήθησαν ἀναλαβεῖν τὸ τῶν
 προγόνων ἀξίωμα. ἡμεῖς δὲ τούτοις ἀρκούντως 6
 ἐπιτετιμηκότες ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας μεταβη-
 σόμεθα πρὸς * τῆ γραφῆ χρόνους. ἡ μὲν οὖν πρὸ
 ταύτης βίβλος, οὕσα τῆς ὅλης συντάξεως τετταρεσ-
 25 καιδεκάτη, τὸ τέλος ἔσχε τῶν πράξεων εἰς τὸν
 Ῥηγίνων ἀνδραποδισμόν ὑπὸ Διονυσίου καὶ τὴν
 ἄλωσιν τῆς Ῥώμης ὑπὸ Γαλατῶν, ἣτις ἐγένετο κατὰ
 τὸν προηγούμενον ἑνιαυτὸν τῆς Περσῶν στρατείας
 εἰς Κύπρον ἐπ' Εὐαγόραν τὸν βασιλέα· ἐν ταύτῃ δὲ
 30 τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τούτου τοῦ πολέμου ποιησάμενοι
 καταλήξομεν ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἑνιαυτὸν τῆς
 Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου βασιλείας.

2 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Μυστιχίδου Ῥωμαῖοι
 μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τρεῖς κατέστησαν,
 Μάρκον Φούριον, ἔτι δὲ Γάιον καὶ Αἰμίλιον. ἐπὶ
 δὲ τούτων Ἀρταξέρξης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐστρά-
 τευσεν ἐπ' Εὐαγόραν τὸν Κύπρου βασιλέα. πολὺν 5
 δὲ χρόνον ἀσχοληθεὶς περὶ τὰς εἰς τὸν πόλεμον.
 παρασκευὰς συνεστήσατο δύναμιν ναυτικὴν τε καὶ
 πεζὴν μεγάλην· τὸ μὲν γὰρ πεζὸν στρατεύμα μυ-
 ριάδων ἦν τριάκοντα σὺν ἵππευσι, τριήρεις δὲ κα-
 τεσκευάσαε πλείους τῶν τριακοσίων. στρατηγούς δ' 10
 ἀπέδειξε τῆς πεζῆς δυνάμεως Ὀρόντην κηδεστήν,
 τῆς δὲ ναυτικῆς Τιρίβαζον, ἄνδρα μεγάλης ἀποδο-
 χῆς τυγχάνοντα παρὰ τοῖς Πέρσαις. οὗτοι δὲ πα-
 ραλαβόντες τὰς δυνάμεις ἐν Φωκαίᾳ καὶ Κύμῃ
 κατήντησαν εἰς Κιλικίαν, καὶ περαιωθέντες εἰς Κύ- 15
 2 προν ἐνεργῶς διώκουν τὸν πόλεμον. ὁ δ' Εὐα-
 γόρας πρὸς μὲν τὸν Ἄκοριν τὸν Αἰγυπτίων βασι-
 λέα, πολέμιον ὄντα Περσῶν, συμμαχίαν ἐποίησατο
 καὶ δύναμιν ἀξιόλογον παρ' αὐτοῦ προσελάβετο,
 παρ' Ἐκατόμνου δὲ τοῦ Καρίας δυνάστου, λάθρα 20
 συμπράττοντος αὐτῷ, χρημάτων ἔλαβε πλῆθος εἰς
 διατροφήν ξενικῶν δυνάμεων· ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς
 ἄλλους τοὺς ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς Πέρσας, τοὺς
 μὲν λαθραίως, τοὺς δὲ καὶ φανερώς ἐπεσπάσατο
 3 κοινωνήσοντας τοῦ Περσικοῦ πολέμου. ἐκυρίευε 25
 δὲ κατὰ μὲν τὴν Κύπρον τῶν πόλεων σχεδὸν τι
 τὸ πλεόν, κατὰ δὲ τὴν Φοινίκην Τύρου καὶ τινῶν
 ἐτέρων. εἶχε δὲ τριήρεις μὲν ἐνευήκοντα, καὶ τού-
 των ὑπῆρχον Τύριαι μὲν εἴκοσι, Κύπριαι δ' ἑβδο-
 μήκοντα, στρατιώτας δ' ἰδίους μὲν ἑξακισχιλίους, 30
 παρὰ δὲ τῶν συμμάχων πολλῷ τούτων πλείους.
 πρὸς δὲ τούτοις μισθοφόρους πολλοὺς ἐξενολόγει,

ἔχων χρημάτων δαψίλειαν. ἐπεμψε δ' αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Ἀράβων βασιλεὺς στρατιώτας οὐκ ὀλίγους καὶ ἄλλοι τινὲς οἱ ἐν ὑποψίαις ὄντες τῷ τῶν Περσῶν βασιλεῖ.

Οὗτος μὲν οὖν τοσαύτας ἀφορμὰς ἔχων τε- 3
 5 θαρρηκότως συγκατέβαινεν εἰς τὸν πόλεμον. καὶ
 πρῶτον μὲν ληστρικὰς ἔχων ναῦς οὐκ ὀλίγας ἐφή-
 δρευσε ταῖς κομιζομέναις τῶν πολεμίων ἀγοραῖς,
 καὶ τὰς μὲν αὐτῶν διέφθειρεν ἐν θαλάττῃ, τὰς δὲ
 διεκώλυσεν, ἐνίας δὲ ἀφείλετο. διὸ καὶ τῶν ἐμπό-
 10 ρων μὴ τολμώντων εἰς τὴν Κύπρον παρακομίζειν
 σίτον, μεγάλων δὲ δυνάμεων ἠθροισμένων εἰς τὴν
 νῆσον, ταχὺ σιτοδεία κατέσχε τὸ τῶν Περσῶν στρα-
 τόπεδον. τῆς δ' ἀπορίας γενομένης εἰς στάσιν, οἱ 2
 μισθοφόροι τῶν Περσῶν ἐπὶ τοὺς ἠγεμόνας ὀρμή-
 15 σαντες καὶ τινὰς ἀνελόντες ταραχῆς καὶ στάσεως
 ἐνέπλησαν τὸ στρατόπεδον. μόγις δ' οἱ στρατηγοὶ
 τῶν Περσῶν καὶ ὁ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἠγού-
 μενος, ὀνομαζόμενος δὲ Γλῶς, κατέπαυσαν τὴν στά-
 σιν. πλεύσαντες δὲ τῷ παντὶ στόλῳ καὶ σίτου πλη- 3
 20 θος ἐκ τῆς Κιλικίας παρακομίσαντες, πολλὴν πα-
 ρέσχον τῆς τροφῆς τὴν δαψίλειαν. τῷ δ' Εὐαγόρᾳ
 πληθὸς σίτου ἱκανὸν ὁ βασιλεὺς Ἀχορις ἐκ τῆς Αἴ-
 γύπτου παρεκόμισε, καὶ χρήματα καὶ τὴν ἄλλην
 παρασκευὴν ἱκανὴν ἐξέπεμψεν. ὁ δ' Εὐαγόρας ὄρων 4
 25 ἑαυτὸν πολὺ λειπόμενον τῇ ναυτικῇ δυνάμει, ἐξή-
 κοντα μὲν ναῦς ἄλλας προσεπλήρωσε, πενήτηντα
 δὲ παρὰ Ἀκόριδος ἐξ Αἰγύπτου μετεπέμψατο, ὥστε
 τὰς πάσας τριήρεις ἔχειν διακοβίας. ταύτας δὲ
 κοσμήσας πρὸς ναυμαχίαν καταπληκτικῶς, καὶ συν-
 30 εχεῖς διαπείρας καὶ γυμνασίας ποιούμενος, ἠτοιμά-
 ζετο πρὸς ναυμαχίαν. διὸ καὶ τοῦ βασιλικοῦ στό-
 λου παραπλέοντος εἰς Κίτιον ἀπροσδοκῆτως ἐπι-

πλεύσας ταῖς ναυσὶ συντεταγμέναις πολλὰ τῶν
 5 Περσῶν ἐπλεονέκτει. ἐπέβαλε γὰρ συντεταγμέναις
 ναυσὶν ἐπὶ ἀσυντάκτους, καὶ προβεβουλευμένοις
 ἀνδράσι πρὸς ἀπροσδοκίτους ἀγωνιζόμενος εὐθὺς
 ἐν τῇ πρώτῃ συστάσει τὴν νίκην προκατεσκεύασεν. 5
 ἀθρόαις γὰρ ταῖς τριήρεσιν ἐπιπλεύσας ἐπὶ διεσπαρ-
 μένας καὶ τεταραγμένας, ἄς μὲν διέφθειρεν, ἄς δ'
 6 ἐχειροῦτο. ὅμως δὲ τοῦ τε ναυάρχου τῶν Περσῶν
 Γλωῦ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων γενναίως ὑποστάν-
 των, ἐγένετο ναυμαχία καρτερά, καθ' ἣν ὁ Εὐα- 10
 γόρας τὸ μὲν πρῶτον ὑπερεῖχεν, ὕστερον δὲ τοῦ
 Γλωῦ μετὰ τοῦ βάρους ἐπενεχθέντος καὶ γενναίως
 ἀγωνισαμένου συνέβη φυγεῖν τοὺς περὶ τὸν Εὐα-
 4 γόραν καὶ πολλὰς τῶν τριήρων ἀποβαλεῖν. οἱ δὲ
 Πέρσαι τῇ ναυμαχίᾳ νικήσαντες εἰς Κίτιον πόλιν 15
 ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις ἤθροισαν. ἐκ ταύτης δ'
 ὀρμώμενοι πολιορκίαν συνεστήσαντο πρὸς τῇ Σα-
 λαμίνι, καὶ τὴν πόλιν ἐπόρθουν κατὰ γῆν ἅμα καὶ
 κατὰ θάλατταν. καὶ Τιρίβαζος μὲν μετὰ τὴν ναυ-
 μαχίαν διαβὰς εἰς Κιλικίαν, κάκειθεν πορευθεὶς 20
 πρὸς τὸν βασιλέα, τὴν τε νίκην ἀπήγγειλε καὶ δις-
 2 χίλια τάλαντα πρὸς τὸν πόλεμον ἀπεκόμισεν. Εὐ-
 αγόρας δὲ πρὸ μὲν τῆς ναυμαχίας παρὰ θάλατταν
 πεζῇ συμβαλὼν μέρει τῆς πεζῆς δυνάμεως ἐπροτέ-
 ρησε καὶ πρὸς τὸ μέλλον εὐθαρσῆς καθειστήκει, 25
 τῇ δὲ ναυμαχίᾳ πταίσας καὶ συγκλεισθεὶς εἰς πολιορ-
 κίαν ἀθύμως εἶχεν. ὅμως δὲ κρίνας ἔχασθαι τοῦ
 πολέμου, Πνυταγόραν μὲν τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν ἡγε-
 μόνα τῶν ὅλων ποιήσας ἐν τῇ Κύπρῳ, αὐτὸς δ'
 ἀναλαβὼν δέκα τριήρεις νυκτὸς ἔλαθε τοὺς πολε- 30
 μίους ἐκπλεύσας ἐκ τῆς Σαλαμίνοσ. κομισθεὶς δ'
 εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ συντυχὼν τῷ βασιλεῖ, παρε-

κάλεσεν αὐτὸν ἐρωμένως ἀντέχεσθαι τοῦ πολέμου καὶ κοινὸν ἡγεῖσθαι τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμον.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Λακεδαιμόνιοι μὲν 5
 6 ἔγνωσαν στρατεύειν ἐπὶ τὴν Μαντινείαν, οὐδὲν
 φροντίσαντες τῶν γεγενημένων σπονδῶν, διὰ τοιαύ-
 7 τας αἰτίας. προῦπαρχούσης τοῖς Ἑλλησι κοινῆς εἰ-
 8 ρήνης τῆς ἐπὶ Ἀνταλκίδου, καθ' ἣν αἱ πόλεις ἄπα-
 9 σαι τὰς μὲν φρουρὰς ἀπετρίψαντο, τὴν δ' αὐτονο-
 10 μίαν καθ' ὁμολογίαν παρέλαβον, Λακεδαιμόνιοι
 φύσει φιλαρχοῦντες καὶ πολεμικοὶ ταῖς αἰρέσεσιν
 ὄντες, τὴν εἰρήνην ὥσπερ βαρὺ φορτίον οὐχ ὑπέ-
 11 μενον, τὴν δὲ προγεγενημένην τῆς Ἑλλάδος δυνα-
 12 στείαν ἐπιποθοῦντες μετέωροι ταῖς ὁρμαῖς ὑπῆρχον
 13 πρὸς καινοτομίαν. εὐθύς οὖν τὰς μὲν πόλεις συνε- 2
 14 τάραττον καὶ διὰ τῶν ἰδίων φίλων στάσεις ἐγκα-
 15 τεσκεύαζον ἐν αὐταῖς, ὧν ἔνιαι πιθανὰς ἀφορμὰς
 αὐτοῖς παρέσχοντο τῆς ταραχῆς. ἀπολαβοῦσαι γὰρ
 16 τὰς αὐτονομίας λόγον ἀπήτουν παρὰ τῶν ἐπεστα-
 17 τηκότων ἐπὶ τῆς Λακεδαιμονίων ἡγεμονίας· πικρῶν
 18 δὲ τῶν ἐλέγχων γινομένων διὰ τὸ μνησικακεῖν τοὺς
 19 δῆμους, καὶ πολλῶν φυγαδευομένων, ἀπέδειξαν
 20 ἑαυτοὺς βοηθοὺς τοῖς καταστασιαζομένοις. ὑποδε- 3
 21 χόμενοι δὲ τούτους καὶ μετὰ δυνάμεως ἐκπέμπου-
 22 τες ἐπὶ τὰς καθόδους, κατεδουλοῦντο τὸ μὲν πρῶ-
 23 τον τὰς ἀσθενεστέρας πόλεις, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὰς
 24 ἀξιολογωτέρας κατάπολεμοῦντες ὑπηκόους ἐποίουν,
 οὐδὲ δύο ἔτη φυλάξαντες τὰς κοινὰς σπονδὰς. πλη-
 25 σιόχωρον δ' οὔσαν τὴν τῶν Μαντινέων πόλιν καὶ
 26 30 πλήθουσιν ἀνδρῶν ἀλκίμων*, ὑπώπτευσαν αὐτῆς
 τὴν αὔξησιν τὴν γινομένην ἐκ τῆς εἰρήνης, καὶ τὰ
 31 φρονήματα τῶν ἀνδρῶν ἔσπευδον ταπεινῶσαι. διό 4

καὶ τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἀποστείλαντες πρὸς τὴν Μαντινείαν προσέταττον τὰ μὲν τείχη καθελεῖν, αὐτοὺς δὲ μετοικῆσαι πάντας εἰς τὰς ἀρχαίας πέντε κώμας, ἔξ ὧν εἰς τὴν Μαντινείαν τὸ παλαιὸν συν-
 ῶκησαν· οὐδενὸς δὲ αὐτοῖς προσέχοντος, δύνα- 5
 μιν ἐκπέμψαντες ἐπολιόρουν τὴν πόλιν. οἱ δὲ Μαντινεῖς εἰς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις ἀποστείλαντες ἤξιον ἑαυτοῖς βοηθῆσαι. οὐ προαιρουμένων δὲ τῶν Ἀθηναίων παραβαίνειν τὰς κοινὰς συνθήκας, ὅμως καθ' αὐτοὺς ὑποστάντες τὴν πολιορκίαν εὐρώστως 10
 ἡμύνοντο τοὺς πολεμίους. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα τοῦτον τὸν τρόπον καινῶν πολέμων ἀρχὴν ἐλάμβανε.

6 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Συρα-
 κωσίων τύραννος ἀπολελυμένος τῶν πρὸς Καρχηδο- 15
 νίους πολέμων πολλὴν εἰρήνην καὶ σχολὴν εἶχε. διὸ καὶ ποιήματα γράφειν ὑπεστήσατο μετὰ πολλῆς σπουδῆς, καὶ τοὺς ἐν τούτοις δόξαν ἔχοντας μετε-
 πέμπετο καὶ προτιμῶν αὐτοὺς συνδιέτριβε καὶ τῶν
 2 ποιημάτων ἐπιστάτας καὶ διορθωτὰς εἶχεν. ὑπὸ δὲ 20
 τούτων διὰ τὰς εὐεργεσίας τοῖς πρὸς χάριν λόγοις μετεωριζόμενος ἐκαυχᾶτο πολὺ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς
 3 ποιήμασιν ἢ τοῖς ἐν πολέμῳ καταρωθωμένοις. τῶν
 δὲ συνόντων αὐτῷ ποιητῶν Φιλόξενος ὁ διθυραμ-
 βοποιός, μέγιστον ἔχων ἀξίωμα κατὰ τὴν κατα- 25
 σκευὴν τοῦ ἰδίου ποιήματος, κατὰ τὸ συμπόσιον ἀναγνωσθέντων τῶν τοῦ τυράννου ποιημάτων μοχ-
 θηρῶν ὄντων ἐπηρωτήθη περὶ τῶν ποιημάτων τίνα 8
 κρίσιν ἔχοι. ἀποκρινάμενου δ' αὐτοῦ παρορησιωδέ-
 στερον, ὁ μὲν τύραννος προσκόψας τοῖς ῥηθεῖσι, 30
 καὶ καταμεμψάμενος ὅτι διὰ φθόνον ἐβλασφήμησε, προσέταξε τοῖς ὑπηρέταις παραχορῆμα ἀπάγειν εἰς

τὰς λατομίας. τῇ δ' ὑστεραία τῶν φίλων παρακα- 4
 λούντων συγγνώμην δοῦναι τῷ Φιλοξένῳ, διαλλα-
 γεῖς αὐτῷ πάλιν τοὺς αὐτοὺς παρέλαβεν ἐπὶ τὸ
 συμπόσιον. προβαίνοντος δὲ τοῦ πότου, καὶ πάλιν
 5 τοῦ Διονυσίου καυχωμένου περὶ τῶν ἰδίων ποιημά-
 των, καὶ τινὰς στίχους τῶν δοκούντων ἐπιτετεῦχθαι
 προενεγκαμένου, καὶ ἐπερωτῶντος Ποῖά τινα σοι
 φαίνεται τὰ ποιήματα ὑπάρχειν; ἄλλο μὲν οὐδὲν
 εἶπε, τοὺς δ' ὑπηρέτας τοῦ Διονυσίου προσκαλεσά-
 10 μενος ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀπαγαγεῖν εἰς τὰς λατομίας.
 τότε μὲν οὖν διὰ τὴν εὐτραπελίαν τῶν λόγων μει- 5
 διάσας ὁ Διονύσιος ἤνεγκε τὴν παρρησίαν, τοῦ γέ-
 λωτος τὴν μέμψιν ἀμβλύνοντος· μετ' ὀλίγον δὲ τῶν
 γνωρίμων ἅμα * καὶ τοῦ Διονυσίου παραιτουμένων
 15 τὴν ἄκαιρον παρρησίαν, ὁ Φιλόξενος ἐπηγγέλματο
 παράδοξόν τινα ἐπαγγελίαν. ἔφη γὰρ διὰ τῆς ἀπο-
 κρίσεως τηρήσειν ἅμα καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν
 εὐδόκησιν τοῦ Διονυσίου, καὶ οὐ διεψεύσθη. τοῦ 6
 γὰρ τυράννου προενεγκαμένου τινὰς στίχους ἔχον-
 20 τας ἔλεεινὰ πάθη, καὶ ἐρωτήσαντος Ποῖά τινα φα-
 νεται τὰ ποιήματα; εἶπεν Οἰκτρά, διὰ τῆς ἀμφιβο-
 λίας ἀμφοτέρα τηρήσας. ὁ μὲν γὰρ Διονύσιος ἐδέ- 7
 ξατο τὰ οἰκτρά εἶναι ἔλεεινὰ καὶ συμπαθείας πλήρη,
 τὰ δὲ τοιαῦτα εἶναι ποιητῶν ἀγαθῶν ἐπιτεύγματα,
 25 ὅθεν ὡς ἐπηνεκότα αὐτὸν ἀπεδέχετο· οἱ δ' ἄλλοι
 τὴν ἀληθινὴν διάνοιαν ἐκδεξάμενοι πᾶν τὸ οἰκτρὸν
 ἀποτεύγματος φύσιν εἰρήσθαι διελάμβανον. παρα- 7
 πλήσιον δὲ συνέβη καὶ περὶ Πλάτωνα τὸν φιλόσο-
 φον γενέσθαι. μεταπεμψάμενος γὰρ τὸν ἄνδρα
 30 τοῦτου τὸ μὲν πρῶτον ἀποδοχῆς ἡξίου τῆς μεγί-
 στης, ὁρῶν αὐτὸν παρρησίαν ἔχοντα ἀξίαν τῆς φι-
 λοσοφίας· ὑστερον δ' ἐκ τινῶν λόγων προσκόψας

αὐτῷ παντελῶς ἀπηλλοτριώθη, καὶ προαγαγὼν εἰς
 τὸ πρατήριον ὡς ἀνδράποδον ἀπέδοτο μνῶν εἴκο-
 σιν. ἀλλὰ τοῦτον μὲν οἱ φίλοι συνελθόντες ἐξη-
 γόρασαν καὶ ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, φιλικὴν
 νουθεσίαν ἐπιφθεγγάμενοι διότι δεῖ τὸν σοφὸν τοῖς 5
 2 τυράννοις ἢ ὡς ἥκιστα ἢ ὡς ἥδιστα ὀμιλεῖν· ὁ δὲ
 Διονύσιος τῆς εἰς τὰ ποιήματα σπουδῆς οὐκ ἀφι-
 στάμενος εἰς μὲν τὴν Ὀλυμπιακὴν πανήγυριν ἐξα-
 πέστειλε τοὺς εὐφωνοτάτους τῶν ὑποκριτῶν διαθη- 9
 σομένους ἐν τοῖς ὄχλοις μετ' ᾧδῆς τὰ ποιήματα. 10
 οὔτοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὴν εὐφωνίαν ἐξέπλητ-
 τον τοὺς ἀκούοντας, μετὰ δὲ ταῦτα ἀναθέωρήσεως
 γενομένης κατεφρονήθησαν καὶ πολὺν ἀπηνέγκαν-
 3 το γέλωτα. ὁ δὲ Διονύσιος ἀκούσας τὴν τῶν ποιη-
 μάτων καταφρόνησιν ἐνέπεσεν εἰς ὑπερβολὴν λύ- 15
 πης· αἰεὶ δὲ μᾶλλον τοῦ πάθους ἐπίτασιν λαμβά-
 νοντος, μανιώδης διάθεσις κατέσχε τὴν ψυχὴν αὐ-
 τοῦ, καὶ φθονεῖν αὐτῷ φάσκων ἅπαντας τοὺς φίλους
 ὑπώπτευεν ὡς ἐπιβουλεύοντας. καὶ πέρας ἐπὶ το-
 σοῦτο προῆλθε λύττης καὶ παρακοπῆς ὥστε τῶν 20
 φίλων πολλοὺς μὲν ἐπὶ ψευδέσιν αἰτίαις ἀνελεῖν,
 οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ ἐφυγάδευσεν· ἐν οἷς ἦν Φίλιστος
 καὶ Λεπτίνης ὁ ἀδελφός, ἄνδρες διαφέροντες ἀν-
 δρεία καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας ἐν τοῖς πολέ-
 4 μοις αὐτῷ παρεσχημένοι. οὔτοι μὲν οὖν φυγόντες 25
 εἰς Θουρίους τῆς Ἰταλίας, καὶ παρὰ τοῖς Ἰταλιώταις
 μεγάλης ἀποδοχῆς τυγχάνοντες, ὕστερον δεηθέντος
 τοῦ Διονυσίου διηλλάγησαν, καὶ κατελθόντες εἰς
 τὰς Συρακούσας εἰς τὴν προῦπάρξασαν εὐνοίαν
 ἀποκατεστάθησαν· ὁ δὲ Λεπτίνης ἔγρημε τὴν Διο- 30
 νυσίου θυγατέρα. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ
 τοῦτον τὸν ἑνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δεξιθέου Ῥωμαῖοι κα- 8
 τέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Λουκρήτιον καὶ Σερούιον
 Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Εὐαγόρας μὲν ὁ τῶν
 Σαλαμινίων βασιλεὺς ἦκεν εἰς Κύπρον ἐξ Αἰγύπτου,
 5 κομίζων χρήματα παρὰ Ἀκόριδος τοῦ βασιλέως Αἰ-
 γύπτου ἐλάττονα τῶν προσδοκηθέντων. καταλαβὼν
 δὲ τὴν Σαλαμίνα πολιορκουμένην ἐνεργῶς, καὶ ὑπὸ
 τῶν συμμάχων καταλειπόμενος, ἠναγκάσθη πρεσβεῦ-
 σαι περὶ συλλύσεως. ὁ δὲ Τιρίβαζος τῶν ὕλων ἔχων 2
 10 τὴν ἡγεμονίαν ἔφησε συγχωρῆσαι τὴν σύλλυσιν,
 εἰάν Εὐαγόρας ἐκχωρήσῃ πασῶν τῶν κατὰ τὴν Κύ-
 προν πόλεων, αὐτῆς δὲ μόνης τῆς Σαλαμίνας βασι-
 λεύων τελῆ τῶ Περσῶν βασιλεῖ κατ' ἐνιαυτὸν φόρον
 ὠρισμένον καὶ ποιῆ τὸ προσταττόμενον ὡς δούλος
 15 δεσπότη. ὁ δ' Εὐαγόρας, καίπερ βαρείας οὔσης τῆς 3
 αἰρέσεως, τὰ μὲν ἄλλα πάντα συνεχώρει, τὸ δ' ὡς
 δούλον δεσπότη ποιεῖν τὸ προσταττόμενον ἀντέλε-
 γεν, ἔφη δὲ δεῖν αὐτὸν ὡς βασιλέα βασιλεῖ ὑποτε-
 τάχθαι. οὐ συγχωροῦντος δὲ τοῦ Τιριβάζου, Ὁρόν-
 20 τος ὁ ἕτερος στρατηγός, φθονῶν τῇ δόξῃ τοῦ Τιρι-
 βάζου, γράμματα λάθρα πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην ἔπεμψε
 10 κατὰ τοῦ Τιριβάζου. κατηγόρει δ' αὐτοῦ πρῶτον
 μὲν ὅτι δυνάμενος ἐλεῖν τὴν Σαλαμίνα τοῦτο μὲν
 οὐ συντελεῖ, πρεσβείας δὲ προσδέχεται παρ' αὐτοῦ
 25 καὶ συλλαλεῖ περὶ κοινοπραγίας, ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς
 Λακεδαιμονίους συντίθεται συμμαχίαν ἰδίαν, φίλος
 ὢν αὐτῶν· ὃς καὶ Πυθῶδε τινὰς ἔπεμψεν ἐρησο-
 μένους τὸν θεὸν περὶ τῆς ἐπαναστάσεως, τὸ δὲ μέ-
 ριστον, ὅτι τοὺς ἡγεμόνας τῶν δυνάμεων ἰδίους
 30 ταῖς εὐνοίαις κατασκευάζεται, τιμαῖς καὶ δωρεαῖς,
 ἔτι δ' ἐπαγγελίαις προσαγόμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς 4
 ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν καὶ πιστεύσας ταῖς διαβο-

λαῖς, ἔγραψε τῷ Ὀρόντῃ συλλαβεῖν τὸν Τιριβάζον
 καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀποστεῖλαι. οὐ πράξαντος τὸ προσ-
 ταχθέν, ὁ μὲν Τιριβάζος ἀναχθεὶς ὡς τὸν βασιλέα
 καὶ κρίσεως τυχεῖν ἀξιώσας κατὰ μὲν τὸ παρὸν πα-
 ρεδόθη εἰς φυλακὴν, μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ βασιλέως 5
 ἔχοντος πόλεμον πρὸς Καδουσίους καὶ τὴν κρίσιν
 ἀναβαλλομένου, διείλκετο τὰ περὶ τοῦ δικαστηρίου.
 9 ὁ δ' Ὀρόντης διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν
 τῇ Κύπρῳ δυνάμεων, καὶ τὸν Εὐαγόραν πάλιν τε-
 θαρρηκότως ὁρῶν ὑπομένοντα τὴν πολιορκίαν, πρὸς 10
 δὲ τούτοις τῶν στρατιωτῶν χαλεπῶς ὑπομενόντων
 τὴν σύλληψιν τοῦ Τιριβάζου, καὶ διὰ τοῦτο ἀπει-
 θούντων καὶ τὴν πολιορκίαν ἐγκαταλείπόντων, δει-
 σασ ὁ Ὀρόντης τὸ τῆς περιστάσεως παράλογον, ἐξέ-
 πεμψε πρὸς τὸν Εὐαγόραν τοὺς διαλεξομένους περὶ 15
 τῆς συλλύσεως καὶ κελεύσοντας συντίθεσθαι τὴν
 εἰρήνην ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἡξίου συντίθεσθαι πρὸς Τι-
 2 ριβάζον. ὁ μὲν οὖν Εὐαγόρας παραδόξως ἐξοσιού-
 ται τὴν ἄλωσιν, καὶ συνέθετο τὴν εἰρήνην ὥστε
 βασιλεύειν τῆς Σαλαμῖνος καὶ τὸν ὠρισμένον διδόν- 20
 ναι φόρον κατ' ἐνιαυτὸν καὶ ὑπακούειν ὡς βασιλεὺς
 βασιλεῖ προστάττουσι. ὁ μὲν οὖν Κυπριακὸς πόλε-
 μος δεκαετῆς σχεδὸν γεγενημένος καὶ τὸ πλεόν
 τοῦ χρόνου περὶ παρασκευὰς ἀσχοληθεὶς, διετῆ χρό-
 νον τὸν ἐπὶ πᾶσι συνεχῶς πολεμηθεὶς τοῦτον τὸν 25
 3 τρόπον κατελύθη. ὁ δὲ τοῦ στόλου τὴν ναυαρχίαν
 ἔχων Γλῶς, γεγαυηκῶς τοῦ Τιριβάζου τὴν θυγα-
 τέρα, περίφοβος ἂν μήποτε συνεργεῖν δόξας τῷ Τι-
 ριβάζῳ περὶ τῆς ὑποθέσεως τύχῃ τιμωρίας ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως, ἔγνω καινῇ πραγμάτων ἐπιβολῇ τὰ καθ' 30
 αὐτὸν ἀσφαλιζεσθαι. εὐπορῶν δὲ χρημάτων καὶ στρα-
 τιωτῶν, ἔτι δὲ τοὺς τριηράρχους ταῖς εὐνοίαις ἰδί-

ους πεποιημένος, διέγνω τοῦ βασιλέως ἀφίστασθαι. εὐθύς οὖν πρὸς μὲν Ἀχορίν τὸν βασιλέα τῶν Ἀλγυπτίων διαπρεσβευσάμενος συμμαχίαν συνέθετο κατὰ τοῦ βασιλέως, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους γράφων ἐπῆρε κατὰ τοῦ βασιλέως, καὶ χρημάτων πλήθος ἐπηγγέλλετο δῶσειν καὶ τὰς ἄλλας ἐπαγγελίας μεγάλας ἐποιεῖτο, ὑπισχνούμενος συμπράξειν αὐτοῖς τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἡγεμονίαν αὐτοῖς τὴν πάτριον συγκατασκευάσειν. οἱ δὲ Σπαρ- 4
 10 τιάται καὶ πάλαι μὲν διεγνώκεσαν ἀνακτᾶσθαι τὴν ἡγεμονίαν, τότε δὲ συνετάραττον ἤδη τὰς πόλεις καὶ πᾶσιν ὑπῆρχον φανεροὶ τὰς πόλεις καταδουλούμενοι. πρὸς δὲ τούτοις ἀδοξοῦντες ἐπὶ τῷ δοκεῖν ἐν τῇ πρὸς τὸν βασιλέα συνθέσει τοὺς κατὰ τὴν
 15 Ἀσίαν Ἕλληνας ἐκδότους πεποιηκέναι, μετεμέλοντο τοῖς πεπραγμένοις καὶ πρόφασιν εὐλόγον ἐξήτουν τοῦ πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην πολέμου. διόπερ ἄσμενοι συνέθεντο πρὸς τὸν Γλῶν τὴν συμμαχίαν.

Ἀρταξέρξης δὲ καταλύσας τὸν πρὸς Καδουσίους 10
 20 πόλεμον προέδθηκε κρίσιν Τιριβάζω, καὶ δικαστὰς τρεῖς ἀπέδωκε τῶν μάλιστα εὐδοκουμένων παρὰ τοῖς Πέρσαις. κατὰ τούτους δὲ τοὺς χρόνους ἕτεροι δικασταὶ δόξαντες κακῶς κρίνειν ζῶντες ἐξεδάρησαν, καὶ ὑπὲρ τῶν δικαστικῶν δίφρων περιταθέντων τῶν
 25 δερμάτων ἐπὶ τούτων ἐδίκαζον οἱ δικασταί, παρ' ὀφθαλμοῦς ἔχοντες παράδειγμα τῆς ἐν τῷ κακῶς κρίνειν τιμωρίας. οἱ μὲν οὖν κατηγοροῦντες τὴν 2
 ἐπιστολὴν ἀναγνόντες τὴν πεμφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὀρόντου, ταύτην ἱκανὴν ἔφασαν ἔχειν πρὸς κατηγορίαν. ὁ δὲ Τιριβάζος πρὸς μὲν τὴν κατὰ τὸν
 30 Εὐαγόραν διαβολὴν τὴν ὑπ' Ὀρόντου γεγενημένην * ὑπακούειν ὡς βασιλέα βασιλεῖ προσήνεγκεν. ἑαυτὸν

δὲ τὴν εἰρήνην συντεθεῖσθαι ὥστε ὑπακούειν Εὐα-
 γόραν τῷ βασιλεῖ ὡς δούλον δεσπότη· περὶ δὲ τῶν
 χρησμῶν ἔφησε μὴ χρηματίζειν τὸν θεὸν καθόλου
 περὶ θανάτου, καὶ τούτου μάρτυρας παρείχετο πάν-
 τας τοὺς παρόντας Ἕλληνας. περὶ δὲ τῆς φιλίας
 τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους ἀπελογεῖτο, λέγων οὐκ
 ἐπὶ τῷ ἰδίῳ συμφέροντι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ τοῦ βασιλέως
 λυσιτελεῖ πεποιῆσθαι τὴν φιλίαν· καὶ διὰ ταύτης
 παρεδείκνυε τῶν μὲν Λακεδαιμονίων παρηγοῆσθαι
 τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας, τῷ δὲ βασιλεῖ πα-¹⁰
 ραδεδοῦσθαι ἐκδότους. ἐπὶ τελευτῆς δὲ τῆς ἀπολο-
 γίας ὑπέμνησε τοὺς δικαστὰς ὧν τὸν βασιλέα πρό-
 3 τερον ἦν εὐηργετηκώς. λέγεται δὲ καὶ ἄλλας μὲν
 πολλὰς χρείας ἐνδεδείχθαι τῷ βασιλεῖ, μίαν δὲ με-
 γίστην, ἐξ ἧς αὐτὸν θανατωθῆναι συνέβη καὶ μέ-¹⁵
 γιστον γενέσθαι φίλον· κατὰ γὰρ τινα κυνηγίαν
 ἐφ' ἄρματος ὀχουμένου τοῦ βασιλέως δύο λέοντας
 ἐπ' αὐτὸν ὀρμηῆσαι, καὶ τῶν μὲν ἵππων τῶν ἐν τῷ
 τεθρίπῳ δύο διασπάσαι, τὴν δ' ὀρμὴν ἐπ' αὐτὸν
 ποιεῖσθαι τὸν βασιλέα· καθ' ὃν δὴ καιρὸν ἐπιφα-²⁰
 νέντα τὸν Τιρίβαζον τοὺς μὲν λέοντας ἀποκτείνει,
 4 τὸν δὲ βασιλέα ἐκ τῶν κινδύνων ἐξελέσθαι. ἐν τε¹²
 τοῖς πολέμοις ἀνδρεία διενέγκαι φασὶν αὐτόν, καὶ
 κατὰ τὰς συμβουλάς οὕτως εὐστοχεῖν ὥστε τὸν βα-
 σιλέα χρώμενον ταῖς ἐκείνου παραγγελίαις μηδέποτε²⁵
 διαμαρτεῖν. τοιαύτη δ' ἀπολογία χρησάμενος ὁ
 Τιρίβαζος ἀπελύθη τῶν ἐγκλημάτων ὡμολογημένως
 11 ὑπὸ πάντων τῶν δικαστῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς καθ'
 ἓνα τῶν δικαστῶν προσκαλούμενος ἐπηρώτησε τίσι
 δικαίοις προσσχὼν ἕκαστος ἀπέλυσε τὸν κατηγορού-³⁰
 μενον. ὁ μὲν οὖν πρῶτος ἔφησε, θεωρῶν τὰ μὲν
 ἐγκλήματα ἀμφισβητούμενα, τὰς δ' εὐεργεσίας ὁμο-

λογουμένας οὔσας· ὁ δὲ δεύτερος ἔφησε, καὶ τιθε-
 μένων ἀληθινῶν τῶν ἐγκλημάτων, ὅμως τὰς εὐεργε-
 ρεσίας μείζους εἶναι τῆς ἁμαρτίας· ὁ δὲ τρίτος εἶ-
 πεν ὅτι τὰς μὲν εὐεργεσίας οὐ τίθεται πρὸς λόγον·
 5 διὰ τὸ τὰς περὶ αὐτῶν χάριτας καὶ τιμὰς πολλα-
 πλασίας ἀπειληφέναι παρὰ τοῦ βασιλέως τὸν Τιρί-
 βαζον, αὐτῶν δὲ τῶν ἐγκλημάτων κατ' ἰδίαν θεω-
 ρουμένων μὴ φαίνεσθαι τούτοις ἔνοχον εἶναι τὸν
 κατηγορούμενον· ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν δικαστὰς 2
 10 ἐπήνεσεν, ὡς δικαίως κερικότας, τὸν δὲ Τιρίβαζον
 ταῖς νομιζομέναις μεγίσταις τιμαῖς ἐκόσμησε· τοῦ δὲ
 Ὀρόντου καταγνοὺς ὡς ψευδῆ κατηγορίαν πεπλακό-
 τος ἔκ τε τῶν φίλων ἐξέκρινε καὶ ταῖς ἐσχάταις ἀτι-
 μίαις περιέβαλε· καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν
 15 τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Λακεδαιμονίων πορθούν- 12
 των Μαντίνειαν, τὸ μὲν θέρος διετέλεσαν οἱ Μαν-
 τινεῖς γενναίως ἀγωνιζόμενοι πρὸς τοὺς πολεμίους·
 ἐδόκουν γὰρ ἀνδρεία διαφέρειν τῶν Ἀρκάδων, καὶ
 20 διὰ τοῦθ' οἱ Λακεδαιμόνιοι πρότερον εἰώθεσαν ἐν
 ταῖς μάχαις τούτους παραστάτας ἔχειν καὶ πιστο-
 τάτους τῶν συμμάχων· τοῦ δὲ χειμῶνος ἐνστάντος,
 καὶ τοῦ παρὰ τὴν Μαντίνειαν ποταμοῦ μεγάλην
 αὐξησιν ἐκ τῶν ὄμβρων λαβόντος, οἱ Λακεδαιμόνιοι
 25 τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ διαλαβόντες μεγάλοις κόμα-
 σιν ἀπέστρεψαν τὸν ποταμὸν εἰς τὴν πόλιν καὶ
 πάντα τὸν σύνεγγυς τόπον ἐποίησαν λιμνάζειν· διὸ
 καὶ τῶν οἰκιῶν πιπτουσῶν καταπλαγέντες οἱ Μαν- 2
 τινεῖς ἠναγκάσθησαν τὴν πόλιν παραδοῦναι τοῖς
 30 Λακεδαιμονίοις· οἱ δὲ παραλαβόντες ἄλλο μὲν οὐδὲν
 κακὸν εἰργάσαντο τοὺς Μαντινεῖς, προσέταξαν δὲ
 εἰς τὰς ἀρχαίας κόμας μετοικισθῆναι· διόπερ ἠναγ-

κάσθησαν τὴν μὲν ἰδίαν πατρίδα κατασκάπτειν, εἰς δὲ τὰς κώμας μετοικῆσαι.

13 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος ἔγνω κατὰ 13 τὸν Ἀδρίαν πόλεις οἰκίξειν. τοῦτο δὲ ἔπραττε δια-
 νοούμενος τὸν Ἴόνιον καλούμενον πόρον ἰδιοποιεῖ-
 σθαι, ἵνα τὸν ἐπὶ τὴν Ἠπειρον πλοῦν ἀσφαλῆ κα-
 τασκευάσῃ, καὶ πόλεις ἔχῃ ἰδίας εἰς τὸ δύνασθαι
 ναυσὶ καθορμισθῆναι. ἔσπευδε γὰρ ἄφνω μεγάλας
 δυνάμεσιν ἐπιπλεῦσαι τοῖς κατὰ τὴν Ἠπειρον τόποις 10
 καὶ συλῆσαι τὸ ἐν Δελφοῖς τέμενος, γέμον πολλῶν
 χρημάτων. διὸ καὶ πρὸς Ἰλλυριοὺς ἐποιήσατο συμ-
 μαχίαν δι' Ἀλκέτου τοῦ Μολοττοῦ, ὃς ἐτύγγανε
 2 φυγὰς ὧν καὶ διατρίβων ἐν ταῖς Συρακούσαις. τῶν
 δ' Ἰλλυριῶν ἐχόντων πόλεμον, ἔξαπέστειλεν αὐτοῖς 15
 συμμάχους στρατιώτας δισχιλίους καὶ πανοπλίας
 Ἑλληνικὰς πεντακοσίας. οἱ δ' Ἰλλυριοὶ τὰς μὲν πα-
 νοπλίας ἀνέδωκαν τοῖς ἀρίστοις τῶν στρατιωτῶν,
 τοὺς δὲ στρατιώτας κατέμιξαν τοῖς ἰδίοις στρατιώ-
 ταις. πολλὴν δὲ δύναμιν ἀθροίσαντες ἐνέβαλον εἰς 20
 τὴν Ἠπειρον, καὶ κατήγον τὸν Ἀλκέταν ἐπὶ τὴν
 τῶν Μολοττῶν βασιλείαν. οὐδενὸς δ' αὐτοῖς προσέ-
 χοντος, τὸ μὲν πρῶτον ἐπόρθησαν τὴν χώραν, μετὰ
 δὲ ταῦτα τῶν Μολοττῶν ἀντιταττομένων ἐγένετο
 μάχη καρτερά, καθ' ἣν νικήσαντες οἱ Ἰλλυριοὶ κα- 25
 τέκοψαν τῶν Μολοττῶν πλείους τῶν μυριάων πεν-
 3 τακισχιλίων. τοιαύτῃ δὲ συμφορᾷ τῶν Ἠπειρωτῶν
 περιπεσόντων, Λακεδαιμόνιοι πνθόμενοι τὰ συμβε-
 βηκότα συμμαχίαν ἐξέπεμψαν τοῖς Μολοττοῖς, δι'
 ἧς τοῦ πολλοῦ θράσους ἐπαυσαν τοὺς βαρβάρους. 30
 ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πάριοι κατὰ τινα χρη-
 σμὸν ἀποικίαν ἐκπέμψαντες εἰς τὸν Ἀδρίαν ἔκτισαν

ἐν αὐτῷ νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Φάρον, συμπρά-
 ξαντος αὐτοῖς Διονυσίου τοῦ τυράννου. οὗτος γὰρ
 ἀποικίαν ἀπεσταλκῶς εἰς τὸν Ἄδριαν οὐ πολλοῖς
 πρότερον ἔτεσιν ἐκτικῶς ἦν τὴν πόλιν τὴν ὀνο-
 5 μαζομένην Λισσόν. ἐκ ταύτης οὖν ὀρμώμενος Διο-
 νύσιος* σχολὴν ἄγων κατεσκεύασε νεώρια διακοσίαις
 τριήρεσι, καὶ τεῖχος περιέβαλε τῇ πόλει τηλικούτο
 τὸ μέγεθος ὥστε τῇ πόλει γενέσθαι τὸν περίβολον
 μέγιστον τῶν Ἑλληνίδων πόλεων. κατεσκεύασε δὲ
 10 καὶ γυμνάσια μεγάλα παρὰ τὸν Ἄναπον ποταμόν,
 θεῶν τε ναοὺς κατεσκεύασε καὶ τᾶλλα τὰ συντεί-
 νοντα πρὸς αὐξήσιν πόλεως καὶ δόξαν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 14
 νησι μὲν ἤρχε Διοτρέφης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπάτοι κατε-
 15 στάθησαν Λεύκιος Οὐαλέριος καὶ Αὐλὸς Μάλλιος,
 παρὰ δ' Ἡλείοις Ὀλυμπιάς ἤχθη ἐνενηκοστὴ ἐνάτη,
 14 καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δίκων Συρακόσιος. ἐπὶ δὲ
 τούτων Πάριοι μὲν τὴν Φάρον οἰκίσαντες τοὺς μὲν
 προενοικοῦντας βαρβάρους ἐν τινι χωρίῳ καθ' ὑπερ-
 20 βολὴν ὀχυρῶ ὄντι εἶασαν κατοικεῖν ἄσινεῖς, αὐτοὶ
 δὲ παρὰ θάλατταν κτίσαντες πόλιν ἐτείχισαν. μετὰ 2
 δὲ ταῦτα τῶν προοικούντων ἐν τῇ νήσῳ βαρβάρων
 δυσχεραίνοντων ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν Ἑλλήνων, καὶ
 μεταπεμπομένων τοὺς πέραν κατοικούντας Ἰλλυρι-
 25 οὺς, μικροῖς πλοίοις πολλοῖς διέβησαν εἰς τὴν Φά-
 ρον, ὄντες ὑπὲρ τοὺς μυρίους, καὶ τοὺς Ἑλληνας
 πορθοῦντες πολλοὺς ἀνήρουν. ὁ δ' ἐν τῇ Λισσῶ
 καθεσταμένος ἑπαρχος ὑπὸ Διονυσίου τριήρεις πλεί-
 οους ἔχων ἐπέπλευσε τοῖς τῶν Ἰλλυριῶν πλοιαρίοις,
 30 καὶ τὰ μὲν βυθίσας, τὰ δὲ χειρωσάμενος, ἀπέκτεινε
 τῶν βαρβάρων πλείους τῶν πεντακισχιλίων, ἐξώ-
 γρησε δὲ περὶ δισχιλίους. Διονύσιος δὲ χρημάτων 3

ἀπορούμενος ἐστράτευσεν ἐπὶ Τυρρηνίαν, ἔχων τριή-
 ρεις ἐξήκοντα, πρόφασιν μὲν φέρων τὴν τῶν ληστῶν
 κατάλυσιν, τῇ δ' ἀληθείᾳ συλήσων ἱερὸν ἄγιον,
 γέμον μὲν ἀναθημάτων πολλῶν, καθιδρουμένου δ'
 ἐν ἐπινείῳ πόλεως Ἀγύλλης Τυρρηνίδος· τὸ δ' ἐπί- 5
 4 νειον ὠνομάζετο Πύργοι. καταπλεύσας δὲ νυκτὸς
 καὶ τὴν δύναμιν ἐκβιβάσας, ἅμ' ἡμέρᾳ προσπεσὼν
 ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς· ὀλίγων γὰρ ὄντων ἐν τῷ
 χωρίῳ φυλάκων, βιασάμενος αὐτοὺς ἐσύλησε τὸ ἱερὸν
 καὶ συνήθροισεν οὐκ ἔλαττον ταλάντων χιλίων. τῶν 10
 δὲ Ἀγυλλαίων ἐκβοηθησάντων, μάχῃ τε ἐκράτησεν
 αὐτῶν καὶ πολλοὺς αἰχμαλώτους λαβὼν καὶ τὴν χώραν
 πορθήσας ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Συρακούσας. ἀποδόμενος
 δὲ τὰ λάφυρα συνήγαγεν οὐκ ἔλάττω ταλάντων πεν-
 τακοσίων. εὐπορήσας δὲ χρημάτων, ἐμισθοῦτο στρα- 15
 τιωτῶν παντοδαπῶν πλῆθος, καὶ δύναμιν ἀξιόλογον
 συστησάμενος φανερὸς ἦν πολεμήσων Καρχηδουίοις.
 ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.
 15 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φανοστράτου Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τέτταρας, 20
 Λεύκιον Λουκρήτιον, Σέντιον Σουλπίκιον, Λεύκιον
 Αἰμίλιον, Λεύκιον Φούριον. ἐπὶ δὲ τούτων Διονύ-
 σιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος παρασκευασάμε-
 νος πολεμεῖν Καρχηδουίοις, ἐξήτει λαβεῖν πρόφασιν
 εὐλόγον τοῦ πολέμου. ὄρῶν οὖν τὰς ὑπὸ Καρχη- 25
 δονίους τεταγμένας πόλεις οἰκείως ἐχούσας πρὸς
 ἀπόστασιν, προσεδέχετο τὰς βουλομένας ἀφίστασθαι,
 καὶ συμμαχίαν πρὸς αὐτὰς συντιθέμενος ἐπεικῶς
 2 προσεφέρετο ταύταις. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τὸ μὲν
 πρῶτον πρέσβεις ἀποστέλλοντες πρὸς τὸν δυνάστην 30
 ἀπήτουν τὰς πόλεις, μὴ προσέχοντος δὲ αὐτοῦ
 συνέβη ταύτην ἀρχὴν γενέσθαι τοῦ πολέμου. Καρ-

χηδόνιοι μὲν οὖν πρὸς τοὺς Ἰταλιώτας συμμαχίαν
 15 ποιησάμενοι κοινῇ τὸν πόλεμον ἐπανείλοντο πρὸς
 τὸν τύραννον, προορώμενοι δ' ἐμφρόνως τὸ μέγεθος
 τοῦ πολέμου, τῶν τε πολιτῶν τοὺς εὐθέτους κατέ-
 5 λεγον στρατιώτας καὶ χρημάτων προχειρισάμενοι
 πλήθος ξενικὰς δυνάμεις μεγάλας ἐμισθοῦντο. κα-
 ταστήσαντες δὲ στρατηγὸν Μάγωνα τὸν βασιλεῖα
 πολλὰς μυριάδας στρατιωτῶν ἐπεραιώσαν εἰς τὴν
 Σικελίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, διαπολεμεῖν ἐξ ἀμφοτέ-
 10 ρας βουλόμενοι. ὁ δὲ Διονύσιος καὶ αὐτὸς τὰς δυ- 3
 νάμεις διελόμενος, τῷ μὲν ἐνὶ μέρει πρὸς τοὺς Ἰτα-
 λιώτας διηγωνίζετο, τῷ δὲ ἐτέρῳ πρὸς τοὺς Φοί-
 νικας. πολλαὶ μὲν οὖν κατὰ μέρος ἐγίνοντο μάχαι
 τοῖς στρατοπέδοις καὶ συμπλοκαὶ μικραὶ καὶ συνε-
 15 χεῖς, ἐν αἷς οὐδὲν ἀξιόλογον ἔργον συνετελέσθη,
 δύο δὲ παρατάξεις ἐγένοντο μεγάλαὶ καὶ περιβόητοι.
 καὶ τῇ μὲν πρώτῃ Διονύσιος θαυμαστῶς ἀγωνισά-
 μενος περὶ τὰ καλούμενα Κάβαλα ἐπροτέρησε, καὶ
 πλείους μὲν τῶν μυρίων ἀνείλε τῶν βαρβάρων, οὐκ
 20 ἐλάττους δὲ τῶν πεντακισχιλίων ἐξώγησε· τὸ δ'
 ἄλλο πλήθος ἠνάγκασε καταφυγεῖν ἐπὶ τινὰ λόφον
 ἐρυμνὸν καὶ ἄνυδρον παντελῶς. ἔπεσε δὲ καὶ Μά-
 γων ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἀγωνισάμενος λαμπρῶς. οἱ
 δὲ Φοίνικες καταπλαγέντες τὸ μέγεθος τῆς συμφο-
 25 ρᾶς εὐθὺς διεπρεσβεύσαντο περὶ διαλύσεων. ὁ δὲ 4
 Διονύσιος ἀπεφήνατο μίαν αὐτοῖς εἶναι σύλλυσιν,
 εἰάν ἐκχωρήσωσι τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεων καὶ
 τὰ δαπανηθέντα χρήματα κατὰ τὸν πόλεμον ἐκτί-
 σωσι. βαρείας δὲ καὶ ὑπερηφάνου τῆς ἀποκρίσεως 16
 30 δοκούσης ὑπάρχειν, οἱ Καρχηδόνιοι τῇ συνήθει
 πανουργίᾳ κατεστρατήγησαν τὸν Διονύσιον. προσ-
 ποιηθέντες οὖν εὐδοκείσθαι ταῖς ὁμολογίαις, ἔφησαν

αὐτοὺς μὲν μὴ ὑπάρχειν κυρίους τῆς τῶν πόλεων
 παραδόσεως, ἵνα δὲ τοῖς ἄρχουσι διαλεχθῶσι περὶ
 τούτων, ἠξίωσαν τὸν Διούσιον ὀλίγας ἡμέρας ἀνο-
 2 χὰς ποιήσασθαι. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ δυνάστου
 καὶ τῶν ἀνοχῶν γενομένων, ὁ μὲν Διούσιος περι-
 5 χαρῆς ἦν, ὡς αὐτίκα μάλα τὴν Σικελίαν πᾶσαν
 παραληψόμενος, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι Μάγωνα μὲν
 τὸν βασιλέα μεγαλοπρεπῶς ἔθαψαν, ἀντὶ δὲ ἐκείνου
 στρατηγὸν κατέστησαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, νέον μὲν
 παντελῶς ὄντα, φρονήματος δ' εὐγενοῦς πλήρη καὶ 10
 διάφορον ἀνδρεία. οὗτος δὲ πάντα τὸν τῶν ἀνο-
 χῶν χρόνον διετέλεσε διατάττων καὶ γυμνάζων τὴν
 δύναμιν, διὰ δὲ τῆς τῶν ἔργων ἀθλήσεως καὶ τῆς
 τῶν λόγων παρακλήσεως καὶ γυμνασίας ἐν τοῖς
 ὅπλοις εὐπειθῆ καὶ δυνατὴν ἐποίησε τὴν στρατιάν. 15
 3 ὡς δ' ὁ τῆς ὁμολογίας διήλθε χρόνος, ἀμφοτέροι
 τὰς δυνάμεις ἐκτάξαντες συγκατέβησαν προθύμως
 ἐπὶ τὴν μάχην. γενομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς
 περὶ τὸ καλούμενον Κρόνιον, τὸ δαιμόνιον ἐναλλάξ
 τῇ νίκῃ τὴν ἤτταν τῶν Καρχηδονίων διωρθώσατο. 20
 οἱ μὲν γὰρ προνευικηκότες διὰ τὴν προγεγενημένην 16
 εὐημερίαν μεγαλαυχοῦντες παραδόξως ἐσφάλησαν,
 οἱ δὲ διὰ τὴν ἤτταν πεπτωκότες ταῖς ἐλπίσιν, ἀπροσ-
 17 δόκητον καὶ μεγάλην εὐημερίαν ἀπηνέγκαντο. Λεπτί-
 νης μὲν γὰρ ἐπὶ θατέρου κέρως τεταγμένος καὶ 25
 διαφέρων ἀνδρεία, μαχόμενος ἥρωικῶς καὶ πολλοὺς
 ἀνελὼν τῶν Καρχηδονίων ἐπιφανῶς κατέστρεψε
 τὸν βίον· τούτου δὲ πεσόντος οἱ Φοίνικες θαρρή-
 σαντες καὶ βιασάμενοι τοὺς ἀντιτεταγμένους ἐτρέ-
 2 ψαντο. Διούσιος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἔχων ἐπιλέ- 30
 κτους τοὺς συντεταγμένους ἐπροτέρει τῶν ἀντιτε-
 ταγμένων· ὡς δ' ὁ τοῦ Λεπτίνου θάνατος ἐγνώσθη

καὶ τὸ ἕτερον κέρασ συντετέριπτο, κατεπλάγησαν οἱ
 τοῦ Διουυσίου καὶ πρὸς φυγὴν ὄρμησαν. τροπῆς 3
 δὲ παντελοῦς γενομένης, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι φιλο-
 τιμότερον καταδιώξαντες παρήγγελλον ἀλλήλοις μη-
 5 δένα ζωγεῖν· διὸ καὶ πάντων τῶν περικαταλαμβα-
 νομένων ἀναιρουμένων πᾶς ὁ πλησίον τόπος νεκρῶν
 ἐπληρώθη. τοσοῦτος δ' ἐγένετο φόνος, μνησικα- 4
 κούντων τῶν Φοινίκων, ὥστε τοὺς ἀναιρεθέντας
 εὐρεθῆναι τῶν Σικελιωτῶν πλείους τῶν μυρίων καὶ
 10 τετρακισχιλίων. οἱ δὲ περιλειφθέντες καταφυγόντες
 εἰς τὴν παρεμβολὴν τῆς νυκτὸς ἐπιγενομένης διε-
 σώθησαν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι μεγάλη παρατάξει
 νικήσαντες ἀνεχώρησαν εἰς Πάνορμον. ἀνθρωπί- 5
 νως δὲ τὴν εὐημερίαν ἐνεγκόντες ἀπέστειλαν πρεσ-
 15 βευτάς, δόντες ἔξουσίαν τῷ Διουυσίῳ καταλύσασθαι
 τὸν πόλεμον. ἀσμένως δὲ τοῦ τυράννου προσδεξα-
 μένου τοὺς λόγους ἐγένοντο διαλύσεις, ὥστε ἔχειν
 ἀμφοτέρους ὧν πρότερον ὑπῆρχον κύριοι· ἔξαιρε-
 τον δ' ἔλαβον οἱ Καρχηδόνιοι τὴν τῶν Σελινου-
 20 τίων πόλιν τε καὶ χώραν καὶ τῆς Ἀκραγαντίνης μέχρι
 τοῦ Ἀλύκου καλουμένου ποταμοῦ. ἔτισε δὲ Διουύ-
 σιος τοῖς Καρχηδουίοις τάλαντα χίλια. καὶ τὰ μὲν
 κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Γλῶς ὁ ναυαρχήσας τῶν 18
 25 Περσῶν ἐν τῷ Κυπριακῷ πολέμῳ, ἀποστατήσων τοῦ
 βασιλέως καὶ τοὺς τε Λακεδαιμονίους καὶ τὸν Αἰ-
 γυπτίων βασιλέα παρακεκληκῶς εἰς τὸν πρὸς Πέρ-
 σας πόλεμον, δολοφονηθεῖς ὑπὸ τινων οὐ συντετέ-
 λεσε τὴν προαίρεσιν. μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευταίην
 30 Ταχῶς διαδεξάμενος τὰς τούτου πράξεις συνεστή-
 σατο περὶ αὐτὸν δύναμιν, καὶ πόλιν ἔκτισε πλησίον
 τῆς θαλάττης ἐπὶ τινος κρημοῦ τὴν ὀνομαζομένην

- 2 Λεύκην, ἔχουσαν ἱερὸν ἄγιον Ἀπόλλωνος. μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον αὐτοῦ τελευτήσαντος ἠμφισβήτησαν τῆς πόλεως ταύτης Κλαζομένιοι καὶ Κυμαῖοι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐπεχείρησαν αἱ πόλεις πολέμῳ διακρίνεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα εἰπόντος τινὸς ἐρωτῆσαι τὸν θεὸν ποτέραν τῶν πόλεων κρίνει κυρίαν εἶναι δεῖν τῆς Λεύκης, ἔκρινεν ἡ Πυθία ταύτην ὑπάρχειν ἣτις ἂν πρώτη θύσῃ ἐν τῇ Λεύκῃ· ὀρμηθῆναι δὲ ἐκ τῆς ἰδίας πόλεως ἅμ' ἡλίῳ ἀνιόντι κατὰ τὴν
- 3 ἡμέραν ἣν ἀμφοτέροι συμφώνως ὑποστήθονται. ταχθείσης δὲ τῆς ἡμέρας, οἱ μὲν Κυμαῖοι ὑπελάμβανον ἑαυτοὺς προέχειν διὰ τὸ τὴν αὐτῶν πόλιν ἐγγυτέρῳ κείσθαι, οἱ δὲ Κλαζομένιοι, διάστημα πλέον ἀπέχοντες, τεχνάζονται τι τοιοῦτο πρὸς τὴν νίκην· κληρώσαντες ἐξ ἑαυτῶν ἀποίκους ἔκτισαν πλησίον τῆς Λεύκης πόλιν, ἐξ ἧς ὀρμηθέντες ἅμ' ἡλίῳ ἀνατέλλουσι ἔφθασαν τοὺς Κυμαῖους τὴν θυσίαν ἐπι-
- 4 τελέσαντες. τούτῳ δὲ τῷ φιλοτεχνήματι γενόμενοι κύριοι τῆς Λεύκης, ἐπάνυμον ἑορτὴν ἄγειν κατ' ἐνιαυτὸν ἐνεστήσαντο, τὴν πανήγυριν ὀνομάσαντες προφθασία. τούτων δὲ πραχθέντων αἱ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐπαναστάσεις αὐτομάτως κατελύθησαν.
- 19 Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ τὸν τοῦ Γλῶ καὶ τοῦ Ταχῶ θάνατον τὰς μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν πράξεις ἀπέγνωσαν, τὰ δὲ κατὰ τὴν Ἑλλάδα συσκευασάμενοι, καὶ τῶν πόλεων ἃς μὲν πειθοὶ προσαγόμενοι, ἃς δὲ διὰ τῆς τῶν φυγάδων καθόδου βία χειρούμενοι, φανερώως ἤδη τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς ἑαυτοὺς μεθίστασαν παρὰ τὰς κοινὰς συνθήκας τὰς ἐπ' Ἀνταλκίδου γενομένας συνεπιλαβομένου τοῦ Περσῶν βασιλέως. κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Ἀμύντου τοῦ βασιλέως ἠττηθέντος ὑπὸ Ἰλλυριῶν καὶ τὰ κατὰ τὴν

ἀρχὴν ἀπογνόντος, πρὸς δὲ τούτοις τῷ δήμῳ τῶν
 Ὀλυνθίων δωρησαμένου πολλὴν τῆς ὁμόρου χώρας
 διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς ἑαυτοῦ δυναστείας, τὸ μὲν
 πρῶτον ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὀλυνθίων τὰς προσόδους
 5 ἐλάμβανε τὰς ἐκ τῆς δοθείσης χώρας, μετὰ δὲ ταῦτ'
 ἀνεπίστως τοῦ βασιλέως ἀναλαβόντος ἑαυτὸν καὶ
 τὴν ὅλην ἀρχὴν ἀνακτησαμένου οἱ μὲν Ὀλύνθιοι
 τὴν χώραν ἀπαιτηθέντες οὐχ οἷοι ἦσαν ἀποδιδόναι.
 διόπερ Ἀμύντας ἰδίαν τε δύναμιν συνεστήσατο καὶ 3
 10 τοὺς Λακεδαιμονίους ποιησάμενος συμμάχους ἔπει-
 σεν ἕξαποστεῖλαι στρατηγὸν καὶ δύναμιν ἀξιόλογον
 ἐπὶ τοὺς Ὀλυνθίους. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κρίναν-
 τες ἀντέχεσθαι τῶν ἐπὶ Θράκης τόπων, κατέλεξαν
 στρατιώτας ἐκ τε τῶν πολιτῶν καὶ παρὰ τῶν συμ-
 15 μάχων τοὺς ἅπαντας ὑπὲρ μυρίους, παραδόντες δὲ
 τὴν δύναμιν Φοιβίδα τῷ Σπαρτιάτῃ προσέταξαν
 συμμαχεῖν τῷ Ἀμύντῃ καὶ μετ' ἐκείνου πολεμῆσαι
 τοὺς Ὀλυνθίους. ἑτέραν δὲ δύναμιν ἐπὶ Φλιουντίους
 ἐκπέμψαντες καὶ μάχῃ νικήσαντες, ἠνάγκασαν ὑπο-
 20 ταγῆναι τοὺς Φλιουντίους τοῖς Λακεδαιμονίοις. κατὰ 4
 δὲ τοῦτον τὸν χρόνον οἱ βασιλεῖς τῶν Λακεδαιμο-
 νίων διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους ταῖς αἰρέσεσιν.
 Ἀγησίπολις μὲν γάρ, εἰρηνικὸς ὢν καὶ δίκαιος, ἔτι
 δὲ καὶ συνέσει διαφέρων, ἔφη δεῖν ἐμμένειν τοῖς
 25 ὄρκοις καὶ παρὰ τὰς κοινὰς συνθήκας μὴ καταδου-
 λουῖσθαι τοὺς Ἕλληνας· ἀδοξεῖν γὰρ ἀπεφήνατο τὴν
 18 Σπάρτην τοῖς μὲν Πέρσiais ἐκδότους πεποιημένην
 τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας, αὐτὴν δὲ συσκευαζο-
 μένην τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις, ἄς ἐν ταῖς κοι-
 30 ναῖς συνθήκαις ὤμοσαν τηρήσειν αὐτονόμους. ὁ δ'
 Ἀγησίλαος, ὢν φύσει δραστικός, φιλοπόλεμος ἦν
 καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀντείχετο.

20 Ἐπ' ἄρχοντας δ' Ἀθήνησιν Εὐάνδρου Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπᾶτων χιλιάρχους ἕξ, Κόιν-
 τον Σουλπίκιον, Γάιον Φάβιον, Σερουίλιον Κορ-
 νήλιον, Πόπλιον Οὐγωνα, Σέξτον Ἄνιον καὶ Γάιον
 Μάρκον. ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι κατελάβοντο 5
 τὴν Καδμεῖαν ἐν ταῖς Θήβαις διὰ τινὰς τοιαύτας
 αἰτίας. ὄρωντες τὴν Βοιωτίαν ἔχουσαν πόλεων τε
 πλῆθος καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν ἄνδρας ὑπάρ-
 χοντας ἀνδρεία διαφόρους, ἔτι δὲ τὰς Θήβας ἐχού-
 σας παλαιὸν ἀξίωμα καὶ τὸ σύνολον ὥσπερ ἀκρό- 10
 πολὶν τινὰ τῆς Βοιωτίας οὖσαν, εὐλαβοῦντο μήποτε
 καιροῦ παραφανέντος οἰκείου τῆς ἡγεμονίας ἀντι-
 2 ποιήσεται· διόπερ τοῖς ἡγεμόσιν οἱ Σπαρτιᾶται πα-
 ρήγγελλον ἐν ἀπορρήτοις ἴν' ἐάν ποτε καιρὸν λά-
 βωσι, καταλάβονται τὴν Καδμεῖαν. τοιαύτης δὲ 15
 γενομένης παραγγελίας, Φοιβίδας ὁ Σπαρτιᾶτης,
 τεταγμένος ἐπὶ τινος ἡγεμονίας καὶ δύναμιν ἄγων
 ἐπὶ Ὀλυνθίους, κατελάβετο τὴν Καδμεῖαν. ἀγανα-
 κτούντων δὲ τῶν Θηβαίων καὶ μεθ' ὅπλων συν-
 δραμόντων, συνάψας μάχην αὐτοῖς καὶ νικήσας 20
 τριακοσίους μὲν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Θηβαίων
 ἐφυγάδευσε, τοὺς δὲ λοιποὺς καταπληξάμενος καὶ
 φρουρὰν ἰσχυρὰν ἐγκαταστησάμενος ἐπὶ τὰς ἰδίας
 πράξεις ἀπηλλάγη. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὴν
 3 πράξιν ταύτην ἀδοξοῦντες παρὰ τοῖς Ἕλλησι, τὸν 25
 μὲν Φοιβίδα ἐξημίωσαν χρήμασι, τὴν δὲ φρουρὰν
 οὐκ ἐξῆγον ἐκ τῶν Θηβῶν. οἱ μὲν οὖν Θηβαῖοι
 τοῦτον τὸν τρόπον τὴν αὐτονομίαν ἀποβαλόντες
 ἠναγκάσθησαν ὑποταγῆναι τοῖς Λακεδαιμονίοις· τῶν
 δ' Ὀλυνθίων διαπολεμούντων πρὸς Ἀμύνταν τὸν 30
 τῶν Μακεδόνων βασιλέα, Λακεδαιμόνιοι τὸν μὲν
 Φοιβίδα ἀπέστησαν τῆς ἡγεμονίας, Εὐδαμίδα δὲ

τὸν ἀδελφὸν τοῦ Φοιβίδα κατέστησαν στρατηγόν.
 δόντες δ' αὐτῷ τρισχιλίους ὀπλίτας ἐξαπέστειλαν
 διαπολεμήσοντα τὸν πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους πόλεμον.
 οὗτος δ' ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν τῶν Ὀλυνθίων, 21
 5 κοινῇ μετ' Ἀμύντου διεπολέμει πρὸς Ὀλυνθίους.
 εἶθ' οἱ μὲν Ὀλύνθιοι δύναμιν ἀξιόλογον ἡθροικό-
 τες ἐπλεονέκτου ἐν ταῖς μάχαις, στρατιώτας πλεί-
 ους ἔχοντες τῶν πολεμίων· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι
 δύναμιν ἀξιόλογον προχειρισάμενοι κατέστησαν
 10 στρατηγὸν ἐπ' αὐτῆς Τελευτίαν. οὗτος δ' ἦν ἀδελ-
 φὸς μὲν Ἀγησιλάου τοῦ βασιλέως, θαυμαζόμενος
 δ' ἐπ' ἀρετῇ παρὰ τοῖς πολίταις. ἀναξεύξας οὖν 2
 μετὰ δυνάμεως ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ κατα-
 τήσας πλησίον τῆς Ὀλυνθίων παρέλαβε τοὺς μετ'
 15 Εὐδαμίδου στρατιώτας. γενόμενος δὲ ἀξιόμαχος
 τὸ μὲν πρῶτον τὴν τῶν Ὀλυνθίων χώραν ἐδήλωσε,
 καὶ συναγαγὼν πληθὸς λείας ἐμέρισε τοῖς στρατιώ-
 ταις. τῶν δὲ Ὀλυνθίων μετὰ τῶν συμμάχων παν-
 δημει παραταξαμένων συνῆψε μάχην. καὶ τὸ μὲν
 20 πρῶτον ἰσορρόπου τοῦ κινδύνου γενομένου διεχω-
 ρίσθησαν· μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης μάχης ἰσχυρᾶς,
 αὐτὸς τε ὁ Τελευτίας ἔπεσε λαμπρῶς ἀγωνισάμενος,
 καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἀνηρέθησαν πλείους τῶν
 χιλίων καὶ διακοσίων. τηλικαύτης δ' εὐημερίας γε- 3
 25 νομένης τοῖς Ὀλυνθίοις, οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι, βου-
 λόμενοι διορθώσασθαι τὸ γεγονὸς ἐλάττωμα, δυνά-
 μεις ἀδρωτέρας ἐκπέμπειν παρεσκευάζοντο, οἱ δὲ
 Ὀλύνθιοι, νομίζοντες μείζοσι δυνάμεσιν ἤξειν τοὺς
 Σπαρτιάτας καὶ τὸν πόλεμον ἔσεσθαι πολυχρόνιον,
 30 σίτου τε παρασκευὰς ἀξιολόγους ἐποιοῦντο καὶ παρὰ
 τῶν συμμάχων στρατιώτας προσελαμβάνοντο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοφίλου Ῥωμαῖοι 22

ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν Πόπλιον
 Κορνήλιον, Λεύκιον Οὐεργίνιον, Λεύκιον Παπίριον,
 Μάρκον Φούριον, Οὐαλέριον Αὐλον, Μάλλιον Λεύ-
 2 κιον καὶ Ποστούμιον Κόιντον. ἐπὶ δὲ τούτων Λα-
 κεδαιμόνιοι μὲν στρατηγὸν προχειρισάμενοι Ἀγησί- 5
 πολιν τὸν βασιλέα, καὶ δύναμιν ἰκανὴν παραδόντες,
 ἔψηφίσαντο πρὸς Ὀλυνθίους πόλεμον. οὗτος δὲ
 καταντήσας εἰς τὴν τῶν Ὀλυνθίων χώραν καὶ πα-
 ραλαβὼν τοὺς προϋπάρχοντας ἐν τῇ παρεμβολῇ
 στρατιώτας, διεπολέμει πρὸς τοὺς ἐγχωρίους. οἱ δ' 10
 Ὀλύνθιοι μεγάλην μὲν μάχην οὐδεμίαν κατὰ τοῦ-
 τον τὸν ἐνιαυτὸν συνεστήσαντο, ἀκροβολισμοὺς δὲ
 καὶ βραχείας συμπλοκάς ποιούμενοι διετέλεσαν, κα-
 ταπεπληγμένοι τὴν μετὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν.

23 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθῆ- 15
 νησι μὲν ἦρχε Πυθίας, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπά-
 των χιλίαρχοι ἕξ κατεστάθησαν, Τίτος Κοϊντιος,
 Λεύκιος Σερούλιος, Λεύκιος Ἰούλιος, Ἀκύλιος Δέ-
 κιος, Λουκρήτιος Ἄγκος καὶ Σερούιος Σουλπίκιος,
 παρὰ δὲ Ἡλείοις ὀλυμπιάς ἤχθη ἑκατοστή, καθ' ἣν 20
 2 ἐνίκα στάδιον Διονυσόδωρος Ταραντῖνος. ἐπὶ δὲ
 τούτων Ἀγησίπολις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς 20
 ἐτελεύτησε νόσῳ, βασιλεύσας ἔτη τέτταρα καὶ δέκα·
 τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Κλεόμβροτος ὁ ἀδελφὸς
 ἐβασίλευσεν ἔτη ἑννέα. Λακεδαιμόνιοι δὲ Πολυ- 25
 βιάδαν στρατηγὸν καταστήσαντες ἐξαπέστειλαν εἰς
 3 τὸν πρὸς Ὀλυνθίους πόλεμον. οὗτος δὲ παραλα-
 βὼν τὰς δυνάμεις, καὶ τὸν πόλεμον ἐνεργῶς ἅμα
 καὶ στρατηγικῶς διοικῶν, ἐποίησεν πολλὰ προτερή-
 ματα. αἰεὶ δὲ μᾶλλον εὐημερῶν καὶ πλείοσι μάχαις 30
 νικῆσας συνέκλεισε τοὺς Ὀλυνθίους εἰς πολιορκίαν·
 τέλος δὲ καταπληξάμενος τοὺς πολεμίους προσέτα-

ξεν ὑποταγῆναι Λακεδαιμονίοις. ἐγγραφέντων δὲ
 τῶν Ὀλυνθίων εἰς τὴν τῶν Σπαρτιατῶν συμμαχίαν,
 πολλαὶ καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ἔσπευσαν εἰς τὴν
 τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμονίαν καταλεχθῆναι. διὸ
 5 καὶ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς πλεῖστον ἰσχυσαν
 Λακεδαιμόνιοι, καὶ τῆς Ἑλλάδος ἔσχον τὴν ἡγεμο-
 νίαν κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. Θηβαῖοι 4
 μὲν γὰρ ὑπῆρχον ἔμφρουροι, Κορίνθιοι δὲ καὶ Ἀρ-
 γεῖοι διὰ τοὺς προγεγονότας πολέμους ὑπῆρχον τε-
 10 ταπεινωμένοι, Ἀθηναῖοι δὲ διὰ τὰς τῶν πολεμου-
 μένων κληρουχίας ἠδόξουν ἐν τοῖς Ἑλλησιν· οἱ δὲ
 Λακεδαιμόνιοι τῆς τε πολυανθρωπίας καὶ τῆς ἐν
 τοῖς ὄπλοις μελέτης πολλὴν πρόνοιαν ἐπεποίητο,
 καὶ φοβεροὶ πᾶσιν ὑπῆρχον διὰ τὴν δύναμιν τῆς
 15 ἡγεμονίας. διόπερ οἱ μέγιστοι τῶν τότε δυναστῶν, 5
 λέγω δὲ τὸν Περσῶν βασιλέα καὶ τὸν Σικελίας δυ-
 νάστην Διονύσιον, ἐθεράπευον τὴν Σπαρτιατῶν
 ἡγεμονίαν καὶ συμμαχίαν ἔσπευδον συντίθεσθαι
 πρὸς αὐτούς.

20 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νίκωνος Ῥωμαῖοι χι-24
 λιάρχους ἕξ ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν, Λεύκιον
 Παπίριον, Γάιον Κορνήλιον, Λεύκιον Μάλλιον,
 Γάιον Σερουίλιον, Οὐαλέριον Αὐλον καὶ Κόιντον
 Φάβιον. ἐπὶ δὲ τούτων Καρχηδόνιοι στρατεύσαντες
 25 εἰς τὴν Ἰταλίαν τοῖς μὲν Ἰππωνιάταις ἐκπεπω-
 κόσιν ἐκ τῆς πατρίδος ἀποκατέστησαν τὴν πόλιν,
 καὶ πάντας τοὺς πεφευγότες συναγαγόντες πολλὴν
 ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἐποίησαντο. μετὰ δὲ ταῦτα λοι- 2
 μικῆς νόσου τοῖς κατοικοῦσι τὴν Καρχηδόνα γενο-
 30 μένης, καὶ τῆς νόσου πολλὴν ἐπίτασιν ἐχούσης, πολ-
 λοὶ τῶν Καρχηδονίων διεφθάρησαν, καὶ τὴν ἡγε-
 μονίαν ἐκινδύνευσαν ἀποβαλεῖν· οἱ τε γὰρ Λίβυες

καταφρονήσαντες αὐτῶν ἀπέστησαν, οἳ τε τὴν Σαρ-
 δόνα κατοικοῦντες, νομίσαντες ἔχειν καιρὸν κατὰ
 τῶν Καρχηδονίων, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν καὶ συμ-
 3 φρονήσαντες ἐπέθεντο τοῖς Καρχηδουίοις. ἐγένετο
 δὲ περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν θεόπεμπτός τις ἀτυχία 5
 κατὰ τὴν Καρχηδόνα. ταραχαὶ γὰρ καὶ φόβοι καὶ 21
 πανικοὶ θόρυβοι συνεχεῖς ἐγίνοντο κατὰ τὴν πόλιν.
 παράδοξοι, καὶ πολλοὶ μὲν μετὰ τῶν ὄπλων ἐξε-
 πήδων ἐκ τῶν οἰκιῶν, ὡς πολεμίων εἰσπεπτωκότων
 εἰς τὴν πόλιν, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὡς πολεμίους 10
 διαπολεμοῦντες, οὓς μὲν ἀνῆρουν, οὓς δὲ κατε-
 τραυμάτιζον. τέλος δὲ θυσίαις τὸ θεῖον ἐξιλασά-
 μενοι καὶ μόγισ τῶν κακῶν ἀπαλλαγέντες, ταχὺ καὶ
 τοὺς Λίβυας κατεπολέμησαν καὶ τὴν νῆσον ἀνε-
 κτήσαντο.

25 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ναυσινίκου Ῥωμαῖοι
 χιλιάρχους τέτταρας ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν,
 Μάρκον Κορνήλιον καὶ Σερουίλιον Κόιντον, Μάρ-
 κον Φούριον καὶ Λεύκιον Κοῖντιον. ἐπὶ δὲ τούτων
 ὁ κληθεὶς Βοιωτικὸς πόλεμος ἐνέστη Λακεδαιμο- 20
 νίοις πρὸς Βοιωτοὺς διὰ τοιαύτας αἰτίας. τὴν Καδ-
 μείαν φρουροῦντων Λακεδαιμονίων ἀδίκως καὶ πολ-
 λούς τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν πεφυγαδευκότων, συν-
 εστράφησαν οἱ φυγάδες, καὶ συνεπιλαβομένων Ἀθη-
 2 ναίων κατῆλθον εἰς τὴν πατρίδα νυκτός. καὶ πρῶτον 25
 μὲν τοὺς τὰ Λακεδαιμονίων φρουροῦντας ἐν ταῖς
 ἰδίαις οἰκίαις ἐφόνευσαν, ἔτι κοιμωμένους καταλα-
 βόντες· ἔπειτα τοὺς πολίτας ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν πα-
 ρακαλέσαντες συνεργούς ἔσχον ἅπαντας τοὺς Θη-
 βαίους. ταχὺ δὲ τοῦ πλήθους συνδραμόντος μετὰ 30
 τῶν ὄπλων, ἅμ' ἡμέρα τὴν Καδμείαν πολιορκεῖν
 3 ἐπέχειρσεν. οἱ δὲ φρουροῦντες τὴν ἄκραν Λακε-

δαιμόνιοι, μετὰ τῶν συμμάχων ὄντες οὐκ ἐλάττους τῶν
 χιλίων καὶ πεντακοσίων, εἰς μὲν τὴν Σπάρτην ἐξέπεμ-
 ψαν τοὺς δηλώσοντας τὴν τῶν Θηβαίων ἐπανάστασιν
 καὶ βοηθεῖν τὴν ταχίστην παρακαλέσοντας, αὐτοὶ
 5 δ' ἐκ τόπων ὑπερδεξίων ἀμυνόμενοι τοὺς πολιορ-
 κοῦντας πολλοὺς μὲν ἀνῆρουν, οὐκ ὀλίγους δὲ κα-
 τετρανυμάτιζον. οἱ δὲ Θηβαῖοι μεγάλην δύναμιν 4
 προσδοκῶντες ἤξιεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος Λακεδαιμονίοις,
 ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς εἰς τὰς Ἀθήνας, ὑπομιμνή-
 10 σκοντες μὲν ὅτι καὶ αὐτοὶ συγκατήγαγον τὸν δῆμον
 τῶν Ἀθηναίων καθ' ὃν καιρὸν ὑπὸ τῶν τριάκοντα
 τυράννων κατεδουλώθησαν, ἀξιοῦντες δὲ πανδημεὶ
 βοηθῆσαι καὶ πρὸ τῆς τῶν Λακεδαιμονίων παρου-
 σίας συνεκπολεμῆσαι τὴν Καδμείαν. ὁ δὲ δῆμος 26
 15 τῶν Ἀθηναίων διακούσας τῶν πρέσβειων ἐψηφίσατο
 παραχορῆμα δύναμιν ὡς πλείστην ἀποστεῖλαι τὴν
 ἐλευθερώσουσαν τὰς Θήβας, ἅμα μὲν τῆς εὐεργε-
 σίας ἀποδιδούσας τὰς χάριτας, ἅμα δὲ βουλόμενος
 τοὺς Βοιωτοὺς ἐξιδιώσασθαι καὶ συναγωνιστὰς ἰσχυ-
 20 ροὺς ἔχειν κατὰ τῆς Λακεδαιμονίων ὑπεροχῆς· τὸ
 γὰρ ἔθνος τοῦτο καὶ πλήθει τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀν-
 δρεία κατὰ πόλεμον οὐθενὸς τῶν Ἑλληνικῶν ἐδόκει
 22 λείπεσθαι. τέλος δὲ Δημοφῶν κατασταθεὶς στρα-
 τηγός, καὶ παραχορῆμα πεντακισχιλίους ὀπλίτας καὶ
 25 πεντακοσίους ἵππεῖς καταλέξας, τῇ ὑστεραία τὴν
 δύναμιν ἅμ' ἡμέρᾳ προήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ
 δρομαῖος ἠπέιγετο, φθάσαι σπεύδων τοὺς Λακεδαι-
 μονίους· οὐδὲν δ' ἤττον ὁ δῆμος παρεσκευάζετο
 πανδημεὶ στρατεύειν εἰς τὴν Βοιωτίαν, εἰάν ἦ χρεία.
 30 ὁ δὲ Δημοφῶν συντόμοις ταῖς ὁδοῖς χρησάμενος
 παραδόξως ἐπεφάνη τοῖς Θηβαίοις. ὁμοίως δὲ καὶ 3
 ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν πολ-

λῶν στρατιωτῶν συνδραμόντων, ταχὺ μεγάλη δύ-
 4 ναμὶς ἤθροίσθη τοῖς Θηβαίοις. ὀπλῖται μὲν γὰρ
 συνῆλθον οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων καὶ δισχιλίων,
 ἵππεῖς δὲ πλείους τῶν δισχιλίων. πάντων δὲ προ-
 θύμως ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ὀρμησάντων, διελόμενοι 5
 τὰ πλήθη τὰς προσβολὰς ἐκ διαδοχῆς ἐποιοῦντο,
 προσκαρτεροῦντες τοῖς κινδύνοις συνεχῶς καὶ μεθ'
 27 ἡμέραν καὶ νυκτός. οἱ δ' ἐν τῇ Καδμείᾳ φρουροῦν-
 τες παρακληθέντες ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων εὐρώστως
 ἡμύνοντο. τοὺς πολεμίους, ἐλπίζοντες συντόμως ἤξειν 10
 τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ μεγάλης δυνάμεως. ἕως
 μὲν οὖν εἶχον τροφὰς ἱκανάς, ἐνεκαρτέρουν τοῖς δει-
 νοῖς, καὶ πολλοὺς τῶν πολιορκούντων ἀπέκτεινον
 καὶ κατετραυμάτιζον, συνεργὸν ἔχοντες τὴν τῆς
 ἀκροπόλεως ὀχυρότητα· ὡς δ' ἡ μὲν τῶν ἀναγκαιῶν 15
 σπάνις ἐπέτεινεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲ περὶ τὰς πα-
 ρασκευὰς ὄντες ἐχρόνιζον, ἐστασίαζον πρὸς ἀλλή-
 2 λους. οἱ μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι μέχρι θανάτου
 καρτερεῖν ᾔφοντο δεῖν, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν συμμαχίδων
 πόλεων συστρατεύσαντες, ὄντες πολλαπλάσιοι, πα- 20
 ραδιδόναί τὴν Καδμείαν ἀπεφήναντο· συνηναγκά-
 σθησαν δὲ καὶ οἱ ἐξ αὐτῆς τῆς Σπάρτης, ὄντες ὀλί-
 γοι, παραχωρῆσαι τῆς ἀκροπόλεως. διόπερ οὗτοι
 μὲν ὑπόσπονδοι καθ' ὁμολογίαν ἀφεθέντες εἰς τὴν
 3 Πελοπόννησον ἀπηλλάγησαν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι 25
 δυνάμεσιν ἀξιολόγοις προσιόντες ἐπὶ τὰς Θήβας,
 καὶ βραχὺ τῶν καιρῶν ὑστερήσαντες, ἀπρακτον ἔσχον
 τὴν ἐπιβολήν. τοὺς δὲ ἡγεμόνας τῆς φρουρᾶς τρεῖς
 ὄντας κατέστησαν εἰς κρίσιν, καὶ τοὺς μὲν δύο κα-
 τεδίκασαν θανάτῳ, τὸν μὲντοι τρίτον τοσοῦτῳ πλή- 30
 θει χρημάτων ὥστε μὴ δύνασθαι τὴν οὐσίαν αὐ-
 4 τοῦ τοσαῦτα χρήματα ἐκτίσαι. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθη-

ναῖοι μὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα, Θηβαῖοι δὲ Θεσπιὰς πολιορκήσαντες ἄπρακτον ἔσχον τὴν ἐπιβολήν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ῥωμαῖοι [μὲν] ἐπὶ ἀτελείᾳ πεντακοσίουσ ἀποίκους εἰς Σαρδωνίαν
5 ἀπέστειλαν.

25 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλίου Ῥωμαῖοι χι-28
λιάρχους ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν τέτταρας,
Λεύκιον Παπίριον, Μάρκον Πόπλιον, Τίτον Κορ-
νήλιον, Κοῖντιον Λεύκιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Λακε-
10 δαιμονίων ἐπταικότων περὶ τὰς Θήβας, οἱ μὲν Βοιω-
τοὶ θαρρήσαντες συνεστράφησαν, καὶ κοινὴν συμ-
μαχίαν ποιησάμενοι, δύναμιν ἀξιόλογον συνεστή-
σαντο, προσδοκῶντες ἥξειν τοὺς Λακεδαιμονίους
μεγάλαις δυνάμεσιν εἰς τὴν Βοιωτίαν. Ἀθηναῖοι 2
15 δὲ πρέσβεις τοὺς ἀξιολογωτάτους τῶν παρ' αὐτοῖς
ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὰς ὑπὸ τοὺς Λακεδαιμονίους τεταγ-
μένας πόλεις, παρακαλοῦντες ἀντέχεσθαι τῆς κοι-
νῆς ἐλευθερίας. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ μέ-
γεθος τῆς περὶ αὐτοὺς δυνάμεως ὑπεροπτικῶς καὶ
20 βαρέως ἦρχον τῶν ὑποτεταγμένων· διόπερ πολλοὶ
τῶν ὑπ' αὐτοὺς τεταγμένων ἀπέκλινον πρὸς τοὺς
Ἀθηναίους. πρῶτοι δὲ πρὸς τὴν ἀπόστασιν ὑπή- 3
κουσαν Χίοι καὶ Βυζάντιοι, καὶ μετὰ τούτους Ῥό-
διοι καὶ Μυτιληναῖοι καὶ τῶν ἄλλων τινὲς νησιω-
25 τῶν· αἰεὶ δὲ μᾶλλον ἀνζομένης τῆς τῶν Ἑλλήνων
ὀρμῆς πολλαὶ πόλεις προσέθεντο τοῖς Ἀθηναίοις.
ὁ δὲ δῆμος μετεωρισθεὶς ἐπὶ τῇ τῶν συμμάχων εὐ-
νοίᾳ κοινὸν συνέδριον ἀπάντων τῶν συμμάχων
συνεστήσαντο, καὶ συνέδρους ἀπέδειξαν ἐκάστης
30 πόλεως. ἐτάχθη δ' ἀπὸ τῆς κοινῆς γνώμης τὸ μὲν 4
συνέδριον ἐν ταῖς Ἀθήναις συνεδρεῦειν, πόλιν δὲ
ἐπ' ἴσης καὶ μεγάλην καὶ μικρὰν μιᾶς ψήφου κυρίαν

εἶναι, πάσας δ' ὑπάρχειν αὐτονόμους, ἡγεμόσι χρω-
 μένας Ἀθηναίοις. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὴν ὁρμὴν
 τῶν πόλεων ὀρῶντες ἀκατάσχετον οὖσαν πρὸς τὴν
 ἀπόστασιν, ὅμως πρεσβείαις καὶ λόγοις φιλανθρώ-
 ποις, ἔτι δ' ἐπαγγελίαις εὐεργετικαῖς ἐφιλοτιμοῦντο
 διορθοῦσθαι τὰς ἀλλοτριότητας τῶν ἀνθρώπων.
 5 ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῆς
 ἐποιοῦντο πολλὴν φροντίδα, προσδοκῶντες μέγαν
 καὶ πολυχρόνιον αὐτοῖς ἔσεσθαι τὸν Βοιωτικὸν πό-
 λεμον, συμμαχοῦντων τοῖς Θηβαίοις τῶν Ἀθηναίων
 καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν κοινωνούντων τοῦ
 συνεδρίου.

29 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀχορις ὁ τῶν Αἴ-
 γυπτίων βασιλεὺς, ἀλλοτριῶς διακείμενος πρὸς τὸν
 Περσῶν βασιλέα, δυνάμεις ξενικὰς ἀξιολόγους¹⁵
 ἤθροισε· μεγάλους γὰρ μισθοὺς τοῖς ὑπακούουσι
 προτιθεῖς, συχνούς δ' εὐεργετῶν, ταχὺ πολλοὺς
 ἔσχε τῶν Ἑλλήνων ὑπακούοντας πρὸς τὴν στρατείαν.
 2 οὐκ ἐχόντων δὲ στρατηγὸν ἀξιόχρεων, μετεπέμψατο
 Χαβρίαν τὸν Ἀθηναῖον, ἄνδρα καὶ συνέσει στρα-²⁰
 τηρικῇ διάφορον καὶ δόξαν ἐπ' ἀρετῇ μεγάλην πε-
 ποιημένον. οὗτος μὲν οὖν ἄνευ τῆς τοῦ δήμου
 γνώμης προσδεξάμενος τὴν στρατηγίαν ἀφηγεῖτο
 τῶν κατ' Αἴγυπτον δυνάμεων, καὶ μετὰ πολλῆς²⁵
 σπουδῆς παρεσκευάζετο πολεμεῖν πρὸς τοὺς Πέρ-²⁴
 3 σας. Φαρνάβαξος δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀναδεδειγ-
 μένος στρατηγὸς ἐπὶ τῆς Περσικῆς δυνάμεως πα-
 ρασκευὰς μεγάλας ἐποιήσατο τῶν πρὸς τὸν πόλεμον
 χρησίμων· ἐξέπεμψε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους πρέ-
 σβεις, κατηγορῶν μὲν Χαβρίου, ὅτι τῶν Αἴγυπτίων³⁰
 ἡγούμενος ἀπαλλοτριοῖ τὴν τοῦ βασιλέως εὐνοίαν
 ἀπὸ τοῦ δήμου, παρακαλῶν δὲ στρατηγὸν Ἴφικράτην

αὐτῶ δοῦναι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, σπεύδοντες τὸν βα- 4
 σιλέα τῶν Περσῶν εἰς εὐνοίαν προαγαγέσθαι καὶ
 τὸν Φαρνάβαζον ἰδιοποιήσασθαι, ταχέως τὸν τε
 Χαβρίαν ἐξ Αἰγύπτου μετεπέμψαντο καὶ τὸν Ἴφι-
 5 κράτην στρατηγὸν ἐξαπέστειλαν συμμαχήσοντα τοῖς
 Πέρσiais.

Τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς Ἀθηναίοις σπον- 5
 δὰς πεποιημένοις ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις συνέβαινε
 μένειν τὴν εἰρήνην μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν. μετὰ δὲ
 10 ταῦτα Σφοδριάδου τοῦ Σπαρτιάτου τεταγμένου μὲν
 ἐφ' ἡγεμονίας, φύσει δ' ὄντος μετεώρου καὶ προ-
 πετοῦς, ἔπεισεν αὐτὸν Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς τῶν
 Λακεδαιμονίων ἄνευ τῆς γνώμης τῶν ἐφόρων κα-
 ταλαβέσθαι τὸν Πειραιᾶ. ὁ δὲ Σφοδριάδης ἔχων
 15 στρατιώτας πλείους τῶν μυρίων ἐπεβάλετο μὲν τῆς
 νυκτὸς καταλαβέσθαι τὸν Πειραιᾶ· καταφανῆς δὲ
 γενόμενος Ἀθηναίοις καὶ διαμαρτῶν τῆς ἐπιβολῆς
 ἄπρακτος ἐπανῆλθε. κατηγορηθεὶς δ' ἐν τῷ συνε-
 20 δρίῳ τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ συναγωνιστὰς ἔχων τοὺς
 βασιλεῖς, ἀδίκως ἀπελύθη. διόπερ οἱ Ἀθηναῖοι χα- 6
 λεπῶς φέροντες ἐπὶ τοῖς γεγυνομένοις, ἐψηφίσαντο λελύ-
 σθαι τὰς σπονδὰς ὑπὸ Λακεδαιμονίων. κρίναντες δὲ
 πολεμεῖν αὐτούς, στρατηγούς τρεῖς εἴλοντο τοὺς
 ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν, Τιμόθεον καὶ Χαβρίαν
 25 καὶ Καλλίστρατον. ἐψηφίσαντο δὲ στρατιώτας ὀπλί-
 τας μὲν καταλέξαι δισμυρίους, ἵππεῖς δὲ πεντακο-
 σίους, ναῦς δὲ πληρῶσαι διακοσίας. προσελάβοντο
 δὲ καὶ τοὺς Θηβαίους ἐπὶ τὸ κοινὸν συνέδριον ἐπὶ
 τοῖς ἴσοις πᾶσιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ τὰς γενομένας 7
 30 κληρουχίας ἀποκαταστήσαι τοῖς πρότερον κυρίοις
 γεγυνομένοις, καὶ νόμον ἔθεντο μηδένα τῶν Ἀθηναίων
 γεωργεῖν ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς. διὰ δὲ ταύτης τῆς

φιλανθρωπίας ἀνακτησάμενοι τὴν παρὰ τοῖς Ἑλλησιν εὐνοίαν, ἰσχυροτέραν ἐποιήσαντο τὴν ἰδίαν ἡγεμονίαν.

0 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ τῶν ἄλλων πόλεων διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν προεκλήθησαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀποκλίνειν, πρῶται δὲ καὶ προθυμότατα συνεμάχησαν αἱ κατὰ τὴν Εὐβοίαν οἰκοῦσαι χωρὶς Ἑστιαίας· αὕτη γὰρ εὐηργετημένη ὑπὸ Λακεδαιμονίων μεγάλα, πεπολεμημένη δὲ δεινῶς ὑπὸ Ἀθηναίων, εὐλόγως πρὸς μὲν Ἀθηναίους ἀδιάλυτον ἐφύλαττε τὴν ἔχθραν, πρὸς δὲ τοὺς Σπαρτιάτας βεβαιοτάτην τὴν πίστιν διεφύλαττεν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις εἰς συμμαχίαν συνέβησαν ἑβδομήκοντα πόλεις καὶ μετέσχον ἐπ' ἰσῆς τοῦ κοινοῦ συνεδρίου· διὸ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις αἰεὶ μᾶλλον τῆς δυνάμεως ἀύξομένης, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις ταπεινουμένης, ἐφάμιλλον τὴν ἰσχὺν τῶν πόλεων συνέβαινε γίνεσθαι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων αὐτοῖς κατὰ νοῦν προχωρούντων, δύναμιν ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Εὐβοίαν τὴν παραφυλάξουσιν μὲν τοὺς συμμαχοῦς, καταπολεμήσουσιν δὲ τοὺς ἐναντίους. κατὰ δὲ τὴν Εὐβοίαν βραχὺ μὲν πρὸ τούτων τῶν χρόνων Νεογένης τις ὄνομα μετ' Ἰάσονος τοῦ Φεραίου συλλέξας στρατιώτας κατελάβετο τὴν τε ἀκρόπολιν τῶν Ἑστιαίων, καὶ τύραννον ἑαυτὸν ἀπέδειξε ταύτης τῆς χώρας καὶ τῆς τῶν Ὠρειτῶν πόλεως. ἄρχοντας δ' αὐτοῦ βιαίως καὶ ὑπερηφάνως Λακεδαιμόνιοι Θηριππίδαν ἀπέστειλαν ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχειρεῖ λόγοις * τὸν τύραννον ἐκχωρεῖν ἐκ τῆς ἀκροπόλεως. ὡς δ' οὐ προσεῖχε, παρακαλέσας τοὺς ἐγγχωρίους πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἐπολιόρησε τὸ χωρίον καὶ τοῖς Ὠρεῖταις τὴν ἐλευθερίαν ἀποκα-

τέστησε. δι' ἣν αἰτίαν οἱ τὴν Ἑστιαίων καλουμένην
 χώραν οἰκοῦντες οἰκείως διετέθησαν πρὸς τοὺς
 Σπαρτιάτας, καὶ βεβαίως ἐτήρουν τὴν φιλίαν. τῆς 5
 δ' ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκπεμφθείσης δυνάμεως ἡγού-
 5 μενος Χαβρίας ἐπόρθησε τὴν Ἑστιαίωνιν χώραν, καὶ
 τὴν καλουμένην μὲν Μητρόπολιν, κειμένην δ' ἐπί-
 τινος ἔρυμνου λόφου, τειχίσας, ἀπέλιπεν ἐν αὐτῇ
 φρουράν, αὐτὸς δὲ ταῖς Κυκλάσι νήσοις ἐπιπλέων
 προσηγάγετο Πεπάρηθον καὶ Σκιάθον καὶ τινας
 10 ἄλλας τεταγμένας ὑπὸ Λακεδαιμονίοις. οἱ δὲ ὄρων- 31
 τες τὴν τῶν συμμάχων ὄρμην πρὸς τὴν ἀπόστασιν
 ἀκατάσχετον οὔσαν, ἐπαύσαντο τῆς προὔπαρχούσης
 βαρύτητος καὶ ταῖς πόλεσι φιλανθρωπῶς προσεφέ-
 ροντο. τοιαύταις δ' ὁμιλίαις καὶ εὐεργεσίαις χρη-
 15 σάμενοι εὐνουστέρους ἅπαντας τοὺς συμμάχους
 κατεσκεύασαν. ὄρωντες δὲ τὸν πόλεμον ἀνξόμενον
 καὶ πολλῆς ἐπιμελείας δεόμενον, τὰς τε ἄλλας πα-
 ρασκευὰς ἐποιοῦντο φιλοτίμως καὶ τὴν διάταξιν καὶ
 τὴν διαίρεσιν τῶν στρατιωτῶν καὶ λειτουργιῶν πε-
 20 ριττότερον ἐξεργάσαντο. τὰς τε γὰρ πόλεις καὶ 2
 τοὺς καταλεγομένους στρατιώτας εἰς τὸν πόλεμον
 διεῖλον εἰς δέκα μέρη· τούτων δὲ πρώτην ἐπέιχον
 26 μερίδα Λακεδαιμόνιοι, δευτέραν δὲ καὶ τρίτην Ἀρ-
 κάδες, τετάρτην δ' Ἡλείοι, πέμπτην δ' Ἀχαιοί, καὶ
 25 τὴν μὲν ἕκτην ἐπλήρουν Κορίνθιοι καὶ Μεγαρεῖς,
 τὴν δ' ἑβδόμην Σικωνῖοι καὶ Φλιάσιοι καὶ οἱ τὴν
 Ἀκτὴν καλουμένην οἰκοῦντες, τὴν δ' ὀγδόην Ἀκαρ-
 νᾶνες, ἐνάτην δὲ Φωκεῖς καὶ Λοκροί, τὴν δ' ἐπὶ
 πᾶσιν Ὀλύνθιοι καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης κατοικοῦντες
 30 σύμμαχοι. ἦν δ' αὐτοῖς ὁ μὲν ὀπλίτης πρὸς δύο
 φιλοὺς τεταγμένος, ὁ δ' ἵππεὺς πρὸς τέτταρας ὀπλί-
 τας ἰσαζόμενος. τοιαύτης δὲ τῆς συντάξεως οὔσης, 3

ἤγειτο τῆς στρατιᾶς Ἀγησίλαος ὁ βασιλεύς· περι-
 βόητος δ' ἦν ἐν ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγικῇ συνέσει
 καὶ σχεδὸν ἀνίκητος γεγονὼς ἐν τοῖς ἐπάνω χρό-
 νοῖς. ἐν τε γὰρ τοῖς λοιποῖς πολέμοις ἐθαυμάσθη,
 καὶ καθ' ὃν καιρὸν Λακεδαιμόνιοι ἐπολέμουν τοῖς 5
 Πέρσαις, παραταξάμενος καὶ πολλαπλασίονα δύνα-
 μιν νικήσας, πολλὴν τῆς Ἀσίας ἐπῆλθε, κρατῶν
 τῶν ὑπαίθρων, καὶ πέρασ, εἰ μὴ μετεπέμφαντο αὐ-
 τὸν οἱ Σπαρτιᾶται διὰ τινὰς πολιτικὰς χρείας, σχε-
 δὸν ἂν καὶ τὴν ὅλην τῶν Περσῶν βασιλείαν εἰς 10
 τοὺς ἐσχάτους κινδύνους κατέστησεν. ἦν γὰρ ὁ
 ἀνὴρ οὗτος δραστικὸς καὶ μετὰ συνέσεως πολλῆς
 θρασὺς καὶ παραβόλοις πράξεσι χρώμενος. διὸ καὶ
 τότε θεωροῦντες οἱ Σπαρτιᾶται τὸ μέγεθος τοῦ πο-
 λέμου προσδεόμενον ἡγεμόνος ἀξιολόγου, τοῦτον 15
 τοῦ πολέμου παντὸς ἡγεμόνα κατέστησαν.

2 Ὁ δ' Ἀγησίλαος προαγαγὼν τὴν δύναμιν, ἦκεν
 εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἔχων τοὺς σύμπαντας στρατιώτας
 πλείους τῶν μυριάων ὀκτακισχιλίων, ὧν ἦσαν Λα-
 κεδαιμονίων πέντε μόραι· τὴν δὲ μόραν ἀναπλη- 20
 ροῦσιν ἄνδρες πεντακόσιοι. ὁ δὲ Σκιρίτης καλού-
 μενος λόχος παρὰ τοῖς Σπαρτιᾶταις οὐ συντάττεται
 μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἰδίαν ἔχων σύστασιν μετὰ
 τοῦ βασιλέως ἴσταται, καὶ παραβηθεὶ τοῖς ἀεὶ θλι-
 βομένοις μέρεσι· συνεστὼς δ' ἐξ ἐπιλέκτων ἀνθρώ- 25
 πων μεγάλας ποιεῖται ῥοπὰς ἐν ταῖς παρατάξεσι
 καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον αἴτιος γίνεται τῆς νίκης. Ἰπ-
 πεῖς δ' εἶχεν ὁ Ἀγησίλαος χιλίους καὶ πεντακοσίους.
 2 οὗτος μὲν οὖν παραγευόμενος εἰς πόλιν Θεσπιάς,
 φρουρουμένην ὑπὸ Λακεδαιμονίων, πλησίον ταύτης 30
 κατεστρατοπέδευσε, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐφ' ἡμέ-
 ρας τινὰς ἀνελάμβανεν ἐκ τῆς κακοπαθείας. Ἀθη-

ναῖοι δὲ πυθόμενοι τὴν τῶν Λακεδαιμονίων παρου-
 σίαν εἰς τὴν Βοιωτίαν, εὐθύς ἐβοήθουν εἰς τὰς
 Θήβας, ἔχοντες πεζοὺς μὲν πεντακισχιλίους, ἵππεις
 δὲ διακοσίους. τούτων δὲ τῶν δυνάμεων ἄνθρωποι- 3
 5 σθεισῶν εἰς ἓνα τόπον, οἱ μὲν Θηβαῖοι λόφον τινα
 κατελάβοντο παραμῆκη, σταδίους ἀπέχοντα τῆς πό-
 27 λεως εἴκοσι, καὶ πρόβλημα ποιησάμενοι τὰς δυσχω-
 ρίας ἀνέμενον τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον· τὴν γὰρ
 Ἀγησίλαου δόξαν καταπεπληγμένοι, τὸν ἐν τοῖς πε-
 10 δίοις ἔξ ἴσου κίνδυνον ὑπομένειν εὐλαβοῦντο. ὁ 4
 δ' Ἀγησίλαος συντεταγμένη τῇ δυνάμει προάγων
 ἐπὶ τοὺς Βοιωτοὺς, ὡς ἤγγισε τοῖς πολεμίοις, τὸ
 μὲν πρῶτον τοὺς ψιλοὺς ἐπαφῆκε τοῖς ἐναντίοις,
 πειρώμενος πῶς ἔχουσι πρὸς τὴν μάχην. ἀποκρου-
 15 σαμένων δὲ αὐτοὺς τῶν Θηβαίων ῥαδίως ἐκ τόπων
 ὑπερδεξίων, ἐπήγαγε πᾶσαν ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύνα-
 μιν συντεταγμένην καταπληκτικῶς. Χαβρίας δ' ὁ 5
 Ἀθηναῖος τῶν μισθοφόρων ἀφηγούμενος παρήγ-
 γειλε τοῖς στρατιώταις δέχεσθαι τοὺς πολεμίους κα-
 20 ταπεφρονηκότες ἅμα καὶ ἐν τῇ τάξει μένοντας, καὶ
 τὰς ἀσπίδας πρὸς τὸ γόνυ κλίναντας ἐν ὀρθῷ τῷ
 δόρατι μένειν. ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθὲν ὥσπερ 6
 ἀφ' ἐνὸς παρακελεύσματος, ὁ Ἀγησίλαος θαυμάσας
 τὴν τε εὐταξίαν τῶν πολεμίων καὶ τὴν καταφρό-
 25 νησιν, τὸ μὲν βιάζεσθαι πρὸς ὑπερδεξιῶς τόπους
 καὶ συναναγκάζειν τοὺς ἐναντίους ἄνδρας ἀγαθοὺς
 γίνεσθαι πρὸς τὸν ἐκ χειρὸς κίνδυνον οὐκ ἔκρινε,
 πείραν δὲ λαβὼν ὅτι τολμήσουσιν ἀναγκαζόμενοι
 διαγωνίζεσθαι περὶ τῆς νίκης, ἐν τῷ πεδίῳ προε-
 30 καλεῖτο. οὐ συγκαταβαινόντων δὲ τῶν Θηβαίων,
 τὴν μὲν φάλαγγα τῶν πεζῶν ἀπήγαγε, τοὺς δ'
 ἵππεις καὶ τὰ ψιλικὰ τῶν ταγμάτων ἐξαποστείλας

ἐπόρθησε τὴν χώραν ἀδεῶς καὶ πολλῶν λαφύρων
 ἐγκρατῆς ἐγένετο. οἱ δὲ συνόντες τῷ Ἀγησίλαῳ
 Σπαρτιᾶται σύμβουλοι καὶ οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχον-
 τες ἐθαύμαζον πῶς δραστικὸς εἶναι δοκῶν ὁ Ἀγη-
 σίλαος καὶ μελζονα καὶ δυναμικωτέραν ἔχων τὴν 5
 δύναμιν οὐ διηγωνίσατο πρὸς τοὺς πολεμίους. πρὸς
 οὓς ὁ Ἀγησίλαος ἀπεκρίθη νῦν μὲν ἀκινδύνως τοὺς
 Λακεδαιμονίους νενικηκέναι· πορθουμένη γὰρ τῇ
 χώρᾳ μὴ τετολμηκέναι τοὺς Βοιωτοὺς βοηθῆσαι· εἰ
 δ' αὐτῶν τῶν πολεμίων παρακεχωρηκότων τῆς νί- 10
 κης ἐβιάσατο τοὺς πολεμίους ὑπομένειν τὸ δεινόν,
 ἴσως ἂν διὰ τὸ παράλογον τῆς τύχης ἐδύναντο καὶ
 πταῖσαι κατὰ τὸν κίνδυνον οἱ Λακεδαιμόνιοι. τότε
 μὲν οὖν διὰ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης ἔδοξε μετρίως
 κατεστοχάσθαι τὸ δυνάμενον ἀποβῆναι, ὕστερον δὲ 15
 διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων ἔδοξεν οὐκ ἀνθρωπίνην
 ἀπόφασιν, ἀλλὰ θεῶν τινα χρησμὸν εἰρηκέναι. οἱ
 γὰρ Λακεδαιμόνιοι μετὰ πολλῆς δυνάμεως στρατεύ-
 σαντες ἐπὶ Θηβαίους, καὶ συναναγκάσαντες αὐτοὺς
 ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίσασθαι, μεγάλη συμφορᾶ 20
 περιέπεσον. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐν Λεύκτροις ἤτ-
 τηθέντες πολλοὺς ἀπώλεσαν τῶν πολιτῶν, ἐν οἷς 28
 καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Κλεόμβροτος ἔπεσε· μετὰ δὲ
 ταῦτα περὶ Μαντίνειαν πολεμήσαντες τοῖς ὅλοις
 ἐσφάλησαν καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἀνελπίστως ἀπέβα- 25
 λον. ἀγαθὴ γὰρ ἢ τύχη τοὺς μέγα φρονουῦντας
 παραδόξως σφῆλαι καὶ διδάξαι μηδὲν ἄγαν κατελ-
 πίζειν. ὁ δ' οὖν Ἀγησίλαος ἔχεφρόνως ἀρκεσθεὶς
 τῷ πρώτῳ προτερήματι, τὴν δύναμιν ἀσινῇ διεφύ-
 λαξε.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀγησίλαος μετὰ τῆς δυ-
 νάμεως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, οἱ δὲ

Θεβαῖοι διὰ τὴν Χαβρίου στρατηγίαν σωθέντες
 ἐθαύμασαν τάνδρὸς τὴν ἐν τῷ στρατηγήματι ἀγχι-
 νοιαν. ὁ δὲ Χαβρίας, πολλῶν καὶ καλῶν αὐτῷ πε-
 5πραγμένων κατὰ πόλεμον, ἐπὶ τούτῳ μάλιστα ἐσε-
 μνύετο τῷ στρατηγήματι, καὶ τὰς εἰκόνας τὰς ὑπὸ
 τοῦ δήμου δοθείσας αὐτῷ καθίστανεν ἐχούσας τοῦτο
 τὸ σχῆμα. οἱ δὲ Θεβαῖοι μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τὴν 5
 Ἀγησιλάου στρατεύσαντες ἐπὶ Θεσπιάς τὴν μὲν
 προφυλακὴν οὔσαν ἀνδρῶν διακοσίων ἀνεῖλον, τῇ
 10 δὲ πόλει προσβολὰς συνεχεῖς ποιούμενοι, καὶ μηδὲν
 ἀξιόλογον πράξαντες, ἀπῆγον τὴν δύναμιν εἰς τὰς
 Θήβας. Φοιβίδας δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἀξιόλογον 6
 φρουρὰν ἐν ταῖς Θεσπιαῖς ἔχων, ἐκχυθεῖς ἐκ τῆς
 πόλεως καὶ προπετῶς τοῖς ἀποχωροῦσι Θεβαίοις
 15 ἐπιθέμενος, τῶν μὲν στρατιωτῶν ἀπέβαλε πλείους
 τῶν πεντακοσίων, αὐτὸς δὲ λαμπρῶς ἀγωνισάμενος
 καὶ πολλοῖς ἐναντίοις τραύμασι περιπεσὼν ἥρω-
 κῶς κατέστρεψε τὸν βίον. οὐ πολλῷ δ' ὕστερον 34
 χρόνῳ πάλιν τῶν Λακεδαιμονίων τῇ αὐτῇ δυνάμει
 20 στρατευσάντων ἐπὶ τὰς Θήβας, οἱ μὲν Θεβαῖοι δυσ-
 χωρίας τινὰς ἐτέρας καταλαμβανόμενοι διεκώλυνον
 μὲν τοὺς πολεμίους λεηλατεῖν τὴν χώραν, κατὰ
 στόμα δὲ πρὸς ἅπασαν τὴν δύναμιν ἐν τοῖς πεδίοις
 οὐκ ἐτόλμων παρατάξασθαι. τοῦ δ' Ἀγησιλάου 2
 25 προσμαχομένου συγκατέβησαν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον
 πρὸς τὸν ἀγῶνα. γενομένης δὲ μάχης ἐπὶ πολὺν
 χρόνον ἰσχυρᾶς, τὸ μὲν πρῶτον οἱ περὶ τὸν Ἀγη-
 σίλαον ἐπροτέρουν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐκ τῆς πό-
 λεως Θεβαίων ἐκχυθέντων πανδημεῖ, θεωρῶν τὸ
 30 πλῆθος τῶν ἐπιρρεόντων ὁ Ἀγησίλαος, ἀνεκαλέσατο
 τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τῆς μάχης. οἱ δὲ Θε-
 βαῖοι, δόξαντες τότε πρώτως μὴ καταδεεστέρους ἑαυ-

τοὺς εἶναι Λακεδαιμονίων, τρόπαιόν τε ἔστησαν καὶ τὸ λοιπὸν κατεδάρρησαν τῆς τῶν Σπαρτιατῶν δυνάμεως.

Τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς πεξὰς δυνάμεις τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος· τῶν δὲ ναυτικῶν κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἐγένετο μεγάλη ναυμαχία μεταξὺ Νάξου καὶ Πάρου διὰ τοιαύτας αἰτίας. Πόλλις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος, πνθόμενος σίτου πλῆθος ἐν ὀλκάσι παρακομίζεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐφήδρευε καὶ παρετῆρει τὸν παράπλου τῆς κομιζομένης ἀγορᾶς, διανοούμενος ἐπιθέσθαι ταῖς ὀλκάσιν. ἃ δὴ 10 πνθόμενος ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐξέπεμψε στόλον παραφυλάξοντα τὴν σιτοπομπίαν, καὶ διέπεμψεν εἰς τὸν Πειραιᾶ τὴν κομιζομένην ἀγοράν. μετὰ 4 δὲ ταῦτα Χαβρίας μὲν ὁ τῶν Ἀθηναίων ναύαρχος μετὰ τοῦ στόλου παντὸς πλεύσας ἐπὶ τὴν Νάξον 15 συνεστήσατο πολιορκίαν. προσαγαγὼν δὲ τοῖς τεῖχεσι μηχανάς, καὶ διὰ τούτων σαλεύσας τὰ τεῖχη, σπουδὴν εἰσεφέρειτο βίᾳ κρατῆσαι τῆς πόλεως. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πόλλις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος κατέπλευσε βοηθήσων τοῖς Ναξίοις. 20 γενομένης δὲ φιλοτιμίας ἀμφοτέροι συγκατέβησαν εἰς ναυμαχίαν, καὶ τὰς ναῦς διατάξαντες ἐπέπλεον 5 ἀλλήλοις. εἶχε δὲ τριήρεις ὁ μὲν Πόλλις ἐξήκοντα καὶ πέντε, ὁ δὲ Χαβρίας ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς. ἐπιπλεουσῶν δὲ τῶν νεῶν ἀλλήλαις, Πόλλις μὲν 25 ἡγούμενος τοῦ δεξιοῦ κέρως πρῶτος ἐνέβαλε ταῖς ἀντιτεταγμέναις τριήρεσιν ἐπὶ τοῦ λαιοῦ κέρματος, ὧν ἠγεῖτο Κήδων ὁ Ἀθηναῖος· ἀγωνισάμενος δὲ λαμπρῶς αὐτόν τε τὸν Κήδωνα διέφθειρε καὶ τὴν ναῦν κατεβύθισεν· ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις συμβαλὼν καὶ τοῖς ἐμβόλοις ἀναρρήττων, ἃς μὲν διέφθειρεν, ἃς δὲ φυγεῖν ἠνάγκασεν. ἃ δὴ κατιδῶν 30 6 φθειρεν, ἃς δὲ φυγεῖν ἠνάγκασεν. ἃ δὴ κατιδῶν

ὁ Χαβρίας, καὶ μέρος τῶν περὶ αὐτὸν νεῶν ἐκπέμ-
 ψας, ἐβοήθησε τοῖς πιεζομένοις καὶ τὴν ἦτταν τῶν
 ἰδίων διορθώσατο, αὐτὸς δ' ἔχων τὸ κράτιστον τοῦ
 στόλου καὶ γενναίως ἀγωνισάμενος πολλὰς μὲν
 5 τριήρεις διέφθειρεν, οὐκ ὀλίγας δ' αἰχμαλώτους
 ἔλαβε. γένόμενος δ' ἐπὶ τοῦ προτερήματος, καὶ πᾶ- 35
 σας τὰς τῶν πολεμίων ναῦς φυγεῖν ἀναγκάσας, ἀπέσ-
 χητο παντελῶς τοῦ διωγμοῦ· ἀναμνησθεῖς γὰρ τῆς
 ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίας, ἐν ἣ τούτους νικήσαντας
 10 στρατηγούς ὁ δῆμος ἀντὶ μεγάλης εὐεργεσίας θα-
 νάτῳ περιέβαλεν, αἰτιασάμενος ὅτι τοὺς τετελευτη-
 κότητας κατὰ τὴν ναυμαχίαν οὐκ ἔθαψαν, εὐλαβήθη
 μήποτε τῆς περιστάσεως ὁμοίας γενομένης κινδύ-
 νεύσῃ παθεῖν παραπλήσια. διόπερ ἀποστάς τοῦ
 15 διώκειν ἀνελέγετο τῶν πολιτῶν τοὺς διανηχομένους,
 καὶ τοὺς μὲν ἔτι ζῶντας διέσωσε, τοὺς δὲ τετελευ-
 τηκότητας ἔθαψεν. εἰ δὲ μὴ περὶ ταύτην ἐγένετο τὴν
 ἐπιμέλειαν, ῥαδίως ἂν ἅπαντα τὸν τῶν πολεμίων
 στόλον διέφθειρε. κατὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν τῶν μὲν 2
 20 Ἀθηναίων διεφθάρησαν τριήρεις ὀκτωκαίδεκα, τῶν δὲ
 Λακεδαιμονίων διεφθάρησαν μὲν εἴκοσι καὶ τέτταρες,
 αὐτανδροὶ δ' ἐλήφθησαν ὀκτώ. Χαβρίας μὲν οὖν
 ἐπιφανῆ ναυμαχίαν νικήσας κατέπλευσε μετὰ πολ-
 λῶν λαφύρων εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ μεγάλης ἀποδο-
 25 χῆς ἔτυχε παρὰ τοῖς πολίταις. μετὰ γὰρ τὸν Πελο-
 ποννησιακὸν πόλεμον Ἀθηναῖοι ταύτην πρώτην ναυ-
 μαχίαν ἐνίκησαν· τὴν γὰρ περὶ Κνίδου οὐκ ἰδίᾳ
 διηγωνίσαντο, τῷ δὲ βασιλικῷ στόλῳ χρησάμενοι
 ἐπροτέρησαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ 3
 30 τὴν Ἰταλίαν ἐν τῇ Ῥώμῃ Μάρκος Μάνλιος ἐπιβα-
 λόμενος τυραννίδι καὶ κρατηθεὶς ἀνηρέθη.
 30 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χαρισάνδρου Ῥωμαῖοι 36

μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέ-
 τταρας, Σερούιον Σουλπίκιον, Λεύκιον Παπίριον,
 Κορνήλιον Τίτον καὶ Μάρκον Κοϊντιον, Ἡλεῖοι δ'
 ἤγαγον ὀλυμπιάδα πρώτην πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ'
 ἣν ἐνίκα στάδιον Δάμων Θούριος. ἐπὶ δὲ τούτων 5
 ἐν τῇ Θράκῃ Τριβαλλοὶ σιτοδεία πιεζόμενδι πανδη-
 μεὶ στρατείαν ἐποιήσαντο πρὸς τὴν ὑπερόριον χώ-
 ραν, καὶ τὰς τροφὰς ἐκ τῆς ἀλλοτρίας γῆς ἐπορί-
 2 ζοντο. ὄντες δὲ πλείους τῶν τρισμυρίων ἐπῆλθον
 τὴν τε ὄμορον Θράκην καὶ τὴν τῶν Ἀβδηριτῶν χώ- 10
 ραν ἐπόρθησαν ἀδεῶς· πολλῆς δὲ ὠφελείας κυ-
 ριεύσαντες καταπεφρονηκότως καὶ ἀτάκτως τὴν
 ἐπάνοδον ἐποιοῦντο. οἱ δ' Ἀβδηρίται πανδημεὶ
 στρατεύσαντες ἐπ' αὐτοὺς σποράδην καὶ ἀτάκτως
 τὴν ἐπάνοδον ποιουμένους πλείους τῶν δισχιλίων 15
 3 ἀνεῖλον. οἱ δὲ βάρβαροι παροξυνθέντες ἐπὶ τοῖς
 συμβεβηκόσι, καὶ βουλόμενοι τοὺς Ἀβδηρίτας τιμω-
 ρήσασθαι, πάλιν ἐνέβαλον αὐτῶν εἰς τὴν χώραν.
 οἱ δὲ προνευικηκότες ἐπαρθέντες τῷ προτερήματι,
 καὶ τῶν πλησιοχώρων Θρακῶν συμμαχίαν ἀποστει- 20
 4 λάντων αὐτοῖς, παρετάξαντο τοῖς βαρβάροις. γενο-
 μένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν Θρακῶν μεταβα-
 λομένων ἄφνω, μονωθέντες οἱ Ἀβδηρίται καὶ κυ-
 κλωθέντες ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν βαρβάρων, σχε-
 δὸν ἅπαντες οἱ τῆς μάχης μετεσχηκότες κατεκόπησαν. 25
 τηλικαύτη δὲ συμφορᾷ τῶν Ἀβδηριτῶν περιπεπω-
 κότων καὶ μελλόντων πολιορκεῖσθαι, Χαβρίας ὁ
 Ἀθηναῖος ἐπιφανεὶς μετὰ δυνάμεως ἐξέλειτο τῶν
 κινδύνων τοὺς Ἀβδηρίτας, καὶ τοὺς μὲν βαρβάρους
 ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας, ἐν δὲ τῇ πόλει φρουρὰν 30
 ἀξιόλογον καταλιπὼν αὐτὸς ὑπὸ τινων ἐδολοφονή-
 5 θη. Τιμόθεος δὲ παραλαβὼν τὴν ναυαρχίαν καὶ

πλεύσας εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, τὰς τ' ἐν αὐτῇ πό-
 λεις προσηγάγετο καὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν
 ὁμοίως ἐπεισεν ἀποκλῖναι πρὸς Ἀθηναίους. Ἀλκέ-
 5 ταν τε τὸν Μολοττῶν βασιλέα φίλον κατασκευάσας,
 καὶ καθόλου τὰς πλείστας τῶν περὶ τοὺς τόπους
 ἐκείνους πόλεων ἐξιδιοποιησάμενος, ἐνίκησε ναυμα-
 χίᾳ τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ Λευκάδα. ταῦτα δὲ 6
 πάντα ταχέως καὶ ῥαδίως ἐπετέλεσε, πείθων μὲν
 διὰ τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως, νικῶν δὲ δι' ἀνδρείαν
 10 καὶ στρατηγίαν. διόπερ οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολίταις,
 31 ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι μεγάλης ἐτύγχανεν
 ἀποδοχῆς. καὶ τὰ μὲν περὶ Τιμόθεου ἐν τούτοις ἦν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Θηβαῖοι μὲν ἐστρά- 37
 τευσαν ἐπ' Ὀρχομενὸν ἐπιλέκτοις ἀνδράσι πεντακο-
 15 σίοις, καὶ συνετέλεσαν πρᾶξιν ἀξίαν μνήμης· φρου-
 ρούντων γὰρ τὸν Ὀρχομενὸν Λακεδαιμονίων πολ-
 λοῖς στρατιώταις, καὶ τοῖς Θηβαίοις ἀντιταξαμένων,
 ἐγενήθη μάχη καρτερὰ, καθ' ἣν οἱ Θηβαῖοι πρὸς
 διπλασίους συμβαλόντες ἐνίκησαν τοὺς Λακεδαιμο-
 20 νίους. οὐδέποτε γὰρ τοῦτο συνέβη γενέσθαι κατὰ
 τοὺς ἐπάνω χρόνους, ἀλλ' ἀγαπητὸν ὑπάρχειν ἐδόκει
 τὸ πολλοὺς ὀλίγους νικῆσαι. διὸ καὶ φρονήματος 2
 ἐπίμπλαντο Θηβαῖοι, καὶ τὴν ἀνδρείαν εἶχον μάλ-
 λον περιβόητον, καὶ φανεροὶ καθεισθήκεσαν ἀμφισ-
 25 βητήσοντες τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας, τῶν δὲ 3
 συγγραφέων Ἐρμείας ὁ Μηθυμναῖος τὴν τῶν Σικε-
 λικῶν σύνταξιν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστροφε,
 γράψας βίβλους δέκα, ὡς δὲ τινες διαιροῦσι, δώδεκα.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἴπποδάμαντος Ῥω- 38
 30 μαῖοι χιλιάρχους ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν τέ-
 τταρας, Λεύκιον Οὐαλέριον Κρίσπον, Μάλλιον Φά-
 βιον, Σερούιον Σουλπίκιον, Λουκρήτιον. ἐπὶ δὲ

τούτων Ἀρταξέρξης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς μέ-
 λων πολεμεῖν πρὸς Αἰγυπτίους καὶ σπεύδων ξενι-
 κὴν δύναμιν ἀξιόλογον συστήσασθαι, διέγνω συλ-
 λύσασθαι τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πολέμους· οὕτω
 γὰρ μάλιστ' ἠλπιζε τοὺς Ἕλληνας ἀπολελυμένους 5
 τῶν οἰκείων πολέμων ἐτοιμοτέρους ἔσεσθαι πρὸς τὰς
 ξενολογίας. διόπερ πρέσβεις ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα τοὺς παρακαλέσοντας τὰς πόλεις κοινὴν εἰρή-
 2 νην συνθέσθαι. τῶν δ' Ἑλλήνων ἀσμένως προσ-
 δεξαμένων τοὺς λόγους διὰ τὸ κάμνειν τῇ συνεχείᾳ 10
 τῶν πολέμων, συνέθεντο πάντες τὴν εἰρήνην, ὥστε
 πάσας τὰς πόλεις αὐτονόμους καὶ ἀφρουρήτους εἶναι.
 καὶ κατέστησαν οἱ Ἕλληνες ἐξαγωγεῖς, οἱ κατὰ πό-
 λιν ἑκάστην ἐπελθόντες ἐξήγαγον ἀπάσας τὰς φρου-
 3 ράς. μόνων δὲ Θηβαίων οὐ προσδεξαμένων κατὰ πό- 15
 λιν γίνεσθαι τὰς σπονδὰς, ἀλλὰ τὴν Βοιωτίαν ἅπα-
 σαν ὑπὸ τὴν τῶν Θηβαίων συντέλειαν ταττόντων,
 καὶ Ἀθηναίων μὲν ἀντειπόντων φιλοτιμότατα, Καλ- 32
 λιστράτου τοῦ δημαγωγοῦ τὸν λόγον διαθεμένου,
 ὑπὲρ δὲ τῶν Θηβαίων Ἐπαμεινώνδου διαθεμένου 20
 λόγον θαυμαστῶς ἐν τῷ κοινῷ συνεδρίῳ, τοῖς μὲν
 ἄλλοις Ἕλλησι πᾶσι συμφώνως αἱ σπονδαὶ συνετε-
 λέσθησαν, μόνοι δὲ Θηβαῖοι κριθέντες ἐκσπονδοί,
 καὶ τοῦ Ἐπαμεινώνδου διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς ἐμποι-
 οῦντος φρόνημα τοῖς πολίταις, ἐθάρορσαν τοῖς ἀπάν- 25
 4 των δόγμασιν ἀντιβαίνειν. Λακεδαιμόνιοι μὲν γὰρ
 καὶ Ἀθηναῖοι, διὰ παντὸς περὶ τῆς ἡγεμονίας δια-
 φιλοτιμούμενοι, παρεχώρουν ἀλλήλοις, οἱ μὲν τῆς
 κατὰ γῆν, οἱ δὲ τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς ἄξιοι
 κρινόμενοι. διόπερ τὴν ἐκ τρίτου προσώπου ἀνα- 30
 φερομένην ἡγεμονίαν χαλεπῶς ἔφερον, καὶ τὰς κατὰ
 Βοιωτίαν πόλεις ἀπέσπων τῆς τῶν Θηβαίων συντε-

λείας. οἱ δὲ Θηβαῖοι, τῇ τε ῥώμῃ τῶν σωμάτων 39
 καὶ ταῖς ἀλκαῖς διαφέροντες καὶ πολλαῖς μάχαις
 προνευικηκότες τοὺς Λακεδαιμονίους, μετέωροι τοῖς
 φρονήμασιν ὑπῆρχον καὶ τῆς κατὰ γῆν ἡγεμονίας
 5 ἠμφισβήτην. οὐ διεψεύσθησαν δὲ τῆς ἐλπίδος διὰ
 τὰς εἰρημένας αἰτίας καὶ διὰ τὸ πλείονας ἔχειν ἀγα-
 θοὺς ἡγεμόνας καὶ στρατηγούς κατὰ τοὺς ὑποκει-
 μένους χρόνους. ἐπιφανέστατοι δ' ἦσαν Πελοπίδας 2
 καὶ Γοργίδας καὶ Ἐπαμεινώνδας· οὗτος γὰρ οὐ μόν-
 10 νον τῶν ὁμοεθνούντων, ἀλλὰ καὶ πάντων Ἑλλήνων
 πολὺ προέσχευ ἀνδρεία τε καὶ στρατηγικῇ συνέσει.
 μετέσχε γὰρ ἐπὶ πολὺ πάσης παιδείας, καὶ μάλιστα
 τῆς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας· πρὸς δὲ τούτοις φυ-
 σικοῖς προτερήμασι κεκορηγημένος, εἰκότως καὶ πρά-
 15 ξεις ἐπιφανεστάτας συνετέλεσε. διὸ καὶ συναναγα-
 κασθεῖς ὀλίγοις πολιτικοῖς στρατιώταις πρὸς πάσας
 τὰς τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων δυνά-
 μεις ἀγωνίσασθαι, τοσοῦτον ὑπερέσχε τῶν ἀνικῆ-
 των Σπαρτιατῶν ὥστε τὸν βασιλέα τῶν Λακεδαι-
 20 μονίων Κλεόμβροτον ἀνελεῖν, τὸ δὲ πλῆθος τῶν
 ἀντιταχθέντων ἄρδην σχεδὸν κατακόψαι. καὶ τὰ 3
 τηλικαῦτα παραδόξως διεπράξατο διὰ τὴν ἀγχίνοιαν
 καὶ τὴν ἐκ παιδείας αὐτῷ περιγεγενημένην ἀρετὴν.
 ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων μικρὸν ὕστερον ἐν τοῖς κατὰ
 25 μέρος ἐκτεθησομένοις σαφέστερον δηλώσομεν, νῦν
 δ' ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας τρεψόμεθα.

Μετὰ γὰρ τὴν συγχωρηθεῖσαν τοῖς δήμοις ἀν-40
 τονομίαν αἱ πόλεις ἐνέπιπτον εἰς ταραχὰς μεγάλας
 καὶ στάσεις, μάλιστα δὲ αἱ κατὰ τὴν Πελοπόννησον.
 30 ὀλιγαρχικοῖς γὰρ πολιτεύμασι κεκορημένοι, καὶ ταῖς
 τῆς δημοκρατίας ἐξουσίαις ἀπειραγάθως χρώμεναι,
 πολλοὺς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐφυγάδευον καὶ κρι-

σεις ἐπιβάλλουσαι συκοφαντώδεις κατεδίκαζον. διό- 33
 περ εἰς στάσεις ἐμπίπτουσαι φυγὰς καὶ δημεύσεις
 οὐσιῶν ἐποιοῦντο, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς Λα-
 κεδαιμονίᾳ ἡγεμονίας προεστηκότας τῶν πατρίδων*.
 ἐν γὰρ τοῖς τότε χρόνοις ἐπιτακτικῶς ἐκείνων τοῖς 5
 πολίταις προσενηνεγμένων, ὕστερον ὁ δημοτικὸς
 ὄχλος ἀπολαβὼν τὴν ἐλευθερίαν ἐμνησικακεῖ. πρῶ-
 του δὲ τῶν Φιαλέων οἱ φυγάδες συστραφέντες κα-
 τελάβοντο τὴν καλουμένην Ἡραίαν, χωρίον ὄχυρόν.
 ἐκ ταύτης δ' ὀρμηθέντες παρεῖσεσον εἰς τὴν Φιά- 10
 λειαν, καὶ Διονυσίων κατὰ τύχην ὄντων ἐπιπεσόν-
 τες ἀπροσδοκῆτως τοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ καθημένοις,
 καὶ πολλοὺς ἀποσφάξαντες, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ
 συναπονοήσασθαι πείσαντες, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν
 3 Σπάρτην. οἱ δὲ τῆς Κορίνθου φυγάδες, συχνοὶ 15
 διατρίβοντες παρὰ τοῖς Ἀργείοις, ἐπεχείρησαν κα-
 τιέναι, παραδεχθέντες δ' ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπὸ τινῶν
 οἰκείων καὶ φίλων, διαβληθέντες δέ, ἐγένοντο πε-
 ρικατάληπτοι· μέλλοντες δὲ συναρπάζεσθαι, καὶ φο-
 βούμενοι τὴν ἐκ τῆς ἀλώσεως αἰκίαν, ἀλλήλους ἀπέ- 20
 κτειναν. οἱ δὲ Κορίνθιοι πολλοὺς τῶν πολιτῶν αἰτια-
 σάμενοι μετεσχῆκεναι τοῖς φυγάσι τῆς ἐπιθέσεως, οὓς
 μὲν ἀπέκτειναν, οὓς δ' ἐφυγάδευσαν. ἐν δὲ τῇ πόλει
 4 τῶν Μεγαρέων ἐπιχειρήσαντές τινες μεταστῆσαι τὴν
 πολιτείαν, καὶ κρατηθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου, πολλοὶ 25
 μὲν ἀνηρέθησαν, οὐκ ὀλίγοι δ' ἐξέπεσον. ὁμοίως
 δὲ καὶ παρὰ τοῖς Σικωνίοις τινὲς νεωτερίζειν ἐπι-
 βαλόμενοι καὶ σφαλέντες ἀνηρέθησαν. παρὰ δὲ τοῖς
 Φλιασίοις πολλῶν φυγαδευομένων, καὶ καταλαβο-
 μένων ἐπὶ τῆς χώρας φρούριον ὄχυρόν καὶ πλήθος 30
 μισθοφόρων ἀθροισάντων, ἐγένετο μάχη πρὸς τοὺς
 ἐκ τῆς πόλεως, καὶ νικησάντων τῶν φυγάδων ἀνη-

ρέθησαν τῶν Φλιασίων ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους. ὕστερον δὲ προδόντων τῶν φυλάκων τοὺς φυγάδας, κρατήσαντες οἱ Φλιάσιοι τῶν φυγάδων ἀνείλον πλείους τῶν ἑξακοσίων, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκβαλόντες ἐκ τῆς χώρας ἠνάγκασαν φυγεῖν εἰς Ἄργος. αἱ μὲν οὖν κατὰ Πελοπόννησον πόλεις ἐν τοιαύταις συμφοραῖς ἦσαν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωκρατίδου Ῥωμαῖοι 41
 ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέτταρας,
 10 Κόιντον Κράσσον, Σερουίλιον Κορνήλιον, ἔτι δὲ Σπόριον Παπίριον καὶ Φάβιον Ἄλβον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπ' Αἰγυπτίους ἀφεστηκότας ἀπὸ Περσῶν. ἠγοῦντο δὲ τῶν δυνάμεων Φαρνάβαζος μὲν τῶν βαρβαρικῶν, Ἴφικράτης 15
 δ' ὁ Ἀθηναῖος τῶν μισθοφόρων, ὄντων δισμυρίων. ὁ δ' ἀνὴρ οὗτος μετάπεμπτος ἐπὶ τὴν στρατηγίαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐτάχθη διὰ τὴν ἐν τῷ στρατη- 2
 34 γεῖν ἀρετὴν. ἔτη δὲ πλείω τοῦ Φαρναβάζου κατα-
 νηλωκότος περὶ τὰς παρασκευάς, ὁ μὲν Ἴφικράτης 20
 ὄρων αὐτὸν ἐν μὲν τῷ λέγειν ὄντα δεινόν, ἐν δὲ τοῖς πρᾶττομένοις νωχελῆ, παρρησίᾳ πρὸς αὐτὸν ἐχρήσατο, φήσας θαυμάζειν πῶς ἐν μὲν τοῖς λόγοις ἐστὶν ὄξύς, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις βραδύς. ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἀπεκρίθη διότι τῶν μὲν λόγων αὐτός 25
 ἐστὶ κύριος, τῶν δ' ἔργων ὁ βασιλεὺς. τῆς δὲ τῶν 3
 Περσῶν δυνάμεως ἀθροισθείσης εἰς πόλιν Ἀκην, ἠριθμῆθησαν τῶν μὲν βαρβάρων εἴκοσι μυριάδες, ὧν ἦρχε Φαρνάβαζος· τῶν δὲ μισθοφόρων Ἑλλήνων Ἴφικράτης ἠγείτο δισμυρίων. καὶ νῆες ἠριθμῆθη- 30
 σαν τριῆρεις μὲν τριακόσαι, τριακόντοροι δὲ διακόσαι· τῶν δὲ τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν κομιζουσῶν πολὺς ἦν ἀριθμὸς. ἀρχομένου 4

δὲ τοῦ θέρους ἀνέξευξαν οἱ τοῦ βασιλέως στρατη-
 γοὶ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ τοῦ στόλου συμ-
 παρόντος προῆγον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον. ὡς δ' ἤκου
 πλησίον τοῦ Νείλου, κατέλαβον τοὺς Αἴγυπτίους
 φανερῶς παρεσκευασμένους τὰ πρὸς τὸν πόλεμον. 5
 ὁ γὰρ Φαρνάβαζος βραδείαν τὴν στρατείαν ἐποιεῖτο,
 καὶ πολὺν χρόνον ἐδεδώκει τοῖς πολεμίοις εἰς τὴν
 παρασκευὴν. ὡς ἐπίπαν γὰρ οἱ τῶν Περσῶν στρα-
 τηγοί, τῶν ὄλων οὐκ ὄντες αὐτοκράτορες, περὶ πάν-
 των ἀναφέρουσι τῷ βασιλεῖ, καὶ προσαναμένουσι 10
 τὰς περὶ ἐκάστων ἀποκρίσεις.

Ὁ δὲ τῶν Αἴγυπτίων βασιλεὺς Νεκτάνεβις ἐπυν-
 θάνετο μὲν τὸ μέγεθος τῶν Περσικῶν δυνάμεων,
 ἐθάρρει δὲ μάλιστα μὲν τῇ τῆς χώρας ὀχυρότητι,
 δυσπροσίτου παντελῶς οὔσης τῆς Αἰγύπτου, ἔπειτα 15
 δὲ τῷ πεφράχθαι καλῶς πάσας εἰσβολὰς τὰς τε ἀπὸ
 γῆς καὶ τὰς ἀπὸ θαλάττης. ἑπτὰ στόμασι γὰρ τοῦ
 Νείλου τὰς εἰς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος ἐκβολὰς ποι-
 ουμένου, καθ' ἕκαστον τῶν στομάτων πόλις κατε-
 σκεύαστο πύργους μεγάλους ἔχουσα καθ' ἑκάτερον 20
 τοῦ ῥείθρου καὶ ξυλίνην γέφυραν τοῦ εἰσπλου κυ-
 ριεύουσαν. μάλιστα δὲ τὸ Πηλουσιακὸν στόμα κα-
 τεσκεύασε διὰ τὸ κείσθαι τε αὐτὸ πρῶτον πρὸς
 τοὺς ἀπὸ Συρίας πορευομένους καὶ δοκεῖν διὰ τού-
 του μάλιστα ποιεῖσθαι τὴν ἔφοδον τοὺς πολεμίους. 25
 τοῦτο γὰρ ἀπετάφρευσε, καὶ διετείχισε τοὺς εἰσ-
 πλους κατὰ τοὺς εὐκαιροτάτους τόπους, καὶ τῶν
 προσόδων τὰς μὲν κατὰ γῆν πορευτὰς ἐποίησε λι-
 μνάξιν, τὰς δὲ πλωτὰς χώμασιν ἐνέφραττε. διό-
 περ οὐκ ἦν ῥαδίως οὔτε ταῖς ναυσὶν εἰσπλεῖν οὔτε 30
 τοῖς ἵππεῦσι προσπελάσαι οὔτε τοῖς πεζοῖς προσελ-
 4 θεῖν. οἱ δὲ περὶ τὸν Φαρνάβαζον στρατηγοί, κατα-

λαβόντες τὸ Πηλουσιακὸν στόμα θαυμαστῶς ὠχυρωμένον καὶ στρατιωτῶν πλήθει φυλαττόμενον, τὸ μὲν διὰ τούτου βιάζεσθαι παντελῶς ἀπεδοκίμασαν, δι' ἑτέρου δὲ στόματος ἔγνωσαν ποιεῖσθαι τὸν εἰσ-
 5 πλουν. διὸ πλεύσαντες πελάγιοι πρὸς τὸ μὴ καθορᾶσθαι τὰς ναῦς ὑπὸ τῶν πολεμίων, κατέπλευσαν πρὸς τὸ στόμα τὸ καλούμενον Μενδήσιον, ἔχον ἥونا παρήκουσαν ἐφ' ἱκανὸν τόπον. εἰς ταύτην ἀποβάντες μετὰ στρατιωτῶν τρισχιλίων ὃ τε Φαρ-
 10 νάβαζος καὶ ὁ Ἴφικράτης προῆγον ἐπὶ τὸ τετειχισμένον ἐπὶ τοῦ στόματος πολισμάτιον. ἐκβοηθησάν-
 5 των δὲ τῶν Αἰγυπτίων ἱππεῦσί τε καὶ πεξοῖς τρισχιλίοις, γενομένης τε μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τοῖς Πέρσαις πολλῶν ἐκ τῶν νεῶν προσγεγενημένων, κυ-
 15 κλωθέντες οἱ Αἰγύπτιοι, πολλοὶ μὲν ἀπέθανον, οὐκ ὀλίγοι δ' ἐξωγρήθησαν· οἱ δὲ περιλειφθέντες εἰς τὴν πόλιν συνεδιώχθησαν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἴφικράτην συνεισπεσόντες τοῖς φρουροῦσιν ἐντὸς τῶν τει-
 20 χῶν, καὶ κρατήσαντες τοῦ φρουρίου, τοῦτο μὲν κατέσκαψαν, τοὺς δ' ἐνοικουῦντας ἐξηνδραποδίσαντο.

Μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς ἐνέπεσε στάσις, 43
 δι' ἣν τῆς ἐπιβολῆς ἐσφάλησαν. ὁ μὲν γὰρ Ἴφικράτης παρὰ τῶν αἰχμαλώτων πυθόμενος ἔρημον εἶναι τὴν Μέμφιν, ἐπικαιροτάτην οὖσαν πόλιν τῶν
 25 κατ' Αἴγυπτον, συνεβούλευεν ἑξαυτῆς ἀναπλεῖν ἐπὶ τὴν Μέμφιν πρὸ τοῦ παραγενέσθαι τὰς τῶν Αἰγυπτίων δυνάμεις· οἱ δὲ περὶ τὸν Φαρνάβαζον ᾤοντο δεῖν ἀναμένειν τὴν ὅλην δύναμιν τῶν Περσῶν· ἀσφαλεστέραν γὰρ ἔσεσθαι τὴν στρατείαν ἐπὶ τὴν
 30 Μέμφιν. τοῦ δ' Ἴφικράτους ἀξιοῦντος αὐτῷ δοθῆ-
 ναι τοὺς παρόντας μισθοφόρους, καὶ μετ' ἐκείνων ἐπαγγελλομένου κρατήσειν τῆς πόλεως, τό τε θράσος

αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρετὴν ὑπώπτευσε, μὴ κατ' ἰδίαν
 κατάσχη τὴν Αἴγυπτον. διόπερ οὐ συγχωροῦντος
 τοῦ Φαρναβάξου, ὁ Ἴφικράτης διεμαρτύρατο, λέγων
 ὡς ἂν παρῶσι τὴν ὀξύτητα τῶν καιρῶν, ἄπρακτον
 ποιήσουσι τὴν ὅλην στρατείαν. * ἐφθόνουν αὐτῶς
 καὶ διαβολὰς ἀδίκους προσῆπτον. οἱ δ' Αἰγύπτιοι
 πολλὴν ἀναστροφὴν λαβόντες, εἰς μὲν τὴν Μέμφιν
 ἐξέπεμψαν τὴν ἰκανὴν φυλακὴν, ἐπὶ δὲ τὸ πεπορ-
 θημένον πολισμάτιον πάσαις ταῖς δυνάμεσι παρα-
 γενόμενοι, καὶ πολλὰ πλεονεκτοῦντες διὰ τὴν τῶν 10
 τόπων ὀχυρότητα, συμπλοκάς ἐποιοῦντο τοῖς πολε-
 μίοις συνεχεῖς. αἰεὶ δὲ μᾶλλον ἐπισχύοντες πολλοὺς
 ἀνῆρουν τῶν Περσῶν καὶ κατεθάρρουν τῶν πο-
 λεμίων. χρονιζούσης δὲ τῆς περὶ τὸ πολισμάτιον
 τοῦτο στρατείας, καὶ τῶν ἐτησίων ἤδη γενομένων, 15
 ὁ Νείλος πληρούμενος καὶ πάντα τόπον ἐπέχων τῷ
 πλήθει τοῦ ρεύματος αἰεὶ μᾶλλον ὠχύρου τὴν Αἴ-
 γυπτον. οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἠγεμόνες, ἀντιπρα-
 τούσης αὐτοῖς τῆς περιστάσεως, ἔγνωσαν ἐκ τῆς Αἴ-
 γύπτου τὴν ἀπαλλαγὴν ποιήσασθαι. διόπερ ἐπα- 20
 νιόντων αὐτῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ γενομένης δια-
 φορᾶς τῷ Φαρναβάξῳ πρὸς τὸν Ἴφικράτην, ὑπο-
 πτεύσας ὁ Ἴφικράτης μὴ συλληφθῆ καὶ τιμωρίας τύχῃ,
 καθάπερ Κόνων ἔπαθεν ὁ Ἀθηναῖος, ἔκρινε λάθρα
 φεύγειν ἐκ τοῦ στρατοπέδου. διὸ καὶ παρασκευα- 25
 σάμενος πλοῖον ἔλαθε νυκτὸς ἀπαλλαγείς καὶ κα-
 ταπλεύσας εἰς τὰς Ἀθήνας. ὁ δὲ Φαρνάβαξος πρέ-
 σβεις ἐκπέμψας κατηγόρησε τοῦ Ἴφικράτους ὡς
 αἰτίου γεγονότος τοῦ μὴ ληφθῆναι τὴν Αἴγυ-
 πτον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοῖς μὲν Πέρσαις ἀπόκρισιν 30
 ἔδωκαν ὅτι ἂν εὕρωσιν αὐτὸν ἠδίκηκότα, κολά-
 σουσι κατὰ τὴν ἀξίαν, αὐτοὶ δὲ μετ' ὀλίγον χρόνον

στρατηγὸν κατέστησαν τὸν Ἴφικράτην ἐπὶ τὸ ναυ-
τικόν.

36 Οὐκ ἀνοίκειον δ' ἐστὶ τὰ περὶ τῆς Ἴφικράτους 44
ἀρετῆς ἱστορούμενα παραθεῖναι. οὗτος γὰρ παρα-
5 δέδοται στρατηγικὴν τε ἀγγίνοϊαν ἐσχηκέναι καὶ
πρὸς πᾶσαν ἐπίνοϊαν ἀγαθὴν φύσει κεχρησθαι δια-
φόρῳ. προσλαβόμενον οὖν αὐτὸν τὴν ἐν τῷ Περ-
σικῷ πολέμῳ πολυχρόνιον ἐμπειρίαν τῶν στρατιω-
10 τικῶν ἔργων, ἐπινοήσασθαι πολλὰ τῶν εἰς τὸν πό-
λεμον χρησίμων, καὶ μάλιστα περὶ τὸν καθοπλισμὸν
φιλοτιμηθῆναι. τῶν γὰρ Ἑλλήνων μεγάλας ἀσπίσι 2
χρωμένων καὶ διὰ τοῦτο δυσκινήτων ὄντων, συν-
εἴλε τὰς ἀσπίδας καὶ κατεσκεύασε πέλτας συμμέ-
τρους, ἐξ ἀμφοτέρων εὖ στοχασάμενος, τοῦ τε σκέ-
15 πειν ἱκανῶς τὰ σώματα καὶ τοῦ δύνασθαι τοὺς
χρωμένους ταῖς πέλταις διὰ τὴν κουφότητα παντε-
λῶς εὐκινήτους ὑπάρχειν. διὰ δὲ τῆς πείρας τῆς 3
εὐχρηστίας ἀποδοχῆς τυγγανούσης, οἱ πρότερον ἀπὸ
τῶν ἀσπίδων ὀπλῖται καλούμενοι τότε ἀπὸ τῆς
20 πέλτης πελτασταὶ μετωνομάσθησαν. ἐπὶ δὲ τοῦ δό-
ρατος καὶ τοῦ ξίφους εἰς τὸναντίον τὴν μετάθε-
σιν ἐποιήσατο· ἠΰξησε γὰρ τὰ μὲν δόρατα ἡμιολίῳ
μεγέθει, τὰ δὲ ξίφη σχεδὸν διπλάσια κατεσκεύασε.
τὴν δὲ δοκιμασίαν ἢ χρεῖα διαβεβαιουῦσα τὴν ἐπί- 4
25 νοϊαν τοῦ στρατηγοῦ τῷ τῆς πείρας ἐπιτεύγματι
δόξης ἠξίωσε. τὰς τε ὑποδέσεις τοῖς στρατιώταις
εὐλύτους καὶ κούφας ἐποίησε, τὰς μέχρι τοῦ νῦν
ἰφικρατίδας ἀπ' ἐκείνου καλουμένας. πολλὰ δὲ καὶ
ἄλλα τῶν χρησίμων εἰς τὰς στρατείας κατέδειξε,
30 περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἶη γράφειν. ἡ μὲν οὖν ἐπ'
Αἴγυπτον στρατεία τῶν Περσῶν, μεγάλης τυχοῦσα
παρασκευῆς, παρ' ἐλπίδας ἄπρακτον ἔσχε τὸ τέλος.

5 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα ταραττομένων τῶν πόλεων
 διὰ τὴν ἀσυνήθη πολιτείαν, καὶ πολλῶν ἐπανιστα-
 μένων διὰ τὴν κοινὴν ἀναρχίαν, τοῖς μὲν τὰς ὀλι-
 γαρχίας κατασκευάζουσιν ἐβοήθουν οἱ Λακεδαιμό-
 νιοι, τοῖς δὲ τῆς δημοκρατίας ἀντεχομένοις συνε- 5
 2 μάχουν οἱ Ἀθηναῖοι. ἀμφοτέραι γὰρ αἱ πόλεις
 αὐταὶ χρόνον ὀλίγον διετήρησαν τὰς σπονδάς, μετὰ
 δὲ ταῦτα συμπράττουσαι ταῖς οἰκείαις πόλεσιν ἐπο-
 λέμουν, οὐδὲν ἔτι φροντίζοντες τῆς κοινῆς συντε-
 θεΐσης εἰρήνης. διόπερ ἐν Ζακύνθῳ τοῖς ἐπὶ τῆς 10
 Λακεδαιμονίων ἐπιστασίας κυρίοις γεγυνοῦσι τοῦ πο-
 λιτεύματος ὁ δῆμος χαλεπῶς ἔχων καὶ μνησικακῶν
 ἐφυγάδευσε πάντας. * οὔτοι δὲ πρὸς Τιμόθεον τὸν
 Ἀθηναίων ἡγούμενον τοῦ ναυτικοῦ καταφυγόντες
 3 συνέπλεον αὐτῷ καὶ συνεμάχουν. τοῦτον οὖν πα- 15
 ραστησάμενοι συνεργόν, καὶ διαβιβασθέντες εἰς τὴν 37
 νῆσον ὑπ' αὐτοῦ, κατελάβοντο χωρίον ὄχυρόν παρὰ
 θάλατταν, ὃ προσηγορεύετο Ἀρκαδία. ἐκ τούτου
 δ' ὀρμώμενοι, καὶ βοηθὸν ἔχοντες τὸν Τιμόθεον,
 4 ἐκακοποιοῦν τοὺς ἐν τῇ πόλει. τῶν δὲ Ζακυνθίων 20
 τοὺς Λακεδαιμονίους ἀξιούντων βοηθῆσαι, τὸ μὲν
 πρῶτον εἰς τὰς Ἀθήνας ἀποστέιλαντες πρέσβεις
 κατηγοροῦν τοῦ Τιμοθέου· ὡς δ' ἔθεώρουν τὸν
 δῆμον ἀποκλίνοντα πρὸς τοὺς φυγάδας, συνεστή-
 σαντο ναυτικόν, καὶ πληρώσαντες τριήρεις εἴκοσι 25
 καὶ πέντε ἐξέπεμψαν τοῖς Ζακυνθίοις συμμαχίαν,
 δόντες τὴν ἡγεμονίαν Ἀριστοκράτει.

46 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις τῶν ἐκ Κερκύρας
 τινὲς φίλοι Λακεδαιμονίων ἐπαναστάντες τῷ δήμῳ,
 παρεκάλεσαν τοὺς Σπαρτιάτας ἀποστεῖλαι ναυτικὴν 30
 δύναμιν, ὑπισχνόμενοι παραδώσειν αὐτοῖς τὴν
 Κέρκυραν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, τὴν Κέρκυραν

εἰδότες μεγάλην ῥοπήν ἔχουσαν τοῖς ἀντεχομένοις
 τῆς θαλάττης, ἔσπευσαν κύριοι γενέσθαι ταύτης
 τῆς πόλεως. εὐθύς οὖν ἔπεμψαν εἰς τὴν Κέρκυραν 2
 τριῆρεις εἴκοσι καὶ δύο, τὴν ἡγεμονίαν Ἀλκίδα πα-
 5 ραδόντες. τοῦτον δὲ τὸν στόλον προσεποιήθησαν
 εἰς Σικελίαν ἀποστεῖλαι, ἵνα ὡς φίλοι προσδεχθέν-
 τες ὑπὸ τῶν Κερκυραίων κατάσχωσι τὴν πόλιν
 μετὰ τῶν φυγᾶδων. οἱ δὲ Κερκυραῖοι γνόντες τῶν 3
 Σπαρτιατῶν τὴν ἐπίνοιαν, τὴν μὲν πόλιν ἐπιμελῶς
 10 ἐφύλαττον, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας πρέσβεις ἐξέπεμ-
 ψαν περὶ βοηθείας. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ψηφισάμενοι
 βοηθεῖν τοῖς Κερκυραίοις καὶ Ζακυνθίων τοῖς φυ-
 γάσι, εἰς μὲν τὴν Ζάκυνθον ἐξέπεμψαν Κτησικλέα
 στρατηγόν, ἡγούμενον τῶν φυγᾶδων, εἰς δὲ τὴν
 15 Κέρκυραν παρεσκευάζοντο ναυτικὴν δύναμιν ἐκ-
 πέμπειν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Βοιω- 4
 τίαν Πλαταιεῖς ἀντεχόμενοι τῆς Ἀθηναίων συμμα-
 χίας μετεπέμποντο στρατιώτας, κεκριότες τοῖς
 20 Ἀθηναίοις παραδοῦναι τὴν πόλιν. ἐπὶ δὲ τούτοις
 οἱ βοιωτάρχαι χαλεπῶς διατεθέντες πρὸς τοὺς Πλα-
 ταιεῖς, καὶ σπεύδοντες φθάσαι τὴν παρὰ τῶν Ἀθη-
 ναίων συμμαχίαν, εὐθύς ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν ἀξιό-
 λογον ἤγον. παραγενόμενοι δὲ πλησίον τῆς τῶν 5
 25 Πλαταιέων πόλεως, ἀπροσδοκῆτου τῆς ἐπιθέσεως
 γενομένης, οἱ πλείστοι μὲν τῶν Πλαταιέων ἐπὶ τῆς
 χώρας καταληφθέντες ὑπὸ τῶν ἱππέων συνηρπά-
 γησαν, οἱ δὲ λοιποὶ καταφυγόντες εἰς τὴν πόλιν,
 καὶ συμμάχων ὄντες ἔρημοι, συνηναγκάσθησαν ὁμο-
 30 λογίας συνθέσθαι τοῖς πολεμίοις εὐαρέστους· ἔδει
 38 γὰρ αὐτοὺς τὰ ἐπιπλα λαβόντας ἀπελθεῖν ἐκ τῆς
 πόλεως καὶ μηκέτι τῆς Βοιωτίας ἐπιβαίνειν. μετὰ 6

δὲ ταῦτα οἱ μὲν Θηβαῖοι τὰς Πλαταιὰς κατασκάψαντες καὶ Θεσπιάς ἀλλοτριῶς πρὸς αὐτοὺς διακειμένους ἐξεπόρθησαν, οἱ δὲ Πλαταιεῖς εἰς Ἀθήνας μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν φυγόντες τῆς ἰσοπολιτείας ἔτυχον διὰ τὴν χρηστότητα τοῦ δήμου. καὶ 5 τὰ μὲν κατὰ τὴν Βοιωτίαν ἐν τούτοις ἦν.

Λακεδαιμόνιοι δὲ στρατηγὸν καταστήσαντες Μνάσιππον ἐξαπέστειλαν ἐπὶ τὴν Κερκυραν, ἔχοντα τριήρεις μὲν ἐξήκοντα καὶ πέντε, στρατιώτας δὲ χιλίους καὶ πεντακοσίους. οὗτος δὲ καταπλεύσας εἰς 10 τὴν νῆσον καὶ προσλαβόμενος τοὺς φυγάδας εἰσέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα, καὶ τεττάρων μὲν νεῶν ἐκυρίευσεν, τῶν δὲ ὑπολοίπων τριῶν νεῶν φυγούσων πρὸς τὴν γῆν, αὗται μὲν ἐνεπρήσθησαν ὑπὸ τῶν Κερκυραίων, ἵνα μὴ τοῖς πολεμίοις ὑποχείριοι 15 γένωνται. ἐνίκησεν δὲ καὶ πεξῆ τοὺς ἐπὶ τῇ γῆ λόφον τινὰ κατειλημμένους, καὶ καθόλου πολὺν φόβον τοῖς Κερκυραίοις ἐπέστησεν. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ πάλαι μὲν ἀπεστάλκεσαν Τιμόθεον τὸν Κόνωνος ἐπὶ βοήθειαν τοῖς Κερκυραίοις μετὰ νεῶν ἐξήκοντα. 20 οὗτος δὲ πρὸ τῆς συμμαχίας ταύτης πλεύσας ἐπὶ Θράκης, καὶ πολλὰς πόλεις ἐπὶ συμμαχίαν προκαλεσάμενος, προσέθηκε τριάκοντα τριήρεις. τότε δὲ καθυστερῶν τῆς τῶν Κερκυραίων συμμαχίας τὸ μὲν πρῶτον ἀπέβαλε τὴν στρατηγίαν, τοῦ δήμου 25 χαλεπῶς πρὸς αὐτὸν διατεθέντος· ὡς δὲ παρέπλευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἄγων πρέσβεων πλῆθος τῶν τὴν συμμαχίαν συντιθεμένων καὶ τριάκοντα τριήρεις προστεθεικῶς πάντα τε τὸν στόλον εὖ κατασκευακῶς πρὸς τὸν πόλεμον, μετενόησεν ὁ δῆμος 30 καὶ πάλιν αὐτῷ τὴν στρατηγίαν ἀποκατέστησεν. προσκατεσκευάζον δὲ καὶ ἄλλας τριήρεις τετταράκοντα,

ὥστε τὰς πάσας γίνεσθαι ἑκατὸν καὶ τριάκοντα·
 ἐποιοῦντο δὲ καὶ σίτου καὶ βελῶν καὶ τῶν ἄλλων
 τῶν εἰς τὸν πόλεμον χρησίμων ἀξιολόγους παρα-
 σκευάς. κατὰ δὲ τὸ παρὸν στρατηγὸν ἐλόμενοι
 5 Κτησικλέα μετὰ στρατιωτῶν πεντακοσίων ἐξέπεμ-
 ψαν βοηθήσοντα τοῖς Κερκυραίοις. οὗτος δὲ λάθρα 5
 νυκτὸς ἔλαθε τοὺς πολιορκοῦντας εἰσπλεύσας εἰς
 Κέρκυραν· καὶ καταλαβὼν τοὺς ἐν τῇ πόλει πρὸς
 μὲν ἀλλήλους στασιάζοντας, τὰ δὲ κατὰ τὸν πόλε-
 10 μον κακῶς διοικοῦντας, τὰς μὲν στάσεις διέλυσε,
 39 τῆς δὲ πόλεως πολλὴν ἐπιμέλειαν ποιησάμενος εὐ-
 θαρσεῖς ἐπόλησε τοὺς πολιορκουμένους. καὶ τὸ μὲν 6
 πρῶτον ἀπροσδοκῆτως τοῖς πολιορκοῦσιν ἐπιθέμε-
 νος ἀνείλεν αὐτῶν περὶ διακοσίους, ὕστερον δὲ
 15 μεγάλης μάχης γενομένης τὸν τε Μνάσιππον ἀνείλε
 καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους· τέλος δὲ τοὺς πολιορκ-
 οῦντας εἰς πολιορκίαν συγκλείσας μεγάλων ἐπαί-
 νων ἔτυχε. τοῦ δὲ περὶ τὴν Κέρκυραν πολέμου 7
 σχεδὸν ἤδη τέλος ἔχοντος κατέπλευσεν ὁ στόλος
 20 τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Κέρκυραν, ἔχων στρατηγούς
 Τιμόθεον καὶ Ἰφικράτην. οὗτοι δὲ τῶν καιρῶν
 ὑστερηκότες ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐπραξαν μνήμης ἄξιον,
 τριήρεσι δὲ Σικελικαῖς περιτυχόντες, ἄς Διονύσιος
 ἦν ἀπεσταλκῶς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ συμμαχίαν, ὧν
 25 ἡγούντο Κισσίδης καὶ Κρίνιππος, αὐτάνδρους εἶλον,
 οὔσας ἑννέα· τοὺς δ' ἀλόντας λαφυροπώλησαντες,
 καὶ πλείω τῶν ἐξήκοντα ταλάντων ἀθροίσαντες,
 ἐμισθοδότησαν τὴν δύναμιν. ἅμα δὲ τούτοις πρατ- 8
 τομένοις κατὰ μὲν τὴν Κύπρον Νικοκλῆς ὁ εὐνοῦ-
 30 χος ἐδολοφόνησεν Εὐαγόραν τὸν βασιλέα καὶ τῆς
 τῶν Σαλαμινίων βασιλείας ἐκυρίευσε, κατὰ δὲ τὴν
 Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς Πραϊνεστίνους παραταξάμενοι

καὶ νικῆσαντες τοὺς πλείστους τῶν ἀντιταξαμένων κατέκοψαν.

8 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀστείου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ἕξ, Μ' ρ-
 κον Φούριον καὶ Λεύκιον Φούριον, ἔτι δὲ Αὐλοῦ 5
 Ποστούμιον καὶ Λεύκιον Λουκρήτιον καὶ Μάρκον
 Φάβιον καὶ Λεύκιον Ποστούμιον. ἐπὶ δὲ τούτων
 κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἐγένοντο σεισμοὶ μεγάλοι
 καὶ κατακλυσμοὶ χώρας καὶ πόλεων ἄπιστοι· οὐ-
 δέποτε γὰρ ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις ἐγένοντο πάθη 10
 τοιαῦτα περὶ πόλεις Ἑλληνίδας, οὐδὲ τῶν πόλεων
 αὐτάνδρων ἀφανισμός, θείας τινὸς ἐνεργείας τὴν
 ἀπώλειαν καὶ φθορὰν τῶν ἀνθρώπων μηχανησαμέ-
 2 νης. ἐπέτεινε δὲ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ὁ καιρὸς·
 οὐ γὰρ ἡμέρας συνέβη γενέσθαι τὸν σεισμόν, ἐν ᾗ δυ- 15
 νατὸν ἦν τοὺς κινδυνεύοντας βοηθεῖν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ
 νυκτὸς τοῦ πάθους συμβάντος αἱ μὲν οἰκίαι διὰ τὸ
 μέγεθος τοῦ σεισμοῦ καταρριπτούμεναι συνεχέοντο,
 οἱ δὲ ἄνθρωποι διὰ τε τὸ σκότος καὶ διὰ τὸ τῆς πε-
 ριστάσεως ἀπροσδόκητον καὶ παράδοξον ἀδυνατῶς 20
 3 εἶχον ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς σωτηρίας. οἱ μὲν οὖν
 πλείους ἐναποληφθέντες τοῖς πτώμασι τῶν οἰκιῶν 40
 ἠφανίσθησαν· ἐπιλαβούσης δ' ἡμέρας τινὲς ἐξεπή-
 δων ἐκ τῶν οἰκιῶν, καὶ δόξαντες ἐκπεφυγῆναι τὸν
 κίνδυνον μείζονι καὶ παραδοξοτέρῳ συμφορᾷ πε- 25
 ριέπεσον· τῆς γὰρ θαλάττης μετεωρισθείσης ἐπὶ
 πολὺ καὶ κύματος ὑψηλοῦ ἔξαιρομένου κατεκλύσθη-
 σαν ἅπαντες σὺν ταῖς πατρίσιν ἀφανισθέντες. ἐγένε-
 νετο δὲ τοῦτο τὸ πάθος τῆς Ἀχαΐας περὶ δύο πό-
 λεις, Ἑλίκην τε καὶ Βοῦραν, ὧν τὴν Ἑλίκην συνέ- 30
 βαινε μέγιστον τῶν κατὰ τὴν Ἀχαΐαν πόλεων ἔχειν
 4 ἀξίωμα πρὸ τοῦ σεισμοῦ. περὶ δὲ τῶν συμπτωμάτων

μεγάλης οὔσης ζητήσεως, οἱ μὲν φυσικοὶ πειρῶν-
 ται τὰς αἰτίας τῶν τοιούτων παθῶν οὐκ εἰς τὸ
 θεῖον ἀναφέρειν, ἀλλ' εἰς φυσικάς τινὰς καὶ κα-
 τηναγκασμένας περιστάσεις, οἱ δ' εὐσεβῶς διακεί-
 5 μνοι πρὸς τὸ θεῖον πιθανὰς τινὰς αἰτίας ἀποδι-
 δοῦσι τοῦ συμβάντος, ὡς διὰ θεῶν μῆνιν γεγενη-
 μένης τῆς συμφορᾶς τοῖς εἰς τὸ θεῖον ἀσεβήσασι·
 περὶ ὧν καὶ ἡμεῖς ἀκριβῶς ἀναγράψαι πειρασόμεθα
 ἐν τῇ κατὰ μέρος ἱστορίᾳ. κατὰ τὴν Ἰωνίαν ἐννέα 49
 10 πόλεις εἰώθεσαν κοινὴν ποιεῖσθαι σύνοδον τὴν
 τῶν Πανιωνίων, καὶ θυσίας συνθύειν ἀρχαίας καὶ
 μεγάλας Ποσειδῶνι περὶ τὴν ὀνομαζομένην Μυκά-
 λην ἐν ἐρήμῳ τόπῳ. ὕστερον δὲ πολέμων γενομέ-
 νων περὶ τούτους τοὺς τόπους οὐ δυνάμενοι ποιεῖν
 15 τὰ Πανιώνια, μετέθεσαν τὴν πανήγυριν εἰς ἀσφαλῆ
 τόπον, ὃς ἦν πλησίον τῆς Ἐφέσου. πέμπαντες δὲ
 θεωροὺς Πυθῶδε, χρησμοὺς ἔλαβον ἀφιδρύματα
 λαβεῖν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ προγονικῶν αὐτοῖς
 βωμῶν ἐξ Ἑλικῆς τῆς ἐν τῷ τότε μὲν Ἰωνίας, νῦν
 20 δὲ Ἀχαΐας καλουμένης. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες κατὰ τὸν 2
 χρησμὸν ἐπεμψαν εἰς Ἀχαΐαν τοὺς ληφομένους τὰ
 ἀφιδρύματα· οὗτοι δὲ πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν
 διαλεχθέντες ἐπεισαν διδόναι τὰ ἀξιούμενα. οἱ δὲ
 τὴν Ἑλικὴν οἰκοῦντες, ἔχοντες παλαιὸν λόγιον ὅτι
 25 τότε κινδυνεύουσιν ὅταν Ἴωνες ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ
 Ποσειδῶνος θύσωσιν, ἀναλογιζόμενοι τὸν χρησμὸν
 ἀντέλεγον τοῖς Ἴωσι περὶ τῶν ἀφιδρυμάτων, λέγον-
 τες μὴ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλ' ἴδιον αὐτῶν εἶναι
 τὸ τέμενος· συνέπραττον δὲ τούτοις καὶ οἱ τὴν Βου-
 30 ραν οἰκοῦντες. τῶν δὲ Ἀχαιῶν κοινῶ δόγματι 3
 συγχωρησάντων, οἱ μὲν Ἴωνες ἔθυσαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ
 41 τοῦ Ποσειδῶνος κατὰ τὸν χρησμὸν, οἱ δ' Ἑλικεῖς

τὰ θύματα διαρρίψαντες τῶν Ἰώνων τοὺς τε θεω-
 ροὺς συνήρπασαν ἠσέβησάν τε εἰς τὸ θεῖον. ἀνθ'
 ὧν φασι μηνίσαντα τὸν Ποσειδῶνα διὰ τοῦ σεισμοῦ
 καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τὰς ἀσεβούσας πόλεις λυμή-
 4 νασθαι. τοῦ δ' ἐκ Ποσειδῶνος γεγονέναι τὴν μῆ- 5
 νιν ταῖς πόλεσιν φασιν ἐμφανεῖς ἀποδείξεις ὑπάρ-
 χειν διὰ τὸ τῶν σεισμῶν καὶ τῶν κατακλυσμῶν
 τοῦτον τὸν θεὸν ἔχειν διειληφθαι τὴν ἐξουσίαν,
 καὶ διὰ τὸ δοκεῖν τὸ παλαιὸν τὴν Πελοπόννησον
 οἰκητήριον γεγονέναι Ποσειδῶνος, καὶ τὴν χώραν 10
 ταύτην ὥσπερ ἱερὰν τοῦ Ποσειδῶνος νομίζεσθαι,
 καὶ τὸ σύνολον πάσας τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις
 μάλιστα τῶν ἀθανάτων τὸν θεὸν τιμᾶν τοῦτον.
 5 πρὸς δὲ τούτοις τὴν Πελοπόννησον κατὰ βάρους
 ἔχειν μεγάλα κοιλώματα καὶ συστάσεις ὑδάτων να- 15
 ματιαίων μεγάλας. εἶναι γὰρ ἐν αὐτῇ δύο ποτα-
 μούς φανεροὺς ῥέοντας ὑπὸ γῆν· ὃ τε γὰρ περὶ
 Φευεὸν ποταμὸς εἰς τὴν γῆν καταδυόμενος ἐν τοῖς
 προτέροις χρόνοις ἠφανίζετο, τῶν κατὰ γῆς ἀντρων
 αὐτὸν ὑποδεχομένων, ὃ τε περὶ τὸ Στύμφιον εἰς 20
 τι χάσμα καταδυόμενος ἐπὶ διακοσίους σταδίους φέ-
 ρεται κεκρυμμένος κατὰ γῆς καὶ παρὰ τὴν τῶν Ἀρ-
 3 γείων πόλιν ἐξίησι. πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις λέγουσιν
 ὅτι πλὴν τῶν ἀσεβησάντων οὐδεὶς ἄλλος περιέπεσε
 τῇ συμφορᾷ. καὶ περὶ μὲν τῶν γενομένων σεισμῶν 25
 καὶ κατακλυσμῶν ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσιν.
 0 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀλκισθένους Ῥω-
 μαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν
 ὀκτώ, Λεύκιον Οὐαλέριον καὶ Πόπλιον Ἄγκον, ἐτι
 δὲ Γάιον Τερέντιον καὶ Λεύκιον Μενήνιον, πρὸς 30
 δὲ τούτοις Γάιον Σουλπίκιον καὶ Τίτον Παπίριον
 καὶ Λεύκιον Αἰμίλιον καὶ Φάβιον Μάρκον, παρὰ

δὲ Ἡλείοις ὀλυμπιάς. ἤχθη δευτέρα πρὸς ταῖς ἑκα-
 τόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δάμων Θούριος. ἐπὶ 2
 δὲ τούτων, Λακεδαιμονίων ἔτη σχεδὸν πεντακόσια
 τῆς Ἑλλάδος ἐχόντων τὴν ἡγεμονίαν, τὸ θεῖον προε-
 5 σήμαινεν αὐτοῖς τῆς ἀρχῆς τὴν ἀποβολήν. ὥφθη
 μὲν γὰρ κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐπὶ πολλὰς νύκτας λαμ-
 42 πὰς μεγάλη καομένη, ἀπὸ τοῦ σχήματος ὀνομασθεῖσα
 πυρρίνη δοκίς· μικρὸν δ' ὕστερον ἠττηθέντες οἱ
 Σπαρτιαῖται παραδόξως μεγάλη μάχη τὴν ἡγεμονίαν
 10 ἀπέβαλον ἀνεπιπτώτως. ἐνιοὶ δὲ τῶν φυσικῶν τὴν 3
 γένεσιν τῆς λαμπάδος εἰς φυσικὰς αἰτίας ἀνέφερον,
 ἀποφαινόμενοι τὰ τοιαῦτα φαντάσματα κατηναγκα-
 σμένως γίνεσθαι χρόνοις ὠρισμένοις, καὶ περὶ τῶν
 τοιούτων τοὺς τε ἐν Βαβυλῶνι Χαλδαίους καὶ τοὺς
 15 ἄλλους ἀστρολόγους ποιουμένους προρρήσεις ἐναρ-
 γεῖς ἐπιτυγχάνειν· τοὺς δὲ μὴ θαυμάζειν ὅταν γέ-
 νηται τι τοιοῦτον, ἀλλ' ἐὰν μὴ γένηται κατὰ τὰς
 ἰδίαις ἐκάστων περιόδους, αἰωνίοις κινήσεσι καὶ φο-
 ραῖς ὠρισμέναις τῶν συντελουμένων. τὴν δ' οὖν
 20 λαμπάδα τοσαύτην ἐσχηκέναι λαμπρότητα καὶ δύ-
 ναιμιν τοῦ φωτὸς ὥστ' ἐπὶ τῆς γῆς σκιάς ποιεῖν
 παραπλησίαις τῇ σελήνῃ. κατὰ δὲ τούτους τοὺς 4
 χρόνους Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς ὀργῶν πάλιν τα-
 ραττομένην τὴν Ἑλλάδα πρέσβεις ἀπέστειλε, πα-
 25 ρακαλῶν συλλύεσθαι τοὺς ἐμφυλίους πολέμους καὶ
 συνθέσθαι κοινὴν εἰρήνην κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἃς
 πρότερον ἤσαν πεποιημένοι. τῶν δὲ Ἑλλήνων πάν-
 των ἀσμένως προσδεξαμένων τοὺς λόγους, συνέ-
 30 θευτο κοινὴν εἰρήνην αἱ πόλεις πᾶσαι πλὴν Θη-
 βαίων· Θηβαῖοι γὰρ μόνοι, τὴν Βοιωτίαν ὑπὸ μίαν
 ἄγοντες συντέλειαν, οὐ προσεδέχθησαν ὑπὸ τῶν
 Ἑλλήνων διὰ τὸ πᾶσιν ἀρέσκειν κατὰ πόλιν γίνεσθαι

τοὺς ὄρκους καὶ τὰς σπονδάς. διόπερ ἔκσπονδοι
 γενηθέντες ὥσπερ καὶ πρότερον, συνείχον τὴν Βοι-
 5 ωτίαν ἐν τῇ καθ' αὐτοὺς μιᾷ συντελείᾳ. ἐπὶ δὲ
 τούτοις οἱ Λακεδαιμόνιοι παροξυνθέντες ἔγνωσαν
 μεγάλην δυνάμει στρατεύειν ἐπ' αὐτούς, ὡς κοινούς 5
 πολεμίους· σφόδρα γὰρ ὑφεωρῶντο τὴν αὔξησιν
 αὐτῶν, μήποτε τῆς ὅλης Βοιωτίας ἠγούμενοι τὴν
 ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης καταλύσωσιν, ἐπιλαβόμενοι
 καιροῦ. ἐν τε γὰρ τοῖς γυμνασίοις συνεχῶς δια-
 τρίβοντες εὖρωστοι τοῖς σώμασιν ὑπῆρχον, καὶ 10
 φύσει φιλοπόλεμοι καθεστῶτες οὐδενὸς ἔθνους Ἑλ-
 6 ληνικοῦ ταῖς ἀνδρείαις ἐλείποντο. εἶχον δὲ καὶ ἠγε-
 μόνας ἐπιφανεῖς ταῖς ἀρεταῖς πολλοὺς μὲν καὶ ἄλ-
 λους, μεγίστους δὲ τρεῖς, Ἐπαμεινώνδαν καὶ Γορ-
 γίδαν, ἔτι δὲ καὶ Πελοπίδαν· ἥ τε πόλις τῶν 15
 Θηβαίων διὰ τῆς τῶν προγόνων ἐπιφανείας ἐν τοῖς
 ἡρωικοῖς χρόνοις φρονήματος ἦν πλήρης καὶ μεγά-
 λων ὠρέγετο πραγμάτων. κατὰ μὲν οὖν τοῦτον
 τὸν ἐνιαυτὸν οἱ Λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο πρὸς
 τὸν πόλεμον καὶ δυνάμεις κατέλεγον τὰς μὲν πο- 20
 λιτικάς, τὰς δὲ παρὰ τῶν συμμαχῶν.

51 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φρασικλείδου Ῥωμαῖοι 43
 κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ὀκτώ, Πό-
 πλιον Μάνλιον καὶ Γάιον Ἐρενούκιον καὶ Γάιον
 Σέξτον καὶ Τιβέριον Ἰούλιον, ἔτι δὲ Λεύκιον Ἀλ- 25
 βίνιον καὶ Πόπλιον Τρεβώνιον καὶ Γάιον Μάλλιον,
 πρὸς δὲ τούτοις Λεύκιον Ἀνθέστιον. ἐπὶ δὲ τού-
 των οἱ μὲν Θηβαῖοι ἔκσπονδοι γεγονότες ἠναγκά-
 σθησαν ἀναδέξασθαι μόνοι τὸν πρὸς Λακεδαιμο-
 νίους πόλεμον· οὐδεμιᾷ γὰρ ἐξῆν πόλει συμμαχῆσαι 30
 2 διὰ τὸ πάσας συντεθεῖσθαι τὴν κοινὴν εἰρήνην. οἱ
 δὲ Λακεδαιμόνιοι, μονωθέντων τῶν Θηβαίων, ἔκριναν

πολεμεῖν αὐτοῖς καὶ τὰς Θήβας ἔξανδραποδίσασθαι.
 φανεραῶς δὲ οὔσης τῆς τῶν Λακεδαιμονίων παρα-
 σκευῆς, καὶ τῶν Θηβαίων ἐρήμων ὄντων συμμα-
 χων, ἅπαντες ὑπελάμβανον αὐτοὺς ῥαδίως ὑπὸ τῶν
 5 Σπαρτιατῶν καταπολεμηθῆναι. διόπερ οἱ μὲν εὐ- 3
 νοϊκῶς ἔχοντες τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Θηβαίους
 συνήλθουσαν αὐτοῖς ἐπὶ ταῖς προσδοκωμέναις συμφο-
 ραῖς, οἱ δ' ἄλλοτριῶς ἔχοντες περιχαρεῖς ἦσαν, ὡς
 αὐτίκα μάλα τῶν Θηβαίων ἔξανδραποδισθησομένων.
 10 τέλος δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι πολλὴν δύναμιν παρα-
 σκευασάμενοι παρέδωκαν αὐτὴν Κλεομβρότῳ τῷ
 βασιλεῖ, καὶ πρῶτον μὲν προαπέστειλαν πρέσβεις
 εἰς Θήβας, προστάττοντες ἀπάσας τὰς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ
 πόλεις εἶναι αὐτονόμους, Πλαταιᾶς δὲ καὶ Θεσπιάς
 15 οἰκίζεῖν καὶ τὴν χώραν τοῖς πρότερον γεγενημένοις κυ-
 ρίοις ἀποκαταστήσαι. ἀποκρίναμένων δὲ τῶν Θη- 4
 βαίων ὡς οὐτ' αὐτοὶ πολυπραγμονοῦσι τι τῶν κατὰ
 τὴν Λακωνικὴν οὐτ' ἐκείνοις ἄπτεσθαι προσήκειν
 τῆς Βοιωτίας, γενομένων δὲ τοιούτων ἀποκρίσεων
 20 οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν Κλεομβρότον εὐθύς ἐξέπεμ-
 ψαν μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὰς Θήβας· οἱ δὲ τῶν
 Λακεδαιμονίων σύμμαχοι προθύμως εἶχον εἰς τὸν
 πόλεμον, ἐλπίζοντες μὴτ' ἀγῶνα μῆτε μάχην ἔσε-
 σθαι, ἀλλ' ἀκουτὶ τῶν Βοιωτῶν κρατήσῃν. οὗτοι 52
 25 μὲν οὖν προάγοντες ὡς ἤκουσαν εἰς Κορώνειαν, κατε-
 στρατοπέδευσαν καὶ τοὺς καθυστεροῦντας τῶν συμ-
 μάχων ἀνέμενον. οἱ δὲ Θηβαῖοι διὰ τὴν παρουσίαν
 τῶν πολεμίων ἐψηφίσαντο τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας,
 εἰς Ἀθήνας ὑπεκθέσθαι, αὐτοὶ δ' Ἐπαμεινώνδαν
 30 στρατηγὸν ἐλόμενοι τούτῳ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον
 ἐπέτρεψαν, συμπαρόντων αὐτῷ βοιωταρχῶν ἑξ. ὁ 2
 δ' Ἐπαμεινώνδας πανδημὲν τοὺς Θηβαίους τοὺς ἐν

ἡλικία στρατείας ὄντας καταλέξας εἰς τὴν μάχην καὶ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν τοὺς εὐθέτους, προῆγε τὴν δύναμιν ἐκ τῶν Θηβῶν, ἔχων τοὺς σύμπαντας οὐ 44
 3 πλείους τῶν ἑξακισχιλίων. κατὰ δὲ τὴν τῆς πόλεως ἔξοδον τῶν στρατιωτῶν πολλοῖς ἔδοξε δυσχερῆ ση- 5
 μεία φανῆναι τῷ στρατοπέδῳ. περὶ γὰρ τὰς πύλας ἀπήντησε τοῖς περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν κῆρυξ τυ-
 φλὸν ἄνδρα ἀποδεδρακότα κομίζων, καὶ καθάπερ ἦν εἰδισμένον, ἀνηγόρευε κηρύττων μῆτ' ἐξάγειν
 Θήβηθεν μῆτ' ἀφανίζειν, ἀλλ' ἀπάγοντα πάλιν 10
 4 ἀνασώζειν. οἱ μὲν οὖν πρεσβύτεροι τῶν ἀκουόν-
 των τοῦ κήρυκος οἰωνὸν ἐποιοῦντο τοῦ μέλλοντος, οἱ δὲ νεώτεροι ἡσυχίαν εἶχον, ἵνα μὴ δόξωσι διὰ
 δειλίαν ἀποτρέπειν τὸν Ἐπαμεινώνδαν τῆς στρα-
 τείας. ὁ δ' Ἐπαμεινώνδας πρὸς τοὺς λέγοντας 15
 προσέχειν δεῖν τοῖς οἰωνοῖς εἶπεν,

εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

5 ταύτῃ δὲ τῇ παρρησίᾳ καταπληξαμένου τοῦ Ἐπα-
 μεινώνδου τοὺς εὐλαβῶς ἔχοντας, ἕτερος οἰωνὸς ἐφάνη
 6 δυσχερέστερος τοῦ προτέρου. ὁ γὰρ γρα- 20
 ματεὺς προῆγεν ἔχων δόρυ καὶ ταινίαν ἐπ' αὐτῷ,
 καὶ προεσήμαινε τὸ παραγγελλόμενον ὑπὸ τῶν ἡγε-
 μόνων· πνεύματος δὲ γενομένου συνέβη τὴν ται-
 νίαν ἀποσπασθῆναι περὶ τινα στήλην ἐφεστῶσαν
 τάφῳ· ἦσαν δὲ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τεθαμμένοι τι- 25
 νες Λακεδαιμόνιοι καὶ Πελοποννήσιοι, οἱ μετ' Ἀγη-
 6 σιλίου στρατεύσαντες ἐτελεύτησαν. τῶν δὲ πρε-
 σβυτέρων τινὲς πάλιν ἐντυχόντες διεμαρτύραντο μὴ
 προάγειν τὴν δύναμιν, φανερώς τῶν θεῶν κωλυ-
 ὄντων· ὁ δ' οὐδὲν αὐτοῖς ἀποκριθεὶς προῆγε τὸ 30
 στρατόπεδον, ἡγούμενος τὸν ὑπὲρ τῶν καλῶν λο-
 γισμὸν καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν δικαίων μνήμην αἵρετω-

τέραν εἶναι τῶν παρόντων σημείων. ὁ μὲν οὖν 7
 Ἐπαμεινώνδας περιλοσοφηκῶς καὶ τοῖς ἐν παιδείᾳ
 λογισμοῖς ἐμφρόνως χρησάμενος παραυτίκα μὲν ὑπὸ
 πολλῶν μέμψεως ἔτυχεν, ὕστερον δὲ διὰ τῶν κα-
 5 τορθωμάτων δόξας στρατηγικῇ συνέσει διαφέρειν
 μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος ἐγένετο τῇ πατρίδι. εὐ-
 θὺς γὰρ προαγαγὼν τὴν δύναμιν, καὶ προκαταλα-
 βόμενος τὰ περὶ τὴν Κορώνειαν στενά, κατεστρα-
 τοπέδευσεν.

10 Ὁ δὲ Κλεόμβροτος πυθόμενος τοὺς πολεμίους 53
 προκατειληφέναι τὰς παρόδους, τὸ μὲν ταύτῃ ποι-
 εῖσθαι τὴν διεξοδὸν ἀπέγνω, πορευθεὶς δὲ διὰ τῆς
 Φωκίδος, καὶ διεξελθὼν τὴν παραθαλαττίαν ὁδὸν
 χαλεπὴν οὔσαν, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Βοιωτίαν ἀκιν-
 15 δύνως· ἐν παρόδῳ δὲ τινα τῶν πολισματίων χει-
 ρωσάμενος καὶ τριήρων ἐγκρατῆς ἐγένετο. μετὰ 2
 δὲ ταῦτα καταντήσας εἰς τὰ καλούμενα Λεῦκτρα
 κατεστρατοπέδευσε καὶ τοὺς στρατιώτας ἐκ τῆς ὁδοι-
 πορίας ἀνελάμβανεν. οἱ δὲ Βοιωτοὶ προάγοντες ἐπὶ
 20 τοὺς πολεμίους, ὡς ἤγγισαν αὐτοῖς καὶ λόφους τι-
 νὰς ὑπερβαλόντες ἄφνω κατενόησαν τοὺς Λακεδαι-
 μονίους ἐπέχοντας ἅπαν τὸ Λευκτρικὸν πεδῖον, κα-
 25 τεπλάγησαν ἰδόντες τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως. συν-
 3 εδρευσάντων δὲ τῶν βοιωταρχῶν καὶ βουλευομένων
 πότερον χρῆ μένειν καὶ πρὸς πολλαπλασίονα δύ-
 ναμιν διαγωνίζεσθαι ἢ τὴν ἀναχώρησιν ποιησάμε-
 νοι ἐν τόποις δεξιοῖς συστήσονται τὴν μάχην, ἔτυ-
 χον αἱ γνώμαι τῶν ἡγεμόνων ἴσαι γενόμεναι. ἔξ
 γὰρ ὄντων βοιωταρχῶν τρεῖς μὲν ᾤοντο δεῖν ἀπά-
 30 ρειν τὴν δύναμιν, τρεῖς δὲ μένειν καὶ διαγωνίζε-
 σθαι, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας συνεξαριθμού-
 μενος. ἀπορίας δ' οὔσης μεγάλης καὶ δυσκρίτου

τῶν βοιωταρχῶν ὁ ἕβδομος ἦκεν, ὃν πείσας Ἐπαμεινῶνδας ὁμόψηφον ἑαυτῷ γενέσθαι ἐπροτέρησε τῆς γνώμης. ὁ μὲν οὖν ὑπὲρ τῶν ὄλων ἀγῶν τοῦ
 4 του τρόπου ἐκυρώθη. ὁ δ' Ἐπαμεινῶνδας ὄρων τοὺς στρατιώτας δεισιδαιμονοῦντας ἐπὶ τοῖς γενο-⁵
 νόσι σημείοις, ἐφιλοτιμεῖτο διὰ τῆς ἰδίας ἐπινοίας καὶ στρατηγίας μεταθεῖναι τὰς τοῦ πλήθους εὐλαβείας. διόπερ τινῶν προσφάτως παραγεγονότων ἐκ
 Θηβῶν ἐπεισεν εἰπεῖν ὅτι τὰ κατὰ τὸν νεὼν τοῦ
 Ἡρακλέους ὄπλα παραδόξως ἀφανῆ γέγονε, καὶ λό-¹⁰
 γος ἐν ταῖς Θήβαις διαδέδοται ὡς τῶν ἡρώων τῶν ἀρχαίων ἀνειληφότων αὐτὰ καὶ βοηθεῖν τοῖς Βοιωτοῖς ἀπεληλυθότων. ἄλλον δὲ κατέστησεν ὡς ἀπὸ
 Τροφωνίου προσφάτως ἀναβεβηκότα καὶ λέγοντα διότι προστέταχεν ὁ θεὸς αὐτοῖς, ὅταν ἐν Λεύκτροις¹⁵
 νικήσωσιν, ἀγῶνα τιθέναι Διὶ βασιλεῖ στεφανίτην· ἀφ' οὗ δὴ Βοιωτοὶ ταύτην ποιοῦσι τὴν πανήγυριν ἐν Λεβαδείᾳ.

54 Συνήργησε δὲ πρὸς ταύτην τὴν ἐπίνοιαν Λεανδρίδας ὁ Σπαρτιάτης, πεφευγὼς μὲν ἐκ Λακεδαι-²⁰
 μονος, τότε δὲ συστρατεύων Θηβαίοις. οὗτος γὰρ ἐν ἐκκλησίᾳ προαχθεὶς ἀπεφήνατο παλαιὸν εἶναι λόγιον τοῖς Σπαρτιάταις ὅτι τότε τὴν ἡγεμονίαν ἀποβαλοῦσιν ὅταν ἐν Λεύκτροις ὑπὸ Θηβαίων ἡττηθῶσι. προσῆλθον δὲ τῷ Ἐπαμεινῶνδᾳ καὶ χρησιμο-²⁵
 λόγοι τινὲς ἐγκώριοι, λέγοντες ὅτι περὶ τὸν τάφον τῶν Λεύκτρου καὶ Σκεδάσου θυγατέρων μεγάλη συμφορᾶ δεῖ περιπεσεῖν Λακεδαιμονίους διὰ τοιαύ-
 2 τας αἰτίας. Λεῦκτρος ἦν, ἀφ' οὗ τὸ πεδίου τοῦτο ἔσχε τὴν προσηγορίαν. τούτου θυγατέρας καὶ Σκε-³⁰
 δάσου τινὸς ὁμοίως κόρας πρέσβεις Λακεδαιμονίων ἐβιάσαντο· αἱ δὲ ὑβρισθεῖσαι τὴν συμφορὰν οὐκ

ἐνέγκασαι, τῇ πατρίδι τῇ πεμφάσῃ τοὺς ὑβριστὰς
 καταρασάμεναι τὸν βίον αὐτοχειρῶς κατέστρεψαν.
 πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων τοιούτων λεγομένων, καὶ τοῦ 4
 46 Ἐπαμεινώνδου συναγαγόντος ἐκκλησίαν καὶ τοὺς
 15 στρατιώτας τοῖς οἰκείοις λόγοις προτρεψαμένου πρὸς
 τὸν ἀγῶνα, πάντες μετέθεντο τὰς γνώμας, καὶ τῆς
 μὲν δεισιδαιμονίας ἀπελύθησαν, πρὸς δὲ τὴν μά-
 χην εὐθαρσεῖς ταῖς ψυχαῖς κατέστησαν. ἦλθε δὲ 5
 καὶ συμμαχία κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν τοῖς Θηβαίοις
 10 παρὰ Θετταλῶν, πεζοὶ μὲν χίλιοι καὶ πεντακόσιοι,
 ἵππεῖς δὲ πεντακόσιοι, ὧν ἠγεῖτο Ἰάσων. οὗτος
 ἔπεισε τοὺς τε Βοιωτοὺς καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους
 ἀνοχὰς ποιήσασθαι καὶ τὰ παράλογα τῆς τύχης
 εὐλαβηθῆναι. γενομένων δὲ τῶν σπονδῶν Κλεόμ- 6
 15 βροτος ἀνέξευξε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐκ τῆς Βοιω-
 τίας, καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ ἄλλη δύναμις μεγάλη
 Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων ἡγουμένου Ἀρ-
 χιδάμου τοῦ Ἀγησιλάου. οἱ γὰρ Σπαρτιᾶται θεω-
 ροῦντες τὴν ἐτοιμότητα τῶν Βοιωτῶν, καὶ τὸ θρά-
 20 σος καὶ τὴν ἀπόνοιαν εὐλαβούμενοι, τὴν δευτέραν
 ἀπεστάλκεσαν δύναμιν, ἵνα τῷ πλήθει τῶν ἀγω-
 νιζομένων περιγένωνται τῆς τῶν πολεμίων τόλμης.
 συνελθουσῶν δ' εἰς ταῦτὸ τῶν δυνάμεων αἰσχρὸν 7
 εἶναι ὑπέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι δεδιέναι τὰς τῶν
 25 Βοιωτῶν ἀρετάς. διόπερ τὰς σπονδὰς παρ' οὐδὲν
 ἠγησάμενοι μετὰ πολλῆς προθυμίας ἀνέκαμψαν εἰς
 Λεῦκτρα. ἐτοίμων δ' ὄντων καὶ τῶν Βοιωτῶν πρὸς
 τὴν μάχην, ἐξέταττον ἀμφοτέροι τὰς δυνάμεις.

Καὶ παρὰ μὲν τοῖς Λακεδαιμονίοις οἱ ἀφ' Ἡρα- 55
 30 κλέους γεγονότες ἠγεμόνες ἐτάχθησαν ἐπὶ τῶν κε-
 ράτων, Κλεόμβροτος τε ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀρχίδαμος
 ὁ Ἀγησιλάου τοῦ βασιλέως υἱός, παρὰ δὲ τοῖς

Βοιωτοῖς Ἐπαμεινώνδας ἰδίᾳ τινὶ καὶ περιττῇ τάξει
 χρησάμενος διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας περιεποιήσατο
 2 τὴν περιβόητον νίκην. ἐκλεξάμενος γὰρ ἐξ ἀπάσης
 τῆς δυνάμεως τοὺς ἀρίστους ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος
 ἔστησε, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς ἔμελλε διαγωνίζεσθαι·
 τοὺς δ' ἀσθενεστάτους ἐπὶ τὸ ἕτερον κέρας τάξας
 παρήγγειλεν αὐτοῖς φυγομαχεῖν καὶ κατὰ τὴν ἔφο-
 δον τῶν πολεμίων ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ὑποχωρεῖν.
 διὸ καὶ λοξὴν ποιήσας τὴν φάλαγγα, τῷ τοὺς ἐπι-
 3 λέκτους ἔχοντι κέρατι ἔγνω κρίνειν τὴν μάχην. ὥς 10
 δ' αἱ τε σάλπιγγες ἐσήμαινον παρ' ἀμφοτέροις τὸ
 πολεμικὸν καὶ κατὰ τὴν πρώτην ὁρμὴν συνηλάλα-
 ξαν αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τοῖς κέρα-
 σιν ἀμφοτέροις ἐπήγον μνηοειδῆς τὸ σχῆμα τῆς
 φάλαγγος πεποιηκότες, οἱ δὲ Βοιωτοὶ τῷ μὲν ἑτέρῳ 15
 κέρατι ὑπεχώρουν, τῷ δὲ ἑτέρῳ δρόμῳ συνηπτον
 4 τοῖς πολεμίοις. ὥς δὲ συνηψαν ἀλλήλοις εἰς χεῖ-
 ρας, τὸ μὲν πρῶτον ἐκθύμως ἀμφοτέρων ἀγωνιζο-
 μένων ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν
 περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν διὰ τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν 20
 πικρότητα τῆς τάξεως πλεονεκτούντων πολλοὶ τῶν
 Πελοποννησίων ἀνηροῦντο. οὐ γὰρ ὑπέμενον ὑπε-
 νέγκαι τὸ βᾶρος τῆς τῶν ἐπιλέκτων ἀνδραγαθίας,
 ἀλλὰ τῶν ἀντιστάντων οἱ μὲν ἐπιπτον, οἱ δὲ κατε-
 τραυματίζοντο, πάσας τὰς πληγὰς ἐναντίας λαμβά- 25
 5 νοντες. ἕως μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων
 Κλεόμβροτος ἔξη, πολλοὺς ἔχων τοὺς συνασπίζον-
 τας καὶ προθύμως πρὸ αὐτοῦ ἀποθνήσκοντας, ἀδη-
 λος ἦν ἡ ῥοπή τῆς νίκης· ἐπεὶ δ' οὗτος πάντα
 κίνδυνον ὑπομένων οὐκ ἠδύνατο βιάσασθαι τοὺς 30
 ἀνθεστηκότας, ἥρωικῶς δὲ μαχόμενος καὶ πολλοῖς
 τραύμασι περιπεσὼν ἐτελεύτησε, τότε συνδρομῆς

γενομένης περὶ τοῦ πτώματος νεκρῶν πλήθος ἐσω-
 ρεύθη. ἀναρχίας δὲ γενομένης περὶ τὸ κέρας, οἱ 56
 μὲν περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν βαρεῖς ἐγκείμενοι τοῖς
 Λακεδαιμονίοις τὸ μὲν πρῶτον τῇ βίᾳ βραχὺ προέ-
 5 ὤσαν ἐκ τῆς τάξεως τοὺς πολεμίους, οἱ δὲ Λακε-
 δαιμόνιοι περὶ τοῦ βασιλέως ἀγωνισάμενοι λαμ-
 πρῶς τοῦ μὲν σώματος ἐγκρατεῖς ἐγένοντο, τῆς δὲ
 νίκης οὐκ ἴσχυσαν ἐφικέσθαι. τῶν γὰρ ἐπιλέκτων
 ὑπερβαλλομένων ταῖς ἀνδραγαθίαις, καὶ τῆς ἀρε-
 10 τῆς καὶ παρακλήσεως Ἐπαμεινώνδου πολλὰ συμ-
 βαλλομένης, μόγις ἐβιάσθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι,
 καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀναχωροῦντες τὴν τάξιν διέ-
 λυον, τὸ δὲ τελευταῖον πολλῶν ἀναιρουμένων, τοῦ
 δὲ παραγγέλλοντος ἡγεμόνος τετελευτηκότος, ἐγέ-
 15 νετο παντελῆς τροπὴ τοῦ στρατοπέδου. οἱ δὲ περὶ 2
 τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἐπικείμενοι τοῖς φεύγουσι καὶ
 πολλοὺς τῶν ἐναντίων κατακόψαντες ἀπηνέγκαντο
 νίκην ἐπιφανεστάτην. συμβαλόντες γὰρ τοῖς ἀρί-
 στοῖς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοῖς ὀλίγοις τῶν πολλα-
 20 πλασίων παραδόξως περιγεγόμενοι, μεγάλην δόξαν
 ἐπ' ἀνδρείᾳ κατεκτήσαντο. μεγίστων δ' ἐπαίνων
 ὁ στρατηγὸς Ἐπαμεινώνδας ἠξιώθη, διὰ τῆς ἰδίας
 ἀνδρείας μάλιστα καὶ στρατηγικῆς συνέσεως τοὺς
 ἀνικητούς ἡγεμόνας τῆς Ἑλλάδος κατηγωνισμένος.
 25 ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν Λακεδαιμονίων οὐκ ἐλάτ- 3
 τους τῶν τετρακισχιλίων, τῶν δὲ Βοιωτῶν περὶ
 τριακοσίους. μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τε τῆς τῶν νεκρῶν
 ἀναιρέσεως καὶ τῆς εἰς Πελοπόννησον ἀπαλλαγῆς
 τῶν Λακεδαιμονίων σπονδὰς ἐποίησαντο. καὶ τὰ μὲν
 30 περὶ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην συμβάντα τοιοῦτον
 ἔσχε τέλος.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι 57

- μὲν ἦρχε Δυσνίκητος, ἐν Ῥώμῃ δὲ ἀντὶ τῶν ὑπά-
 των χιλίαρχοι κατεστάθησαν τέτταρες, Κόιντος Σε-
 ρουίλιος καὶ Λεύκιος Φούριος, ἔτι δὲ Γάιος Λικί-
 νιος καὶ Πόπλιος Κλοίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Θηβαῖοι
 μεγάλη δυνάμει στρατεύσαντες ἐπ' Ὀρχομενὸν ἐπέ-
 βάλοντο μὲν ἕξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν, Ἐπα-
 μεινῶνδου δὲ συμβουλευσάντος ὅτι τὰ διὰ τῆς
 ἀνδρείας κατεργασθέντα τῇ φιλανθρωπία * διαφυ-
 λάττειν τοὺς τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ὄρεγομέ-
 νους, μετέγνωσαν. διόπερ τοὺς μὲν Ὀρχομενίους
 εἰς τὴν τῶν συμμάχων χώραν κατέταξαν, μετὰ δὲ
 ταῦτα Φωκεῖς καὶ Αἰτωλοὺς καὶ Λοκροὺς φίλους
 ποιησάμενοι τὴν εἰς Βοιωτίαν ἐπάνοδον ἐποίησαντο.
- 2 Ἰάσων δὲ ὁ Φερῶν τύραννος αἰεὶ μᾶλλον αὐξόμενος
 ἐστράτευσεν εἰς τὴν Λοκρίδα, καὶ τὴν μὲν Ἡρά-
 κλειαν τὴν ἐν Τραχινίᾳ διὰ προδοσίας ἐλὼν ἀνά-
 στατον ἐποίησε, καὶ τὴν χώραν Οἰταίοις καὶ Μη-
 λειῦσιν ἐδώρησατο, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τὴν Περ-
 ραίβιαν ἀναξεύξας τῶν πόλεων τὰς μὲν λόγους
 φιλανθρωποῖς προσηγάγετο, τὰς δὲ διὰ τῆς βίας
 ἐχειρῶσατο. ταχὺ δὲ τῆς δυναστείας αὐτοῦ στερε-
 ουμένης, οἱ τὴν Θετταλίαν οἰκοῦντες ὑφεωρῶντο
 τὴν αὐξήσιν αὐτοῦ καὶ τὴν πλεονεξίαν.
- 3 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν τῇ πόλει τῶν
 Ἀργείων ἐγένετο στάσις καὶ φόνος τοσοῦτος ὅσος
 παρ' ἑτέροις τῶν Ἑλλήνων οὐδέποτε μνημονεύεται
 γεγονέναι. ἐκλήθη δὲ ὁ νεωτερισμὸς οὗτος παρὰ
 τοῖς Ἑλλησι σκυταλισμὸς, διὰ τὸν τρόπον τοῦ θα-
 58 νάτου ταύτης τυχῶν τῆς προσηγορίας. ἢ δ' οὖν
 στάσις ἐγένετο διὰ τοιαύτας αἰτίας. τῆς πόλεως τῶν
 Ἀργείων δημοκρατουμένης καὶ τινων δημαγωγῶν
 παροξυνόντων τὸ πλῆθος κατὰ τῶν ταῖς ἐξουσίας

καὶ δόξαις ὑπερεχόντων, οἱ διαβαλλόμενοι συστάν-
 2 τες ἔγνωσαν καταλῦσαι τὸν δῆμον. βασανισθέντων δὲ
 τινῶν ἐκ τῶν συνεργεῖν δοκούντων, οἱ μὲν ἄλ-
 3 λοι φοβηθέντες τὴν ἐκ τῶν βασάνων τιμωρίαν ἑαυ-
 5 τοὺς ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησαν, ἑνὸς δ' ἐν ταῖς βασά-
 νοις ὁμολογήσαντος καὶ πίστιν λαβόντος, ὁ μὲν
 μηνυτῆς τριάκοντα τῶν ἐπιφανεστάτων κατηγορή-
 σεν, ὁ δὲ δῆμος οὐκ ἐλέγξας ἀκριβῶς ἅπαντας τοὺς
 διαβληθέντας ἀπέκτεινε καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐδή-
 10 μευσε. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων ἐν ὑποψίαις ὄντων, 3
 καὶ τῶν δημαγωγῶν ψευδέσι διαβολαῖς συνηγορού-
 ντων, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξηγηριώθη τὸ πλήθος ὥστε πάν-
 των τῶν κατηγορουμένων, ὄντων πολλῶν καὶ με-
 15 γαλοπλούτων, καταγνῶναι θάνατον. ἀναιρεθέν-
 των δὲ τῶν δυνατῶν ἀνδρῶν πλειόνων ἢ χιλίων
 καὶ διακοσίων, καὶ τῶν δημαγωγῶν αὐτῶν ὁ δῆμος
 οὐκ ἐφείσατο. διὰ γὰρ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς 4
 οἱ μὲν δημαγωγοὶ φοβηθέντες μὴ τι παράλογον αὐ-
 τοῖς ἀπαντήσῃ, τῆς κατηγορίας ἀπέστησαν, οἱ δ'
 20 ὄχλοι δόξαντες ὑπ' αὐτῶν ἐγκαταλελειφθαι, καὶ διὰ
 τοῦτο παροξυνθέντες, ἅπαντας τοὺς δημαγωγούς
 ἀπέκτειναν. οὗτοι μὲν οὖν, ὥσπερ εἰ τις νεμε-
 σήσαντος δαιμονίου, τῆς ἀρμοζούσης τιμωρίας ἐτυ-
 49 χον, ὁ δὲ δῆμος παυσάμενος τῆς λύττης εἰς τὴν
 25 προϋπάρχουσαν εὐνοίαν ἀποκατέστη.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Λυκομήδης ὁ Τε-59
 γεάτης ἐπέισε τοὺς Ἀρκάδας εἰς μίαν συντέλειαν
 ταχθῆναι καὶ κοινὴν ἔχειν σύνοδον συνεστῶσαν ἐξ
 ἀνδρῶν μυριάων, καὶ τούτους ἐξουσίαν ἔχειν περὶ
 50 πολέμου καὶ εἰρήνης βουλευέσθαι. γενομένης δὲ 2
 στάσεως μεγάλης παρὰ τοῖς Ἀρκάσι, καὶ διὰ τῶν
 ὀπλων διακριθέντων τῶν διαφερομένων, πολλοὶ μὲν

ἀνηρέθησαν, πλείους δὲ τῶν χιλίων καὶ τετρακο-
 σίων ἔφυγον, οἱ μὲν εἰς τὴν Σπάρτην, οἱ δ' εἰς
 3 τὸ Παλλάντιον. οὗτοι μὲν οὖν ἐκδοθέντες ὑπὸ τῶν
 Παλλαντίων ὑπὸ τῶν νενικηκότων ἐσφαγιάσθησαν·
 οἱ δ' εἰς τὴν Σπάρτην φυγόντες ἔπεισαν τοὺς Λα- 5
 4 κεδαιμονίους εἰς τὴν Ἀρκαδίαν στρατεῦσαι. διόπερ
 Ἀγησίλαος ὁ βασιλεὺς μετὰ δυνάμεως καὶ τῶν φυ-
 γάδων ἐνέβαλεν εἰς τὴν τῶν Τεγεατῶν χώραν διὰ
 τὸ δοκεῖν τούτους τῆς στάσεως καὶ τῆς φυγῆς αἰ-
 τίους γεγυῖναι. πορθήσας δὲ τὴν χώραν καὶ τῆ 10
 πόλει προσβολὰς ποιησάμενος κατεπλήξατο τῶν
 Ἀρκαδῶν τοὺς ἐναντιοπραγοῦντας.

60. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἰάσων ὁ Φερῶν
 τύραννος, συνέσει τε στρατηγικῇ διαφέρων καὶ πολ-
 λούς τῶν περιοίκων εἰς συμμαχίαν προσαγαγόμενος, 15
 ἔπεισε τοὺς Θετταλοὺς ἀντιποιεῖσθαι τῆς τῶν Ἑλ-
 λήνων ἡγεμονίας· ταύτην γὰρ ὥσπερ ἔπαθλον ἀρε-
 τῆς προκειῖσθαι τοῖς δυναμένοις αὐτῆς ἀμφισβητῆ-
 2 σαι. Λακεδαιμονίους γὰρ συνέβαινε περὶ Λεῦκτρα
 μεγάλη συμφορὰ περιπεπτωκέναι, Ἀθηναίους δὲ 20
 μόνον τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς ἀντέχεσθαι, Θη-
 βαίους δὲ τῶν πρωτείων ἀξίους μὴ εἶναι, Ἀργεῖους
 δὲ διὰ στάσεις καὶ φόνους ἐμφυλίους τεταπεινω-
 σθαι. διόπερ οἱ Θετταλοὶ προστησάμενοι τῶν ὅλων
 ἡγεμόνα Ἰάσωνα, τούτῳ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἐπέ- 25
 τρεψαν. ὁ δὲ Ἰάσων παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν
 τῶν τε πλησίον ἔθνῶν τινα προσηγάγετο καὶ πρὸς
 Ἀμύνταν τὸν τῶν Μακεδόνων βασιλέα συμμαχίαν
 ἐποίησατο.

3 Ἴδιον δέ τι συνέβη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν· τῶν 30
 γὰρ ἐν δυναστεῖαις ὄντων τρεῖς ἐτελεύτησαν περὶ
 τὸν αὐτὸν καιρὸν. Ἀμύντας μὲν ὁ Ἀρριδαίου βασι-

λεύων τῆς Μακεδονίας ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη εἴκοσι
 καὶ τέτταρα, υἱοὺς ἀπολιπὼν τρεῖς, Ἀλέξανδρον καὶ
 Περδίκκην καὶ Φίλιππον· διεδέξατο δὲ τὴν βασιλείαν
 ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος καὶ ἤρξεν ἑνιαυτόν. ὁμοίως δὲ 4
 5 καὶ Ἀγησίπολις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς με-
 τήλλαξεν ἄρξας ἑνιαυτόν, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμε-
 νος Κλεομένης ὁ ἀδελφὸς ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα
 καὶ τέτταρα. τρίτος δὲ Ἰάσων ὁ Φεραῖος ἡγεμὼν 5
 ἤρημένος τῆς Θετταλίας, καὶ δοκῶν ἐπιεικῶς ἄρχειν
 10 τῶν ὑποτετάγμένων, ἐδολοφονήθη, ὡς μὲν Ἐφορος
 50 γέγραφε, ὑπὸ τινῶν ἐπτά νεανίσκων συνομοσαμέ-
 νων δόξης ἕνεκα, ὡς δ' ἔνιοι γράφουσιν, ὑπὸ Πο-
 λυδώρου τᾶδελφοῦ. οὗτος δὲ καὶ αὐτὸς διαδεξά-
 μενος τὴν δυναστείαν ἤρξεν ἑνιαυτόν. Δοῦρις δ' ὁ 6
 15 Σάμιος ὁ ἱστοριογράφος τῆς τῶν Ἑλληνικῶν ἱστο-
 ρίας ἐντεῦθεν ἐποίησατο τὴν ἀρχὴν. ταῦτα μὲν οὖν
 ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἑνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσιστράτου παρὰ 61
 Ῥωμαίοις ἐγένετο στάσις, τῶν μὲν οἰομένων δεῖν
 20 ὑπάτους, τῶν δὲ χιλιάρχους αἰρεῖσθαι. ἐπὶ μὲν οὖν
 τινα χρόνον ἀναρχία τὴν στάσιν ὑπέλαβε, μετὰ δὲ
 ταῦτα ἔδοξε χιλιάρχους αἰρεῖσθαι ἕξ· καὶ κατεστά-
 θησαν Λεύκιος Αἰμίλιος καὶ Γάιος Οὐεργίνιος καὶ
 Σερούιος Σουλπίκιος, πρὸς δὲ τούτοις Λεύκιος Κοῖν-
 25 τιος καὶ Γάιος Κορνήλιος, ἔτι δὲ Γάιος Οὐαλέριος.
 ἐπὶ δὲ τούτων Πολύδωρος ὁ Φεραῖος ὁ τῶν Θεττα- 2
 λῶν ἄρξας ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀδελφοῦ ἀνηρέθη
 φαρμάκῳ, προκληθεὶς εἰς μέθην· τὴν δὲ δυναστείαν
 διαδεξάμενος Ἀλέξανδρος ὁ ἀδελφὸς ἤρξεν ἔτη ἑν-
 30 δεκα. οὗτος δὲ παρανόμως καὶ βιαίως κτησάμενος
 τὴν δυναστείαν, ἀκολούθως ταύτῃ τῇ προαιρέσει διώ-
 κει τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν. τῶν γὰρ πρὸ αὐτοῦ δυνα-

στῶν ἐπεικῶς προσφερομένων τοῖς πλήθεσι, καὶ
 διὰ τοῦτ' ἀγαπωμένων, οὗτος βιάως καὶ χαλεπῶς
 3 ἄρχων ἐμισεῖτο. διὸ καὶ τὴν παρανομίαν φοβη-
 θέντες τῶν Λαρισαίων τινές, οἱ δι' εὐγένειαν Ἀλεξ-
 ἄδαι προσαγορευόμενοι, συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους 5
 καταλῦσαι τὴν δυναστείαν. ἀπελθόντες δ' ἐκ Λα-
 ρίσης εἰς Μακεδονίαν ἐπεισαν Ἀλέξανδρον τὸν βα-
 4 σιλέα συγκαταλῦσαι τὸν τύραννον. τούτων δὲ περὶ
 ταῦτα διατριβόντων, ὁ Φεραῖος Ἀλέξανδρος πυθό-
 μενος τὴν καθ' ἑαυτοῦ παρασκευήν, κατέλεγε τοὺς 10
 εἰς τὴν στρατείαν εὐθέτους, διανοούμενος ἐν τῇ
 Μακεδονίᾳ συστήσασθαι τὴν μάχην. ὁ δὲ τῶν Μα-
 κεδόνων βασιλεύς, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἐκ Λα-
 ρίσης φυγάδας, φθάσας τοὺς πολεμίους ἤκε μετὰ
 τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Λάρισαν· παρεισαχθεῖς δ' 15
 ὑπὸ τῶν Λαρισαίων ἐντὸς τοῦ τείχους ἐκράτησε
 5 τῆς πόλεως πλὴν τῆς ἄκρας. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν
 τε ἄκραν ἐπολιόρησε καὶ Κραννῶνα πόλιν προσα-
 γαγόμενος ὠμολόγησε μὲν τοῖς Θετταλοῖς ἀποδώ-
 σαι τὰς πόλεις, καταφρονήσας δὲ τῆς δόξης, καὶ 20
 φρουρὰς ἀξιολόγους εἰσαγαγών, αὐτὸς κατεῖχε τὰς
 πόλεις. ὁ δὲ Φεραῖος Ἀλέξανδρος καταδιωχθεὶς ἅμα
 καὶ καταπλαγείς ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Φεράς. καὶ τὰ
 μὲν κατὰ τὴν Θετταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

62 Κατὰ δὲ τὴν Πελοπόννησον Λακεδαιμόνιοι μὲν 25
 Πολύτροπον στρατηγὸν ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἀρκα-
 δίαν, ἔχοντα πολιτικούς μὲν ὀπλίτας χιλίους, φυ-
 γάδας δ' Ἀργείων καὶ Βοιωτῶν πεντακοσίους. οὗ-
 τος δὲ παρελθὼν εἰς Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν
 παρεφύλαττε τὴν πόλιν ταύτην, οἰκείως διακειμέ- 30
 2 νην πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας. Λυκομήδης δ' ὁ Μαν-
 τινεύς, στρατηγὸς ὢν τῶν Ἀρκαδῶν, παραλαβὼν

τοὺς καλουμένους ἐπιλέκτους, ὄντας πεντακισχιλίους,
 ἤκεν ἐπὶ τὸν Ὀρχομενόν. προαγαρόντων δὲ τὴν
 δύναμιν Λακεδαιμονίων ἐκ τῆς πόλεως ἐγένετο
 μάχη καρτερὰ, καθ' ἣν ὁ τε στρατηγὸς τῶν Λακε-
 5 δαιμονίων ἀνηρέθη καὶ τῶν ἄλλων εἰς διακοσίους·
 οἱ δὲ λοιποὶ συνεδιώχθησαν εἰς τὴν πόλιν. οἱ δὲ 3
 Ἀρκάδες, καίπερ νενικηότες, ὅμως εὐλαβοῦντο τὸ
 βάρος τῆς Σπάρτης, καὶ καθ' αὐτοὺς οὐχ ὑπέλα-
 βον δυνησέσθαι τοῖς Λακεδαιμονίοις διαπολεμεῖν.
 10 διὸ καὶ παραλαβόντες Ἀργεῖους τε καὶ Ἠλείους, τὸ
 μὲν πρῶτον πρέσβεις ἀπέστειλαν εἰς τὰς Ἀθήνας,
 ἀξιούντες συμμαχίαν ποιήσασθαι κατὰ τῶν Σπαρ-
 τιατῶν, ὡς δ' οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχε, διαπρεσβευ-
 σάμενοι πρὸς τοὺς Θηβαίους ἔπεισαν αὐτοὺς συ-
 15 μαχίαν συνθέσθαι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων. εὐθύς 4
 οὖν οἱ Βοιωτοὶ τὴν δύναμιν ἐξήγον, προσλαβόμε-
 νοι συμμάχους Λοκρούς τε καὶ Φωκεῖς. οὔτοι μὲν
 οὖν προῆγον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, βοιωταρχούν-
 των Ἐπαμεινώνδου καὶ Πελοπίδου· τούτοις γὰρ οἱ
 20 ἄλλοι βοιωτάρχαι παρεκεχωρήκεσαν ἔκουσίως τῆς
 στρατηγίας διὰ τε τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἀνδρείαν
 τῶν ἀνδρῶν. ὡς δὲ κατήντησαν ἐπὶ τὴν Ἀρκαδίαν, 5
 ἤκουον πρὸς αὐτοὺς πανδημεὶ οἱ τε Ἀρκάδες καὶ
 Ἠλεῖοι καὶ Ἀργεῖοι καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι πάντες.
 25 ἀθροισθέντων δὲ πλείονων ἢ ἑπτακισμυρίων, οἱ
 μὲν ἠγεμόνες αὐτῶν συνεδρεύσαντες ἔγνωσαν ἐπ'
 αὐτὴν βαδίξειν τὴν Σπάρτην καὶ πᾶσαν τὴν Λακω-
 νικὴν πορθῆσαι. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πολλοὺς μὲν 63
 ἀποβεβληκότες τῶν νέων ἐν τῇ περὶ Λεῦκτρα συμ-
 30 φορᾷ, οὐκ ὀλίγους δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἡτταῖς ἀπο-
 λωλεκότες, καὶ τὸ σύνολον εἰς ὀλίγους πολιτικοὺς
 στρατιώτας ὑπὸ τῆς τύχης συγκεκλειμένους, πρὸς δὲ

τούτοις τῶν συμμαχῶν τῶν μὲν ἀφεστηκότων, τῶν
 δὲ διὰ τὰς ὁμοίας αἰτίας ὀλιγανδρῶντων, εἰς πολ-
 λὴν ἀμηχανίαν ἔπιπτον. διόπερ ἠναγκάζοντο κα-
 ταφεύγειν ἐπὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν, οἷς
 τριάκοντα μὲν τυράννους ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρό- 5
 νοῖς ἐπέστησαν, τὰ δὲ τείχη τῆς πόλεως ἐκώλυσαν
 οἰκοδομεῖν, ἐπεβάλλοντο δὲ καὶ τὴν πόλιν ἄρδην
 2 ἀναιροῦντες τὴν Ἀττικὴν ποιῆσαι μηλόβοτον. ἀλλὰ
 γὰρ οὐδὲν ἰσχυρότερόν ἐστιν ἀνάγκης καὶ τύχης, 52
 δι' ὧν ἐβιάσθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν πολεμια- 10
 τάτων δεηθῆναι. ὅμως δ' οὐ διεσφάλησαν τῶν ἐλ-
 πίδων. ὁ γὰρ τῶν Ἀθηναίων δῆμος, μεγαλόψυχος
 ὧν καὶ φιλόανθρωπος, τὴν μὲν τῶν Θηβαίων ἰσχὺν
 οὐ κατεπλάγησαν, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις ὑπὲρ ἀν-
 δραποδισμοῦ κινδυνεύουσιν ἐψηφίσαντο βοηθεῖν 15
 πανδημεί. καὶ παραχρῆμα στρατηγὸν καταστήσαν-
 τες τὸν Ἰφικράτην ἐξέπεμψαν καὶ τοὺς νέους ἀν-
 θημερόν, ὄντας μυρίους καὶ δισχιλίους. Ἰφικράτης
 μὲν οὖν, προθύμως ἔχων τοὺς στρατιώτας, προῆγε
 3 μετὰ τῆς δυνάμεως κατὰ σπουδὴν. οἱ δὲ Λακεδαι- 20
 μόνιοι, τῶν πολεμίων περὶ τοὺς ὄρους τῆς Λακω-
 νικῆς καταστρατοπεδεύοντων, καὶ αὐτοὶ πανδημεὶ
 τὴν ἐκ τῆς Σπάρτης ἔξοδον ποιησάμενοι προῆγον
 ἐπὶ τοὺς ἐναντίους, ταῖς μὲν τῶν στρατιωτῶν δυ-
 νάμεσι τεταπεινωμένοι, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἀρεταῖς 25
 4 τεταρροηκότες. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν
 ὄρῶντες τὴν τῶν Λακεδαιμονίων χώραν δυσεἰσβολοῦ
 οὔσαν, τὸ μὲν ἀθρόα τηλικαύτῃ δυνάμει ποιεῖσθαι
 τὴν ἐμβολὴν οὐχ ἠγοῦντο συμφέρειν, εἰς τέτταρα
 δὲ μέρη διελόμενοι σφᾶς αὐτοὺς κατὰ πλείονας 30
 64 τόπους ἔκριναν ποιεῖσθαι τὴν ἔφοδον. ἡ μὲν οὖν
 πρώτη μερὶς τῶν Βοιωτῶν [Ἰσην] τὴν πορείαν ἐποιή-

σατο ἐπὶ τὴν Σελλασίαν καλουμένην πόλιν, καὶ τοὺς
 τῆδε κατοικοῦντας ἀπέστεισε τῶν Λακεδαιμονίων.
 Ἀργεῖοι δὲ κατὰ τοὺς ὄρους τῆς Τεγεάτιδος χώρας 2
 ἐμβαλόντες συνῆψαν μάχην τοῖς φρουροῦσι τὰς
 5 παρόδους, καὶ τὸν τε ἡγεμόνα τῆς φρουρᾶς Ἀλέ-
 ξανδρον τὸν Σπαρτιάτην ἀνεῖλον καὶ τῶν ἄλλων
 εἰς διακοσίους ἀπέκτειναν, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ οἱ
 τῶν Βοιωτῶν φυγάδες. ἡ δὲ τρίτη μερίς, ἐκ τῶν 3
 Ἀρκάδων συνεστηκυῖα καὶ στρατιώτας ἔχουσα πλεί-
 10 στους, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Σκιριτίν καλουμένην χώ-
 ραν, ἣν παρεφύλαττεν Ἰσχόλας, ἀνὴρ ἀνδρεία καὶ
 συνέσει διαφέρων, μετὰ πολλῶν στρατιωτῶν. οὗ-
 τος δὲ τῶν ἐπιφανεστῶτων στρατιωτῶν ἐπετελέσατο
 προᾶξιν ἡρωικὴν καὶ μνήμης ἀξίαν. ὁρῶν γὰρ ὅτι
 15 διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων πάντες οἱ συνάψαν-
 τες μάχην ἀναιρεθήσονται, τὸ μὲν λιπεῖν τὴν ἐν
 ταῖς παρόδοις τάξιν ἀνάξιον τῆς Σπάρτης ἔκρινε,
 τὸ δὲ διασῶσαι τοὺς στρατιώτας χρήσιμον ἔσεσθαι
 τῇ πατρίδι, παραδόξως ἀμφοτέρων προενοήθη, καὶ
 20 τὴν γενομένην ποτὲ περὶ Θερμοπύλας ἀνδρείαν τοῦ
 βασιλέως Λεωνίδου φιλοτίμως ἐμιμήσατο. διαλέξας 4
 γὰρ τοὺς νέους, τούτους μὲν ἀπέστειλεν εἰς τὴν
 Σπάρτην, χρήσιμους ἔσεσθαι * τῇ κινδυνευούσῃ περὶ
 τῶν ὄλων· αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων φυλάτ-
 25 των τὴν τάξιν καὶ πολλοὺς ἀνελὼν τῶν πολεμίων,
 κυκλωθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων μετὰ πάντων ἀνη-
 ρέθη. Ἡλεῖοι δὲ τὴν τετάρτην μοῖραν ἔχοντες, καὶ 5
 κατ' ἄλλους τόπους πεπταμένους διελθόντες, εἰς
 53 τὴν Σελλασίαν παρεγένοντο· εἰς τοῦτον γὰρ τὸν
 30 τόπον πᾶσι καταντᾶν παρήγγελλτο. ἀθροισθείσης δὲ
 πάσης τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Σελλασίαν, προῆγον
 ἐπ' αὐτὴν τὴν Σπάρτην πορθοῦντες ἅμα καὶ πυρ-

65 πολοῦντες τὴν χώραν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πεν-
 τακόσια ἔτη τὴν Λακωνικὴν τετηρηκότες ἀπόρθη-
 τον, τότε θεωροῦντες δηουμένην ὑπὸ τῶν πολεμίων
 οὐκ ἔκαρτέρουν, ἀλλὰ τοῖς θυμοῖς προπίπτοντες
 ἐξεπήδων ἐκ τῆς πόλεως κωλυόμενοι δ' ὑπὸ τῶν 5
 πρεσβυτέρων προῖέναι μακρότερον ἀπὸ τῆς πατρίδος,
 μὴ τις ἐπίθηται, ἐπέσθησαν τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καὶ
 2 τῇ πόλει παρέχεσθαι τὴν ἀσφάλειαν. τῶν δὲ περὶ
 τὸν Ἐπαμεινώνδαν διὰ τοῦ Ταῦγέτου καταβαινόν-
 των ἐπὶ τὸν Εὐρώταν, καὶ διαβαινόντων τὸν πο- 10
 ταμὸν σφοδρὸν ὄντα τῷ ρεύματι κατὰ τὴν χειμε-
 ρινὴν ὥραν, ὄρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τεταραγμένην
 τὴν δύναμιν τῶν ἐναντίων διὰ τὴν χαλεπότητα τῆς
 διαβάσεως, καιρὸν ἔλαβον εὐθετον πρὸς τὴν ἐπί-
 θεσιν, καὶ τὰς μὲν γυναῖκας καὶ παῖδας, ἔτι δὲ καὶ 15
 τοὺς γεγηρακότας, ἀπέλιπον ἐν τῇ πόλει φυλάττον-
 τας τὴν Σπάρτην, αὐτοὶ δὲ πανδημεὶ συντάξαντες
 τοὺς νέους ἐξεχύθησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ
 προσπεσόντες ἄφνω τοῖς διαβαίνουσι πολὺν ἐποι-
 3 οῦντο φόνον. ἀμυνομένων δὲ τῶν Βοιωτῶν καὶ 20
 τῶν Ἀρκάδων, καὶ τῷ πλήθει κυκλοῦντων τοὺς
 ἐναντίους, οἱ Σπαρτιαῖται πολλοὺς ἀνηρηκότας ἐπα-
 νῆλθον εἰς τὴν πόλιν, φανερῶς ἐνδεδειγμένοι τὰς
 4 ἰδίας ἀνδραγαθίας. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ τὸν
 Ἐπαμεινώνδαν πάσῃ τῇ δυνάμει καταπληκτικῶς 25
 προσβαλόντων τῇ πόλει, οἱ μὲν Σπαρτιαῖται συνερ-
 γὸν ἔχοντες τὴν τῶν τόπων ὀχυρότητα, πολλοὺς
 μὲν ἀπέκτειναν τῶν προπετῶς βιαζομένων, τέλος
 δ' οἱ πολιορκοῦντες πᾶσαν εἰσενεγκάμενοι σπου-
 δὴν τὸ μὲν πρῶτον ἀπέκλαζον βίᾳ χειρώσεσθαι τὴν 30
 Σπάρτην· ἐπεὶ δὲ τῶν βιαζομένων οἱ μὲν ἀπέθνη-
 σκον, οἱ δ' ἐτραυματίζοντο, ἀνεκαλέσαντο τῇ σάλ-

πιγυ τοὺς στρατιώτας οἱ περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν, αὐτοὶ δὲ προσελθόντες τῇ πόλει προεκαλοῦντο τοὺς Σπαρτιάτας εἰς παράταξιν, ἢ συνομολογεῖσθαι προσέτατον ἦττους εἶναι τῶν πολεμίων. ἀποκριναμένων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν ὅτι καιρὸν λαβόντες εὐθετον διαγωνιοῦνται περὶ τῶν ὄλων, ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τῆς πόλεως. πᾶσαν δὲ τὴν Λακωνικὴν δηώσαντες, καὶ λαφύρων ἀναρίθμητον πλῆθος ἀθρόοσαντες, ἀπεχώρησαν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν.

10 Μετὰ δὲ ταῦτ' Ἀθηναῖοι μὲν, ὑστερηκότες τῶν 5 καιρῶν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἀττικὴν οὐδὲν πράξαντες μνήμης ἄξιον, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις παρὰ τῶν συμμάχων ἤκου βοηθήσοντας στρατιῶται τετρακισχίλιοι. πρὸς δὲ τούτοις προσθέντες τοὺς Εἰλω- 15 τας ἡλευθερωμένους προσφάτως χιλίους καὶ τῶν Βοιωτῶν 54 φυγάδων διακοσίους, ἔτι δ' ἐκ τῶν σύνεγγυς πόλεων οὐκ ὀλίγους μεταπεμφάμενοι, κατεσκεύαζον δυνάμιν ἀντίπαλον τοῖς πολεμίοις. ταύτην δ' ἀθρόαν συνέχοντες καὶ γυμνάζοντες αἰεὶ μᾶλλον ἐθάρρουν 20 καὶ παρεσκεύαζοντο πρὸς τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων ἀγῶνα.

Ἐπαμεινώνδας δὲ φύσει μεγαλεπίβολος ὢν καὶ 66 δόξης ὀρεγόμενος αἰωνίου, συνεβούλευε τοῖς τε Ἀρκάσι καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις οἰκίσαι τὴν Μεσσηνίαν, πολλὰ μὲν ἔτη γεγενημένην ἀνάστατον ὑπὸ 25 Λακεδαιμονίων, τόπον δ' εὐθετον ἔχουσαν κατὰ τῆς Σπάρτης. συγκατατιθεμένων δὲ πάντων ἀνεξήτησε τοὺς ὑπολελειμμένους τῶν Μεσσηνίων, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς βουλομένους καταλέξας εἰς τὴν πολιτείαν ἔκτισε τὴν Μεσσηνίαν, πολλοὺς ποιήσας 30 αὐτῆς οἰκήτορας. τούτοις δὲ κατακληρουχήσας τὴν χώραν καὶ ἀνοικοδομήσας ἀνέσωσε πόλιν ἐπίσημον Ἑλληνίδα, καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ πάντων

2 ἀνθρώποις. οὐκ ἀνοίκειον δ' εἶναι νομίζω, πολ-
 λάκις τῆς Μεσσηνίας ἀλούσης καὶ κατασκαφείσης, τὰ
 περὶ αὐτὴν ἀπ' ἀρχῆς ὡς ἐν κεφαλαίοις παραδρα-
 μεῖν. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν οἱ ἀπὸ Νηλέως καὶ Νέ-
 στορος κατέσχον αὐτὴν μέχρι τῶν Τρωικῶν χρόνων, 5
 μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Ἀγαμέμνωνος Ὀρέστης καὶ οἱ ἀπὸ
 τούτου μέχρι τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν, ἀπὸ
 δὲ ταύτης Κρεσφόντης ἔλαχε τὴν Μεσσηνίαν μερίδα,
 καὶ οἱ ἀπὸ τούτου μέχρι τινὸς ἔβασίλευσαν αὐτῆς.
 ὕστερον δὲ τῶν ἀπὸ Κρεσφόντου τὴν βασιλείαν 10
 ἀποβαλόντων Λακεδαιμόνιοι κύριοι κατέστησαν αὐ-
 3 τῆς. μετὰ δὲ ταῦτα Τηλέκλου τοῦ βασιλέως τῶν
 Λακεδαιμονίων ἀποθανόντος ἐν ἀγῶνι κατεπολε-
 μήθησαν ὑπὸ Λακεδαιμονίων οἱ Μεσσηνιοί. τοῦ-
 του δὲ τὸν πόλεμον εἰκοσαετῆ φασὶ γενέσθαι, κα- 15
 τομοσαμένων τῶν Λακεδαιμονίων μὴ ἀνακάμψειν
 εἰς τὴν Σπάρτην, ἐὰν μὴ Μεσσηνίην ἔλωσι. τότε δὲ
 συνέβη τοὺς παρθενίας ὀνομασθέντας γεννηθῆναι
 καὶ κτίσαι τὴν τῶν Ταραντίνων πόλιν. ὕστερον δὲ
 δουλευόντων Μεσσηνίων τοῖς Λακεδαιμονίοις, Ἀρι- 20
 στομένης ἔπεισε τοὺς Μεσσηνίους ἀποστῆναι τῶν
 Σπαρτιατῶν, καὶ πολλὰ κακὰ διειργάσατο τοὺς
 Σπαρτιάτας, ὅτε καὶ Τυρταῖος ὁ ποιητὴς ὑπὸ Ἀθη-
 4 ναίων ἡγεμῶν ἐδόθη τοῖς Σπαρτιάταις. ἔνιοι δὲ
 τὸν Ἀριστομένην γεγονέναι φασὶ κατὰ τὸν εἰκο- 25
 σαετῆ πόλεμον. ὁ δ' ὕστατος ἐγένετο πόλεμος αὐ-
 τοῖς σεισμοῦ μεγάλου γενομένου· καὶ τῆς μὲν Σπάρ-
 τῆς ὅλης σχεδὸν συγχυθείσης, ἀνδρῶν δ' ἐρήμου
 γενομένης, οἱ Μεσσηνίων περιλειφθέντες ᾤκισαν
 τὴν Ἰθώμην μετὰ τῶν συναποστάντων Εἰλωτῶν, ἀνα- 30
 στάτου γεγενημένης τῆς Μεσσηνίας πολλοὺς χρό- 55
 5 νους. ἀτυχήσαντες δ' ἐν πᾶσι τοῖς πολέμοις, τὸ

τελευταίον ἀνάστατοι γενόμενοι κατώκησαν ἐν Ναυ-
 πάκτῳ, δόντων αὐτοῖς Ἀθηναίων οἰκητήριον [τῆνδε]
 τὴν πόλιν. καὶ τινὲς μὲν αὐτῶν εἰς Κεφαλληνίαν
 ἐξέπεσον, τινὲς δ' ἐν Σικελίᾳ Μεσσήνην τὴν ἀπ'
 5 ἐκείνων ὀνομασθεῖσαν κατώκησαν. τὸ δὲ τελευταῖον 6
 κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς Θηβαῖοι, πείσαν-
 τος αὐτοὺς Ἐπαμεινώνδου καὶ πανταχόθεν συναγα-
 γόντος τοὺς Μεσσηνίους, ᾤκισαν τὴν Μεσσήνην
 καὶ τὴν ἀρχαίαν αὐτοῖς χώραν ἀποκατέστησαν. περὶ
 10 μὲν οὖν τὴν Μεσσήνην τοσαύτας καὶ τηλικαύτας
 συνέβη γενέσθαι μεταβολάς.

Οἱ δὲ Θηβαῖοι πάντα τὰ προειρημένα συντελέ- 67
 σαντες ἐν ἡμέραις ὄγδοήκοντα καὶ πέντε, καὶ κα-
 ταλιπόντες φυλακὴν ἀξιόλογον τῆς Μεσσήνης, ἐπα-
 15 νῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ παρα-
 δόξως ἀποτετριμμένοι τοὺς πολεμίους, ἀπέστειλαν
 πρεσβευτὰς εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς ἐπιφανεστάτους
 τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ τὰς μὲν ὁμολογίας ἐποιήσαντο
 περὶ τῆς ἡγεμονίας ὥστε τῆς μὲν θαλάττης ἄρχειν
 20 Ἀθηναίους, τῆς δὲ γῆς τοὺς Λακεδαιμονίους, μετὰ
 δὲ ταῦτα ἐν ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσιν ἐποιήσαντο
 κοινὰς τὰς ἡγεμονίας. Ἀρκάδες δὲ Λυκομήδην στρα- 2
 τηγὸν προχειρισάμενοι, καὶ παραδόντες αὐτῷ τοὺς
 ἐπιλέκτους ὀνομαζομένους, ὄντας πεντακισχιλίους,
 25 ἐστράτευσαν ἐπὶ Πελλήνην τῆς Λακωνικῆς, καὶ τὴν
 πόλιν βίᾳ χειρωσάμενοι, τοὺς μὲν ἐγκαταληφθέντας
 φρουροὺς τῶν Λακεδαιμονίων ἀπέκτειναν, ὄντας
 πλείους τῶν τριακοσίων, τὴν δὲ πόλιν ἐξανδραπο-
 δισάμενοι καὶ τὴν χώραν δηώσαντες, ἐπανῆλθον εἰς
 30 τὴν οἰκίαν, φθάσαντες τὴν παρὰ τῶν Λακεδαιμο-
 νίων βοήθειαν. Βοιωτοὶ δέ, μεταπεμπομένων αὐ- 3
 τοὺς Θετταλῶν ἐπ' ἐλευθερώσει μὲν τῶν πόλεων,

καταλύσει δὲ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου τυραννίδος, ἐξαπέστειλαν Πελοπίδαν εἰς Θετταλίαν μετὰ δυνάμεως, δόντες ἐντολὰς αὐτῷ εἰς τὸ συμφέρον τῶν Βοιωτῶν διοικῆσαι τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν.

4 οὗτος δὲ καταντήσας εἰς Λάρισαν, καὶ καταλαβὼν 5 τὴν ἀκρόπολιν φρουρουμένην ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνοσ, ταύτην μὲν παρέλαβεν, εἰς δὲ τὴν Μακεδονίαν παρελθὼν καὶ συμμαχίαν ποιησάμενος πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν τῶν Μακεδόνων βασιλέα, ὄμηρον ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν Φίλιππον, ὃν ἐξέ- 10 πεμψεν εἰς τὰς Θήβας. τὰ δὲ κατὰ τὴν Θετταλίαν διοικησάμενος ὡς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν τοῖς Βοιωτοῖς, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν.

68 Τούτων δὲ πραχθέντων Ἀρκάδες καὶ Ἀργεῖοι καὶ Ἡλεῖοι συμφρονήσαντες ἔγνωσαν στρατεύειν ἐπὶ 15 τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ πρεσβεύσαντες πρὸς Βοιω- 56 τοὺς ἔπεισαν αὐτοὺς κοινωνεῖν τοῦ πολέμου. οἱ δ' Ἐπαμεινώνδαν καταστήσαντες ἡγεμόνα μετ' ἄλλων βοιωταρχῶν, ἐξέπεμψαν στρατιώτας πεζοὺς μὲν ἑπτακισχιλίους, ἵππεῖς δ' ἑξακοσίους. Ἀθηναῖοι δὲ 20 πυθόμενοι τὴν Βοιωτῶν στρατιὰν παριοῦσαν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐξέπεμψαν δύναμιν καὶ στρατηγὸν 2 ἐπ' αὐτοὺς Χαβρίαν. οὗτος δὲ παρελθὼν εἰς Κόρινθον, καὶ προσλαβόμενος καὶ παρὰ Μεγαρέων καὶ Πελληνέων, ἔτι δὲ Κορινθίων στρατιώτας, στρατό- 25 πεδον συνεστήσατο ἀνδρῶν μυρίων· μετὰ δὲ ταῦτα Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παραγενομένων εἰς Κόρινθον συνήχθησαν οἱ σύμπαντες 3 δισμυρίων οὐκ ἐλάττους. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ὀχυρώσασθαι τὰς παρόδους καὶ διακωλύειν τοὺς Βοιω- 30 τοὺς τῆς εἰς Πελοπόννησον εἰσβολῆς. ἀρχάμενοι δ' ἀπὸ Κεγχρεῶν μέχρι Λεχαίου σταυρώμασι καὶ

βαθείαις τάφροις διελάμβανον τὸν τόπον· ταχὺ δὲ τῶν ἔργων συντελογμένων διὰ τε τὴν πολυχειρίαν καὶ τὰς προθυμίας τῶν ἀνδρῶν, ἔφθασαν τοὺς Βοιωτοὺς πάντα τὸν τόπον ὀχυρώσαντες. ὁ δ' Ἐπαμει- 4
 5 νῶνδας ἦκων μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπεσκέψατο, καὶ κατανοήσας εὐεφοδῶτατον εἶναι τόπον καθ' ὃν οἱ Λακεδαιμόνιοι παρεφύλαττον, τὸ μὲν πρῶτον προεκαλεῖτο τοὺς πολεμίους εἰς παράταξιν, σχεδὸν τριπλασίους ὄντας τοῖς πλήθεσιν, οὐδενὸς δὲ τολμῶν-
 10 τος ἐκτὸς τοῦ τειχίσματος παρελθεῖν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ χαρακώματος ἀμυνομένων ἀπάντων, προσῆγε τὴν βίαν τοῖς πολεμίσις. κατὰ πάντα μὲν οὖν τὸν τό- 5
 15 πον ἐγίνοντο προσβολαὶ καρτεραί, μάλιστα δὲ κατὰ Λακεδαιμονίους, εὐεφόδων ὄντων καὶ δυσφυλάκτων τῶν τόπων. μεγάλης δὲ φιλοτιμίας γενομένης παρ' ἀμφοτέροις, Ἐπαμεινῶνδας ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἀρίστους τῶν Θηβαίων μόγις ἐβιάσατο τοὺς Λακεδαιμονίους· διακόψας δὲ τὴν φυλακὴν αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν διαγαγὼν παρῆλθεν εἰς τὴν Πελο-
 20 πόννησον, διαπραξάμενος ἔργον οὐδὲν τῶν προκατειργασμένων καταδεέστερον.

Εὐθύς δὲ ἐπὶ Τροϊζῆνα καὶ Ἐπίδαυρον πορευ- 69
 θείς τὴν μὲν χώραν ἐδήλωσε, τῶν δὲ πόλεων οὐκ ἠδυνήθη κρατῆσαι διὰ τὸ φρουρὰς ἔχειν ἀξιολό-
 25 γους, Σικυῶνα δὲ καὶ Φλιοῦντα καὶ τινὰς πόλεις καταπληξάμενος προσηγάγετο. στρατεύσας δ' ἐπὶ Κόρινθον, καὶ τῶν Κορινθίων ἐπέξελθόντων νικήσας μάχῃ, τούτους μὲν ἐντὸς τῶν τειχῶν συνεδίωξε, τῶν δὲ Βοιωτῶν διὰ τὴν εὐήμερίαν μετεω-
 30 ρισθέντων, καὶ τινων προχείρως τολμησάντων διὰ τῆς πύλης εἰς τὴν πόλιν εἰσβιάζεσθαι, οἱ μὲν Κορινθιοὶ δειδαντες ἐτράπησαν εἰς τὰς οἰκίας, Χαβορίας

δ' ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἐμφρόνως ἅμα καὶ
 τεταρρηκότεως ὑποστὰς τοὺς μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς 57
 2 πόλεως, πολλοὺς δὲ τῶν Βοιωτῶν κατέβαλε. γε-
 νομένης δὲ φιλοτιμίας, οἱ μὲν Βοιωτοὶ πᾶσαν τὴν
 δύναμιν συντάξαντες ἐπῆγον ἐπὶ τὴν Κόρινθον 3
 καταπληκτικῶς, ὁ δὲ Χαβρίας ἀναλαβὼν τοὺς Ἀθη-
 ναίους προῆγεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ καταλαβόμενος
 τοὺς ὑπερδεξιούς τόπους ὑπέστη τὴν τῶν πολε-
 3 μίων ἔφοδον. οἱ μὲν οὖν Βοιωτοί, πεποιθότες ταῖς
 τῶν σωμάτων ῥώμαις καὶ ταῖς ἐν τοῖς συνεχέσι πο-
 λέμοις ἐμπειρίαις, τῇ βίᾳ τοὺς Ἀθηναίους ἤλπιζον
 χειρώσεσθαι, οἱ δὲ περὶ τὸν Χαβριαν ἐκ τόπων
 ὑπερδεξιῶν ἀγωνιζόμενοι, καὶ πολλῶν ἐκ τῆς πό-
 λεως χορηγουμένων, οὓς μὲν ἀνήρουν τῶν βιαζο-
 4 μένων, τοὺς δὲ κατετίρωσκον. οἱ δὲ Βοιωτοί, 13
 πολλὰ μὲν κακοπαθήσαντες, οὐδὲν δὲ προᾶξαι δυ-
 νάμενοι, τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο. Χαβρίας μὲν
 οὖν ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγικῇ δυνάμει θαυμα-
 σθεὶς τοῦτον τὸν τρόπον ἀπετρίψατο τοὺς πολε-
 μίους. 20

70 Ἐκ δὲ τῆς Σικελίας Κελτοὶ καὶ Ἴβηρες δυσχίλιοι
 κατέπλευσαν εἰς Κόρινθον, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ Διο-
 νυσίου τοῦ τυράννου συμμαχῆσαι Λακεδαιμονίοις,
 εἰς μῆνας πέντε τοὺς μισθοὺς εἰληφότες. οἱ δ' Ἑλ-
 ληνες πείρα ἀυτῶν βουλόμενοι λαβεῖν προῆγον 25
 αὐτούς, καὶ κατὰ τὰς συμπλοκὰς καὶ μάχας ἀνδρα-
 γαθούντων αὐτῶν πολλοὶ τῶν τε Βοιωτῶν καὶ τῶν
 συμμαχῶν ὑπ' αὐτῶν ἀνηροῦντο. διόπερ δόξαντες
 εὐχειρία καὶ ἀνδρεία διαφέρειν καὶ πολλὰς χρείας
 παρασχόμενοι, καὶ τιμηθέντες ὑπὸ τῶν Λακεδαι- 30
 μονίων, τοῦ θέρους λήγοντος ἔξαπεστάλησαν εἰς
 2 τὴν Σικελίαν. μετὰ δὲ ταῦτα Φιλίσκος μὲν ὑπ'

Ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως ἀποσταλῆς κατέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, παρακαλῶν τοὺς Ἕλληνας διαλύσασθαι μὲν τοὺς πολέμους, εἰρήνην δὲ κοινὴν συνθέσθαι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἀσμένως ὑπήκουσαν, Θηβαῖοι δὲ κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ὄλην τὴν Βοιωτίαν ὑπὸ μίαν ἄγοντες συντέλειαν οὐ προσεδέχθησαν. ἀπογνωσθείσης δὲ τῆς κοινῆς εἰρήνης, ὁ μὲν Φιλίσκος καταλιπὼν τοῖς Λακεδαιμονίοις δισχιλίους ἐπιλέκτους μισθοφόρους ἔχοντας τοὺς μισθοὺς, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀσίαν. ἅμα δὲ 3 τούτοις πραττομένοις Εὐφρων ὁ Σικωνῆσιος, διαφέρων θράσει καὶ ἀπονοίᾳ, συνεργοὺς λαβὼν Ἀργείους ἐπέθετο τυραννίδι. κρατήσας δὲ τῆς ἐπιβολῆς τετταράκοντα τοὺς εὐπορωτάτους τῶν Σικωνῆσιων ἐφυγάδευσε, δημεύσας αὐτῶν τὰς οὐσίας, καὶ πολλῶν χρημάτων κυριεύσας μισθοφόρους ἤθηροισε καὶ τῆς πόλεως ἐδυνάστευσεν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ναυσιγένους ἐν Ῥώμῃ 71 8 χιλίαρχοι κατεστάθησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων τέτταρες, Λεύκιος Παπίριος, Λεύκιος Μενήσιος, Σερούσιος Κορνήλιος, Σερούσιος Σουλπίκιος, παρὰ δὲ Ἡλείοις Ὀλυμπιάς ἤχθη τρίτη πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Πυθόστρατος Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρίτης ὁ Ἀμύντου υἱὸς ἐδο- 25 λοφόνησεν Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφόν, καὶ ἐβασίλευσε τῆς Μακεδονίας ἔτη τρία. κατὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν 2 Πελοπίδας ἐφάμιλλος ὢν τῷ Ἐπαμεινώνδῃ τῇ κατὰ πόλεμον δόξῃ, καὶ θεωρῶν ἐκείνου τὰ περὶ τὴν Πελοπόννησον συμφερόντως κατεσκευακότα τοῖς 30 Βοιωτοῖς, ἔσπευδε τὰ ἐκτὸς Πελοποννήσου δι' ἑαυτοῦ προσάγεσθαι τοῖς Θηβαίοις, παραλαβὼν δὲ Ἰσμηνίαν, ἄνδρα φίλον μὲν ἑαυτοῦ, θαναταζόμενον

δ' ἐπ' ἀρετῇ, παρῆλθεν εἰς Θετταλίαν. καταντήσας
 δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Φερῶν τύραννον, ἀλόγως
 συνελήφθη μετ' Ἰσμηνίου καὶ εἰς φυλακὴν παρεδόθη.
 3 Θηβαίων δ' ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι παροξυνθέντων, καὶ
 ταχέως εἰς τὴν Θετταλίαν ἐκπεμπάντων ὀπλίτας μὲν
 ὀκτακισχιλίους, ἵππεις δ' ἑξακοσίους, φοβηθεὶς Ἀλέ-
 ξανδρος ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς εἰς τὰς Ἀθήνας περὶ
 συμμαχίας. ᾧ παραχορῆμα ὁ δῆμος ἐξέπεμψε ναῦς
 μὲν τριακοντά, στρατιώτας δὲ χιλίους, ὧν ἦν στρα-
 4 τηγὸς Αὐτοκλῆς. ἐν ὅσῳ δ' οὗτος περιέπλει τὴν
 Εὐβοίαν, Θηβαῖοι κατήντησαν εἰς Θετταλίαν. τοῦ
 δ' Ἀλεξάνδρου περὶ δύναμιν ἠθροικότος καὶ ἵππεις
 πολλαπλασίους ἔχοντος τῶν Βοιωτῶν, τὸ μὲν πρῶ-
 τον οἱ Βοιωτοὶ διὰ μάχης ἔκρινον λῦσαι τὸν πόλεμον,
 συνεργοὺς ἔχοντες τοὺς Θετταλοὺς. ὡς δ' οὗτοι μὲν
 αὐτοὺς ἐγκατέλιπον, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ τινες ἄλλοι
 σύμμαχοι παρεγένοντο τῷ Ἀλεξάνδρῳ, τὰ δὲ οἷα
 καὶ ποτὰ καὶ τᾶλλα πάντα ἐπέλειπε τοῖς Βοιωτοῖς,
 5 ἔγνωσαν οἱ βοιωτάρχαι τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον ποιῆ-
 σθαι. ἀναξενζάντων δ' αὐτῶν, καὶ τῆς πορείας
 οὔσης διὰ χώρας πεδιάδος, Ἀλέξανδρος ἐπηκολούθει
 πολλοῖς ἵππεῦσι καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς οὐραγίας ἐπέθετο.
 τῶν δὲ Βοιωτῶν οἱ μὲν κατακουτιζόμενοι συνεχῶς
 ἀπέθνησκον, οἱ δὲ τραύμασι περιέπιπτον, τέλος δ'
 οὔτε μένειν οὔτε προάγειν ἐώμενοι εἰς πολλὴν
 6 ἀμμηχανίαν ἐνέπιπτον, ἅτε δὴ καὶ τῶν ἐπιτηδείων
 νωσκότων, Ἐπαμεινώνδας ἰδιωτεύων κατ' ἐκείνον
 τὸν χρόνον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν κατεστάθη στρα-
 τηγός. εὐθύς τε διαλέξας τοὺς τε ψιλοὺς καὶ τοὺς
 ἵππεις, τούτους μὲν αὐτὸς ἀνέλαβε, καὶ ταχθεὶς
 ἐπὶ τῆς οὐραγίας διὰ τούτων ἀνέστειλλε τοὺς ἐπα-

κολουθοῦντας πολεμίους καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν πα-
 ρείχετο τοῖς προηγουμένοις ὀπλίταις, ποιούμενος δὲ
 μάχας ἐξ ὑποστροφῆς καὶ τάξει φιλοτέχνη χρῶμενος
 διέσωσε τὸ στρατόπεδον. αἰεὶ δὲ μᾶλλον διὰ τῶν 7
 5 κατορθωμάτων αὐξῶν τὴν ἰδίαν εὐδοξίαν μεγάλης
 ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρά τε τοῖς πολίταις καὶ τοῖς
 συμμάχοις. οἱ δὲ Θηβαῖοι τοὺς τότε βοιωταρχήσαν-
 τας καταδικάσαντες, πολλοῖς χρήμασιν ἐξημίωσαν.
 ἐπιζητουμένης δὲ τῆς αἰτίας πῶς ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ 72
 10 ἰδιώτης ὢν ἐστρατεύετο μετὰ τῶν εἰς Θετταλίαν
 ἀποσταλέντων, ἀποδοτέον τὸν οἰκείον λόγον τῆς ἀπο-
 λογίας. τῇ μάχῃ τῇ περὶ Κόρινθον Ἐπαμεινώνδας
 διακόψας τὴν ἐπὶ τοῦ προτειχίσματος φυλακὴν τῶν
 Λακεδαιμονίων, καὶ δυνάμενος πολλοὺς ἀνελεῖν τῶν
 15 πολεμίων, ἠρκέσθη τῷ προτερήματι καὶ τῆς ἐπὶ
 πλεον μάχης ἀπέστη. γενομένης δὲ περὶ αὐτὸν 2
 ἱκανῆς ὑποψίας ὡς πεφεισμένου τῶν Λακεδαιμονίων
 ἰδίας ἔνεκα χάριτος, οἱ φθονοῦντες αὐτοῦ τῇ δόξῃ
 καιρὸν ἔλαβον εὐλόγου διαβολῆς. ἐπενεγκάντων
 20 οὖν αὐτῷ προδοσίας ἔγκλημα, τὸ πλῆθος παροξυν-
 θὲν ἀπέστησεν αὐτὸν τῆς βοιωταρχίας, καὶ ἰδιώτην
 ποιῆσαν ἐξαπέστειλε μετὰ τῶν ἄλλων. ὡς δὲ ἀπὸ
 τῶν ἀποτελεσμάτων ἐξήλειψε τὰς καθ' ἑαυτοῦ δια-
 βολάς, τότε ὁ δῆμος ἀποκατέστησεν αὐτὸν εἰς τὴν
 25 προγεγενημένην εὐδοξίαν. μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον 3
 Λακεδαιμονίοις πρὸς Ἀρκάδας ἐγένετο μεγάλη μάχη,
 ἐν ἣ ἐνίκησαν Λακεδαιμόνιοι ἐπιφανῶς. μετὰ γὰρ
 τὴν ἐν Λεύκτροις ἦταν τοῦτο πρῶτον αὐτοῖς παρά-
 δοξον εὐτύχημα ἐγένετο· ἔπεσον γὰρ Ἀρκάδων μὲν
 30 ὑπὲρ τοὺς μυρῖους, Λακεδαιμονίων δ' οὐδεῖς. προεῖ-
 πον δ' αὐτοῖς αἱ Δωδωνίδες ἰέρειαι διότι ὁ πόλεμος
 οὗτος Λακεδαιμονίοις ἄδακτος ἔσται. μετὰ δὲ τὴν 4

μάχην οἱ Ἀρκάδες, φοβηθέντες τὰς τῶν Λακεδαιμονίων εἰσβολάς, ἔκτισαν ἐπὶ τινος ἐπικαίρου τόπου τὴν ὀνομαζομένην Μεγάλην πόλιν, συρρίψαντες εἰς αὐτὴν κώμας τετταράκοντα τῶν ὀνομαζομένων Μαιναλίων καὶ Παρρασίων Ἀρκάδων. καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς Ἑλληνας ἐν τούτοις ἦν.

- 73 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Διούσιος ὁ τύραννος ἔχων δυνάμεις ἀξιολόγους, καὶ τοὺς Καρχηδονίους ὄρων οὐκ εὖ διακειμένους πρὸς τὸν πόλεμον διὰ τε τὴν γεγεννημένην παρ' αὐτοῖς λοιμικὴν νόσον καὶ τὴν ἀπόστασιν τῶν Λιβύων ἔγνω στρατεύειν ἐπ' αὐτούς. οὐκ ἔχων δὲ πρόφασιν ἀξιόλογον τῆς διαφορᾶς, προσεποιήθη τοὺς κατὰ τὴν ἐπικράτειαν Φοίνικας ἐπιβεβηκέναι τῆς ὑπ' αὐτὸν χώρας. παρασκευασάμενος οὖν πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἵππεις δὲ τρισχιλίους, τριήρεις δὲ τριακοσίας καὶ τὴν ἀρμόζουσαν τῇ δυνάμει ταύτῃ παρασκευὴν, ἐνέβαλεν εἰς τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους χώραν. καὶ Σελινούντα μὲν καὶ Ἐντελλαν εὐθύς προσηγάγετο, καὶ τὴν χώραν πᾶσαν πορθήσας καὶ τῆς πόλεως τῶν Ἐρυνκίων ἐγκρατὴς γενόμενος ἐπολιόρησε Λιλύβαιον. πολλῶν δ' ὄντων ἐν αὐτῷ στρατιωτῶν τὴν πολιορκίαν ἔλυσεν. ἀκούσας δὲ τὰ νεώρια τῶν Καρχηδονίων ἐμπεπρησθαι, καὶ δόξας πάντα τὸν στόλον αὐτῶν διεφθάρθαι, κατεφρόνησε, καὶ τῶν ἰδίων τριήρων ἑκατὸν μὲν καὶ τριάκοντα τὰς ἀρίστας ἀπέστειλεν εἰς τὸν τῶν Ἐρυνκίων λιμένα, τὰς δ' ἄλλας ἀπάσας ἐξέπεμψε εἰς τὰς Συρακούσας. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι παραδόξως διακοσίας ναῦς πληρώσαντες ἐπέπλευσαν ταῖς ὁρμούσαις ἐν τῷ λιμένι τῶν Ἐρυνκίων. ἀνεπίστου δὲ τῆς ἐπιθέσεως γενομένης ἀπήγαγον τῶν τριήρων τὰς πλείστας. μετὰ

δὲ ταῦτα τοῦ χειμῶνος ἐνστάντος ἀνοχὰς ποιη-
 σάμενοι διεχωρίσθησαν εἰς τὰς οἰκείας ἐκάτεροι
 πόλεις. μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον Διονύσιος εἰς ἄρρω-
 5 στίαν ἐμπεσὼν ἐτελεύτησε, δυναστεύσας ἔτη τριά-
 κοντα καὶ ὀκτώ· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς
 Διονύσιος ἐτυράννευσεν ἔτη δώδεκα.

Οὐκ ἀνοίκειον δ' ἐστὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας⁷⁴
 διελθεῖν τὰς τε αἰτίας τῆς τελευτῆς καὶ τὰ συμ-
 βάντα τούτῳ τῷ δυνάστη περὶ τὴν τοῦ βίου κατα-
 10 στροφήν. Διονυσίου τοίνυν δεδιδαχότος Ἀθήνησι
 Ἀθηναίοις τραγωδίαν καὶ νικήσαντος, τῶν ἐν τῷ
 χορῷ τις ἄδων, ὑπολαβὼν τιμηθῆσεσθαι λαμπρῶς,
 εἰς πρῶτος ἀπαγγέλλη τὴν νίκην, διέπλευσεν εἰς
 τὴν Κόρινθον. καταλαβὼν δ' ἐκεῖ ναῦν ἐκπλέουσιν
 15 εἰς Σικελίαν καὶ μεταβὰς εἰς ταύτην, οὐρίοις ἐχρή-
 σατο πνεύμασι, καὶ καταπλεύσας εἰς Συρακούσας
 συντόμως ἀπήγγειλε τῷ τυράννῳ τὴν νίκην. ὁ δὲ²
 Διονύσιος τοῦτον μὲν ἐτίμησεν, αὐτὸς δὲ περιχα-
 ρῆς ἐγένετο καὶ τοῖς θεοῖς εὐαγγέλια θύσας πό-
 20 τους καὶ μεγάλας εὐωχίας ἐπετέλεσεν. ἐστιῶν δὲ
 λαμπρῶς τοὺς φίλους, καὶ κατὰ τοὺς πότους φιλο-
 τιμότερον τῇ μέθῃ δοὺς ἑαυτόν, εἰς ἄρρωστίαν σφο-
 δροτέρα ἐνέπεσε διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐμφορηθέν-
 των ὑγρῶν. ἔχων δὲ παρὰ θεῶν λόγιον τότε τε-
 25 λευτήσκειν ὅταν τῶν κρείττωνων περιγένηται, τὸν
 61 χρησμὸν ἀνέφερεν ἐπὶ τοὺς Καρχηδονίους, ὑπολαμ-
 βάνων τούτους κρείττους ἑαυτοῦ εἶναι. διὸ καὶ
 πρὸς αὐτοὺς πλεονάκεις πεπολεμηκῶς εἰώθει κατὰ
 τὰς νίκας ὑποφεύγειν καὶ ἐκουσίως ἠττᾶσθαι, ἵνα
 30 μὴ δόξῃ τῶν ἰσχυροτέρων γεγονέναι κρείττων. οὐ⁴
 μὴν ἠδυνήθη γε τῇ πανουργίᾳ κατασοφίσασθαι τὴν
 ἐκ τῆς πεπωμένης ἀνάγκην, ἀλλὰ ποιητῆς ὢν κα-

κὸς καὶ διακριθεὶς ἐν Ἀθήναις ἐνίκησε τοὺς κρείττους ποιητὰς. εὐλόγως οὖν κατὰ τὸν χρῆσμον διὰ τὸ περιγενέσθαι τῶν κρειπτόνων ἐπακολουθοῦσαν ἔσχε τὴν τοῦ βίου τελευτήν.

5 Ὁ δὲ Διονύσιος ὁ νεώτερος διαδεξάμενος τὴν τυραννίδα, πρῶτον τὰ πλήθη συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν παρεκάλεσε τοῖς οἰκείοις λόγοις τηρεῖν τὴν πατροπαράδοτον πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν, ἔπειτα τὸν πατέρα μεγαλοπρεπῶς θάψας κατὰ τὴν ἀκρόπολιν πρὸς ταῖς βασιλίσι καλουμέναις πύλαις, ἡσφαλίσατο 10 τὰ κατὰ τὴν ἀρχήν.

75 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πολυζήλου κατὰ μὲν τὴν Ῥώμην ἀναρχία διὰ τινὰς πολιτικὰς στάσεις ἐγένετο, κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀλέξανδρος ὁ Φερῶν τύραννος ἐν τῇ Θετταλίᾳ περὶ τινῶν ἐγκαλέσας τῇ 15 πόλει τῶν Σκοτουσσαίων, ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς ἐκκλησίαν καὶ περιστήσας τοὺς μισθοφόρους ἅπαντας ἀπέσφαξε, τὰ δὲ σώματα τῶν τετελευτηκότων ῥίψας εἰς τὴν πρὸ τῶν τειχῶν τάφρον τὴν πόλιν 2 διήρπασεν. Ἐπαμεινώνδας δ' ὁ Θηβαῖος μετὰ δυνάμεως ἐμβαλὼν εἰς Πελοπόννησον τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τινὰς ἄλλας πόλεις προσηγάγετο, Δύμην δὲ καὶ Ναύπακτον καὶ Καλυδῶνα φρουρομένην ὑπ' Ἀχαιῶν ἠλευθέρωσεν. ἐστράτευσαν δὲ καὶ εἰς Θετταλίαν Βοιωτοί, καὶ Πελοπίδαν ἐκομίσαντο παρ' 25 Ἀλεξάνδρου τοῦ Φερῶν τυράννου. Φλιασίοις δὲ πολεμουμένοις ὑπ' Ἀργείων Χάρης ὑπ' Ἀθηναίων πεμφθεὶς στρατηγὸς μετὰ δυνάμεως ἐβοήθησε τοῖς Φλιασίοις πολιορκουμένοις· νικήσας δὲ τοὺς Ἀργεῖους δυσὶ μάχαις καὶ τὴν ἀσφάλειαν περιποιήσας 30 τοῖς Φλιασίοις ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας.

76 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι

μὲν ἦρχε Κηφισόδωρος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπά-
 των χιλιάρχους ὁ δῆμος τέτταρας κατέστησε, Λεύ-
 κιον Φούριον, Παῦλον Μάλλιον, Σερούιον Σουλ-
 πίκιον καὶ Σερούιον Κορνήλιον. ἐπὶ δὲ τούτων
 5 Θεμισῶν ὁ Ἐρετρίας τύραννος Ὄρωπὸν κατελάβετο.
 ταύτην δὲ τὴν πόλιν οὖσαν Ἀθηναίων παραλόγως
 ἀπέβαλε· τῶν γὰρ Ἀθηναίων στρατευσάντων ἐπ'
 62 αὐτὸν καὶ πολὺ ταῖς δυνάμεσιν ὑπερεχόντων, οἱ
 Θηβαῖοι βοηθήσαντες αὐτῷ καὶ παραλαβόντες ἐν
 10 παρακαταθήκῃ τὴν πόλιν οὐκ ἀπέδωκαν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Κῶοι μετώκησαν εἰς 2
 τὴν νῦν οἰκουμένην πόλιν καὶ κατεσκεύασαν αὐτὴν
 ἀξιόλογον· πλῆθός τε γὰρ ἀνδρῶν εἰς ταύτην ἠθροί-
 σθη καὶ τείχη πολυτελῆ κατεσκευάσθη καὶ λιμὴν ἀξι-
 15 ὀλογος. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων αἰεὶ μᾶλλον ἠϋ-
 ξήθη προσόδοις τε δημοσίαις καὶ τοῖς τῶν ἰδιωτῶν
 πλούτοις, καὶ τὸ σύνολον ἐνάμιλλος ἐγένετο ταῖς
 πρωτευούσαις πόλεσιν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις ὁ τῶν Περσῶν 3
 20 βασιλεὺς ἀποστείλας πρέσβεις ἔπεισε τοὺς Ἕλληνας
 τοὺς μὲν πολέμους καταλύσασθαι καὶ κοινὴν εἰρή-
 νην συνθέσθαι πρὸς ἀλλήλους. διόπερ ὃ τε Λα-
 κωνικὸς καὶ Βοιωτικὸς κληθεὶς πόλεμος κατελύθη,
 πλέον μείνας ἑτῶν πέντε, τὴν ἀρχὴν λαβὼν ἀπὸ
 25 τῶν Λευκτρικῶν.

Ἐπῆρξαν δὲ κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἄνδρες 4
 κατὰ παιδείαν ἄξιοι μνήμης Ἰσοκράτης τε ὁ ῥήτωρ
 καὶ οἱ τούτου γενόμενοι μαθηταὶ καὶ Ἀριστοτέλης
 ὁ φιλόσοφος, ἔτι δὲ Ἀναξιμένης ὁ Λαμψακηνὸς καὶ
 30 Πλάτων ὁ Ἀθηναῖος, ἔτι δὲ τῶν Πυθαγορικῶν φι-
 λосоφῶν οἱ τελευταῖοι, Ξενοφῶν τε ὁ τὰς ἱστορίας
 συγγραψάμενος ἐσχατογῆρως ὢν· μέμνηται γὰρ τῆς

Ἐπαμεινώνδου τελευτῆς μετ' ὀλίγον χρόνον γεγενημένης· Ἀρίστιππός τε καὶ Ἀντισθένης, πρὸς δὲ τούτοις Αἰσχίνης ὁ Σφήττιος ὁ Σωκρατικός.

77 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χίωνος ἐν Ῥώμῃ ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι κατεστάθησαν Κόιντος Σε-
 5 ρουίλιος καὶ Γάιος Οὐετούριος καὶ Αὐλος Κορνήλιος, πρὸς δὲ τούτοις Μάρκος Κορνήλιος καὶ Μάρκος Φάβιος. ἐπὶ δὲ τούτων εἰρήνης οὔσης κατὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, πάλιν ἀρχαὶ πολέμων συνέστη-
 σάν τισι τῶν πόλεων καὶ νεωτέρων πραγμάτων και-
 10 νοτομία παράλογος. οἱ γὰρ τῶν Ἀρκάδων φυγάδες ὀρμηθέντες ἐξ Ἡλίδος κατελάβοντο τῆς ὀνομαζομένης Τριφυλίας χωρίον ὄχυρόν ὃ προσηγόρευται
 2 Λασιῶν. ἐκ πολλῶν δὲ χρόνων περὶ τῆς Τριφυλίας ἠμφισβήτουν Ἀρκάδες καὶ Ἡλείοι, καὶ κατὰ τὰς
 15 ἑκατέρων ἐν ταῖς μεταβολαῖς ὑπεροχὰς ἐναλλάξ ἐκυρίεον τῆς χώρας· κατὰ δὲ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς τῶν Ἀρκάδων κρατούντων τὴν Τριφυλίαν, προφάσει τῶν φυγάδων ἀφηροῦντο ταύτην τῶν
 3 Ἀρκάδων οἱ Ἡλείοι. διὸ καὶ παροξυνθέντες οἱ Ἀρ-
 20 κάδες τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἐξαποστείλαντες ἀπήτουν τὸ χωρίον· ὡς δ' οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχε, μετέπεμψαντο παρ' Ἀθηναίων συμμαχίαν καὶ μετὰ ταύτης ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸν Λασιῶνα. τῶν δὲ Ἡλείων
 βοηθησάντων τοῖς φυγάσιν ἐγένετο μάχη πλησίον
 25 τοῦ Λασιῶνος, καὶ τῶν Ἀρκάδων πολλαπλασίον ὄντων ἠττήθησαν οἱ Ἡλείοι καὶ πλείους τῶν διακοσίων στρατιωτῶν ἀπέβαλον. ταύτης δὲ ἀρχῆς τοῦ πολέμου γενομένης συνέβη τὴν διαφορὰν ἐπὶ πλεόν
 4 προβῆναι τοῖς Ἀρκάσι καὶ τοῖς Ἡλείοις· εὐθύς γὰρ
 οἱ μὲν Ἀρκάδες μετεωρισθέντες τῷ προτεροῦματι
 50 ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Ἠλείαν, καὶ εἶλον πόλεις

Μάργανα καὶ Κρόνιον, ἔτι δὲ Κυπαρισσίαν καὶ Κορυφάσιον. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ 5 τὴν Μακεδονίαν Πτολεμαῖος μὲν ὁ Ἀλωρίτης ἐδολοφονήθη ὑπὸ τᾶδελφοῦ Περδίκκα, βασιλεύσας ἔτη τρία· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ Περδίκκας ἐβασίλευσε τῆς Μακεδονίας ἔτη πέντε.

Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοκράτους ἐν Ῥώμῃ 78 μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι τρεῖς κατεστάθησαν, Τίτος Κοῦντιος, Σερούιος Κορνήλιος καὶ Σερούιος Σουλπίκιος, Ὀλυμπιάς δὲ ὑπὸ Πισατῶν καὶ Ἀρχάδων ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Φωκίδης Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Πισᾶ- 2 ται μὲν ἀνανεωσάμενοι τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῆς πατρίδος καὶ τισὶ μυθικαῖς καὶ παλαιαῖς ἀποδείξεσι 15 χρώμενοι, τὴν θέσιν τῆς Ὀλυμπιακῆς πανηγύρεως αὐτοῖς προσήκειν ἀπεφαίνοντο. κρίνοντες δὲ τὸν παρόντα καιρὸν εὐθετον ἔχειν ἀμφισβητῆσαι τοῦ ἀγῶνος, συμμαχίαν ἐποιήσαντο πρὸς Ἀρχάδας ὄντας πολεμίους Ἑλλείων· συναγωνιστὰς δὲ λαβόντες 20 τούτους ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς Ἑλλείους ἄρτι τιθέντας τὸν ἀγῶνα. ἀντιστάντων δὲ τῶν Ἑλλείων παν- 3 δημει συνέστη μάχη καρτερά, θεωμένων τὴν μάχην τῶν παρόντων ἐπὶ τὴν πανήγυριν Ἑλλήνων ἐστεφανωμένων καὶ μεθ' ἡσυχίας ἀκινδύνως ἐπιση- 25 μαινομένων τὰς ἑκατέρωθεν ἀνδραγαθίας· τέλος Πισᾶται νικήσαντες ἔθηκαν τὸν ἀγῶνα, καὶ τὴν Ὀλυμπιάδα ταύτην ὕστερον οὐκ ἀνέγραψαν Ἑλλεῖοι διὰ τὸ δοκεῖν βία καὶ ἀδίκως διατεθῆναι.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἐπαμεινώνδας ὁ 4 30 61 Θηβαῖος, μέγιστον ἔχων τῶν πολιτῶν ἀξίωμα, συναχθείσης ἐκκλησίας διελέχθη τοῖς πολίταις, προτρέπομενος αὐτοὺς ἀντέχεσθαι τῆς κατὰ θάλατταν

ἡγεμονίας. διελθὼν δὲ λόγον ἐκ χρόνου πεφρο-
 νισμένον ἐδείκνυε τὴν ἐπιβολὴν ταύτην συμφέρου-
 σάν τε καὶ δυνατήν, τὰ τε ἄλλα προφερόμενος καὶ
 διότι τοῖς περὶ κρατοῦσι ῥᾶδιόν ἐστι περιποιήσα-
 σθαι τὴν τῆς θαλάττης ἀρχήν· καὶ γὰρ Ἀθηναίους 5
 ἐν τῷ πρὸς Ξέρξην πολέμῳ διακοσίας ναῦς ἰδίᾳ
 πληροῦντας Λακεδαιμονίοις δέκα ναῦς παρεχομέ-
 νοις ὑποτετάχθαι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ταύ-
 την τὴν ὑπόθεσιν οἰκείως διαλεχθεὶς ἔπεισε τοὺς
 79 Θηβαίους ἀντέχεσθαι τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς. εὐ-
 θὺς οὖν ὁ δῆμος ἐψηφίσατο τριήρεις μὲν ἑκατὸν
 ναυπηγεῖσθαι, νεώρια δὲ ταύταις ἴσα τὸν ἀριθμὸν,
 Ῥοδίους δὲ καὶ Χίους καὶ Βυζαντίους προτρέπεσθαι
 βοηθῆσαι ταῖς ἐπιβολαῖς. αὐτὸς δὲ μετὰ δυνάμεως
 ἐκπεμφθεὶς ἐπὶ τὰς εἰρημένους πόλεις Λάχητα μὲν 15
 τὸν Ἀθηναίων στρατηγόν, ἔχοντα στόλον ἀξιόλογον
 καὶ διακωλύειν τοὺς Θηβαίους ἀπεσταλμένον, κα-
 ταπληξάμενος καὶ ἀποπλεῦσαι συναναγκάσας, ἰδίας
 2 τὰς πόλεις τοῖς Θηβαίοις ἐποίησεν. εἰ μὲν οὖν ὁ
 ἀνὴρ οὗτος πλείω χρόνον ἐπέζησεν, ὡμολογημένως 20
 ἂν οἱ Θηβαῖοι τῇ κατὰ γῆν ἡγεμονίᾳ καὶ τὴν τῆς
 θαλάττης ἀρχὴν προσεκλήσαντο· ἐπεὶ δὲ μετ' ὀλίγον
 χρόνον ἐν τῇ περὶ τὴν Μαντίνειαν μάχῃ λαμπρο-
 τάτην τὴν νίκην τῇ πατρίδι περιποιήσας ἠρωικῶς
 ἐτελεύτησεν, εὐθέως καὶ τὰ τῶν Θηβαίων πράγματα 25
 τῇ τούτου τελευτῇ συναπέθανεν. ἄλλὰ περὶ μὲν
 τούτων τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον ἀκριβῶς διέξ-
 3 μεν. τότε δὲ τοῖς Θηβαίοις ἔδοξε στρατεύειν ἐπὶ
 τὸν Ὀρχομενὸν διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. τῶν φυ-
 γάδων τινὲς βουλόμενοι τὴν ἐν Θήβαις πολιτείαν 30
 εἰς ἀριστοκρατικὴν κατάστασιν μεταστῆσαι, συνέ-
 πεισαν τοὺς τῶν Ὀρχομενίων ἱππεῖς ὄντας τριακο-

σίους συνεπιλαβέσθαι τῆς ἐπιβολῆς. οὗτοι δὲ εἰώ- 4
 θότες τοῖς ἐκ Θηβῶν ἀπαντᾶν ἡμέρα τεταγμένη πρὸς
 τὴν ἔξοπλισίαν, εἰς ταύτην συνέθεντο ποιήσασθαι
 τὴν ἐπίθεσιν· πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων κοινωνούντων
 5 τῆς προθέσεως καὶ προσορμησάντων, ἀπήντησαν
 πρὸς τὸν καιρὸν. οἱ μὲν οὖν συστησάμενοι τὴν 5
 πρᾶξιν μετανοήσαντες ἐδήλωσαν τοῖς βιοτάρχαις
 τὴν ἐπίθεσιν, προδόντες τοὺς συνομόσαντας, καὶ
 διὰ τῆς εὐεργεσίας ταύτης ἑαυτοῖς ἐπορίσαντο τὴν
 10 σωτηρίαν. τῶν δ' ἀρχόντων συλλαβόντων τοὺς
 τῶν Ὀρχομενίων ἵππεις καὶ παραγαγόντων εἰς τὴν
 ἔκκλησίαν, ὁ δῆμος ἐψηφίσατο τούτους μὲν ἀπο-
 σφάζει, τοὺς δ' Ὀρχομενίους ἐξανδραποδίσασθαι
 καὶ τὴν πόλιν κατασκάψαι. ἐκ παλαιῶν γὰρ χρό-
 15 νων οἱ Θηβαῖοι πρὸς τούτους ἀλλοτρίως διέκειντο,
 65 δασμοφοροῦντες μὲν τοῖς Μινύαις ἐν τοῖς ἡρωικοῖς
 χρόνοις, ὕστερον δ' ὑπ' Ἡρακλέους ἐλευθερωθέν-
 τες. οἱ δ' οὖν Θηβαῖοι καιρὸν ἔχειν νομίσαντες 6
 καὶ προφάσεις εὐλόγους τῆς τιμωρίας λαβόντες,
 20 ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸν Ὀρχομενόν· ἐλόντες δὲ τὴν
 πόλιν τοὺς μὲν ἄνδρας ἀπέκτειναν, τέκνα δὲ καὶ
 γυναῖκας ἐξανδραποδίσαντο.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Θετταλοὶ πρὸς 80
 Ἀλέξανδρον τὸν Φερῶν τύραννον διαπολεμοῦντες,
 25 καὶ πλείοσι μάχαις ἠττημένοι, πολλοὺς δὲ τῶν στρα-
 τιωτῶν ἀπολωλεκότες, πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς
 Θηβαίους, ἀξιοῦντες αὐτοῖς βοηθῆσαι καὶ στρατηγὸν
 αὐτοῖς ἐξαποστεῖλαι Πελοπίδαν. ἦδεν γὰρ τοῦ-
 30 τὸν τὸν ἄνδρα διὰ τὴν ὑπ' Ἀλεξάνδρου σύλληψιν
 ἀλλοτριώτατα διακείμενον πρὸς τὸν δυνάστην, ἅμα
 δὲ καὶ ἀνδρεία διάφορον καὶ ἐπὶ στρατηγικῇ συνέ-
 σει διαβεβημένον. συναχθείσης δὲ τῆς κοινῆς 2

συνόδου τῶν Βοιωτῶν, καὶ τῶν πρέσβεων διαλε-
 χθέντων περὶ ὧν εἶχον ἐντολὰς, οἱ μὲν Βοιωτοὶ
 πάντα συνεχώρησαν τοῖς Θετταλοῖς, καὶ δόντες εἰς
 ἑπτακισχιλίους στρατιώτας τῷ Πελοπίδᾳ συντόμως
 ἐκέλευον βοηθεῖν αὐτὸν τοῖς δεομένοις, τοῦ δὲ 5
 Πελοπίδου ταχέως μετὰ τῆς δυνάμεως ἐξιόντος συν-
 3 ἔβη τὸν ἥλιον ἐκλιπεῖν. πολλῶν δὲ τὸ γεγονός ὑπο-
 πτευσασμένων, τῶν μάντεων τινες ἀπεφήναντο διὰ
 τὴν γενομένην τῆς πόλεως ἔξοδον τῶν στρατιωτῶν
 ἐκλιπεῖν τὸν ἥλιον. καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων 10
 προλεγόντων τὸν τοῦ Πελοπίδου θάνατον, οὐδὲν
 ἤττον ὁ Πελοπίδας ἀνέξευξεν ἐπὶ τὴν στρατείαν,
 1 ὑπὸ τοῦ χρεῶν ἀγόμενος. ὡς δὲ κατήνησεν εἰς
 τὴν Θετταλίαν, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον κατέλαβε προ-
 κατειλημμένον τοὺς ὑπερδεξιούς τόπους καὶ στρα- 15
 τιώτας ἔχοντα πλείους τῶν δισμυρίων, ἀντεστρα-
 τοπέδευσε μὲν τοῖς πολεμίοις, προσλαβόμενος δὲ
 συμμαχοὺς παρὰ τῶν Θετταλῶν συνῆψε μάχην τοῖς
 5 ἐναντίοις. τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου διὰ τὰς ὑπεροχὰς
 τῶν τόπων πλεονεκτοῦντος, ὁ Πελοπίδας σπεύδων 20
 διὰ τῆς ἰδίας ἀνδρείας κρῖναι τὴν μάχην ἐπ' αὐ-
 τὸν ὤρμησε τὸν Ἀλέξανδρον. τοῦ δὲ δυνάστου μετὰ
 τῶν ἐπιλέκτων ὑποστάντος, ἐγένετο μάχη καρτερά,
 καθ' ἣν ὁ Πελοπίδας ἀριστεύων πάντα τὸν περὶ
 αὐτὸν τόπον νεκρῶν κατέστρωσε, τέλος δ' ἐπιθεὶς 25
 τῷ κινδύνῳ καὶ τοὺς πολεμίους τρεψάμενος τὴν
 μὲν νίκην περιεποιήσατο, τὸν δὲ αὐτοῦ βίον ἀπέ-
 λιπε, πολλοῖς περιπεσὼν τραύμασι καὶ τὸ ξῆν ἥρωι-
 κῶς προέμεγος. ὁ δ' Ἀλέξανδρος δευτέρα μάχη
 λειψθεὶς καὶ τοῖς ὄλοις συντριβείς, ἠναγκάσθη καθ' 30
 ὁμολογίαν τοῖς μὲν Θετταλοῖς τὰς καταπεπολεμη-
 μένας πόλεις ἀποδοῦναι, Μάγνητας δὲ καὶ τοὺς

66 Φθιώτας Ἀχαιοὺς παραδοῦναι Βοιωτοῖς, καὶ τὸ λοιπὸν Φερῶν μόνον ἄρχοντα σύμμαχον εἶναι Βοιωτοῖς.

Οἱ δὲ Θηβαῖοι περιβόητον νίκην ἀπενηνεγμένοι, 81
 πρὸς ἅπαντας ἔφασαν ἑαυτοὺς ἠττῆσθαι διὰ τὴν
 6 Πελοπίδου τελευτήν· ἀξιόλογον γὰρ ἀπολωλεκότες
 ἄνδρα, κατὰ λόγον ἔκρινον τὴν νίκην ἦττονα ὑπάρχειν
 τῆς Πελοπίδου δόξης. πολλὰς γὰρ καὶ μεγάλας
 χρείας παρέσχετο τῇ πατρίδι, πλεῖστον δὲ συνεβάλετο
 πρὸς τὴν τῶν Θηβαίων αὔξησιν. ἐν γὰρ τῇ
 10 τῶν φυγάδων κατηλύσει, καθ' ἣν ἀνεκτῆσαντο τὴν
 Καδμείαν, ὠμολογημένως ἅπαντες τούτῳ τὸ πρωτεῖον
 τοῦ κατορθώματος ἀπονέμουσι· τὴν δ' εὐημερίαν
 ταύτην συνέβη πάντων τῶν ὕστερον γενομένων ἀγαθῶν
 αἰτίαν γενέσθαι. ἐν δὲ τῇ περὶ Τέγγυραν 2
 15 μάχῃ μόνος Πελοπίδας τῶν βοιωταρχῶν ἐνίκησε τοὺς
 Λακεδαιμονίους, πλεῖστον ἰσχύοντας τῶν Ἑλλήνων· ὅτε
 δὴ διὰ τὸ μέγεθος τῆς νίκης πρῶτον ἔστησαν Θηβαῖοι
 τρόπαιον κατὰ Λακεδαιμονίων. κατὰ δὲ τὴν ἐν
 Λεύκτροις μάχῃν ἠγήσατο τοῦ ἱεροῦ λόχου,
 20 μεθ' οὗ προεμβάλων τοῖς Σπαρτιάταις ἀρχηγὸς ἐγένετο
 τῆς νίκης. ἐν δὲ ταῖς ἐπὶ Λακεδαίμονα στρατείαις
 ἑπτὰ μὲν ἠγήσατο μυριάδων, πρὸς αὐτῇ δὲ τῇ
 Σπάρτῃ τρόπαιον ἔστησε κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων
 τῶν πάντα τὸν πρὸ τοῦ χρόνον ἀπορθητῶν
 25 γεγενημένων. πρὸς δὲ τὸν Περσῶν βασιλέα 3
 πρесеβύσας ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις τὴν Μεσσηνίαν
 κατ' ἰδίαν παρέλαβεν, ἣν ἀνάστατον οὖσαν ἔτη
 τριακόσια Θηβαῖοι πάλιν ἀποκατέστησαν. ἐπὶ
 30 τελευτῆς δὲ διαγωνισάμενος πρὸς Ἀλέξανδρον ἔχοντα
 πολλαπλασίου δύναμιν οὐ μόνον ἐπιφανῶς ἐνίκησεν,
 ἀλλὰ καὶ τὸν θάνατον ἔσχευ ἐπ' ἀρετῇ περιβόητον
 καλῶς ἀγωνισάμενος. πρὸς δὲ τοὺς πολίτας

οὕτω διετέθη ὥστε ἀπὸ τῆς εἰς τὰς Θήβας καθόδου τῶν πολιτῶν μέχρι τῆς ἑαυτοῦ τελευταίας βοιωταρχῶν πάντα τὸν χρόνον διετέλεσε, μηδενὸς ἄλλου 4 τῶν πολιτῶν ταύτης ἠξιωμένου τῆς τιμῆς. Πελοπίδας μὲν οὖν, διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ὑπὸ πάντων ἀποδοχῆς ἠξιωμένος, ἐχέτω καὶ παρ' ἡμῶν τὸν διὰ τῆς ἱστορίας ἐπαινον.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Κλέαρχος, τὸ γένος ὦν ἐξ Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ, ἐπέθετο τυραννίδι κρατήσας δὲ τῆς ἐπιβολῆς ἐξήλωσε μὲν τὴν Διονυσίου τοῦ Συρακοσίου τυράννου διαγωγὴν, τυραννεύσας δὲ τῶν Ἡρακλεωτῶν ἐπιφανῶς ἠρξεν ἐτη 5 δώδεκα. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Τιμόθεος ὁ Ἀθηναίων στρατηγὸς ἔχων δύναμιν πεζὴν τε καὶ ναυτικὴν Τορώνην μὲν καὶ Ποτίδαιαν πολιορκήσας εἶλε, Κυζικηνοῖς δὲ πολιορκουμένοις ἐβοήθησε. 82 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Χαρικλείδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπάτοι κατεστάθησαν Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος καὶ Λεύκιος Σέξτιος Λατερίας. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρκάδες μετὰ Πισαίων κοινῇ τεθεικότες ὑπῆρχον τὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων, καὶ ἐκυρίευσαν τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ χρημάτων. τῶν δὲ Μαντινέων ἀναλαβόντων εἰς τοὺς ἰδίους βίους οὐκ ὀλίγα τῶν ἀναθημάτων, ἔσπευδον οἱ παρανομήσαντες διακατέχειν τὸν πρὸς Ἡλείους πόλεμον, ἵνα μὴ δῶσιν ἐν εἰρήνῃ λόγον 2 τῶν ἀναλωθέντων. τῶν δὲ ἄλλων Ἀρκάδων βουλομένων συνθέσθαι τὴν εἰρήνην, στάσις ἐκίνησαν πρὸς τοὺς ὁμοεθνεῖς. γενομένων οὖν δυοῖν ἐταιρειῶν, συνέβαινε τῆς μὲν τοὺς Τεγεάτας, τῆς δὲ 3 τοὺς Μαντινεῖς ἠγεῖσθαι. ἐπὶ πολὺ δὲ τῆς διαφορᾶς ἀύξηθείσης εἰς τὴν διὰ τῶν ὀπλων κρίσιν

κατήντησαν, καὶ Τεγεᾶται μὲν πρεσβεύσαντες πρὸς Βοιωτοὺς ἔπεισαν ἑαυτοῖς βοηθεῖν, οἱ δὲ Βοιωτοὶ στρατηγὸν ἐπιστήσαντες Ἐπαμεινώνδαν καὶ δύναμιν ἀξιώλογον δόντες ἐξαπέστειλαν βοηθῆσαι τοῖς Τεγεᾶταις. οἱ δὲ Μαντινεῖς τὴν ἐκ τῆς Βοιωτίας δύ- 4 ναμιν καὶ τὴν Ἐπαμεινώνδου δόξαν καταπλαγέντες, πρὸς τοὺς ἐχθροτάτους τῶν Βοιωτῶν Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους πρέσβεις ἐκπέμψαντες ἔπεισαν συμμαχεῖν. ὧν ἀμφοτέρων ἀδράς δυνάμεις ταχέως ἀπο- 10 στείλάντων, ἀγῶνες πολλοὶ καὶ μεγάλοι κατὰ τὴν Πελοπόννησον συνέστησαν. εὐθύς οὖν Λακεδαι- 5 μόνιοι μὲν πλησίον οἰκοῦντες ἐστράτευσαν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, Ἐπαμεινώνδας δὲ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν μετὰ δυνάμεως προῶν καὶ τῆς Μαντινείας οὐ 15 μακρὰν ἀπέχων ἐπύθτετο παρὰ τῶν ἐγχωρίων ὅτι Λακεδαιμόνιοι πανδημεὶ πορθοῦσι τὴν τῶν Τεγεατῶν χώραν. ὑπολαβὼν οὖν ἔρημον εἶναι στρατιω- 6 τῶν τὴν Σπάρτην, ἐπεβάλετο μὲν μέγα τι πράξει, τὴν δὲ τύχην ἔσχευ ἀντιπράττουσαν. αὐτὸς μὲν 20 γὰρ νυκτὸς ὤρμησεν ἐπὶ τὴν Σπάρτην, ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἄγρις ὑποπτεύσας τὴν ἀγγίνοίαν τὴν Ἐπαμεινώνδου κατεστοχάσατο μὲν τὸ μέλλον ἐμφρόνως, ἐξέπεμψε δὲ τινὰς Κρητὰς ἡμε- 68 ροδρομοὺς, δι' ὧν καταταχίσας τὸν Ἐπαμεινώνδαν 25 τοῖς ἀπολελειμμένοις ἐν τῇ Σπάρτῃ ἐδήλωσε διότι Βοιωτοὶ συντόμως ἤξουσιν ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα πορθήσοντες τὴν πόλιν, αὐτὸς δ' ὡς ἂν τάχιστα δύνηται μετὰ τῆς δυνάμεως ἤξει βοηθήσων τῇ πα- 30 λάττειν τὴν πόλιν μηδὲν καταπεπληγμένους· ταχὺ γὰρ αὐτὸν ἐπιφανέντα βοηθήσειν. τῶν δὲ Κρητῶν 83 συντόμως τὸ παραγγελθὲν ποιησάντων, παραδόξως

οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος ἐξέφυ-
 γον· μὴ προδηλωθείσης γὰρ τῆς ἐπιθέσεως ἔλα-
 θεν ἂν ὁ Ἐπαμεινώνδας εἰσπεσὼν εἰς τὴν Σπάρτην.
 τὴν μὲν οὖν ἐπίνοιαν τῶν στρατηγῶν ἀμφοτέρων
 2 δικαίως ἂν τις ἀποδέξαιτο, συνετωτέρα δὲ στρατη-
 γίαν τὴν τοῦ Λακεδαιμονίου ἠγήσαιτο. οὐ μὴν ἄλλ'
 ὁ Ἐπαμεινώνδας ὅλην τὴν νύκτα διαγρυπνήσας καὶ
 τὸ διάστημα τῆς ὁδοῦ κατὰ σπουδὴν διανύσας ἅμ'
 ἡμέρα προσῆγε τῇ Σπάρτῃ. ὁ δ' ἐπὶ τῆς φυλακῆς
 ἀπολελειμμένος Ἀγησίλαος ὀλίγῳ πρότερον χρόνῳ¹⁰
 τῶν Κρητῶν ἀκούσας τὰ κατὰ μέρος, εὐθύς μετὰ
 πολλῆς σπουδῆς τὴν ἐπιμέλειαν ἐποίησατο τῆς πό-
 3 λεως. τοὺς μὲν οὖν πρεσβυτάτους τῶν παίδων
 καὶ τοὺς γεγηρακότας ἐπὶ τὰ τέγη τῶν οἰκιῶν ἀνε-
 βίβασε, καὶ προσέταξεν ἀπὸ τούτων ἀμύνεσθαι τοὺς¹⁵
 εἰς τὴν πόλιν βιαζομένους, αὐτὸς δὲ τοὺς ἀκμά-
 ζοντας ταῖς ἡλικίαις συντάξας διεμέρισεν εἰς τὰς
 πρὸ τῆς πόλεως δυσχωρίας καὶ παρόδους, καὶ πάν-
 τας τοὺς δυναμένους τόπους δέξασθαι δίοδον ἐμ-
 4 φράξας ἀνέμενε τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. Ἐπα-²⁰
 μεινώνδας δ' εἰς πλείω μέρη διελόμενος τοὺς στρα-
 τιώτας, καὶ πάντῃ προσπίπτων κατὰ τὸν αὐτὸν
 καιρὸν, ὡς εἶδε τὴν τῶν Σπαρτιατῶν σύνταξιν,
 εὐθύς ἔγνω μεμνημένην τὴν προᾶξιν· ὅμως δὲ προσ-
 μαχώμενος πᾶσι κατὰ μέρος καὶ ταῖς δυσχωρίαις²⁵
 5 ἐλαττούμενος συνῆπτεν εἰς χεῖρας. πολλὰ δὲ πα-
 θῶν καὶ δράσας οὐκ ἀπέστη τῆς φιλοτιμίας, ἕως τὸ
 στράτευμα τῶν Λακεδαιμονίων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν
 Σπάρτην· πολλῶν δὲ βοηθούτων τοῖς πολιορκου-
 μένοις, καὶ τῆς νυκτὸς καταλαβούσης, ἔλυσε τὴν³⁰
 πολιορκίαν.

84 Πυθόμενος δὲ παρὰ τῶν αἰχμαλώτων ὅτι Μαν-

τινεῖς πανδημεὶ πάρεισι βοηθοῦντες τοῖς Λακεδαι-
 μονίοις, τότε μὲν ἀναχωρήσας μικρὸν ἀπὸ τῆς πό-
 λεως κατεστρατοπέδευσε· παραγγείλας δὲ δειπνο-
 ποιῆσθαι, καταλιπὼν τῶν ἰππέων τινάς, τούτοις
 5 μὲν παρήγγειλεν ἕως ἑωθινής φυλακῆς πυρὰ κάειν
 ἐν τῇ παρεμβολῇ, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως
 ἀφορηήσας ἔσπευσεν ἄφνω περιπεσεῖν τοῖς ἀπολε-
 λειμμένοις ἐν τῇ Μαντινείᾳ. τῇ δ' ὕστεραία πολ- 2]
 λὴν διανύσας ὁδὸν ἄφνω τοῖς Μαντινεῦσιν ἀνελ-
 10 πίστως ἐπέροραξεν, οὐ μὴν ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς,
 69 καίπερ ἅπαντα τῇ στρατηγίᾳ προνοησάμενος, ἀλλὰ
 τὴν τύχην λαβὼν ἀντιπράττουσαν παραδόξως ἀπέ-
 βαλε τὴν νίκην. ἄρτι γὰρ αὐτοῦ πλησιάζοντος ἐρήμῳ
 τῇ πόλει κατήντησαν ἐπὶ θάτερα τῆς Μαντινείας
 15 οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατιῶται πρὸς
 τὴν συμμαχίαν, ὄντες ἑξακισχίλιοι, στρατηγὸν δ'
 ἔχοντες Ἡγέλοχον, ἄνδρα τῶν παρὰ τοῖς πολίταις
 ἐπαινουμένων. οὗτος δὲ τοὺς ἱκανοὺς εἰς τὴν πό-
 λιν παρεισαγαγὼν, τὴν ἄλλην δύναμιν ἐξέταξεν ὡς
 20 μάχη διακριθησόμενος. εὐθύς δὲ καὶ Λακεδαιμό- 3
 νιοι καὶ Μαντινεῖς ἐπεφάνησαν, καὶ πρὸς τὴν τῶν
 ὄλων κρίσιν ἅπαντες παρεσκευάζοντο καὶ τοὺς παν-
 ταχόθεν συμμαχοὺς μετεπέμποντο. τοῖς μὲν οὖν 4
 Μαντινεῦσιν ἐβοήθουν Ἡλεῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι
 25 καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι τινές, ὧν ὁ σύμπας ἀρι-
 θμὸς ἦν πεζοὶ μὲν πλείους τῶν δισμυρίων, ἰππεῖς
 δὲ περὶ δισχιλίους· τοῖς δὲ Τεγεάταις συνεμάχουν
 οἱ πλείστοι καὶ κράτιστοι τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιοὶ
 καὶ Βοιωτοὶ καὶ Ἀργεῖοι καὶ τινες ἕτεροι τῶν Πε-
 30 λοποννησίων καὶ τῶν ἑξωθεν συμμαχῶν, οἱ δὲ πάν-
 τες ἠθροίσθησαν πεζοὶ μὲν ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους,
 ἰππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τῶν τρισχιλίων. ἀμφοτέρων 85

δὲ προθύμως συγκαταβάτων εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν
 ὄλων ἀγῶνα, καὶ διαταχθέντων τῶν στρατοπέ-
 δων, οἱ μὲν μάντις σφαιρισάμενοι παρ' ἀμφο-
 τέροις ἀπεφαίνοντο τὴν νίκην ὑπὸ τῶν θεῶν προ-
 2 φαινομένην, κατὰ δὲ τὴν ἀξίαν Μαντινεῖς μὲν 5
 μετὰ τῶν ἄλλων Ἀρκάδων τὸ δεξιὸν ἐπέιχον κέρας,
 ἔχοντες παραστάτας καὶ συναγωνιστὰς Λακεδαιμο-
 νίους, τούτοις δὲ συνεχεῖς ἦσαν Ἡλεῖοι καὶ Ἀχαιοί,
 καὶ τῶν ἄλλων οἱ καταδεέστεροι τὴν λοιπὴν ἐπέι-
 χον τάξιν· τὸ δ' εὐώνυμον κέρας ἀνεπλήρουν Ἀθη- 10
 ναῖοι. Θηβαῖοι δ' αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέ-
 ρας ἐτάχθησαν, παραστάτας ἔχοντες Ἀρκάδας, τὸ
 δὲ δεξιὸν παρέδωκαν Ἀργείοις· τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος
 ἀνεπλήρου τὴν μέσην τάξιν, Εὐβοεῖς καὶ Λοκροὶ
 καὶ Σικυῶνιοι, πρὸς δὲ τούτοις Μεσσήνιοι καὶ Μα- 15
 λιεῖς καὶ Αἰνιᾶνες, ἔτι δὲ καὶ Θετταλοὶ καὶ οἱ λοι-
 ποὶ σύμμαχοι. τοὺς δ' ἵππεῖς ἐφ' ἑκατέρων τῶν
 3 κεράτων ἀμφοτέροι διείλοντο. τῶν δὲ στρατευμά-
 των τοῦτον τὸν τρόπον τεταγμένων, ὡς ἤδη πλη-
 σίον ὑπῆρχον ἀλλήλων, αἱ μὲν σάλπιγγες τὸ πολε- 20
 μικὸν ἐσήμαινον, αἱ δὲ δυνάμεις ἠλάλαξαν καὶ τῷ
 μεγέθει τῆς βοῆς τὴν νίκην ἐσήμαινον. καὶ τὸ μὲν
 πρῶτον ἵππομαχίαν ἐν τοῖς κέρασι συνεστήσαντο,
 καθ' ἣν ταῖς φιλοτιμίαις ἑαυτοὺς ὑπερεβάλλοντο.
 4 οἱ μὲν γὰρ τῶν Ἀθηναίων ἵππεῖς τοῖς τῶν Θηβαίων 25
 ἐπελάσαντες ἠλαττοῦντο οὐχ οὕτω ταῖς τῶν ἵππων
 ἀρειαις οὐδὲ ταῖς ἰδίαις εὐψυχίαις οὐδὲ ταῖς κατὰ
 τὴν ἵππικὴν ἐμπειρίαις· ἐν γὰρ τούτοις ἅπασιν οὐκ
 ἦν καταδεέστερον τὸ τῶν Ἀθηναίων ἵππικόν· τῷ δὲ
 πλήθει καὶ τῇ παρασκευῇ τῶν ψιλῶν καὶ τῇ στρα- 30
 τηρικῇ συντάξει πολὺ τῶν ἐναντίων ἐλείποντο. αὐ-
 τοὶ μὲν οὖν ὀλίγους εἶχον ἀκοντιστὰς, οἱ δὲ Θηβαῖοι

τριπλασίους σφενδονήτας καὶ ἀκοντιστάς τοὺς ἐκ
 τῶν περὶ τὴν Θετταλίαν τόπων ἀπεσταλμένους. οὗ- 5
 τοι περιττώτερον ἐκ παίδων ζηλοῦντες τὴν ἐν τού-
 τοις μάχην, μεγάλην ῥοπὴν ποιεῖν εἰώθεσαν ἐν ταῖς
 5 μάχαις διὰ τὴν ἐν τούτοις ἐμπειρίαν. διόπερ οἱ
 Ἀθηναῖοι κατατιτρωσκόμενοι μὲν ὑπὸ τῶν ψιλικῶν,
 καταπονούμενοι δ' ὑπὸ τῶν ἀνθεστηκότων, ἅπαν-
 τες ἐτράπησαν. τὴν δὲ φυγὴν ἐκτὸς τῶν κεράτων
 ποιησάμενοι διωρθώσαντο τὴν ἦτταν· ἅμα μὲν 6
 10 γὰρ κατὰ τὴν ἀποχώρησιν οὐκ ἐτάραξαν τὴν ἰδίαν
 φάλαγγα, ἅμα δὲ περιπεσόντες Εὐβοεῦσι καὶ μισθο-
 φόροις τισὶν ἀπεσταλμένοις ἐπὶ τὴν κατάληψιν τῶν
 πλησίον λόφων, συνάψαντες αὐτοῖς μάχην ἅπαντας
 ἀπέκτειναν. οἱ δὲ τῶν Θηβαίων ἵππεις τοὺς μὲν 7
 15 φεύγοντας οὐκ ἐπεδίωξαν, ἐπὶ δὲ τὴν φάλαγγα τῶν
 ἀντιτεταγμένων ἐπελάσαντες ἐφιλοτιμοῦντο παραλ-
 λάξαι τοὺς πεζοὺς. ἰσχυρᾶς δὲ μάχης γενομένης,
 καὶ τῶν Ἀθηναίων καταπονουμένων καὶ πρὸς φυ-
 γὴν ὀρμησάντων, ὁ τῶν Ἠλείων ἵππαρχος ἐπὶ τῆς
 20 οὐραγίας τεταγμένος ἐπεβοήθησε τοῖς φεύγουσι, καὶ
 πολλοὺς τῶν Βοιωτῶν καταβαλὼν παλίντροπον
 ἐποίησε τὴν μάχην. οἱ μὲν οὖν τῶν Ἠλείων ἵπ- 8
 πεις τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιφανέντες τῷ λαιῷ κέ-
 ρατι τὸ γεγονός περὶ τοὺς συμμάχους ἐλάττωμα
 25 διωρθώσαντο· ἐπὶ δὲ θατέρου κέρατος ἐπιρραξάν-
 των ἀλλήλοις τῶν ἵππέων βραχὺν χρόνον ἢ μάχη
 διέμεινεν ἰσόρροπος, μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τε τὸ πλῆ-
 θος καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν Βοιωτῶν καὶ Θετταλῶν
 ἵππέων οἱ μετὰ τῶν Μαντινέων ὄντες ἐβιάσθησαν,
 30 καὶ συχνοὺς ἀποβαλόντες κατέφυγον πρὸς τὴν ἰδίαν
 φάλαγγα. ἢ μὲν οὖν τῶν παρ' ἀμφοτέροις ἵππέων 86
 μάχη τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος· αἱ δὲ πεζαὶ δυνάμεις

ὡς συνῆλθον εἰς χεῖρας τοῖς πολεμίοις, μεγάλους
 καὶ θαυμαστοὺς ἀγῶνας συνεστήσαντο. οὐδέποτε
 γὰρ Ἑλλήνων πρὸς Ἕλληνας ἀγωνιζομένων οὔτε
 πληθὸς ἀνδρῶν τοσοῦτο παρετάξατο οὔθ' ἡγεμόνες
 ἀξιολογώτεροι τοῖς ἀξιώμασιν οὔτε ἄνδρες δυνατώ- 5
 2 τεροι ταῖς ἐν τοῖς κινδύνοις ἀνδραγαθίαις. οἱ γὰρ
 πεξομαχεῖν ἄριστα δυνάμενοι κατὰ τοὺς ὑποκειμέ-
 νους καιροὺς Βοιωτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι πρὸς ἄλ-
 λήλους κατὰ τὴν τάξιν ἀνθεστηκότες μάχην συνῆ-
 ψαν, οὐδεμίαν φειδῶ ποιούμενοι τοῦ ζῆν. καὶ τὸ 10
 μὲν πρῶτον τύπτουτες ἀλλήλους τοῖς δόρασι, καὶ
 διὰ τὴν πυκνότητα τῶν πληγῶν τὰ πλεῖστα συν-
 τρίψαντες, εἰς τὸν ἀπὸ τῆς μαχαίρας ἀγῶνα κατήν- 3
 3 τησαν. συμπλεκόμενοι δὲ τοῖς σώμασι καὶ παντοίας
 διαθέσεις τραυμάτων ἀπεργαζόμενοι τοῖς θυμοῖς 15
 οὐκ ἔληγον· ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τοῖς δεινοῖς ἐγ-
 καρτερούντων διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς παρ' ἑκατέ-
 ροις ἀνδραγαθίας οὐδεμίαν ῥοπὴν ἐλάμβανεν ἡ μάχη. 71
 ἕκαστος γὰρ τοῦ παθεῖν τι δεινὸν καταφρονῶν, τοῦ
 δὲ δρᾶσαι τι λαμπρὸν ἐφιέμενος, εὐγενῶς ἀνεδέ- 20
 4 χετο τὸν ὑπὲρ τῆς δόξης θάνατον. ἰσχυρᾶς δὲ μά-
 χης ἐπὶ πολὺν τε χρόνον γενομένης καὶ τοῦ κινδύ-
 νου μηδεμίαν ῥοπὴν λαμβάνοντος, ὁ μὲν Ἐπαμει-
 νώδας ὑπολαβὼν τῆς ἰδίας ἀρετῆς προσδεῖσθαι τὴν
 νίκην, ἔγνω δι' ἑαυτοῦ κρῖναι τὸν κίνδυνον. εὐ- 25
 5 θὺς οὖν ἀναλαβὼν τοὺς ἀρίστους καὶ μετὰ τούτων
 συμφράξας, εἰσέβαλεν εἰς μέσους τοὺς πολεμίους·
 καθηγούμενος δὲ τοῦ συντάγματος, καὶ πρῶτος
 ἀκοντίσας, ἔβαλε τὸν ἡγούμενον τῶν Λακεδαιμο-
 5 νίων. εὐθὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων εἰς χεῖρας ἐρχομέ- 30
 νων, οὓς μὲν ἀνελών, οὓς δὲ καταπληξάμενος, διέ-
 κοψε τὴν φάλαγγα τῶν πολεμίων. οἱ δὲ Λακεδαι-

μόνιοι τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ τὸ βάρος
τοῦ περὶ αὐτὸν συστήματος καταπλαγέντες ἀνεχώ-
ρουν ἐκ τῆς μάχης· ἐπικειμένων δὲ τῶν Βοιωτῶν
καὶ τοὺς ἐσχάτους ἀεὶ φονευόντων, νεκρῶν ἐσω-
5 ρεύθη πλήθος. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι θεωροῦντες 87
Ἐπαμεινώνδαν προθυμότερον προπίπτοντα τῷ θυμῷ,
συνέδραμον ἐπ' αὐτόν. πολλῶν δὲ καὶ πυκνῶν
φερομένων βελῶν, τὰ μὲν ἐξένευε, τὰ δὲ διεκρού-
ετο, τινὰ δὲ ἐκ τοῦ σώματος ἐξαιρῶν τούτοις ἡμύ-
10 νετο τοὺς ἐπιφερομένους. ἥρωικῶς δ' ὑπὲρ τῆς
νίκης ἀγωνισάμενος καιρίαν ἔλαβε πληγὴν εἰς τὸν
θώρακα. κλασθέντος δὲ τοῦ δόρατος, καὶ τοῦ σι-
δήρου καταλειφθέντος ἐν τῷ σώματι, παραχρῆμα
ἔπεσε κατισχυθεὶς ὑπὸ τῆς πληγῆς. περὶ δὲ τοῦ
15 σώματος ἐμπεσοῦσης φιλοτιμίας, καὶ πολλῶν παρ'
ἀμφοτέροις ἀναιρεθέντων, μόγις οἱ Θηβαῖοι τῇ θώμῃ
τῶν σωμάτων προέχοντες κατεπόνησαν τοὺς Λακε-
δαιμονίους. φυγῆς δὲ γενομένης, οἱ μὲν Βοιωτοὶ 2
βραχὺν ἐπιδιώξαντες χρόνον ἀνέστρεψαν, ἀναγκαιό-
20 τατον ἡγούμενοι τὸ κυριεῦσαι τῶν νεκρῶν. ἀνα-
καλεσαμένων οὖν τῶν σαλπικτῶν τοὺς στρατιώτας,
ἅπαντες τῆς μάχης ἀπέστησαν, καὶ τρόπαιον ἀμφο-
τεροὶ στήσαντες ἡμφισβήτησαν τῆς νίκης. οἱ μὲν γὰρ 3
Ἀθηναῖοι νενικηκότες τοὺς περὶ τὸν λόφον Εὐβοεῖς
25 καὶ μισθοφόρους κύριοι τῶν νεκρῶν ὑπῆρχον, οἱ
δὲ Βοιωτοὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπὸ κράτους ἡτ-
τηκότες καὶ κρατοῦντες τῶν πεπτωκότων προσένε-
μον ἑαυτοῖς τὴν νίκην. ἐπὶ μὲν οὖν χρόνον τινὰ 4
περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως οὐδέτεροι διεπρε-
30 σβεύσαντο, ἵνα μὴ δόξωσιν ἐκχωρεῖν τοῦ πρωτείου.
μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Λακεδαιμονίων πρώτων ἐπικη-
ρυκευσαμένων περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως

5 ἀμφότεροι τοὺς ἰδίους ἔθαψαν. Ἐπαμεινώνδας δ' ἔτι ζῶν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπηνέχθη, καὶ τῶν συγκληθέντων ἰατρῶν ἀποφηναμένων ὅτι πάντως, ὅταν ἐκ τοῦ θώρακος ἐξαιρεθῇ τὸ δόρυ, συμβήσεται καὶ τὸν θάνατον ἐπακολουθῆσαι, εὐψυχοτάτην 5
 6 τοῦ βίου καταστροφὴν ἐποιήσατο. πρῶτον μὲν γὰρ τὸν ὑπασπιστὴν προσκαλεσάμενος ἐπηρώτησεν εἰ διασέσωκε τὴν ἀσπίδα. τοῦ δὲ φήσαντος καὶ θέν- 12
 τος αὐτὴν πρὸ τῆς ὀράσεως, πάλιν ἐπηρώτησε πό-
 τεροι νενικήκασιν. ἀποφαινομένου δὲ τοῦ παιδὸς 10
 ὅτι Βοιωτοὶ νενικήκασιν, ὦρα, φησὶν, ἐστὶ τελευ-
 τῶν, καὶ προσέταξεν ἐκσπάσαι τὸ δόρυ. ἀναβοη-
 σάντων δὲ τῶν παρόντων φίλων, καὶ τινος εἰπόν-
 τος ὅτι Τελευτᾶς ἄτεκνος, Ἐπαμεινώνδα, καὶ δα-
 κρύσαντος, Μὰ Δία μὲν, φησὶν, ἀλλὰ καταλείπω 15
 δύο θυγατέρας, τὴν τε ἐν Λεύκτροις νίκην καὶ τὴν
 ἐν Μαντινείᾳ. καὶ τοῦ δόρατος ἐξαιρεθέντος ἄνευ
 πάσης ταραχῆς ἐξέπνευσεν.

88 Ἡμεῖς δ' εἰωθότες ταῖς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν
 τελευταῖς ἐπιλέγειν τὸν ἰδίον ἔπαινον, οὐδαμῶς ἀρ- 20
 μόττον ἠγούμεθα παραδραμεῖν ἀνδρὸς τηλικούτου
 τὴν τελευταίην ἀνεπισήμαντον. δοκεῖ γὰρ μὴ μόνον
 τοὺς καθ' ἑαυτὸν ὑπερβαλεῖν ἐν τῇ στρατηγικῇ
 συνέσει καὶ ἐμπειρίᾳ, πρὸς δὲ τούτοις ἐπεικεία τε
 2 καὶ μεγαλοψυχία. κατὰ μὲν γὰρ τὴν ἡλικίαν τὴν 25
 τούτου γεγόνασιν ἄνδρες ἐπιφανεῖς Πελοπίδας τε
 Θηβαῖος καὶ Τιμόθεος καὶ Κόνων, ἔτι δὲ Χαβρίας
 τε καὶ Ἴφικράτης οἱ Ἀθηναῖοι, πρὸς δὲ τούτοις
 Ἀγησίλαος ὁ Σπαρτιάτης, βραχὺ τοῖς χρόνοις προ-
 τερῶν, ἐν δὲ τοῖς πρὸ τοῦ χρόνοις ἐπὶ τῶν Μη- 30
 δικῶν καὶ Περσικῶν καιρῶν Σόλων καὶ Θεμιστο-
 κλῆς καὶ Μιλτιάδης, ἔτι δὲ Κίμων καὶ Μυρωνίδης

καὶ Περικλῆς καὶ τινες ἕτεροι παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Γέλων ὁ Δεινομένους καὶ τινες ἕτεροι. ἀλλ' ὅμως εἴ τις συγκρίναι τὰς τούτων ἀρετὰς τῇ Ἐπαμεινώνδου στρατηγία τε καὶ δόξῃ, 3 πολὺν ἂν προέχουσαν εὖροι τὴν περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἀρετὴν. παρὰ μὲν γὰρ ἐκάστῳ τῶν ἄλλων ἔν ἂν εὖροι προτέρημα τῆς δόξης, παρὰ δὲ τούτῳ πάσας τὰς ἀρετὰς ἠθροισμένας. καὶ γὰρ ῥώμῃ σώματος καὶ λόγου δεινότητι, πρὸς δὲ τούτοις ψυχῆς 10 λαμπρότητι καὶ μισαργυρία καὶ ἐπιεικείᾳ, καὶ τὸ μέγιστον, ἀνδρεία καὶ στρατηγικῇ συνέσει πολὺ διήνεγκε πάντων. τοιγαροῦν ἢ πατρὶς αὐτοῦ ζῶντος 4 μὲν ἐκτήσατο τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, τελευτήσαντος δὲ ταύτης ἐστερήθη καὶ τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον αἰὲ μεταβολῆς ἐπειράθη, καὶ πέρασ διὰ τὴν ἀφροσύνην τῶν ἡγουμένων ἀνδραποδισμοῦ καὶ κατασκαφῆς ἔλαβε πείραν. Ἐπαμεινώνδας μὲν οὖν παρὰ πᾶσι περιβόητον ἔχων τὴν ἀρετὴν, τοιαύτης ἔτυχε καταστροφῆς τοῦ βίου. οἱ δ' Ἕλληνες μετὰ 89 20 τὴν μάχην ἀμφισβητουμένην ἔχοντες τὴν νίκην, καὶ ταῖς ἀνδραγαθίαις ἐφάμιλλοι καθεστῶτες, ἔτι δὲ τῇ 73 συνεχείᾳ τῶν κινδύνων καταπονούμενοι, διελύσαντο πρὸς ἀλλήλους. συνθέμενοι δὲ κοινὴν εἰρήνην καὶ συμμαχίαν κατέταττον ἐν τῇ συμμαχίᾳ καὶ τοὺς 25 Μεσσηνίους. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὴν πρὸς 2 τούτους ἀκατάλλακτον ἀλλοτριότητα τῶν σπονδῶν οὐ προείλυντο κοινωεῖν καὶ μόνοι τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρχον ἔκσπονδοι.

Τῶν δὲ συγγραφῶν Ξενοφῶν μὲν ὁ Ἀθηναῖος 3 30 τὴν τῶν Ἑλληνικῶν σύνταξιν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστροφεν ἐπὶ τὴν Ἐπαμεινώνδου τελευτήν, Ἀναξιμένης δὲ ὁ Λαμψακηνὸς τὴν πρώτην τῶν

Ἑλληνικῶν ἀνέγραψεν ἀρξάμενος ἀπὸ θεογονίας καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου γένους τῶν ἀνθρώπων, κατέστροφε δ' εἰς τὴν ἐν Μαντινεῖα μάχην καὶ τὴν Ἐπαμεινώνδου τελευτήν, περιέλαβε δὲ πάσας σχεδὸν τὰς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων πράξεις ἐν βίβλοις δώδεκα. Φίλιστος δὲ τὰ περὶ Διονύσιον τὸν νεώτερον ὧδε κατέστροφε, διελθὼν ἔτη πέντε ἐν βίβλοις δυσίν.

- 90 Ἐπ' ἄρχοντας δ' Ἀθήνησι Μόλωνος ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὑπάτοι Λεύκιος Γενούκιος καὶ Κόιντος Σερούιλιος. ἐπὶ δὲ τούτων οἱ τὴν παράλιον οἰκοῦντες τῆς Ἀσίας ἀπέστησαν ἀπὸ Περσῶν, καὶ τινες τῶν σατραπῶν καὶ στρατηγῶν ἐπαναστάντες πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς Ἀρταξέρξην. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ Ταχῶς ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων κριῖνας πολεμεῖν τοῖς Πέρσαις, ναῦς τε κατεσκεύασε καὶ πεζὰς δυνάμεις ἤθροισε. πολλοὺς δὲ ξενολογήσας ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἔπεισε καὶ Λακεδαιμονίους συμμαχεῖν· οἱ γὰρ Σπαρτιαῖται πρὸς Ἀρταξέρξην ἀλλοτριῶς εἶχον διὰ τὸ τοὺς Μεσσηνίους ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν κοινὴν εἰρήνην κατατετάχθαι. τηλικαύτης δὲ συνδρομῆς κατὰ τῶν Περσῶν γενομένης, καὶ ὁ βασιλεὺς παρεσκευάζετο τὰ πρὸς τὸν πόλεμον. ὑπὸ γὰρ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔδει πρὸς τε τὸν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα πολεμεῖν καὶ πρὸς τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις καὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς τούτων συμμαχοὺς σατράπας καὶ στρατηγούς, τοὺς ἄρχοντας μὲν τῶν παραθαλαττίων τόπων, συντεθειμένους δὲ κοινοπραγίαν· ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι Ἀριοβαρζάνης μὲν ὁ τῆς Φρυγίας σατράπης, ὃς καὶ Μιθριδάτου τελευτήσαντος τῆς τούτου βασιλείας

κεκυριευκῶς ἦν, Μαύσωλος δὲ Καρίας δυναστεύων
καὶ πολλῶν ἐρυνμάτων καὶ πόλεων ἀξιολόγων κυρι-
εύων, ὧν ἔστιαν καὶ μητρόπολιν συνέβαινεν εἶναι
τὴν Ἀλικαρνασσόν, ἔχουσαν ἀκρόπολιν ἀξιόλογον
5 καὶ τὰ τῆς Καρίας βασιλεία, πρὸς δὲ τούτοις Ὀρόν-
74 τῆς μὲν τῆς Μυσίας σατραπῆς, Αὐτοφραδάτης δὲ
Λυδίας· τῶν δ' ἔθνων Λύκιοι τε καὶ Πισίδαι καὶ
Παμφύλιοι καὶ Κιλικες, ἔτι δὲ καὶ Σύροι καὶ Φοί-
νικες καὶ σχεδὸν πάντες οἱ παραθαλάττιοι. τηλι- 4
10 καύτης δ' οὔσης ἀποστάσεως, τὸ μὲν ἡμισυ τῶν
προσόδων τῷ βασιλεῖ κατελέλυτο, τὸ δὲ λοιπὸν οὐχ
ἰκανὸν ἦν εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρείας.

Οἱ δ' ἀφεστηκότες τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὴν τῶν 91
ὄλων διοίκησιν εἴλοντο στρατηγὸν Ὀρόντην. οὗτος
15 δὲ παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν καὶ χρήματα πρὸς ξε-
νολογίαν, δισμυρίοις στρατιώταις ἐνιαύσιον μισθόν,
ἐγένετο προδότης τῶν πιστευσάντων. ὑπολαβὼν
γὰρ παρὰ τοῦ βασιλέως δωρεῶν τε μεγάλων τεύ-
ξεσθαι καὶ τῆς παραθαλαττίου πάσης παραλήψεσθαι
20 τὴν σατραπείαν, ἐὰν ἐγχειρίσῃ τοῖς Πέρσαις τοὺς
ἀφεστηκότες, πρῶτον μὲν τοὺς κομίσαντας τὰ χρή-
ματα συνέλαβε καὶ πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην ἀπέστειλε,
μετὰ δὲ ταῦτα πολλὰς τῶν πόλεων καὶ τοὺς ξενο-
λογηθέντας στρατιώτας τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεμ-
25 φθεῖσιν ἡγεμόσι παρέδωκεν. ὁμοίως δὲ τούτῳ καὶ 2
κατὰ τὴν Καππαδοκίαν ἐγένετο προδοσία, καθ' ἣν
ἰδιὸν τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι. Ἀρτα-
βάξου γὰρ τοῦ βασιλέως στρατηγοῦ μετὰ πολλῆς
δυνάμεως ἐμβαλόντος εἰς τὴν Καππαδοκίαν, ὁ μὲν
30 ταύτης τῆς χώρας σατραπῆς Λατάμης ἀντεστρατοπέ-
δευσεν αὐτῷ, πολλοὺς μὲν ἱππεῖς ἠθροικῶς, δισμυ-
ρίους δὲ πεζοὺς μισθοφόρους ἔχων αὐτῷ συστρα-

3 τεύοντας· ὁ δὲ κηδεστὴς τοῦ Δατάμου τῶν ἰππέων
 ἀφηγούμενος, χάριν βουλόμενος καταθέσθαι καὶ τῆς
 ἰδίας σωτηρίας ἅμα προνοούμενος, ἀποστὰς νυκτὸς
 μετὰ τῶν ἰππέων ἀπήλαυσε πρὸς τοὺς πολεμίους, συν-
 τεθειμένος πρὸς Ἀρτάβαζον τῇ πρότερον ἡμέρᾳ περὶ 5
 4 τῆς προδοσίας. Δατάμης δὲ παρακαλέσας τοὺς μι-
 σθοφόρους καὶ δωρεῆς ὑποσχόμενος, ἀνέξενε πρὸς
 τοὺς ἀφροστηκότας. καταλαβὼν δ' αὐτοὺς ἤδη συν-
 ἀπτοντας τοῖς πολεμίους, καὶ αὐτὸς προσπεσὼν ἅμα
 τοῖς περὶ τὸν Ἀρτάβαζον καὶ τοῖς ἰππεῦσιν, ἔκτεινε 10
 5 τοὺς εἰς χεῖρας ἐρχομένους. ὁ δ' Ἀρτάβαζος, τὸ μὲν
 πρῶτον τὸ ἀληθὲς ἀγνοῶν, ὑπολαβὼν δὲ τὸν ἀπο-
 στάτην τοῦ Δατάμου παλιμπροδοσίαν ποιεῖσθαι,
 παρήγγειλε τοῖς ἰδίοις κτείνειν τοὺς προσιόντας ἰπ-
 πεῖς. ὁ δὲ Μιθροβαρζάνης ἐν μέσοις ἀποληφθεὶς, 15
 καὶ τῶν μὲν ὡς προδότην ἀμυνομένων, τῶν δὲ ὡς
 παλιμπροδότην τιμωρουμένων, ἐν ἀπορίᾳ καθει-
 στήκει· τῆς δ' ἀπορίας οὐκ ἐώσης βουλευσασθαι,
 πρὸς ἀλκὴν ἐτρέπετο, καὶ πρὸς ἀμφοτέρους διαμα-
 χόμενος πολὺν ἐποίει φόνον. τέλος δὲ πλειόνων 20
 ἢ μυρίων ἀναιρεθέντων, τοὺς ὑπολειφθέντας ὁ Δα-
 τάμης τρεψάμενος καὶ πολλοὺς φονεύσας ἀνεκαλέ-
 6 σατο τῇ σάλπιγγι τοὺς διώκοντας στρατιώτας. τῶν
 δ' ἰππέων τῶν ὑπολειφθέντων οἱ μὲν πρὸς τὸν 75
 Δατάμην ἀποχωρήσαντες ἤξιον τυχεῖν συγγνώμης, 25
 οἱ δὲ λοιποὶ τὴν ἡσυχίαν ἤγον, οὐκ ἔχοντες ὅποι
 τράπωνται, καὶ τέλος εἰς πεντακοσίους ὄντες γυ-
 7 κλωθέντες ὑπὸ Δατάμου κατηκοντίσθησαν. Δατά-
 μης μὲν οὖν καὶ πρότερον ἐπὶ στρατηγίᾳ θαυμαζό-
 μενος, πολλῶ τότε μᾶλλον ἔσχε περιβόητον τὴν τε 30
 ἀνδρείαν καὶ τὴν ἐν τῷ στρατηγεῖν σύνεσιν· ὁ δὲ
 βασιλεὺς Ἀρταξέρξης πυθόμενος τὴν στρατηγίαν τοῦ

Δατάμου, καὶ σπεύδων ἄρασθαι τοῦτον, δι' ἐπι-
βουλῆς αὐτὸν ἐδολοφόνησεν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ῥεομίθρης ὑπὸ τῶν 92
ἀποστατῶν πεμφθεὶς εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ταχῶ τὸν
5 βασιλέα, καὶ λαβὼν ἀργυρίου μὲν τάλαντα πεντα-
κόσια, ναῦς δὲ μακρὰς πεντήκοντα, κατέπλευσε τῆς
Ἀσίας εἰς τὰς ὀνομαζόμενας Λεύκας. εἰς δὲ ταύτην
τὴν πόλιν μεταπεμφάμενος πολλοὺς τῶν ἀφεστηκό-
των ἡγεμόνας, τούτους μὲν συλλαβὼν καὶ δῆσας
10 ἀνέπεμψε πρὸς Ἀρταξέρξην, αὐτὸς δὲ ἀποστάτης
γενόμενος ταῖς ἐκ τῆς προδοσίας δωρεαῖς διελύσατο
τὰ πρὸς τὸν βασιλέα. κατὰ δὲ τὴν Αἴγυπτον Τα- 2
χῶς ὁ βασιλεὺς κατασκευασάμενος τὰ πρὸς τὸν πό-
λεμον διακοσίας μὲν τριήρεις εἶχε πολυτελῶς κε-
15 κοσμημένας, μισθοφόρους δ' ἐπιλέκτους ἐκ τῆς
Ἑλλάδος μυρίους, χωρὶς δὲ τούτων πεζοὺς στρα-
τιώτας Αἴγυπτίους ὀκτακισμυρίους. καὶ τῶν μὲν
μισθοφόρων τὴν ἡγεμονίαν παρέδωκεν Ἀρησιλάῳ
τῷ Σπαρτιάτῃ, ἀπεσταλμένῳ μὲν ὑπὸ Λακεδαιμο-
20 νίων ἐπὶ συμμαχίαν μεθ' ὀπλιτῶν χιλίων, δυνα-
μένῳ δ' ἡγεῖσθαι στρατιωτῶν καὶ δι' ἀνδρείαν καὶ
στρατηγικὴν σύνεσιν τεθανυμασμένῳ. τοῦ δὲ ναυ- 3
τικοῦ τὴν στρατηγίαν ἐνεχείρισε Χαβρία τῷ Ἀθη-
ναίῳ, δημοσίᾳ μὲν ὑπὸ τῆς πατρίδος οὐκ ἀπεσταλ-
25 μένῳ, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως συστρατεύειν πε-
πεισμένῳ. αὐτὸς δὲ τῶν Αἰγυπτίων ἔχων τὴν ἡγε-
μονίαν καὶ στρατηγὸς ὢν ἀπάσης τῆς δυνάμεως,
Ἀρησιλάῳ μὲν συμβουλευσάντι μένειν ἐπὶ τῆς Αἴ-
γυπτου καὶ διὰ τῶν στρατηγῶν τὸν πόλεμον διοι-
30 κεῖν οὐ προσέσχε καλῶς συμβουλεύοντι. τῆς γὰρ
δυνάμεως προελθούσης πορρωτέρω καὶ περὶ Φοι-
νίκην καταστρατοπεδευούσης, ὁ καθεσταμένος ἐπὶ

τῆς Αἰγύπτου στρατηγὸς ἀπέστη ἀπὸ τοῦ βασιλέως, διαπεμφάμενος δὲ πρὸς τὸν υἱὸν Νεκτανεβῶ, καὶ πείσας ἀντέχεσθαι τῆς ἐν Αἰγύπτῳ βασιλείας, μέγαν
 4 πόλεμον ἐξέκανσεν· ὁ γὰρ Νεκτανεβῶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τεταγμένος ἡγεμῶν τῶν ἐξ Αἰγύπτου στρα-
 τιωτῶν, καὶ πεμφθεὶς ἀπὸ τῆς Φοινίκης πολιορκεῖν τὰς ἐν τῇ Συρίᾳ πόλεις, συγκάταινος γενόμενος ταῖς τοῦ πατρὸς ἐπιβολαῖς, τοὺς μὲν ἡγεμόνας δω-
 ρεαῖς, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐπαγγελίαις προτρεψά-
 5 μενος, ἐπίεισε συναγωνιστὰς γενέσθαι. τέλος δὲ κα-
 ταληφθείσης ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν τῆς Αἰγύπτου, ὁ μὲν Ταχῶς καταπλαγείς ἐτόλμησε διὰ τῆς Ἀραβίας ἀναβῆναι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ συγγνώμην ἡξίου δοῦναι περὶ τῶν ἡμαρτημένων· ὁ δὲ Ἀρταξέρξης οὐ μόνον αὐτὸν ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ¹¹
 καὶ στρατηγὸν ἀπέδειξε τοῦ πρὸς Αἰγυπτίους πο-
 λέμου.

93 Μετ' ὀλίγον δὲ ὁ μὲν βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη τρία πρὸς τοῖς τετταράκοντα, τὴν δὲ βασιλείαν διεδέξατο Ὀχος ὁ μετονομασθεὶς¹²
 Ἀρταξέρξης, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη τρία πρὸς τοῖς εἰ-
 κοσι· τοῦ γὰρ Ἀρταξέρξου καλῶς βεβασιλευκότος καὶ γενομένου παντελῶς εἰρηνικοῦ καὶ ἐπιτυχοῦς, τοὺς μετὰ τοῦτον βασιλεύοντας μετωνόμαζον καὶ
 2 τὴν τούτου προσηγορίαν ἔχειν προσέτατον. τοῦ δὲ βασιλέως Ταχῶ ἐπανελθόντος πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἀγησίλαον, Νεκτανεβῶς ἡθροικῶς στρατιώτας πλείους τῶν δέκα μυριάδων ἤκεν ἐπὶ τὸν Ταχῶ, καὶ προεκαλεῖτο περὶ τῆς βασιλείας διαγωνίσασθαι. ὁ μὲν οὖν Ἀγησίλαος ὄρων τὸν βασιλέα καταπε-
 πληγμένον καὶ μὴ τολμῶντα διακινδυνεύειν, παρε-
 κάλει θαρρεῖν· τῆς γὰρ νίκης τυγχάνειν οὐ τοὺς

κατὰ τὸ πλῆθος προέχοντας, ἀλλὰ τοὺς κατὰ τὰς
ἀνδραγαθίας πρωτεύοντας· οὐ προσέχοντος δ' αὐ-
τοῦ συνηναγκάσθη μετ' αὐτοῦ ποιήσασθαι τὴν ἀνα-
χώρησιν εἰς τινα πόλιν εὐμεγέθη. οἱ δ' Αἰγύπτιοι 3
5 τὸ πρῶτον ἐπολιόρχουν τοὺς συγκεκλειμένους· ἐπεὶ
δὲ πολλοὺς ἐν ταῖς τειχομαχίαις ἀπέβαλον, τείχει
καὶ τάφρῳ περιελάμβανον τὴν πόλιν. ταχὺ δὲ τῶν
ἔργων συντελουμένων διὰ τὴν πολυχειρίαν, καὶ τῶν
ἐπιτηδείων ἐξαναλωθέντων, ὁ μὲν Ταχῶς ἀπέγνω
10 τὴν σωτηρίαν, ὁ δὲ Ἀγησίλαος παρακαλέσας τοὺς
στρατιώτας, καὶ νυκτὸς ἐπιθέμενος τοῖς πολεμίοις,
διέσωσεν ἅπαντας τοὺς στρατιώτας ἀνελπίστως.
ἐπιδιωξάντων δὲ τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν τόπων 4
ἄντων πεδινῶν, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι διέλαβον τῶ πλή-
15 θει κεκυκλῶσθαι τοὺς πολεμίους καὶ πάντας ἄρδην
ἀναιρήσειν, ὁ δὲ Ἀγησίλαος καταλαβόμενος τόπον
ὃς εἶχεν ἐξ ἑκατέρου μέρους διώρυχα ποταμοῦ χει-
ροποιήτον, ὑπέμενε τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. ἐκ- 5
τάξας δὲ τὴν δύναμιν οἰκείως τοῖς τόποις, καὶ τοῖς
20 τοῦ ποταμοῦ ῥείθροις ὄχυρώσας τὴν στρατιάν, συν-
ῆψε μάχην. τοῦ δὲ πλήθους τοῖς Αἰγυπτίοις ἀχρή-
στου γενομένου, ταῖς ἀρεταῖς προέχοντες οἱ Ἕλλη-
νες πολλοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Αἰγυπτίων, τοὺς
δὲ λοιποὺς φεύγειν ἠνάγκασαν. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ 6
25 μὲν Ταχῶς ῥαδίως ἀνεκτήσατο τὴν κατ' Αἴγυπτον
βασίλειαν, ὁ δ' Ἀγησίλαος ὡς μόνος κατωρθώκως
77 τὴν βασιλείαν ἐτιμήθη προσηκούσαις δωρεαῖς. ἐπα-
νιῶν δὲ εἰς τὴν πατρίδα διὰ Κυρήνης ἐτελεύτησε,
καὶ τοῦ σώματος ἐν μέλιτι κομισθέντος εἰς τὴν
30 Σπάρτην ἔτυχε τῆς βασιλικῆς ταφῆς τε καὶ τιμῆς.
καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν μέχρι τούτων προέβη
κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

- 94 Κατὰ δὲ τὴν Πελοπόννησον τοῖς Ἀρκάσι γενομένης εἰρήνης κοινῆς μετὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην, ἐνιαυτὸν μόνον ἐμμεΐναντες τοῖς ὄρκοις πάλιν κατέστησαν εἰς τὸν πόλεμον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ὄρκοις ἦν γεγραμμένον ἐκάστους εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀπιέναι πατρίδα μετὰ τὴν μάχην, εἰς δὲ τὴν Μεγάλην πόλιν ὑπῆρχον αἱ περιοικουῦσαι πόλεις μετρωκισμέναι καὶ δυσχερῶς φέρουσαι τὴν ἐκ τῆς πατρίδος μετάστασιν. διόπερ αὐτῶν ἐπανελθόντων εἰς τὰς προγεγενημένας πόλεις, οἱ Μεγαλοπολῖται συνηνάγκαζον ¹⁰ ἐκλιπεῖν τὰς πατρίδας. διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν γενομένης διαφορᾶς, οἱ μὲν ἐκ τῶν πολισμάτων ἠξίουσαν αὐτοῖς βοηθεῖν Μαντινεῖς καὶ τῶν ἄλλων Ἀρκάδων*, ἔτι δὲ Ἡλείους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετεσχηκότας τοῖς Μαντινεῦσι συμμαχίας· οἱ δὲ Μεγαλοπολῖται τοὺς Θηβαίους παρεκάλουν συμμαχεῖν. οἷς ἀπέστειλαν συντόμως ὀπλίτας μὲν τρισχιλίους, ἵππεις δὲ τριακοσίους, ὧν τὴν στρατηγίαν εἶχε Παμμένης. οὗτος δὲ παρελθὼν εἰς Μεγάλην πόλιν, καὶ τῶν πολισμάτων ἃ μὲν ἐκπορθήσας, ἃ δὲ καταπληξάμενος, συνηνάγκασεν εἰς τὴν Μεγάλην πόλιν μετοικῆσαι. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν συνοικισμὸν τῶν πόλεων ἐπὶ τοσοῦτο ταραχῆς ἐλθόντα ἔτυχεν ἐνδεχομένης καταστολῆς.
- 4 Τῶν δὲ συγγραφέων Ἀθάνας ὁ Συρακόσιος τῶν περὶ Δίωνα πράξεων ἐντεῦθεν ἀρχάμενος ἔγραψε μὲν βίβλους τρισκαίδεκα, προσανέλαβε δὲ τὸν ἄγραφον χρόνον ἐτῶν ἑπτὰ ἀπὸ τῆς Φιλίστου συντάξεως ἐν μιᾷ βίβλῳ, καὶ διελθὼν τὰς πράξεις ἐν κεφαλαίοις συνεχῆ τὴν ἱστορίαν ἐποίησεν.
- 95 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικοφήμεου τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν ἐν Ῥώμῃ διέλαβε Γάιος Σουλπίκιος

καὶ Γάιος Λικίνιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος μὲν ὁ Φερῶν τύραννος ληστρίδας ναῦς ἐκπέμψας ἐπὶ τὰς Κυκλάδας νήσους; τινὰς μὲν ἐκπολιορκήσας πολλῶν σωμάτων ἐκυρίευσεν, εἰς δὲ τὴν Πεπάρηθον ἀποβιβάσας μισθοφόρους στρατιώτας ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. Ἀθηναίων δὲ βοηθησάντων τοῖς Πεπαρηθίοις, καὶ στρατηγὸν Λεωσθένην ἀπολιπόντων, ἐπέθετο τοῖς Ἀθηναίοις ἐτύγχανον δ' οὗτοι παραφυλάττοντες τοὺς ἐν τῷ Πανόρμῳ διατρέβοντας τῶν Ἀλεξάνδρου στρατιωτῶν. ἀπροσδοκῆτως δὲ ἐπιθεμένων τῶν τοῦ δυνάστου παράδοξος εὐημερία περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐγένετο. οὐ μόνον γὰρ τοὺς ἀπεσταλμένους ἐν τῷ Πανόρμῳ διέσωσεν ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων, ἀλλὰ καὶ τριήρεις Ἀττικὰς μὲν πέντε, μίαν δὲ Πεπαρηθίαν εἴλε, καὶ σωμάτων ἐκυρίευσεν ἑξακοσίων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι παροξυνθέντες τοῦ μὲν Λεωσθένου ὡς προδότου θάνατον κατέγνωσαν καὶ τὴν οὐσίαν ἐδήμευσαν, ἐλόμενοι δὲ στρατηγὸν Χάρητα καὶ ναυτικὴν δύναμιν δόντες ἐξέπεμψαν. οὗτος δὲ τοὺς μὲν πολεμίους εὐλαβούμενος, τοὺς δὲ συμμάχους ἀδικῶν διετέλει. καταπλεύσας γὰρ εἰς Κέρκυραν συμμαχίδα πόλιν, στάσεις ἐν αὐτῇ μεγάλας ἐκίνησεν, ἐξ ὧν συνέπεσε γενέσθαι σφαγὰς πολλὰς καὶ ἀρπαγὰς, δι' ἃς συνέβη τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων διαβληθῆναι παρὰ τοῖς συμμάχοις.

Ὁ μὲν οὖν Χάρης καὶ ἕτερα τοιαῦτα παρανομῶν ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν διεπράξατο, τῇ δὲ πατρίδι διαβολάς. τῶν δὲ συγγραφέων Διονυσόδωρος καὶ Ἀναξίς οἱ Βοιωτοὶ εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατεστρόφασι τὰς συντάξεις. ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸ Φιλίππου τοῦ βασιλέως πράξεις διεληλυθότες, ταύτην μὲν

τὴν βίβλον κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν αὐτοῦ περιγράφομεν, τὴν δ' ἔχομένην ἀπὸ τῆς Φιλίππου παραλήψεως τῆς βασιλείας ἀρξάμενοι πάσας διέξιμεν τὰς τοῦ βασιλέως τούτου πράξεις μέχρι τῆς τελευτῆς, συμπεριλαμβάνοντες καὶ τὰς ἄλλας τὰς γενομένας ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης.

79 Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῇ ἐκκαίδεκάτῃ τῶν Διοδώρου
βίβλων.

- α'. Ὡς Φίλιππος ὁ Ἀμύντου παρέλαβε τὴν τῶν Μακεδόνων
βασιλείαν.
- β'. Ὡς Ἀργαῖον ἀντιποιοῦμενον τῆς βασιλείας ἐνίκησεν.
- γ'. Ὡς Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καταπολεμήσας ἐκτήσατο τὴν
5 προγονικὴν ἀρχὴν.
- δ'. Περὶ τῆς ἀνανδρίας τοῦ νεωτέρου Διονυσίου καὶ τῆς Δίω-
νος φυγῆς.
- ε'. Κτίσις Ταυρομενίου κατὰ τὴν Σικελίαν.
- ς'. Τὰπραχθέντα κατὰ τὴν Εὐβοίαν καὶ κατὰ τὸν συμμαχι-
κὸν πόλεμον.
- ζ'. Πολιορκία Ἀμφιπόλεως ὑπὸ Φιλίππου καὶ ἄλλοις.
- η'. Ὡς Φίλιππος τοὺς Πυθναίους ἔξανδραποδισάμενος τὰ
χρῦσεια μέταλλα κατεσκεύασεν.
- θ'. Ὡς Δίω ἐλευθερώσας τοὺς Συρακουσίους Διονύσιον κα-
15 τεπολέμησεν.
- ι'. Ὡς ἐκπεσὼν ἐκ τῆς πατρίδος πάλιν ἀνεκτήσατο τὰς Συ-
ρακούσας.
- ια'. Κατάλυσις τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου.
- ιβ'. Συνδρομὴ τριῶν βασιλέων ἐπὶ Φίλιππον.
- 10 ιγ'. Ὡς Φιλόμηλος ὁ Φωκεὺς τοὺς Δελφούς καὶ τὸ μαντεῖον
καταλαβόμενος τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐξέκαυσε.
- ιδ'. Περὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς εὐρέσεως τοῦ μαντείου.
- ιε'. Φιλομήλου τοῦ Φωκέως ἦτα καὶ θάνατος.
- 15 ις'. Ὀνομάρχου παράληψις τῆς ἀρχῆς καὶ παρασκευὴ πρὸς πό-
λεμον.
- 25 ιζ'. Ὡς Βοιωτοὶ Ἀρταβάξω βοηθήσαντες ἐνίκησαν τοὺς βασι-
λέως σατράπας.

- ιη'. Ὡς Ἀθηναῖοι Χερρονήσου κρατήσαντες κατεκληρούχησαν
 αὐτήν.
- ιθ'. Ὡς Φίλιππος Μεθώνην ἐλὼν κατέσκαψεν.
- κ'. Ὡς Φίλιππος Φωκεῖς νικήσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Θετταλίας.
- κα'. Ὡς Ὀνόμαρχος ὁ Φωκεὺς Φίλιππον δυσὶ μάχαις νικήσας 5
 εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ἤγαγεν.
- κβ'. Ὡς Ὀνόμαρχος Βοιωτοὺς νικήσας Κορώνειαν εἴλεν.
- κγ'. Ὡς Ὀνόμαρχος ἐν Θετταλίᾳ παραταξάμενος πρὸς Φίλιπ- 50
 πον καὶ Θετταλοὺς ἠττήθη.
- κδ'. Ὡς αὐτὸς μὲν ἐκρεμάσθη, οἱ δ' ἄλλοι κατεποντίσθησαν 10
 ὡς ἱερόσυλοι.
- κε'. Ὡς Φάυλλος διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν πολλὰ τῶν ἀργυρῶν
 καὶ χρυσῶν ἀναθημάτων κατέκοψεν.
- κς'. Ὡς τὰς μισθοφορίας ἀναβιβάσας ἤθροισε μισθοφόρων 15
 πληθός.
- κζ'. Ὡς τεταπεινωμένα τὰ τῶν Φωκίων πράγματα διωρθώσατο.
- κη'. Ὡς χρήμασι διαφθείρων τὰς πόλεις καὶ τοὺς προεστηκό-
 τας αὐταῖς πολλοὺς προσελάβετο συμμάχους.
- κθ'. Ὡς οἱ τῶν Φεραιῶν τύραννοι παραδόντες Φιλίππῳ τὰς 20
 Φερὰς Φωκίων ἐγένοντο σύμμαχοι.
- λ'. Μάχη Φωκίων πρὸς Βοιωτοὺς περὶ Ὀρχομενὸν καὶ ἦττα
 Φωκίων.
- λα'. Ἄλλαι μάχαι τοῖς αὐτοῖς παρὰ τὸν Κηφισὸν καὶ Κορώνειαν
 καὶ νίκη Βοιωτῶν.
- λβ'. Ὡς Φάυλλος στρατεύσας εἰς τὴν Λοκρίδα πόλλας πόλεις 25
 ἐχειρώσατο.
- λγ'. Ὡς Φάυλλος νόσῳ περιπεσὼν φθινάδι τὸν βίον ἐπιπόνως
 κατέστρεψεν.
- λδ'. Ὡς Φάλαικος διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν καὶ ἀγεννῶς διοι-
 κῶν τὸν πόλεμον ἐξέπεσεν. 30
- λε'. Ὡς οἱ κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἐστασίασαν.
- λς'. Ὡς Ἀρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς Ὀχρος ἀνεκτήσατο Αἴγυπτον
 καὶ Φοινίκην καὶ Κύπρον.
- λζ'. Ὡς Φίλιππος τὰς Χαλκιδικὰς πόλεις προσαγαγόμενος τὴν
 ἐπισημοτάτην πόλιν κατέσκαψε. 35
- λη'. Ζήτησις τῶν ἀναλωθέντων ἱερῶν χρημάτων καὶ κόλασις
 τῶν νοσφισαμένων.
- λθ'. Ὡς οἱ καταφυγόντες εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος Φωκεῖς

ὄντες πεντακόσιοι παραδόξως ἅπαντες ὑπὸ πυρὸς διεφθάρησαν.

μ'. Ὡς ὁ Φωκικὸς πόλεμος κατελύθη.

5 μα'. Ὡς οἱ μετασχόντες τῆς ἱεροσυλίας τοῖς Φωκιῦσιν ἅπαντες ὑπὸ θείας τιμῆς ἐνεργείας ἐκολάσθησαν.

μβ'. Τιμολέοντος κατάπλους εἰς Σικελίαν καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ μέχρι τῆς τελευτῆς.

μγ'. Περίνθου καὶ Βυζαντίου πολιορκία ὑπὸ Φιλίππου.

10 μδ'. Φιλίππου παράταξις πρὸς Ἀθηναίους ἐν Χαιρωνείᾳ καὶ ἦττα τῶν Ἀθηναίων.

με'. Ὡς οἱ Ἕλληνες ἀντοκράτορα στρατηγὸν εἴλοντο Φίλιππον.

μς'. Ὡς Φίλιππος μέλλων διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν ἀνηρέθη.

- 1 Ἐν πάσαις μὲν ταῖς ἱστορικαῖς πραγματείαις καθήκει τοὺς συγγραφεῖς περιλαμβάνειν ἐν ταῖς βίβλοις ἢ πόλεων ἢ βασιλέων πράξεις αὐτοτελεῖς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ τέλους· οὕτω γὰρ μάλιστα διαλαμβάνομεν τὴν ἱστορίαν εὐμνημόνευτον καὶ σαφῆ γε-
 2 νέσθαι τοῖς ἀναγινώσκουσιν. αἱ μὲν γὰρ ἡμιτελεῖς πράξεις οὐκ ἔχουσαι συνεχῆς ταῖς ἀρχαῖς τὸ πέρασ, μεσολαβοῦσι τὴν ἐπιθυμίαν τῶν φιλαναγνωστούντων, αἱ δὲ τὸ τῆς διηγήσεως συνεχῆς περιλαμβάνουσαι μέχρι τῆς τελευτῆς, ἀπηρητισμένην τὴν τῶν
 3 πράξεων ἔχουσιν ἀπαγγελίαν. ὅταν δ' ἡ φύσις αὐτῆ τῶνπραχθέντων συνεργῇ τοῖς συγγραφεῦσι, τότε ἤδη παντελῶς οὐκ ἀποστατέον ταύτης τῆς προαι-
 4 ρέσεως. διόπερ καὶ ἡμεῖς παρόντες ἐπὶ τὰς Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου πράξεις πειρασόμεθα τούτῳ τῷ
 5 βασιλεῖ τὰ πραχθέντα περιλαβεῖν ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ. οὗτος γὰρ εἴκοσι μὲν καὶ τέτταρα ἔτη τῶν Μακεδόνων ἐβασίλευσεν, ἐλαχίσταις δὲ ἀφορμαῖς χρησάμενος μεγίστην τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην δυναστειῶν
 6 κατεσκεύασε τὴν ἰδίαν βασιλείαν, καὶ παραλαβὼν
 7 τὴν Μακεδονίαν δουλεύουσιν Ἰλλυριοῖς, πολλῶν καὶ μεγάλων ἔθνῶν καὶ πόλεων κυρίαν ἐποίησε.
 8 διὰ δὲ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν τῆς μὲν Ἑλλάδος ἀπάσης

παρέλαβε τὴν ἡγεμονίαν, ἐκουσίως τῶν πόλεων
 ὑποταττομένων, τοὺς δὲ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν συ-
 λήσαντας καταπολεμήσας καὶ τῷ μαντεῖω βοηθήσας
 μετέσχε τοῦ συνεδρίου τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ διὰ
 5 τὴν εἰς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν ἔπαθλον ἔλαβε τὰς
 ψήφους τῶν κρατηθέντων Φωκέων. Ἴλλυριοὺς δὲ 5
 καὶ Παιόνας καὶ Θρακῆς καὶ Σκύθας καὶ πάντα τὰ
 πλησιόχωρα τούτοις ἔθνη καταπολεμήσας, τὴν Περ-
 σῶν βασιλείαν ἐπεβάλετο καταλῦσαι, καὶ δυνάμεις
 10 μὲν εἰς τὴν Ἀσίαν διαβιβάσας τὰς Ἑλληνίδας πό-
 λεις ἡλευθέρου, μεσολαβηθεὶς δ' ὑπὸ τῆς πεπω-
 μένης τηλικαύτας καὶ τοιαύτας δυνάμεις ἀπέλιπεν
 ὥστε τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον μὴ προσδεηθῆναι συμ-
 82 μάχων εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς Περσῶν ἡγεμονίας.
 15 καὶ ταῦτ' ἔπραξεν οὐ διὰ τύχην, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδίαν 5
 ἀρετὴν· γέγονε γὰρ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀγχινοία στρα-
 τηρικῇ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ λαμπρότητι ψυχῆς διαφέρων.
 ἵνα δὲ μὴ διὰ τοῦ προοιμίου προλαμβάνωμεν αὐ-
 τοῦ τὰς πράξεις, ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας πο-
 20 ρευσόμεθα, βραχέα τοῖς χρόνοις προσαναδραμόντες.
 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Καλλιμάχου ὀλυμ- 2
 πιάς μὲν ἤχθη πέμπτη πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν
 ἐνίκα στάδιον Πῶρος Κυρηναῖος, Ῥωμαῖοι δὲ κατέ-
 στησαν ὑπάτους Γναῖον Γενύκιον καὶ Λεύκιον Αἰ-
 25 μίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ Ἀμύντου υἱός,
 Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ Πέρσας καταπολεμήσαντος πα-
 τῆρ, παρέλαβε τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν διὰ
 τοιαύτας αἰτίας. Ἀμύντου καταπολεμηθέντος ὑπὸ 2
 Ἴλλυριῶν καὶ φόρους τοῖς κρατήσασιν τελεῖν ἀναγ-
 30 κασθέντος, οἱ μὲν Ἴλλυριοὶ λαβόντες εἰς ὀμηρείαν
 Φίλιππον τὸν νεώτατον τῶν υἱῶν παρέθεντο τοῖς
 Θηβαίοις. οὗτοι δὲ τῷ Ἐπαμεινώνδου πατρὶ παρέ-

θεντο τὸν νεανίσκον, καὶ προσέταξαν ἅμα τηρεῖν
 ἐπιμελῶς τὴν παρακαταθήκην καὶ προστατεῖν τῆς
 3 ἀγωγῆς καὶ παιδείας. τοῦ δ' Ἐπαμεινώνδου Πυ-
 θαγόρειον ἔχοντος φιλόσοφον ἐπιστάτην, συντρέ-
 φόμενος ὁ Φίλιππος μετέσχευ ἐπὶ πλεον τῶν Πυ- 5
 θαγορείων λόγων. ἀμφοτέρων δὲ τῶν μαθητῶν
 προσενεγκαμμένων φύσιν τε καὶ φιλοπονίαν, ὑπῆρ-
 ξαν ἑκάτεροι διαφέροντες ἀρετῇ. ὧν Ἐπαμεινών-
 δας μὲν μεγάλους ἀγῶνας καὶ κινδύνους ὑπομεί-
 νας τῇ πατρίδι παραδόξως τὴν ἡγεμονίαν τῆς 10
 Ἑλλάδος περιέσθηκεν, ὁ δὲ Φίλιππος ταῖς αὐταῖς
 ἀφορμαῖς χρησάμενος οὐκ ἀπελείφθη τῆς Ἐπαμει-
 4 νώνδου δόξης. μετὰ γὰρ τὴν Ἀμύντου τελευτὴν
 Ἀλέξανδρος ὁ πρεσβύτατος τῶν υἱῶν διεδέξατο τὴν
 ἀρχήν. τοῦτον δὲ Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρίτης δολο- 15
 φονήσας παρέλαβε τὴν βασιλείαν, καὶ τοῦτον ὁμοίως
 Περδίκκας ἐπανελόμενος ἐβασίλευσε. τούτου δὲ
 παρατάξει μεγάλη λειψθέντος ὑπὸ Ἰλλυριῶν καὶ πε-
 σόντος ἐπὶ τῆς χρείας, Φίλιππος ὁ ἀδελφὸς δια-
 δρᾶς ἐκ τῆς ὀμηρείας παρέλαβε τὴν βασιλείαν κα- 20
 5 κῶς διακειμένην. ἀνήρηντο μὲν γὰρ ἐν τῇ παρα-
 τάξει Μακεδόνων πλείους τῶν τετρακισχιλίων, οἱ
 δὲ λοιποὶ καταπεπληγμένοι τὰς τῶν Ἰλλυριῶν δυ- 25
 νάμεις περίφοβοι καθειστήκεισαν καὶ πρὸς τὸ δια-
 6 πολεμεῖν ἀθύμως εἶχον. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν 25
 Παῖονες μὲν πλησίον τῆς Μακεδονίας οἰκοῦντες
 ἐπόρθουν τὴν χώραν, καταφρονοῦντες τῶν Μακε-
 δόνων, Ἰλλυριοὶ δὲ μεγάλας ἤθροισαν δυνάμεις καὶ
 στρατεύειν εἰς τὴν Μακεδονίαν παρεσκευάζοντο,
 Πανσανίας δὲ τις τῆς βασιλικῆς συγγενείας κοινω- 30
 νῶν ἐπεβάλετο διὰ τοῦ Θρακῶν βασιλέως ἐπὶ τὴν
 Μακεδονικὴν βασιλείαν κατιέναι. ὁμοίως δὲ καὶ

Ἀθηναῖοι πρὸς Φίλιππον ἀλλοτρίως ἔχοντες κατῆ-
 γον ἐπὶ τὴν βασιλείαν Ἀργαῖον, καὶ στρατηγὸν ἀπε-
 στάλκεσαν Μαντίαν ἔχοντα τρισχιλίους μὲν ὀπλί-
 τας, ναυτικὴν δὲ δύναμιν ἀξιόλογον. οἱ δὲ Μα- 3
 5 κεδόνες διὰ τε τὴν ἐν τῇ μάχῃ συμφορὰν καὶ διὰ
 τὸ μέγεθος τῶν ἐπιφερομένων κινδύνων ἐν ἀπορίᾳ
 τῇ μεγίστῃ καθειστήκεσαν. ἀλλ' ὅμως τηλικούτων
 φόβων καὶ κινδύνων ἐφεστῶτων ὁ Φίλιππος οὐ
 κατεπλάγη τὸ μέγεθος τῶν προσδοκωμένων δεινῶν,
 10 ἀλλὰ τοὺς Μακεδόνας ἐν συνεχέσιν ἐκκλησίαις συν-
 ἔχων καὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι προτρεπόμενος
 ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν εὐθαρσεῖς ἐποίησε, τὰς δὲ στρα-
 τιωτικὰς τάξεις ἐπὶ τὸ κρεῖττον διορθωσάμενος, καὶ
 τοὺς ἄνδρας τοῖς πολεμικοῖς ὄπλοις δεόντως κοσ-
 15 μήσας, συνεχεῖς ἐξοπλισίας καὶ γυμνασίας ἐναγω-
 νίους ἐποιεῖτο. ἐπενόησε δὲ καὶ τὴν τῆς φάλαγγος 2
 πυκνότητα καὶ κατασκευὴν, μιμησάμενος τὸν ἐν
 Τροίᾳ τῶν ἡρώων συνασπισμὸν, καὶ πρῶτος συνε-
 στήσατο τὴν Μακεδονικὴν φάλαγγα. ἐν δὲ ταῖς ὁμι- 3
 20 λίαις προσηνῆς ἦν, καὶ διὰ τε τῶν δωρεῶν καὶ τῶν
 ἐπαγγελιῶν εἰς τὴν μεγίστην εὐνοίαν τὰ πλήθη προ-
 ἤγετο. πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιφερομένων κιν-
 δύνων εὐστόχως ἀντεμηχανάτο. θεωρῶν γὰρ τοὺς
 Ἀθηναίους ὑπὲρ τοῦ τὴν Ἀμφίπολιν ἀνακτῆσασθαι
 25 τὴν πᾶσαν φιλοτιμίαν εἰσφερομένους, καὶ διὰ τοῦτο
 κατάγοντας τὸν Ἀργαῖον ἐπὶ τὴν βασιλείαν, ἐκου-
 σίως ἐξεχώρησε τῆς πόλεως, ἀφείς αὐτὴν αὐτόνο-
 μον. πρὸς δὲ Παίονας διαπρεσβευσάμενος, καὶ τοὺς 4
 μὲν δωρεαῖς διαφθείρας, τοὺς δ' ἐπαγγελίαις φι-
 30 λανθρωποῖς πείσας, κατὰ τὸ παρὸν εἰρήνην ἄγειν
 84 πρὸς αὐτὸν συνέθετο. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν Πανσα-
 νίαν ἀπέστησε τῆς καθόδου, τὸν κατάγειν μέλλοντα

5 βασιλέα δωρεαῖς πείσας. Μαντίας δ' ὁ τῶν Ἀθη-
 ναίων στρατηγὸς καταπλεύσας εἰς Μεθώνην αὐτὸς
 μὲν ἐνταῦθα κατέμεινε, τὸν Ἀργαῖον δὲ μετὰ τῶν
 μισθοφόρων ἐπὶ τὰς Αἰγὰς ἀπέστειλεν. οὗτος δὲ
 προσελθὼν τῇ πόλει παρεκάλει τοὺς ἐν ταῖς Αἰ- 5
 γαῖς προσδέξασθαι τὴν κἀθοδον καὶ γενέσθαι τῆς
 6 αὐτοῦ βασιλείας ἀρχηγούς. οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσέ-
 χοντος οὗτος μὲν ἀνέκαμπτεν εἰς τὴν Μεθώνην,
 ὁ δὲ Φίλιππος ἐπιφανεῖς μετὰ στρατιωτῶν καὶ συν-
 άψας μάχην πολλοὺς μὲν ἀνείλε τῶν μισθοφόρων, 10
 τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς τινα λόφον καταφυγόντας ὑπο-
 σπόνδους ἀφῆκε, λαβὼν παρ' αὐτῶν ἐκδότους τοὺς
 φυγάδας.

Φίλιππος μὲν οὖν ταύτην πρώτην μάχην νική-
 σας εὐθαρσεσιτέρους ἐποίησε τοὺς Μακεδόνας πρὸς 15
 7 τοὺς ἐφεξῆς ἀγῶνας. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις
 Θάσιοι μὲν ᾤκισαν τὰς ὀνομαζομένας Κρηνίδας, ἃς
 ὕστερον ὁ βασιλεὺς ἀφ' ἑαυτοῦ ὀνομάσας Φιλίπ-
 8 πους ἐπλήρωσεν οἰκητόρων. τῶν δὲ συγγραφῶν
 Θεόπομπος ὁ Χῖος τὴν ἀρχὴν τῶν περὶ Φίλιππον 20
 ἱστοριῶν ἐντεῦθεν ποιησάμενος, γέγραφε βίβλους
 ὀκτὼ πρὸς ταῖς πεντήκοντα, ἐξ ὧν πέντε διαφω-
 νοῦσιν.

4 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐχαρίστου Ῥωμαῖοι
 μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Σερουίλιον καὶ 25
 Λεύκιον Γενούκιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ Φίλιππος πρέ-
 σβεις ἐκπέμψας εἰς Ἀθήνας ἐπεισε τὸν δῆμον εἰ-
 ρήνην πρὸς αὐτὸν συνθέσθαι διὰ τὸ μηδὲν ἔτι προσ-
 2 ποιεῖσθαι τὴν Ἀμφίπολιν. ἀπολυθεὶς δὲ τοῦ πρὸς
 Ἀθηναίους πολέμου, καὶ πυνθανόμενος τὸν βασιλέα 30
 τῶν Παιόνων Ἄγιν τετελευτηκέναι, ὑπέλαβε και-
 ρὸν ἔχειν ἐπιθέσθαι τοῖς Πάιοσι. στρατεύσας οὖν

εἰς τὴν Παιονίαν, καὶ παρατάξει τοὺς βαρβάρους
 νικήσας, ἠνάγκασε τὸ ἔθνος πειθαρχεῖν τοῖς Μα-
 κεδόσιν. ὑπολειπομένων δὲ πολεμίων τῶν Ἰλλυ- 3
 ριῶν, ἐφιλοτιμεῖτο καὶ τοὺτους καταπολεμῆσαι. εὐ-
 5 θὺς οὖν συναγαγὼν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς στρατιώτας
 οἰκείοις λόγοις προτρεψάμενος εἰς τὸν πόλεμον,
 ἐστράτευσεν εἰς τὴν τῶν Ἰλλυριῶν χώραν, πεζοὺς
 μὲν ἔχων οὐκ ἐλάττους μυρίων, ἵππεις δὲ ἑξακο-
 σίους. Βάρδυλις δ' ὁ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς πυ- 4
 10 θόμενος τὴν παρουσίαν τῶν πολεμίων, τὸ μὲν πρῶ-
 τον πρέσβεις ἀπέστειλε περὶ διαλύσεως, ἐφ' ὅτῳ
 κυρίους ἀμφοτέρους εἶναι τῶν τότε κυριευομένων
 πόλεων· τοῦ δὲ Φιλίππου φήσαντος ἐπιθυμεῖν μὲν
 τῆς εἰρήνης, μὴ μέντοι γε ταύτην συγχωρήσειν,
 15 ἔὰν μὴ τῶν Μακεδονικῶν πόλεων ἀπασῶν ἐκχωρή-
 σωσιν οἱ Ἰλλυριοί, οἱ μὲν πρέσβεις ἐπανῆλθον ἀπρα-
 κτοί, ὁ δὲ Βάρδυλις πιστεύων ταῖς τε προγεγενη-
 μέναις νίκαις καὶ ταῖς τῶν Ἰλλυριῶν ἀνδραγαθίαις,
 85 ἀπήντα τοῖς πολεμίοις μετὰ τῆς δυνάμεως· εἶχε δὲ
 20 πεζοὺς μὲν μυρίους ἐπιλέκτους, ἵππεις δὲ εἰς πεν-
 τακοσίους. ὡς δ' ἤγγιζον ἀλλήλοισι τὰ στρατεύ- 5
 ματα, καὶ μετὰ βοῆς πολλῆς συνέρραξαν εἰς τὴν
 μάχην, ὁ μὲν Φίλιππος ἔχων τὸ δεξιὸν κέρασ καὶ
 τοὺς ἀρίστους Μακεδόνων συναγωνιζομένους, τοῖς
 25 μὲν ἵππεῦσι παρήγγειλε παριππεῦσαι καὶ πλάγιοις
 ἐμβαλεῖν τοῖς βαρβάροις, αὐτὸς δὲ κατὰ στόμα τοῖς
 πολεμίοις ἐπιπεσὼν καρτερὰν συνεστήσατο μάχην.
 οἱ δ' Ἰλλυριοὶ συντάξαντες ἑαυτοὺς εἰς πλινθίον 6
 ἐρρωμένως συνεστήσαντο τὸν κίνδυνον. καὶ τὸ μὲν
 30 πρῶτον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦν ἰσόρροπος ἡ μάχη διὰ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς παρ' ἀμφοτέροις ἀνδραγαθίας,
 καὶ πολλῶν μὲν ἀναιρουμένων, ἔτι δὲ πλειόνων

τιρωσκομένων, ὁ κίνδυνος δεῦρο κάκεισε τὰς ῥο-
πὰς ἐλάμβανε, ταλαντευόμενος αἰὲ ταις τῶν ἀγω-
νιζομένων ἀρεταῖς· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἰππέων ἐκ
πλαγίου καὶ κατὰ νότου βιαζομένων, τοῦ δὲ Φιλίπ-
που μετὰ τῶν ἀρίστων ἡρωικῶς ἀγωνισαμένου, συν-⁵
ηναγκάσθη τὸ πλῆθος τῶν Ἰλλυριῶν πρὸς φυγὴν
⁷ ὀρμηῆσαι. γενομένης δὲ τῆς διώξεως ἐπὶ πολὺν τό-
πον, καὶ πολλῶν κατὰ τὴν φυγὴν ἀναιρεθέντων,
ὁ μὲν Φίλιππος ἀνακαλεσάμενος τῇ σάλπιγγι τοὺς
Μακεδόνας καὶ στήσας τρόπαιον ἔθαψε τῶν ἰδίων¹⁰
τοὺς τετελευτηκότας, οἱ δ' Ἰλλυριοὶ διαπρεσβευσά-
μενοι καὶ τῶν Μακεδονικῶν πόλεων πασῶν ἐκχω-
ρήσαντες ἔτυχον τῆς εἰρήνης. ἀνηρέθησαν δὲ τῶν
Ἰλλυριῶν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ πλείους τῶν ἑπτακισ-
χιλίων.¹⁵

⁵ Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Μακεδονικὴν καὶ τὴν
Ἰλλυρίδα διήλθομεν, μεταβησόμεθα πρὸς τὰς ἑτε-
ρογενεῖς πράξεις. κατὰ γὰρ τὴν Σικελίαν Διονύ-
σιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος ὁ νεώτερος, πα-
ρειληφὼς μὲν τὴν δυναστείαν ἐν τοῖς ἀνωτέρω²⁰
καιροῖς, ἄπρακτος δὲ ὢν καὶ πολὺ τοῦ πατρὸς κα-
ταδεέστερος, προσεποιεῖτο διὰ τὴν ἀπραγίαν εἰρη-
² νικὸς εἶναι καὶ πρῶτος τὸν τρόπον. διόπερ πρὸς
Καρρηδονίους διαδεδεγμένος τὸν πόλεμον πρὸς τε
τούτους εἰρήνην συνέθετο καὶ πρὸς Λευκανοὺς²⁵
ὁμοίως διαπολεμήσας ἀργῶς ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ
ταῖς τελευταῖαις μάχαις ἐπὶ τοῦ προτερήματος γε-
νόμενος, ἀσμένως πρὸς αὐτοὺς κατελύσατο τὸν πό-
³ λεμον. κατὰ δὲ τὴν Ἀπουλίαν δύο πόλεις ἔκτισε,
βουλόμενος ἀσφαλῆ τοῖς πλείουσι τὸν Ἰόνιον πόρον³⁰
ποιῆσαι· οἱ γὰρ τὴν παραθαλαττίαν οἰκοῦντες βάρ-
βαροι ληστροῖσι πολλαῖς πλείοντες ἄπλουν τοῖς ἐμ-

πόροις παρεσκεύαζον πᾶσαν τὴν περὶ τὸν Ἀδρίαν θάλατταν. μετὰ δὲ ταῦτα δούς ἑαυτὸν εἰς βίον 4 εἰρηνικὸν ἐξέλυσε μὲν τῶν στρατιωτῶν τὰς ἐν τοῖς πολέμοις γυμνασίας, μεγίστην δὲ τῶν κατὰ τὴν

86 ⁵ Εὐρώπην δυναστείαν παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς λεγομένην ἀδάμαντι δεδέσθαι τυραννίδα διὰ τὴν ἰδίαν ἀνανδρίαν παραδόξως ἀπέβαλε. τὰς δὲ αἰτίας τῆς καταλύσεως καὶ τὰς κατὰ μέρος πράξεις ἀναγράφειν πειρασόμεθα.

10 Ἐπ' ἀρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Κηφισοδότου Ῥω- 6 μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Λικίνιον καὶ Γάϊον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Δίων ὁ Ἰππαρίνου, Συρακοσίων ὑπάρχων ἐπιφανέστατος, ἔφυγεν ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς ψυχῆς ἤλευ-

15 θέρωσε Συρακοσίους καὶ τοὺς ἄλλους Σικελιώτας διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. ὁ πρεσβύτερος Διονύ- 2 σιος ἐκ δυοῖν γυναικῶν ἦν πεπαιδοποιημένος, ἐκ μὲν τῆς πρώτης Λοκρίδος οὔσης τὸ γένος Διονύσιον τὸν διαδεξάμενον τὴν τυραννίδα, ἐκ δὲ τῆς

20 δευτέρας Ἰππαρίνου θυγατρὸς οὔσης, εὐδοκιματάτου Συρακοσίων, δύο παῖδας, Ἰππαρίνον καὶ Νυσαῖον. ἐτύγγανε δὲ τῆς δευτέρας γυναικὸς ἀδελ- 3 φὸς ὢν Δίων, ἀνὴρ ἐν φιλοσοφίᾳ μεγάλην ἔχων προκοπὴν καὶ κατ' ἀνδρείαν καὶ στρατηγίαν πολὺ

25 προέχων τῶν κατ' αὐτὸν Συρακοσίων. οὗτος δὲ 4 διὰ τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς ψυχῆς εἰς ὑποψίαν ἤλθε τῷ τυράννῳ, δόξας ἀξιοχρεῶς εἶναι καταλῦσαι τὴν τυραννίδα. φοβούμενος οὖν αὐτὸν ὁ Διονύσιος ἔκρινεν ἐκποδῶν ποιήσασθαι

30 τὸν ἄνδρα, συλλαβὼν ἐπὶ θανάτῳ. ὁ δὲ Δίων αἰσθόμενος τὸ μὲν πρῶτον ἐκρύφθη παρὰ τισι τῶν φίλων, μετὰ δὲ ταῦτα ἔφυγεν ἐκ τῆς Σικελίας εἰς

Πελοπόννησον, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἀδελφὸν Με-
 γακλήν καὶ Ἡρακλείδην τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν
 5 τεταγμένον ὑπὸ τοῦ τυράννου. καταπλεύσας δ' εἰς
 τὴν Κόρινθον τοὺς μὲν Κορινθίους ἠξίου συνε-
 πιλαβέσθαι τῆς ἐλευθερίας τῶν Συρακοσίων, αὐτὸς δὲ
 μισθοφόρους συνῆγε καὶ πανοπλίας συνήθροισε.
 ταχὺ δὲ πολλῶν ὑπακούοντων πανοπλίας τε πα-
 ρεσκευάσατο καὶ μισθοφόρους συκνοὺς, καὶ φορτη-
 γοὺς δύο ναῦς μισθωσάμενος τὰ τε ὄπλα καὶ τοὺς
 μισθοφόρους ἐνθέμενος, αὐτὸς μὲν ταύτας τὰς φορ-
 10 τίδας ἔχων ἐξέπλευσεν ἐκ Ζακύνθου τῆς πρὸς Κε-
 φαλληνίαν εἰς τὴν Σικελίαν, Ἡρακλείδην δὲ ἀπέ-
 λιπε τριήρεις τινὰς καὶ ἑτέρας φορτηγούς ἄξοντα
 κατοπιν εἰς τὰς Συρακούσας.

7 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀνδρόμαχος ὁ Ταυ-
 15 ρομενίτης, Τιμαίου μὲν τοῦ τὰς ἱστορίας συγγρά-
 φαντος πατὴρ ὢν, πλούτῳ δὲ καὶ ψυχῆς λαμπρό-
 τητι διαφέρων, ἠθροισε τοὺς ἐκ τῆς Νάξου τῆς
 κατασκαφείσης ὑπὸ Διονυσίου περιλειφθέντας. οἰ-
 κίσας δὲ τὸν ὑπὲρ τῆς Νάξου λόφον τὸν ὀνομαζό-
 20 μενον Ταῦρον, καὶ μείνας κατ' αὐτὸν πλείω χρό-
 νον, ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ταύρου μονῆς ὠνόμασε Ταυ-
 87 ρομένιον. ταχὺ δὲ τῆς πόλεως ἐπίδοσιν λαμβανού-
 σης, οἱ μὲν οἰκήτορες μεγάλους περιεποιήσαντο
 πλούτους, ἡ δὲ πόλις ἀξιόλογον ἀξίωμα περιποιή-
 25 σαμένη τὸ τελευταῖον ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ, Καί-
 σαρρος ἀναστήσαντος τοὺς Ταυρομενίτας ἐκ τῆς πα-
 τριδος, Ῥωμαίων ἀποικίαν ἐδέξατο.

2 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις οἱ τὴν Εὐβοίαν
 κατοικοῦντες ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ τῶν
 30 μὲν τοὺς Βοιωτοὺς, τῶν δὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐπικα-
 λεσαμένων συνέστη πόλεμος κατὰ τὴν Εὐβοίαν.

γενομένων δὲ πλειόνων συμπλοκῶν καὶ ἀκροβολισμῶν, ὅτε μὲν οἱ Θηβαῖοι ἐπρωτέρουν, ὅτε δ' οἱ Ἀθηναῖοι τὴν νίκην ἀπεφέρουτο. μεγάλη μὲν οὖν παράταξις οὐδεμία συνετελέσθη· τῆς δὲ νῆσου διὰ
 5 τὸν ἐμφύλιον πόλεμον καταφθαρεῖσθαι, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων παρ' ἀμφοτέρων διαφθαρέντων, μόγισταις συμφοραῖς νουθετηθέντες εἰς ὁμόνοιαν ἦλθον καὶ τὴν εἰρήνην συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους.

Οἱ μὲν οὖν Βοιωτοὶ τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον ποι-
 10 ἠσάμενοι τὴν ἡσυχίαν ἤγουν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, Χίων 3 καὶ Ῥοδίων καὶ Κῶων, ἔτι δὲ Βυζαντίων ἀποστάντων, ἐνέπεσον εἰς πόλεμον τὸν ὀνομασθέντα συμμαχικόν, ὃς διέμεινεν ἔτη τρία. ἐλόμενοι δὲ στρατηγούς Χάρητα καὶ Χαβρίαν ἀπέστειλαν μετὰ δυνά-
 15 μεως. οὗτοι δὲ πλεύσαντες ἐπὶ τὴν Χίον κατέλαβον παραγεγονότας συμμάχους τοῖς Χίοις παρὰ Βυζαντίων καὶ Ῥοδίων καὶ Κῶων, ἔτι δὲ Μαυσώλου τοῦ Καρῶν δυνάστου. ἐκτάξαντες δὲ τὴν δύναμιν ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατ-
 20 ταν. ὁ μὲν οὖν Χάρης τοῦ πεξοῦ στρατεύματος ἡγούμενος κατὰ γῆν προσήει τοῖς τείχεσι, καὶ πρὸς τοὺς τῆς πόλεως ἐκχυθέντας ἐπ' αὐτὸν διηγωνίζετο· ὁ δὲ Χαβρίας προσπλεύσας τῷ λιμένι ναυμαχίαν καρτεράν συνεστήσατο, καὶ τῆς νεῶς τοῖς ἐμβόλοις
 25 ἀναρραγείσθαι κατεπονείτο. οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ἄλ- 4 λων νεῶν εἴξαντες τῷ καιρῷ διεσώθησαν, ὁ δ' ἀντὶ τῆς ἥττης ἀλλαξάμενος τὸν εὐκλεᾶ θάνατον, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς νεῶς καὶ τρωθεὶς ἐτελεύτησε.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Φίλιππος ὁ τῶν 8
 30 Μακεδόνων βασιλεὺς μεγάλην παράταξιν νενικηκῶς τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ πάντας τοὺς μέχρι τῆς Λυχνίτιδος καλουμένης λίμνης κατοικοῦντας ὑπηκόους

πεποιημένος, ἀνέκαμψεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συν-
 τεθειμένος ἔνδοξον εἰρήνην πρὸς τοὺς Ἰλλυριοὺς,
 περιβόητός τε ὑπάρχων παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἐπὶ
 2 τοῖς δι' ἀνδρείαν κατωρθωμένοις. μετὰ δὲ ταῦτα
 τῶν τὴν Ἀμφίπολιν οἰκούντων ἀλλοτρίως πρὸς αὐ- 5
 τὸν διατεθέντων καὶ πολλὰς ἀφορμὰς δόντων εἰς
 πόλεμον, ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς ἀξιολόγῳ δυνά- 88
 μει. προσαγαγὼν δὲ τοῖς τείχεσι μηχανὰς καὶ πο-
 λιορκίας ἐνεργοὺς καὶ συνεχεῖς ποιησάμενος, κατέ-
 βαλε μὲν τοῖς κριοῖς μέρος τι τοῦ τείχους, παρεισ- 10
 ελθὼν δ' εἰς τὴν πόλιν διὰ τοῦ πτώματος καὶ τῶν
 ἀντιστάντων πολλοὺς καταβαλὼν ἐκυρίευσεν τῆς
 πόλεως, καὶ τοὺς μὲν ἀλλοτρίως πρὸς αὐτὸν δια-
 κειμένους ἐφυγάδευσε, τοῖς δ' ἄλλοις φιλανθρωπῶς
 3 προσηνέχθη. ἡ δὲ πόλις αὕτη κειμένη κατὰ τῆς 15
 Θράκης καὶ τῶν σύνεγγυς τόπων εὐφυῶς πολλὰ
 συνεβάλετο τῷ Φιλίππῳ πρὸς αὔξησιν. εὐθύς γὰρ
 τὴν μὲν Πύδναν ἐχειρῶσατο, πρὸς δὲ Ὀλυνθίους
 συμμαχίαν ἔθηκε, καὶ Ποτίδαιαν ὠμολόγησε περι-
 ποιήσειν αὐτοῖς, ὑπὲρ ἧς Ὀλύνθιοι πολλὴν σπου- 20
 4 δὴν ἔσχον κυριεῦσαι τῆς πόλεως. τῶν δ' Ὀλυνθίων
 βαρείαν πόλιν οἰκούντων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν
 ταύτην ἐνοικούντων πολλὴν ἐχόντων ῥοπήν εἰς τὸν
 πόλεμον, περιμάχητος ἦν ἡ πόλις τοῖς ἡγεμονίας
 μείζονος ὀρεγομένοις. διόπερ οἱ τε Ἀθηναῖοι καὶ 25
 ὁ Φίλιππος διεφιλοτιμοῦντο πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς
 5 τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίας. οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Φίλιπ-
 πος Ποτίδαιαν ἐκπολιορκήσας, τὴν μὲν τῶν Ἀθη-
 ναίων φρουρὰν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ φι-
 λανθρωπῶς αὐτῇ προσευεγκάμενος ἐξαπέστειλεν 30
 εἰς τὰς Ἀθήνας· σφόδρα γὰρ εὐλαβεῖτο τὸν δῆμον
 τῶν Ἀθηναίων διὰ τὸ βάρος καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς

πόλεως, τὴν δὲ πόλιν ἔξανδραποδισάμενος παρέ-
 δωκε τοῖς Ὀλυνθίοις, δωρησάμενος ἅμα καὶ τὰς
 κατὰ τὴν χώραν κτήσεις. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν θ
 ἐπὶ πόλιν Κρηίδας, ταύτην μὲν ἐπανξήσας οἰκη-
 5 τόρων πλήθει μετωνόμασε Φιλίππους, ἀφ' ἑαυτοῦ
 προσαγορεύσας, τὰ δὲ κατὰ τὴν χώραν χρύσεια μέ-
 ταλλα παντελῶς ὄντα λιτὰ καὶ ἄδοξα ταῖς κατα-
 σκευαῖς ἐπὶ τοσοῦτον ἠΰξησεν ὥστε δύνασθαι φέ-
 ρειν αὐτῷ πρόσοδον πλεον ἢ ταλάντων χιλίων. ἐκ 7
 10 δὲ τούτων ταχὺ σωρεύσας πλοῦτον, αἰεὶ μᾶλλον διὰ
 τὴν εὐπορίαν τῶν χρημάτων εἰς ὑπεροχὴν μεγάλην
 ἤγαγε τὴν Μακεδονικὴν βασιλείαν· νόμισμα γὰρ
 χρυσοῦν κόψας τὸ προσαγορευθὲν ἀπ' ἐκείνου Φι-
 λίππειον, μισθοφόρων τε δύναμιν ἀξιόλογον συνε-
 15 στήσατο καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλοὺς διὰ τούτου προ-
 ετρέψατο προδότας γενέσθαι τῶν πατριδῶν. ἀλλὰ
 περὶ μὲν τούτων αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἕκαστα δη-
 λώσουσιν, ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὰς συνεχεῖς πράξεις με-
 ταβιβάζομεν τὸν λόγον.

20 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Ἀγαθοκλέους Ῥω- 9
 μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γάιον
 Ποιτήλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Δίων ὁ Ἰππαρίνου κα-
 80 τέπλευσεν εἰς τὴν Σικελίαν καταλύσων τὴν Διο-
 νυσίου τυραννίδα, ἐλαχίσταις δὲ τῶν πρὸ αὐτοῦ
 25 πάντων χρησάμενος ἀφορμαῖς μεγίστην δυναστείαν
 τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην κατέλυσεν ἀνεπίστως. τίς 2
 γὰρ ἂν πιστεύσειεν ὅτι δυοὶ φορτηγοῖς ναυσὶ κα-
 ταπλεύσας περιεγένετο δυνάστου ναῦς μὲν μακρὰς
 ἔχοντος τετρακοσίας, στρατιώτας δὲ πεζοὺς μὲν εἰς
 30 δέκα μυριάδας, ἵππεῖς δε μυρίους, ὅπλων δὲ καὶ
 σίτου καὶ χρημάτων τοσαύτην παρασκευὴν ὅσην
 εἰκὸς ἦν κεκτῆσθαι τὸν μέλλοντα χορηγήσειν δαψιλῶς

ταῖς προειρημέναις δυνάμεσι, χωρὶς δὲ τῶν εἰρη-
 μένων πόλιν μὲν ἔχοντα μεγίστην τῶν Ἑλληνίδων,
 λιμένας δὲ καὶ νεώρια καὶ κατεσκευασμένας ἀκρο-
 πόλεις ἀναλώτους, ἔτι δὲ συμμάχων δυνατῶν ἔχοντα
 3 πλῆθος; αἰτία δ' ὑπῆρχε τῷ Δίῳ τῶν προτερη-⁵
 μάτων μάλιστα μὲν ἡ ἰδία λαμπρότης τῆς ψυχῆς καὶ
 ἀνδρεία καὶ ἡ τῶν ἐλευθεροῦσθαι μελλόντων εὐ-
 νοία, τὸ δὲ τούτων ἀπάντων μείζον, ἢ τε ἀνανδρία
 τοῦ τυράννου καὶ τὸ τῶν ἀρχομένων πρὸς αὐτὸν
 μῖσος· πάντα γὰρ ταῦτα πρὸς ἓνα καιρὸν συνδρα-¹⁰
 μόντα παραδόξως τὰς ἀπιστουμένας πράξεις πρὸς τέ-
 4 λος ἤγαγεν. ἡμεῖς δ' ἀφέμενοι τούτων τῶν λόγων
 ἐπὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν κατὰ μέρος πεπραγμένων
 τρεψόμεθα. Δίῳ γὰρ ἐκ Ζακύνθου τῆς πρὸς Κε-
 φαλληνίαν δυσὶ φορτίσι ναυσὶν ἀναχθεὶς κατέπλευσε¹⁵
 τῆς Ἀκραγαντίνης εἰς τὴν ὀνομαζομένην Μινῶαν.
 αὕτη δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ Μίνως ἐκτίσθη τοῦ
 βασιλέως Κρητῶν, καθ' ὃν καιρὸν ζητῶν Δαίδα-
 λον ἐπεξενώθη Κωκάλῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Σικανῶν·
 κατὰ δὲ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς ἡ μὲν πόλις αὕτη²⁰
 τοῖς Καρχηδουίοις ὑπήκουεν, ὁ δ' ἐπιστάτης αὐτῆς,
 ὄνομα Πάραλος, φίλος ὢν Δίῳνος, προθύμως ὑπε-
 5 δέξατο αὐτόν. ὁ δὲ Δίῳ ἐξελόμενος ἐκ τῶν φορ-
 τηγῶν πανοπλίας πεντακισχιλίας τῷ Παράλῳ παρέ-
 δωκε, καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν ἀμάξαις παρακομίσαι²⁵
 πρὸς τὰς Συρακούσας· αὐτὸς δὲ τοὺς μισθοφόρους
 παραλαβὼν, ὄντας χιλίους, προῆγεν ἐπὶ τὰς Συ-
 ρακούσας. ἐν παρόδῳ δὲ τοὺς τε Ἀκραγαντίνους
 καὶ Γελῶους καὶ τινὰς τῶν τὴν μεσόγειον οἰκούν-
 των Σικανῶν τε καὶ Σικελῶν, ἔτι δὲ Καμαριναίους,³⁰
 πείσας συνελευθερῶσαι τοὺς Συρακοσίους, προῆγεν
 6 ἐπὶ τὴν κατάλυσιν τοῦ τυράννου. πολλῶν δὲ πάν-

τοθεν συρρυνέντων μετὰ τῶν ὄπλων, ταχὺ πλείους
 τῶν δισμυρίων στρατιωτῶν ἤθροίσθησαν. οὐδὲν
 δ' ἦττον καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας Ἑλλήνων
 καὶ Μεσσηνίων μετεπέμφθησαν, καὶ πάντες σὺν
 5 πολλῇ προθυμίᾳ κατὰ σπουδὴν ἦκον. ὡς δ' ἐπὶ 10
 90 τοῖς ὄροις τῆς Συρακοσίας ὁ Δίων ἦν, ἀπήντα πρὸς
 αὐτὸν πλῆθος ἀόπλων ἀνθρώπων ἐκ τε τῆς χώρας
 καὶ τῆς πόλεως· ἀπίστως γὰρ διακείμενος ὁ Διονύ-
 σιος πρὸς τοὺς Συρακοσίους πολλῶν τὰ ὄπλα πα-
 10 ρήρητο. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ μὲν τύραν- 2
 νος περὶ τὰς νεοκτίστους πόλεις κατὰ τὸν Ἀδρίαν
 διέτριβε μετὰ πολλῶν δυνάμεων, οἱ δ' ἐπὶ τῆς φυ-
 λακῆς τῶν Συρακουσῶν ἀπολειφθέντες ἡγεμόνες τὸ
 μὲν πρῶτον ἐπειρῶντο μετακαλεῖσθαι τοὺς Συρα-
 15 κοσίους ἀπὸ τῆς ἀποστάσεως· ἀκατασχέτου δὲ τῆς
 ὀρμῆς τῶν ὄχλων οὔσης, ἀπογνόντες τοὺς μισθο-
 φόρους καὶ τοὺς τὰ τοῦ δυνάστου φρονοῦντας
 ἤθροισαν, καὶ τὰς τάξεις πληρώσαντες τοῖς ἀφε-
 στηκόσιν ἐπιθέσθαι διέγνωσαν. Δίων δὲ τοῖς μὲν 3
 20 ἀόπλοις τῶν Συρακοσίων διέδωκε τὰς πεντακισχι-
 λίας πανοπλίας, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκ τῶν δυνατῶν
 τοῖς παρατυχοῦσιν ὄπλοις συνεσκεύασε. συναγα-
 γῶν δ' ἅπαντας εἰς κοινὴν ἐκκλησίαν ἀπεφαίνετο
 μὲν ἑαυτὸν ἦκειν ἐπὶ τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν Σικε-
 25 λιωτῶν, παρεκάλει δὲ στρατηγούς αἰρεῖσθαι τοὺς
 εὐθέτους πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς αὐτονομίας
 καὶ τὴν κατάλυσιν τῆς ὅλης τυραννίδος. τὸ δὲ πλῆ-
 θος ὥσπερ ἀπὸ μιᾶς φωνῆς ἀνεβόησε στρατηγούς
 αἰρεῖσθαι τὸν τε Δίωνα καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 30 Μεγακλῆν αὐτοκράτορας. εὐθύς οὖν ἀπὸ τῆς ἐκ- 4
 κλησίας ἐκτάξας τὴν δύναμιν προσῆγε τῇ πόλει.
 οὐδενὸς δ' ἀντιποιουμένου τῶν ὑπαίθρων, ἀδεῶς

εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ τείχους, καὶ διὰ τῆς Ἀχραδινῆς
 πορευθεὶς εἰς τὴν ἀγορὰν κατεστρατοπέδευσεν, οὐ-
 δενὸς τολμῶντος ἐπεξιέναι. ὁ δὲ σύμπας ἀριθμὸς
 ἦν τῶν μετὰ Δίωνος στρατιωτῶν οὐκ ἐλάττους τῶν
 πεντακισμυρίων. οὗτοι δὲ πάντες ἐστεφανωμένοι
 κατῆλθον εἰς τὴν πόλιν, προηγουμένου τοῦ τε Δίω-
 νος καὶ τοῦ Μεγακλέους καὶ μετὰ τούτων τριάκοντα
 Συρακοσίων, οἱ μόνοι τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννη-
 σον φυγάδων Συρακοσίοις μετασχεῖν τῶν κινδύνων
 ἠθέλησαν. τῆς δὲ πόλεως πάσης μετημφιασμένης
 ἀντὶ τῆς δουλείας τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὸ σκυθρω-
 πὸν τῆς τυραννίδος εἰς πανηγυρικὴν ἰλαρότητα τῆς
 τύχης ἀγούσης, πᾶσα οἰκία θυσιῶν καὶ χαρᾶς ἔγεμε,
 τῶν ἰδιωτῶν ἐπὶ ταῖς ἰδίαις ἐστίαῖς θυμιῶντων, καὶ
 περὶ μὲν τῶν παρόντων ἀγαθῶν εὐχαριστούντων
 τοῖς θεοῖς, περὶ δὲ τῶν μελλόντων εὐχὰς ἀγαθὰς
 ποιουμένων. ἐγένετο δὲ καὶ τῶν γυναικῶν ἐπὶ ταῖς
 ἀνεπίστοις εὐημερίαις ὀλολυγμὸς πολὺς καὶ κατὰ
 τὴν πόλιν συνδρομαί. οὐδεὶς δ' ἦν ἐλεύ-
 θερος, οὐ δούλος, οὐ ξένος, ὃς οὐκ ἔσπευδεν ἰδεῖν
 τὸν Δίωνα, καὶ τὴν ἀρετὴν τάνδρὸς ἀπεδέχοντο
 μαιζόνως ἢ κατ' ἀνθρώπου. καὶ τοῦτ' εὐλόγως
 ἔπασχον διὰ τὸ μέγεθος καὶ παράδοξον τῆς μετα-
 βολῆς· πεντηκονταετοῦς γὰρ δουλείας πεπειραμένοι,
 καὶ τῆς ἐλευθερίας διὰ τὸν χρόνον ἐπιλελησμέ-
 νοι, δι' ἐνὸς ἀνδρὸς ἀρετὴν ἀπελύθησαν τῆς συμ-
 φορᾶς.

Διονύσιος δὲ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς αὐτὸς
 μὲν ἔτυχε διατρίβων περὶ Κανλωνίαν τῆς Ἰταλίας,
 Φίλιστον δὲ τὸν στρατηγὸν περὶ τὸν Ἀδρίαν ὄντα
 μετεπέμψατο μετὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ προσ-
 ἔταξε πλεῖν εἰς τὰς Συρακούσας. ἀμφοτέρων δ'

εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἔλθειν σπευδόντων, ὁ μὲν Διονύσιος ἦκεν εἰς τὰς Συρακούσας ἡμέραις ὕστερον ἑπτὰ τῆς Δίωκος καθόδου. εὐθύς οὖν καταστρατηγηῆσαι βουλόμενος τοὺς Συρακοσίους περὶ 4
 5 διαλύσεως ἐπροσβέβητο, καὶ πολλὰς ἐμφάσεις ἐδίδου παραδώσειν τὴν τυραννίδα τῷ δήμῳ καὶ τῆς δημοκρατίας ἀλλάξεσθαι τιμὰς ἀξιολόγους· ἠξίου τε πρέσβεις ἀποστεῖλαι πρὸς αὐτόν, μεθ' ὧν συνεδρεύσας καταλύσεται τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν Συ- 5
 10 ρακόσιοι μετεωρισθέντες ταῖς ἐλπίσιν ἐξαπέστειλαν πρέσβεις τοὺς ἀξιολογωτάτους τῶν ἀνδρῶν· ὁ δὲ Διονύσιος τούτοις μὲν φυλακὴν περιστήσας ἀνεβάλετο τὴν ἔντευξιν, αὐτὸς δ' ὄρων τοὺς Συρακοσίους διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς εἰρήνης τὰ τε περὶ τὰς φυλα- 15
 15 κὰς ῥαθύμως ἔχοντας καὶ τὰ πρὸς μάχην ἀπαρασκεύους, ἄφνω τὰς πύλας τῆς κατὰ τὴν Νῆσον ἀκροπόλεως ἀνοίξας ἐξεχύθη συντεταγμένη τῇ δυνάμει.

Τῶν δὲ Συρακοσίων κατεσκευακώτων ἀπὸ θα- 12
 20 λάττης εἰς θάλατταν διατειχίσματα, προσέπεσον οἱ μισθοφόροι τῷ τείχει μετὰ πολλῆς βοῆς καὶ καταπλήξεως, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν φυλάκων ἀνείλον, τοῦ δὲ τείχους ἐντὸς γενόμενοι πρὸς τοὺς ἐκβοηθοῦντας διηγωνίζοντο. ὁ δὲ Δίων ἀνελπίστως παρε- 2
 25 σπονδημένος μετὰ τῶν ἀρίστων στρατιωτῶν ἀπήντα τοῖς πολεμίοις· καὶ συνάψας μάχην πολὺν ἐποίηε φόνον. ἐν σταδίαίῳ [ὀλίγῳ] δὲ διαστήματι τῆς [διατειχίου ἔσω] μάχης οὔσης συνέδραμε πλήθος στρατιωτῶν εἰς στενὸν τόπον. διὸ καὶ παρ' ἀμφο- 3
 30 τέροις οἱ ταῖς ἀνδραγαθίας πρωτεύοντες συγκατέβησαν εἰς τὸν κίνδυνον· καὶ τῶν μὲν τοῦ Διονυσίου μισθοφόρων διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐπαγγελιῶν,

τῶν δὲ Συρακοσίων διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας
 εἰς ὑπερβάλλουσαν φιλοτιμίαν ἐκτραπέντων, τὸ μὲν
 πρῶτον ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη, τῆς παρ' ἀμφοτέροις
 ἀρετῆς οὐσῆς ἰσομάχου, καὶ πολλοὶ μὲν ἐπιπτον,
 οὐκ ὀλίγοι δὲ κατετιτρώσκοντο πάσας τὰς πληγὰς 5
 ἐναντίας λαμβάνοντες· οἱ μὲν γὰρ πρωτοστάται τὸν
 ὑπὲρ τῶν ἄλλων θάνατον ὑπέμενον εὐψύχως, οἱ δ'
 ἐπιτεταγμένοι τοὺς πίπτουτας ὑπερασπίζοντες καὶ
 τοῖς δεινοῖς ἐγκαρτεροῦντες τοὺς ἐσχάτους κινδύ-
 4 νους ὑπὲρ τῆς νίκης ἀνεδέχοντο. μετὰ δὲ ταῦτα 10
 Δίων μὲν ἀριστεῦσαι βουλόμενος ἐν τῇ μάχῃ καὶ
 σπεύδων δι' ἑαυτοῦ περιποιήσασθαι τὴν νίκην, εἰς
 μέσους ἐβιάσατο τοὺς πολεμίους· ἡρωικῶς δ' ἀγω-
 νιζόμενος πολλοὺς μὲν ἐφόνευσε, τὴν δ' ὅλην σύν-
 ταξιν τῶν μισθοφόρων διακόψας ἐναπελήφθη μόνος 15
 τῷ πλήθει· πολλῶν δ' ἐπ' αὐτὸν διφέντων βελῶν
 εἰς τε τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος, ταῦτα μὲν ἐξέ- 92
 φυγε διὰ τὴν τῶν ὀπλῶν κατασκευὴν, εἰς δὲ τὸν
 δεξιὸν βραχίονα τρωθεὶς συγκατηνέχθη τῷ βάρει
 τῆς πληγῆς, καὶ τοῖς πολεμοῖς παρ' ὀλίγον ὑπο- 20
 5 χεῖριος ἐγένετο. οἱ δὲ Συρακόσιοι δείσαντες ὑπὲρ
 τῆς κατὰ τὸν στρατηγὸν σωτηρίας, ἐπέρραξαν τοῖς
 μισθοφόροις βαρεῖα συντάξει, καὶ τὸν μὲν Δίωνα
 καταπονούμενον ἐξήρπασαν ἐκ τῶν κινδύνων, τοὺς
 δὲ πολεμίους βιασάμενοι φυγεῖν ἠνάγκασαν. ὁμοίως 25
 δὲ καὶ κατὰ τὸν ἄλλον τόπον τοῦ τείχους προτε-
 ρούντων τῶν Συρακοσίων, οἱ τοῦ τυράννου μισθο-
 φόροι συνεδιώχθησαν ἐντὸς πυλῶν τῶν ἐν τῇ Νήσῳ.
 ἐπιφανεῖ δὲ μάχῃ νικήσαντες οἱ Συρακόσιοι, καὶ
 τὴν ἐλευθερίαν βεβαίως κτησάμενοι, τρόπαιον ἔστη- 30
 σαν κατὰ τοῦ τυράννου.

13 Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν ἐπταικῶς καὶ τὴν

δυναστείαν ἀπογινώσκων ἤδη, ἐν μὲν ταῖς ἀκρο-
 πόλεσιν ἀπέλιπε φρουρὰς ἀξιολόγους, αὐτὸς δὲ τοὺς
 τετελευτηκότας, ὀκτακοσίους ὄντας, λαβὼν τὴν ἀναί-
 ρεσιν αὐτῶν, ἔθαψε λαμπρῶς, χρυσοῖς μὲν στεφά-
 5 νοις ἐστεφανωμένους, πορφυρίσι δὲ καλαῖς περι-
 βεβλημένους· ἤλπιζε γὰρ διὰ τῆς τούτων σπουδῆς
 προτρέψεσθαι τοὺς ἄλλους εἰς τὸ προθύμως κινδυ-
 νεύειν ὑπὲρ τῆς τυραννίδος· τοὺς δ' ἀνδραγαθή-
 σαντας μεγάλαις δωρεαῖς ἐτίμησε. πρὸς δὲ τοὺς
 10 Συρακοσίους διεπέμπετο περὶ διαλύσεως. ὁ δὲ Δίων 2
 περὶ μὲν τῶν πρεσβειῶν αἰεὶ τινας εὐλόγους προ-
 φάσεις ποριζόμενος ἀνεβάλλετο, ἐν τοσοῦτῳ δὲ τὸ
 λοιπὸν τοῦ τείχους κατασκευάσας μεθ' ἡσυχίας,
 τότε τὰς πρεσβείας μετεπέμπετο, κατεστρατηγηκῶς
 15 τοὺς πολεμίους ταῖς τῆς εἰρήνης ἐλπίσι. γενομέ-
 νων δὲ λόγων περὶ συλλύσεως, ὁ Δίων ἀπεκρίθη
 τοῖς πρέσβεσι μίαν εἶναι σύλλυσιν, ἐὰν ἀποθέμε-
 νος τὴν τυραννίδα βούληται τυχεῖν τιμῶν τινῶν.
 ὁ δὲ Διονύσιος, ὑπερηφάνου τῆς ἀποκρίσεως γενο-
 20 μένης, συναγαγὼν τοὺς ἡγεμόνας ἐβουλεύετο πῶς
 χρῆ τοὺς Συρακοσίους ἀμύνασθαι. πάντων δ' εὐ- 3
 πορῶν πλὴν σίτου καὶ θαλαττοκρατῶν ἐλήστυε
 τὴν χώραν, καὶ τὰς τροφὰς ἐκ τῶν προνομῶν κα-
 κῶς ποριζόμενος, ἐξαπέστειλε ναῦς φορτίδας καὶ
 25 χρήματα πρὸς τὸν τοῦ σίτου καταγορασμὸν. οἱ δὲ
 Συρακόσιοι ναῦς μακρὰς πολλὰς ἔχοντες, καὶ κατὰ
 τοὺς εὐκαίρους τόπους ἐπιφαινόμενοι, πολλὴν τῆς
 ὑπὸ τῶν ἐμπόρων κομιζομένης ἀγορᾶς παρηροῦντο.
 καὶ τὰ μὲν περὶ τὰς Συρακούσας ἐν τούτοις ἦν.
 30 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀλέξανδρος ὁ Φερῶν τύ- 14
 ραννος ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς Θήβης καὶ τῶν ταύ-
 τῆς ἀδελφῶν Λυκόφρονος καὶ Τισιφόνου ἐδολοφο-

- νήθη. οὔτοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον ὡς τυραννοκτόνοι 93
 μεγάλης ἐτύγχανον ἀποδοχῆς, ὕστερον δὲ μετανοή-
 σαντες, καὶ τοὺς μισθοφόρους χρήμασι πείσαντες,
 ἀνέδειξαν ἑαυτοὺς τυράννους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν
 ἀντιπραττόντων ἀνείλον, κατασκευασάμενοι δὲ τὴν 5
 2 δύναμιν ἀξιόλογον βία κατεῖχον τὴν ἀρχήν. οἱ δ'
 Ἀλευάδαι καλούμενοι παρὰ τοῖς Θετταλοῖς, δι' εὐ-
 γένειαν δὲ ἀξίωμα ἔχοντες περιβόητον, ἀντέπρατ-
 τον τοῖς τυράννοις. οὐκ ὄντες δὲ καθ' ἑαυτοὺς
 ἀξιόμαχοι προσελάβοντο Φίλιππον σύμμαχον τὸν 10
 Μακεδόνων βασιλέα. οὗτος δὲ παρελθὼν εἰς τὴν
 Θετταλίαν κατεπολέμησε τοὺς τυράννους, καὶ ταῖς
 πόλεσιν ἀνακτησάμενος τὴν ἐλευθερίαν μεγάλην
 εὐνοίαν εἰς τοὺς Θετταλοὺς ἐνεδείξατο· διόπερ ἐν
 ταῖς μετὰ ταῦτα πράξεσιν αἰεὶ συναγωνιστὰς ἔσχεν 15
 οὐ μόνον αὐτός, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα ὁ υἱὸς Ἀλέ-
 ξανδρος.
- 3 Τῶν δὲ συγγραφέων Δημόφιλος μὲν ὁ Ἐφόρου
 τοῦ ἱστοριογράφου υἱὸς τὸν παραλειφθέντα πόλε-
 μον ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὀνομασθέντα δὲ ἱερὸν, συν- 20
 τεταγμένος, ἐντεῦθεν ἤρκειται ἀπὸ τῆς καταλήψεως
 τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ καὶ τῆς συλήσεως τοῦ μαν-
 τείου ὑπὸ Φιλομήλου τοῦ Φωκέως· ἐγένετο δ' ὁ
 πόλεμος οὗτος ἔτη ἑνδεκα, ἕως τῆς φθορᾶς τῶν
 4 διανεμαμένων τὰ ἱερὰ χρήματα. Καλλισθένης δὲ 25
 τὴν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἱστορίαν γέγραπεν ἐν
 βιβλοῖς δέκα, καὶ κατέστροφεν εἰς τὴν κατάληψιν τοῦ
 ἱεροῦ καὶ παρανομίαν Φιλομήλου τοῦ Φωκέως· Δίωλ-
 5 λος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἤρκειται τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς τοῦ
 ἱεροῦ συλήσεως, καὶ γέγραφε βίβλους εἴκοσι καὶ ἑπτὰ, 30
 συμπεριλαβὼν πάσας τὰς ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις γε-
 νομένας πράξεις περὶ τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σικελίαν.

Ἐπ' ἄρχοντας δ' Ἀθήνησιν Ἐλπίνου Ῥωμαῖοι κα- 15
 τέστησαν ὑπάτους Μάρκον Ποπίλιον Λαινάτην καὶ
 Γναῖον Μάλλιον Ἰμπεριῶσον, ὀλυμπιάς δ' ἤχθη
 ἕκτη πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Πῶ-
 5 ρος Μαλιεύς. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ μὲν τὴν Ἰταλίαν
 ἠθροίσθη περὶ τὴν Λευκανίαν πλῆθος ἀνθρώπων
 πανταχόθεν μιγάδων, πλείστων δὲ δούλων δραπέ-
 τῶν. οὗτοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον ληστρικὸν ἐνεστή-
 σαντο βίον, καὶ διὰ τὴν ἐν ταῖς ἀγραυλίαις καὶ
 10 καταδρομαῖς συνήθειαν ἔσχον τριβὴν καὶ μελέτην
 τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων· διὸ καὶ τοῖς πολεμικοῖς
 ἀγῶσι προτεροῦντες τῶν ἐγχωρίων εἰς αὐξήσιν ἀξιο-
 λογωτέραν κατέστησαν. καὶ πρῶτον μὲν Τερῖναν 2
 πόλιν ἐκπολιορκήσαντες διήρπασαν, ἔπειτα Ἰπώ-
 15 νιον καὶ Θουρίους καὶ πολλὰς ἄλλας χειρωσάμενοι
 κοινὴν πολιτείαν συνέθεντο, καὶ προσηγορεύθησαν
 Βρέττιοι διὰ τὸ πλείστους εἶναι δούλους· κατὰ γὰρ
 94 τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον οἱ δραπέται βρέττιοι
 προσηγορεύοντο. τὸ μὲν οὖν τῶν Βρεττίων πλῆ-
 20 θος οὕτω συνέστη κατὰ τὴν Ἰταλίαν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Φίλιστος μὲν ὁ Διονυ- 16
 σίου στρατηγὸς πλεύσας εἰς Ῥήγιον διεκόμισε τοὺς
 ἱππεῖς εἰς Συρακούσας, ὄντας πλείους τῶν πεντα-
 κοσίων. προσθεὶς δὲ τούτοις ἱππεῖς τε ἄλλους πλεί-
 25 ονας καὶ πεζοὺς δισχιλίους, ἐστράτευσεν ἐπὶ Λεον-
 τίνους ἀφεστηκότας ἀπὸ Διονυσίου, νυκτὸς δὲ
 παρεισπεσὼν ἐντὸς τοῦ τείχους κατελάβετο μέρος
 τῆς πόλεως. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς καὶ τῶν
 Συρακοσίων βοηθησάντων, ἠττηθεὶς ἐξέπεσεν ἐκ
 30 τῶν Λεοντίνων. Ἡρακλείδης δὲ ὁ καταλελειμμένος 2
 ὑπὸ Δίωνος ναύαρχος τῶν μακρῶν νεῶν ἐν Πελο-
 ποννήσῳ, διὰ τινὰς χειμῶνας ἐμποδισθεὶς ὑστέρησε

τῆς καθόδου τῶν περὶ τὸν Δίωνα καὶ τῆς τῶν Συ-
 ρακοσίων ἐλευθερώσεως· ἦκε δ' ἄγων ναῦς μὲν
 μακρὰς εἴκοσι, χιλίους δὲ στρατιώτας καὶ πεντακο-
 σίους. ὧν δὲ ἀνὴρ ἐπισημώτατος καὶ δόξας ἄξιος
 ὑπάρχειν, ἠρέθη ναύαρχος ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, 5
 καὶ μετὰ Δίωνος τεταγμένος διεπολέμει πρὸς Διο-
 3 νύσιον. μετὰ δὲ ταῦτα Φίλιστος ἀποδειχθεὶς στρα-
 τηγός, καὶ καταρτίσας τριήρεις ἐξήκοντα, πρὸς Συ-
 ρακοσίους ἐναυμάχησεν ἔχοντας ναῦς παραπλησίους
 τὸν ἀριθμὸν. γενομένου δ' ἀγῶνος καρτεροῦ, καὶ 10
 τοῦ Φιλίστου τὸ μὲν πρῶτον διὰ τῆς ἰδίας ἀνδρα-
 γαθίας προτεροῦντος, ὕστερον δὲ ἀποληφθέντος
 ὑπὸ τῶν πολεμίων, οἱ μὲν Συρακόσιοι πανταχόθεν
 κυκλώσαντες τὰς ναῦς ἐφιλοτιμοῦντο ζωγρία λα-
 βεῖν τὸν στρατηγόν, ὁ δὲ Φίλιστος εὐλαβηθεὶς τὴν 15
 ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας αἰκίαν ἑαυτὸν ἀπέσφαξε, πλεί-
 στας μὲν καὶ μεγίστας χρείας παρεσχημένος τοῖς τυ-
 ράννοις, πιστότατος δὲ τῶν φίλων τοῖς δυνάσταις
 4 γεγυνώς. οἱ δὲ Συρακόσιοι νικήσαντες τῇ ναυμα-
 χίᾳ, τὸ μὲν σῶμα τοῦ Φιλίστου διαμερίσαντες καὶ 20
 δι' ὅλης τῆς πόλεως ἐλκύσαντες ἄταφον ἐξέριψαν,
 Διονύσιος δὲ τὸν μὲν πρακτικώτατον τῶν φίλων
 ἀποβαλὼν, καὶ στρατηγὸν μὲν ἕτερον ἀξιόχρεων
 οὐκ ἔχων, αὐτὸς δ' οὐ δυνάμενος φέρειν τὸ τοῦ
 πολέμου βάρος, ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τὸν 25
 Δίωνα, τὸ μὲν πρῶτον τὴν ἡμίσειαν τῆς ἀρχῆς πα-
 ραδιδούς, ὕστερον δὲ βουλόμενος ὅλην ἐγχειρίζειν.
 17 τοῦ δὲ Δίωνος ἀποκριθέντος ὅτι τοῖς Συρακοσίοις
 δίκαιόν ἐστι παραδιδόναι τὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ τισὶν
 ἐξαιρέτοις χρήμασι καὶ τιμαῖς, ὁ μὲν Διονύσιος ἔτοι- 30
 μος ἦν τὴν ἄκραν παραδιδόναι τῷ δήμῳ, ὥστε τοὺς
 μισθοφόρους καὶ τὰ χρήματα λαβόντα εἰς τὴν Ἰταλίαν

μεταστῆναι, ὁ δὲ Δίων συνεβούλευε τοῖς Συρακο-
 σίοις δέχεσθαι τὰ διδόμενα. ὁ δὲ δῆμος ὑπὸ τῶν
 ἀκαίρων δημηγόρων πεισθεὶς ἀντεῖπε, νομίζων κατὰ
 κράτος ἐκπολιορκῆσειν τὸν τύραννον. μετὰ δὲ 2
 5 ταῦτα ὁ μὲν Διονύσιος τοὺς ἀρίστους τῶν μισθο-
 φόρων ἀπέλιπε φυλάζοντας τὴν ἄκραν, αὐτὸς δ'
 ἐνθέμενος τὰ χρήματα καὶ πᾶσαν τὴν βασιλικὴν
 παρασκευὴν ἔλαθεν ἐκπλεύσας καὶ κατῆρεν εἰς τὴν
 95 Ἰταλίαν. οἱ δὲ Συρακόσιοι πρὸς ἀλλήλους ἕστα- 3
 10 σίασαν, τῶν μὲν οἰομένων δεῖν τὴν στρατηγίαν καὶ
 τὴν τῶν ὄλων ἐξουσίαν ἐγχειρίζειν Ἡρακλείδῃ διὰ
 τὸ τοῦτον δοκεῖν μηδέποτε ἂν ἐπιθέσθαι τυραννίδι,
 τῶν δὲ ἀποφαινομένων τὸν Δίωνα δεῖν ἔχειν τὴν
 15 ὀφειλομένων μισθῶν τοῖς ἐκ Πελοποννήσου ξένοις
 τοῖς ἡλευθερωκόσι τὰς Συρακούσας, καὶ χρημάτων
 σπανιζούσης τῆς πόλεως, οἱ μὲν μισθοφόροι τῶν
 χρημάτων ἀποστερούμενοι συνεστράφησαν, ὄντες
 20 ἀρεταῖς καὶ διὰ τὴν ἄθλησιν τῶν πολεμικῶν ἔργων
 διαπεπονημένοι, πολὺ τῶν Συρακοσίων ταῖς ἀρε-
 ταῖς ὑπερεβάλλοντο. ὁ δὲ Δίων ἀξιούμενος ὑπὸ 4
 τῶν μισθοφόρων συναποστῆναι καὶ παρὰ τῶν Συ-
 ρακοσίων ὡς κοινῶν ἐχθρῶν λαβεῖν τιμωρίαν, τὸ
 25 μὲν πρῶτον ἀντεῖπε, μετὰ δὲ ταῦτα συναναγκασό-
 μενος ὑπὸ τῆς περιστάσεως προσεδέξατο τὴν ἡγε-
 μονίαν τῶν ξένων, καὶ μετ' ἐκείνων ταχθεὶς ἀνέ-
 ζευξεν ἐπὶ τοὺς Λεοντίνους. οἱ δὲ Συρακόσιοι συ- 5
 στραφέντες ἐδίωκον τοὺς μισθοφόρους, καὶ κατὰ
 30 τὴν ὁδοιπορίαν συνάψαντες μάχην καὶ πολλοὺς ἀπο-
 βαλόντες ἀπεχώρησαν. ὁ δὲ Δίων λαμπρῶς μάχην
 νικήσας οὐδὲν ἐμνησικακήσεν τοῖς Συρακοσίοις.

ἀποστειλάντων γὰρ πρὸς αὐτὸν κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως τὴν τε τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν ἔδωκε καὶ τοὺς ἀλόντας πολλοὺς ὄντας ἀπέλυσεν ἄνευ λύτρων. πολλοὶ γὰρ ἐν τῇ φυγῇ μέλοντες φονεύεσθαι διηγόρευον ἑαυτοὺς εἶναι τῶν τὰ Δίωτος φρονούντων, καὶ πάντες διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐξέφυγον τὸν θάνατον.

- 18 Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν στρατηγὸν ἀπέστειλεν εἰς τὰς Συρακούσας Νύψιον τὸν Νεαπολίτην, ἀνδρεία καὶ συνέσει στρατηγικῇ διαφέροντα. ¹⁰ συνεξέπεμψε δ' αὐτῷ καὶ φορητὰ πλοῖα σίτου καὶ τῆς ἄλλης ἀγορᾶς γέμοντα. οὗτος μὲν οὖν ἐκ Λοκρῶν ἀναχθεὶς ἐτέλει τὸν εἰς Συρακούσας πλοῦν.
- 2 οἱ δὲ κατὰ τὴν ἀκρόπολιν μισθοφόροι τοῦ τυράννου, κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐπιλιπόντος τοῦ σίτου, ¹⁵ καὶ τῇ σπάνει τῶν ἀναγκαίων δεινῶς πιεζόμενοι, μέχρι μὲν τινος ὑπέμενον εὐψύχως τὴν ἔνδειαν, τῆς δὲ φύσεως ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἠττωμένης καὶ τῆς σωτηρίας ἀπογινωσκομένης συνδραμόντες εἰς ἐκκλησίαν νυκτὸς ἐψηφίσαντο παραδοῦναι τὴν ²⁰ ἀκρόπολιν καὶ σφᾶς αὐτοὺς τοῖς Συρακοσίοις αἱ ἡμέρα. ἤδη δὲ τῆς νυκτὸς ληγούσης, οἱ μὲν μισθοφόροι κήρυκας ἐξέπεμπον πρὸς τοὺς Συρακοσίους περὶ τῆς διαλύσεως, ὁ δὲ Νύψιος διαφανούσης ἤδη τῆς ἡμέρας κατέπλευσε μετὰ τοῦ στόλου ²⁵ καὶ καθωρμίσθη περὶ τὴν Ἀρέθουσαν. διόπερ τῆς ἔνδειας παραχορῆμα μεταβαλούσης εἰς πολλὴν δαψίλειαν τῶν ἐπιτηδεῶν, ὁ μὲν στρατηγὸς Νύψιος ἐκβιβάσας τοὺς στρατιώτας, κοινὴν ἐκκλησίαν συναγαγὼν καὶ διαλεχθεὶς οἰκείως τοῖς παροῦσι καιροῖς, ³⁰ προθύμους κατεσκεύασε πρὸς τοὺς μέλλοντας κινδύνους. ἡ μὲν οὖν ἀκρόπολις ἤδη παραδιδομένη

τοῖς Συρακοσίοις τὸν εἰρημένον τρόπον ἀνελπί-
 στως διεφυλάχθη, οἱ δὲ Συρακόσιοι πληρώσαντες 4
 96 ἀπάσας τὰς τριήρεις ἐπέπλευσαν τοῖς πολεμίοις ἐπι-
 περὶ τὴν ἐξαίρεσιν τῆς ἀγορᾶς διατρίβουσιν. ἀπροσ-
 5 δοκῆτου δὲ τῆς ἐφόδου γενομένης, καὶ τῶν κατὰ
 τὴν ἀκρόπολιν μισθοφόρων τεθορυβημένως ἀντιτα-
 χθέντων ταῖς πολεμίαις τριήρεσιν, ἐγένετο ναυμα-
 χία, καθ' ἣν οἱ Συρακόσιοι ἐπροτέρησαν, καὶ τινὰς
 μὲν τῶν νεῶν κατέδυσαν, τινῶν δ' ἐγκρατεῖς κα-
 10 τέστησαν, τὰς δὲ λοιπὰς πρὸς τὴν γῆν κατεδίωξαν.
 μετεωρισθέντες δ' ἐπὶ τῷ προτερήματι τοῖς μὲν 5
 θεοῖς μεγαλοπρεπῶς ἔθυσαν ἐπινίκια, αὐτοὶ δ' εἰς
 εὐωχίας καὶ πότους ἐκτραπέυτες, καταφρονούντες
 τῶν ἠττημένων ῥαθύμως εἶχον τὰ περὶ τὰς φυλα-
 15 κάς. Νύψιος δ' ὁ τῶν μισθοφόρων στρατηγὸς ἀνα- 19
 μαχέσασθαι καὶ ἀναλαβεῖν βουλόμενος τὴν ἦτταν,
 νυκτὸς ἐκτεταγμένη τῇ δυνάμει παραδόξως προσέ-
 πεσε τῷ κατεσκευασμένῳ τείχει. εὐρῶν δὲ τοὺς
 φύλακας διὰ τὴν καταφρόνησιν καὶ μέθην εἰς ὕπνου
 20 τετραμμένους, προσέθηκε τὰς παρεσκευασμένας κλί-
 μακας πρὸς τὴν χρεῖαν. διὰ δὲ τούτων οἱ κράτι- 2
 στοι τῶν μισθοφόρων ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ
 τοὺς φύλακας φονεύσαντες ἀνέφξαν τὰς πύλας. εἰσ-
 πεσόντων δὲ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν πόλιν, οἱ μὲν
 25 στρατηγοὶ τῶν Συρακοσίων ἐκ τῆς μέθης μεθύον-
 τες ἐπειρῶντο βοηθεῖν, ἐμποδιζόμενοι δὲ ταῖς ὀρμαῖς
 διὰ τὸν οἶνον, οἱ μὲν ἀνηρέθησαν, οἱ δ' ἔφυγον.
 κατελιμμένης δὲ τῆς πόλεως, καὶ τῶν ἐκ τῆς ἀκρο-
 πόλεως στρατιωτῶν σχεδὸν ἀπάντων εἰσπεσόντων
 30 ἐντὸς τοῦ περικτειχίσματος, τῶν δὲ Συρακοσίων διὰ
 τὸ παράδοξον καὶ τὴν ἀταξίαν ἐκπεπληγμένων, πο-
 λὺς ἐγένετο φόνος. τῶν δὲ τοῦ τυράννου στρα- 3

τιωτῶν πλειόνων ἢ μυρίων ὄντων καὶ συντεταγμένων
 καλῶς, οὐδεὶς τὸ βῆρος αὐτῶν ὑπομεῖναι δυνατὸς ἦν,
 ἄτε τοῦ θορύβου καὶ τῆς ταραχῆς, ἔτι δὲ ἀναρχίας
 4 τοὺς ἐλαττουμένους ἐμποδιζούσης. κρατηθείσης δὲ
 τῆς ἀγορᾶς ὑπὸ τῶν πολεμίων, εὐθύς ἐπὶ τὰς οἰ-
 κίας οἱ νενικηκότες ὤρμησαν· καὶ πολλὰ μὲν χρή-
 ματα διεφορεῖτο, οὐκ ὀλίγα δὲ σώματα γυναικῶν
 καὶ παιδῶν, ἔτι δ' οἰκετῶν ἐξηνδραποδίλζετο. κατὰ
 δὲ τοὺς στενωποὺς καὶ τὰς ἄλλας ὁδοὺς ἀντιτα-
 τομένων Συρακοσίων ἐγίνοντο συνεχεῖς συμπλο-
 καί, καὶ πολλοὶ μὲν ἀπέθνησκον, οὐκ ὀλίγοι δὲ
 τραύμασι περιέπιπτον. τὴν μὲν οὖν νύκτα διε-
 τέλεσαν ἀλλήλους ἀναιροῦντες ὡς ἔτυχε διὰ τὸ
 20 σκότος, καὶ πᾶς τόπος νεκρῶν ἔγεμεν. ἅμα δ'
 ἡμέρα τὸ μὲν τῆς συμφορᾶς μέγεθος συνεωράθη,¹⁵
 οἱ δὲ Συρακόσιοι, μίαν ἔχοντες σωτηρίαν τὴν
 ἀπὸ τοῦ Δίωνος βοήθειαν, ἐξαπέστειλαν ἱππεῖς
 εἰς Λεοντίνους, δεόμενοι τοῦ Δίωνος μὴ περι-
 δεῖν τὴν πατρίδα δοριάλωτον γινομένην, καὶ τῶν
 μὲν ἡμαρτημένων δοῦναι συγγνώμην αὐτοῖς, τὰς δὲ²⁰
 παρούσας δυστυχίας ἐλεήσαντα διορθώσασθαι τὴν
 2 τῆς πατρίδος συμφορὰν. ὁ δὲ Δίων, λαμπρὸς ὢν
 τὴν ψυχὴν καὶ διὰ τὴν ἐκ φιλοσοφίας παιδείαν ἐξη-
 μερωμένος τοὺς λογισμούς, οὐκ ἐμνησικακήσε τοῖς²⁵
 πολίταις, ἀλλὰ τοὺς μισθοφόρους πείσας παραχρῆμα²⁷
 ἀνέξευξε, καὶ διανύσας ὀξέως τὴν εἰς Συρακούσας
 3 ὁδὸν ἦκε πρὸς τὰ Ἐξάπυλα. ἐνταῦθα δὲ διατάξας
 τοὺς στρατιώτας προσῆγε κατὰ τάχος, καὶ κατέλα-
 βεν ἐκ τῆς πόλεως τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς
 γεγηρακότας ὑπὲρ τοὺς μυρίους· οὗτοι δὲ πάντες³⁰
 ἀπαντῶντες μετὰ δακρῶν ἰκέτευσον ἀμῦναι τοῖς
 ἰδίους ἀκληρήμασιν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἀκροπόλεως μισθο-

φόροι, κεκρατηκότες ἤδη τῆς προθέσεως, τὰς μὲν
 περὶ τὴν ἀγορὰν οἰκίας διαρπάσαντες ἐνέπηρσαν,
 ἐπὶ δὲ τὰς λοιπὰς ὀρμήσαντες διήρπαζον τὰς ἐν
 ταύταις κτήσεις. καθ' ὃν δὴ καιρὸν Δίων κατὰ πολ- 4
 5 λούς τόπους εἰσπεσὼν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς πο-
 λεμίοις περὶ τὰς ἀρπαγὰς ἀσχολουμένοις ἐπιθέμε-
 νος, πάντας τοὺς περιτυγχάνοντας ἔκτεινε κομίζοντας
 ἐπὶ τῶν ὤμων παντοδαπὰς κατασκευάς· διὰ δὲ τὸ
 παράδοξον τῆς παρουσίας καὶ τὴν ἀταξίαν καὶ τὴν
 10 ταραχὴν τῶν διαφοροῦντων τὰς κτήσεις εὐχερῶς
 ἅπαντες ἐχειροῦντο. τέλος δὲ πλειόνων ἢ τετρακισ-
 χιλίων φονευθέντων, τῶν μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις, τῶν
 δ' ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ λοιποὶ συνέφυγον εἰς τὴν ἀκρό-
 πολιν, καὶ τὰς πύλας κλείσαντες ἐξέφυγον τὸν κίν-
 15 δυνον. Δίων δὲ κάλλιστον τῶν προγεγενημένων 5
 ἔργων ὑπ' αὐτοῦ διαπραξάμενος, τὰς μὲν καομένας
 οἰκίας διέσωσε κατασβέσας τὴν φλόγα, τὸ δὲ περι-
 τείχισμα καλῶς κατασκευασάμενος μᾶ πρᾶξει τὴν
 τε πόλιν ὠχύρωσε καὶ τοὺς πολεμίους ἀποτείχισας
 20 εἶρξε τῆς ἐπὶ τὴν γῆν ἐξόδου. καθαρὰν δὲ τῶν νε-
 κρῶν ποιήσας τὴν πόλιν καὶ τρόπαιον στήσας, ἔθυσε
 τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας. συναχθείσης δ' ἐκ- 6
 κλησίας ὁ μὲν δῆμος εὐχαριστῶν στρατηγὸν ἐχει-
 ροτόνησεν αὐτοκράτορα τὸν Δίωνα καὶ τιμὰς ἀπέ-
 25 νειμεν ἡρωικὰς, ὁ δὲ Δίων ἀκολούθως τοῖς πεπραγ-
 μένοις ἐπιεικῶς τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἅπαντας ἀπέλυσε
 τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τὸ πλῆθος παραμυθησάμενος
 εἰς κοινὴν ἤγαγεν ὁμόνοιαν. οἱ δὲ Συρακόσιοι παν-
 δήμοις ἐπαίνοις καὶ ἀποδοχαῖς μεγάλαις ἐτίμων τὸν
 30 εὐεργέτην, ὡς μόνον σωτῆρα γεγονότα τῆς πα-
 τρίδος. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τού-
 τοις ἦν.

21 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Χίων καὶ Ῥοδίων καὶ Κρών, ἔτι δὲ Βυζαντίων διαπολεμούντων πρὸς Ἀθηναίους τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἀμφοτέροι μεγάλας παρασκευὰς ἐποιούντο, βουλόμενοι ναυμαχίᾳ κρῖναι τὸν πόλεμον. Ἀθηναῖοι δὲ Χάρητα μὲν μετὰ νεῶν 5 ἐξήκοντα προαπεσταλκότες ἦσαν ἐν τοῖς ἄνω καιροῖς, τότε δὲ ἄλλας ἐξήκοντα πληρώσαντες καὶ στρατηγούς ἐπιστήσαντες τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν, Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον, ἐξαπέστειλαν κοινῇ μετὰ Χάρητος διαπολεμεῖν τοῖς ἀφροστηκόσι τῶν συμ- 10

2 μάχων. οἱ δὲ Χῖοι καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι μετὰ τῶν συμμαχῶν ἑκατὸν ναῦς πληρώσαντες Ἰμβρου μὲν καὶ Αἴηνον οὔσας Ἀθηναίων ἐπόρθησαν, ἐπὶ δὲ Σάμον πολλῇ δυνάμει στρατεύσαντες τὴν 98 μὲν χώραν ἐδήωσαν, τὴν δὲ πόλιν ἐπολιορκουν 15 κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν· πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας νήσους οὔσας ὑπ' Ἀθηναίους κακοποιήσαντες χρή-

3 ματα ἤθροισαν εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρείας. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ πάντες ἀθροισθέντες τὸ μὲν πρῶτον ἐπεβάλοντο πολιορκῆσαι τὴν τῶν Βυζαντίων 20 πόλιν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Χίων καὶ τῶν συμμαχῶν τὴν μὲν πολιορκίαν τῆς Σάμου λυσάντων, ἐπὶ δὲ τὴν βοήθειαν τοῖς Βυζαντίοις τρεπομένων, συνηθροίσθησαν πάντες οἱ στόλοι περὶ τὸν Ἑλλήσποντον. μελλούσης δὲ γίνεσθαι τῆς ναυμαχίας μέγας 25 ἄνεμος ἐπιπεσὼν διεκώλυσεν αὐτῶν τὴν προαίρε-

4 σιν. τοῦ δὲ Χάρητος παρὰ φύσιν βουλομένου ναυμαχεῖν, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον ἐναντιουμένων διὰ τὸ μέγεθος τοῦ κλύδωνος, ὁ μὲν Χάρης ἐπιμαρτυρόμενος τοῖς στρατιώταις διέβαλε 30 τοὺς συνάρχοντας ὡς προδότας, καὶ πρὸς τὸν δῆμον ἔγραψε περὶ αὐτῶν ὡς ἐγκαταλελειπότων ἐκουσίως

τὴν ναυμαχίαν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι παροξυνθέντες, καὶ κρίσιν τῷ Ἰφικράτει καὶ Τιμοδέῳ προθέντες, ἐξημίωσαν αὐτοὺς πολλοῖς ταλάντοις καὶ τῆς στρατηγίας ἀπέστησαν.

5 Χάρης δὲ παραλαβὼν παντὸς τοῦ στόλου τὴν 22 ἡγεμονίαν, καὶ σπεύδων τῆς δαπάνης ἀπαλλάξαι τοὺς Ἀθηναίους, ἐπεχείρησε πράξει παραβόλῳ. Ἀρταβάξου γὰρ ἀποστάντος ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ μέλλοντος ὀλίγοις στρατιώταις πρὸς τοὺς σατράπας
10 διαγωνίζεσθαι μυριάδας ἑπτὰ στρατιωτῶν ἔχοντας, συμμαχήσαντος αὐτῷ Χάρητος πάσῃ τῇ δυνάμει, καὶ νικήσαντος τὴν τοῦ βασιλέως δύναμιν, ὁ μὲν Ἀρτάβαξος ἀποδιδούς τῆς εὐεργεσίας χάριτας ἔδωρῆσατο πληθὸς χρημάτων, ἐξ ὧν δυνατὸν ἦν πᾶσαν
15 τὴν δύναμιν ὀψωνιάζεσθαι, οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸ μὲν 2 πρῶτον ἀπεδέξαντο τὴν προᾶξιν τοῦ Χάρητος, ὕστερον δὲ τοῦ βασιλέως πρέσβεις ἀποστελλαντος καὶ κατηγοροῦντος τοῦ Χάρητος, τὴν ἐναντίαν ἔσχον γνώμην· διεδόθη γὰρ λόγος ὅτι τοῖς πολεμίοις τῶν
20 Ἀθηναίων βασιλεὺς ἐπηγγείλατο τριακοσίαις ναυσὶ συγκαταπολεμήσειν τοὺς Ἀθηναίους. ταῦτ' οὖν ὁ δῆμος εὐλαβηθεὶς ἔκρινε καταλύσασθαι τὸν πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας πόλεμον· εὐρῶν δὲ κάκείνους ἐπιθυμοῦντας τῆς εἰρήνης, ῥαδίως πρὸς αὐτοὺς διε-
25 λύσατο.

Ὁ μὲν οὖν συμμαχικὸς ὀνομασθεὶς πόλεμος τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος, διαμείνας ἔτη τρία. κατὰ δὲ 3 τὴν Μακεδονίαν τρεῖς βασιλεῖς συνέστησαν ἐπὶ τὸν Φίλιππον, ὃ τε τῶν Θρακῶν καὶ Παιόνων καὶ Ἰλ-
30 λυριῶν. οὗτοι γὰρ ὄντες ὄμοροι τοῖς Μακεδόσι, καὶ τὴν αὐξήσιν ὑφορώμενοι τοῦ Φιλίππου, καθ' ἑαυτοὺς μὲν οὐκ ἦσαν ἀξιόμαχοι προητηγμένοι, κοινῇ

δὲ πολεμοῦντες ὑπέλαβον ῥαδίως αὐτοῦ περιέσεσθαι. διόπερ ἀθροίζοντων τὰς δυνάμεις, ἐπιφανεῖς ἄσυν-⁹⁰ τάκτοις καὶ καταπληξάμενος ἠνάγκασε προσθέσθαι τοῖς Μακεδόσιν.

- 23 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιστράτου Ῥωμαῖοις κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γάιον Πλώτιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ κληθεὶς ἱερὸς πόλεμος συνέστη, καὶ διέμεινεν ἔτη ἑννέα. Φιλόμηλος γὰρ ὁ Φωκεύς, ἀνὴρ θράσει καὶ παρανομία διαφέρων, κατελάβετο μὲν τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν, ἐξέκαυσε δὲ¹⁰ τὸν ἱερὸν πόλεμον διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. Λακεδαιμονίων πρὸς Βοιωτοῦς διαπολεμησάντων τὸν Δευκτρικὸν πόλεμον καὶ καταπολεμηθέντων, οἱ μὲν Θηβαῖοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς Καδμείας δίκας μεγάλας ἐπαγαγόντες τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Ἀμφι-¹⁵ κτύοσι κατεδίκασαν αὐτοὺς πολλοῖς χρήμασιν, οἱ δὲ Φωκεῖς ἐπεργασάμενοι πολλὴν τῆς ἱερᾶς χώρας τῆς ὀνομαζομένης Κιρραίας δίκας ὑπέσχον ἐν Ἀμφικτύοσι, καὶ πολλοῖς ταλάντοις κατεκρίθησαν. οὐκ ἐκτινόντων δ' αὐτῶν τὰ ὀφλήματα, οἱ μὲν ἱερομνή-²⁰ μονες ἐν Ἀμφικτύοσι κατηγόρουν τῶν Φωκέων, καὶ τὸ συνέδριον ἤξιον, εἰ μὴ τὰ χρήματα τῷ θεῷ ἀποδῶσιν οἱ Φωκεῖς, καθιερωῶσαι τὴν χώραν τῶν ἀποστερούντων τὸν θεόν· ὁμοίως δ' ἔφασαν δεῖν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς καταδικασθέντας ἐκτίνειν τὰ²⁵ ὀφλήματα, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ Λακεδαιμόνιοι· εἰ δὲ μὴ ὑπακούωσι, κοινῇ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μισο-⁴ πονηρίας ἀξιούσθαι. τῶν δ' Ἑλλήνων συνεπικυρούντων τὰ δόγματα τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ τῆς τῶν Φωκέων χώρας μελλούσης καθιεροῦσθαι, ὁ Φιλόμηλος, μέγιστον ἔχων ἐν τοῖς Φωκεῦσιν ἀξίωμα, διελέχθη τοῖς ὁμοεθνεῖσι, διδάσκων ὡς ἐκτίσαι μὲν

οὐ δύνανται τὰ χρήματα διὰ τὸ μέγεθος τῆς κατα-
 δίκης, περιορᾶν δὲ καθιερωμένην τὴν χώραν οὐ
 μόνον ἀνάνδρων ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ κίνδυνον ἐπι-
 φέρειν καὶ τῷ τῶν ἀπάντων βίῳ ἀνατροπὴν. ἐπει- 5
 5 ρᾶτο δὲ καὶ τὰς κρίσεις τῶν Ἀμφικτυόνων ἀδίκους
 δεικνύναι κατὰ τὸ δυνατόν· μικρᾶς γὰρ παντελῶς
 χώρας κατεργασθείσης μεγίστας ζημίας τεθεῖσθαι.
 συνεβούλευεν οὖν ταύτας ἀκύρους ποιῆσαι, καὶ
 μεγάλας ἀφορμὰς ἔχειν ἀπεφαίνετο τοὺς Φωκεῖς
 10 κατὰ τῶν Ἀμφικτυόνων· τὸ γὰρ παλαιὸν τοῦ μαν-
 τείου τὴν ἐξουσίαν καὶ προστασίαν ἐσχηκέναι τού-
 τους. καὶ μάρτυρα τὸν ἀρχαιότατον καὶ μέγιστον
 τῶν ποιητῶν Ὅμηρον παρείχετο λέγοντα

αὐτὰρ Φωκῆων Σχεδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
 15 οἱ Κυπάρισσον ἔχον Πυθῶνά τε πετροήεσσαν.
 διόπερ ἔφη δεῖν ἀμφισβητεῖν περὶ τῆς τοῦ μαντείου 6
 προστασίας, ὡς οὔσης πατρίου τοῖς Φωκεῦσιν. ἐπηγ-
 100 γέλλετο δὲ κατορθῶσαι τὴν ἐπιβολήν, ἔαν αὐτὸν
 αὐτοκράτορα καταστήσωσι στρατηγὸν τῆς ὅλης ἐπι-
 20 βολῆς καὶ κύριον. τῶν δὲ Φωκέων διὰ τὸν ἐκ τῆς 24
 καταδίκης φόβον ἐλομένων αὐτὸν αὐτοκράτορα στρα-
 τηγόν, ὁ Φιλόμηλος ἐνεργῶς ἐπετέλει τὰς ἐπαγγελ-
 λίας. πρῶτον μὲν γὰρ παρελθὼν εἰς τὴν Σπάρτην
 ἐν ἀπορρήτοις διελέχθη τῷ βασιλεῖ τῶν Λακεδαι-
 25 μονίων Ἀρχιδάμῳ, ὅτι κοινὸς ὁ ἀγὼν ἐστὶν αὐτῷ
 περὶ τοῦ ποιῆσαι τὰς κρίσεις τῶν Ἀμφικτυόνων
 ἀκύρους· εἶναι γὰρ καὶ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων
 μεγάλας καὶ ἀδίκους ἀποφάσεις τῶν Ἀμφικτυόνων.
 ἐδήλωσεν οὖν αὐτῷ διότι τοὺς Δελφοὺς καταλαβέ-
 30 σθαι διέγνωκε, καὶ τῆς προστασίας ἔαν ἐγκρατῆς
 γένηται, τὰ δόγματα τῶν Ἀμφικτυόνων ἀκυρώσει.
 ὁ δ' Ἀρχίδαμος ἀποδεξάμενος τὸν λόγον φανερῶς

μὲν κατὰ τὸ παρὸν οὐκ ἔφησε βοηθήσειν, λάθρα
 δὲ πάντα συμπράξειν, χορηγῶν καὶ χρήματα καὶ
 μισθοφόρους. ὁ δὲ Φιλόμηλος παρὰ μὲν τούτου
 πεντεκαίδεκα λαβῶν τάλαντα, ἴδια δὲ προσθεὶς οὐκ
 ἐλάττω τούτων, μισθοφόρους τε ξένους ἐμισθώσατο
 3 καὶ τῶν Φωκέων ἐπέλεξε χιλίους, οὓς ὠνόμασε πελ-
 ταστᾶς. ἄθροίσας δὲ στρατιωτῶν πλῆθος καὶ κατα-
 λαβόμενος τὸ μαντεῖον, τοὺς τε Θρακίδας καλου-
 μένους τῶν Δελφῶν ἐναντιούμενους ἀνεῖλε καὶ τὰς
 οὐσίας αὐτῶν ἐδήμευσε· τοὺς δ' ἄλλους ὄρων κα-
 4 ταπεπληγμένους, παρεκάλει θαρρεῖν, ὡς οὐδενὸς
 ἐσομένου περὶ αὐτοὺς δεινοῦ. διαβοηθείσης δὲ τῆς
 περὶ τὸ ἱερὸν καταλήψεως, Λοκροὶ μὲν οἱ πλησίον
 οἰκοῦντες παραχρῆμα ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸν Φιλόμη-
 λον. γενομένης δὲ περὶ Δελφοὺς μάχης οἱ μὲν 15
 Λοκροὶ λειψθέντες καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντες τῶν
 στρατιωτῶν ἔφυγον εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ δὲ Φιλόμη-
 λος ἐπαρθεὶς τῇ νίκῃ τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων ἀπο-
 φάσεις ἔκ τε τῶν στηλῶν ἐξέκοψε καὶ τὰ περὶ τῶν
 5 καταδικῶν γράμματα κατέλυσεν, αὐτὸς δὲ διέδωκε 20
 λόγον ὡς οὔτε σὺλᾶν τὸ μαντεῖον διέγνωκεν οὔτ'
 ἄλλην οὐδεμίαν παράνομον πράξιν συντελεῖν βε-
 βούλευται, τῆς δὲ προγονικῆς προστασίας ἀμφισβη-
 τῶν καὶ τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων ἀδίκους ἀποφάσεις
 ἀκυρῶσαι βουλόμενος βοηθεῖ τοῖς πατέροις νόμοις 25
 τῶν Φωκέων.

25 Οἱ δὲ Βοιωτοὶ συνελθόντες εἰς ἐκκλησίαν ἐψη-
 φίσαντο βοηθεῖν τῷ μαντεῖῳ, καὶ παραχρῆμα στρα-
 τιώτας ἐξέπεμψαν. τούτων δὲ πραττομένων ὁ Φι-
 λόμηλος τεῖχος τε περιεβάλετο τῷ ἱερῷ καὶ μισθο- 30
 φόρους ἤθροισε πολλοὺς, ἀναβιβάσας τοὺς μισθοὺς
 καὶ ποιήσας ἡμιολίους, καὶ τῶν Φωκέων ἐπιλέγων

τοὺς ἀρίστους κατέγραφε, καὶ ταχὺ δύναμιν ἀξιό-
 λογον ἤθροισεν· οὐκ ἐλάττους γὰρ τῶν πεντακισχι-
 λίων στρατιωτῶν ἔχων προεκάθητο τῶν Δελφῶν,
 φοβερὸς ὧν ἤδη τοῖς πρὸς αὐτὸν πολεμεῖν βουλο-
 5 μένοις. μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας εἰς τὴν τῶν 2
 Λοκρῶν χώραν, καὶ πολλὴν τῆς πολεμίας γῆς δηώ-
 σας, κατεστρατοπεδεύσατο πλησίον ποταμοῦ τινος
 ῥέοντος παρὰ φρούριον ὄχυρόν. τούτῳ δὲ προσ-
 βολὰς ποιησάμενος, καὶ μὴ δυνάμενος ἐλεῖν, τῆς
 10 μὲν πολιορκίας ἀπέστη, πρὸς δὲ τοὺς Λοκροὺς συν-
 άφας μάχην ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν εἴκοσι, καὶ
 τῶν νεκρῶν οὐ δύνηθεις κρατῆσαι, τὴν ἀναίρεσιν
 αὐτῶν διὰ κήρυκος ἠτήσατο. οἱ δὲ Λοκροὶ τὴν
 ἀναίρεσιν οὐ συγχωροῦντες, ἀπόκρισιν ἔδωκαν ὅτι
 15 παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλησι κοινὸς νόμος ἐστὶν ἀτάφους
 ῥίπτεσθαι τοὺς ἱεροσύλους. ὁ δὲ Φιλόμηλος χαλε- 3
 πῶς φέρων τὸ συμβεβηκός, συνῆψε μάχην τοῖς Λο-
 κροῖς, καὶ πᾶσαν εἰσενεγκάμενος φιλοτιμίαν ἀνεῖλέ
 τινας τῶν πολεμίων, καὶ τῶν σωματῶν κυριεύσας
 20 ἠνάγκασε τοὺς Λοκροὺς ἀλλαγὴν ποιήσασθαι τῶν
 νεκρῶν. κρατῶν δὲ τῶν ὑπαίθρων, καὶ πολλὴν
 πορθῆσας τῆς Λοκρίδος, ἐπανῆλθεν εἰς Δελφούς,
 ἐμπεπληκῶς ὠφελείας τοὺς στρατιώτας. μετὰ δὲ
 ταῦτα περὶ τοῦ πολέμου βουλόμενος χρήσασθαι τῷ
 25 μαντεῖῳ, τὴν Πυθίαν ἠνάγκασεν ἀναβαῖσαν ἐπὶ τὸν
 τρίποδα δοῦναι τὸν χρησμόν.

Ἐπεὶ δὲ τοῦ τρίποδος ἐμνήσθην, οὐκ ἄκαιρον 26
 προσαναλαβεῖν ἠγοῦμαι τὴν παλαιὰν περὶ αὐτοῦ
 παραδεδομένην ἱστορίαν. λέγεται γὰρ τὸ παλαιὸν
 30 αἶγας εὐρεῖν τὸ μαντεῖον· οὐ χάριν ἀλλ' ἄλλιστα
 χρηστηριάζονται μέχρι τοῦ νῦν οἱ Δελφοί. τὸν δὲ
 τρόπον τῆς εὐρέσεως γενέσθαι φασὶ τοιοῦτον. ὄντος

χάσματος ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ καθ' ὃν ἐστι νῦν τοῦ
 ἱεροῦ τὸ καλούμενον ἄδυτον, καὶ περὶ τοῦτο γενο-
 μένων αἰγῶν διὰ τὸ μήπω κατοικεῖσθαι τοὺς Δελ-
 φούς, αἰεὶ τῷ χάσματι τὴν προσιούσαν καὶ προσ-
 βλέψασαν αὐτῷ σκιρτᾶν θαυμαστῶς καὶ προῖεσθαι
 φωνὴν διάφορον ἢ πρότερον εἰώθει φθέγγεσθαι.
 τὸν δ' ἐπιστατοῦντα ταῖς αἰξὶ θαυμάσαι τὸ παρά-
 δοξον, καὶ προσελθόντα τῷ χάσματι καὶ κατιδόντα
 οἰόνπερ ἦν ταῦτὸ παθεῖν ταῖς αἰξίν· ἐκείνας τε γὰρ
 ὅμοια ποιεῖν τοῖς ἐνθουσιάζουσι καὶ τοῦτον προλέ-
 γειν τὰ μέλλοντα γίνεσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς φή-
 μης παρὰ τοῖς ἐγχωροῖς διαδοθείσης περὶ τοῦ πά-
 θους τῶν προσιόντων τῷ χάσματι, πλείους ἀπαν-
 τᾶν ἐπὶ τὸν τόπον· διὰ δὲ τὸ παράδοξον πάντων
 ἀποπειρωμένων, τοὺς αἰεὶ πλησιάζοντας ἐνθουσιάζου-
 ζειν. δι' ἧς αἰτίας θαυμασθῆναι τε τὸ μαντεῖον
 καὶ νομισθῆναι τῆς Γῆς εἶναι τὸ χρηστήριον. καὶ
 χρόνον μὲν τινα τοὺς βουλομένους μαντεύεσθαι
 προσιόντας τῷ χάσματι ποιεῖσθαι τὰς μαντείας ἄλ-
 λήλοις· μετὰ δὲ ταῦτα πολλῶν καταλλομένων εἰς
 τὸ χάσμα διὰ τὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ πάντων ἀφα-
 νιζομένων, δόξαι τοῖς κατοικοῦσι περὶ τὸν τόπον,
 ἵνα μηδεὶς κινδυνεύῃ, προφητὴν τε μίαν πᾶσι κα-
 ταστῆσαι γυναῖκα καὶ διὰ ταύτης γίνεσθαι τὴν χρη-
 σμολογίαν. ταύτῃ δὲ κατασκευασθῆναι μηχανὴν ἐφ'
 ἣν ἀναβαίνουσιν ἀσφαλῶς ἐνθουσιάζειν καὶ μαν-
 τεύεσθαι τοῖς βουλομένοις. εἶναι δὲ τὴν μηχανὴν
 τρεῖς ἔχουσιν βάσεις, ἀφ' ὧν αὐτὴν τρίποδα κλη-
 θῆναι· σχεδὸν δὲ παντὸς τοῦ κατασκευάσματος ἀπο-
 μιμήματα γίνεσθαι τοὺς ἔτι καὶ νῦν κατασκευαζο-
 μένους χαλκοῦς τρίποδας. ὃν μὲν οὖν τρόπον εὐρέθη
 τὸ μαντεῖον καὶ δι' ἧς αἰτίας ὁ τρίπους κατε-

σκευάσθη, ἰκανῶς εἰρησθαι νομίζω. θεσπιωδεῖν δὲ ὁ
 τὸ ἀρχαῖον λέγεται παρθένους διὰ τε τὸ τῆς φύ-
 σεως ἀδιάφθορον καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ὁμογενές.
 ταύτας γὰρ εὐθετεῖν πρὸς τὸ τηρεῖν τὰ ἀπόρρητα
 τῶν χρησμοφουμένων. ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρό-
 νοῖς φασὶν Ἐχεκράτην τὸν Θετταλὸν παραγενόμε-
 νον εἰς τὸ χρηστήριον καὶ θεασάμενον τὴν χρησμο-
 λογοῦσαν παρθένον ἐρασθῆναι διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς
 καὶ συναρπάσαντα βιάσασθαι· τοὺς δὲ Δελφοὺς διὰ
 τὸ γεγεννημένον πάθος εἰς τὸ λοιπὸν νομοθετῆσαι
 μηκέτι παρθένον χρηστηριάζειν, ἀλλὰ γυναῖκα πρε-
 σβυτέραν πεντήκοντα ἐτῶν χρησμολογεῖν· κοσμεῖ-
 σθαι δ' αὐτὴν παρθενικῇ σκευῇ, καθάπερ ὑπομνή-
 ματι τῆς παλαιᾶς προφήτιδος. τὰ μὲν οὖν περὶ
 τῆς εὐρέσεως τοῦ μαντείου μυθολογούμενα τοιαῦτ'
 ἐστίν· ἡμεῖς δ' ἐπανάξομεν ἐπὶ τὰς Φιλομήλου
 πράξεις.

Οὗτος γὰρ κρατῶν τοῦ μαντείου προσέτατε τῇ²⁷
 Πυθίᾳ τὴν μαντείαν ἀπὸ τοῦ τρίποδος ποιεῖσθαι
 κατὰ τὰ πάτρια. ἀποκριναμένης δ' αὐτῆς ὅτι *
 ταῦτά ἐστι τὰ πάτρια, διηπειλήσατο καὶ συνηνάγ-
 κασε τὴν ἀνάβασιν ποιεῖσθαι ἐπὶ τὸν τρίποδα.
 ἀποφθεγξαμένης δ' αὐτῆς πρὸς τὴν ὑπεροχὴν τοῦ
 βιαζομένου ὅτι ἔξεστιν αὐτῷ πράττειν ὃ βούλεται,
 ἄσμενως τὸ ῥῆθ' ἐδέξατο καὶ τὸν προσήκοντα
 χρησμὸν ἔχειν ἀπεφήνατο. εὐθύς δὲ καὶ τὸν χρη-
 σμὸν ἔγγραφον ποιήσας καὶ προθεῖς εἰς τοῦμφανές,
 ἅπασιν ἐποίησε φανερὸν ὅτι ὁ θεὸς αὐτῷ δίδωσιν
 ἐξουσίαν πράττειν ὃ,τι βούλεται. συναγαγὼν δ'²
 ἐκκλησίαν καὶ τὴν μαντείαν τοῖς πλήθεσι δηλώσας
 καὶ παρακαλέσας θαρσεῖν, ἐτρέπετο πρὸς τὰς τοῦ
 πολέμου πράξεις. ἐγένετο δ' αὐτῷ καὶ σημεῖον ἐν

τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος· αἰετὸς γὰρ ὑπερπετόμενος
 τὸν νεῶν τοῦ θεοῦ καὶ συγκυλισθεὶς ἐπὶ τὴν γῆν¹⁰³
 τὰς τρεφομένας ἐν τῷ ἱερῷ περιστερὰς ἐθήρευεν,
 ὧν ἐνίας ἀπ' αὐτῶν ἤρπαξε τῶν βωμῶν. τὸ δὲ
 σημεῖον ἔφασαν οἱ περὶ ταῦτ' ἀσχολούμενοι σημαί-⁵
 νειν τῷ Φιλομήλῳ καὶ τοῖς Φωκεῦσι κρατήσειν τῶν
 3 περὶ Δελφούς πραγμάτων. ἐπαρθεὶς οὖν ἐπὶ τού-
 τοις ἐπέλεξε τῶν φίλων τοὺς εὐδιετωτάτους εἰς τὰς
 πρεσβείας, καὶ τούτων τοὺς μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας,
 τοὺς δ' εἰς Λακεδαιμόνα, τοὺς δ' εἰς τὰς Θήβας¹⁰
 ἐξέπεμψεν· ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας τὰς ἐπι-
 σημοτάτας τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων ἀπέστει-
 λεν, ἀπολογούμενος ὅτι κατείληπται τοὺς Δελφούς,
 οὐ τοῖς ἱεροῖς χρήμασιν ἐπιβουλεύων, ἀλλὰ τῆς τοῦ
 ἱεροῦ προστασίας ἀμφισβητῶν· εἶναι γὰρ Φωκέων¹⁵
 αὐτὴν ἰδίαν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις ἀποδεδειγμέ-
 4 νην. τῶν δὲ χρημάτων τὸν λόγον ἔφη πᾶσι τοῖς
 Ἕλλησιν ἀποδώσειν, καὶ τὸν τε σταθμὸν καὶ τὸν
 ἀριθμὸν τῶν ἀναθημάτων ἔτοιμος εἶναι παραδίδό-
 ναι τοῖς βουλομένοις ἐξετάζειν. ἡξίου δέ, ἂν τις²⁰
 δι' ἐχθραν ἢ φθόνον πολεμῇ Φωκεῦσι, μάλιστα μὲν
 5 συμμαχεῖν, εἰ δὲ μὴ γε, τὴν ἡσυχίαν ἄγειν. τῶν
 δὲ πρέσβεων τὸ προσταχθὲν πραξάντων, Ἀθηναῖοι
 μὲν καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ τινες ἄλλοι συμμαχίαν
 πρὸς αὐτὸν συνέθεντο καὶ βοηθήσειν ἐπηγγέλλαντο,²⁵
 Βοιωτοὶ δὲ καὶ Λοκροὶ καὶ τινες ἕτεροι τὰναντία
 τούτοις ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν πόλεμον ὑπὲρ τοῦ θεοῦ
 πρὸς τοὺς Φωκεῖς ἐπανεῖλοντο. ταῦτα μὲν οὖν
 ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

28 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διοτίμου Ῥωμαῖοι κα-³⁰
 τέστησαν ὑπάτους Γάιον Μάρκιον καὶ Γναῖον Μάλ-
 λιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φιλόμηλος μὲν προορώμενος

τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, μισθοφόρων τε πλήθος
 ἤθροϊξε τῶν τε Φωκέων τοὺς εὐθέτους κατέλεγεν
 εἰς τὴν στρατείαν. τοῦ δὲ πολέμου προσδεομένου 2
 χρημάτων, τῶν μὲν ἱερῶν ἀναθημάτων ἀπέχετο,
 5 τοὺς δὲ Δελφοὺς εὐδαιμονία καὶ πλούτῳ διαφέρου-
 τας ἐπράξατο πλήθος χρημάτων ἱκανὸν εἰς τοὺς τῶν
 ξένων μισθοὺς. κατασκευάσας οὖν δύναμιν ἀξιό-
 λογον προήγαγεν εἰς ὕπαιθρον, καὶ φανερός ἦν
 ἐτοιμῶς ἔχων διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀλλοτρίως
 10 διακειμένους τοῖς Φωκεῦσι. τῶν δὲ Λοκρῶν στρα- 3
 τευσαμένων ἐπ' αὐτόν, ἐγένετο μάχη περὶ τὰς Φαι-
 δριάδας καλουμένας πέτρας, ἣν νικήσας ὁ Φιλόμη-
 λος πολλοὺς μὲν ἀνείλε τῶν πολεμίων, οὐκ ὀλίγους
 δ' ἐξώργησε, τινὰς δὲ κατὰ τῆς πέτρας συνηνάγκα-
 15 10¹ σεν ἑαυτοὺς κατακρημνίσαι. μετὰ δὲ τὴν μάχην
 ταύτην οἱ μὲν Φωκεῖς ἐπήρθησαν τοῖς φρονήμασι
 διὰ τὴν εὐημερίαν, οἱ δὲ Λοκροὶ ταπεινωθέντες
 πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς τὰς Θήβας, ἀξιοῦντες τοὺς
 Βοιωτοὺς βοηθεῖν αὐτοῖς τε καὶ τῷ θεῷ. οἱ δὲ 4
 20 Βοιωτοὶ διὰ τε τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν καὶ
 διὰ τὸ συμφέρειν αὐτοῖς τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων
 κρίσεις βεβαίαις εἶναι πρὸς τε τοὺς Θετταλοὺς ἐπρέ-
 σβευσαν καὶ τοὺς ἄλλους Ἀμφικτύονας, ἀξιοῦντες
 κοινῇ πολεμῆσαι τοῖς Φωκεῦσι. ψηφισαμένων δὲ
 25 τῶν Ἀμφικτυόνων τὸν πρὸς Φωκεῖς πόλεμον, πολλή
 ταραχὴ καὶ διάστασις ἦν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.
 οἱ μὲν γὰρ ἐκρίναν βοηθεῖν τῷ θεῷ καὶ τοὺς Φω-
 κεῖς ὡς ἱεροσύλους κολάζειν, οἱ δὲ πρὸς τὴν τῶν
 Φωκέων βοήθειαν ἀπέκλιναν. σχιζομένης δὲ τῆς 29
 30 τῶν ἔθνῶν καὶ πόλεων αἰρέσεως, τῷ μὲν ἱερῷ βοη-
 θεῖν ἔγνωσαν Βοιωτοὶ καὶ Λοκροὶ καὶ Θετταλοὶ καὶ
 Περγραιβοί, πρὸς δὲ τούτοις Δωριεῖς καὶ Δόλοπες,

ἔτι δὲ Ἀθαμᾶνες καὶ Ἀχαιοὶ Φθιώται καὶ Μάγνη-
 τες, ἔτι δὲ Αἰνιᾶνες καὶ τινες ἕτεροι, τοῖς δὲ Φω-
 κεύσι συνεμάχουν Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ
 2 τινες ἕτεροι τῶν Πελοποννησίων. προθυμότερα δὲ
 συνέπραττον οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ τοιαύτας αἰτίας.⁵
 ἐν τῷ Λευκτρικῷ πολέμῳ Θηβαῖοι καταπολεμήσαν-
 τες τοὺς Λακεδαιμονίους δίκην ἐπήνεγκαν εἰς Ἀμ-
 φικτύονας κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅτι Φοιβίδας ὁ
 Σπαρτιάτης κατελάβετο τὴν Καδμείαν, καὶ διετιμή-
 σαντο τὸ ἀδίκημα ταλάντων πεντακοσίων. κατα-¹⁰
 δικασθέντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν δίκην
 οὐκ ἐκτινύντων κατὰ τὸν ὠρισμένον ἐκ τῶν νόμων
 καιρὸν, οἱ Θηβαῖοι πάλιν δίκην ἐπήνεγκαν διπλοῦ
 3 τοῦ ἀδικήματος. τῶν δ' Ἀμφικτυόνων χιλίοις τα-
 λάντοις καταδικασάντων, οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ¹⁵
 μέγεθος τοῦ ὀφλήματος ὁμοίως τοῖς Φωκεύσι τὰς
 ἀποφάσεις ἐποιοῦντο, λέγοντες ἀδίκως ὑπὸ τῶν
 4 Ἀμφικτυόνων καταδεδικάσθαι. διόπερ κοινοῦ ὄν-
 τος τοῦ συμφέροντος, οἱ Λακεδαιμόνιοι κατ' ἰδίαν
 μὲν ὄκνον ὑπὲρ τῆς καταδίκης ἄρασθαι τὸν πό-²⁰
 λεμον, διὰ δὲ τοῦ προσώπου τῶν Φωκῶν εὐσχη-
 μονέστερον ἔκρινον ἀκυρῶσαι τὰς κρίσεις τῶν Ἀμ-
 φικτυόνων. διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας ἐτοιμότερα
 συνεμάχουν τοῖς Φωκεύσι καὶ τὴν προστασίαν τῷ
 5 ἱεροῦ συγκατεσκεύαζον αὐτοῖς.

30 Φανεροῦ δ' ὄντος ὅτι [καὶ] Βοιωτοὶ μεγάλη δυ-
 νάμει στρατεύσουσιν ἐπὶ τοὺς Φωκεῖς, ὁ Φιλόμε-
 λος ἔκρινε μισθοφόρων ἀθροίζειν πλῆθος. προσ-
 δεομένου δὲ τοῦ πολέμου χρημάτων πλειόνων, ἤναγ-
 κάζετο τοῖς ἱεροῖς ἀναθήμασιν ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖ-³⁰
 ρας καὶ σὺλᾶν τὸ μαντεῖον. ὑποστησαμένου δ' αὐ-
 τοῦ τοῖς ξένοις μισθοῦς ἡμιολίους, ταχὺ πλῆθος

ἤθροισθη μισθοφόρων, πολλῶν ὑπακούοντων πρὸς
 τὴν στρατείαν διὰ τὸ μέγεθος τῶν μισθῶν. τῶν 2
 105 μὲν οὖν ἐπιεικῶν ἀνδρῶν οὐδεὶς ἀπεγράψατο πρὸς
 τὴν στρατείαν διὰ τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν,
 5 οἱ δὲ πονηρότατοι καὶ θεῶν διὰ τὴν πλεονεξίαν
 καταφρονοῦντες προθύμως συνέτρεχον πρὸς τὸν
 Φιλόμηλον, καὶ ταχὺ δύναιμις ἰσχυρὰ συνέστη τῶν
 πρὸς τὴν ἱεροσυλίαν ὀρμώμενων. ὁ μὲν οὖν Φι- 3
 λόμηλος διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐπορίας ταχὺ δύναιμι
 10 ἀξιόχρεων κατεσκευάσατο. εὐθύς οὖν ἐστράτευσεν
 εἰς τὴν τῶν Λοκρῶν χώραν ἔχων στρατιώτας ἱππεῖς
 τε καὶ πεζοὺς πλείους τῶν μυρίων. ἀντιταχθέντων
 δὲ τῶν Λοκρῶν, καὶ τῶν Βοιωτῶν βοηθησάντων
 τοῖς Λοκροῖς, ἵππομαχία συνέστη, καθ' ἣν ἐπρο-
 15 τέρησαν οἱ Φωκεῖς. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Θεττα- 4
 λοὶ μετὰ τῶν πλησιοχώρων συμμάχων ἀθροισθέντες
 εἰς ἑξακισχιλίους ἦκον εἰς τὴν Λοκρίδα, καὶ συνά-
 ψαντες μάχην τοῖς Φωκεῦσι περὶ λόφον Ἀργόλαν
 ὀνομαζόμενον ἠττήθησαν. ἐπιφανέντων δὲ Βοιω-
 20 τῶν μυρίοις καὶ τρισχιλίοις στρατιώταις, καὶ τῶν
 ἐκ Πελοποννήσου Ἀχαιῶν χιλίοις καὶ πεντακοσίοις
 βοηθησάντων τοῖς Φωκεῦσιν, ἀντεστρατοπέδευσαν
 αἱ δυνάμεις, ἀμφοτέρων ἀθροισθέντων εἰς ἓνα τό-
 πον. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Βοιωτοὶ κατὰ τὰς προ- 31
 25 νομὰς ζωρήσαντες οὐκ ὀλίγους τῶν μισθοφόρων,
 προαγαγόντες πρὸ τῆς πόλεως ἐκήρυξαν ὅτι τοῦσδε
 τοὺς ἄνδρας οἱ Ἀμφικτύονες στρατευσαμένους μετὰ
 τῶν ἱεροσύλων θανάτῳ κολάζουσιν. εὐθύς δὲ καὶ
 τῶν ἔργων τοῖς λόγοις ἀκολουθούντων ἅπαντας
 30 κατηκόντισαν. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ παρὰ τοῖς Φωκεῦσι 2
 μισθοφόροι παροξυνθέντες ἤξιουν τὸν Φιλόμηλον τῆς
 ὁμοίας τιμωρίας ἀξιῶσαι τοὺς πολεμίους, μεγάλην

δὲ φιλονικίαν εἰσενεγκάμενοι καὶ πολλοὺς τῶν κατὰ
 τὴν χώραν πλανωμένων παρὰ τοῖς πολεμίοις ζω-
 γρήσαντες ἀνήγαγον· οὓς ἅπαντας ὁ Φιλόμηλος κα-
 τηκόντισε. διὰ δὲ ταύτης τῆς κολάσεως τοὺς ἐναν-
 τίους ἐποίησαν μεταθέσθαι τῆς ὑπερηφάνου καὶ 5
 3 δεινῆς τιμωρίας. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν δυνάμεων εἰς
 ἄλλην χώραν ἐμβαλουσῶν, καὶ τὴν ὁδοιπορίαν ποι-
 ουμένων διὰ τόπων καταδένδρων καὶ τραχέων, ἄφρω
 συνέμιξαν ἀλλήλοις οἱ προηγούμενοι τῆς στρατιᾶς.
 γενομένης δὲ συμπλοκῆς, εἶτα μάχης ἰσχυρᾶς, οἱ 10
 Βοιωτοὶ τῷ πλήθει πολὺν προέχοντες ἐνίκησαν τοὺς
 4 Φωκεῖς. τῆς δὲ φυγῆς γενομένης διὰ τόπου κρη-
 μνώδους καὶ δυσεξίτου πολλοὶ τῶν Φωκέων καὶ
 μισθοφόρων κατεκόπησαν· ὁ δὲ Φιλόμηλος ἐκθύ-
 μως ἀγωνισάμενος καὶ πολλοῖς τραύμασι περιπε- 15
 σῶν εἰς τινα κρημνώδη τόπον συνεκλείσθη· οὐκ
 ἔχων δὲ διέξοδον, καὶ φοβούμενος τὴν ἐκ τῆς αἰχ-
 μαλωσίας αἰκίαν, ἑαυτὸν κατεκρήμνισε, καὶ τοῦτον
 τὸν τρόπον δοὺς τῷ δαιμονίῳ δίκας κατέστρεψε τὸν
 5 βίον. ὁ δὲ συνάρχων αὐτῷ στρατηγὸς Ὀνόμαρχος 20
 διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν, καὶ μετὰ τῆς ἀνασω-
 ζομένης δυνάμεως ἀναχωρήσας, ἀνελάμβανε τοὺς 106
 6 ἐκ τῆς φυγῆς ἐπανιόντας.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Φίλιππος ὁ τῶν Μα-
 κεδόνων βασιλεὺς Μεθώνην μὲν ἐκπολιορκήσας καὶ 25
 διαρπάσας κατέσκαψε, Παγασὰς δὲ χειρωσάμενος ἠνάγκ-
 ασεν ὑποταγῆναι. κατὰ δὲ τὸν Πόντον Λεύκων ὁ τοῦ
 Βοσπόρου βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη τετταρά-
 κοντα, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Σπάρτακος ὁ υἱὸς
 7 ἐβασίλευσεν ἔτη πέντε. Ῥωμαῖοις δὲ πρὸς Φαλίσκους 30
 συνέστη πόλεμος, καὶ μέγα μὲν οὐδὲν οὐδ' ἄξιον μνή-
 μης ἐπετελέσθη, καταδρομαὶ δὲ καὶ πορθήσεις τῆς

χώρας τῶν Φαλίσκων ἐγένοντο. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Δίωνος τοῦ στρατηγοῦ σφαγέντος ὑπὸ Ζακυνθίων τῶν μισθοφόρων, τὴν ἡγεμονίαν διεδέξατο Κάλλιππος ὁ τούτους πρὸς τὸν φόνον παρασκευάσας, καὶ ἤρξε μῆνας τρισκαίδεκα.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θουδήμου Ῥωμαῖοι 32 κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Μάρκον Ποπίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Βοιωτοὶ νευικηκότες τοὺς Φωκεῖς, καὶ νομίζαντες τὸν αἰτιώτατον τῆς 10 ἱεροσυλίας Φιλόμεηλον ὑπὸ θεῶν καὶ ἀνθρώπων κεκολασμένον ἀποτρέφειν τοὺς ἄλλους ἀπὸ τῆς ὁμοίας κακίας, ἀνέξευξαν εἰς τὴν οἰκείαν. οἱ δὲ Φωκεῖς 2 ἀπολυθέντες τοῦ πολέμου κατὰ τὸ παρὸν, ἐπανῆλθον εἰς Δελφούς, καὶ συνελθόντες μετὰ τῶν συμμάχων εἰς κοινὴν ἐκκλησίαν, ἐβουλεύοντο περὶ τοῦ 15 πολέμου. οἱ μὲν οὖν ἐπιεικέστατοι πρὸς τὴν εἰρήνην ἔορεπον, οἱ δ' ἄσεβεις καὶ τόλμη καὶ πλεονεξία διαφέροντες ἐφρόνουν τάναντία, καὶ περιεβλέποντο ζητοῦντες τὸν συνηγορήσοντα ταῖς σφετέραις 20 παρανομίαις. Ὀνόμαρχος δὲ πεφροντισμένον 3 λόγον διελθὼν ὑπὲρ τοῦ τηρεῖν τὴν ἐξ ἀρχῆς προαίρεσιν, προετρέψατο τὰ πλήθη πρὸς τὸν πόλεμον, οὐχ οὕτω τοῦ κοινῆ συμφέροντος προνοηθεῖς ὡς τὸ ἴδιον λυσιτελεῖς προκρίνας· πολλαῖς γὰρ καὶ μεγά- 25 λαις δίκαις ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων ἦν καταδεδικασμένος ὁμοίως τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ὀφλήματα οὐκ ἐκτετικῶς. διόπερ ὁρῶν αἰρετώτερον αὐτῷ τὸν πόλεμον ὄντα τῆς εἰρήνης, εὐλόγως τοὺς Φωκεῖς καὶ 30 συμμάχους παρώξυνε τηρεῖν τὴν ὑπόστασιν τοῦ Φιλομήλου. αἰρεθεῖς δὲ στρατηγὸς αὐτοκράτωρ μισθοφόρων τε πλήθος ἤθροισε καὶ τὰς τῶν τετελευτηκότων τάξεις ἀναπληρώσας, καὶ τῷ πλήθει τῶν

ξενολογηθέντων αὐξήσας τὴν δύναμιν, μεγάλας πα-
 ρασκευὰς ἐποιεῖτο συμμαχῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 33 εἰς πόλεμον χρησίμων. ἐπῆρε δ' αὐτὸν πρὸς τὴν
 ὑπόστασιν ταύτην ὄνειρος ἔμφασιν δούς μεγάλης
 αὐξήσεώς τε καὶ δόξης· κατὰ γὰρ τὸν ὕπνον ἔδοξε
 τὸν κολοιτὸν τὸν χαλκοῦν, ὃν ἀνέθηκαν ἐν τῷ
 ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος οἱ Ἀμφικτύονες, ἀναπλάττειν
 εἰς ὕψος ταῖς ἰδίαις χερσὶ καὶ ποιῆσαι πολὺ μεί-
 101 ζονα. ὑπέλαβεν οὖν αὐτῷ σημαίνεσθαι παρὰ τῶν
 θεῶν αὐξήσιν δόξης ἔσεσθαι διὰ τῆς αὐτοῦ στρα-
 10 τηγίας· τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ οὕτως εἶχε, τὸναντίον
 δὲ παρεσημαίνετο· διὰ τὸ τοὺς Ἀμφικτύονας ἐκ τοῦ
 ζημιώματος τῶν Φωκέων εἰς τὸ ἱερὸν παρανομη-
 σάντων καὶ διὰ τοῦτο ζημιωθέντων ἐσημαίνετο ἡ
 ζημία τῶν Φωκέων αὐξήσιν ἀπολήψεσθαι ταῖς τοῦ
 2 Ὀνομάρχου χερσίν· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. ὁ
 οὖν Ὀνόμαρχος ἀντοκράτωρ ἠρημένος ἐκ μὲν τοῦ
 χαλκοῦ καὶ σιδήρου κατεσκεύασεν ὄπλων πλῆθος,
 ἐκ δὲ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου νόμισμα κόψας
 ταῖς τε συμμαχοῦσαις πόλεσι διεδίδου καὶ μάλιστα
 τοὺς προεστηκότας ἐδωροδόκει. διέφθειρε δὲ καὶ
 τῶν πολεμίων πολλούς, οὓς μὲν συμμαχεῖν πείθων,
 3 οὓς δὲ τὴν ἡσυχίαν ἔχειν ἀξιῶν. πάντα δὲ ῥαδίως
 ἐπετέλει διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων φιλαργυρίαν· καὶ
 γὰρ τοὺς Θετταλοὺς μέγιστον ἔχοντας τῶν συμμα-
 χων ἀξίωμα δωροδοκήσας ἔπεισε τὴν ἡσυχίαν ἔχειν.
 καὶ τῶν μὲν Φωκέων τοὺς ἐναντιουμένους συλλαμ-
 βάνων ἀνήρει καὶ τὰς οὐσίας ἐδήμευεν, εἰς δὲ τὴν
 πολεμίαν ἐμβαλὼν Θρόνιον μὲν ἐκπολιορκήσας ἐξην-
 δραποδίσατο, Ἀμφισσεῖς δὲ καταπληξάμενος ἠνάγ-
 4 κασεν ὑποτάττεσθαι. τὰς δ' ἐν Δωριεῦσι πόλεις
 πορθήσας τὴν χώραν αὐτῶν ἐδήλωσεν. εἰς δὲ τὴν

Βοιωτίαν ἐμβαλῶν Ὀρχομενὸν μὲν εἶλεν, ἐπιχειρή-
 σας δὲ πολιορκεῖν Χαιρώνειαν, καὶ ἡττηθεὶς ὑπὸ
 Θηβαίων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀρτάβαξος, ἀπο-³⁴
 5 στάτης ὢν τοῦ βασιλέως, διεπολέμει πρὸς τοὺς
 ἀποσταλέντας ὑπὸ τοῦ βασιλέως σατράπας εἰς τὸν
 πόλεμον. καὶ τὸ μὲν πρῶτον συμμαχοῦντος αὐτῷ
 Χάρητος τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ ἐρρωμένως ἀντε-
 τάττετο τοῖς σατράπαις, ἐκείνου δὲ ἀπελθόντος μονω-
 10 θεὶς ἐπεισε τοὺς Θηβαίους συμμαχίαν αὐτῷ πέμψαι.
 οἱ δὲ Παμμένη στρατηγὸν ἐλόμενοι, καὶ δόντες αὐτῷ
 στρατιώτας πεντακισχιλίους, ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἀσίαν.
 ὁ δὲ Παμμένης βοηθήσας Ἀρταβάξω, καὶ τοὺς 2
 σατράπας μεγάλαις μάχαις δυσὶ νικήσας, περιε-
 15 ποιήσατο μεγάλην δόξαν ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς Βοιωτοῖς.
 ἐφάνη γὰρ θαυμαστὸν εἰ Βοιωτοὶ τῶν μὲν Θεττα-
 λῶν ἐγκαταλελοιπότην, τοῦ δὲ Φωκικοῦ πολέμου
 μεγάλους ἐπιφέροντος κινδύνους, διαποντίους δυνά-
 μεις εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπεμπον καὶ ἐπροτέρουν κατὰ
 20 τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς κινδύνοις.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις συνέστη πόλεμος 3
 Ἀργείοις πρὸς Λακεδαιμονίους, καὶ γενομένης μάχης
 περὶ πόλιν Ὀρνεᾶς ἐνίκων οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ
 τὰς Ὀρνεᾶς ἐκπολιορκήσαντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν
 25 Σπάρτην. Χάρης δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς
 εἰσπλεύσας εἰς Ἑλλάσποντον, καὶ Σηστὸν πόλιν
 ἐλὼν, τοὺς μὲν ἡβῶντας ἀπέσφαξε, τοὺς δ' ἄλλους
 108 ἐξηνδραποδίσατο. Κερσοβλέπτου δὲ τοῦ Κότυος διὰ 1
 τε τὴν πρὸς Φίλιππον ἀλλοτριότητα καὶ τὴν πρὸς
 30 Ἀθηναίους φιλίαν ἐγχειρίσαντος τοῖς Ἀθηναίοις
 τὰς ἐν Χερρονήσῳ πόλεις πλὴν Καρδίας, ἀπέστειλεν
 ὁ δῆμος κληρούχους εἰς τὰς πόλεις. Φίλιππος δ'

ὄρων τοὺς Μεθωναίους ὄρητήριον παρεχομένους τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις ἑαυτοῦ, πολιορκίαν συνέστησατο. καὶ μέχρι μὲν τινος οἱ Μεθωναῖοι διακαρτέρουν, ἔπειτα κατισχυόμενοι συνηναγκάσθησαν παραδοῦναι τὴν πόλιν τῷ βασιλεῖ, ὥστε ἀπελθεῖν τοὺς πολίτας ἐκ τῆς Μεθώνης ἔχοντας ἐν ἱμάτιον ἕκαστον. ὁ δὲ Φίλιππος τὴν μὲν πόλιν κατέσκαψε, τὴν δὲ χώραν διένειμε τοῖς Μακεδόσιν. ἐν δὲ τῇ πολιορκίᾳ ταύτῃ συνέβη τὸν Φίλιππον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν πληγέντα τοξεύματι διαφθαρεῖν τὴν ὄρασιν.

35 Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ὑπὸ Θετταλῶν μετακληθεὶς ἦκεν εἰς Θετταλίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ τὸ μὲν πρῶτον πρὸς Λυκόφρονα τὸν Φερῶν τύραννον διεπολέμει βοηθῶν τοῖς Θετταλοῖς· μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ Λυκόφρονος μεταπεμψαμένου παρὰ τῶν Φωκέων συμμαχίαν, ἀπεστάλη Φάυλλος ὁ ἀδελφὸς Ὀνομάρχου μετὰ στρατιωτῶν ἑπτακισχιλίων. ὁ δὲ Φίλιππος τοὺς Φωκεῖς νικήσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Θετταλίας. Ὀνόμαρχος δ' ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν δύναμιν, καὶ νομίζων ὅλης τῆς Θετταλίας κυριεύσειν ἦκεν ἐν τάχει βοηθήσων τοῖς περὶ τὸν Λυκόφρονα. τοῦ δὲ Φιλίππου μετὰ τῶν Θετταλῶν ἀντιπαραταξαμένου τοῖς Φωκεῦσιν, Ὀνόμαρχος ὑπερέχων τοῖς πλήθεσι δυσὶ μάχαις ἐνίκησε καὶ πολλοὺς τῶν Μακεδόνων ἀνείλε. Φίλιππος δὲ εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους περικλεισθεὶς, καὶ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν ἀθυμίαν καταλιπόντων αὐτόν, παραθαρρύνας τὸ πλῆθος μόγις ἐποίησεν αὐτοὺς εὐπειθεῖς. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Φίλιππος μὲν ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, Ὀνόμαρχος δὲ στρατεύσας εἰς Βοιωτίαν ἐνίκησε μάχῃ τοὺς Βοιωτοὺς καὶ πόλιν εἴλε Κορώνειαν. κατὰ δὲ

τὴν Θετταλίαν Φίλιππος μὲν ἐκ τῆς Μακεδονίας
 μετὰ τῆς δυνάμεως ἄρτι κατηντηκῶς ἐστράτευσεν
 ἐπὶ Λυκόφρονα τὸν Φερῶν τύραννον. οὗτος δὲ 4
 οὐκ ὢν ἀξιόμαχος μετεπέμψατο συμμαχίαν παρὰ
 5 Φωκέων, ἐπαγγελλόμενος συγκατασκευάσειν αὐτοῖς
 τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν. διόπερ Ὀνομάρχου πεζῆ
 βοηθήσαντος μετὰ πεζῶν δισμυρίων καὶ πεντα-
 κοσίων ἰππέων, ὁ μὲν Φίλιππος πείσας τοὺς Θεττα-
 109 λοὺς κοινῇ τὸν πόλεμον ἄρασθαι συνήγαγε τοὺς
 10 πάντας πεζοὺς μὲν ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους, ἰππεῖς
 δὲ τρισχιλίους. γενομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς, 5
 καὶ τῶν Θετταλῶν ἰππέων τῷ πλήθει καὶ ταῖς ἀρε-
 ταῖς διαφερόντων, ἐνίκησεν ὁ Φίλιππος. τῶν δὲ
 περὶ τὸν Ὀνόμαρχον καταφυγόντων εἰς τὴν θά-
 15 λατταν, καὶ τυχικῶς παραπλέοντος τοῦ Ἀθηναίου
 Χάρητος μετὰ πολλῶν τριήρων, πολὺς ἐγένετο φόνος
 τῶν Φωκέων· οἱ γὰρ φεύγοντες ῥίψαντες τὰς πανο-
 πλίας διενήχοντο πρὸς τὰς τριήρεις, ἐν οἷς ἦν καὶ
 αὐτὸς Ὀνόμαρχος. τέλος δὲ τῶν Φωκέων καὶ μι- 6
 20 σθοφόρων ἀνηρέθησαν μὲν ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους,
 ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ στρατηγός, ἤλωσαν δὲ οὐκ
 ἐλάττους τῶν τρισχιλίων. ὁ δὲ Φίλιππος τὸν μὲν
 Ὀνόμαρχον ἐκρέμασε, τοὺς δ' ἄλλους ὡς ἱεροσύλους
 κατεπόντισε.

25 Μετὰ δὲ τὴν Ὀνομάρχου τελευτὴν διεδέξατο 36
 τὴν Φωκέων ἡγεμονίαν ὁ ἀδελφὸς Φάυλλος. οὗτος
 δὲ τὴν γεγενημένην συμφορὰν διορθούμενος μι-
 σθοφόρων τε πλήθος ἤθροϊξε, διπλασιάσας τοὺς
 εἰλωτότας μισθοὺς, καὶ παρὰ τῶν συμμάχων βοήθειαν
 30 μετεπέμπετο· κατεσκευάζετο δὲ καὶ ὄπλων πλήθος
 καὶ νόμισμα ἔκοψε χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν.

Ἐπὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Μαύσωλος ὁ Καρίας

δυνάστης ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη εἴκοσι τέτταρα, τὴν
 δὲ ἀρχὴν διαδεξαμένη Ἀρτεμισία ἢ ἀδελφὴ καὶ γυνὴ
 3 ἐδυνάστευσεν ἔτη δύο. Κλέαρχος δὲ ὁ Ἡρακλείας
 τύραννος Διονυσίων ὄντων ἐπὶ θεῶν βαδίζων ἀνη-
 ρέθη, ἄρξας ἔτη δώδεκα· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος
 4 ὁ υἱὸς Τιμόθεος ἤρξεν ἔτη πεντεκαίδεκα. Τυρρηνοὶ
 δὲ διαπολεμοῦντες Ῥωμαίοις ἐπόρθησαν πολλὴν τῆς
 πολεμίας χώρας, καὶ μέχρι τοῦ Τιβέρεως καταδρα-
 5 μόντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. ἐν δὲ ταῖς
 Συρακούσαις στάσεως γενομένης τοῖς Δίωνος φίλοις¹⁰
 πρὸς Κάλλιππον, οἱ μὲν τοῦ Δίωνος φίλοι ἠττη-
 θέντες ἔφυγον εἰς τοὺς Λεοντίους· μετὰ δέ τινα
 χρόνον Ἰππαρίνου τοῦ Διονυσίου καταπλεύσαντος
 εἰς τὰς Συρακούσας μετὰ δυνάμεως, ὁ μὲν Κάλλιππος
 ἠττηθεὶς ἐξέπεσε τῆς πόλεως, Ἰππαρίνος δὲ ἀνα-¹⁵
 κτησάμενος τὴν πατρῴαν δυναστείαν ἤρξεν ἔτη δύο.
 37 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοδήμου Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Σουλπίκιον καὶ Μάρκον
 Οὐαλέριον, ὀλυμπιάς δ' ἤχθη ἑβδόμη πρὸς ταῖς
 ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Σμικρίνας Ταραν-²⁰
 τῖνος. ἐπὶ δὲ τούτων Φάυλλος μὲν ὁ Φωκέων στρα-
 τηγὸς μετὰ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ τελευτὴν τε καὶ ἦτταν
 προσανέλαβε τὰ τῶν Φωκέων πράγματα τεταπεινω-
 μένα διὰ τε τὴν ἦτταν καὶ τὴν φθορὰν τῶν στρα-
 2 τιωτῶν. ἔχων γὰρ χρημάτων πλῆθος ἀνέκλειπτον,²⁵
 πολλοὺς μὲν μισθοφόρους ἤθροισεν, οὐκ ὀλίγους
 δὲ συμμάχους ἔπεισε συνεπιλαβέσθαι τοῦ πολέμου.
 τῇ γὰρ ἀφθονίᾳ τῶν χρημάτων ἀνέδην χρώμενος
 οὐ μόνον ἰδιώτας πολλοὺς ἔσχε προθύμους συνα-
 γωνιστάς, ἀλλὰ καὶ πόλεις τὰς ἐπιφανεστάτας ἐπε-³⁰
 3 σπάσατο πρὸς τὴν κοινοπραγίαν. Λακεδαιμόνιοι
 μὲν γὰρ ἀπέστειλαν αὐτῷ στρατιώτας χιλίους,

Ἀχαιοὶ δὲ δισχιλίους, Ἀθηναῖοι δὲ πεξοὺς μὲν πεν-
 τακισχιλίους, ἵππεις δὲ τετρακοσίους, ὧν ἦν στρα-
 τηγὸς Ναυσικλῆς. οἱ δὲ τῶν Φεραίων τύραννοι
 Λυκόφρων καὶ Πειθόλαος μετὰ τὴν Ὀνομάρχου
 5 τελευτὴν ἔρημοι συμμάχων ὄντες, τὰς μὲν Φεράς
 παρέδοσαν τῷ Φιλίππῳ, αὐτοὶ δ' ὑπόσπονδοι γενόμε-
 νοι συνήγαγον τοὺς μισθοφόρους ὄντας δισχιλίους,
 καὶ μετὰ τούτων φυγόντες πρὸς Φάυλλον συνε-
 μάχουσι τοῖς Φωκεῦσιν. ἐβοήθησαν δὲ καὶ τῶν 1
 10 ἐλαττόνων πόλεων οὐκ ὀλίγαι τοῖς Φωκεῦσι διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν διαδιδομένων χρημάτων· ὁ γὰρ χροσὸς
 τὰς πλεονεξίας τῶν ἀνθρώπων ἐκκαλούμενος ἠνάγ-
 κασεν αὐτομολεῖν πρὸς τὴν ἐκ τοῦ κέρδους λυσιτέ-
 λειαν. ὁ δ' οὖν Φάυλλος μετὰ τῆς δυνάμεως ἐστράτευ- 5
 15 σεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ περὶ πόλιν Ὀρχομενὸν ἠτ-
 τηθεὶς μάχῃ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλε. μετὰ
 δὲ ταῦτα ἄλλης γενομένης μάχης παρὰ τὸν Κηφισὸν
 ποταμὸν ἐνίκησαν πάλιν Βοιωτοί, καὶ ἀνείλον τῶν
 πολεμίων ὑπὲρ τοὺς τετρακοσίους, ἐξώγησαν δ' εἰς
 20 πεντακοσίους. ὀλίγαις δ' ὕστερον ἡμέραις γενομένης 6
 μάχης περὶ Κορώνειαν ἐνίκησαν οἱ Βοιωτοί, καὶ πεν-
 τήκοντα μὲν ἀνείλον τῶν Φωκέων, ἑκατὸν δὲ καὶ τριά-
 κοντα ἐξώγησαν. ἡμεῖς δὲ τὰ περὶ Βοιωτοὺς καὶ
 Φωκεῖς διεληλυθότες ἐπάνημεν ἐπὶ τὸν Φίλιππον.
 25 Οὗτος γὰρ νικήσας τὸν Ὀνόμαρχον ἐπιφανεῖ πα- 38
 ρατάξει τὴν τ' ἐν Φεραῖς τυραννίδα καθεῖλε καὶ τῇ
 πόλει τὴν ἐλευθερίαν ἀποδούς καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ
 τὴν Θετταλίαν καταστήσας προῆγεν ἐπὶ τὰς Πύλας
 πολεμήσων τοῖς Φωκεῦσι. κωλυσάντων δὲ τῶν Ἀθη- 2
 30 ναίων διελθεῖν τὰς παρόδους, ἐπανῆλθεν εἰς Μακε-
 δονίαν, ἠϋξηκῶς ἑαυτοῦ τὴν βασιλείαν ταῖς τε πράξεσι
 καὶ τῇ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ. Φάυλλος δὲ στρατεύ-

σας εἰς Λοκροὺς τοὺς ἐπονομαζομένους Ἐπικνημι-111
 δίους, τὰς μὲν ἄλλας πόλεις ἐχειρώσατο πάσας,
 μίαν δὲ τὴν ὀνομαζομένην Νάρυκα διὰ προδοσίας
 νυκτὸς παραλαβῶν πάλιν ἐξέπεσε, καὶ τῶν στρα-
 τιωτῶν ἀπέβαλεν οὐκ ἐλάττους τῶν διακοσίων. 5
 4 μετὰ δὲ ταῦτα στρατοπεδεύοντος αὐτοῦ περὶ τὰς
 ὀνομαζομένας Ἄβας, οἱ Βοιωτοὶ νυκτὸς ἐπιθέμενοι
 τοῖς Φωκεῦσιν ἀνεῖλον αὐτῶν οὐκ ὀλίγους· ἐπαρ-
 θέντες δὲ τῷ προτερήματι παρῆλθον εἰς τὴν τῶν
 Φωκέων χώραν, καὶ πολλὴν αὐτῆς πορθήσαντες 10
 5 ἤθροισαν λαφύρων πλῆθος. ἐπανιόντων δ' αὐτῶν
 καὶ τῇ Ναρυκαίων πόλει πολιορκουμένη βοηθού-
 των, ἐπιφανεῖς ὁ Φάλλλος τούτους μὲν ἐτρέψατο,
 τὴν δὲ πόλιν ἐλὼν κατὰ κράτος διήρπασε καὶ κα-
 6 τέσκαψεν. αὐτὸς δὲ περιπεσὼν νόσῳ φθινάδι καὶ 15
 πολὺν χρόνον ἀρρωστήσας, ἐπιπόνως καὶ τῆς ἀσε-
 βείας οἰκείως κατέστρεψε τὸν βίον, καταλιπὼν τῶν
 Φωκέων στρατηγὸν Φάλαικον τὸν Ὀνομάρχου υἱὸν
 τοῦ τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐκκαύσαντος, ἀντίπαιδα τὴν
 ἡλικίαν ὄντα· παρακατέστησε δ' αὐτῷ ἐπίτροπον 20
 ἅμα καὶ στρατηγὸν Μνασέαν, ἓνα τῶν ἑαυτοῦ φί-
 7 λων. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Βοιωτοὶ νυκτὸς ἐπιθέμενοι
 τοῖς Φωκεῦσι τὸν τε στρατηγὸν αὐτῶν Μνασέαν
 ἀπέκτειναν καὶ τῶν στρατιωτῶν εἰς διακοσίους. μετ'
 ὀλίγον δ' ἵππομαχίας γενομένης περὶ Χαιρώνειαν ὁ 25
 Φάλαικος ἠττηθεὶς ἀπέβαλε τῶν ἱππέων οὐκ ὀλίγους.
 39 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις καὶ κατὰ τὴν Πε-
 λοπόννησον ἐγένοντο ταραχαὶ καὶ κινήσεις διὰ τοι-
 αύτας τινὰς αἰτίας. Λακεδαιμόνιοι πρὸς Μεγαλο-
 πολίτας διαφερόμενοι τὴν χώραν αὐτῶν κατέδραμον, 30
 Ἀρχιδάμου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος· οἱ δὲ Μεγαλο-
 πολῖται παροξυνθέντες ἐπὶ τοῖςπραγθεῖσι, καὶ καθ'

ἑαυτοὺς οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι, παρὰ τῶν συμμάχων
 μετεπέμψαντο βοήθειαν. Ἀργεῖοι μὲν οὖν καὶ Σι- 2
 κωνῆσιοι καὶ Μεσσήνιοι πανδημεὶ κατὰ τάχος ἐβοή-
 θησαν, Θηβαῖοι δ' ἀπέστειλαν πεζοὺς μὲν τετρα-
 5 κισχιλίους, ἵππεις δὲ πεντακοσίους, στρατηγὸν ἐπι-
 στήσαντες Κηφισίωνα. Μεγαλοπολίται μὲν οὖν μετὰ 3
 τῶν συμμάχων ἐκστρατεύσαντες κατεστρατοπέδευ-
 σαν περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Ἀλφειοῦ ποταμοῦ· οἱ δὲ
 Λακεδαιμόνιοι τρισχιλίους μὲν πεζοὺς παρὰ Φωκέων
 10 προσελάβοντο, ἵππεις δὲ ἑκατὸν καὶ πενήκοντα
 παρὰ Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου τῶν ἐκπεπτωκό-
 των ἐκ τῆς ἐν Φεραῖς τυραννίδος· συστησάμενοι δὲ
 δύναμιν ἀξιόμαχον κατεστρατοπέδευσαν περὶ Μαν-
 τίνειαν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ πόλιν Ὀρνεᾶς τῆς Ἀρ- 4
 15 γείας καταστήσαντες, ἔφθασαν αὐτὴν ἐκπολιορκή-
 σαντες πρὸ τῆς τῶν πολεμίων παρουσίας, οὖσαν
 σύμμαχον τῶν Μεγαλοπολιτῶν. ἐπεξελθόντων δὲ
 τῶν Ἀργείων, συνάψαντες μάχην ἐνίκησαν καὶ πλεί-
 οους τῶν διακοσίων ἀπέκτειναν. τῶν δὲ Θηβαίων 5
 20 ἐπιφανέντων, καὶ τῷ μὲν πλήθει διπλασίων ὄντων,
 112 ταῖς δ' εὐταξίαις λειπομένων, συνέστη μάχη καρ-
 τερά· καὶ τῆς νίκης ἀμφιδόξου γενομένης οἱ μὲν
 Ἀργεῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι τὴν εἰς τὰς οἰκέλας πόλεις
 ἐπάνοδον ἐποίησαντο, Λακεδαιμόνιοι δ' εἰς τὴν Ἀρ-
 25 καδίαν ἐμβαλόντες, καὶ πόλιν Ἐλισσοῦντα κατὰ
 κράτος ἐλόντες καὶ διαρπάσαντες, ἐπανῆλθον εἰς
 τὴν Σπάρτην. μετὰ δὲ τινα χρόνον οἱ Θηβαῖοι 6
 μετὰ τῶν συμμάχων ἐνίκησαν τοὺς πολεμίους περὶ
 Τέλφουσαν, καὶ συχνοὺς ἀνελόντες ἐξώργησαν Ἀνά-
 30 ξανδρόν τε τὸν ἠγούμενον καὶ τῶν ἄλλων πλείους
 τῶν ἐξήκοντα. μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον ἄλλαις δυοῖ
 μάχαις ἐπροτέρησαν καὶ τῶν ἐναντίων οὐκ ὀλίγους

7 κατέβαλον. τὸ δὲ τελευταῖον τῶν Λακεδαιμονίων ἀξιολόγῳ μάχῃ νικησάντων, αἱ δυνάμεις ἀμφοτέρων εἰς τὰς οἰκείας πόλεις ἐπανῆλθον. ἔπειτα τῶν Λακεδαιμονίων ποιησαμένων ἀνοχὰς πρὸς τοὺς Μεγαλοπολίτας, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν οἱ Θηβαῖοι. 5

8 Φάλαικος δὲ περὶ τὴν Βοιωτίαν διατρίβων Χαιρώνειαν εἴλε, καὶ τῶν Θηβαίων ἐπιβοηθησάντων ἐξέπεσεν ἐκ τῆς πόλεως. ἔπειθ' οἱ μὲν Βοιωτοὶ πολλῇ δυνάμει στρατεύσαντες εἰς τὴν Φωκίδα τὴν πλείστην αὐτῆς ἐπόρθησαν καὶ τὰς κατὰ τὴν χώραν κτήσεις ἐδήωσαν· ἕνια δὲ καὶ τῶν μικρῶν πολισμάτων ἐλόντες καὶ λαφύρων πλήθος ἀθροίσαντες, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν.

40 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεττάλου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Τίτον Κοϊντιόν. ἐπὶ δὲ τούτων Θηβαῖοι κάμνοντες τῷ πρὸς Φωκεῖς πολέμῳ καὶ χρημάτων ἀπορούμενοι πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα, 15 παρακαλοῦντες εἰσευπορῆσαι τῇ πόλει χρήματα· ὁ δ' Ἀρταξέρξης προθύμως ὑπακούσας ἔδωκεν αὐτοῖς 20 δωρεὰν ἀργυρίου τάλαντα τριακόσια. τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ τοῖς Φωκεῦσιν ἀκροβολισμοὶ μὲν καὶ χώρας καταδρομαὶ συνέστησαν, πράξεις δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἄξια μνήμης οὐ συνετελέσθησαν.

3 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐν 25 μὲν τοῖς ἐπάνω χρόνοις στρατεύσας ἐπ' Αἴγυπτον πολλοῖς πλήθεσι στρατιωτῶν ἀπέτυχε, κατὰ δὲ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς πάλιν ἐπολέμησε τοῖς Αἴγυπτίοις, καὶ πράξεις ἀξιολόγους κατεργασάμενος διὰ τῆς ἰδίας ἐνεργείας τὴν Αἴγυπτον ἀνεκτήσατο καὶ 30 4 Φοινίκην καὶ Κύπρον. ἵνα δὲ σαφῆ τὴν περὶ τούτων ἱστορίαν ποιήσωμεν, τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου

προεκθησόμεθα μικρὸν ἀναλαβόντες τοὺς οἰκείους
 χρόνους. τῶν γὰρ Αἰγυπτίων ἀπὸ Περσῶν ἀπο-
 στάντων κατὰ τοὺς ἀνωτέρω χρόνους, Ἀρταξέρξης
 ὁ ἐπικληθεὶς Ὁχος, αὐτὸς μὲν οὐκ ὦν φιλοπόλεμος
 5 ἐφ' ἡσυχίας ἔμενε, ἀποστέλλων δὲ δυνάμεις καὶ
 στρατηγούς πολλάκις ἀπετύγχανε διὰ τὴν κακίαν
 καὶ ἀπειρίαν τῶν ἡγεμόνων. διὸ καὶ καταφρονη-
 5 θεὶς ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἠναγκάζετο καρτερεῖν διὰ
 τε τὴν ἀργίαν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς εἰρηνικόν. κατὰ δὲ
 10 τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς τῶν Φοινίκων καὶ τῶν ἐν
 113 Κύπρῳ βασιλέων μιμησαμένων τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ
 διὰ τὴν καταφρόνησιν ἐπὶ τὴν ἀπόστασιν ὀρμησάντων,
 παροξυνθεὶς ἔκρινε πολεμεῖν τοὺς ἀφεστηκότας. τὸ 6
 μὲν οὖν στρατηγούς ἐκπέμπειν ἀπεδοκίμασε, δι' ἑαν-
 15 τοῦ δὲ τοὺς ὑπὲρ τῆς βασιλείας ἀγῶνας ποιήσασθαι
 διέγνω. διόπερ ὄπλων καὶ βελῶν καὶ σίτου καὶ δυ-
 νάμεων μεγάλας παρασκευὰς ποιησάμενος, ἠθροισε
 πεζῶν μὲν τριάκοντα μυριάδας, ἰππέων δὲ τρεῖς,
 τριήρεις δὲ τριακοσίας, φορηγούς δὲ καὶ τὰς ἄλ-
 20 λας τὰς τὴν ἀγορὰν κομιζούσας πεντακοσίας.

Ἦρξατο δὲ πρὸς Φοινίκας πολεμεῖν διὰ τοιαύ- 41
 τας τινὰς αἰτίας. κατὰ τὴν Φοινίκην ἐστὶ πόλις
 ἀξιόλογος ὄνομα Τρίπολις, οἰκίαν ἔχουσα τῇ φύσει
 τὴν προσηγορίαν· τρεῖς γὰρ εἰσιν ἐν αὐτῇ πόλεις
 25 σταδιαῖον ἀπ' ἀλλήλων ἔχουσαι διάστημα· ἐπικα-
 λεῖται δὲ τούτων ἢ μὲν Ἀραδίων, ἢ δὲ Σιδωνίων,
 ἢ δὲ Τυρίων. ἀξίωμα δ' ἔχει μέγιστον αὕτη τῶν
 κατὰ τὴν Φοινίκην πόλεων, ἐν ἣ συνέβαινε τοὺς
 Φοινίκας συνέδριον ἔχειν καὶ βουλευέσθαι περὶ τῶν
 30 μερίστων. τῶν δὲ σατραπῶν καὶ στρατηγῶν ἐν τῇ 2
 Σιδωνίων διατριβόντων, καὶ κατὰ τὰς τῶν πραγ-
 μάτων ἐπιταγὰς ὑβριστικῶς καὶ ὑπερηφάνως προσ-

φερομένων τοῖς Σιδωνίοις, οἱ κακούμενοι τὴν ἐπί-
 ρειαν χαλεπῶς φέροντες ἔγνωσαν ἀποστῆναι τῶν
 3 Περσῶν. πείσαντες δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Φοίνικας
 τῆς αὐτονομίας ἀντέχεσθαι, διεπρεσβεύσαντο πρὸς
 τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα Νεκτανεβῶ, πολέμιον ὄντα
 Περσῶν, καὶ πείσαντες παραλαβεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν
 συμμαχίαν παρεσκευάζοντο τὰ πρὸς τὸν πόλεμον.
 4 τῆς δὲ Σιδῶνος εὐδαιμονία διαφερούσης, καὶ τῶν
 ἰδιωτῶν διὰ τὰς ἐμπορίας μεγάλους περιπεποιημένον
 πλούτους, ταχὺ τριήρεις τε πολλαὶ κατεσκευάσθη-¹⁰
 σαν καὶ μισθοφόρων πλῆθος ἠθροίσθη, πρὸς δὲ
 τούτοις ὄπλα καὶ βέλη καὶ σῖτος καὶ τᾶλλα πάντα
 τὰ πρὸς πόλεμον χρήσιμα συντόμως κατεσκευάσθη.
 5 κατάρχοντες δὲ τῆς ἐχθρας τὸν μὲν βασιλικὸν πα-
 ράδεισον, ἐν ᾧ τὰς καταλύσεις οἱ τῶν Περσῶν βα-¹⁵
 σιλεῖς εἰώθεσαν ποιεῖσθαι, δενδροτομήσαντες διέ-
 φθειραν· ἔπειτα τὸν ἠθροισμένον ὑπὸ τῶν σατρα-
 πῶν εἰς τὸν πόλεμον τοῖς ἵπποις χόρτον ἐνέπρησαν,
 τὸ δὲ τελευταῖον τοὺς τὰς ὕβρεις ἐπιτελεσαμένους
 6 Πέρσας συλλαβόντες ἐτιμωρήσαντο. τοῦ δὲ πολέ-²⁰
 μου πρὸς τοὺς Φοίνικας ταύτην τὴν καταρχὴν λα-
 βόντος, ὁ βασιλεὺς πνυθόμενος τὰ τετολυμμένα τοῖς
 ἀποστάταις πᾶσι μὲν τοῖς Φοίνιξιν ἠπέλπει, μά-
 42 λιστα δὲ τοῖς Σιδωνίοις. ἐν δὲ τῇ Βαβυλῶνι συνη-
 θροικῶς τὰς πεζὰς καὶ ἱππικὰς δυνάμεις, εὐθύς²⁵
 ἀναλαβὼν προῆγεν ἐπὶ τοὺς Φοίνικας· ἐν ᾧ δ'
 οὗτος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ἐβάδιξε, Βέλεσος ὁ τῆς
 Συρίας σατραπῆς καὶ Μαζαῖος ὁ τῆς Κιλικίας ἄρ-
 3 χων συνελθόντες ἐπολέμου τοὺς Φοίνικας. Τέν-³⁰
 νης δ' ὁ τῆς Σιδῶνος βασιλεὺς προσελάβετο παρ'¹¹⁴
 Αἰγυπτίων στρατιώτας μισθοφόρους Ἕλληνας τε-
 τρακισχιλίους, ὧν ἦν στρατηγὸς Μέντωρ ὁ Ῥόδιος.

μετὰ δὲ τούτων καὶ τῶν πολιτικῶν στρατιωτῶν τοῖς προειρημένοις σατράπαις συμβαλὼν ἐνίκησε καὶ τοὺς πολεμίους ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Φοινίκης.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις καὶ κατὰ τὴν Κύ- 3
 5 προν συνέστη πόλεμος, συμπεπλεγμένας ἔχων τὰς πρά-
 ξεις τῷ ὑποκειμένῳ πολέμῳ. ἐν γὰρ τῇ νήσῳ ταύτῃ πό- 4
 λεις ἦσαν ἀξιόλογοι μὲν ἐννέα, ὑπὸ δὲ ταύτας ὑπῆρχε
 τεταγμένα μικρὰ πολίσματα τὰ προσκυροῦντα ταῖς
 ἐννέα πόλεσιν. ἐκάστη δὲ τούτων εἶχε βασιλεῖα, τῆς
 10 μὲν πόλεως ἄρχοντα, τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν Περσῶν
 ὑποτεταγμένον. οὗτοι πάντες συμφρονήσαντες καὶ 5
 μιμησάμενοι τοὺς Φοίνικας ἀπέστησαν, καὶ παρα-
 σκευασάμενοι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτοκράτορας
 τὰς ἰδίας βασιλείας ἐποίησαν. ἐφ' οἷς παροξυνθεῖς 6
 15 ὁ Ἀρταξέρξης ἔγραψε πρὸς τὸν Ἰδοριέα τὸν τῆς Κα-
 ρίας δυνάστην, ἄρτι μὲν παρεληφότα τὴν ἀρχὴν,
 φίλον δ' ὄντα καὶ σύμμαχον Περσῶν ἐκ προγόνων,
 ἀθροῖσαι δύναμιν πεζὴν τε καὶ ναυτικὴν τὴν δια-
 πολεμήσουσαν τοῖς ἐν Κύπρῳ βασιλεῦσιν. ὁ δὲ 7
 20 ὀξέως παρασκευασάμενος τριήρεις μὲν τετταράκοντα,
 στρατιώτας δὲ μισθοφόρους ὀκτακισχιλίους, ἐξέπεμ-
 ψεν εἰς τὴν Κύπρον, ἐπιστήσας στρατηγούς Φω-
 κίωνα τὸν Ἀθηναῖον καὶ Εὐαγόραν τὸν ἐν τοῖς
 ἐπάνω χρόνοις βεβασιλευκότα κατὰ τὴν νῆσον. οὗ- 8
 25 τοι μὲν οὖν καταπλεύσαντες εἰς τὴν Κύπρον εὐ-
 θὺς ἐπὶ τὴν μεγίστην τῶν πόλεων Σαλαμίνα τὴν
 δύναμιν ἤγαγον. βαλόμενοι δὲ χάρακα καὶ τὴν πα-
 ρεμβολὴν ὀχυρώσαντες ἐπολιόρχουν τοὺς Σαλαμι-
 νίους κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. τῆς δὲ
 30 νήσου πάσης ἐν εἰρήνῃ πολὺν χρόνον γενομένης
 καὶ τῆς χώρας εὐδαιμονούσης, οἱ στρατιῶται κρα-
 τοῦντες τῶν ὑπαίθρων πολλὰς ὠφελείας ἤθροισαν.

- 9 τῆς δὲ τούτων εὐπορίας διαβοηθείσης, πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς περαιίας Συρίας τε καὶ Κιλικίας συνέρρου ἐθέλοντι στρατιῶται πρὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ κέρδους. τέλος δὲ διπλασιασθείσης τῆς μετ' Εὐαγόρου καὶ Φωκίανος δυνάμεως, οἱ βασιλεῖς οἱ κατὰ τὴν Κύ-⁵προν εἰς ἀγωνίαν καὶ μεγίστους φόβους ἐνέπιπτον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Κύπρον ἐν τούτοις ἦν.
- 43 Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐκ τῆς Βαβυλῶνος τὴν ἀνάξευξιν ποιησάμενος μετὰ τῆς δυνάμεως προῆγεν ἐπὶ τὴν Φοινίκην· ὁ δὲ τῆς Σι-¹⁰δῶνος δυνάστης Τέννης πυνθανόμενος τὸ μέγεθος τῆς τῶν Περσῶν δυνάμεως, καὶ νομίσας τοὺς ἀφεστηκότας οὐκ ἀξιομάχους εἶναι, τὴν σωτηρίαν ἰδίᾳ¹⁵
- 2 πορίζειν ἔκρινε. διόπερ τῶν ἑαυτοῦ θεραπόντων τὸν πιστότατον Θετταλίωνα λάθρα τῶν Σιδωνίων¹⁵ ἐξέπεμψε πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην, ἐπαγγελλούμενος αὐτῷ τὴν μὲν Σιδῶνα παραδώσειν, τὴν δ' Αἴγυπτον συνεκπολεμήσειν, μεγάλα δ' αὐτῷ συνεργήσειν ἔμπειρον ὄντα τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον τόπων καὶ τὰς κατὰ τὸν Νεῖλον ἀποβάσεις ἀκριβῶς εἰδότα.²⁰
- 3 ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας τοῦ Θετταλίωνος τὰ κατὰ μέρος ἥσθη διαφερόντως, καὶ τῶν μὲν κατὰ τὴν ἀπόστασιν ἐγκλημάτων ἀπολύσειν ἔφη τὸν Τέννην, πράξαντος δ' αὐτοῦ τὰ καθωμολογημένα μεγάλας δωρεὰς δώσειν ἐπηγγείλατο. εἰπόντος δὲ τοῦ Θετ-²⁵ταλίωνος ὡς καὶ δεξιὰν λαβεῖν ὁ Τέννης ἠξίωσεν, ἐπὶ τούτοις ὁ μὲν βασιλεὺς ὀργισθεὶς ὡς οὐ πιστευόμενος παρέδωκε τὸν Θετταλίωνα τοῖς ὑπὲρ
- 4 ρέταις καὶ προσέταξεν ἀφελεῖν τὴν κεφαλὴν· ἐπεὶ δὲ ἀπαρόμενος ὁ Θετταλίων ἐπὶ τὴν τιμωρίαν το-³⁰σοῦτον εἶπεν ὅτι Σὺ μὲν, ὦ βασιλεῦ, πράξεις ὁ θέλεις, ὁ μέντοι Τέννης δυνάμενος ἅπαντα κατα-

πράξει διὰ τὸ μὴ δοῦναι σε τὴν πίστιν οὐδὲν μὴ
 συντελέσει τῶν ἐπηγγελμένων, πάλιν ἀκούσας τού-
 των μετενόησε, καὶ μετακαλεσάμενος τοὺς ὑπηρέ-
 τας ἀφείναι προσέταξε, καὶ τὴν δεξιὰν ἔδωκε τῷ
 5 Θετταλίῳ· ἔστι δ' ἡ πίστις αὕτη βεβαιοτάτη παρὰ
 τοῖς Πέρσαις. οὗτος μὲν οὖν παρελθὼν εἰς Σι-
 δῶνα τὰ πεπραγμένα τῷ Τέννη λάθρα τῶν Σιδω-
 νίων ἀπήγγειλεν, ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐν μεγάλῳ τιθέ- 44
 μενος τὸ κρατῆσαι τῆς Αἰγύπτου διὰ τὸ πρότερον
 10 ἐλάττωμα, πρεσβευτὰς ἀπέστειλε πρὸς τὰς μεγίστας
 τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων, ἀξιῶν συστρατεῦ-
 σαι τοῖς Πέρσαις ἐπ' Αἰγυπτίους. Ἀθηναῖοι μὲν
 οὖν καὶ Λακεδαιμόνιοι τὴν φιλίαν ἔφασαν τὴν πρὸς
 Πέρσας τηρεῖν, συμμαχίαν δὲ ἀποστέλλειν ἀντεῖ-
 15 πον. Θηβαῖοι δὲ στρατηγὸν ἐλόμενοι Λακρότην 2
 ἔξαπέστειλαν μετὰ χιλίων ὀπλιτῶν. Ἀργεῖοι δὲ
 τρισχιλίους στρατιώτας ἐξέπεμψαν, στρατηγὸν δὲ
 αὐτοὶ μὲν οὐχ εἶλοντο, τοῦ δὲ βασιλέως κατ' ὄνομα
 Νικόστρατον στρατηγὸν αἰτησαμένου συνεχώρησαν.
 20 ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀγαθὸς καὶ πράξει καὶ βου- 3
 λεύσασθαι, μεμιγμένην ἔχων τῇ φρονήσει μανίαν·
 τῇ γὰρ τοῦ σώματος ῥώμη διαφέρων ἐμιμείτο τὸν
 Ἡρακλέα κατὰ τὰς στρατείας, καὶ λεοντὴν ἐφόρει καὶ
 ῥόπαλον ἐν ταῖς μάχαις. ὁμοίως δὲ τούτοις οἱ τὴν 4
 25 παραθαλαττίαν τῆς Ἀσίας οἰκοῦντες Ἕλληνας ἀπέ-
 στειλαν στρατιώτας ἑξακισχιλίους, ὥστε τοὺς πάν-
 τας Ἕλληνας γενέσθαι συμμάχους μυρῖους. πρὸ δὲ
 τῆς τούτων παρουσίας ὁ μὲν βασιλεὺς διεληλυθὼς
 116 τὴν Συρίαν καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Φοινίκην
 30 ἔστρατοπέδευσεν οὐ μακρὰν τῆς Σιδῶνος. οἱ δὲ 5
 Σιδῶνιοι, κεχρονικότος τοῦ βασιλέως περὶ τὰς πα-
 ρασκευάς, σίτου τε καὶ ὄπλων καὶ βελῶν πολλὴν

ἐπιμέλειαν ἐποιήσαντο. ὁμοίως οὖν τὴν πόλιν τά-
 φροις τριπλαῖς μεγάλαις καὶ τειχῶν ὑψηλῶν κατα-
 6 σκευαῖς περιειλήφεσαν. εἶχον δὲ καὶ στρατιωτῶν
 ἱκανὸν πλῆθος πολιτικῶν ἐν γυμνασίοις καὶ πόνοις
 ἐνηθληκὸς καὶ ταῖς τῶν σωμάτων εὐεξίαις καὶ ῥώ-
 μαις διαφέρον. πλούτῳ δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις χορη-
 γίαις ἣ πόλις πολὺ προεῖχε τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην
 πόλεων, τὸ δὲ μέγιστον τριήρεις καὶ πεντήρεις
 45 εἶχε πλείους τῶν ἑκατὸν. ὁ δὲ Τέννης κοινωσάμε-
 νος τὴν προδοσίαν Μέντορι τῷ στρατηγῷ τῶν ἕξ¹⁰
 Αἰγύπτου μισθοφόρων, τοῦτον μὲν ἀπέλιπε τη-
 ροῦντα μέρος τῆς πόλεως καὶ συνεργοῦντά τοῖς περὶ
 τὴν προδοσίαν ἐγγχειρουμένοις, αὐτὸς δὲ μετὰ στρα-
 τιωτῶν πεντακοσίων προῆγεν ἐκ τῆς πόλεως, προσ-
 ποιούμενος ἐπὶ κοινὴν τῶν Φοινίκων σύνοδον ἀπαν-¹⁵
 τῶν· ἦγε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν
 2 πολιτῶν ἑκατὸν ὡς συμβούλους. ἐπεὶ δὲ πλησίον
 ἦσαν τοῦ βασιλέως, συναρπάσας τοὺς ἑκατὸν πα-
 ρέδωκε τῷ Ἀρταξέρξει. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποδεξάμε-
 νος αὐτὸν ὡς φίλον, τοὺς μὲν ἑκατὸν ὡς αἰτίους²⁰
 ὄντας τῆς ἀποστάσεως κατηκόντισε, πεντακοσίων
 δὲ τῶν πρώτων Σιδωνίων μεθ' ἱκετηριῶν ἀπαντη-
 σάντων, ἀνεκαλέσατο τὸν Τέννην, καὶ ἐπηρώτησεν
 εἰ δύναιτο τὴν πόλιν αὐτῷ παραδοῦναι· σφόδρα
 γὰρ ἔσπευδε μὴ δι' ὁμολογίας τὴν Σιδῶνα παρα-²⁵
 λαβεῖν, ὅπως ἀπαραιτήτοις συμφοραῖς περιβαλὼν
 τοὺς Σιδωνίους τῇ τούτων τιμωρίᾳ καταπλήξῃται
 3 τὰς ἄλλας πόλεις. τοῦ δὲ Τέννου διαβεβαιωσαμέ-
 νου παραδώσειν τὴν πόλιν, ὁ βασιλεὺς, φυλάττων
 τὴν ὀργὴν ἀπαραίτητον, ἀπαντας τοὺς πεντακοσίους³⁰
 ἔχοντας τὰς ἱκετηρίας κατηκόντισεν. εἰδ' ὁ μὲν
 Τέννης προσελθὼν τοῖς ἕξ Αἰγύπτου μισθοφόροις

ἔπεισεν αὐτοὺς ἐντὸς τῶν τειχῶν εἰσαγαγεῖν αὐτόν
 τε καὶ τὸν βασιλέα. ἡ μὲν οὖν Σιδῶν διὰ τοιαύ- 4
 τῆς προδοσίας ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς Πέρσαις. ὁ
 δὲ βασιλεὺς ὑπολαβὼν τὸν Τέννην μηκέτι χρήσι-
 5 μον ὑπάρχειν ἀνεῖλεν. οἱ δὲ Σιδῶνιοι πρὸ μὲν
 τῆς παρουσίας τοῦ βασιλέως ἐνέπρησαν ἀπάσας τὰς
 ναῦς, ὅπως μηδεὶς δύνηται τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐκ-
 πλεύσας ἰδίᾳ σωτηρίαν πορῆσθαι· ἐπειδὴ δὲ τὴν
 πόλιν ἐώρων καὶ τὰ τεῖχη κατελλημμένα καὶ πολ-
 10 λαῖς μυριάσι στρατιωτῶν περιεχόμενα, συγκλείσαν-
 117τες ἑαυτοὺς καὶ τὰ τέκνα καὶ γυναῖκας εἰς τὰς οἰ-
 κίας ἐνέπρησαν. φασὶ δὲ τοὺς ὑπὸ τοῦ πυρὸς τότε 5
 διαφθαρέντας σὺν τοῖς οἰκετικοῖς σώμασι γεγυμέναι
 πλείους τῶν τετρακισμυρίων. τούτου δὲ τοῦ πά-
 15 θους περὶ τοὺς Σιδωνίους γενομένου, καὶ τῆς πό-
 λεως ὅλης μετὰ τῶν ἐνοικούντων ὑπὸ τοῦ πυρὸς
 ἀφανισθείσης, τὴν πυρκαϊὰν ὁ βασιλεὺς ἀπέδοτο
 πολλῶν ταλάντων· διὰ γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν 6
 ἐνερκηκότων εὐρέθη πολὺς ἄργυρός τε καὶ χρυσὸς
 20 ὑπὸ τοῦ πυρὸς κεχωνευμένος. τὰ μὲν οὖν κατὰ
 Σιδῶνα συμβάντα δυστυχήματα τοιαύτην ἔσχε τὴν
 καταστροφὴν, αἱ δ' ἄλλαι πόλεις καταπλαγεῖσαι
 προσεχώρησαν τοῖς Πέρσαις.

Βραχὺ δὲ πρὸ τούτων τῶν χρόνων Ἀρτεμισία 7
 25 μὲν ἡ Καρίας δυναστεύουσα μετήλλαξεν ἄρξασα ἔτη
 δύο, τὴν δὲ δυναστείαν Ἰδριεὺς ὁ ἀδελφὸς διεδέ-
 ξατο, καὶ ἤρξεν ἔτη ἑπτὰ. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν 8
 Ῥωμαῖοι πρὸς μὲν Πραινεστίνους ἀνοχάς, πρὸς δὲ
 Σαμνίτας συνθήκας ἐποιήσαντο, Ταρκυνίους δὲ ἄν-
 30 θρας διακοσίους καὶ ἐξήκοντα δημοσίᾳ ἐθανάτωσαν
 ἐν τῇ ἀγορᾷ. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Λεπτινῆς καὶ 9
 Κάλλιππος οἱ Συρακόσιοι δύναμιν ἔχοντες ἐπολιόρ-

κησαν Ῥήγιον φρουρούμενον ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυραννοῦ τοῦ νεωτέρου, καὶ τὴν μὲν φρουρὰν ἐξέβαλον, τοῖς δὲ Ῥηγίνοις τὴν αὐτονομίαν ἀποκατέστησαν.

46 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Γάιον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Κύπρον Σαλαμινίων πολιορκουμένων ὑπ' Εὐαγόρου καὶ Φωκίανος, αἱ μὲν ἄλλαι πόλεις ἅπασαι τοῖς Πέρσαις ὑπετάγησαν, τῆς δὲ Σαλαμίνας βασιλεύων
 2 Πνυταγόρας μόνος ὑπέμεινε τὴν πολιορκίαν. ὁ δ' Εὐαγόρας πατρῶαν ἀρχὴν τὴν Σαλαμινίων ἀνεκτᾶτο, καὶ διὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν τὴν κάθοδον εἰς τὴν βασιλείαν ἐποιεῖτο. μετὰ δὲ ταῦτα διαβληθέντος αὐτοῦ πρὸς Ἀρταξέρξην, καὶ τοῦ βασιλέως βοηθοῦντος τῷ Πνυταγόρᾳ, ὁ μὲν Εὐαγόρας ἀπογνοὺς τὴν κάθοδον, καὶ περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολογησάμενος, ἄλλης ἡγεμονίας ἤξιώθη
 3 κατὰ τὴν Ἀσίαν μείζονος. κακῶς δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν διοικήσας ἐφυγε πάλιν εἰς Κύπρον, καὶ συλληφθεὶς τιμωρίας ἤξιώθη. ὁ δὲ Πνυταγόρας ἐκουσίως ὑποταγείς τοῖς Πέρσαις τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ἐβασίλευε τῆς Σαλαμίνας.

4 Ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Σιδῶνος, παραγενομένων αὐτῷ τῶν συμμάχων
 5 ἔκ τε Ἄργους καὶ Θηβῶν καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδων πόλεων, ἀθροίσας πᾶσαν τὴν δύναμιν προῆγεν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον. καταντήσας δ' ἐπὶ τὴν μεγάλην λίμνην, καθ' ἣν ἔστι τὰ καλούμενα Βά-
 6 ραθρα, μέρος τῆς δυνάμεως ἀπέβαλε διὰ τὴν ἀπει-
 7 ρίαν τῶν τόπων. περὶ δὲ τῆς κατὰ τὴν λίμνην φύσεως καὶ τοῦ περὶ αὐτὴν παραδόξου συμπτώματος

προειρηκότες ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ, τὸ διλογεῖν περὶ
 τῶν αὐτῶν παρήσομεν. διελθὼν δὲ τὰ Βάραθρα 6
 μετὰ τῆς δυνάμεως ὁ βασιλεὺς ἤκεν εἰς τὸ Πη-
 λούσιον· αὕτη δ' ἐστὶ πόλις ἐπὶ τοῦ πρώτου στό-
 5 ματος καθ' ὃν τόπον ὁ Νεῖλος ποιεῖται τὴν ἐκ-
 βολήν. οἱ μὲν οὖν Πέρσαι κατεστρατοπέδευσαν
 ἀπὸ τετταράκοντα σταδίων τοῦ Πηλουσίου, οἱ δ'
 Ἕλληνες πρὸς αὐτῷ τῷ πολισμάτι. οἱ δ' Αἰγύπτιοι, 7
 δεδωκότων αὐτοῖς τῶν Περσῶν πολὺν χρόνον εἰς
 10 τὴν παρασκευήν, πάντα μὲν τὰ στόματα τοῦ Νεί-
 λου καλῶς κατεσκευακότες ὑπῆρχον, μάλιστα δὲ τὸ
 πρὸς τῷ Πηλουσίῳ διὰ τὸ πρῶτον εἶναι τοῦτο καὶ
 μάλιστα κείμενον εὐκαίρως. ἐφρούρουν δὲ τὸ χω- 8
 ρίον στρατιῶται πεντακισχίλιοι, στρατηγούντος Φι-
 15 λόφρονος τοῦ στρατηγοῦ. οἱ δὲ Θηβαῖοι σπεύδον-
 τες ἄριστοι φανῆναι τῶν συστρατευομένων Ἑλλήνων,
 πρῶτοι καὶ μόνοι διὰ στενῆς τινος καὶ βαθείας διώ-
 ρυχος ἐτόλμησαν διαβῆναι παραβόλως. διαβάντων 9
 δ' αὐτῶν οἱ φρουροῦντες τὸ Πηλούσιον ἐκχυθέν-
 20 τες ἐκ τῆς πόλεως συνῆψαν μάχην πρὸς τοὺς Θη-
 βαίους· μεγάλου δ' ἀγῶνος γενομένου διὰ τὰς παρ'
 ἀμφοτέροις φιλοτιμίας, τότε μὲν ἐν τῷ κινδύνῳ
 διημερεύσαντες ὑπὸ τῆς νυκτὸς διελύθησαν. τῇ δ' 47
 ὑστεραία τοῦ βασιλέως εἰς τρία μέρη τὴν Ἑλληνι-
 25 κὴν δύναμιν μερίσαντος, ἐκάστη μερὶς εἶχε στρα-
 τηγὸν Ἕλληνα καὶ τοῦτω παρακαθεσταμένον ἡγε-
 μόνα ἄνδρα Πέρσῃν προκεκριμένον ἐπ' ἀρετῇ τε καὶ
 εὐνοίᾳ. τὴν μὲν οὖν πρώτην τάξιν ἐπέειχον οἱ Βοι- 2
 ωτοί, στρατηγὸν μὲν ἔχοντες Λακράτην τὸν Θη-
 30 βαῖον, ἡγεμόνα δὲ Πέρσῃν Ῥωσάκην· οὗτος δὲ ἀπό-
 γονος μὲν ἦν ἐνὸς τῶν ἐπὶ Περσῶν τῶν τοὺς
 μάγους καταλυσάντων, σατράπης δὲ Ἰωνίας καὶ

Λυδίας· συνείπετο δ' αὐτῷ πολλή μὲν ἵππος, οὐκ
 3 ὀλίγη δὲ πεξὴ στρατιὰ τῶν βαρβάρων. δευτέρα
 δ' ἦν μερὶς ἡ τῶν Ἀργείων, Νικοστράτου στρατη-
 γοῦντος καὶ μετ' αὐτοῦ Πέρσου συνάρχοντος Ἀρι-
 σταζάνου· οὗτος δ' ἦν εἰσαγγελεύς τοῦ βασιλέως⁵
 καὶ πιστότατος τῶν φίλων μετὰ Βαγῶαν· προσωρί-
 σθησαν δ' αὐτῷ στρατιῶται μὲν ἐπίλεκτοι πεντα-
 4 κισχίλιοι, τριήρεις δὲ ὀγδοήκοντα. τῆς δὲ τρίτης
 μερίδος ἐστρατήγει Μέντωρ ὁ τὴν Σιδῶνα παρα-
 δούς, ἔχων τοὺς προὔπαρχοντας αὐτῷ μισθοφόρους·¹⁰
 συνεστρατεύετο δ' αὐτῷ Βαγῶας, ᾧ μάλιστα βασι-
 λεὺς ἐνεπίστευε, τόλμη καὶ παρανομία διαφέρων·
 εἶχε δ' οὗτος τοὺς τοῦ βασιλέως Ἕλληνας καὶ τῶν
 5 βαρβάρων ἱκανὸν πλῆθος καὶ ναῦς οὐκ ὀλίγας. αὐ-
 τὸς δὲ τὴν λοιπὴν δύναμιν ἔχων ἐφήδρευε τοῖς ὄλοις¹⁵
 πράγμασι. τοιαύτης δὲ διαιρέσεως γενομένης παρὰ
 τοῖς Πέρσαις, ὁ μὲν τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς Νε-
 κτανεβῶς οὔτε τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων οὔτε τὴν
 ὄλην διάταξιν τῶν Περσῶν κατεπλάγη, καίπερ πολὺ
 6 λειπόμενος τοῦ πλῆθους. εἶχε γὰρ Ἕλληνας μὲν²⁰
 μισθοφόρους δισμυρίους, Λίβυας δὲ παραπλησίους
 τούτοις, Αἰγυπτίους δὲ τοὺς μαχίμους παρ' αὐτοῖς
 ὀνομαζομένους ἑξακισμυρίους, πρὸς δὲ τούτοις¹¹⁹
 πλοίων ποταμίων πρὸς τὰς κατὰ τὸν Νεῖλον μάχας
 7 καὶ συμπλοκὰς εὐθέτων ἄπιστον πλῆθος. ὠχύρωτο²⁵
 δ' αὐτῷ καὶ ἡ πρὸς τὴν Ἀραβίαν νεύουσα πλευρὰ
 τοῦ ποταμοῦ, πεπυκνωμένη πολίσμασιν, ἔτι δὲ τει-
 χίσμασι καὶ τάφροις πᾶσα διειλημμένη. ἔχων δὲ
 καὶ τὰς ἄλλας παρασκευὰς πάσας πρὸς τὸν πόλεμον
 ἱκανὰς διὰ τὴν ἰδίαν ἀβουλίαν ταχὺ τοῖς ὄλοις³⁰
 48 ἐπταισεν. αἰτία δ' ἐγένετο τῆς ἥττης μάλισθ' ἡ
 τοῦ στρατηγεῖν ἀπειρία καὶ τὸ προνευικῆσθαι τοὺς

Πέρσας υπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν πρὸ ταύτης γεγενημέ-
 νην στρατείαν. ἔσχηκὸς γὰρ τοὺς τότε στρατηγούς 2
 ἐπιφανεῖς ἄνδρας καὶ διαφέροντας ἀρετῇ τε καὶ
 ἀγχινοῖα στρατηγικῇ Διοφάντου τὸν Ἀθηναῖον καὶ
 5 Λάμιον τὸν Σπαρτιάτην, διὰ τούτων ἅπαντα κα-
 τώρθωσε· τότε δ' ὑπολαμβάνων ἑαυτὸν ἰκανὸν εἶναι
 στρατηγὸν οὐδενὶ τῆς ἡγεμονίας μετεδίδου, καὶ
 διὰ τὴν ἀπειρίαν οὐδὲν ἠδύνατο πράττειν τῶν ἐν
 τῷ πολέμῳ χρησίμων. τὰ μὲν οὖν πολλίσματα φρου- 3
 10 ραῖς ἀξιολόγοις διαλαβὼν παρεφύλαττεν, αὐτὸς δὲ
 τῶν Αἰγυπτίων ἔχων τρισμυρίους, τῶν δ' Ἑλλή-
 νων πεντακισχιλίους, τῶν δὲ Λιβύων τοὺς ἡμίσεις,
 ταῖς εὐκαιροτάταις τῶν εἰσβολῶν ἐφήδρευε. τοι-
 αύτης δὲ παρ' ἀμφοτέροις οὔσης τῆς διατάξεως, Νι-
 15 κόστρατος μὲν ὁ τῶν Ἀργείων στρατηγὸς ἔχων ἡγε-
 μόνας Αἰγυπτίους, ὧν ἦσαν ὄμηροι παῖδες παρὰ
 τοῖς Πέρσαις καὶ γυναῖκες, παρέπλευσε μετὰ τοῦ
 στόλου διὰ τινος διώρυχος εἰς τόπον κεκρυμμένον,
 ἐκβιβάσας δὲ τοὺς στρατιώτας καὶ παρεμβολὴν ὄχυ-
 20 ρωσάμενος κατεστρατοπέδευσεν. οἱ δὲ τὸν πλησίον 4
 τόπον παραφυλάττοντες μισθοφόροι τῶν Αἰγυπτίων
 ὡς ἦσθοντο τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν, εὐθύς
 ἐξεβοήθουν ὄντες οὐκ ἐλάττους τῶν ἑπτακισχιλίων.
 ἔχων δ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν Κλεινίας ὁ Κῶος 5
 25 συνέταξε τὴν δύναμιν εἰς μάχην. ἀντιταχθέντων
 δὲ τῶν καταπεπλευκότων ἐγένετο καρτερὰ μάχη,
 καθ' ἣν οἱ μετὰ τῶν Περσῶν Ἕλληνες ἀγωνισάμε-
 νοι λαμπρῶς τὸν τε στρατηγὸν Κλεινίαν ἐφόνευ-
 σαν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν κατέκοψαν πλείους
 30 τῶν πεντακισχιλίων. Νεκτανεβῶς δ' ὁ τῶν Αἰγυ- 6
 πτίων βασιλεὺς ἀκούσας τὴν τῶν ἰδίων ἀπώλειαν
 κατεπλάγη, νομίσας καὶ τὴν λοιπὴν τῶν Περσῶν

7 δύναμιν ῥαδίως διαβήσεσθαι τὸν ποταμόν. ὑπολαβὼν δὲ τοὺς πολεμίους μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπ' αὐτὴν ἤξειν τὴν Μέμφιν, ἔκρινε ταύτης μάλιστα προνοήσασθαι. οὗτος μὲν οὖν μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν στρατιᾶς ἐπανελθὼν εἰς Μέμφιν τὰ πρὸς 5 τὴν πολιορκίαν παρεσκευάζετο.

49 Ὁ δὲ τῆς πρώτης μερίδος ἀφηγούμενος Λακράτης ὁ Θηβαῖος ἐπὶ τὴν τοῦ Πηλουσίου πολιορκίαν ὤρμησεν· ἀποστρέψας δὲ τῆς διώρυχος τὸ ῥεῦμα πρὸς ἕτερα μέρη, καὶ τὸν ἀναξηρανθέντα τόπον 10 χῶσας, μηχανὰς προσήγαγε τῇ πόλει. ἐπὶ πολὺ δὲ μέρος πεσόντων τῶν τειχῶν, οἱ τὸ Πηλούσιον φρουροῦντες ὀξέως ἀντωκοδόμησαν ἕτερα καὶ πύργους 2 ξυλίλους ἀξιολόγους ἀνέστησαν. ἐπὶ δὲ τινὰς ἡμέρας συνεχοῦς γινομένης τῆς τειχομαχίας, τὸ μὲν 15 πρῶτον οἱ κατὰ τὸ Πηλούσιον Ἕλληνες ἐρωμένως ἠμύναντο τοὺς πολιορκοῦντας· ὡς δ' ἐπύθοντο τὴν 12) τοῦ βασιλέως ἀναχώρησιν εἰς Μέμφιν, καταπλαγέντες περὶ διαλύσεως ἐπρεσβεύοντο. τοῦ δὲ Λακράτους δόντος αὐτοῖς διὰ τῶν ὄρκων πίστεϊς ὅτι 2) παραδόντων αὐτῶν τὸ Πηλούσιον ἀποκομισθήσονται πάντες εἰς τὴν Ἑλλάδα μεθ' ὧν ἂν ἐξενέγκωσι, 4 παρέδοσαν τὸ φρούριον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀρταξέρξης ἀπέστειλε Βαγῶαν μετὰ στρατιωτῶν βαρβάρων παραληψόμενον τὸ Πηλούσιον· οἱ δὲ στρατιῶται παριόντες εἰς τὸ χωρίον τῶν ἐξιόντων Ἕλλήνων ἀφηροῦντο πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκκομιζομένων. ἀγανακτούντων δὲ τῶν ἀδικουμένων καὶ θεοὺς τοὺς ἐπόπτας τῶν ὄρκων ἐπιβοωμένων, παροξυνθεὶς ὁ Λακράτης τροπὴν ἐποίησε τῶν βαρβάρων, καὶ τινὰς καταβαλὼν ἐπεκούρησε τοῖς πα- 6 ρασπονδομένοις. τοῦ δὲ Βαγῶίου φυγόντος πρὸς

τὸν βασιλέα καὶ κατηγοροῦντος τοῦ Λακράτους, ὁ Ἀρταξέρξης ἔκρινε δίκαια πεπονθέναι τοὺς περὶ τὸν Βαγῶαν, καὶ τῶν Περσῶν τοὺς αἰτίους τῆς ἀρπαγῆς ἀπέκτεινε. τὸ μὲν οὖν Πηλούσιον τοῦτον τὸν
5 τρόπον παρεδόθη τοῖς Πέρσαις.

Μέντωρ δὲ ὁ τοῦ τρίτου μέρους ἡγούμενος Βού- 7
 βαστον καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις χειρωσάμενος ὑπη-
 κούς ἐποίησε τῷ βασιλεῖ δι' ἐνὸς στρατηγήματος.
 πασῶν γὰρ τῶν πόλεων φρουρουμένων ὑπὸ δυοῖν
 10 ἔθνων, Ἑλλήνων τε καὶ Αἰγυπτίων, ὁ Μέντωρ διέ-
 δωκε λόγον εἰς τοὺς στρατιώτας ὅτι βασιλεὺς Ἀρ-
 ταξέρξης τοῖς μὲν ἐκουσίως παραδιδούσι τὰς πόλεις
 φιλανθρώπως χρῆσασθαι διέγνωκε, τοῖς δὲ βία κρα-
 τηθεῖσι τὴν αὐτὴν ἀπονέμειν τιμωρίαν ἦνπερ τοῖς
 15 Σιδωνίοις ἐπέστησε· καὶ τοῖς φυλάττουσι τὰς πύλας
 παρήγγειλεν ἕαν τοὺς βουλομένους παρ' αὐτῶν αὐ-
 τομολεῖν. διόπερ ἀκωλύτως τῶν ἡλωκότων Αἰγυ- 8
 πτίων ἀπιόντων ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ταχέως εἰς
 ἀπάσας τὰς κατὰ τὴν Αἴγυπτον πόλεις ὁ λόγος ὁ
 20 προειρημένος διεσπάρη. εὐθύς οὖν οἱ μισθοφόροι
 πρὸς τοὺς ἐγχωρίους πανταχῇ διεφέροντο, καὶ στά-
 σεως αἱ πόλεις ἐπληροῦντο. ἑκάτεροι γὰρ ἰδίᾳ διε-
 φιλοτιμοῦντο παραδιδόναι τὰ φρούρια, καὶ τῆς χά-
 ριτος ταύτης ἰδίας ἀγαθῶν ἐλπίδας ἡλλάττοντο.
 25 ὅπερ καὶ περὶ πρώτην τὴν Βούβαστον συνέβη γε-
 νέσθαι. ὡς γὰρ οἱ περὶ τὸν Μέντορα καὶ Βαγῶαν 50
 πλησίον αὐτῆς κατεστρατοπέδευσαν, οἱ μὲν Αἰγύ-
 πτιοὶ λάθρα τῶν Ἑλλήνων ἐξέπεμψάν τινα πρὸς τὸν
 Βαγῶαν, ἐπαγγελόμενοι παραδώσειν τὴν πόλιν,
 80 ἕαν αὐτοῖς τὴν ἀσφάλειαν συγχωρήσωσιν. οἱ δ' 2
 Ἕλληνες αἰσθόμενοι τὸ γεγονός κατεδίωξαν τὸν
 ἀπεσταλμένον, καὶ φόβον ἐπικρεμάσαντες ἤκουσαν

τὴν ἀλήθειαν· ἐφ' οἷς παροξυνθέντες ἐπέθεντο
 τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ τινὰς μὲν ἀπέκτειναν, τινὰς
 δὲ τραυματίας ποιήσαντες τοὺς λοιποὺς συνήλασαν
 3 εἰς μέρος τι τῆς πόλεως. οἱ δ' ἠττηθέντες δηλώ-¹²¹
 σαντες τῷ Βαγῶα τὸ γεγονός ἤξιουν κατὰ τάχος
 ἔλθόντα παραλαβεῖν τὴν πόλιν παρ' αὐτῶν. τῶν
 δὲ Ἑλλήνων πρὸς τὸν Μέντορα λάθρα διακηρυκευ-
 σαμένων, ὁ Μέντωρ ἐν ἀπορρήτοις παρεκάλεσεν
 αὐτούς, ὅταν Βαγῶας εἰς τὴν πόλιν εἰσέλθῃ, τὴν
 4 ἐπίθεσιν τοῖς βαρβάροις ποιήσασθαι. μετὰ δὲ ταῦτα¹¹
 τοῦ Βαγῶου μετὰ τῶν Περσῶν εἰσιόντος ἄνευ τῆς
 τῶν Ἑλλήνων συγκαταθέσεως, καὶ μέρους τῶν στρα-
 τιωτῶν εἰσεληλυθότος, οἱ μὲν Ἕλληνες ἄφνω τὰς
 πύλας κλείσαντες ἐπέθεντο τοῖς ἐντὸς τῶν τειχῶν
 ὑπάρχουσι, καὶ πάντας ἀνελόντες τὸν Βαγῶαν αὐ-¹⁵
 5 τὸν ἐξώγησαν. ὁ δὲ τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἐν
 τῷ Μέντορι κειμένας ὄρων, ἐδεήθη σῶσαι, καὶ εἰς
 τὸ λοιπὸν κατεπηγγείλατο μηδὲν πράξειν ἄνευ τῆς
 6 ἐκείνου γνώμης. ὁ δὲ Μέντωρ πείσας τοὺς Ἕλλη-
 νας ἀφεῖναι τὸν Βαγῶαν καὶ δι' ἑαυτοῦ γενέσθαι²¹
 τὴν παράδοσιν, τὴν μὲν ἐπιγραφὴν τοῦ προτερή-
 ματος αὐτὸς ἀπηνέγκατο, τῷ δὲ Βαγῶα τῆς σωτη-
 ρίας αἴτιος γενόμενος συνέθετο πρὸς αὐτὸν κοι-
 νοπραγίαν, καὶ δούς ὄρκους καὶ λαβῶν περὶ τούτων
 διετέλεσε τὴν σύνθεσιν φυλάττων μέχρι τῆς τοῦ²⁵
 7 βίου τελευτῆς. διὸ καὶ συνέβη τούτους [παρὰ βα-
 σιλεῖ] συμφρονοῦντας ὕστερον πλείστον ἰσχυῶσαι τῶν
 φίλων καὶ συγγενῶν τῶν παρ' Ἀρταξέρξῃ· ὁ μὲν
 γὰρ Μέντωρ ἐν τοῖς παραθαλαττίοις μέρεσι τῆς
 Ἀσίας ἠγεμὼν μέγιστος ἀποδειχθεὶς τῷ βασιλεῖ με-³⁰
 γάλας παρείχετο χρείας, ἐκ μὲν τῆς Ἑλλάδος μισθο-
 φόρους ἀθροίζων καὶ πέμπων πρὸς Ἀρταξέρξην,

κατὰ δὲ τὰς πράξεις ἀνδρείως καὶ πιστῶς ἅπαντα
 διοικῶν· ὁ δὲ Βαγῶας ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις 8
 ἅπαντα τῷ βασιλεῖ διωκτικῶς τοσοῦτον ἴσχυσε διὰ
 τὴν πρὸς τὸν Μέντορα κοινωνίαν τῶν πράξεων
 5 ὥστε τῆς βασιλείας κύριον εἶναι καὶ μηδὲν πρᾶτ-
 τεῖν τὸν Ἀρταξέρξην ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης. καὶ
 μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν τοὺς διαδόχους αἰετῆς
 βασιλείας οὗτος ἀπεδείκνυε καὶ πάντα βασιλέως
 εἶχε πλὴν τῆς προσηγορίας. ἀλλὰ περὶ μὲν τού-
 10 των τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγρά-
 ψομεν.

Τότε δὲ μετὰ τὴν τῆς Βουβάστου παράδοσιν αἰ51
 λοιπαὶ πόλεις καταπλαγεῖσαι καθ' ὁμολογίαν πα-
 ρεδόθησαν τοῖς Πέρσαις. ἐν δὲ τῇ Μέμφει διατρι-
 15 βων ὁ βασιλεὺς Νεκτανεβῶς καὶ θεωρῶν τὴν τῶν
 πόλεων ὀρμὴν, οὐκ ἐτόλμησεν ὑποστῆναι τοὺς ὑπὲρ
 τῆς ἡγεμονίας κινδύνους. ἀπογνοὺς οὖν τὴν βασι-
 λείαν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων ἀναλαβὼν, ἔφυ-
 γεν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Ἀρταξέρξης δὲ παραλαβὼν 2
 20 πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον, καὶ τῶν ἀξιολογωτάτων πό-
 λεων τὰ τεῖχη περιελών, τὰ μὲν ἱερὰ συλήσας
 122 ἤθροισεν ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ πλῆθος, ἀπήνεγκε
 δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν ἀρχαίων ἱερῶν ἀναγραφάς, ἃς
 ὕστερον Βαγῶας πολλῶν χρημάτων ἀπελύτρωσε τοῖς
 25 ἱερεῦσι τῶν Αἰγυπτίων. τοὺς δὲ συστρατευσαμέ- 3
 νους τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον δω-
 ρεαῖς ἀξιολόγοις τιμήσας ἀπέλυσεν εἰς τὰς πατρί-
 δας· τῆς δ' Αἰγύπτου σατράπην καταστήσας Φε-
 ρενδάτην ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Βαβυ-
 30 λῶνα, πολλὰ μὲν χρήματα καὶ λάφυρα κομίζων,
 δόξαν δὲ μεγάλην ἐκ τῶν κατορθωμάτων περιπε-
 ποιημένος.

2 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιμάχου Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ὑπάτους Μάρκιον Γάιον καὶ Πόπλιον
 Οὐαλέριον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης ὄρων με-
 γάλας ἑαυτῷ παρεσχημένον χρείας ἐν τῷ πρὸς Αἴ-
 γυπτίους πολέμῳ Μέντορα τὸν στρατηγόν, προῆγεν 5
 2 αὐτὸν μάλιστα τῶν φίλων. τιμήσας δ' ἀριστείοις
 τὸν ἄνδρα ἐδωρήσατο αὐτῷ ἀργυρίου μὲν ἑκατὸν
 τάλαντα, τῆς δ' ἄλλης πολυτελοῦς κατασκευῆς τὴν
 κρατίστην· ἀπέδειξε δὲ σατραπίην τῆς κατὰ τὴν
 Ἀσίαν παραλίας καὶ τὸν πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας 10
 πόλεμον ἐπέτρεψεν, αὐτοκράτορα στρατηγόν ἀπο-
 3 δείξας. ὁ δὲ Μέντωρ ἔχων οἰκειότητα πρὸς Ἀρτά-
 βαζον καὶ Μέμνονα τοὺς διαπεπολεμηκότας μὲν
 πρὸς Πέρσας ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις, τότε δὲ πε-
 φευγότας ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ διατρίβοντας παρὰ Φι- 15
 λίπῳ, δεηθεὶς τοῦ βασιλέως ἔπεισεν αὐτὸν ἀπο-
 λῦσαι τοὺς ἄνδρας τῶν ἐγκλημάτων. εὐθύς δὲ καὶ
 μετεπέμψατο πρὸς ἑαυτὸν ἀμφοτέρους μεθ' ὅλης
 4 τῆς συγγενείας· ἦσαν γὰρ Ἀρταβάζῳ γεγονότες ἐκ
 τῆς Μέντορος καὶ Μέμνονος ἀδελφῆς υἱοὶ μὲν ἑν- 20
 δεκα, θυγατέρες δὲ δέκα. ψυχαγωγούμενος δ' ἐπὶ
 τῷ πλήθει τῶν τέκνων ὁ Μέντωρ προῆγε τοὺς
 παῖδας, παραδιδούς αὐτοῖς τὰς ἐπιφανεστάτας ἐν
 5 τοῖς στρατιώταις ἡγεμονίας. ἐστρατεύσατο δ' ἐπὶ
 πρῶτον Ἑρμείαν τὸν Ἀταρνέων τύραννον, ἀφεστη- 25
 κότα τοῦ βασιλέως καὶ πολλῶν ὀχυρωμάτων καὶ
 6 πόλεων κυριεύοντα. ἐπαγγειλάμενος δ' αὐτῷ πεί-
 σειν τὸν βασιλέα [καὶ] τῶν ἐγκλημάτων ἀπολῦσαι,
 συνῆλθεν εἰς λόγους, καὶ παρακρουσάμενος αὐτὸν
 συνέλαβε. κυριεύσας δὲ τοῦ δακτυλλίου, καὶ γρά- 30
 φας εἰς τὰς πόλεις ὅτι διήλλακται τῷ βασιλεῖ διὰ
 Μέντορος, καὶ σφραγισάμενος τὰς ἐπιστολάς τῷ 123

τοῦ Ἑρμείου δακτυλίου, συνεξέπεμψε τοὺς παραλη-
 φομένους τὰ χωρία. οἱ δ' ἐν ταῖς πόλεσι πιστεύ- 7
 σαντες τοῖς γεγραμμένοις, καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαπη-
 τῶς προσδεξάμενοι, παρέδωκαν πάντες τὰ φρούρια
 5 καὶ τὰς πόλεις. Μέντωρ μὲν οὖν δι' ἀπάτης ταχὺ
 παραλαβῶν ἀκινδύνως τὰ τῶν ἀποστατῶν πολί-
 σματα, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τῷ βασιλεῖ,
 δόξας δύνασθαι στρατηγεῖν πραγματικῶς. ὁμοίως 8
 δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας τοὺς ἀλλοτριῶς δια-
 10 κειμένους τοῖς Πέρσαις, τοὺς μὲν βιασάμενος, τοὺς
 δὲ καταστρατηγήσας, ἅπαντας ταχέως κατεπολέμησε.
 καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Φίλιππος μὲν ὁ Μακεδόνων 9
 βασιλεὺς στρατεύσας ἐπὶ τὰς Χαλκιδικὰς πόλεις, Ζεί-
 15 ραν μὲν φρούριον ἐκπολιορκήσας κατέσκαψε, τῶν
 δ' ἄλλων πολισμάτων ἕνια καταπληξάμενος ἠνάγ-
 κασεν ὑποτάττεσθαι· ἐπὶ δὲ τὰς Φερὰς τῆς Θεττα-
 λίας παρελθὼν Πειθόλαον δυναστεύοντα τῆς πό-
 λεως ἐξέβαλεν. ἅμα δὲ τούτοις πρᾶττομένοις ἐν τῷ 10
 20 Πόντῳ Σπάρτακος ὁ τοῦ Πόντου βασιλεὺς ἐτελεύ-
 τησεν ἄρξας ἔτη πέντε, τὴν δ' ἡγεμονίαν διαδεξά-
 μενος ὁ ἀδελφὸς Παρισάδης ἐβασίλευσεν ἔτη τριά-
 κοντα ὀκτώ.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 53
 25 ἦρχε Θεόφιλος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστάθησαν ὑπατοὶ
 Γάιος Σουλπίκιος καὶ Γάιος Κοϊντιος, Ὀλυμπιάς
 δ' ἦχθη ὀγδὴ πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα
 στάδιον Πολυκλῆς Κυρηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Φί- 2
 λιππος μὲν σπεύδων τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ πόλεις
 30 χειρώσασθαι, Μηκύβερναν μὲν καὶ Τορώνην χωρὶς
 κινδύνων διὰ προδοσίας παρέλαβεν, ἐπὶ δὲ τὴν με-
 γίστην τῶν περὶ τοὺς τόπους τούτους πόλεων

Ὀλυμπόν στρατεύσας μετὰ πολλῆς δυνάμεως, τὸ
 μὲν πρῶτον νικήσας τοὺς Ὀλυμπίους δυσὶ μάχαις
 συνέκλεισεν εἰς πολιορκίαν, προσβολὰς δὲ συνεχεῖς
 ποιούμενος πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν ἐν
 ταῖς τειχομαχίαις· τὸ δὲ τελευταῖον φθείρας χρή- 5
 μασι τοὺς προεσθηκότας τῶν Ὀλυμπίων Εὐθυκρά-
 την τε καὶ Λασθένην, διὰ τούτων προδοθεῖσαν τὴν
 3 Ὀλυμπόν εἶλε. διαρπάσας δ' αὐτὴν καὶ τοὺς ἐνοι- 124
 κοῦντας ἔξανδραποδισάμενος ἐλαφυροπώλησε. τοῦτο
 δὲ πράξας χρημάτων τε πολλῶν εἰς τὸν πόλεμον 10
 εὐπόρησε καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐναντιουμένας
 κατεπλήξατο. τοὺς δὲ ἀνδραγαθήσαντας τῶν στρα-
 τιωτῶν κατὰ τὴν μάχην ἀξίαις δωρεαῖς τιμήσας, καὶ
 χρημάτων πλῆθος διαδοὺς τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν
 ἰσχύουσι, πολλοὺς ἔσχε προδότας τῶν πατρίδων. 15
 καὶ αὐτὸς δὲ ἀπεφαίνετο διὰ χρυσοῦ πολὺ μᾶλλον
 ἢ διὰ τῶν ὄπλων ἠϋξηκέναι τὴν ἰδίαν βασιλείαν.
 4 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὴν αὔξησιν ὑφορώμενοι τοῦ
 Φιλίππου τοῖς ἀεὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτοῦ ἐβόη-
 θουν, πρέσβεις ἀποστέλλοντες ἐπὶ τὰς πόλεις καὶ 20
 παρακαλοῦντες τηρεῖν τὴν αὐτονομίαν καὶ τοὺς ἐπὶ
 τὴν προδοσίαν ὀρμῶντας τῶν πολιτῶν θανάτῳ κολά-
 ζειν· ἐπηγγέλλοντο δὲ πᾶσι συμμαχήσειν, καὶ φα-
 νερωῶς ἑαυτοὺς πολεμίους ἀποδείξαντες τῷ βασιλεῖ
 2 διεπολέμουν πρὸς Φίλιππον. μάλιστα δ' αὐτοὺς 25
 παρώξυνε προστῆναι τῆς Ἑλλάδος Δημοσθένης ὁ ῥή-
 τωρ, δεινότατος ὢν τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους
 Ἑλλήνων. οὐ μὲν ἢ πόλις γε ἀναστεῖλαι τῆς ἐπὶ
 τὴν προδοσίαν ὀρμῆς ἠδυνήθη τοὺς πολίτας· τοι-
 αύτη φορὰ τις προδοτῶν ὑπῆρξε τότε κατὰ τὴν 30
 3 Ἑλλάδα. διὸ καὶ φασὶ τὸν Φίλιππον βοιλόμενον
 εἰλεῖν τινα πόλιν ὀχυρότητι διαφέρουσαν, εἰπόντος

αὐτῷ τινος τῶν ἐγγωρίων ἀνάλωτον αὐτὴν ἐκ βίας
 ὑπάρχειν, ἐπερωτῆσαι εἰ οὐδ' ὁ χρυσὸς τὸ τεῖχος
 ὑπερβῆναι δυνατὸς ἐστίν. ἦν γὰρ πείρα ἐίληφώς ὅτι 4
 τὰ τοῖς ὄπλοις ἀδύνατα χειρωθῆναι τῷ χρυσῷ ῥά-
 5 διόν ἐστι καταπολεμῆσαι. ἐγκατασκευάζων οὖν ἐν
 ταῖς πόλεσι προδότας διὰ τῆς δωροδοκίας, καὶ τοὺς
 δεχομένους τὸ χρυσίον ξένους καὶ φίλους ὀνομά-
 ζων, ταῖς πονηραῖς ὀμιλίαις διέφθειρε τὰ ἤθη τῶν
 ἀνθρώπων.

10 Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Ὀλύμπου Ὀλύμπια 55
 ποιήσας τοῖς θεοῖς ἐπινίκια μεγαλοπρεπεῖς ἰθυσίας
 συνετέλεσε· πανήγυριν δὲ μεγάλην συστησάμενος
 καὶ λαμπροὺς ἀγῶνας ποιήσας, πολλοὺς τῶν ἐπι-
 δημούντων ξένων ἐπὶ τὰς ἐστιάσεις παρελάμβανε.
 15 παρὰ δὲ τοὺς πότους πολλαῖς ὀμιλίαις χρώμενος, καὶ 2
 πολλοῖς μὲν ποτήρια διδοὺς κατὰ τὰς προδόσεις, οὐκ
 ὀλίγοις δὲ δωρεὰς ἀπονέμων, πᾶσι δὲ μεγάλας ἀπαγ-
 γελίας εὐχρηστῶς ποιούμενος, πολλοὺς ἔσχεν ἐπι-
 θυμητὰς τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας. καὶ δή ποτ' ἐν τῷ 3
 20 συμποσίῳ κατανοήσας Σάτυρον τὸν ὑποκριτὴν σκυ-
 θρωπὸν, ἤρετο διὰ τί μόνος οὐδὲν ἀξιοὶ μεταλαβεῖν
 τῆς παρ' αὐτοῦ φιλανθρωπίας· τοῦ δ' εἰπόντος ὅτι
 βούλεται παρ' αὐτοῦ τυχεῖν τινος δωρεᾶς, δεδοι-
 κέναι δὲ μήποτε δηλώσας τὴν προκεχειρισμένην ἐν-
 25 125 τευξίν ἀποτύχη, ὁ μὲν βασιλεὺς περιχαρῆς γενό-
 μενος διεβεβαιώσατο πᾶν ὅ,τι ἂν αἰτήσῃ χαρίσασθαι·
 ὁ δ' εἶπεν ὅτι ξένου τινὸς ἑαυτοῦ δύο παρθένου
 τὴν ἡλικίαν ἔχουσαι γάμου τυγχάνουσιν ἐν ταῖς
 αἰχμαλώτοις οὔσαι· ταύτας οὖν βούλεσθαι λαβεῖν,
 30 οὐχ ἵνα λυσιτέλειάν τινα περιποιήσῃται τυχὼν τῆς
 δωρεᾶς, ἀλλ' ἵνα προικίσας ἀμφοτέρας συνοικίσῃ
 καὶ μὴ περιίδῃ μηδὲν παθούσας ἀνάξιον τῆς ἡλικίας.

4 μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ἀσμένως τὴν αἴτησιν προσδεξάμενος παραχρῆμα τὰς παρθένους ἐδώρησατο τῷ Σατύρῳ. πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας παντοδὰς εὐεργεσίας καὶ δωρεὰς διασπείρων ἐκομίζετο τοὺς μισθοὺς πολλαπλασίους τῆς χάριτος· πολλοὶ γὰρ ταῖς τῆς εὐεργεσίας ἐλπίσι προκληθέντες ἐφθασαν ἀλλήλους προσνέμοντες ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ καὶ τὰς πατρίδας ἐγχειρίζοντες.

66 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεμιστοκλέους ἐν Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Γάιος Κορνήλιος¹⁰ καὶ Μάρκος Ποπίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Βοιωτοὶ πολλὴν τῆς Φωκίδος χώραν πορθήσαντες περὶ τὴν ὀνομαζομένην Ῥάμπολιν ἐνίκησαν τοὺς πολεμίους² καὶ κατέβαλον αὐτῶν περὶ ἑβδομήκοντα. μετὰ δὲ ταῦτα Βοιωτοὶ περὶ Κορώνειαν συμπλακέντες τοῖς¹⁵ Φωκεῦσιν ἠττήθησαν καὶ συχνοὺς ἀπέβαλον. ἔπειτα τῶν Φωκέων κατεχόντων ἱκανὰς τινὰς πόλεις ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, στρατεύσαντες οἱ Βοιωτοὶ καὶ τὸν σίτον ἐκ τῆς χώρας τῶν πολεμίων φθείραντες κατὰ τὴν³ ἐπάνοδον ἠττήθησαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις²⁰ Φάλαικος μὲν ὁ τῶν Φωκέων στρατηγὸς διαβληθεὶς ὅτι πολλὰ τῶν ἱερῶν χρημάτων κέκλοφεν, ἐξέπεσεν ἐκ τῆς ἀρχῆς, ἀντὶ δὲ τούτου στρατηγῶν αἰρεθέντων τριῶν, Δεινοκράτους καὶ Καλλίου καὶ Σωφάνους, ἐγένετο ζήτησις τῶν ἱερῶν χρημάτων καὶ λόγον²⁵ τοὺς κειρικώτας οἱ Φωκεῖς ἀπήτουν· ἦν δὲ⁴ τὰ πλεῖστα διωκτικῶς Φίλων. οὗτος δ' οὐ δυνάμενος ἀποδοῦναι τὸν λόγον κατεδικάσθη, καὶ στρεβλωθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοὺς μετέχοντας τῆς κλοπῆς ἐμήνυσεν, αὐτὸς δὲ ταῖς ἐσχάταις αἰκίαις³⁰ περιπεσὼν οἰκείαν τῆς ἀσεβείας ἔσχε τὴν τοῦ βίου⁵ καταστροφὴν. οἱ δὲ νοσφισάμενοι τὰ χρήματα τὰ

σωζόμενα καὶ περιόντα τῶν ἐκ τῆς κλοπῆς ἀπέδω-
καν, αὐτοὶ δὲ ἐθανατώθησαν ὡς ἱερόσυλοι. τῶν
δὲ προγεγενημένων στρατηγῶν ὁ μὲν πρῶτος ἄρξας
Φιλόμηλος ἀπέσχετο τῶν ἀναθημάτων, ὁ δὲ δεύ-
5 τερὸς, προσαγορευόμενος μὲν Ὀνόμαρχος, ἀδελφὸς
δ' ὦν Φιλομήλου, πλείστα τῶν τοῦ θεοῦ χρημάτων
κατεδαπάνησε, τρίτος δὲ Φάλλλος ὁ ἀδελφὸς Ὀνο-
μάρχου στρατηγήσας οὐκ ὀλίγα τῶν ἀναθημάτων
κατέκοψεν εἰς τὰς τῶν ξένων μισθοφορὰς. τὰς γὰρ 6
10 ἀνατεθείσας ὑπὸ Κροίσου τοῦ Λυδῶν βασιλέως
126 χρυσᾶς πλίνθους, οὔσας ἑκατὸν καὶ εἴκοσι διτα-
λάντους, κατέκοψεν εἰς νόμισμα, φιάλας δὲ χρυσᾶς
τριακοσίας καὶ ἐξήκοντα διμναίους καὶ λέοντα χρυ-
σοῦν καὶ γυναῖκα, τριάκοντα ταλάντων χρυσοῦ στα-
15 θμὸν ἀγόντων τῶν πάντων· ὥστε τὸ πᾶν κατακο-
πὲν χρυσίον εἰς ἀργυρίου λόγον ἀναγομένων τῶν
χρημάτων εὐρίσκεισθαι τάλαντα τετρακισχίλια, τῶν
δὲ ἀργυρῶν ἀναθημάτων τῶν τε ὑπὸ Κροίσου καὶ
τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀνατεθέντων τοὺς πάντας
20 στρατηγούς δεδαπανηκέναι τάλαντα πλείω τῶν ἑξα-
κισχιλίων, προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν χρυσῶν ἀνα-
θημάτων ὑπερβάλλειν τὰ μύρια τάλαντα. ἐνιοὶ 7
δὲ τῶν συγγραφέων φασὶν οὐκ ἐλάττω γενέσθαι τὰ
συληθέντα τῶν ἐν τοῖς Περσικοῖς θησαυροῖς ὑπ'
25 Ἀλεξάνδρου κατακτηθέντων. ἐπεχείρησαν δ' οἱ
περὶ τὸν Φάλαικον στρατηγοὶ καὶ τὸν ναὸν ὀρῦν-
τειν, εἰπόντος τινὸς ὡς ἐν αὐτῷ θησαυρὸς εἴη πο-
λὺν ἔχων ἀργυρὸν τε καὶ χρυσόν· καὶ τὰ περὶ τὴν
ἐστίαν καὶ τὸν τρίποδα φιλοτίμως ἀνέδκαπτον. ὁ
30 δὲ μηνύσας τὸν θησαυρὸν μάρτυρα παρείχετο τὸν
ἐπιφανέστατον καὶ ἀρχαιότατον τῶν ποιητῶν Ὀμη-
ρον ἐν οἷς λέγει

οὐδ' ὅσα λάινος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἔργει
Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρῆεσσι.

8 τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐγχειρούντων σκάπτειν τὰ περὶ
τὸν τρίποδα, σεισμοὶ μεγάλοι γενόμενοι τοῖς Φω-
κεῦσι φόβον ἐπέστησαν, φανερωῶς δὲ τῶν θεῶν προ-
σημαινόντων τὴν κατὰ τῶν ἱεροσύλων κόλασιν ἀπέ-
στησαν τῶν ἔργων. ὁ δὲ τῆς παρανομίας ταύτης
ἡγεμὼν Φίλων ὁ προειρημένος ταχὺ τῷ δαιμονίῳ
57 τὰς προσηκούσας δίκας ἐξέτισε. τῆς δὲ τῶν ἱερῶν
χρημάτων φθορᾶς τὴν μὲν ὅλην ἐπιγραφὴν ἔσχον¹⁰
Φωκεῖς, μετέσχον δὲ τῆς αἰρέσεως Ἀθηναῖοι καὶ
Λακεδαιμόνιοι οἱ συμμαχήσαντες τοῖς Φωκεῦσι καὶ
οὐ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐκπεμπομένων στρατιωτῶν
2 τοὺς μισθοὺς λαβόντες. οὕτω δὲ τοῖς Ἀθηναίοις
ὁ χρόνος οὗτος ἤνεγκεν ἑξαμαρτάνειν εἰς τὸ δαιμό-¹⁵
νιον ὥστε μικρὸν ἀνώτερον τῶν Δελφικῶν καιρῶν
Ἴφικράτους διατρέβοντος περὶ Κέρκυραν μετὰ ναυ-
τικῆς δυνάμεως, καὶ Διονυσίου τοῦ Συρακοσίων
δυνάστου πέμπαντος εἰς Ὀλυμπίαν καὶ Δελφοὺς
ἀγάλματα ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος δεδημιουργη-²⁰
μένα, περιτυχῶν ταῖς κομιζούσαις αὐτὰ ναυσὶν ὁ
Ἴφικράτης καὶ κρατήσας αὐτῶν, διεπέμψατο πρὸς
τοὺς δῆμον ἐπερωτῶν τί χρὴ πράττειν, οἱ δ' Ἀθη-
ναῖοι προσέταξαν αὐτῷ μὴ τὰ τῶν θεῶν ἐξετάζειν,²⁵
3 ἀλλ' σκοπεῖν ὅπως τοὺς στρατιώτας διαθρέψει. Ἴφι-¹²⁷
κράτης μὲν οὖν ὑπακούσας τῷ δόγματι τῆς πατρί-
δος ἑλαφροπώλησε τὸν τῶν θεῶν κόσμον· ὁ δὲ
τύραννος ὀργισθεὶς τοῖς Ἀθηναίοις ἔγραψε πρὸς
αὐτοὺς ἐπιστολὴν τοιαύτην. Διονύσιος Ἀθηναίων
τῆ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ εὖ μὲν πράττειν οὐκ ἐπι-³⁰
τήδειόν ἐστι γράφειν, ἐπεὶ τοὺς θεοὺς καὶ κατὰ γῆν
καὶ κατὰ θάλατταν ἱεροσυλεῖτε, καὶ τὰ ἀγάλματα

τὰ εἰς ἀνάθεσιν ὑφ' ἡμῶν τοῖς θεοῖς ἀπεσταλμένα
 παρελόμενοι κατεκόψατε, καὶ περὶ τοὺς μεγίστους τῶν
 θεῶν ἠσεβήκατε, περὶ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν ἐν Δελφοῖς
 καὶ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν περὶ 4
 5 τὸ θεῖον τοιαῦτ' ἔπραξαν, καὶ ταῦτ' εὐχόμενοι τὸν
 Ἀπόλλωνα πατρῶον αὐτῶν εἶναι καὶ πρόγονον.
 Λακεδαιμόνιοι δὲ τῷ περὶ Δελφοὺς μαντεῖῳ χρη-
 σάμενοι, καὶ τὴν θαυμαζομένην παρὰ πᾶσι πολι-
 τεῖαν διὰ τούτου κτησάμενοι, καὶ περὶ τῶν μεγί-
 10 στων ἔτι καὶ νῦν τὸν θεὸν ἐπερωτῶντες, ἐτόλμη-
 σαν τοῖς τὸ ἱερὸν συλήσασι κοινωνῆσαι τῆς παρανο-
 μίας.

Κατὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν οἱ μὲν Φωκεῖς τρεῖς πό- 58
 λεις ἔχοντες ὠχυρωμένας, Ὀρχομενὸν καὶ Κορῶ-
 15 νειαν καὶ Κορσιάς, ἐκ τούτων ἐποιοῦντο τὴν ἐπὶ
 τοὺς Βοιωτοὺς στρατείαν. εὐπορούμενοι δὲ μισθο-
 φόρων τὴν τε χώραν ἐδήουν καὶ κατὰ τὰς ἐπιθέ-
 σεις καὶ συμπλοκάς περιεγίνοντο τῶν ἐγχωρίων.
 διόπερ οἱ Βοιωτοί, θλιβόμενοι μὲν τῷ πολέμῳ καὶ 2
 20 πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπολωλεκότες, χρημάτων
 δὲ ἀπορούμενοι, πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς τὸν Φί-
 λιππον ἀξιοῦντες βοηθῆσαι. ὁ δὲ βασιλεὺς ἠδέως 3
 ὄρων τὴν ταπεινώσιν αὐτῶν, καὶ βουλόμενος τὰ
 Λευκτρικὰ φρονήματα συστῆλαι τῶν Βοιωτῶν, ὀλί-
 25 γους ἀπέστειλε στρατιώτας, αὐτὸ μόνον φυλατ-
 τόμενος τὸ δοκεῖν περιορᾶν τὸ μαντεῖον σεσυλη-
 μένον. τῶν δὲ Φωκέων οἰκοδομούντων φρούριον 4
 περὶ τὰς ὀνομαζομένας Ἄβας, καθ' ἃς ἐστὶν Ἀπόλ-
 λωνος ἅγιον ἱερὸν, ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ Βοιω-
 30 τοί. εὐθύς δ' αὐτῶν οἱ μὲν εἰς τὰς ἔγγιστα πόλεις
 φυγόντες διεσπάρησαν, οἱ δ' εἰς τὸν νεῶν τοῦ
 Ἀπόλλωνος καταφυγόντες εἰς πεντακοσίους ἀπώ-

5 λοντο. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα θεία περὶ τοὺς
 Φωκεῖς συνέβη γενέσθαι περὶ τούτους τοὺς χρό-
 νους, μάλιστα δὲ τὸ μέλλον λέγεσθαι. οἱ γὰρ εἰς
 τὸν νεῶν καταφυγόντες ὑπέλαβον διὰ τῆς τῶν θεῶν
 ἐπικουρίας σωθήσεσθαι, τὸναντίον δὲ θεία τι 5
 προνοία τῆς προσηκούσης τοῖς ἱεροσύλοις τιμωρίας
 6 ἔτυχον· πολλῆς γὰρ οὔσης στιβάδος περὶ τὸν νεῶν,
 καὶ πυρὸς ἐν ταῖς σκηναῖς τῶν πεφευγόντων ἀπο-¹²³
 λελειμμένου, συνέβη τῆς στιβάδος ἐκκαυθεῖσης το-
 σαύτην ἐξαφθῆναι φλόγα παραδόξως ὥστε τὸν ναὸν ¹⁰
 καὶ τοὺς καταπεφευγότας εἰς αὐτὸν Φωκεῖς ζῶντας
 καταφλεχθῆναι. τοῖς γὰρ ἱεροσύλοις ἔδοξε τὸ θεῖον
 μὴ διδόναι τὴν ἐκ τῆς ἱεσείας συγχωρουμένην ἀσφά-
 λειαν.

59 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχίου Ῥωμαῖοι κα-¹⁵
 τέστησαν ὑπάτους Μάρκον Αἰμίλιον καὶ Τίτον Κοῖν-
 τιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ Φωκικὸς πόλεμος, διαμεί-
 νας ἔτη δέκα, κατελύθη τόνδε τὸν τρόπον. Βοιω-
 τῶν καὶ Φωκέων τεταπεινωμένων διὰ τὸ μῆκος τοῦ
 πολέμου, Φωκεῖς μὲν πρέσβεις ἐξαπέστειλαν εἰς Λα-²⁰
 κεδάιμονα περὶ βοηθείας, Σπαρτιᾶται δὲ χιλίους
 ὀπλίτας ἐξέπεμψαν στρατηγὸν ἐπιστήσαντες Ἀρχί-
 2 δαμον τὸν βασιλέα. Βοιωτῶν δὲ παραπλησίως τού-
 τοις διαπρεσβευσαμένων πρὸς Φίλιππον περὶ συμ-
 μαχίας, ὁ Φίλιππος παραλαβὼν τοὺς Θετταλοὺς ²⁵
 ἤκεν εἰς τὴν Λοκρίδα μετὰ πολλῆς δυνάμεως. κα-
 ταλαβὼν δὲ Φάλαικον πάλιν τῆς στρατηγίας ἤξιω-
 μένον καὶ * τὸ τῶν μισθοφόρων πλῆθος ἔχοντα,
 παρεσκευάζετο παρατάξει κρῖναι τὸν πόλεμον· ὁ δὲ
 Φάλαικος ἐν τῇ Νικαίᾳ διατρέβων, καὶ θεωρῶν ³⁰
 αὐτὸν οὐκ ἀξιόμαχον ὄντα, διεπρεσβεύσατο πρὸς
 3 τὸν βασιλέα περὶ διαλύσεων. γενομένης δ' ὁμο-

λογίας ὥστε τὸν Φάλαικον μετὰ τῶν στρατιωτῶν
 ἀπελθεῖν ὅποι βούλοιο, οὗτος μὲν ὑπόσπονδος εἰς
 τὴν Πελοπόννησον ἀπεχώρησε μετὰ τῶν μισθοφό-
 129 ρων, ὄντων ὀκτακισχιλίων, οἱ δὲ Φωκεῖς συντρι-
 5 βέντες ταῖς ἐλπίσι παρέδωκαν ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ.
 ὁ δὲ βασιλεὺς ἄνευ μάχης ἀνελπίστως καταλύσας 4
 τὸν ἱερὸν πόλεμον, συνήδρευσε μετὰ τῶν Βοιω-
 τῶν καὶ Θετταλῶν. ἔκριεν οὖν συγκατάγειν τὸ
 τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον, καὶ τούτῳ τὴν περὶ
 10 τῶν ὄλων διάγνωσιν ἐπιτρέψαι. ἔδοξεν οὖν τοῖς
 συνέδροις μεταδοῦναι τῷ Φιλίππῳ καὶ τοῖς ἀπο- 60
 γόνοις αὐτοῦ τῆς Ἀμφικτυονείας, καὶ δύο ψήφους
 ἔχειν, ἄς πρότερον οἱ καταπολεμηθέντες Φωκεῖς
 εἶχον· τῶν δ' ἐν Φωκεῦσι τριῶν πόλεων περι-
 15 λεῖν τὰ τεῖχη, καὶ μηδεμίαν κοινωλίαν εἶναι τοῖς
 Φωκεῦσι τοῦ ἱεροῦ μηδὲ τοῦ Ἀμφικτυονικοῦ συν-
 εδρίου· μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτοῖς μήτε ἵππους μήτε
 ὄπλα κτήσασθαι, μέχρι ἂν τὰ χρήματα ἐκτίσωσι
 τῷ θεῷ τὰ σεσυλημένα· τοὺς δὲ πεφευγότας τῶν
 20 Φωκέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν μετεσχηκότων τῆς
 ἱεροσυλίας ἐναγεῖς εἶναι καὶ ἀγωγίμους πάντοθεν·
 τὰς δὲ πόλεις ἀπάσας τῶν Φωκέων κατασκάψαι καὶ 2
 μετοικίσει εἰς κώμας, ὧν ἐκάστην μὴ πλεον ἔχειν
 οἰκιῶν πεντήκοντα, μηδὲ διεστάναι ἔλαττον σταδίου
 25 τὰς κώμας ἀπ' ἀλλήλων· ἔχειν δὲ Φωκεῖς τὴν χώ-
 ραν, καὶ φέρειν κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ φόρον τά-
 λαντα ἐξήκοντα, μέχρι ἂν ἐκτίσωσι τὰ ἀπογραφέντα
 χρήματα κατὰ τὴν ἱεροσυλίαν· τιθέναι δὲ καὶ τὸν
 ἀγῶνα τῶν Πυθίων Φίλιππον μετὰ Βοιωτῶν καὶ
 30 Θετταλῶν διὰ τὸ Κορινθίους μετεσχηκέναι τοῖς Φω-
 κεῦσι τῆς εἰς τὸ θεῖον παρανομίας· τοὺς δὲ Ἀμφι- 3
 κτύονας καὶ τὸν Φίλιππον τὰ ὄπλα τῶν Φωκέων

- καὶ τῶν μισθοφόρων καταπετροκοπήσαι καὶ τὰ λεί-¹⁰
ψανα αὐτῶν κατακαῦσαι καὶ τοὺς ἵππους ἀποδό-
σθαι. ἀκολουθῶς δὲ τούτοις διέταξαν οἱ Ἀμφικτύ-
ονες τὰ περὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μαντείου καὶ τᾶλλα
πάντα τὰ πρὸς εὐσέβειαν καὶ κοινὴν εἰρήνην καὶ
4 ὁμόνοιαν τοῖς Ἑλλησιν ἀνήκοντα. μετὰ δὲ ταῦτα
Φίλιππος μὲν τὰ δεδογμένα τοῖς Ἀμφικτύοσι συγκα-
ταστήσας καὶ πάντας φιλοφρονηθεὶς ἐπανῆλθεν εἰς
τὴν Μακεδονίαν, οὐ μόνον δόξαν εὐσεβίας καὶ ἀρε-
τῆς στρατηγικῆς περιπεποιημένος, ἀλλὰ καὶ πρὸς ¹⁰
τὴν μέλλουσαν αὐτῷ αὔξησιν γενέσθαι μεγάλα προ-
5 κατασκευασάμενος. ἐπεθύμει γὰρ τῆς Ἑλλάδος ἀπο-
δειχθῆναι στρατηγὸς αὐτοκράτωρ καὶ τὸν πρὸς Πέρ-
σας ἐξενεγκεῖν πόλεμον· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι.
ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰ-¹⁵
κείοις χρόνοις ἀναγράψομεν, νῦν δ' ἐπὶ τὸ συνεχές
τῆς ἱστορίας τρεψόμεθα.
- 61 Δίκαιον δ' εἶναι νομίζομεν πρῶτον ἀναγράψαι
τὴν ἐκ θεῶν γενομένην τοῖς εἰς τὸ μαντεῖον παρα-
νενομηκόσι κόλασιν. ὅλως γὰρ οὐ μόνον τοῖς αὐ-²⁰
θένταις τῆς ἱεροσυλίας, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς προσ-
αψαμένοις μόνον τῆς παρανομίας ἀπαραίτητος ἐκ
2 τοῦ δαιμονίου ἐπηκολούθησε τιμωρία. ὁ μὲν γὰρ
ἀρχιτέκτων τῆς καταλήψεως τοῦ ἱεροῦ Φιλόμηλος
κατὰ τινα περίστασιν πολεμικὴν ἑαυτὸν κατεκρή-²⁵
μισεν, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ὀνόμαρχος διαδεξά-
μενος τὴν τῶν ἀπονοηθέντων στρατηγίαν μετὰ τῶν
συμπαρταξαμένων ἐν Θετταλίᾳ Φωκέων καὶ μι-
3 σθοφόρων κατακοπεῖς ἐσταυρώθη. ὁ δὲ τρίτος καὶ
πλεῖστα τῶν ἀναθημάτων κατακόψας Φάυλλος πο-³⁰
λυχρονίῳ νόσῳ νοσήσας οὐδ' ἀπολυθῆναι συντόμως
τῆς τιμωρίας ἠδυνήθη. ὁ δ' ἐπὶ πᾶσι Φάλαικος

τὰ λείψανα τῆς ἱεροσυλίας ἀναλαβὼν ἐν πλάναις καὶ
 μεγάλοις φόβοις καὶ κινδύνοις ἐφ' ἱκανὸν χρόνον
 ἐβίωσεν, οὐχ ἵνα μακαριώτερος γένηται τῶν συνα-
 σεβησάντων, ἀλλ' ἵνα πλείω χρόνον στρεβλωθεῖς
 5 καὶ πολλοῖς διὰ τὴν ἀτυχίαν γενόμενος γνώριμος
 περιβόητον ἔχη τὴν συμφορὰν. οὗτος γὰρ μετὰ τὴν 4
 ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας φυγὴν μετὰ τῶν μισθοφόρων
 τὸ μὲν πρῶτον διέτριβε περὶ τὴν Πελοπόννησον,
 συνέχων τοὺς στρατιώτας ἐκ τῶν ἱεροσυληθέντων
 10 λειψάνων, μετὰ δὲ ταῦτα ἐν Κορίνθῳ μισθωσάμε-
 νος πλοῖα φορτηγὰ μεγάλα, καὶ τέτταρας ἔχων ἡμιο-
 λίας, παρεσκευάζετο πρὸς τὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ
 Σικελίαν πλοῦν, νομίζων ἐν τούτοις τοῖς τόποις ἢ
 καταλήψεσθαι τινα πόλιν ἢ τεύξεσθαι μισθοφορᾶς.
 15 ἐτύγχανε γὰρ Λευκανοῖς πρὸς Ταραντίνους συνε-
 στηκῶς πόλεμος. πρὸς δὲ τοὺς συμπλέοντας ἔφη
 μετάπεμptos πλεῖν ὑπὸ τῶν ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικε-
 λίας. ἐκπλεύσαντος δ' αὐτοῦ καὶ πελαγίου γενο- 62
 μένου στρατιωταί τινες τῶν ἐν τῷ μεγίστῳ πλοίῳ
 20 κομιζομένων, ὥπερ αὐτὸς ὁ Φάλαικος ἐνέπλει, λό-
 131 γον ἀλλήλοις ἐδίδουσαν, ὑπονοοῦντες μηδένα μετα-
 πέμψασθαι σφᾶς· οὔτε γὰρ ἠγεμόνας ἐώρων ἀπὸ
 τῶν ἐπικαλουμένων συμπλέοντας, οὔτε ὁ πλοῦς ἦν
 ὀλίγος, ἀλλὰ πολὺς ὑπέκειτο καὶ χαλεπός. διόπερ 2
 25 ἀπιστοῦντες ἅμα τοῖς λεγομένοις καὶ φοβούμενοι τὴν
 διαπόντιον στρατείαν συνίσταντο, καὶ μάλισθ' οἱ
 τὰς ἠγεμονίας ἔχοντες τῶν μισθοφόρων. τέλος δὲ
 σπασάμενοι τὰ ξίφη, καὶ καταπληξάμενοι τὸν τε
 Φάλαικον καὶ τὸν κυβερνήτην, ἠνάγκασαν εἰς τοῦ-
 30 πίσω πάλιν ἀποπλεῖν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἐν τοῖς
 ἄλλοις πλοίοις κομιζομένων ποιησάντων, κατέπλευ-
 σαν εἰς τὴν Πελοπόννησον. ἀθροισθέντες δ' εἰς 3

Μαλέαν ἄκραν τῆς Λακωνικῆς, ἐκεῖ κατέλαβον ἐκ
 Κρήτης καταπεπλευκότας [τούς] Κνωσσίους πρέσβεις
 ἐπὶ συναγωγῇ μισθοφόρων· ὧν διαλεχθέντων τῷ
 τε Φαλαίκῳ καὶ τοῖς ἡγεμόσι, καὶ δόντων ἀξιολό-
 γους μισθοὺς, μετὰ τούτων ἅπαντες ἐξέπλευσαν·
 4 κατάραντες δὲ τῆς Κρήτης εἰς Κνωσσόν, εὐθύς ἐξ
 ἐφόδου πόλιν κατελάβοντο τὴν καλουμένην Λύκτον.
 4 τοῖς δὲ Λυκτίοις ἐκ τῆς πατρίδος ἐκπεπτωκόσι πα-
 ράδοξος καὶ σύντομος ἐφάνη βοήθεια. περὶ γὰρ
 τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ταραντίνων διαπολεμούντων¹¹
 πρὸς Λευκανοὺς, καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, ὄντας
 προγόνους ἑαυτῶν, πεμψάντων πρέσβεις περὶ βοη-
 θείας, οἱ μὲν Σπαρτιαῖται διὰ τὴν συγγένειαν προ-
 θυμῶς ἔχοντες συμμαχῆσαι ταχέως δύναμιν ἤθροι-
 ζον πεζὴν τε καὶ ναυτικὴν, καὶ ταύτης στρατηγόν¹⁵
 ἀπέδειξαν Ἀρχίδαμον τὸν βασιλέα· μελλόντων δ'
 ἀπαίρειν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἤξιώσαν οἱ Λύκτιοι πρῶ-
 τον αὐτοῖς βοηθῆσαι· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πεισθέν-
 τες καὶ πλεύσαντες εἰς τὴν Κρήτην τοὺς μισθο-
 φόρους ἐνίκησαν, τοῖς δὲ Λυκτίοις ἀνέσωσαν τὴν²⁰
 63 πατρίδα. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀρχίδαμος πλεύσας
 εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ συμμαχῆσας τοῖς Ταραντίνοις,
 ἐν τινι μάχῃ διαγωνισάμενος λαμπρῶς ἐτελεύτησαν,
 ἀνὴρ κατὰ μὲν τὴν στρατηγίαν καὶ τὸν ἄλλον βίον
 ἐπαινούμενος, κατὰ δὲ τὴν πρὸς Φωκεῖς συμμαχίαν²⁵
 μόνην βλασφημούμενος, ὥς μάλιστ' αἴτιος γεγονώς
 2 τῆς τῶν Δελφῶν καταλήψεως. Ἀρχίδαμος μὲν οὖν
 ἐβασίλευσε τῶν Λακεδαιμονίων ἔτη τρία πρὸς τοῖς
 εἴκοσι, τὴν δ' ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἄγις ὁ υἱὸς ἐβα-
 σίλευσεν ἔτη πεντεκαίδεκα. ἔπειτα οἱ μὲν Ἀρχι-³⁰
 δάμου μισθοφόροι μετεσχηκότες τῆς τοῦ μαντείου
 συλήσεως ὑπὸ τῶν Λευκανῶν κατηκοντίσθησαν, ὁ

δὲ Φάλαικος ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Λύκτου Κυδωνίαν
 πολιορκεῖν ἐπεχείρησε. κατασκευάσαντος δὲ αὐτοῦ 3
 μηχανὰς πολιορκητικὰς καὶ προσάγοντος τῇ πόλει,
 κεραινῶν πεσόντων αὐταὶ μὲν ὑπὸ τοῦ θείου πυ-
 5 ρὸς κατεφλέχθησαν, τῶν δὲ μισθοφόρων πολλοὶ
 παραβοηθοῦντες ταῖς μηχαναῖς ὑπὸ τοῦ πυρὸς διε-
 φθάρησαν· ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ στρατηγὸς Φάλαικος.
 132 ἔνιοι δὲ φασιν αὐτὸν προσκόψαντά τινα τῶν μισθο- 4
 φόρων ὑπὸ τούτου σφαγῆναι. οἱ δὲ περιλειφθέν-
 10 τες τῶν μισθοφόρων ἀναληφθέντες ὑπὸ Ἑλλείων
 φυγάδων εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐκομίσθησαν, καὶ
 μετὰ τούτων ἐπολέμουσαν πρὸς Ἑλλείους. Ἀρκάδων 5
 δὲ συναγωνισαμένων τοῖς Ἑλλείοις καὶ μάχῃ νικη-
 σάντων τοὺς φυγάδας, πολλοὶ μὲν τῶν μισθοφό-
 15 ρων ἀνηρέθησαν, οἱ δὲ περιλειφθέντες εἰς τετρα-
 κισχιλίους ἐξωγρήθησαν. διελομένων δὲ τῶν τε Ἀρ-
 κάδων καὶ Ἑλλείων τοὺς αἰχμαλώτους, οἱ μὲν Ἀρκάδες
 τοὺς ἑαυτοῖς μερισθέντας ἅπαντας ἐλαφυροπώλησαν,
 οἱ δ' Ἑλλεῖοι διὰ τὴν εἰς τὸ μαντεῖον παρανομίαν
 20 ἀπέσφαξαν.

Οἱ μὲν οὖν τῆς ἱεροσυλίας μετασχόντες τοῦτον 64
 τὸν τρόπον ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τιμωρίας ἤξιώθησαν.
 αἱ δ' ἐπισημότεραι πόλεις κοινωνήσασαι τῆς παρα-
 νομίας ὕστερον ὑπ' Ἀντιπάτρου καταπολεμηθεῖσαι
 25 τὴν ἡγεμονίαν ἅμα καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀπέβαλον.
 αἱ δὲ τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἡγεμόνων γυναῖκες περι- 2
 θέμεναι τοὺς χρυσοῦς ἐκ Δελφῶν ὄρμους οἰκείας
 τῆς ἀσεβείας τιμωρίας ἔτυχον· ἡ μὲν γὰρ τὸν τῆς
 Ἑλένης γεγεννημένον φορήσασα εἰς ἑταιρικὴν αἰσχύ-
 30 νην ἐνέπεσε καὶ τὸ κάλλος προέβαλε τοῖς ἐνυβρίζειν
 προαιρουμένοις, ἡ δὲ τὸν τῆς Ἐριφύλης περιθεμένη
 τῆς οἰκίας ὑπὸ τοῦ πρεσβυτάτου τῶν υἱῶν ὑπὸ

μανίας ἐμπυρισθείσης μετὰ ταύτης ζῶσα κατεφλέχθη. οἱ μὲν οὖν τοῦ δαιμονίου καταφρονεῖν τολμήσαντες τὸν εἰρημένον τρόπον ὑπὸ τῶν θεῶν
 3 τιμωρίας ἤξιώθησαν, ὁ δὲ τῷ μαντεῖω βοηθήσας Φίλιππος ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων αἰεὶ μᾶλλον αὐξόμενος τὸ τελευταῖον διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον εὐσέβειαν ἡγεμῶν ἀπεδείχθη τῆς Ἑλλάδος πάσης, καὶ μεγίστην βασιλείαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην περιποιήσατο. ἡμεῖς δὲ ἀρκούντως διεληλυθότες τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐπάνιμεν ἐπὶ τὰς ἑτερογενεῖς πράξεις.

65 Κατὰ γὰρ τὴν Σικελίαν Συρακόσιοι στασιάζοντες πρὸς ἀλλήλους, καὶ τυραννίσι πολλαῖς καὶ ποικίλαις δουλεύειν ἀναγκαζόμενοι, πρέσβεις ἐξέπεψαν εἰς Κόρινθον, ἀξιοῦντες αὐτοῖς ἀποστειλεῖν στρατηγὸν τὸν ἐπιμελησόμενον τῆς πόλεως καὶ καταλύσοντα τὴν τῶν τυραννεῖν ἐπιβαλομένων πλεονεξίαν. οἱ δὲ κρίνοντες δίκαιον εἶναι τοῖς ἀπογόνους βοηθεῖν, ἐψηφίσαντο πέμπειν στρατηγὸν Τιμολέοντα Τιμαινέτου, πρωτεύοντα τῶν πολιτῶν ἀνδρεία τε καὶ συνέσει στρατηγικῇ καὶ καθόλου πάσαις ταῖς ἀρεταῖς κεκοσμημένον. ἴδιον δέ τι συνέβη περὶ τὸν ἄνδρα συμπεσεῖν, ὃ συνελάβετο αὐτῷ
 3 πρὸς τὴν τῆς στρατηγίας αἴρεσιν. Τιμοφάνης γὰρ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ προέχων τῶν Κορινθίων πλούτῳ τε καὶ τόλμῃ, πάλαι μὲν ἦν φανερὸς τυραννίδος ὀρεγόμενος, τότε δὲ τοὺς ἀπόρους ἀναλαμβάνων καὶ πανοπλίας κατασκευαζόμενος καὶ τοὺς πονηροτάτους ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ, κατὰ τὴν ἀγορὰν περιήει, οὗ
 4 προσποιούμενος ὅτι τύραννός ἐστι, τὰ δὲ τῆς τυραννίδος ἔργα διαπραττόμενος. ὁ δὲ Τιμολέων ἀλλοτριώτατος ὢν μοναρχίας, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχειρεῖ

πείθειν τὸν ἀδελφὸν ἀποστῆναι τῆς ἐπιβολῆς, ὡς
 δ' οὐχ ὑπήκουεν, ἀλλ' αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἐπετείνετο
 τῇ τόλμῃ, ἀδυνατῶν αὐτὸν λόγῳ διορθώσασθαι,
 περιπατοῦντα κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀπέσφαξε. Θορύβου 5
 5 δὲ γενομένου, καὶ τῶν πολιτῶν συνδραμόντων διὰ
 τε τὸ παράδοξον καὶ τὴν δεινότητα τῆς πράξεως,
 στίας ἐγένετο. οἱ μὲν γὰρ ἔφασαν δεῖν ὡς ἐμφύ-
 λιον φόνον πεπραχότα τὸν Τιμολέοντα τυγχάνειν
 τῆς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίας, οἱ δὲ τοῦναντίον ἀπε-
 10 φαίνοντο ἐπαινεῖν τὸν ἄνδρα ὡς τυραννοκτόνου.
 τῆς δὲ γερουσίας συνεδρευούσης ἐν τῷ βουλευτη- 6
 ῳρίῳ, καὶ τῆς περὶ τὴν προᾶξιν ἀμφισβητήσεως ἐπὶ
 τὸ συνέδριον ἀναπεμφθείσης, οἱ μὲν ἐχθροὶ τοῦ
 Τιμολέοντος κατηγοροῦν, οἱ δὲ χαριέστεροι συνη-
 15 γοροῦντες συνεβούλευον σώζειν τὸν ἄνδρα. ἀκρί- 7
 του δ' ἔτι τῆς ζητήσεως οὔσης κατέπλευσαν ἐκ τῶν
 Συρακουσῶν οἱ πρέσβεις, καὶ τῇ γερουσίᾳ τὰς ἐν-
 τολὰς δηλώσαντες ἠξίουσαν τὴν ταχίστην ἀποστεῖλαι
 τὸν στρατηγόν. ἔδοξεν οὖν τῷ συνεδρίῳ πέμπειν 8
 20 τὸν Τιμολέοντα, καὶ πρὸς τὸ κατορθῶσαι τὴν προᾶ-
 ξιν ξέναις τινὰς καὶ παραδόξους αἰρέσεις αὐτῷ προέ-
 θηκαν· διεβεβαιώσαντο γάρ, εἴαν καλῶς ἄρξῃ τῶν
 Συρακουσίων, κρινεῖν αὐτὸν τυραννοκτόνον, εἴαν δὲ
 πλεονεκτικώτερον, ἀδελφοῦ φονέα. ὁ δὲ Τιμολέων 9
 25 οὐχ οὕτω διὰ τὸν ἐπικρεμασθέντα φόβον ὑπὸ τῆς
 γερουσίας ὡς διὰ τὴν ἀρετὴν καλῶς καὶ συμφερόν-
 τως προέστη τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πραγμάτων·
 Καρχηδονίους μὲν γὰρ κατεπολέμησε, τὰς δὲ κατε-
 σκαμμένας ὑπὸ τῶν βαρβάρων Ἑλληνίδας πόλεις
 30 ἀποκατέστησε, πᾶσαν δὲ Σικελίαν ἠλευθέρωσε, κα-
 θόλου δὲ τὰς Συρακούσας καὶ τὰς Ἑλληνίδας πό-
 λεις παραλαβὼν ἐρήμους ἐποίησε πολυανθρωπία

διενεγκεῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν, νῦν δ' ἐπὶ τὸ συνεχές τῆς ἱστορίας μεταβιβάσομεν τὸν λόγον.

- 66 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐβούλου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Σερούιον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Τιμολέων ὁ Κορίνθιος προκεχειρισμένος ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐπὶ τὴν ἐν Συρακούσαις στρατηγίαν, παρεσκευάζετο πρὸς τὸν εἰς 2 τὴν Σικελίαν ἔκπλουν. ἑπτακοσίους μὲν οὖν ξένους ἐμισθώσατο, στρατιωτῶν δὲ τέτταρας τριῆρεις πληρώσας καὶ ταχυναυτούσας τρεῖς ἐξέπλευσεν ἐκ Κορίνθου. ἐν παράπλῳ δὲ παρὰ Λευκαδίων καὶ Κερκυραίων τρεῖς ναῦς προσλαβόμενος, ἐπεραιουτο 3 δέκα ναυσὶ τὸν Ἴόνιον καλούμενον πόρον. Ἰδιον δέ τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι τῷ Τιμολέοντι κατὰ τὸν πλοῦν, τοῦ δαιμονίου συνεπιλαβομένου τῆς ἐπιβολῆς καὶ προσημαίνοντος τὴν ἐσομένην περὶ αὐτὸν εὐδοξίαν καὶ λαμπρότητα τῶν πράξεων· δι' ὅλης γὰρ τῆς νυκτὸς προηγείτο λαμπὰς καομένη κατὰ τὸν οὐρανὸν μέχρι οὗ συνέβη 4 τὸν στόλον εἰς τὴν Ἰταλίαν καταπλεῦσαι. ὁ δὲ Τιμολέων προακηκῶς ἦν ἐν Κορίνθῳ τῶν τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης ἱερειῶν ὅτι κατὰ τὸν ὕπνον αὐταῖς αἰ θεαὶ προήγγειλαν συμπλεύσεσθαι τοῖς περὶ 5 τὸν Τιμολέοντα κατὰ τὸν πλοῦν τὸν εἰς τὴν ἱερὰν αὐτῶν νῆσον. διόπερ ὁ Τιμολέων καὶ οἱ συμπλέοντες περιχαρεῖς ἦσαν, ὡς τῶν θεῶν συνεργουσῶν αὐτοῖς. τὴν δ' ἀρίστην τῶν νεῶν καθιερώσας ταῖς θεαῖς ὁ Τιμολέων ὠνόμασεν αὐτὴν Δήμητρος καὶ Κόρης ἱερὰν. καταπλεύσαντος δὲ τοῦ στόλου χωρὶς κινδύνων εἰς τὸ Μεταπόντιον τῆς Ἰταλίας ἐπικατέ-

πλευσε Καρχηδονία τριήρης ἔχουσα πρεσβευτὰς Καρχηδονίους. οὗτοι δ' ἐντυχόντες τῷ Τιμολέοντι διεμαρτύραντο μὴ κατάρχειν πολέμου μηδ' ἐπιβαίνειν τῆς Σικελίας. ὁ δὲ Τιμολέων, ἐπικαλουμένων αὐτὸν τῶν Ῥηγίων καὶ συμμαχήσειν ἐπαγγελλομένων, ἐξέπλευσεν εὐθέως ἐκ τοῦ Μεταποντίου, σπεύδων φθάσαι τὴν περὶ αὐτὸν φήμην· σφόδρα γὰρ εὐλαβεῖτο μήποτε Καρχηδόνιοι θαλαττοκρατοῦντες κωλύσωσιν αὐτὸν εἰς Σικελίαν διαπλευσά. οὗτος μὲν οὖν κατὰ σπουδὴν ἐτέλει τὸν εἰς Ῥήγιον πλοῦν.

Καρχηδόνιοι δὲ βραχὺ πρὸ τούτων τῶν καιρῶν πυθόμενοι τὸ μέγεθος τοῦ κατὰ Σικελίαν ἔσομένου πολέμου, ταῖς μὲν κατὰ Σικελίαν συμμαχίαι πόλεσι φιλανθρωπῶς προσεφέροντο, καὶ πρὸς τοὺς κατὰ τὴν νῆσον τυράννους τὴν διαφορὰν καταλύσαντες φιλίαν συνέθεντο, μάλιστα δὲ πρὸς Ἰκέταν τὸν τῶν Συρακοσίων δυναστεύοντα διὰ τὸ τοῦτον πλείστον ἰσχύειν, αὐτοὶ δὲ πολλὴν δύναμιν ναυτικὴν τε καὶ πεξὴν παρασκευασάμενοι διεβίβασαν εἰς Σικελίαν, Ἀννωνα στρατηγὸν ἐπιστήσαντες. εἶχον δὲ μακρὰς ναῦς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, στρατιώτας δὲ πεζοὺς μὲν πεντακισμυρίους, ἄρματα δὲ τριακόσια, συνωρίδας δὲ ὑπὲρ τὰς δισχιλλίας, χωρὶς δὲ τούτων ὄπλα καὶ βέλη παντοδαπὰ καὶ μηχανὰς πολιορκητικὰς παμπληθεῖς καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων πλῆθος ἀνυπέροβλητον. ἐπὶ πρώτην δὲ τὴν τῶν Ἐντελλίνων πόλιν ἔλθόντες τὴν τε χώραν ἐδήωσαν καὶ τοὺς ἐγχωρίους εἰς πολιορκίαν συνέκλεισαν. οἱ δὲ τὴν πόλιν κατοικοῦντες Καμπανοὶ καταπλαγέντες τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως ἐξέπεμψαν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἀλλοτρίως διακειμένας πρὸς Καρχηδονίους περὶ βοήθειας. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς

ὑπήκουσεν, οἱ δὲ τὴν Γαλαρίαν πόλιν οἰκοῦντες ἐξέπεμψαν αὐτοῖς στρατιώτας ὀπλίτας χιλίους. τοῦτοις δ' ὑπαντήσαντες οἱ Φοίνικες, καὶ περιχυθέν-
 4 τες τῷ πλήθει, πάντας κατέκοψαν. οἱ δὲ τὴν Αἰ-
 τνην κατοικοῦντες Καμπανοὶ τὸ μὲν πρῶτον παρε-
 5 σκευάζοντο συμμαχίαν ἐκπέμπειν εἰς τὴν Ἐντελλαν
 διὰ τὴν συγγένειαν, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τῶν Γα-
 λαρίων συμφορὰν ἀκούσαντες ἔκριναν ἡσυχίαν
 ἄγειν.

68 Τοῦ δὲ Διονυσίου κυριεύοντος τῶν Συρακου-
 10 σῶν Ἰκέτας ἔχων περὶ αὐτὸν ἀξιόλογον δύναμιν
 ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς Συρακούσας, καὶ τὸ μὲν πρῶ-
 135 τον χάρακα βαλόμενος περὶ τὸ Ὀλύμπιον διεπολέ-
 2 μει τῷ κρατοῦντι τῆς πόλεως [Διονυσίῳ τῷ] τυ-
 2 ράννῳ, χρονιζούσης δὲ τῆς πολιορκίας καὶ τῶν ἐπι-
 15 τηδείων ἐκλιπόντων, ὁ μὲν Ἰκέτας ἀνέξευξεν εἰς
 Λεοντίους· ἐκ ταύτης γὰρ ᾤρητο τῆς πόλεως· ὁ
 δὲ Διονύσιος ἐπακολουθήσας αὐτοῖς, καὶ καταλαβὼν
 3 τὴν οὐραγίαν, συνεστήσατο μάχην. ὁ δ' Ἰκέτας ἐπι-
 στρέψας ἐπὶ τὸν Διονύσιον συνῆψε μάχην, καὶ πλεί-
 20 ους τῶν τρισχιλίων μισθοφόρων ἀνελὼν τοὺς λοι-
 πούς φυγεῖν ἠνάγκασεν. ὄξει δὲ τῷ διωγμῷ χρη-
 σάμενος, καὶ συνεισπεσὼν τοῖς φεύγουσιν εἰς τὴν πό-
 λιν, ἐκράτησε τῶν Συρακουσῶν πλὴν τῆς Νήσου. καὶ
 τὰ μὲν περὶ τὸν Ἰκέταν καὶ Διονύσιον ἐν τούτοις ἦν.
 25
 4 Τιμολέων δὲ μετὰ τὴν κατάληψιν τῶν Συ-
 ρακουσῶν τρισὶν ἡμέραις ὕστερον κατέπλευσεν εἰς
 τὸ Ῥήγιον, καὶ καθωρμίσθη πλησίον τῆς πό-
 5 λεως. ἐπικαταπλευσάντων δὲ καὶ τῶν Καρχηδο-
 νίων εἴκοσι τριήρεσι, καὶ τῶν Ῥηγίνων συνεργούν-
 30 των τῷ Τιμολέοντι καὶ κοινὴν ἐκκλησίαν ἐν τῇ
 πόλει συναγαγόντων καὶ περὶ συλλύσεως δημηγο-

ρούντων, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι διαλαβόντες τὸν Τι-
 μολέοντα πεισθήσεσθαι τὸν εἰς Κόρινθον ἀπόπλου
 ποιήσασθαι, ῥαθύμως εἶχον τὰ κατὰ τὰς φυλακάς,
 ὁ δὲ Τιμόλεων οὐδεμίαν ἔμφασιν διδούς τοῦ δρα-
 5 σμοῦ αὐτὸς μὲν πλησίον τοῦ βήματος ἔμεινε, λάθρα
 δὲ παρήγγειλε τὰς ἑννέα ναῦς ἀποπλεῦσαι τὴν τα-
 χίστην. περισπωμένων δὲ τῶν Καρχηδονίων ταῖς 6
 ψυχαῖς περὶ τοὺς ἐγκαθέτως δημηγοροῦντας μακρῶς
 τῶν Ῥηγίνων, ἔλαθεν ὁ Τιμόλεων διαδράς ἐπὶ τὴν
 10 ὑπολελειμμένην ναῦν, καὶ ταχέως ἐξέπλευσεν. οἱ δὲ
 Καρχηδόνιοι καταστρατηγηθέντες ἐπεβάλλοντο διώ-
 κειν τοὺς περὶ τὸν Τιμόλέοντα. ἐκείνων δὲ προει- 7
 ληφόντων ἱκανὸν διάστημα, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπιλα-
 βούσης, ἔφθασαν οἱ περὶ τὸν Τιμόλέοντα ἀποπλεύ-
 15 σαντες εἰς τὸ Ταυρομένιον. ὁ δὲ τῆς πόλεως ταύτης 8
 ἡγούμενος, διὰ παντὸς πεφρονηκῶς τὰ τῶν Συρα-
 κοσίων, Ἀνδρόμαχος, φιλοφρόνως ὑπεδέξατο τοὺς
 διωκομένους, καὶ πολλὰ συνεβάλετο πρὸς τὴν σω-
 τηρίαν αὐτῶν. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἰκέτας ἀνα- 9
 20 λαβὼν τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἀρίστους πεντακισχι-
 λίους ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς Ἀδρανίτας ἀντιπράτ-
 τοντας αὐτῷ, καὶ πλησίον τῆς πόλεως κατεστρατο-
 πέδευσεν· ὁ δὲ Τιμόλεων προσλαβόμενος παρὰ τῶν
 Ταυρομενιτῶν στρατιώτας ἀνέξεν ἐκ τοῦ Ταυ-
 25 ρομενίου, τοὺς ἅπαντας ἔχων οὐ πλείους τῶν χι-
 λίων. ἀρχομένης δὲ τῆς νυκτὸς ἀφορμήσας, καὶ 10
 διανύσας ἐπὶ τὸ Ἄδρανον δευτεραῖος, ἀνεπίστως
 ἐπέθετο τοῖς περὶ τὸν Ἰκέταν δειπνοποιουμένοις·
 παρειαπεσῶν δ' εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ φονεύσας
 30 πλείους τῶν τριακοσίων, ζωγρήσας δὲ περὶ ἑξακο-
 σίους, τῆς παρεμβολῆς ἐκράτησε. τούτῳ δὲ τῷ 11
 στρατηγήματι ἕτερον ἐπεισάγων παραχοῆμα ἐπὶ τὰς

Συρακούσας ἀφώρμησε, καὶ δρομαῖος τὴν ὁδὸν
 διανύσας ἀπροσδοκῆτως προσέπεσε ταῖς Συρακού-
 σαις, καταταχῆσας τοὺς ἀπὸ τῆς τροπῆς φεύγον-¹³⁸
 τας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν
 ἐνιαυτόν.

69. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυκίσκου Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Μάρ-
 κον Ποπίλιον, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη ἑκατοστὴ καὶ
 ἐνάτη, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀριστόλοχος Ἀθη-
 ναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Ῥωμαίοις μὲν πρὸς Καρχη-¹⁰
² δονίους πρῶτον συνθῆκαι ἐγένοντο. κατὰ δὲ τὴν
 Καρίαν Ἰδριεύς ὁ δυνάστης τῶν Καρῶν ἐτελεύτη-
 σεν ἄρξας ἔτη ἑπτὰ, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξαμένη Ἄδα
³ ἢ ἀδελφὴ καὶ γυνὴ ἐδυνάστευσεν ἔτη τέτταρα. κατὰ
 δὲ τὴν Σικελίαν Τιμολέων μὲν Ἀδρανίτας καὶ Τυν-¹⁵
 δαρίτας εἰς συμμαχίαν προσλαβόμενος στρατιώτας
 οὐκ ὀλίγους παρ' αὐτῶν παρέλαβεν, ἐν δὲ ταῖς
 Συρακούσαις πολλὴ ταραχὴ κατεῖχε τὴν πόλιν, Διο-
 νυσίου μὲν τὴν Νῆσον ἔχοντας, Ἰκέτα δὲ τῆς Ἀχρα-
 δινῆς καὶ Νέας πόλεως κυριεύοντος, Τιμολέοντος²⁰
 δὲ τὰ λοιπὰ τῆς πόλεως παρειληφότος, καὶ Καρχη-
 δονίων τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα κατα-
 πεπλευκότων εἰς τὸν μέγαν λιμένα, πεξοῖς δὲ στρα-
 τιώταις πεντακισμυριοῖς κατεστρατοπεδευκότων. διό-
 περ τῶν περὶ τὸν Τιμολέοντα καταπεπληγμένων τὸ²⁵
 πλῆθος τῶν πολεμίων, ἄλογός τις καὶ παράδοξος
⁴ ἐγένετο μεταβολή· πρῶτον μὲν γὰρ Μάμερκος ὁ
 τῶν Καταναίων τύραννος δύναμιν ἀξιόλογον ἔχων
 προσέθετο τῷ Τιμολέοντι, ἔπειτα πολλὰ τῶν φρου-
 ρίων ὀρεγόμενα τῆς ἐλευθερίας ἀπέκλινε πρὸς αὐ-³⁰
 τόν, τὸ δὲ τελευταῖον Κορίνθιοι δέκα ναῦς πλη-
 ρώσαντες χρήματά τε πορίσαντες ἕξαπέστειλαν εἰς

τὰς Συρακούσας. ὧν πραχθέντων Τιμολέων μὲν
 ἐθάρορσεν, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι φοβηθέντες ἀπέπλευ-
 σαν ἐκ τοῦ λιμένος ἀλόγως, καὶ μετὰ πάσης τῆς
 δυνάμεως εἰς τὴν ἰδίαν ἐπικράτειαν ἀπηλλάγησαν.
 5 μονωθέντος δὲ τοῦ Ἰκέτα, Τιμολέων περιγεγόμενος ὅ
 τῶν πολεμίων ἐκράτησε τῶν Συρακουσῶν. εὐθύς
 δὲ καὶ τὴν Μεσσήνην μετατιθεμένην πρὸς Καρχη-
 δουίους ἀνεκτήσατο.

Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.
 10 κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Φίλιππος πατρικὴν ἐχθρὰν ἢ
 διαδεδεγμένος πρὸς Ἰλλυριοὺς καὶ τὴν διαφορὰν
 ἀμετάθετον ἔχων, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἰλλυρίδα μετὰ
 πολλῆς δυνάμεως. πορθήσας δὲ τὴν χώραν καὶ
 15 λαφύρων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. μετὰ δὲ ὅ
 ταῦτα παρελθὼν εἰς τὴν Θετταλίαν καὶ τοὺς τυ-
 ράννους ἐκ τῶν πόλεων ἐβαλὼν, ἰδίους ταῖς εὐ-
 νοίαις ἐποίησατο τοὺς Θετταλοὺς· ἤλπιζε γὰρ τού-
 τος ἔχων συμμάχους καὶ τοὺς Ἕλληνας ὁπίσθως εἰς
 20 εὐνοίαν προτρέψεσθαι· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι.
 137 εὐθύς γὰρ οἱ πλησιόχωροι τῶν Ἑλλήνων συννε-
 χθέντες τῇ τῶν Θετταλῶν κρίσει συμμαχίαν προ-
 θύμως πρὸς αὐτὸν ἐποίησαντο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθιοδοτοῦ Ῥωμαῖοι 70
 25 κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Πλαύτιον καὶ Τίτον
 Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Τιμολέων καταπληξάμε-
 νος Διονύσιον τὸν τύραννον, ἔπεισεν αὐτὸν παρα-
 δοῦναι τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀποθέμενον
 ἀπελθεῖν εἰς Πελοπόννησον ὑπόσπονδον ἔχοντα τὰ
 30 ἴδια χρήματα. οὗτος μὲν οὖν δι' ἀνανδρίαν καὶ ἢ
 ταπεινότητα ψυχῆς τὴν τε περιβόητον τυραννίδα
 καὶ δεδεμένην, ὡς ἔφασαν, ἀδάμαντι τὸν εἰρημένον

τρόπον ἀπέλιπε καὶ κατεβίωσεν ἀπορούμενος ἐν
 Κορίνθῳ, τὸν δ' ἴδιον βίον καὶ τὴν μεταβολὴν ἔσχε
 παράδειγμα τοῖς καυχωμένοις ἀφρόνως ἐπὶ ταῖς εὐ-
 τυχίαις· ὁ γὰρ ἔχων τετρακοσίας τριῆρεις μετ' ὀλί-
 γον ἐν μικρῷ στρογγύλῳ πλοῖῳ κατέπλευσεν εἰς τὴν 5
 Κόρινθον, περίβλεπτον ἔχων τὴν τῆς μεταβολῆς
 ὑπερβολὴν. Τιμολέων δὲ παραλαβὼν τὴν νῆσον καὶ
 φρουρία τὰ Διονυσίῳ πρότερον ὑπακούοντα, τὰς
 μὲν κατὰ τὴν νῆσον ἀκροπόλεις καὶ τὰ τυραννεῖα
 κατέσκαψε, τοῖς δὲ φρουρίοις ἀπέδωκε τὴν ἐλευθε- 10
 ρίαν. εὐθύς δὲ καὶ νομογραφεῖν ἤρξατο, τιθεὶς
 δημοκρατικούς νόμους, καὶ τὰ περὶ τῶν ἰδιωτικῶν
 συμβολαίων δίκαια καὶ τᾶλλα πάντα ἀκριβῶς διέ-
 ταξε, πλείστην φροντίδα τῆς ἰσότητος ποιούμενος.
 κατέστησε δὲ καὶ τὴν κατ' ἐνιαυτὸν ἐντιμοτάτην 15
 ἀρχὴν, ἣν ἀμφιπολίαν Διὸς Ὀλυμπίου οἱ Συρακό-
 σιοι καλοῦσι· καὶ ἠρέθη πρῶτος ἀμφίπολος Διὸς
 Ὀλυμπίου Καλλιμένης, καὶ τὸ λοιπὸν διετέλεσαν οἱ
 Συρακόσιοι τοὺς ἐνιαυτοὺς ἐπιγράφοντες τούτοις
 τοῖς ἄρχουσι μέχρι τῶνδε τῶν ἱστοριῶν γραφομένων 20
 καὶ τῆς κατὰ τὴν πολιτείαν ἀλλαγῆς· τῶν γὰρ Ῥω-
 μαίων μεταδόντων τοῖς Σικελιώταις τῆς πολιτείας
 ἢ τῶν ἀμφιπόλων ἀρχὴ ἐταπεινώθη, διαμείνασα ἐτη
 πλείω τῶν τριακοσίων. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σι-
 κελίαν ἐν τούτοις ἦν. 25

1 Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Φίλιππος τὰς ἐπὶ Θρά-
 κης πόλεις Ἑλληνίδας εἰς εὐνοίαν προκαλεσόμενος
 ἐστράτευσεν ἐπὶ Θράκην. Κερσοβλέπτης γὰρ ὁ βα-
 σιλεὺς τῶν Θρακῶν διετέλει τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ
 πόλεις ὁμορούσας τῇ Θράκῃ καταστρεφόμενος καὶ 30
 2 τὴν χώραν καταφθειρών. βουλόμενος οὖν ἐμφρά-
 ξαι τῶν βαρβάρων τὴν ὄρμην, ἐστράτευσεν ἐπ'

αὐτοὺς σὺν πολλῇ δυνάμει. νικήσας δὲ πλείοσι μάχαις τοὺς Θρακῆς, τοῖς μὲν καταπολεμηθεῖσι βαρβάροις προσέταξε δεκάτας τελεῖν τοῖς Μακεδόσιν, 133 αὐτὸς δ' ἐν τοῖς ἐπικαίροις τόποις κτίσας ἀξιολό-
 5 γους πόλεις, ἔπαυσε τοῦ θράσους τοὺς Θρακῆς. διόπερ αἱ τῶν Ἑλλήνων πόλεις ἀπολυθεῖσαι τῶν φόβων εἰς τὴν συμμαχίαν τοῦ Φιλίππου προθυμότηα κατετάχθησαν.

Τῶν δὲ συγγραφέων Θεόπομπος ὁ Χῖος ἐν τῇ 3
 10 τῶν Φιλιππικῶν ἱστορίᾳ κατέταξε τρεῖς βίβλους περιεχούσας Σικελικὰς πράξεις· ἀρχάμενος δὲ ἀπὸ τῆς Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου τυραννίδος διήλθε χρόνον ἑτῶν πεντήκοντα, καὶ κατέστρεψεν εἰς τὴν ἔκπτωσιν Διονυσίου τοῦ νεωτέρου. εἰσὶ δὲ αἱ βίβλοι
 15 τρεῖς, ἀπὸ τῆς μιᾶς τετταρακοστῆς ἄχρι τῆς τρίτης καὶ τετταρακοστῆς.

Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωσιγένοῦς Ῥωμαῖοι 72
 κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Γναῖον Ποιτήλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρῦμβας ὁ τῶν Μολοτ-
 20 τῶν βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη δέκα, ἀπολιπὼν υἱὸν τὸν Πύρρου πατέρα Αἰακίδην· τὴν δ' ἀρχὴν διεδέξατο Ἀλέξανδρος ὁ ἀδελφὸς Ὀλυμπιάδος, συνεργήσαντος Φιλίππου τοῦ Μακεδόνοῦ. κατὰ δὲ 2
 τὴν Σικελίαν Τιμολέων μὲν ἐστράτευσεν ἐπὶ Λεον-
 25 τίνους· εἰς ταύτην γὰρ τὴν πόλιν Ἰκέτας κατεπεφύγει μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου. τὸ μὲν οὖν πρῶτον προσέβαλε τῇ Νεῖα καλουμένῃ πόλει· μετὰ δὲ ταῦτα πολλῶν στρατιωτῶν ἐν τῇ πόλει συγκεκλει-
 μένων καὶ ῥαδίως ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀμυνομένων,
 30 ἄπρακτος γενόμενος ἔλυσε τὴν πολιορκίαν. παρελ- 3
 θῶν δὲ πρὸς πόλιν Ἐγγυον, τυραννουμένην ὑπὸ Λεπτίνου, προσβολὰς συνεχεῖς ἐποιεῖτο, βουλόμενος

τὸν μὲν Λεπτίνην ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς πόλεως, τοῖς δ' Ἐγγυῖνοις τὴν ἐλευθερίαν ἀποδοῦναι. περὶ ταῦτα δὲ τοῦ Τιμολέοντος ὄντος Ἰκέτας πανδημεὶ στρατεύσας ἐκ τῶν Λεοντίνων ἐπολιόρκει τὰς Συρακούσας, πολλοὺς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλὼν ταχέως⁵ ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Λεοντίνους. ὁ δὲ Τιμολέων καταπληξάμενος τὸν Λεπτίνην, τοῦτον μὲν ὑπόσπονδον ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐνδεικνύμενος τοῖς Ἑλλησι τὰς τῶν καταπολεμηθέντων τυράννων ἐκπτώσεις. οὔσης δὲ καὶ τῆς τῶν Ἀπολλωνιατῶν πόλεως ὑπὸ τὸν Λεπτίνην, παραλαβὼν τὴν Ἀπολλωνίαν ταύτη τε καὶ τῇ τῶν Ἐγγυῖνων ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν. ἀπορούμενος δὲ χρημάτων εἰς τὰς τῶν ξένων μισθοδοσίας, ἐξαπέστειλε στρατιώτας χιλίους μετὰ τῶν ἀξιολογωτάτων ἡγεμόνων¹⁵ εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν. οὔτοι δὲ πολλὴν χώραν πορθήσαντες καὶ λαφύρων πλῆθος κομίσαντες παρέδωκαν τῷ Τιμολέοντι. ὁ δὲ λαφυροπωλήσας τὴν λείαν καὶ χρημάτων πλῆθος¹³⁹ ἀθροίσας, ἔδωκε τοῖς μισθοφόροις εἰς πλείω χρόνον²⁰ τοὺς μισθοὺς. ἐκράτησε δὲ καὶ τῆς Ἐντέλλης, καὶ τοὺς τὰ Καρχηδονίων μάλιστα φρονοῦντας πεντεκαίδεκα θανατώσας τοῖς ἄλλοις ἀπένειμε τὴν ἐλευθερίαν. τοῦ δὲ Τιμολέοντος ἀύξομένου τῇ τε δυνάμει καὶ τῇ κατὰ τὴν στρατηγίαν δόξῃ, αἱ μὲν²⁵ Ἑλληνίδες πόλεις αἱ κατὰ τὴν Σικελίαν ἅπασαι προθύμως ὑπετάγησαν τῷ Τιμολέοντι διὰ τὸ πάσαις τὰς αὐτονομίας ἀποδιδόναι, τῶν δὲ Σικελῶν καὶ Σικανῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπὸ τοὺς Καρχηδονίους τεταγμένων πολλὰ διεπρεσβεύοντο πόλεις, σπεύδουσαι³⁰ παραληφθῆναι πρὸς τὴν συμμαχίαν. Καρχηδόνοι δὲ τοὺς κατὰ τὴν Σικελίαν στρατηγούς

ὄρῳντες ἀγεννῶς τὸν πόλεμον διοικοῦντας, ἔκριναν
 ἑτέρους ἀποστέλλειν μετὰ δυνάμεως μεγάλης. εὐθύς
 οὖν τῶν πολιτῶν κατέλεγον τοὺς ἀρίστους εἰς τὴν
 στρατείαν καὶ τῶν Λιβύων τοὺς εὐθέτους ἐστρατο-
 5 λόγουν, χωρὶς δὲ τούτων προχειρισάμενοι χρημά-
 των πλῆθος μισθοφόρους ἐξενολόγουν Ἴβηρας καὶ
 Κελτοὺς καὶ Αἴγυας· ἐναυπηγοῦντο δὲ καὶ ναῦς
 μακρὰς καὶ φορηγοὺς πολλὰς ἤθροισον καὶ τὴν ἄλ-
 λην παρασκευὴν ἀνυπέρβλητον ἐποιοῦντο.

10 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικομάχου Ῥωμαῖοι⁷⁴
 κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Μάρκιον καὶ Τίτον
 Μάλλιον Τορκουᾶτον. ἐπὶ δὲ τούτων Φωκίαν μὲν
 ὁ Ἀθηναῖος κατεπολέμησε Κλείταρχον τὸν Ἐρετριᾶς
 τύραννον καθεσταμένον ὑπὸ Φιλίππου. κατὰ δὲ 2
 15 τὴν Καρίαν Πιξώδαρος ὁ νεώτερος τῶν ἀδελφῶν
 ἐξέβαλεν ἐκ τῆς δυναστείας Ἄδαν καὶ ἐδυνάστευσεν
 ἔτη πέντε ἕως ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν εἰς τὴν
 Ἀσίαν. Φίλιππος δὲ αἰεὶ μᾶλλον αὐξόμενος ἐπὶ τὴν
 Πέρινθον ἐστράτευσεν, ἐναντιουμένην μὲν αὐτῷ,
 20 πρὸς δὲ Ἀθηναίους ἀποκλίνουσαν. συστησάμενος
 δὲ πολιορκίαν, καὶ μηχανὰς προσάγων τῇ πόλει
 καθ' ἡμέραν, ἐκ διαδοχῆς προσέβαλλε τοῖς τείχεσιν.
 ὀγδοηκονταπήχεις δὲ πύργους κατασκευάσας, ὑπερ- 3
 αἴροντας πολὺ τῶν κατὰ τὴν Πέρινθον πύργων,
 25 ἐξ ὑπεροχῆς κατεπόνει τοὺς πολιορκουμένους· ὁμοίως
 δὲ καὶ διὰ τῶν κριῶν σαλεύων τὰ τεῖχη καὶ διὰ
 τῆς μεταλλείας ὑπορύττων ἐπὶ πολὺ μέρος τοῦ τεί-
 χους κατέβαλεν. ἀμυνομένων δὲ τῶν Περινθίων
 εὐρώστως, καὶ ταχὺ τεῖχος ἕτερον ἀντοικοδομη-
 30 σάντων, ἀγῶνες θανμαστοὶ καὶ τειχομαχίαι συν-
 ἴσταντο. μεγάλης δὲ φιλοτιμίας ἐξ ἀμφοτέρων 4
 140 συνησταμένης, ὁ μὲν βασιλεὺς πολλοὺς ἔχων καὶ

τὸν μὲν Λεπτίνην ἐβαλεῖν ἐκ τῆς πόλεως, τοῖς δ'
 4 Ἐγγυῖνοις τὴν ἐλευθερίαν ἀποδοῦναι. περὶ ταῦτα
 δὲ τοῦ Τιμολέοντος ὄντος Ἰκέτας πανδημεὶ στρα-
 τεύσας ἐκ τῶν Λεοντίνων ἐπολιόρκει τὰς Συρακού-
 5 σας, πολλοὺς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλὼν ταχέως
 6 ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Λεοντίνους. ὁ δὲ Τιμολέων
 καταπληξάμενος τὸν Λεπτίνην, τοῦτον μὲν ὑπό-
 σπουδον ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐνδει-
 κνύμενος τοῖς Ἕλλησι τὰς τῶν καταπολεμηθέντων
 τυράννων ἐκπτώσεις. οὔσης δὲ καὶ τῆς τῶν Ἀπολ- 10
 λωνιατῶν πόλεως ὑπὸ τὸν Λεπτίνην, παραλαβὼν
 τὴν Ἀπολλωνίαν ταύτη τε καὶ τῇ τῶν Ἐγγυῖνων
 3 ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν. ἀπορούμενος δὲ χρημά-
 των εἰς τὰς τῶν ξένων μισθοδοσίας, ἐξαπέστειλε
 στρατιώτας χιλίους μετὰ τῶν ἀξιολογωτάτων ἡγε- 15
 μόνων εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν. οὗ-
 τοι δὲ πολλὴν χώραν πορθήσαντες καὶ λαφύρων
 πλῆθος κομίσαντες παρέδωκαν τῷ Τιμολέοντι. ὁ
 δὲ λαφυροπωλήσας τὴν λείαν καὶ χρημάτων πλῆθος 139
 ἀθροίσας, ἔδωκε τοῖς μισθοφόροις εἰς πλείω χρόνον 20
 2 τοὺς μισθοὺς. ἐκράτησε δὲ καὶ τῆς Ἐντέλλης, καὶ
 τοὺς τὰ Καρχηδονίων μάλιστα φρονουῦντας πεντε-
 καιδεκα θανατώσας τοῖς ἄλλοις ἀπένειμε τὴν ἐλευ-
 θερίαν. τοῦ δὲ Τιμολέοντος αὐξομένου τῇ τε δυ-
 νάμει καὶ τῇ κατὰ τὴν στρατηγίαν δόξῃ, αἱ μὲν 25
 Ἕλληνίδες πόλεις αἱ κατὰ τὴν Σικελίαν ἅπασαι προ-
 θύμως ὑπετάγησαν τῷ Τιμολέοντι διὰ τὸ πάσαις τὰς
 αὐτονομίας ἀποδιδόναι, τῶν δὲ Σικελῶν καὶ Σι-
 κανῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπὸ τοὺς Καρχηδονίους
 τεταγμένων πολλαὶ διεπρεσβεύοντο πόλεις, σπεύ- 30
 3 δουσai παραληφθῆναι πρὸς τὴν συμμαχίαν. Καρ-
 χηδόνιοι δὲ τοὺς κατὰ τὴν Σικελίαν στρατηγούς

ὄρωῶντες ἀγεννώσ τὸν πόλεμον διοικοῦντας, ἔκριναν
 ἑτέρους ἀποστέλλειν μετὰ δυνάμεως μεγάλης. εὐθύς
 οὖν τῶν πολιτῶν κατέλεγον τοὺς ἀρίστους εἰς τὴν
 στρατείαν καὶ τῶν Λιβύων τοὺς εὐθέτους ἐστρατο-
 5 λόγουν, χωρὶς δὲ τούτων προχειρισάμενοι χρημά-
 των πλήθος μισθοφόρους ἐξενολόγουν Ἰβήρας καὶ
 Κελτοὺς καὶ Λίγυας· ἐναυπηγοῦντο δὲ καὶ ναῦς
 μακρὰς καὶ φορηγούς πολλὰς ἤθροίζον καὶ τὴν ἄλ-
 λην παρασκευὴν ἀνυπέρβλητον ἐποιοῦντο.

10 Ἐπ' ἄρχοντας δ' Ἀθήνησι Νικομάχου Ῥωμαῖοι 74
 κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Μάρκιον καὶ Τίτον
 Μάλλιον Τορκουᾶτον. ἐπὶ δὲ τούτων Φωκίαν μὲν
 ὁ Ἀθηναῖος κατεπολέμησε Κλείταρχον τὸν Ἐρετριᾶς
 τύραννον καθεσταμένον ὑπὸ Φιλίππου. κατὰ δὲ 2
 15 τὴν Καρίαν Πιξώδαρος ὁ νεώτερος τῶν ἀδελφῶν
 ἐξέβαλεν ἐκ τῆς δυναστείας Ἄδαν καὶ ἐδυνάστευσεν
 ἕτη πέντε ἕως ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν εἰς τὴν
 Ἀσίαν. Φίλιππος δὲ αἰεὶ μᾶλλον αὐξόμενος ἐπὶ τὴν
 Πέρινθον ἐστράτευσεν, ἐναντιουμένην μὲν αὐτῷ,
 20 πρὸς δὲ Ἀθηναίους ἀποκλίνουσαν. συστησάμενος
 δὲ πολιορκίαν, καὶ μηχανὰς προσάγων τῇ πόλει
 καθ' ἡμέραν, ἐκ διαδοχῆς προσέβαλλε τοῖς τείχεσιν.
 ὀγδοηκονταπήχεις δὲ πύργους κατασκευάσας, ὑπερ- 3
 αἴροντας πολὺ τῶν κατὰ τὴν Πέρινθον πύργων,
 25 ἕξ ὑπεροχῆς κατεπόνει τοὺς πολιορκουμένους· ὁμοίως
 δὲ καὶ διὰ τῶν κριῶν σαλεύων τὰ τεῖχη καὶ διὰ
 τῆς μεταλλείας ὑπορύττων ἐπὶ πολὺ μέρος τοῦ τεί-
 χους κατέβαλεν. ἀμυνομένων δὲ τῶν Περινθίων
 εὐρώστως, καὶ ταχὺ τεῖχος ἕτερον ἀντοικοδομη-
 30 σάντων, ἀγῶνες θυμαστοὶ καὶ τειχομαχίαι συν-
 ἴσταντο. μεγάλης δὲ φιλοτιμίας ἕξ ἀμφοτέρων 4
 140 συνισταμένης, ὁ μὲν βασιλεὺς πολλοὺς ἔχων καὶ

παντοδαπούς ὄξυβελεῖς διὰ τούτων τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων διαγωνιζομένους διέφθειρεν, οἱ δὲ Περινθιοὶ, πολλοὺς καθ' ἡμέραν ἀποβάλλοντες, συμμαχίαν καὶ βέλη καὶ καταπέλτας παρὰ τῶν Βυζαντιῶν προσελάβοντο. ἐξισωθέντες οὖν πάλιν τοῖς 5 πολεμίοις ἀνεθάρρησαν, καὶ τετολμηκότως τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους ὑπέμενον. οὐ μὴν ὁ βασιλεὺς ἔληγε τῆς φιλοτιμίας, ἀλλὰ διελόμενος τὰς δυνάμεις εἰς πλείω μέρη συνεχῶς ἐκ διαδοχῆς ἐτειχομάχει καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ, τρισμυ- 10 ρίους δ' ἔχων στρατιώτας καὶ βελῶν καὶ μηχανῶν πολιορκητικῶν πλήθος, ἔτι δὲ τὰς ἄλλας μηχανὰς ἀνυπερβλήτους, κατεπόνει τοὺς πολιορκουμένους.

75 Τῆς δὲ πολιορκίας πολυχρονίου γενομένης, καὶ 15 τῶν κατὰ τὴν πόλιν πολλῶν μὲν ἀναιρουμένων, οὐκ ὀλίγων δὲ τραυματιζομένων, τῶν δ' ἐπιτηδείων ἐκλειπόντων, προσδόκιμος ἦν ἡ τῆς πόλεως ἄλωσις. οὐ μὴν ἡ τύχη γε περιεῖδε τὴν τῶν κινδυνευόντων σωτηρίαν, ἀλλὰ παράδοξον αὐτοῖς κατεσκεύασε βοή- 20 θειαν. τῆς γὰρ τοῦ βασιλέως ἀυξήσεως διαβεβοημένης κατὰ τὴν Ἀσίαν, ὁ βασιλεὺς ὑφορώμενος τὴν τοῦ Φιλίππου δύναμιν, ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐπὶ θαλάττῃ σατραπάς βοηθεῖν Περινθίοις παντὶ σθένει. 2 διόπερ οἱ σατραπαὶ συμφρονήσαντες ἐξέπεμψαν εἰς 25 τὴν Πέρινθον μισθοφόρων πλήθος καὶ χρήματα δαψιλῆ καὶ σῖτον ἱκανὸν καὶ βέλη καὶ τᾶλλα πάντα τὰ πρὸς τὴν τοῦ πολέμου χρείαν. ὁμοίως δὲ καὶ Βυζάντιοι τοὺς ἀρίστους τῶν παρ' ἑαυτοῖς ἡγεμόνων καὶ στρατιωτῶν ἐξαπέστειλαν. ἐφαμίλλων δὲ 30 τῶν δυνάμεων γενομένων καὶ τοῦ πολέμου καινοποιηθέντος πάλιν ἡ πολιορκία φιλοτιμίαν ἐλάμβανεν

ἀνυπέροβλητον. ὁ μὲν γὰρ Φίλιππος τοῖς κριοῖς 3
 τύπτων τὰ τεῖχη συνεχῶς κατέβαλλε, καὶ διὰ τῶν
 ὄξυβελῶν ἀνείργων τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἅμα
 μὲν διὰ τῶν πεπτωκότων τειχῶν ἀθρόοις τοῖς στρα-
 5 τιάταις εἰσέπιπτεν, ἅμα δὲ διὰ τῶν κλιμάκων πρὸς
 τὰ γεγυμνωμένα τῶν τειχῶν προσέβαινε· διὸ καὶ
 τῆς μάχης ἐκ χειρὸς οὔσης οἱ μὲν ἀπέθνησκον, οἱ
 δὲ τραύμασι πολλοῖς περιέπιπτον. τὰ δὲ τῆς νίκης
 ἔπαθλα προεκαλεῖτο τὰς τῶν ἀγωνιζομένων ἀνδρα-
 10 γαθίας· οἱ μὲν γὰρ Μακεδόνες ἐλπίζοντες εὐδαί-
 μονα πόλιν διαρπάσειν καὶ δωρεαῖς ὑπὸ τοῦ Φιλίπ-
 που τιμηθῆσθαι, διὰ τὴν τοῦ λυσιτελοῦς ἐλπίδα
 τοῖς δεινοῖς ἐνεκαρτέρον, οἱ δὲ πολιορκούμενοι τὰ
 τῆς ἀλώσεως δεινὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες, ὑπέμε-
 15 νον εὐψύχως τὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας κίνδυνον. συνε- 76
 βάλλετο δὲ τοῖς πολιορκουμένοις ἡ φύσις τῆς πό-
 λεως πολλὰ πρὸς τὴν τῶν ὄλων νίκην. ἡ γὰρ
 Πέρινθος κεῖται μὲν παρὰ θάλατταν ἐπὶ τινος ἀν-
 χένος ὑψηλοῦ χερρονήσου σταδιαῖον ἐχούσης τὸν
 20 ἀύχενον, τὰς δ' οἰκίας ἔχει πεπυκνωμένας καὶ τοῖς
 141 ὕψει διαφερούσας. αὗται δὲ ταῖς οἰκοδομαῖς αἰεὶ 2
 κατὰ τὴν εἰς τὸν λόφον ἀνάβασιν ἀλλήλων ὑπερέ-
 χουσι, καὶ τὸ σχῆμα τῆς ὅλης πόλεως θεατροειδὲς
 ἀποτελοῦσι. διόπερ τῶν τειχῶν συνεχῶς καταβαλ-
 25 λόμενων οὐδὲν ἠλαττοῦντο· διοικοδομοῦντες γὰρ
 τοὺς στενωποὺς ταῖς αἰεὶ κατωτάταις οἰκίαις ὥσπερ
 ὄχυροῖς τισι τείχεσιν ἐχρῶντο. διόπερ ὁ Φίλιππος 3
 μετὰ πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων τοῦ τεύχους κρα-
 τήσας, ἰσχυρότερον ἠῦρισκε τὸ τεῖχος τὸ διὰ τῶν
 30 οἰκιῶν αὐτομάτως ἠτοιμασμένον. πρὸς δὲ τούτοις
 ἐκ τοῦ Βυζαντίου πάντων τῶν πρὸς τὸν πόλεμον
 χρησίμων ἐτοίμως χορηγουμένων, ἐμέρισε τὰς δυ-

νάμεις εἰς δύο μέρη, καὶ τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν στρατιωτῶν ἀπέλιπεν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, ἐπιστήσας αὐτοῖς τοὺς ἀρίστους ἡγεμόνας, τοὺς δ' ἄλλους παραλαβὼν αὐτὸς προσέπεσεν ἄφνω τῷ Βυζαντίῳ
 4 καὶ πολιορκίαν ἰσχυρὰν συνεστήσατο. οἱ δὲ Βυ-5
 ζάντιοι, τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τῶν βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων παρὰ τοῖς Περιινθίοις ὄντων, εἰς πολλὴν ἐνέπιπτον ἀμηχανίαν. καὶ τὰ μὲν περὶ Περιινθίους καὶ Βυζαντίους ἐν τούτοις ἦν.

5 Τῶν δὲ συγγραφέων Ἐφορος μὲν ὁ Κυμαῖος τὴν 10
 ἱστορίαν ἐνθάδε κατέστροφεν εἰς τὴν Περίνθου πολι-
 ορκίαν· περιέληψε δὲ τῇ γραφῇ πράξεις τὰς τε τῶν
 Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς τῶν Ἡρα-
 κλειδῶν καθόδου· χρόνον δὲ περιέλαβε σχεδὸν ἐτῶν
 ἑπτακοσίων καὶ πενήκοντα, καὶ βίβλους γέγραφε 15
 6 τριάκοντα, προοίμιον ἐκάστη προθεῖς. Δίνλλος δ'
 ὁ Ἀθηναῖος τῆς δευτέρας συντάξεως ἀρχὴν πεποιή-
 ται τῆς Ἐφόρου ἱστορίας τὴν τελευταίην, καὶ τὰς ἐξῆς
 πράξεις συνείρει τὰς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρ-
 βάρων μέχρι τῆς Φιλίππου τελευταίης. 20

77 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεοφράστου Ῥωμαῖοι
 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέριον καὶ
 Αὐλον Κορνήλιον, Ὀλυμπιάς δ' ἦχθη δεκάτη πρὸς
 ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀντικλῆς Ἀθη-
 2 ναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Φιλίππου Βυζάντιον πολιορ- 25
 κοῦντος, Ἀθηναῖοι μὲν ἔκριναν τὸν Φίλιππον λε-
 λυκέναι τὴν πρὸς αὐτοὺς συντεθεῖσαν εἰρήνην·
 εὐθύς δὲ καὶ δύναμιν ναυτικὴν ἀξιόλογον ἐξέπεμ-
 ψαν βοηθήσουσαν τοῖς Βυζαντίοις. ὁμοίως δὲ τού-
 τοις Χῖοι καὶ Κῶοι καὶ Ῥόδιοι καὶ τινες ἕτεροι τῶν 30
 3 Ἑλλήνων συμμαχίαν ἐξέπεμψαν τοῖς Βυζαντίοις. διό-
 περ Φίλιππος καταπλαγείς τῇ συνδρομῇ τῶν Ἑλ-

λήνων, τὴν πολιορκίαν τῶν πόλεων ἔλυσε, καὶ πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τοὺς ἐναντιουμένους συνέθετο τὴν εἰρήνην.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Καρχηδόνιοι μὲν μεγάλας 4
 5 παρασκευὰς εἰς τὸν πόλεμον πεποιημένοι διεβίβασαν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Σικελίαν. εἶχον δὲ σύμπαντας σὺν τοῖς προϋπάρχουσιν ἐν τῇ νήσῳ πεζοὺς μὲν πλείους τῶν ἑπτακισμυρίων, ἵππεις δὲ καὶ ἄρματα καὶ συνωρίδας οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων, 10
 142 ναῦς δὲ μακρὰς μὲν διακοσίας, φορτηγοὺς δὲ τὰς τοὺς ἵππους τε καὶ βέλη καὶ σίτον καὶ τᾶλλα κομιζούσας πλείους τῶν χιλίων. Τιμολέων δὲ πνθό- 5
 15 μενος τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως, οὐ κατεπλάγη τοὺς βαρβάρους, καίπερ εἰς ὀλίγους στρατιώτας συνεσταλμένος. ἔχων δὲ πόλεμον πρὸς Ἰκέταν, διελύσατο πρὸς αὐτόν, καὶ προσλαβόμενος τοὺς μετ' αὐτοῦ στρατιώτας οὐ μετρίως ἠΐξῃσε τὴν ἰδίαν δύναμιν. ἔδοξε δ' αὐτῷ τὸν πρὸς τοὺς Φοίνικας 78
 20 ἀγῶνα συστήσασθαι κατὰ τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν, ὅπως τὴν μὲν τῶν συμμάχων χώραν ἄσινῃ διαφυλάξῃ, τὴν δ' ὑπὸ τοὺς βαρβάρους οὔσαν καταφθείρῃ. εὐθύς οὖν τοὺς τε μισθοφόρους καὶ 2
 25 Συρακοσίους καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους ἀθροίσας, καὶ κοινὴν ἐκκλησίαν συναγαγών, παρώρμησε τὰ πλῆθη τοῖς οἰκειοῖς λόγοις πρὸς τὸν τῶν ὄλων ἀγῶνα πάντων δ' ἀποδεξαμένων τοὺς λόγους, καὶ βοώντων ἄγειν τὴν ταχίστην ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, προῆγεν ἔχων τοὺς σύμπαντας οὐ πλείους τῶν μυρίων καὶ δισχιλίων. ἤδη δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀκραγαν- 3
 30 τίνην ὄντος παραδόξως ἐνέπεσε τῇ στρατιᾷ ταραχὴ καὶ στάσις. τῶν γὰρ μισθοφόρων τις ὄνομα Θρασίος, σεβυληκῶς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν μετὰ τῶν

- νάμεις εἰς δύο μέρη, καὶ τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν στρατιωτῶν ἀπέλιπεν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, ἐπιστήσας αὐτοῖς τοὺς ἀρίστους ἡγεμόνας, τοὺς δ' ἄλλους παραλαβὼν αὐτὸς προσέπεσεν ἄφνω τῷ Βυζαντίῳ
 4 καὶ πολιορκίαν ἰσχυρὰν συνεστήσατο. οἱ δὲ Βυ- 5
 ζάντιοι, τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τῶν βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων παρὰ τοῖς Περιινθίοις ὄντων, εἰς πολλὴν ἐνέπιπτον ἀμηχανίαν. καὶ τὰ μὲν περὶ Περιινθίους καὶ Βυζαντίους ἐν τούτοις ἦν.
- 5 Τῶν δὲ συγγραφέων Ἐφορος μὲν ὁ Κυμαῖος τὴν 10
 ἱστορίαν ἐνθάδε κατέστροφεν εἰς τὴν Περίνθου πολιορκίαν· περιείληφε δὲ τῇ γραφῇ πράξεις τὰς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἀρχαίμενος ἀπὸ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου· χρόνον δὲ περιέλαβε σχεδὸν ἐτῶν
 15 ἑπτακοσίων καὶ πεντήκοντα, καὶ βίβλους γέγραφε 15
 6 τριάκοντα, προοίμιον ἐκάστη προθεῖς. Δίλλλος δ' ὁ Ἀθηναῖος τῆς δευτέρας συντάξεως ἀρχὴν πεποιή-
 20 ται τῆς Ἐφόρου ἱστορίας τὴν τελευταίην, καὶ τὰς ἐξῆς πράξεις συνείρει τὰς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρ-
 βάρων μέχρι τῆς Φιλίππου τελευταίης. 20
- 77 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεοφράστου Ῥωμαῖοι
 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέριον καὶ
 Αὐλον Κορνήλιον, Ὀλυμπιάς δ' ἦχθη δεκάτη πρὸς
 2 τὰς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀντικλῆς Ἀθη-
 25 ναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Φιλίππου Βυζάντιον πολιορκ-
 οῦντος, Ἀθηναῖοι μὲν ἔκριναν τὸν Φίλιππον λε-
 λυκέναι τὴν πρὸς αὐτοὺς συντεθεῖσαν εἰρήνην·
 εὐθύς δὲ καὶ δύναιμι ναυτικὴν ἀξιόλογον ἐξέπεμ-
 ψαν βοηθήσουσαν τοῖς Βυζαντίοις. ὁμοίως δὲ τού-
 3 τοις Χῆοι καὶ Κῶοι καὶ Ῥόδιοι καὶ τινες ἕτεροι τῶν 30
 3 Ἑλλήνων συμμαχίαν ἐξέπεμψαν τοῖς Βυζαντίοις. διό-
 περ Φίλιππος καταπλαγείς τῇ συνδρομῇ τῶν Ἑλ-

λήνων, τὴν πολιορκίαν τῶν πόλεων ἔλυσε, καὶ πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τοὺς ἐναντιουμένους συνέθετο τὴν εἰρήνην.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Καρχηδόνιοι μὲν μεγάλας 4
 5 παρασκευὰς εἰς τὸν πόλεμον πεποιημένοι διεβίβα-
 σαν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Σικελίαν. εἶχον δὲ σύμ-
 παντας σὺν τοῖς προϋπάρχουσιν ἐν τῇ νήσῳ πεζοὺς
 μὲν πλείους τῶν ἑπτακισμυρίων, ἵππεις δὲ καὶ ἄρ-
 ματα καὶ συναρίδας οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων,
 10 ναῦς δὲ μακρὰς μὲν διακοσίας, φορτηγοὺς δὲ τὰς
 142 τοὺς ἵππους τε καὶ βέλη καὶ σίτον καὶ τᾶλλα κο-
 μιζούσας πλείους τῶν χιλίων. Τιμολέων δὲ πνθό- 5
 μενος τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως, οὐ
 κατεπλάγη τοὺς βαρβάρους, καίπερ εἰς ὀλίγους στρα-
 15 τιώτας συνεσταλμένος. ἔχων δὲ πόλεμον πρὸς Ἰκέ-
 ταν, διελύσατο πρὸς αὐτόν, καὶ προσλαβόμενος τοὺς
 μετ' αὐτοῦ στρατιώτας οὐ μετρίως ἠΰξησε τὴν ἰδίαν
 δύναμιν. ἔδοξε δ' αὐτῷ τὸν πρὸς τοὺς Φοίνικας 78
 ἀγῶνα συστήσασθαι κατὰ τὴν τῶν Καρχηδονίων
 20 ἐπικράτειαν, ὅπως τὴν μὲν τῶν συμμάχων χώραν
 ἄσινῃ διαφυλάξῃ, τὴν δ' ὑπὸ τοὺς βαρβάρους οὖσαν
 καταφθείρῃ. εὐθύς οὖν τοὺς τε μισθοφόρους καὶ 2
 Συρακοσίους καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους ἀθροίσας,
 καὶ κοινὴν ἐκκλησίαν συναγαγών, παρώρμησε τὰ
 25 πλήθη τοῖς οἰκειοῖς λόγοις πρὸς τὸν τῶν ὄλων ἀγῶνα·
 πάντων δ' ἀποδεξαμένων τοὺς λόγους, καὶ βοών-
 των ἄγειν τὴν ταχίστην ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, προῆ-
 γεν ἔχων τοὺς σύμπαντας οὐ πλείους τῶν μυρίων
 καὶ δισχιλίων. ἤδη δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀκραγαν- 3
 30 τίνην ὄντος παραδόξως ἐνέπεσε τῇ στρατιᾷ ταραχὴ
 καὶ στάσις. τῶν γὰρ μισθοφόρων τις ὄνομα Θρα-
 σίος, σεσυληκῶς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν μετὰ τῶν

Φωκέων, ἀπονοία δὲ καὶ θράσει διαφέρων, ἀκόλου-
 θον τοῖς πρότερον τετολημένοις προᾶξιν ἐπετελέ-
 4 σατο. τῶν γὰρ ἄλλων σχεδὸν ἀπάντων τῶν μετα-
 σχόντων τῆς εἰς τὸ μαντεῖον παρανομίας τετευχό-
 των ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τῆς προσηκούσης τιμωρίας, 5
 καθάπερ μικρῶ πρότερον ἀνεγράψαμεν, μόνος οὗτος
 διαλεληθὼς τὸ θεῖον ἐπεχείρησε τοὺς μισθοφόρους
 5 παρορμαῖν πρὸς ἀπόστασιν. ἔφη γὰρ τὸν Τιμολέοντα
 παραφρονοῦντα πρὸς ὁμολογουμένην ἀπώλειαν ἄγειν
 τοὺς στρατιώτας· ἐξαπλασίους γὰρ ὄντας τοὺς Καρ- 10
 κηδονίους καὶ πάσαις ταῖς παρασκευαῖς ἀνυπερβλή-
 τους ὑπάρχοντας ἐπαγγέλλεται νικῆσειν, ἐναποκυ-
 βεύων ταῖς τῶν μισθοφόρων ψυχαῖς, οὐδὲ τοὺς
 ὀφειλομένους μισθοὺς πολλοῦ χρόνου διὰ τὴν ἀπο-
 6 ρίαν ἀποδεδωκώς. συνεβούλευεν οὖν ἀνακάμπτειν 15
 εἰς τὰς Συρακούσας καὶ τοὺς μισθοὺς ἀπαιτεῖν,
 ἐπὶ δὲ στρατείαν ἀπεγνωσμένην μὴ συνακολουθεῖν.
 79 τῶν δὲ μισθοφόρων τοὺς λόγους ἀσμένως δεχομέ-
 νων καὶ νεωτερίζειν ἐπιχειρούντων, μόγις πολλὰ
 δεηθεὶς αὐτῶν καὶ δωρεὰς ἐπαγγελλλόμενος κατέπαυσε 20
 τὴν ταραχὴν. ὅμως δὲ τῷ Θρασίῳ χιλίων συνακο-
 λουθησάντων, τὴν μὲν τούτων κόλασιν εἰς ἕτερον
 ἀνεβάλετο καιρὸν, γράψας δὲ πρὸς τοὺς ἐν Συρα-
 κούσαις φίλους προσδέξασθαι αὐτοὺς φιλοφρόνως
 καὶ τοὺς μισθοὺς ἀποδοῦναι τὴν μὲν ταραχὴν πᾶ- 25
 σαν εἰς τέλος κατέσβεσε, τῶν δ' ἀπειθησάντων
 2 ἀφείλετο τὴν ἐκ τῆς νίκης εὐδοξίαν. αὐτὸς δὲ τοὺς
 ἄλλους ταῖς φιλανθρωπίαις ἐντεύξεσιν εἰς τὴν προῦ-
 πάρχουσαν εὐνοίαν ἀποκαταστήσας προῆγεν ἐπὶ τοὺς
 πολεμίους οὐ μακρὰν στρατοπεδεύοντας. συναγα- 30
 γῶν δ' εἰς ἐκκλησίαν τοὺς στρατιώτας, καὶ διὰ τῶν 143
 λόγων θάρρος παραστήσας τοῖς πλήθεσι, διῆλθε

μὲν τὴν τῶν Φοινίκων ἀνανδρίαν, ὑπέμνησε δὲ τῆς
 Γέλωνος εὐημερίας. πάντων δὲ καθάπερ τινὶ μιᾷ 3
 φωνῇ βοῶντων ἐπιθέσθαι τοῖς βαρβάροις καὶ κατ-
 ἄρχεσθαι τῆς μάχης, κατὰ τύχην ὑποζυγίων σέλινα
 5 κομιζόντων εἰς τὰς στιβάδας, ὁ Τιμολέων ἔφη δέ-
 χεσθαι τὸν οἰωνὸν τῆς νίκης· τὸν γὰρ Ἰσθμιακὸν
 στέφανον ἐκ σελίνου συνίστασθαι. οἱ δὲ στρατιῶ- 4
 ται παραγγέλαντος τοῦ Τιμολέοντος ἐκ τῶν σελί-
 νων πλέξαντες στεφάνους καὶ ταῖς κεφαλαῖς περι-
 10 θέντες προῆγον μετὰ χαρᾶς, ὡς τῶν θεῶν προση-
 μαινόντων αὐτοῖς τὴν νίκην· ὅπερ καὶ συνέβη γε-
 νέσθαι· περιεγένοντο γὰρ ἀνελπίστως τῶν πολε- 5
 μίων οὐ μόνον διὰ τὰς ἰδίας ἀνδραγαθίας, ἀλλὰ
 καὶ διὰ τὴν τῶν θεῶν συνεργίαν. ὁ μὲν γὰρ Τι-
 15 μολέων ἐκτάξας τὴν δύναμιν κατέβαινε ἀπὸ τινων
 λόφων ἐπὶ τὸν ποταμόν, καὶ μυρίων ἤδη διαβεβη-
 κότων, ἐξ ἐφόδου τούτοις ἐπέρραξε, τεταγμένος
 αὐτὸς ἐπὶ μέσης τῆς φάλαγγος. γενομένης δὲ μά- 6
 χης καρτερᾶς, καὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπερεχόντων ταῖς
 20 τε ἄρειταις καὶ ταῖς εὐχειρίαις, πολὺς ἐγένετο φόνος
 τῶν βαρβάρων. ἤδη δὲ φευγόντων τῶν διαβεβη-
 κότων, ἢ πᾶσα δύναμις τῶν Καρχηδονίων περαιο-
 θεῖσα τὸ ρεῖθρον διωρθώσατο τὴν τῶν ἰδίων ἤτ-
 80 ταν. καινοποιηθείσης δὲ τῆς μάχης, καὶ τῶν Φοι-
 25 νίκων τῷ πλήθει περιχεομένων τοὺς Ἕλληνας, ἄφνω
 πολὺς ἐκ τοῦ περιέχοντος ὄμβρος κατερράγη καὶ
 χαλάσης εὐμεγέθους πλήθος, ἀστραπαὶ τε καὶ βρον-
 ται μετὰ μεγάλων πνευμάτων κατέσκηπτον· καὶ
 τούτων ἀπάντων θυελλοφορουμένων τοῖς μὲν Ἑλ-
 30 λησι κατὰ νότον, τοῖς δὲ βαρβάροις κατὰ πρόσ-
 ωπον, οἱ μὲν περὶ τὸν Τιμολέοντα τὸ σύμπτωμα
 ῥαδίως ὑπέμενον, οἱ δὲ Φοίνικες τὸ μέγεθος τῆς

περιστάσεως φέρειν ἀδυνατοῦντες, ἅμα δὲ καὶ τῶν
 2 Ἑλλήνων ἐπικειμένων, πρὸς φυγὴν ὤρμησαν. πάν-
 των δ' ἐπὶ τὸν ποταμὸν τρεπομένων, ἀναμιξ ἰππέων
 τε καὶ πεζῶν, καὶ τῶν ἀρμάτων ἅμα τούτοις φυ-
 ρομένων, οἱ μὲν ὑπ' ἀλλήλων συμπατούμενοι καὶ 5
 τοῖς τῶν συμμάχων ξίφεσι καὶ λόγχαις περιπειρό-
 μενοι τὴν συμφορὰν ἔσχον ἀβροήθητον, οἱ δ' ὑπὸ
 τῶν παρὰ τοῖς πολεμοῖς ἰππέων εἰς τὸ τοῦ ποτα-
 μου ῥεῖθρον ἀγεληδὸν συνελαννόμενοι καὶ κατὰ
 3 νότου τὰς πληγὰς λαμβάνοντες ἀπέθνησκον. πολ- 10
 λοι δὲ ἄνευ πολεμίας πληγῆς διεφθείροντο, σωρευο-
 μένων τῶν σωμάτων διὰ τε τὸν φόβον καὶ τὸ πλῆ-
 θος καὶ διὰ τὰς ἐν τῷ ῥεῖθρῳ δυσχερείας. τὸ δὲ
 μέγιστον, λάβρων γεγενημένων τῶν ὄμβρων ὁ πο-
 ταμὸς βιαιοτέρῳ τῷ ῥεύματι καταφερόμενος πολ- 15
 λούς ἐβάπτισε καὶ μετὰ τῶν ὄπλων διανηχομένους
 4 διέφθειρε. τέλος δὲ τῶν Καρχηδονίων οἱ μὲν τὸν
 ἱερὸν λόχον ἀναπληροῦντες, καὶ τὸν μὲν ἀριθμὸν
 ὄντες δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ταῖς δ' ἀρεταῖς καὶ 144
 δόξαις, ἔτι δὲ ταῖς οὐσίαις, πρωτεύοντες, ἅπαντες 20
 5 ἀγωνισάμενοι λαμπρῶς κατεκόπησαν. τῶν δ' ἄλλων
 τῶν συστρατευομένων αὐτοῖς ἀπέθανον πλείους τῶν
 μυρίων, αἰχμάλωτοι δ' ἐλήφθησαν οὐκ ἐλάττους
 τῶν μυρίων καὶ πεντακισχιλίων. τῶν δὲ ἀρμάτων
 τὰ μὲν πολλὰ συνετρίβη κατὰ τὸν ἀγῶνα, διακόσια 25
 δ' ἦλω· τὰ δὲ σκευοφόρα καὶ τὰ ζεύγη καὶ τὰ πλήθη
 6 τῶν ἀμαξῶν ὑποχείρια τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο. τῶν
 δ' ὄπλων τὰ πολλὰ μὲν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ διεφθάρη,
 ἐπὶ δὲ τὴν τοῦ Τιμολέοντος σκηνὴν χίλιοι μὲν θώ-
 ρακες, ἀσπίδες δὲ πλείους τῶν μυρίων ἀπηνέχθη- 30
 σαν. τούτων δ' ὕστερον τὰ μὲν ἐν τοῖς ἐν Συρα-
 κούσαις ναοῖς ἀνετέθη, τὰ δὲ τοῖς συμμάχοις διε-

μερίσθη, τινὰ δ' εἰς Κόρινθον Τιμολέων ἀπέστειλε, προστάξας εἰς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερόν ἀναθεῖναι. πολλῶν δὲ χρημάτων καταληφθέντων διὰ τὸ [καὶ] 81 τοὺς Καρχηδονίους ἐσχηκέναι πλῆθος ἐκπωμάτων ἄργυρῶν τε καὶ χρυσῶν, ἔτι δὲ τὸν ἄλλον κόσμον ὑπερβάλλοντα διὰ τὸ μέγεθος τῆς παρ' αὐτοῖς εὐπορίας, ἅπαντα συνεχώρησε τοῖς στρατιώταις ἔχειν ἑπαθλα τῆς ἀνδραγαθίας. τῶν δὲ Καρχηδονίων οἱ 2 διαφυγόντες τὸν ἐν τῇ μάχῃ κίνδυνον μόγις εἰς τὸ Λιλύβαιον διεσώθησαν. τοσαύτη δ' αὐτοὺς κατά- 10 πληξίς καὶ δέος κατεῖχεν ὥστε μὴ τολμᾶν εἰς τὰς ναῦς ἐμβαίνειν μηδ' ἀποπλεῖν εἰς τὴν Λιβύην, ὡς διὰ τὴν τῶν θεῶν ἀλλοτριότητα πρὸς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ Λιβυκοῦ πελάγους καταποθησομένους. οἱ δ' 3 ἐν τῇ Καρχηδόνι πνυθόμενοι τὸ μέγεθος τῆς συμ- 15 φορᾶς συνετρίβησαν ταῖς ψυχαῖς, καὶ συντόμως ὑπελάμβανον ἦξειν ἐπ' αὐτοὺς τὸν Τιμολέοντα μετὰ τῆς δυνάμεως. εὐθύς δὲ Γέσκωνα τὸν Ἄννωνος πεφυγαδευμένον κατήγαγον καὶ στρατηγὸν ἀπέδει- 20 ξαν διὰ τὸ δοκεῖν τόλμη τε καὶ στρατηγία διαφέρειν. αὐτοὶ δ' ἔκριναν πολιτικοῖς μὲν σώμασι μὴ 4 διακινδυνεύειν, μισθοφόρους δὲ ἄλλοεθνεῖς ἀθροίζειν, καὶ μάλιστα Ἕλληνας· ὑπακούσεσθαι δ' αὐτοῖς πρὸς τὴν στρατείαν πολλοὺς ὑπελάμβανον διὰ 25 τὸ μέγεθος τῆς μισθοφορᾶς καὶ τὴν εὐπορίαν τῆς Καρχηδόνης. εἰς δὲ τὴν Σικελίαν τοὺς εὐδέτους πρέσβεις ἐξέπεμψαν, προστάξαντες ἐφ' οἷς ἂν ἦ δυνατὸν συνθέσθαι τὴν εἰρήνην.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 82 ἦρχε Λυσιμαχίδης, ἐν Ῥώμῃ δὲ ὕπατοι καθεισθή- 30 κεσαν Κόιντος Σερουίλιος καὶ Μάρκιος Ρούτιλος. ἐπὶ δὲ τούτων Τιμολέων ἐπανελθὼν εἰς Συρακού-

σας πρώτον μὲν τοὺς ἐγκαταλιπόντας μισθοφόρους
 τοὺς μετὰ Θρασίου πάντας ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλεν,
 2 ὡς προδότας ὄντας. οὗτοι δ' εἰς τὴν Ἰταλίαν δια-
 βάντες, καὶ χωρὶον τι παραθαλάττιον ἐν τῇ Βρετ-
 τία καταλαβόμενοι, διήρπασαν. οἱ δὲ Βρέττιοι 5
 παροξυνθέντες εὐθύς μετὰ δυνάμεως πολλῆς ἐστρά- 145
 τευσαν ἐπ' αὐτούς, καὶ τὸ χωρὶον ἐκπολιορκήσαν-
 τες ἅπαντας κατηκόντισαν. οἱ μὲν οὖν καταλιπόν-
 τες τὸν Τιμολέοντα μισθοφόροι τῆς ἰδίας παρανομίας
 3 ἔπαθλον τοιαύτης συμφορᾶς ἔτυχον· ὁ δὲ Τιμο- 10
 λέων Ποστούμιον τὸν Τυρρηνὸν δώδεκα ληστρίσι
 τοὺς πλείοντας ληζόμενον, καὶ καταπλεύσαντα εἰς
 Συρακούσας ὡς φίλον, συλλαβὼν ἔθανάτωσεν. ὑπε-
 δέξατο δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ Κορινθίων ἐκπεμφθέντας
 οἰκήτορας φιλοφρόνως, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πεντα- 15
 κισχιλίους. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Καρχηδονίων δια-
 πρεσβευσασμένων καὶ πολλὰ δεηθέντων, συνεχώρη-
 σεν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην, ὥστε τὰς μὲν Ἑλληνίδας
 πόλεις ἀπάσας ἐλευθέρως εἶναι, τὸν δὲ Ἄλυκον κα-
 λούμενον ποταμὸν ὄριον εἶναι τῆς ἐκατέρωθεν ἐπι- 20
 κρατείας· μὴ ἐξεῖναι δὲ Καρχηδονίοις βοηθῆσαι τοῖς
 4 τυράννοις πολεμοῦσι πρὸς Συρακοσίους. μετὰ δὲ
 ταῦτα τὸν μὲν Ἰκέταν καταπολεμήσας ἔθαψε, τοὺς
 δ' ἐν Αἴτνῃ Καμπανούς ἐκπολιορκήσας διέφθειρε.
 καὶ Νικόδημον μὲν τὸν Κεντοριπίνων τύραννον 25
 καταπληξάμενος ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως, Ἀπολλω-
 νιάδην δὲ τὸν Ἀγυρναίων δυνάστην παύσας τῆς
 τυραννίδος τοὺς ἐλευθερωθέντας Συρακοσίους ἐποί-
 ησε. καθόλου δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὴν νῆσον τυ-
 ράννους ὀξολογήσας, καὶ τὰς πόλεις ἐλευθερώσας, 30
 5 εἰς τὴν συμμαχίαν προσεδέξατο. κηρύξαντος δ' αὐ-
 τοῦ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διότι οἱ Συρακοῖοι διδώσι

χώραν καὶ οἰκίας τοῖς βουλομένοις μετέχειν τῆς ἐν
 Συρακούσαις πολιτείας, πολλοὶ πρὸς τὴν κληρου-
 χίαν Ἕλληνες ἀπήντησαν· τέλος δὲ οἰκήτορες ἀπε-
 δείχθησαν εἰς μὲν τὴν Συρακοσίαν τὴν ἀδιαίρετον
 5 τετρακισμύριοι, εἰς δὲ τὴν Ἀγυριναίαν μύριοι διὰ
 τὸ μέγεθος καὶ κάλλος τῆς χώρας. εὐθύς δὲ καὶ 6
 τοὺς προὔπαρχοντας νόμους ἐν ταῖς Συρακούσαις,
 οὓς συνέγραψε Διοκλῆς, διώρθωσε. καὶ τοὺς μὲν
 περὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβολαίων ἢ κληρονομιῶν εἰ-
 10 ασεν ἀμεταθέτους, τοὺς δὲ περὶ τῶν δημοσίων νε-
 νομοθετημένους πρὸς τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ὡς ποτ'
 ἔδόκει συμφέρειν διώρθωσεν. ἐπιστάτης δ' ἦν καὶ 7
 διορθωτῆς τῆς νομοθεσίας Κέφαλος ὁ Κορίνθιος,
 ἀνὴρ ἐν παιδείᾳ καὶ συνέσει δεδοξασμένος. ἀπὸ δὲ
 15 τούτων γενόμενος τοὺς μὲν Λεοντίνους εἰς Συρα-
 κούσας μετώκισεν, εἰς δὲ τὴν Καμαριναίαν οἰκήτο-
 ρας προσθεῖς ἐπηύξησε τὴν πόλιν. καθόλου δὲ 83
 πάντα τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν εἰρηνικῶς καταστήσας
 ἐποίησε τὰς πόλεις ταχὺ λαβεῖν πολλὴν αὔξησιν
 20 πρὸς εὐδαιμονίαν. ἐκ πολλοῦ γὰρ χρόνου διὰ τὰς
 στάσεις καὶ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, ἔτι δὲ τὸ
 πλῆθος τῶν ἐπανισταμένων αἰετὶ τυράννων, αἱ μὲν
 πόλεις ἔρημοι τῶν οἰκητόρων ἦσαν, αἱ δὲ χῶραι διὰ
 τὴν ἀργίαν ἐξηγρίωντο καὶ καρπῶν ἡμέρων ἄφοροι
 25 καθειστήκεσαν· τότε δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιπο-
 146 λασάντων οἰκητόρων καὶ διὰ τὴν πολυχρόνιον ἐπι-
 γεγεννημένην εἰρήνην ἐξημερωθεῖσαι ταῖς ἐργασίαις,
 πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἐξήνεγκαν καρπούς. τού-
 τους δ' οἱ Σικελιωῖται λυσιτελῶς πιπράσκοντες τοῖς
 30 ἐμπόροις, ταχὺ προσανέδραμον ταῖς οὐσίαις. τοι- 2
 γαρ οὖν διὰ τὴν ἐκ τούτων εὐπορίαν πολλὰ καὶ με-
 γάλα κατεσκευάσθη κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους

ἀναθήματα, ἐν μὲν ταῖς Συρακούσαις ὁ κατὰ τὴν
 Νῆσον οἶκος ὁ ἐξηκοντάκλινος ὀνομαζόμενος, τῶν
 κατὰ τὴν Σικελίαν ἔργων ὑπεραίρων τῷ μεγέθει
 καὶ τῇ κατασκευῇ, ὃν κατεσκεύασε μὲν Ἀγαθοκλῆς
 ὁ δυνάστης, διὰ δὲ τὸ βάρος τῶν ἔργων ὑπεραίρων 5
 τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς ἐπισημασίας ἐτυχεν ὑπὸ τοῦ
 δαιμονίου κεραυνωθεῖς, οἳ τε παρὰ τὸν μικρὸν λι-
 μένα πύργοι, τὰς μὲν ἐπιγραφὰς ἔχοντες ἐξ ἑτερο-
 γενῶν λίθων, σημαίνοντες δὲ τὴν τοῦ κατασκευά-
 σαντος αὐτοὺς προσηγορίαν Ἀγαθοκλέους, ὁμοίως 10
 δὲ τούτοις μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Ἰέρωνος τοῦ βασι-
 λέως τό τε κατὰ τὴν ἀγορὰν Ὀλύμπιον, καὶ ὁ πλη-
 σίον τοῦ θεάτρου βωμός, τὸ μὲν μῆκος ὦν στα-
 δίου, τὸ δ' ὕψος καὶ πλάτος ἔχων τούτῳ κατὰ λό-
 3 γον. ἐν δὲ ταῖς ἐλάττοσι πόλεσιν, ἐν αἷς ἢ τῶν 15
 Ἀγυριναίων καταριθμεῖται, μετασχοῦσα τῆς τότε
 κληρουχίας διὰ τὴν προειρημένην ἐκ τῶν καρπῶν
 εὐπορίαν, θέατρον μὲν κατεσκεύασε μετὰ τὸ τῶν
 Συρακοσίων κάλλιστον τῶν κατὰ Σικελίαν, θεῶν
 τε ναοὺς καὶ βουλευτήριον καὶ ἀγορὰν, ἔτι δὲ πύρ- 20
 γων ἀξιολόγων κατασκευὰς καὶ τάφους πυραμίδων
 πολλῶν καὶ μεγάλων διαφόρων ταῖς φιλοτεχνίαις.

84 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χαιρώνδου τὴν ὕπα-
 τον ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Αἰμίλιος καὶ Γάιος
 Πλώτιος. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ βασιλεὺς τοὺς 25
 πλείστους τῶν Ἑλλήνων εἰς φιλίαν προηγμένος ἐφι-
 λοτιμεῖτο καὶ τοὺς Ἀθηναίους καταπληξάμενος ἀδή-
 2 ριτον ἔχειν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος. διόπερ
 ἄφνω καταλαβόμενος Ἐλάτειαν πόλιν, καὶ τὰς δυ-
 νάμεις εἰς ταύτην ἀθροίσας, διέγνω πολεμεῖν τοῖς 30
 Ἀθηναίοις. ἀπαρασκευῶν δ' ὄντων αὐτῶν διὰ τὴν
 συντεθειμένην εἰρήνην, ἤλπιζε ῥαδίως περιποιή-

σεσθαι τὴν νίκην· ὅπερ καὶ συνετελέσθη. κατα-
 ληφθείσης γὰρ τῆς Ἐλατείας ἤκόν τινες νυκτὸς
 ἀπαγγέλλοντες τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως, καὶ διότι
 ταχέως ἤξει Φίλιππος μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν
 5 Ἀττικὴν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων διὰ τὸ 3
 παράδοξον τῆς πράξεως καταπλαγέντες τοὺς τε σαλ-
 πικτὰς μετεπέμποντο καὶ σημαίνειν προσέταττον
 δι' ὅλης τῆς νυκτὸς. τῆς δὲ φήμης εἰς πᾶσαν οἰ-
 κίαν διαδοθείσης, ἣ μὲν πόλις ὄρθῃ διὰ τὸν φόβον
 10 ἦν, ὁ δὲ δῆμος ἅπας ἅμ' ἡμέρα συνέδραμεν εἰς τὸ
 147 θεάτρον πρὸ τοῦ συγκαλέσαι τοὺς ἄρχοντας, ὡς ἦν
 ἔθος. ὡς δ' ἤκον οἱ στρατηγοὶ καὶ τὸν μηνύσαντα 4
 παρῆγον κἀκείνος εἶπε, σιωπὴ μὲν καὶ φόβος κα-
 τεῖχε τὸ θεάτρον, καὶ τῶν εἰωθότων δημηγορεῖν
 15 οὐδεὶς ἐτόλμα συμβουλευσαι· πλεονάκις δὲ τοῦ κή-
 ρυκος καλέσαντος τοὺς ἐρουῦντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς
 σωτηρίας, οὐδεὶς παρῆει σύμβουλος. ἀπορίας οὖν 5
 μεγάλης οὔσης καὶ καταπλήξεως, ἀπέβλεπε τὸ πλῆ-
 θος ἐπὶ τὸν Δημοσθένην. ὁ δὲ καταβὰς καὶ τὸν
 20 δῆμον παρακαλέσας θαρρεῖν, ἀπεφαίνετο δεῖν πα-
 ραχρῆμα πρόσβεις ἀποστέλλειν εἰς τὰς Θήβας καὶ
 παρακαλεῖν τοὺς Βοιωτοὺς κοινῇ τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευ-
 θερίας ἀγῶνα τίθεσθαι· πρὸς γὰρ τοὺς ἄλλους συμ-
 μάχους ὁ καιρὸς οὐ συνεχώρει πέμπειν πρεσβείας
 25 περὶ τῆς συμμαχίας. ἐν ἡμέραις γὰρ δυοῖν προσ-
 δόκιμος ἦν ὁ βασιλεὺς ἤξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ
 τῆς ὀδοιπορίας οὔσης διὰ τῆς Βοιωτίας, ἣ παρὰ τῶν
 Βοιωτῶν συμμαχία μόνη κατελείπετο, φανεροῦ γ'
 ὄντος ὅτι Φίλιππος, φίλος ὢν καὶ σύμμαχος Βοιω-
 30 τοῖς, τούτους ἐν παρόδῳ πειράσεται παραλαβεῖν εἰς
 τὸν κατ' Ἀθηναίων πόλεμον. τοῦ δὲ δῆμου τὸν 85
 λόγον ἀποδεξαμένου, καὶ τοῦ περὶ τῆς πρεσβείας

ψηφίσματος ὑπὸ Δημοσθένους γραφέντος, ὁ μὲν
 δῆμος ἐξήτει τὸν δυνατώτατον εἰπεῖν· ὁ δὲ Δημο-
 σθένης ὑπήκουσε προθύμως πρὸς τὴν χρείαν. τέλος
 δ' ὀξέως πρεσβεύσας καὶ πείσας ἐπανῆλθεν εἰς τὰς
 Ἀθήνας. ὁ δὲ δῆμος τῇ τῶν Βοιωτῶν συμμαχίᾳ 5
 διπλασιάσας τὴν προϋπάρχουσαν δύναμιν, ἀνεθάρ-
 2 ρησε ταῖς ἐλπίσιν. εὐθύς δὲ καὶ στρατηγοὺς κατέ-
 στησε τοὺς περὶ Χάρητα καὶ Λυσικλέα, καὶ πανδη-
 μεί μετὰ τῶν ὀπλων ἐξέπεμψε τοὺς στρατιώτας εἰς
 τὴν Βοιωτίαν. τῶν δὲ νέων ἀπάντων προθύμως 10
 εἰς τὸν ἀγῶνα καταντώντων, οὗτοι μὲν κατὰ σπου-
 δὴν ὁδοιπορήσαντες ἤκον εἰς Χαιρώνειαν τῆς Βοι-
 ωτίας· οἱ δὲ Βοιωτοὶ θαυμάσαντες τὴν ὀξύτητα τῆς
 τῶν Ἀθηναίων παρουσίας, καὶ αὐτοὶ σπουδῆς οὐ-
 δὲν ἐλλείποντες ἀπήντησαν μετὰ τῶν ὀπλων, καὶ 15
 κοινῇ στρατοπεδεύσαντες ὑπέμενον τὴν τῶν πολε-
 3 μίων ἔφοδον. Φίλιππος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐξέπεμ-
 ψεν ἐπὶ τὸ κοινὸν τῶν Βοιωτῶν πρέσβεις, ὧν ἦν
 ἐπιφανέστατος Πύθων. οὗτος γὰρ διαβεβοημένος
 ἐπὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι, καὶ συγκριθεὶς παρὰ 20
 τοῖς Βοιωτοῖς κατὰ τὴν περὶ τῆς συμμαχίας δημη-
 γορίαν πρὸς Δημοσθένην, τῶν μὲν ἄλλων ἐπρώ-
 4 τευσε, τούτου δὲ ἐφάνη καταδεέστερος. καὶ Δημο-
 σθένης δὲ αὐτὸς ὡς μέγα τι κατειργασμένος ἐν τοῖς
 συγγεγραμμένοις ὑπ' αὐτοῦ λόγοις σεμνύνεται τῇ 25
 πρὸς τὸν ῥήτορα τοῦτον δημηγορίᾳ ἐν οἷς λέγει
 Τότ' ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ καὶ πολλῶ
 5 ῥέοντι καθ' ὑμῶν οὐχ ὑπεχώρησα. μετὰ δὲ ταῦθ' 148
 ὁ Φίλιππος, ἀποτυχῶν τῆς τῶν Βοιωτῶν συμμαχίας,
 οὐδὲν ἤττον ἔκρινε πρὸς ἀμφοτέρους διαγωνίσα- 30
 σθαι· διὸ καὶ προσαναμείνας τοὺς ἀφυστεροῦντας
 τῶν συμμαχῶν ἤκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἔχων πεζοὺς

μὲν πλείους τῶν τρισμυρίων, ἱππεῖς δὲ οὐκ ἐλάτ-
 τους τῶν δισχιλίων. ἀμφοτέρων δὲ πρὸς τὴν μά- 6
 χην εὐτρεπῶν γενομένων, τοῖς μὲν φρονήμασι καὶ
 ταῖς προθυμίαις, ἔτι δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις, ἐφάμιλλ-
 5 λοι καθεισθήκεσαν, τῷ δὲ πλήθει καὶ τῇ κατὰ τὴν
 στρατηγίαν ἀρετῇ προεῖχεν ὁ βασιλεὺς. πολλὰς γὰρ 7
 καὶ ποικίλας παρατάξεις ἠγωνισμένος, καὶ ἐν ταῖς
 πλείσταις μάχαις νενικηκώς, μεγάλην εἶχεν ἐμπει-
 ρίαν τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων. παρὰ δὲ τοῖς Ἀθη-
 10 ναίοις οἱ μὲν ἀγαθώτατοι τῶν στρατηγῶν ἐτετελευ-
 τήκεσαν, Ἴφικράτης καὶ Χαβρίας, ἔτι δὲ Τιμόθεος,
 τῶν δ' ὑπολειμμένων Χάρης πρωτεύων οὐδὲν
 διέφερε τῶν τυχόντων ἰδιωτῶν κατὰ τὴν ἐν τῷ
 στρατηγεῖν ἐνέργειαν καὶ βουλήν. ἅμα δ' ἡμέρα 86
 15 τῶν δυνάμεων ἐκταττομένων, ὁ μὲν βασιλεὺς τὸν
 υἱὸν Ἀλέξανδρον, ἀντίπαιδα τὴν ἡλικίαν ὄντα, διά-
 δηλον δὲ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ὀξύτητα τῆς ἐνεργείας
 ἔχοντα, κατέστησεν ἐπὶ θάτερον τῶν κεράτων,
 παρακαταστήσας αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων τοὺς ἀξιολο-
 20 γωτάτους· αὐτὸς δὲ τοὺς ἐπιλέκτους ἔχων μεθ' ἑαυ-
 τοῦ τὴν ἡγεμονίαν εἶχε τοῦ ἑτέρου μέρους, καὶ τὰς
 κατὰ μέρος τάξεις οἰκείως τοῖς παροῦσι καιροῖς διε-
 κόσμησεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατ' ἔθνος τὴν διαίρεσιν 2
 τῆς τάξεως ποιησάμενοι τοῖς μὲν Βοιωτοῖς τὸ ἔτε-
 25 ρον μέρος παρέδωκαν, αὐτοὶ δὲ τοῦ λοιποῦ τὴν
 ἡγεμονίαν εἶχον. γενομένης δὲ μάχης καρτερᾶς ἐπὶ
 πολὺν χρόνον, καὶ πολλῶν πιπτόντων παρ' ἀμφο-
 τέροις, μέχρι μὲν τινος ὁ ἀγὼν ἀμφιδοξουμένης εἶχε
 τὰς ἐλπίδας τῆς νίκης. μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ Ἀλεξάν- 3
 30 δρου φιλοτιμουμένου τῷ πατρὶ τὴν ἰδίαν ἀνδραγα-
 θίαν ἐνδείξασθαι, καὶ φιλοτιμίας ὑπερβολὴν οὐκ
 ἀπολείποντος, ὁμοίως δὲ καὶ πολλῶν αὐτῷ συνα-

γωνιζομένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν, πρῶτος τὸ συνεχῆς
 τῆς τῶν πολεμίων τάξεως ἔρρηξε, καὶ πολλοὺς κα-
 ταβαλὼν κατεπόνει τοὺς καθ' ἑαυτὸν τεταγμένους.
 4 τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν παραστάντων αὐτῷ ποιησάντων,
 τὸ συνεχῆς αἰὲ τῆς τάξεως παρερρήγνυτο. πολλῶν 5
 δὲ σωρευομένων νεκρῶν, οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον
 πρῶτοι βιασάμενοι τοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἐτρέψαντο.
 μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς προκινδυνεύων,
 καὶ τῆς νίκης τὴν ἐπιγραφὴν οὐδ' αὐτῷ παραχω-
 ρῶν Ἀλεξάνδρῳ, τὸ μὲν πρῶτον ἐξέωσε τῇ βίᾳ τοὺς 10
 ἀντιτεταγμένους, ἔπειτα δὲ καὶ φεύγειν συναναγκά-
 5 σας αἴτιος ἐγένετο τῆς νίκης. τῶν δ' Ἀθηναίων 149
 ἔπεσον μὲν ἐν τῇ μάχῃ πλείους τῶν χιλίων, ἤλω-
 6 σαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν δισχιλίων. ὁμοίως δὲ καὶ
 τῶν Βοιωτῶν πολλοὶ μὲν ἀνῆρέθησαν, οὐκ ὀλίγοι 15
 δὲ ἐξωγρήθησαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Φίλιππος
 τρόπαιον στήσας, καὶ τοὺς νεκροὺς εἰς ταφὴν συγ-
 χωρήσας, ἐπινίκια τοῖς θεοῖς ἔθυσε καὶ τοὺς ἀν-
 δραγαθήσαντας κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτίμησε.

87. Λέγουσι δὲ τινες ὅτι καὶ παρὰ τὸν πότον πολὺν 20
 ἔμφορησάμενος ἄκρατον καὶ μετὰ τῶν φίλων τὸν ἐπι-
 νίκιον ἄγων κῶμον διὰ μέσων τῶν αἰχμαλώτων ἐβάδι-
 ζεν ὑβρίζων διὰ λόγων τὰς τῶν ἀκληροῦντων δυστυ-
 χίας. Δημάδην δὲ τὸν ῥήτορα κατ' ἐκείνον τὸν και-
 ρὸν ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ὄντα χρήσασθαι παρησιᾶ, 25
 καὶ λόγον ἀποφθέρξασθαι δυνάμενον ἀναστεῖλαι τὴν
 2 τοῦ βασιλέως ἀσέλγειαν. φασὶ γὰρ εἰπεῖν αὐτόν,
 Βασιλεῦ, τῆς τύχης σοι περιθείσης πρόσωπον Ἀγα-
 μέμνονος αὐτὸς οὐκ αἰσχύνει πράττων ἔργα Θεο-
 σίτου; τὸν δὲ Φίλιππον τῇ τῆς ἐπιπλήξεως εὐστοχίᾳ 30
 κινηθέντα τοσοῦτο μεταβαλεῖν τὴν ὅλην διάθεσιν
 ὥστε τοὺς μὲν στεφάνους ἀπορροῖψαι, τὰ δὲ συνα-

κολουθοῦντα κατὰ τὸν κῶμον σύμβολά τῆς ὕβρεως ἀποτρίψασθαι, τὸν δ' ἄνδρα τὸν χρησάμενον τῇ παρρησίᾳ θανατῶσαι καὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἀπολύσαντα πρὸς ἑαυτὸν ἀναλαβεῖν ἐντίμως. τέλος δ' 3
 5 ὑπὸ τοῦ Δημάδου καθομιληθέντα ταῖς Ἀττικαῖς χάρισι πάντα ἀπολύσαι τοὺς αἰχμαλώτους ἀνευ λυτρῶν, καθόλου δ' ἀποθέμενον τὴν ἐκ τῆς νίκης ὑπερηφανίαν πρέσβεις ἀποστεῖλαι πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ συνθέσθαι πρὸς αὐτοὺς φιλίαν
 10 τε καὶ συμμαχίαν, εἰς δὲ τὰς Θήβας φρουρὰν ἐγκαταστήσαντα συγχωρῆσαι τὴν εἰρήνην τοῖς Βοιωτοῖς.

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ἦτταν Λυσικλέους 88
 μὲν τοῦ στρατηγοῦ θάνατον κατέγνωσαν, Λυκούργου τοῦ ῥήτορος κατηγορήσαντος. οὗτος γὰρ
 15 τῶν τότε ῥητόρων μέγιστον ἔχων ἀξίωμα, καὶ δώδεκα μὲν ἔτη τὰς προσόδους τῆς πόλεως διοικήσας ἐπαινουμένως, βίον δ' ἐξηκὼς ἐπ' ἀρετῇ περιβόητον, πικρότατος ἦν κατήγορος. γνοιή δ' ἄν 2
 τις αὐτοῦ τὴν ἐν τοῖς λόγοις ἀξίαν καὶ πικρίαν
 20 ἐν οἷς τοῦ Λυσικλέους κατηγορῶν λέγει, Ἐστρατήγεις, ὦ Λυσίκλεις, καὶ χιλίων μὲν πολιτῶν τετελευτηκότων, δισχιλίων δ' αἰχμαλώτων γεγυότων, τροπαίου δὲ κατὰ τῆς πόλεως ἐστηκότος, τῆς δ' Ἑλλάδος ἀπάσης δουλευούσης, καὶ τούτων ἀπάντων
 25 γεγεννημένων σοῦ ἡγουμένου καὶ στρατηγοῦντος, τολμᾶς ξῆν καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ὄραν καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλειν, ὑπόμνημα γεγυότως αἰσχύνης καὶ ὀνειδούς τῇ πατρίδι.

Ἴδιον δὲ τι συνέβη γενέσθαι κατὰ τοὺς ὑποκει- 3
 30 150 μένους χρόνους. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἡ περὶ τὴν Χαιρώνειαν ἐγένετο μάχη, ἑτέρα παράταξις συνέστη κατὰ τὴν Ἰταλίαν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ,

διαπολεμούντων μὲν Ταραντίνων πρὸς Λευκανούς, συναγωνιζομένου δὲ τοῖς Ταραντίνοις Ἀρχιδάμου τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως, ὅτε συνέβη καὶ αὐ-
 4 τὸν ἀναιρεθῆναι τὸν Ἀρχίδαμον. οὗτος μὲν οὖν ἤρξε τῶν Λακεδαιμονίων ἔτη τρία καὶ εἴκοσι, τὴν 5 δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς Ἄγρις ἤρξεν ἔτη ἑννέα.

5 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Τιμόθεος ὁ τῆς Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ τύραννος ἐτελεύτησε δυναστεύσας ἔτη πεντεκαίδεκα, τὴν δὲ τυραννίδα 15 διαδεξάμενος ὁ ἀδελφὸς Διονύσιος ἤρξεν ἔτη δυοὶ πλείω τῶν τριάκοντα.

89 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φρυνίχου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Μάλλιον Τορκουᾶτον καὶ Πόπλιον Δέκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Φίλιππος ὁ 10 βασιλεὺς πεφρονηματισμένος τῇ περὶ Χαιρώνειαν νίκη, καὶ τὰς ἐπιφανεστάτας πόλεις καταπεπληγμένος, ἐφιλοτιμεῖτο γενέσθαι πάσης τῆς Ἑλλάδος ἡγε-
 2 μών. διαδοὺς δὲ λόγον ὅτι βούλεται πρὸς Πέρσας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον ἄρασθαι, καὶ λαβεῖν 20 παρ' αὐτῶν δίκας ὑπὲρ τῆς εἰς τὰ ἱερὰ γενομένης παρανομίας, ἰδίους τοὺς Ἕλληνας ταῖς εὐνοαῖς ἐποίησατο. φιλοφρονούμενος δὲ πρὸς ἅπαντας, καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ ταῖς πόλεσιν ἀπεφαίνετο βούλεσθαι δια-
 3 λεχθῆναι περὶ τῶν συμφερόντων. διόπερ ἐν Κο- 25 ρίνθῳ τοῦ κοινοῦ συνεδρίου συναχθέντος διαλεχθεῖς περὶ τοῦ πρὸς Πέρσας πολέμου, καὶ μεγάλας ἐλπίδας ὑποθείς, προετρέψατο τοὺς συνέδρους εἰς πόλεμον. τέλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐλομένων αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἑλλάδος, μεγάλας πα- 30 ρασκευὰς ἐποιεῖτο πρὸς τὴν ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατείαν. διατάξας δ' ἐκάστη πόλει τὸ πλῆθος τῶν εἰς

συμμαχίαν στρατιωτῶν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. καὶ τὰ μὲν περὶ Φίλιππον ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Τιμολέων ὁ Κορίνθιος 90
ἅπαντα τοῖς Συρακοσίοις καὶ τοῖς Σικελιώταις κα-
5 τωρθωκῶς ἐτελεύτησε, στρατηγήσας ἔτη ὀκτώ. οἱ
δὲ Συρακοσίοι μεγάλως ἀποδεδεγμένοι τὸν ἄνδρα
διὰ τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μέγεθος τῶν εὐεργεσιῶν,
μεγαλοπρεπῶς ἔθαψαν αὐτόν, καὶ κατὰ τὴν ἐκφο-
ρὰν ἀθροισθέντος τοῦ πλήθους τότε τὸ ψήφισμα
10 ἀνηγόρευσε ὁ κῆρυξ. ὁ δῆμος τῶν Συρακοσίων Τι-
μολέοντα Τιμαινέτου υἱὸν τόνδε θάπτει μὲν ἀπὸ δια-
κοσίων μνῶν, ἐτίμησε δὲ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀγῶσι
μουσικοῖς καὶ ἵππικοῖς καὶ γυμνικοῖς, ὅτι τοὺς τυράν-
15 νους καταλύσας καὶ τοὺς βαρβάρους καταπολεμήσας
καὶ τὰς μεγίστας τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνοικίσας
151 αἴτιος ἐγενήθη τῆς ἐλευθερίας τοῖς Σικελιώταις.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ἀριοβαρζάνης μὲν 2
ἐτελεύτησεν ἔτη βασιλεύσας εἴκοσι καὶ ἕξ, τὴν δὲ βα-
σιλείαν διαδεξάμενος Μιθριδάτης ἤρξεν ἔτη πέντε
20 πρὸς τοῖς τριάκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Λατίνους
καὶ Καμπανοὺς παραταξάμενοι περὶ πόλιν Σινούεσ-
σαν ἐνίκησαν, καὶ τῶν ἠττηθέντων μέρος τῆς χώ-
ρας ἀφείλοντο. ὁ δὲ κατωρθωκῶς τὴν μάχην Μάλ-
λιος ὁ ὑπάτος ἐθριάμβευσε.

Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθοδήμου Ῥωμαῖοι 91
25 μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Ποπλίλιον καὶ
Τιβέριον Αἰμίλιον Μάμερκον, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη
πρώτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα
στάδιον Κλεόμαντις Κλειτόριος. ἐπὶ δὲ τούτων Φί-
30 λιππος ὁ βασιλεύς, ἡγεμῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κα-
θεσταμένος καὶ τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον ἐνστησά-
μενος, Ἄτταλον μὲν καὶ Παρμενίωνα προαπέστειλεν

εἰς τὴν Ἀσίαν, μέρος τῆς δυνάμεως δούς καὶ προστάξας ἐλευθεροῦν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, αὐτὸς δὲ σπεύδων μετὰ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ἐπανελέσθαι τὸν πόλεμον, ἐπηρώτησε τὴν Πυθίαν εἰ κρατήσῃ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν. ἡ δὲ ἔχρησεν αὐτῷ τόνδε τὸν χρησμόν·

ἔστεπται μὲν ὁ ταῦρος, ἔχει τέλος, ἔστιν ὁ θύσων.

3 ὁ μὲν οὖν Φίλιππος, σκολιῶς ἔχοντας τοῦ χρησμοῦ, πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον ἐξεδέχετο τὸ λόγιον, ὡς τοῦ 10
μαντείου προλέγοντος τὸν Πέρσῃν ἱερείου τρόπον τυθήσεσθαι· τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ οὕτως εἶχεν, ἀλλὰ τούναντίον ἐσήμαινεν ἐν πανηγύρει καὶ θεῶν θυσίαις τὸν Φίλιππον ὥσπερ τὸν ταῦρον ἐστεμμένον
4 σφαγήσεσθαι. οὐ μὴν ἀλλὰ δόξας συμμαχεῖν αὐτῷ 15
τοὺς θεοὺς περιχαρῆς ἦν, ὡς τῆς Ἀσίας ὑπὸ Μακεδονίας ἐσομένης αἰχμαλώτου. εὐθύς οὖν θυσίας μεγαλοπρεπεῖς ἐπετέλει τοῖς θεοῖς, καὶ τῆς θυγατρὸς Κλεοπάτρας τῆς ἐξ Ὀλυμπιάδος συνετέλει γάμους, καὶ ταύτην Ἀλεξάνδρῳ συνώκισε τῷ βασιλεῖ 20
μὲν τῶν Ἡπειρωτῶν, ἀδελφῷ δὲ ὄντι γνησίῳ τῆς
5 Ὀλυμπιάδος. ἅμα δὲ ταῖς τῶν θεῶν τιμαῖς βουλόμενος ὡς πλείστους τῶν Ἑλλήνων μετασχεῖν τῆς εὐωχίας, ἀγῶνάς τε μουσικικοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἐποίει καὶ λαμπρὰς ἐστιάσεις τῶν φίλων καὶ ξένων. διό- 25
6 περ ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος μετεπέμπετο τοὺς ἰδιοξένους, καὶ τοῖς ἑαυτοῦ φίλοις παρήγγειλε παραλαμβάνειν τῶν ἀπὸ τῆς ξένης γνωρίμων ὡς πλείστους. σφόδρα γὰρ ἐφιλοτιμεῖτο φιλοφρονεῖσθαι πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ διὰ τὰς δεδομένας αὐτῷ τῆς 30
ὅλης ἡγεμονίας τιμὰς προσηκούσαις ὁμιλίαις ἀμείβεσθαι. τέλος δὲ πολλῶν πανταχόθεν πρὸς τὴν 152

πανήγυριν συρρεόντων, καὶ τῶν ἀγῶνων καὶ γάμων
 συντελουμένων ἐν Αἰγαῖς τῆς Μακεδονίας, οὐ μόνον
 κατ' ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν ἐστεφάνωσαν αὐτὸν
 χρυσοῖς στεφάνοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀξιολόγων πόλεων
 5 αἱ πλείους, ἐν αἷς ἦν καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων. ἀνα- 2
 γορευομένου δὲ τοῦ στεφάνου τούτου διὰ τοῦ κή-
 ρυκος, τὸ τελευταῖον εἶπεν, ἄν τις ἐπιβουλεύσας
 Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ καταφύγῃ πρὸς Ἀθηναίους,
 παραδόσιμον εἶναι τοῦτον. διὰ δὲ τῆς αὐτοματι-
 10 ζούσης φήμης ὥσπερ θεία τιμὴ προνοία διεσήμαινε
 τὸ δαιμόνιον τὴν ἐσομένην ἐπιβουλὴν εὐθύς τῷ
 Φιλίππῳ. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ ἕτεραί τινες 3
 ὥσπερ ἐνθεάζουσαι ἐγένοντο φωναί, προδηλοῦσαι
 τὴν τοῦ βασιλέως καταστροφὴν. ἐν γὰρ τῷ βασι-
 15 λικῷ πότῳ Νεοπτόλεμος ὁ τραγωδός, πρωτεύων τῇ
 μεγαλοφωνίᾳ καὶ τῇ δόξῃ, προστάξαντος αὐτῷ τοῦ Φι-
 λίππου προενέγκασθαι τῶν ἐπιτετευγμένων ποιημά-
 των καὶ μάλιστα τῶν ἀνηκόντων πρὸς τὴν κατὰ τῶν
 Περσῶν στρατείαν, ὁ μὲν τεχνίτης κρίνας οἰκείου
 20 ὑποληφθήσεσθαι τὸ ποίημα τῇ διαβάσει τοῦ Φιλίπ-
 που, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐπιπλήξαι βουλούμενος
 τοῦ Περσῶν βασιλέως, καίπερ οὔσαν μεγάλην καὶ
 περιβόητον, ὅπως μεταπεσοῖτο εἰς τὸνναντίον ὑπὸ
 τῆς τύχης, ἤρξατο λέγειν τόδε τὸ ποίημα·
 25 φρονεῖτε νῦν αἰθέρος ὑψηλότερον
 καὶ μεγάλων πεδίων ἀρούρας,
 φρονεῖθ' ὑπερβαλλόμενοι
 δόμων δόμους, ἀφροσύνα
 πρόσω βιοτὰν τεκμαιρόμενοι.
 30 ὁ δ' ἀμφιβάλλει ταχύπους
 κέλευθον ἔργῳ σκοτίαν,
 ἄφνω δ' ἄφαντος προσέβα

μακρὰς ἀφαιρούμενος ἐλπίδας
 θνατῶν πολύμοχθος Ἄδας,
 καὶ τὰ τούτων ἐφεξῆς προσβυνεῖρε, πάντα πρὸς τὴν
 4 ὁμοίαν φερόμενα διάνοιαν. ὁ δὲ Φίλιππος ἤσθεις
 ἐπὶ τοῖς ἀπηγγελημένοις ὄλος ἦν, καὶ τελέως φερό- 5
 μενος τῇ διανοίᾳ πρὸς τὴν τοῦ Περσῶν βασιλείως
 καταστροφὴν, ἅμα δὲ καὶ τὸν πυθόχορηστον χρη-
 σμὸν ἀνελογίζετο, παραπλησίαν ἔχοντα διάνοιαν τοῖς
 5 ὑπὸ τοῦ τραγωδοῦ ῥηθείσι. τέλος δὲ τοῦ πότου
 διαλυθέντος, καὶ τῶν ἀγῶνων κατὰ τὴν ὑστεραίαν 10
 τὴν ἀρχὴν λαμβανόντων, τὸ μὲν πλῆθος ἔτι νυκτὸς
 οὔσης συνέτρεχεν εἰς τὸ θέατρον, ἅμα δ' ἡμέρα
 τῆς πομπῆς γινομένης σὺν ταῖς ἄλλαις ταῖς μεγα- 153
 λοπρεπέσι κατασκευαῖς εἰδῶλα τῶν δώδεκα θεῶν
 ἐπόμπευε ταῖς τε δημιουργίαις περιττῶς εἰργασμένα 15
 καὶ τῇ λαμπρότητι τοῦ πλούτου θαυμαστῶς κεκο-
 σμημένα· σὺν δὲ τούτοις αὐτοῦ τοῦ Φιλίππου τρις-
 καιδέκατον ἐπόμπευε θεοπρεπὲς εἰδῶλον, σύνδρο-
 νον ἑαυτὸν ἀποδεικνύντος τοῦ βασιλέως τοῖς δώ-
 93 δεκα θεοῖς. τοῦ δὲ θεάτρου πληρωθέντος αὐτὸς ὁ 20
 Φίλιππος ἦει λευκὸν ἔχων ἱμάτιον καὶ προστεταχῶς
 τοὺς δορυφόρους μακρὰν ἀφεστῶτας ἀφ' ἑαυτοῦ
 συνακολουθεῖν· ἐνεδείκνυτο γὰρ πᾶσιν ὅτι τηρού-
 μενος τῇ κοινῇ τῶν Ἑλλήνων εὐνοίᾳ τῆς τῶν δο-
 2 ρυφόρων φυλακῆς οὐκ ἔχει χρεῖαν. τηλικαύτης δ' 25
 οὔσης περὶ αὐτὸν ὑπεροχῆς, καὶ πάντων ἐπαινού-
 των ἅμα καὶ μακαριζόντων τὸν ἄνδρα, παράδοξος
 καὶ παντελῶς ἀνέλπιστος ἐφάνη κατὰ τοῦ βασιλέως
 3 ἐπιβουλή καὶ θάνατος. ἵνα δὲ σαφῆς ὁ περὶ τού-
 των γένηται λόγος, προεκθησόμεθα τὰς αἰτίας τῆς 30
 ἐπιβουλῆς. Πανσανίας ἦν τὸ μὲν γένος Μακεδῶν
 ἐκ τῆς Ὀρεστίδος καλουμένης, τοῦ δὲ βασιλέως

σωματοφύλαξ καὶ διὰ τὸ κάλλος φίλος γεγονώς τοῦ
 Φιλίππου. οὗτος ὄρων ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀγαπώ- 4
 μενον ἕτερον Πανσανίαν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ, ὄνει-
 διστικοῖς πρὸς αὐτὸν ἐχρήσατο λόγοις, φήσας ἀν-
 5 δρόγννον εἶναι καὶ τοὺς τῶν βουλομένων ἔρωτας
 ἐτοιμῶς προσδέχεσθαι. ὁ δὲ τὴν ἐκ τῆς λοιδορίας 5
 ὕβριν οὐκ ἐνέγκας τὸ μὲν παρὸν κατεσιώπησεν,
 Ἀττάλῳ δέ τιμι τῶν φίλων ἀνακοινωσάμενος περὶ
 τῶν μελλόντων πράττεσθαι, ἐκουσίως καὶ παραδό-
 10 ξως ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησε. μετ' ὀλίγας γὰρ 6
 ἡμέρας τοῦ Φιλίππου πρὸς Πλευρίαν τὸν τῶν Ἰλ-
 λυριῶν βασιλέα διαγωνιζομένου, πρὸ τοῦ βασιλέως
 στὰς ἀπάσας τὰς φερομένας ἐπ' αὐτὸν πληγὰς ἀνε-
 δέξατο τῷ ἰδίῳ σώματι καὶ μετήλλαξε. διαβοηθεί- 7
 15 σης δὲ τῆς πράξεως, ὁ μὲν Ἀτταλος, εἰς ὧν τῶν
 ἐξ αὐλῆς καὶ πολὺ δυναμένων παρὰ τῷ βασιλεῖ,
 ἐκάλεσεν ἐπὶ δεῖπνον τὸν Πανσανίαν, καὶ πολὺν
 ἔμφορήσας ἄκρατον παρέδωκεν αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῖς
 ὄρεωκόμοις εἰς ὕβριν καὶ παροιनीαν ἑταιρικὴν. ὁ 8
 20 δὲ ἀνανήψας ἐκ τῆς μέθης, καὶ τῇ τοῦ σώματος
 ὕβρει περιαλγῆς γενόμενος, τοῦ Ἀττάλου κατηγο-
 ρησεν ἐπὶ τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Φίλιππος παρωξύνθη
 μὲν ἐπὶ τῇ παρανομίᾳ τῆς πράξεως, διὰ δὲ τὴν
 πρὸς Ἀτταλον οἰκειότητα καὶ τὴν εἰς τὸ παρὸν αὐ-
 25 τοῦ χρεῖαν οὐκ ἐβούλετο μισοπονηρεῖν. ἦν γὰρ ὁ 9
 30 Ἀτταλος τῆς μὲν ἐπιγαμηθείσης γυναικὸς ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως Κλεοπάτρας ἀδελφιδοῦς, ἐπὶ δὲ τῆς προ-
 απεσταλμένης δυνάμεως εἰς τὴν Ἀσίαν στρατηγὸς
 προκεχειρισμένος, ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀν-
 30 δρεῖος. διόπερ ὁ βασιλεὺς πράϋναι βουλόμενος τοῦ
 Πανσανίου τὴν ἐπὶ τῷ πάθει γεγενημένην δικαίαν
 ὀργήν, δωρεὰς ἀξιολόγους ἀπένειμειν αὐτῷ καὶ κατὰ

94 τὴν σωματοφυλακίαν προῆγεν αὐτὸν ἐντίμως. ὁ δὲ
 Πανσανίας ἀμετάθετον φυλάττων τὴν ὄργην, ἔσπευδε
 μὴ μόνον παρὰ τοῦ πράξαντος λαβεῖν τιμωρίαν,
 ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῦ μὴ τιμωροῦντος αὐτῷ. συνε-
 πελάβετο δὲ ταύτης τῆς προαιρέσεως μάλιστα ὁ σο- 5
 φιστῆς Ἐρμοκράτης. τοῦ γὰρ Πανσανίου σχολάζου-
 τος αὐτῷ, καὶ κατὰ τὴν διατριβὴν πυθομένου πῶς
 ἂν τις γένοιτο ἐπιφανέστατος, ὁ σοφιστῆς ἀπεκρίθη,
 εἰ τὸν τὰ μέγιστα πράξαντα ἀνέλοι· τῇ γὰρ περι-
 τούτου μνήμη συμπεριληφθῆσεσθαι καὶ τὸν τὴν 10
 2 ἀναίρεσιν αὐτοῦ ποιησάμενον. ἀνευέγκας δὲ πρὸς
 τὴν ἰδίαν ὄργην τὸν λόγον, καὶ διὰ τὸν θυμὸν οὐ-
 δεμίαν τῆς γνώμης ὑπέρθεσιν ποιησάμενος, ἐν αὐ-
 τοῖς τοῖς ὑποκειμένοις ἀγῶσι τὴν ἐπιβουλήν συνε-
 3 στήσατο τοιῷδέ τινα τρόπον. ἵππους παραστησάμενος 15
 ταῖς πύλαις, παρῆλθε πρὸς τὰς εἰς τὸ θέατρον εἰσ-
 ὄδους ἔχων κεκρυμμένην Κελτικὴν μάχαιραν. τοῦ
 δὲ Φιλίππου τοὺς παρακολουθοῦντάς φίλους κελεύ-
 σαντος προεισελθεῖν εἰς τὸ θέατρον, καὶ τῶν δορυ-
 φόρων διεστώτων, ὄρων τὸν βασιλέα μεμονωμένον, 20
 προσέδραμε, καὶ διὰ τῶν πλευρῶν διανταίαν ἐνέγκας
 πληγὴν τὸν μὲν βασιλέα νεκρὸν ἐξέτεινεν, αὐτὸς δ'
 ἐπὶ τὰς πύλας καὶ τοὺς ἠτοιμασμένους πρὸς τὴν φυ-
 4 γὴν ἔθει ἵππους. εὐθύς δὲ τῶν σωματοφυλάκων οἱ
 μὲν πρὸς τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως ὤρμησαν, οἱ δ' ἐπὶ 25
 τὸν τοῦ σφαγέως διωγμὸν ἐξεχύθησαν, ἐν οἷς ὑπῆρ-
 χον Λεόννατος καὶ Περδίκκας καὶ Ἄτταλος. ὁ δὲ
 Πανσανίας προλαβὼν τῆς διώξεως ἔφθασεν ἂν ἐπὶ
 τὸν ἵππον ἀναπηδήσας, εἰ μὴ τῆς ὑποδέσεως περὶ
 ἄμπελόν τινα περιπλακείσης ἔπεσεν. οἱ δὲ περὶ 30
 τὸν Περδίκκαν καταλαβόντες αὐτὸν ἐκ τῆς γῆς ἀνι-
 στάμενον καὶ συγκεντήσαντες ἀνεῖλον.

Φίλιππος μὲν οὖν μέγιστος γενόμενος τῶν καθ' 95
 ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης βασιλέων, καὶ διὰ τὸ μέ-
 γεθος τῆς ἀρχῆς ἑαυτὸν τοῖς δώδεκα θεοῖς σύνθρο-
 νον καταριθμήσας, τοιαύτης ἔτυχε τῆς τοῦ βίου κα-
 5 ταστροφῆς, ἄρξας ἔτη τέτταρα πρὸς τοῖς εἴκοσι. δοκεῖ 2
 δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐλαχίστας μὲν εἰς τὴν μοναρχίαν ἀφορμὰς παρειληφέναι, μεγίστην δὲ τῶν παρ'
 Ἑλλησι μοναρχιῶν κατακτήσασθαι, ἠΰξηκέναι δὲ τὴν
 ἡγεμονίαν οὐχ οὕτω διὰ τῆς ἐν τοῖς ὄπλοις ἀνδρα-
 10 γαθίας ὡς διὰ τῆς ἐν τοῖς λόγοις ὀμιλίας καὶ φι-
 λοφροσύνης. φασὶ δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Φίλιππον σε- 3
 μνύνεσθαι μᾶλλον ἐπὶ τῇ στρατηγικῇ συνέσει καὶ
 158 τοῖς διὰ τῆς ὀμιλίας ἐπιτεύγμασιν ἢ περὶ ἐπὶ τῇ κατὰ
 τὰς μάχας ἀνδρείᾳ· τῶν μὲν γὰρ κατὰ τοὺς ἀγῶ- 4
 15 νας κατορθωμάτων μετέχειν ἅπαντας τοὺς στρα-
 τευομένους, τῶν δὲ διὰ τῆς ὀμιλίας γινομένων ἐπι-
 τευγμάτων αὐτὸν μόνον λαμβάνειν τὴν ἐπιγραφὴν.
 ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ πάρεσμεν ἐπὶ τὴν Φιλίππου τελευ- 5
 τήν, ταύτην μὲν τὴν βίβλον αὐτοῦ περιγράψομεν
 20 κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν, τῆς δ' ἐχομένης ἀρχὴν
 τὴν Ἀλεξάνδρου παράληψιν τῆς βασιλείας ποιησά-
 μενοι πειρασόμεθα περιλαβεῖν ἀπάσας αὐτοῦ τὰς
 πράξεις ἐν μιᾷ βίβλῳ.

Τάδε ἐνεστιν ἐν τῇ ἑπτακαιδεκάτῃ τῶν Διοδώρου 156
βίβλων εἰς δύο βίβλους διηρημένη.

Ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ ἢ τῷ πρώτῳ τμήματι.

- α'. Ὡς Ἀλέξανδρος διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν κατέστησε τὰ
κατὰ τὴν ἀρχήν.
- β'. Ὡς τὰ νεωτερίζοντα τῶν ἐθνῶν ἀνεκτήσατο.
- γ'. Ὡς Θήβας κατασκάψας καὶ φόβον ἐπιστήσας τοῖς Ἑλλησι
στρατηγὸς αὐτοκράτωρ τῆς Ἑλλάδος ἠρέθη. 5
- δ'. Ὡς διαβάς εἰς τὴν Ἀσίαν τοὺς σατράπας ἐνίκησε περὶ τὸν
ἐν Φρυγίᾳ Γράνικον ποταμόν.
- ε'. Ὡς Μίλητον καὶ Ἀλικαρνασσὸν ἐξεπολιόρησε.
- ς'. Μάχη Δαρείου πρὸς Ἀλέξανδρον ἐν Ἰσῶ τῆς Κιλικίας καὶ
νίκη Ἀλεξάνδρου. 10
- ζ'. Τύρον πολιορκία καὶ Αἰγύπτου παράληψις καὶ πάροδος
εἰς Ἀμμωνα τοῦ βασιλέως.
- η'. Παράταξις ἐν Ἀρβήλοις Ἀλεξάνδρου πρὸς Δαρεῖον καὶ
νίκη Ἀλεξάνδρου.
- θ'. Μάχη Ἀντιπάτρου πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ νίκη Ἀντι- 15
πάτρου.

Ἐν τῇ δευτέρῃ βίβλῳ ἢ τῷ δευτέρῳ τμήματι.

- α'. Ἀρβήλων ἄλωσις ὑπ' Ἀλεξάνδρου καὶ κατάληψις πολλῶν
χρημάτων.
- β'. Ἀνάληψις τῆς δυνάμεως ἐν Βαβυλῶνι καὶ δωρεαὶ τοῖς ἀν-²⁰
δραγαθῆσασι. 157
- γ'. Παρουσία τῶν ἀποσταλέντων μισθοφόρων καὶ συμμάχων.
- δ'. Διάταξις καὶ κατασκευὴ τῆς δυνάμεως.

- ε'. Ὡς Ἀλέξανδρος παρέλαβε Σούσαν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ θησαυροὺς.
- ς'. Ὡς τῶν παρῶν ἐγκρατῆς ἐγένετο καὶ τῶν ὀνομαζομένων Πυλῶν ἐκράτησεν.
- 5 ζ'. Ὡς τοὺς ἀκρωτηριασθέντας Ἑλλήνων εὐεργέτησε, καὶ τὴν Περσέπολιν παραλαβὼν διήρπασεν.
- η'. Ὡς κωμάσας ἐνέπηρσε τὰ βασίλεια.
- θ'. Δαρείου θάνατος ὑπὸ Βήσσου.
- ι'. Ἀλεξάνδρου στρατεία εἰς τὴν Ἰρκανίαν, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φρομένων παραδόξων ἀπαγγελία.
- 10 ια'. Ὡς Ἀλέξανδρος ἐπὶ Μάρδους στρατεύσας κατεπολέμησε τὸ ἔθνος.
- ιβ'. Ὡς Θάληστρις ἢ τῶν Ἀμαζονίδων βασιλεύουσα συνέμιξεν Ἀλεξάνδρῳ.
- 15 ιγ'. Ὡς ὁ βασιλεὺς ἀνίκητον ἑαυτὸν εἶναι νομίσας ἐξήλωσε τὴν τῶν Περσῶν τρυφήν.
- ιδ'. Στρατεία Ἀλεξάνδρου πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας Ἀρείους, καὶ ἄλωσις τῆς Πέτρας.
- ιε'. Ἐπιβουλὴ τοῦ βασιλέως καὶ κόλασις τῶν ἐπιθεμένων, ὧν οἱ ἐπιφανέστατοι Παρμενίων καὶ Φιλώτας.
- 20 ις'. Στρατεία Ἀλεξάνδρου εἰς τοὺς Παροπαμισάδας, καὶ τὰπραχθέντα κατ' αὐτῶν.
- ιζ'. Ἡ γενομένη ἐν Ἀρείοις μονομαχία, καὶ παράληψις τοῦ ἔθνους.
- 25 ιη'. Βήσσου τοῦ ἀνελόντος Δαρεῖον θάνατος.
- ιθ'. Ὡς Ἀλέξανδρος διὰ τῆς ἀνύδρου πορευθεὶς πολλοὺς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν.
- κ'. Ὡς τοὺς Βραγχιδάς τὸ παλαιὸν ὑπὸ Περσῶν μετοικισθέντας εἰς τὰ ἔσχατα τῆς βασιλείας ὡς προδότας τῶν Ἑλλήνων ἀνείλεν Ἀλέξανδρος.
- 30 κα'. Ὡς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Σογδιανούς καὶ Σκύθας ἐστράτευσεν.
- κβ'. Ὡς οἱ πρωτεύοντες Σογδιανῶν ἀπαγόμενοι πρὸς θάνατον παραδόξως ἐσώθησαν.
- κγ'. Ὡς Ἀλέξανδρος ἀποστάντας τοὺς Σογδιανούς κατεπολέμησε, καὶ κατέσφαξεν αὐτῶν πλείους τῶν δώδεκα μυριάδων.
- 35 κδ'. Ὡς Βακτριανούς ἐκόλασε καὶ Σογδιανούς τὸ δεύτερον ἐχειρώσατο καὶ πόλεις ἐκτίσεν εὐκαίρως πρὸς τὰς τῶν ἀφισταμένων κολάσεις.

- κε'. Απόστασις τρίτη Σογδιανῶν, καὶ ἄλωσις τῶν εἰς τὴν Πέτραν καταφυγόντων.
- κς'. Περὶ τοῦ ἐν Βασίστοις κυνηγίου καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐν αὐτῷ θηρίων.
- κζ'. Περὶ τῆς εἰς τὸν Διόνυσον ἀμαρτίας καὶ τῆς παρὰ τὸν 5 πότον ἀναιρέσεως Κλείτου.
- κη'. Περὶ τῆς Καλλισθένους τελευτῆς.
- κθ'. Στρατεία τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς καλουμένους Ναύτακας, καὶ φθορὰ τῆς δυνάμεως ὑπὸ πολλῆς χιόνης.
- λ'. Ὡς Ἀλέξανδρος ἐρασθεὶς Ῥωξάνης τῆς Ὁξυάρτου ἐγημεν ¹⁰ 158 αὐτήν, καὶ τῶν φίλων πολλοὺς ἐπεισε γῆμαι τὰς τῶν ἐπισημῶν βαρβάρων θυγατέρας.
- λα'. Παρασκευὴ τῆς ἐπὶ Ἰνδοὺς στρατείας.
- λβ'. Ἐμβολὴ εἰς τὴν Ἰνδικὴν καὶ ἀναίρεσις ἄρδην τοῦ πρώτου ἔθνους πρὸς κατάπληξιν τῶν ἄλλων. ¹⁵
- λγ'. Ὡς τὴν Νυσιαν ὀνομαζομένην πόλιν εὐεργέτησε διὰ τὴν ἀπὸ Διονύσου συγγένειαν.
- λδ'. Ὡς Μάσσακα πόλιν ὄχυράν ἐκπορθήσας τοὺς μισθοφόρους ἅπαντας λαμπρῶς ἀγωνισαμένους κατέκοψεν.
- λε'. Ὡς τὴν Ἄορνον καλουμένην Πέτραν, ἀνάλατον ἀεὶ γεγενημένην, ἐξεπολιόρησεν. ²⁰
- λς'. Ὡς Ταξίλην μὲν τὸν βασιλεῖα τῶν Ἰνδῶν προσηγάγετο, Πῶρον δὲ μεγάλη παρατάξει νικήσας, καὶ τοῦ σώματος κρατήσας, ἀπέδωκε τὴν βασιλείαν αὐτῷ δι' ἀνδραγαθίαν. ²⁵
- λζ'. Ἀπαγγελία τῶν κατὰ τὴν χώραν παραδόξων ὄψεων τε καὶ τῶν φνομένων καρπῶν.
- λη'. Ὡς τὰ πλησιόχωρα τῶν ἔθνῶν τὰ μὲν προσηγάγετο, τὰ δὲ κατεπολέμησεν.
- λθ'. Ὡς τὴν ὑπὸ Σωπείδην τεταγμένην ἐχειρώσατο. ³⁰
- μ'. Περὶ τῆς εὐνομίας τῶν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ πόλεων.
- μα'. Περὶ τῆς ἀρετῆς τῶν δωρηθέντων Ἀλεξάνδρῳ κυνῶν.
- μβ'. Περὶ τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Ἰνδῶν βασιλέως.
- μγ'. Ὡς τοῦ Ἀλεξάνδρου βουλομένου διαβῆναι τὸν Γάγγην ποταμὸν καὶ στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας ὀνομαζομένους ³⁵ οἱ Μακεδόνες οὐχ ὑπήκουσαν.
- μδ'. Ὡς ὄρια θέμενος τῆς στρατείας ὁ βασιλεὺς ἐπῆλθε τὰ λοιπὰ τῶν Ἰνδῶν.

- με'. Ὡς διὰ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ κατέπλευσεν ἐπὶ τὸν κατὰ με-
σημβρίαν Ὀκεανόν, καὶ τοξευθεὶς ἐκινδύνευσεν.
- μς'. Περὶ τῆς γενομένης μονομαχίας ἐκ προκλήσεως.
- μζ'. Περὶ τῶν καταπολεμηθέντων Ἰνδῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν
5 μερῶν τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ὀκεανοῦ.
- μη'. Περὶ τῶν παραδόσεων καὶ νομίμων παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις
καὶ τῶν θηριώδη βίον ἔχόντων.
- μθ'. Ὡς οἱ τὸν Ὀκεανὸν πλεύσαντες συνέμιξαν Ἀλεξάνδρῳ
παρὰ θάλατταν ἐστρατοπεδευκότει, καὶ τὰ κατὰ τὸν πλοῦν
10 ἀπήγγειλαν.
- ν'. Ὡς πάλιν ἐκπλεύσαντες πολλὴν τῆς παραθαλαττίας χώρας
παρέπλευσαν.
- να'. Ὡς τῶν Περσῶν τρισμυρίους νεανίσκους ἐπιλέξας, καὶ
παιδεύσας τὰ πολεμικὰ τῶν ἔργων, ἀντίταγμα κατεσκεύασε
15 τῇ Μακεδονικῇ φάλαγγι.
- νβ'. Ὡς Ἄρπαλος διὰ τὴν τρυφὴν καὶ τὰς ὑπερβολὰς τῶν δα-
πανημάτων διαβληθεὶς ἔφυγεν ἐκ Βαβυλῶνος καὶ τοῦ δή-
μου τῶν Ἀθηναίων ἱκέτης ἐγένετο.
- νγ'. Ὡς διαδρᾶς ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀνηρέθη, καὶ τῶν χρημάτων
20 ἑπτακόσια μὲν τάλαντα παρέθετο τοῖς Ἀθηναίοις, τετρα-
κισχίλια δὲ καὶ μισθοφόρους ὀκτακισχιλίους περὶ Γάλνα-
ρον τῆς Λακωνικῆς ἀπέλιπεν.
- 150 νδ'. Ὡς Ἀλέξανδρος τοὺς γεγηρακότας τῶν Μακεδόνων χρο-
λυτήσας, καὶ καταναλώσας μύρια τάλαντα, ἀπέλυσεν εἰς
25 τὰς πατρίδας.
- νε'. Ὡς στασιαζόντων τῶν Μακεδόνων ἐκόλασε τοὺς αἰτίους.
- κς'. Ὡς Πευκέστης ἤγαγε πρὸς Ἀλέξανδρον ἐκ τῶν Περσῶν
ἐπιλέξας τοξότας καὶ σφενδονήτας μυρίους.
- νζ'. Ὡς τὰς τάξεις ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν ἀναμίξας τοῖς Μακε-
30 δόσι τοὺς Πέρσας.
- νη'. Ὡς τοῖς ἐπιγόνοις παισὶ μυρίοις οὔσι τὰς δαπάνας καὶ
παιδείας μισθοὺς ἅπασιν ἐχορήγει.
- νθ'. Ὡς Λεωσθένης ἤρξατο κινεῖν τὸν πρὸς Μακεδόνας πό-
λεμον.
- 35 ξ'. Ὡς Ἀλέξανδρος ἐπὶ Κοσσαίους ἐστράτευσεν.
- ξά'. Ὡς πορευομένου τοῦ βασιλέως εἰς Βαβυλῶνα προεῖπον οἱ
Χαλδαῖοι τῷ Ἀλεξάνδρῳ τελευτήσῃν αὐτόν, ἐὰν εἰς τὴν
Βαβυλῶνα εἰσέλθῃ.

- ξβ'. Ὡς ὁ βασιλεὺς ἐν ἀρχῇ μὲν κατεπλάγη καὶ παρήλλαξε τὴν Βαβυλῶνα, ὕστερον δὲ ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν φιλοσόφων πεισθεὶς κατήντησεν εἰς τὴν πόλιν.
- ξγ'. Περὶ τοῦ πλήθους τῶν παραγενομένων πρεσβειῶν.
- ξδ'. Περὶ τῆς Ἡφαιστίανος ταφῆς καὶ τοῦ πλήθους τῶν εἰς 5 αὐτὴν δαπανηθέντων χρημάτων.
- ξε'. Περὶ τῶν σημείων τῶν γεγενημένων Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.
-

Ἡ μὲν πρὸ ταύτης βίβλος, οὕσα τῆς ὅλης συν- 1
 τάξεως ἑκκαίδεκάτη, τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἀπὸ τῆς Φι-
 λίππου τοῦ Ἀμύντου βασιλείας· περιελήφθησαν δ'
 ἐν αὐτῇ πράξεις αἱ μὲν τοῦ Φιλίππου πᾶσαι μέχρι
 5 τῆς τελευτῆς, αἱ δὲ τῶν ἄλλων βασιλέων τε καὶ
 ἔθνων καὶ πόλεων ὅσαι γεγόνασι κατὰ τοὺς τῆς
 βασιλείας ταύτης χρόνους, ὄντας ἐτῶν εἴκοσι καὶ
 τετάρων. ἐν ταύτῃ δὲ τὰς συνεχεῖς πράξεις ἀνα- 2
 γράφοντες ἀρξόμεθα μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου βα-
 10 σιλείας, περιλαβόντες δὲ τὰ τούτῳ τῷ βασιλεῖ
 πραχθέντα μέχρι τῆς τελευτῆς συναναγράψομεν καὶ
 τὰ ἅμα τούτοις συντελεσθέντα ἐν τοῖς γνωριζομέ-
 νοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης· οὕτω γὰρ μάλιστα
 ὑπολαμβάνομεν τὰς πράξεις εὐμνημονεύτους ἔσε-
 15 σθαι, κεφαλαιωδῶς τεθείσας καὶ συνεχῆς ἐχούσας
 ταῖς ἀρχαῖς τὸ τέλος. ἐν ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ μεγάλας 3
 πράξεις οὗτος ὁ βασιλεὺς κατειργάσατο, καὶ διὰ
 τὴν ἰδίαν σύνεσιν τε καὶ ἀνδρείαν ὑπερεβάλετο τῷ
 μεγέθει τῶν ἔργων πάντας τοὺς ἐξ αἰῶνος τῇ μνήμῃ
 20 παραδεδομένους βασιλεῖς· ἐν ἔτεσι γὰρ δώδεκα κα-
 ταστρεψάμενος τῆς μὲν Εὐρώπης οὐκ ὀλίγα, τὴν δὲ
 Ἀσίαν σχεδὸν ἅπασαν, εἰκότως περιβόητον ἔσχε τὴν
 δόξαν καὶ τοῖς παλαιοῖς ἤρωσι καὶ ἡμιθέοις ἰσά-

ξουσιν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐν τῷ προ-
οιμίῳ προλαμβάνειν τι τῶν κατωρθωμένων τούτῳ
τῷ βασιλεῖ· αὐταὶ γὰρ αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἰκα-
5 νῶς μνηύσουσι τὸ μέγεθος τῆς δόξης αὐτοῦ. Ἀλέ-
ξανδρος οὖν γεγονῶς κατὰ πατέρα μὲν ἀφ' Ἡρα- 5
κλέους, κατὰ δὲ μητέρα τῶν Αἰακιδῶν, οἰκείαν
ἔσχε τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς τῶν προγόνων 161
εὐδοξίας. ἡμεῖς δὲ τοὺς ἀρμόττοντας τῇ γραφῇ
χρόνους παραθέντες ἐπὶ τὰς οἰκείας τῆς ὑποκειμέ-
νης ἱστορίας πράξεις τρεψόμεθα.

2 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐαινέτου Ῥωμαῖοι
κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Φούριον καὶ Γάιον
Μαίνιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος διαδεξάμενος
τὴν βασιλείαν πρῶτον μὲν τοὺς φονεῖς τοῦ πατρὸς
τῆς ἀρμοξούσης τιμωρίας ἠξίωσε, μετὰ δὲ ταῦτα 15
τῆς ταφῆς τοῦ γονέως τὴν ἐνδεχομένην ἐπιμέλειαν
ποιησάμενος κατέστησε τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν πολὺ
2 κάλλιον ἢ πάντες προσεδόκησαν. νέος γὰρ ὢν παν-
τελῶς καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν ὑπὸ τινῶν καταφρονού-
μενος, πρῶτον μὲν τὰ πλήθη οἰκείοις λόγοις πα- 20
ρεστήσατο πρὸς εὐνοίαν· ἔφη γὰρ ὄνομα μόνον
διηλλάχθαι βασιλέως, τὰς δὲ πράξεις χειρισθῆσε-
σθαι μηδὲν καταδεέστερον τῆς ἐπὶ τοῦ πατρὸς γε-
νομένης οἰκονομίας· ἔπειτα ταῖς πρεσβείαις χρη-
ματίσας φιλανθρώπως παρεκάλεσε τοὺς Ἕλληνας 25
τηρεῖν πρὸς αὐτὸν τὴν πατροπαράδοτον εὐνοίαν.
3 τῶν δὲ στρατιωτῶν πνικνὰς ποιησάμενος ἔξοπλισίας
μελέτας τε καὶ γυμνασίας πολεμικὰς, εὐπειθῆ κα-
τεσκεύασε τὴν δύναμιν. ἔχων δὲ τῆς βασιλείας ἐφε-
δρον Ἄτταλον τὸν ἀδελφιδοῦν Κλεοπάτρας τῆς ἐπι- 30
γαμηθείσης ὑπὸ Φιλίππου, τοῦτον ἔκρινεν ἐκ τοῦ
ζῆν μεταστῆσαι· καὶ γὰρ ἐτύγχανε παιδίου ἐκ τῆς

Κλεοπάτρας γερονὸς τῷ Φιλίππῳ τῆς τελευταίας τοῦ
 βασιλέως ὀλίγαις πρότερον ἡμέραις. ὁ δ' Ἄτταλος 4
 προαπεσταλμένος ἦν εἰς τὴν Ἀσίαν στρατηγὸς τῶν
 δυνάμεων μετὰ Παρμενίωνος, εὐεργετικὸς δὲ ὢν
 5 καὶ ταῖς ὀμιλίαις ἐκθεραπεύων τοὺς στρατιώτας
 μεγάλης ἐτύγχανεν ἀποδοχῆς ἐν τῷ στρατοπέδῳ.
 εὐλόγως οὖν τοῦτον εὐλαβεῖτο μήποτε τῆς ἀρχῆς
 ἀντιποιήσῃται, συνεργοὺς λαβὼν τῶν Ἑλλήνων τοὺς
 ἐναντιουμένους ἑαυτῷ. διόπερ τῶν φίλων προχει- 5
 10 ρισάμενος Ἐκαταῖον ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν μετὰ
 τῶν ἱκανῶν στρατιωτῶν, δούς ἐντολὰς μάλιστα μὲν
 ἀγαγεῖν ζῶντα τὸν Ἄτταλον, ἐὰν δὲ τοῦτο μὴ δύ-
 νηται κατεργάσασθαι, δολοφονῆσαι τὸν ἄνδρα τὴν
 ταχίστην. οὗτος μὲν οὖν διαβάς εἰς τὴν Ἀσίαν, 6
 15 καὶ συμμίζας τοῖς περὶ τὸν Παρμενίωνα καὶ Ἄττα-
 λον, ἐπετήρει τὸν καιρὸν τῆς προκεχειρισμένης πρά-
 ξεως. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος πυθόμενος πολλοὺς τῶν 3
 Ἑλλήνων μετεώρους εἶναι πρὸς καινοτομίαν, εἰς
 πολλὴν ἀγωνίαν ἐνέπιπτεν. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ Δη- 2
 20 μοσθένους δημαγωγοῦντος κατὰ τῶν Μακεδόνων
 τὴν τε Φιλίππου τελευταίην ἀσμένως ἠκούσαν καὶ
 τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἐξεχώρουν τοῖς
 Μακεδόσι, διαπρεσβευσάμενοι δὲ πρὸς Ἄτταλον ἐν
 ἀπορρήτῳ συνετίθεντο κοινοπραγίαν, καὶ πολλὰς
 25 τῶν πόλεων προειρέποντο τῆς ἐλευθερίας ἀντέχε-
 σθαι. Αἰτωλοὶ δὲ κατάγειν τοὺς ἐξ Ἀκαρνανίας φυ- 3
 γάδας ἐψηφίσαντο διὰ Φιλίππου πείραν ελληφότητας
 τῆς φυγῆς. Ἀμβρακιῶται δὲ πεισθέντες Ἀριστάρχῳ
 τὴν μὲν ὑπὸ Φιλίππου κατασταθεῖσαν φρουρὰν ἐξέ-
 30
 162 βαλον, τὴν δὲ πόλιν ἐποίησαν δημοκρατεῖσθαι.
 ὁμοίως δὲ τούτοις Θηβαῖοι τὴν μὲν ἐν τῇ Καδμείᾳ
 φρουρὰν ἐκβαλεῖν ἐψηφίσαντο, τῷ δ' Ἀλεξάνδρῳ

μὴ συγχωρεῖν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν. Ἀρχά-
 δες δὲ οὔτε Φιλίππῳ συνεχώρησαν τὴν ἡγεμονίαν
 μόνοι τῶν Ἑλλήνων οὔτ' Ἀλεξάνδρῳ προσέσχον·
 5 τῶν δ' ἄλλων Πελοποννησίων Ἀργεῖοι καὶ Ἥλειοι
 καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ τινες ἕτεροι πρὸς τὴν αὐτο- 5
 νομίαν ὤρμησαν. τῶν δὲ ὑπεροικούντων τὴν Μακε-
 δονίαν ἔθνῶν οὐκ ὀλίγα πρὸς ἀπόστασιν ὄρμα, καὶ
 πολλὴ ταραχὴ κατεῖχε τοὺς τῆδε κατοικοῦντας βαρ-
 6 βάρους. ἀλλ' ὅμως τηλικούτων πραγμάτων καὶ το-
 σούτων φόβῳ κατεχόντων τὴν βασιλείαν, Ἀλέξαν- 10
 δρος νέος ὢν παντελῶς ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἀρ-
 χὴν δυσχερῆ παραδόξως καὶ συντόμως κατεστήσατο·
 οὓς μὲν γὰρ πειθοῖ διὰ τῆς ὀμιλίας προσηγάγετο,
 οὓς δὲ φόβῳ διωρθώσατο, τινὰς δὲ βίᾳ χειρωσά-
 4 μενος ὑπήκοους ἐποίησατο. πρῶτους δὲ Θετταλοὺς 15
 ὑπομνήσας τῆς ἀρχαίας ἀφ' Ἡρακλέους συγγενείας,
 καὶ λόγοις φιλανθρωποῖς, ἔτι δὲ μεγάλας ἐπαγγελ-
 λίας μετεωρίσας ἐπίσειε τὴν πατροπαράδοτον ἡγε-
 μονίαν τῆς Ἑλλάδος αὐτῷ συγχωρῆσαι κοινῶ τῆς
 2 Θετταλίας δόγματι. μετὰ δὲ τούτους τὰ συνορῶ- 20
 ζοντα τῶν ἔθνῶν εἰς τὴν ὁμοίαν εὐνοίαν προσαγα-
 γόμενος παρῆλθεν εἰς Πύλας, καὶ τὸ τῶν Ἀμφι-
 κτυόνων συνέδριον συναγαγὼν ἐπίσειεν ἑαυτῷ κοινῶ
 3 δόγματι δοθῆναι τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν. τοῖς
 δ' Ἀμβρακιώταις διαπρεσβευσάμενος καὶ φιλανθρω- 25
 πῶς ὀμιλήσας, ἐπίσειεν αὐτοὺς βραχὺ προειληφέναι
 τὴν μέλλουσαν ὑπ' αὐτοῦ δίδοσθαι μετὰ προθυ-
 4 μίας αὐτονομίαν. πρὸς δὲ τὴν κατάπληξιν τῶν ἀπει-
 θούντων ἤγε τὴν δύναμιν τῶν Μακεδόνων κεκο-
 σμημένην καταπληκτικῶς. ὀξείαις δὲ ταῖς ὁδοιπορίαις 30
 χρυσάμενος ἤκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ πλησίον τῆς
 Καδμείας καταστρατοπεδεύσας ἐπέστησε τὸν φόβον

τῇ πόλει τῶν Θηβαίων. καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀθη- 5
 ναῖοι πυθόμενοι τὴν εἰς Βοιωτίαν πάροδον τοῦ βα-
 σιλέως, τῆς προὔπαρχούσης καταφρονήσεως ἀπέ-
 στησαν· ἢ γὰρ ὀξύτης τοῦ νεανίσκου καὶ ἢ διὰ
 5 τῶν πράξεων ἐνέργεια τοὺς ἀλλοτριοφρονοῦντας
 μεγάλως ἐξέπληττε. διόπερ Ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἀπὸ 6
 τῆς χώρας ἐψηφίσαντο κατακομίζειν, τῶν δὲ τειχῶν
 ἐπιμέλειαν τὴν ἐνδεχομένην ποιεῖσθαι. πρὸς δὲ τὸν
 Ἀλέξανδρον πρέσβεις ἐξαπέστειλαν, ἀξιοῦντες συγ-
 10 γνώμην ἔχειν, εἰ τὴν ἡγεμονίαν μὴ ταχέως συγχω-
 ροῦσιν. ἐν δὲ τοῖς πρέσβεσι καὶ Δημοσθένης ἐκ- 7
 πεμφθεὶς οὐ συνῆλθε μετὰ τῶν ἄλλων πρὸς τὸν
 Ἀλέξανδρον, ἀλλ' ἐκ τοῦ Κιθαιρώνος ἀνέκαμψεν
 εἰς τὰς Ἀθήνας, εἴτε διὰ τὰ πεπολιτευμένα κατὰ
 15 Μακεδόνων φοβηθεὶς, εἴτε βουλόμενος τῷ βασιλεῖ
 τῶν Περσῶν ἄμεμπτον αὐτὸν διαφυλάττειν. πολλὰ 8
 63 γὰρ χροῖματά φασιν αὐτὸν εἰληφέναι παρὰ Περσῶν,
 ἵνα πολιτεύηται κατὰ Μακεδόνων· περὶ ὧν καὶ τὸν
 Αἰσχίνην φασὶν ὀνειδίζοντα τῷ Δημοσθένει κατὰ
 0 τινὰ λόγον τὴν δωροδοκίαν εἰπεῖν, Νῦν μέντοι τὴν
 δαπάνην ἐπικέκλυκεν αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν χρυσίον.
 ἔσται δὲ οὐδὲ τοῦτο ἱκανόν· οὐδεὶς γὰρ πώποτε
 9 πλοῦτος τρόπου πονηροῦ περιεγένετο. ὁ δὲ Ἀλέ-
 ξανδρος τοῖς πρέσβεσι τῶν Ἀθηναίων φιλανθρω-
 5 πους ἀποκρίσεις δούς ἀπέλυσε τοῦ πολλοῦ φόβου
 τὸν δῆμον. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου παραγγέλλαντος εἰς
 Κόρινθον ἀπαντᾶν τὰς τε πρεσβείας καὶ τοὺς συνέ-
 δρους, ἐπειδὴ συνῆλθον οἱ συνεδρεῦειν εἰωθότες,
 διαλεχθεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ λόγοις ἐπιεικέσι χρησά-
 0 μενος ἐπίεισε τοὺς Ἕλληνας ψηφίσασθαι στρατηγὸν
 αὐτοκράτορα τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸν Ἀλέξανδρον καὶ
 συστρατεύειν ἐπὶ τοὺς Πέρσας ὑπὲρ ὧν εἰς τοὺς

Ἑλληνας ἐξήμαρτον. τυχὼν δὲ ταύτης τῆς τιμῆς ὁ βασιλεὺς ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Μακεδονίαν.

5 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα διήλθομεν, μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν 5 πράξεις. μετὰ γὰρ τὴν Φιλίππου τελευταίην Ἄτταλος τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχειρεῖ νεωτερίζειν καὶ πρὸς Ἀθηναίους συνειθίετο κοινοπραγίαν κατ' Ἀλέξανδρου, ὕστερον δὲ μετανοήσας τὴν μὲν ἀποδοθεῖσαν αὐτῷ παρὰ Δημοσθένους ἐπιστολήν τηρήσας 10 ἀπέστειλε πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ λόγοις φιλανθρωποῖς ἐπειρᾶτο τὰς καθ' ἑαυτοῦ διαβολὰς ἀποτρίψασθαι· τοῦ δ' Ἐκαταίου κατὰ τὰς τοῦ βασιλέως ἐντολὰς δολοφονήσαντος τὸν Ἄτταλον, ἣ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν τῶν Μακεδόνων δύναιμις ἐπαύσατο τοῦ 15 μετεωρίζεσθαι πρὸς ἀπόστασιν, τοῦ μὲν Ἀττάλου πεφονευμένου, τοῦ δὲ Παρμενίωνος οἰκειότατα διακκειμένου πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. περὶ δὲ τῆς τῶν Περσῶν βασιλείας μέλλοντας ἡμᾶς ἀναγράφειν ἀναγκαῖόν ἐστι βραχὺ τοῖς χρόνοις προαναλαβεῖν τὴν 20 ἱστορίαν. Φιλίππου γὰρ ἔτι βασιλεύοντος ἦρχε τῶν Περσῶν Ὀχος, καὶ προσεφέρετο τοῖς ὑποτεταγμένοις ὡμῶς καὶ βιαίως. μισουμένου δὲ αὐτοῦ διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν τρόπων, Βαγῶας ὁ χιλιάρχος, εὐνοῦχος μὲν ὢν τὴν ἔξιν, πονηρὸς δὲ καὶ 25 πολεμικὸς τὴν φύσιν, ἀνείλε φαρμάκῳ τὸν Ὀχον διὰ τινος ἰατροῦ, τὸν δὲ νεώτατον τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως Ἄρσην εἰσῆγαγεν εἰς τὴν βασιλείαν. ἀνείλε δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ βασιλέως, ὄντας νέους πάντεσσι, ὅπως μονωθεῖς ὁ νεανίσκος μᾶλλον ὑπήκοος αὐτῷ γένηται. τοῦ δὲ μειρακίου ταῖς γενόμεναις παρανομίαις προσκόπτοντος, καὶ φανεροῦ

καθεστῶτος ὅτι τιμωρήσεται τὸν αὐθέντην τῶν ἀνο-
 μμημάτων, φθάσας αὐτοῦ τὰς ἐπιβουλάς ὁ Βαγῶας
 ἀνεῖλε τὸν Ἄρσην μετὰ τῶν τέκνων τρίτου ἔτος ἤδη
 164 βασιλεύοντα. ἐρήμου δ' ὄντος τοῦ βασιλέως οἴκου, 5
 5 καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ κατὰ γένος διαδεχομένου τὴν
 ἀρχήν, προχειρισάμενος ἓνα τῶν φίλων Δαρεῖον
 ὄνομα, τούτῳ συγκατεσκεύασε τὴν βασιλείαν. οὗ-
 τος δ' ἦν υἱὸς Ἀρσάνου τοῦ Ὀστάνου, ὃς ἦν ἀδελ-
 φὸς Ἀρταξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλεύσαντος. ἴδιον 6
 10 δέ τι συνέβη περὶ τὸν Βαγῶαν γενέσθαι καὶ μνή-
 μης ἄξιον· χρώμενος γὰρ τῇ συνήθει μισοφονίᾳ τὸν
 Δαρεῖον ἐπεβάλετο διὰ φαρμακείας ἀνελεῖν· μηνυ-
 θείσης δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ὁ βασιλεὺς ὡς ἐπὶ τινι
 φιλανθρωπία προσκαλεσάμενος τὸν Βαγῶαν, καὶ
 15 δούς τὸ ποτήριον, ἠνάγκασε πιεῖν τὸ φάρμακον.
 ἠξιώθη δὲ τῆς βασιλείας ὁ Δαρεῖος δοκῶν πολὺν 6
 προέχειν ἀνδρεία Περσῶν· Ἀρταξέρξου γὰρ ποτε
 τοῦ βασιλέως πολεμοῦντος πρὸς Καδουσίους, καί
 τινος τῶν Καδουσίων ἐπ' ἀλκῇ καὶ ἀνδρείᾳ διαβε-
 20 βοημένου προκαλεσαμένου τὸν βουλόμενον Περσῶν
 μονομαχῆσαι, ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ὑπακού-
 σαι, μόνος δὲ Δαρεῖος ὑποστὰς τὸν κίνδυνον τὸν
 προκαλεσάμενον ἀπέκτεινε, καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ βασι-
 λέως μεγάλας ἐτιμήθη δωρεαῖς, παρὰ δὲ τοῖς Πέρ-
 25 σαις τὸ πρωτεῖον τῆς ἀνδρείας ἀπηνέγκατο. διὰ 2
 ταύτην δὴ τὴν ἀνδραγαθίαν ἄξιός τῆς βασιλείας
 νομισθεὶς παρέλαβε τὴν ἀρχὴν περὶ τούτους τοὺς
 χρόνους ἐν οἷς Φιλίππου τελευτήσαντος διεδέξατο
 τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρος. τοιοῦτον δ' ἄνδρα τῆς 3
 30 τύχης παραδούσης ἀντίπαλον τῇ κατ' Ἀλέξανδρον
 ἀρετῇ, συνέβη πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀγῶνας συ-
 στήναι περὶ τοῦ πρωτείου. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων

αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἕκαστα δηλώσουσιν· ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὸ συνεχές τῆς ἱστορίας τρεψόμεθα.

7 Δαρεῖος γὰρ παραλαβὼν τὴν βασιλείαν πρὸ μὲν τῆς Φιλίππου τελευτῆς ἐφιλοτιμεῖτο τὸν μέλλοντα πόλεμον εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀποστρέφαι· ἐκείνου 5 δὲ τελευτήσαντος ἀπελύθη τῆς ἀγωνίας, καταφρο-
 2 νήσας τῆς Ἀλεξάνδρου νεότητος. ἐπεὶ δ' ἡ τῶν πράξεων ἐνέργεια καὶ ὀξύτης ἐποίησε μὲν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν πᾶσαν ἀναλαβεῖν καὶ τὴν ἀρε-
 3 τὴν τοῦ νεανίσκου γενέσθαι περιβόητον, τότε δὴ 10 νουθετηθεὶς τοῖς ἔργοις ὁ Δαρεῖος ἐπιμέλειαν μεγάλην ἐποιεῖτο τῶν δυνάμεων, τριήρεις τε πολλὰς κατασκευαζόμενος καὶ δυνάμεις ἀξιολόγους συνιστάμενος, ἡγεμόνας τε τοὺς ἀρίστους προκρίνων, ἐν οἷς ὑπῆρχε καὶ Μένων ὁ Ῥόδιος, διαφέρων 15
 3 ἀνδρεία καὶ συνέσει στρατηγικῇ. τούτῳ δὲ δοὺς ὁ βασιλεὺς μισθοφόρους πεντακισχιλίους, προσέταξε παρελθεῖν ἐπὶ πόλιν Κύζικον καὶ πειραῶσθαι ταύτην χειρώσασθαι. οὗτος μὲν οὖν μετὰ τοσού-
 4 τῶν στρατιωτῶν προῆγε διὰ τῆς Ἰδης. τὸ δ' ὄρος 20 τοῦτο μυθολογοῦσι τινες τυχεῖν ταύτης τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς Μελισσέως Ἰδης. μέγιστον δὲ ὑπάρχον τῶν κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον ἔχει κατὰ τὸ μέσον ἄντρον θεοπρεπές, ἐν ᾧ φασι κριθῆναι τὰς θεὰς ὑπ' Ἀλεξάνδρου. γενέσθαι δ' ἐν τούτῳ λέ- 25
 5 γεται καὶ τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους, οὓς σίδηρον ἐργάσασθαι πρώτους, μαθόντας τὴν ἐργασίαν παρὰ τῆς τῶν θεῶν μητρός. ἴδιον δέ τι καὶ παράδοξον
 5 συμβαίνει γίνεσθαι περὶ τοῦτο τὸ ὄρος. κατὰ γὰρ τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολήν ἐπ' ἄκρας τῆς κορυφῆς διὰ 30 τὴν νηνεμίαν τοῦ περιέχοντος ἀέρος ὑπερπετῆ γίνεσθαι τὴν ἄκραν τῆς τῶν ἀνέμων πνοῆς, ὁραῶσθαι

δὲ τὸν ἥλιον ἔτι νυκτὸς οὔσης ἀνατέλλοντα, τὰς
 ἀκτῖνας οὐκ ἐν κυκλοτερεῖ σχήματι πέμποντα,
 ἀλλὰ τὴν φλόγα κατὰ πολλοὺς τόπους ἔχοντα διε-
 σπαρμένην, ὥστε δοκεῖν πυρὰ πλείω διγγάνειν
 5 τοῦ τῆς γῆς ὀρίζοντος. μετ' ὀλίγον δὲ συνάγεται 7
 ταῦτα πρὸς ἓν μέγεθος, ἕως ἂν γένηται τρίπλεθρον
 διάστημα· καὶ τότε ἤδη τῆς ἡμέρας ἐπιλαβούσης
 τὸ φαινόμενον τοῦ ἡλίου μέγεθος πληρωθὲν τὴν
 τῆς ἡμέρας διάθεσιν κατασκευάζει. ὁ δ' οὖν Μέ- 8
 10 μνων διελθὼν τὴν ὄρεινὴν ἄφνω τῇ πόλει τῶν
 Κυζικηνῶν προσέπεσε, καὶ παρ' ὀλίγον αὐτῆς ἐκυ-
 ριεύσεν· ἀποπεσὼν δὲ τῆς ἐπιβολῆς τὴν χώραν
 αὐτῶν ἐπόρθησε καὶ πολλῶν λαφύρων ἐκυριεύσεν.
 ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Παρμενίων Γρύνειον 9
 15 μὲν πόλιν ἔλὼν κατὰ κράτος ἐξηνδραποδίσατο, Πι-
 τάνην δὲ πολιορκοῦντος αὐτοῦ Μέμων ἐπιφανεῖς
 καὶ καταπληξάμενος τοὺς Μακεδόνας ἔλυσε τὴν πο-
 λιορκίαν. μετὰ δὲ ταῦτα Κάλλας μὲν ἔχων Μακε- 10
 δόνας καὶ μισθοφόρους στρατιώτας ἐν τῇ Τρωάδι
 20 συνῆψε μάχην πρὸς τοὺς Πέρσας, ὄντας πολλαπλα-
 σίους, καὶ λειψθεὶς ἀπεχώρησεν εἰς τὸ Ῥοίτειον.
 καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Ἀλέξανδρος δὲ τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα ταραχὰς 8
 καταπαύσας ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Θράκην, καὶ πολλὰ
 25 μὲν ἔθνη Θράκια ταραττόμενα καταπληξάμενος ὑπο-
 166ταγῆναι κατηνάγκασεν, ἐπῆλθε δὲ καὶ τὴν Παιο-
 νίαν καὶ τὴν Ἰλλυρίδα καὶ τὰς ὁμόρους ταύταις
 χώρας, καὶ πολλοὺς τῶν κατοικούντων βαρβάρων
 ἀφεστηκότας χειρωσάμενος ὑπηκόους πάντας τοὺς
 30 πλησιοχώρους βαρβάρους ἐποίησατο. περὶ ταῦτα δ' 2
 ὄντος αὐτοῦ παρῆσαν τινες ἀπαγγέλλοντες πολλοὺς
 τῶν Ἑλλήνων νεωτερίζειν καὶ πολλὰς τῆς Ἑλλάδος

πόλεις πρὸς ἀπόστασιν ὠρμηκένας, μάλιστα δὲ Θη-
 βαίους. ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ βασιλεὺς παροξυνθεὶς
 ἐπανήλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, σπεύδων τὰς κατὰ
 3 τὴν Ἑλλάδα παῦσαι ταραχάς. Θηβαίων δὲ τὴν ἐν
 τῇ Καδμείᾳ φρουρὰν ἐκβαλεῖν φιλοτιμουμένων καὶ 5
 πολιορκούντων τὴν ἄκραν, ἤκεν ὁ βασιλεὺς ἄφνω
 πρὸς τὴν πόλιν, καὶ κατεστρατοπέδευσε πλησίον
 4 τῶν Θηβῶν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. οἱ δὲ Θη-
 βαῖοι πρὸ μὲν τῆς τοῦ βασιλέως παρουσίας τὴν
 Καδμείαν τάφροις βαθείαις καὶ σταυρώμασι πυκνοῖς 10
 περιέλαβον, ὥστε μήτε βοήθειαν αὐτοῖς δύνασθαι
 5 μήτ' ἄγορὰν εἰσπέμψαι, πρὸς δὲ Ἀρκάδας καὶ Ἀρ-
 γείους, ἔτι δὲ Ἡλείους, πρεσβεύσαντες ἠξίουν βοη-
 θεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους περὶ συμμα-
 χίας ἐπρέσβευσαν, καὶ παρὰ Δημοσθένους ὅπλων πλη- 15
 θος ἐν δωρεαῖς λαβόντες τοὺς ἀόπλους καθώπλιζον.
 6 τῶν δ' ἐπὶ τὴν βοήθειαν παρακεκλημένων οἱ μὲν
 ἐν Πελοποννήσῳ στρατιώτας ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὸν
 Ἴσθμὸν καὶ διατρίβοντες ἐκαραδόκουν, προσδοκίμου
 τοῦ βασιλέως ὄντος. Ἀθηναῖοι δ' ἐψηφίσαντο μὲν 20
 βοηθεῖν τοῖς Θηβαίοις, πεισθέντες ὑπὸ Δημοσθέ-
 νους, οὐ μέντοι γε τὴν δύναμιν ἐξέπεμψαν, καρα-
 7 δοκοῦντες τὴν ῥοπὴν τοῦ πολέμου. ὁ δὲ τῆς ἐν τῇ
 Καδμείᾳ φρουρᾶς ἠγούμενος Φιλώτας, ὄρων τοὺς
 Θηβαίους μεγάλας παρασκευὰς ποιουμένους πρὸς 25
 τὴν πολιορκίαν, καὶ τὰ τεῖχη φιλοτιμότερον κατε-
 σκεύασε καὶ βελῶν παντοδαπῶν πλῆθος ἠτοιμά-
 9 σατο. ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς ἀνελπίστως ἐκ τῆς Θρά-
 κης ἤκε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, αἱ μὲν συμμαχίαι
 τοῖς Θηβαίοις δισταζομένην εἶχον τὴν παρουσίαν, 30
 ἢ δὲ τῶν πολεμίων δύναμιν ὁμολογουμένην καὶ
 φανερὰν ἐποιεῖτο τὴν ὑπεροχὴν. τότε δὲ συνεδρεύ-

σαντες οἱ ἡγεμόνες προεβουλεύσαντο περὶ τοῦ πολέ-
 μου, καὶ πᾶσιν ἔδοξεν ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας δια-
 γωνίζεσθαι. τοῦ δὲ πλήθους ἐπικυρώσαντος τὴν
 γνώμην, ἅπαντες μετὰ πολλῆς προθυμίας εἶχον ἐτοι-
 5 μως διακινδυνεύειν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ μὲν πρῶτον 2
 ἤσυχίαν ἤγε, διδοὺς μετανοίας χρόνον εἰς τὸ βου-
 λεύσασθαι, καὶ νομίζων μὴ τολμήσειν μίαν πόλιν
 πρὸς τηλικαύτην δύναμιν παρατάξασθαι. εἶχε γὰρ 3
 ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν πεζοὺς
 10 μὲν πλείους τῶν τρισμυρίων, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάτ-
 τους τῶν τρισχιλίων, πάντας δ' ἐνηθληκότας τοῖς
 πολεμικοῖς κινδύνοις καὶ συνεστρατευμένους Φι-
 λίπῳ καὶ σχεδὸν ἐν πάσαις ταῖς μάχαις ἀηττήτους
 167γεγονότας· ὧν δὴ ταῖς ἀρεταῖς καὶ προθυμίαις πε-
 15 ποιτῶς Ἀλέξανδρος ἐπεβάλετο καταλῦσαι τὴν τῶν
 Περσῶν ἡγεμονίαν. εἰ μὲν οὖν οἱ Θηβαῖοι τοῖς 4
 καιροῖς εἶξαντες διεπρεσβεύοντο πρὸς τοὺς Μακε-
 δόνας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ συνθέσεως, ἠδέως ἂν ὁ βα-
 σιλεὺς προσεδέξατο τὰς ἐντεύξεις καὶ πάντα ἂν
 20 ἀξιούμενος συνεχώρησεν· ἐπεθύμει γὰρ τὰς κατὰ
 τὴν Ἑλλάδα ταραχὰς ἀποτριψάμενος ἀπερίσπαστον
 ἔχειν τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμον· νῦν δὲ δόξας
 ὑπὸ τῶν Θηβαίων καταφρονεῖσθαι διέγνω τὴν πό-
 λιν ἄρδην ἀνελεῖν καὶ τῷ φόβῳ τούτῳ τὰς ὁρμὰς
 25 τῶν ἀφίστασθαι τολμώντων ἀποτρέψαι. διόπερ τὴν 5
 δύναμιν ἐτοίμην κατασκευάσας πρὸς τὸν κίνδυνον,
 ἐκήρυξε τὸν βουλόμενον Θηβαίων ἀπιέναι πρὸς αὐ-
 τὸν καὶ μετέχειν τῆς κοινῆς τοῖς Ἑλλησιν εἰρήνης.
 οἱ δὲ Θηβαῖοι διαφιλοτιμηθέντες ἀντεκήρυξαν ἀπό-
 30 τινος ὑψηλοῦ πύργου τὸν βουλόμενον μετὰ τοῦ με-
 γάλου βασιλέως καὶ Θηβαίων ἐλευθεροῦν τοὺς Ἑλ-
 ληνας καὶ καταλύειν τὸν τῆς Ἑλλάδος τύραννον,

6 παρῆναι πρὸς αὐτοὺς. ὅθεν Ἀλέξανδρος περιαλγῆς
γενόμενος εἰς ὑπερβάλλουσαν ὀργὴν προῆλθε, καὶ
πάσῃ τιμωρίᾳ τοὺς Θηβαίους μετελθεῖν ἔκρινεν. οὗ-
τος μὲν οὖν ἀποθηριαθεὶς τὴν ψυχὴν μηχανὰς τε
πολιορκητικὰς συνεστήσατο καὶ τᾶλλα πρὸς τὸν κίν- 5
10 δύνον παρεσκευάζετο, οἱ δ' Ἕλληνες πυνθανόμενοι
τὸ μέγεθος τῶν περὶ τοὺς Θηβαίους κινδύνων, ἐδυσ-
φόρουν ἐπὶ ταῖς προσδοκωμέναις περὶ αὐτῶν συμ-
φοραῖς, οὐ μὴν βοηθεῖν γ' ἐτόλμων τῇ πόλει
διὰ τὸ προπετῶς καὶ ἀβούλως εἰς ὁμολογουμένην 10
2 ἀπώλειαν ἑαυτὴν δεδωκέναι. οἱ δὲ Θηβαῖοι ταῖς
μὲν εὐτολμίαις προθύμως ἀνεδέχοντο τοὺς κινδύ-
νους, φήμαίς δέ τισι μάντεων καὶ θεῶν σημείοις
ἠποροῦντο. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τῷ τῆς Δήμητρος
ἱερῷ λεπτὸν ἀράχνης ὕφασμά τι διαπεπετασμένον 15
ᾤφθη, τὸ μὲν μέγεθος ἔχον ἱματίου, κύκλῳ περι-
3 φαῖνον ἴριν τῇ κατ' οὐρανὸν εἰοικυῖαν. περὶ οὗ τὸ
μὲν ἐν Δελφοῖς χρηστήριον ἔδωκεν αὐτοῖς τόνδε
τὸν χρησμόν,

σημεῖον τόδε πᾶσι θεοὶ φαίνουσι βροτοῖσι, 20

Βοιωτοῖς δὲ μάλιστα καὶ οἱ περιναιετάουσι.

τὸ δὲ πάτριον τῶν Θηβαίων μαντεῖον τοῦτου ἐξή-
νεγκε τὸν χρησμόν,

ἴστος ὑφαινόμενος ἄλλῳ κακόν, ἄλλῳ ἄμεινον.

4 τοῦτο μὲν οὖν τὸ σημεῖον ἐγένετο τρισὶ μῆσιν 25
ἀνωτέρω τῆς Ἀλεξάνδρου παρουσίας ἐπὶ τὰς Θήβας,
ὑπ' αὐτὴν δὲ τὴν ἐφοδὸν τοῦ βασιλέως οἱ κατὰ
τὴν ἀγορὰν ἀνδριάντες ἐφάνησαν ἰδρωτάς ἀφιέντες
καὶ μεστοὶ σταλαγμῶν μεγάλων. χωρὶς δὲ τούτων
ἤκόν τινες τοῖς ἄρχουσιν ἀπαγγέλλοντες τὴν ἐν 30
ἽΟγγηστῷ λίμνῃ μυκῆματι παραπλήσιον φωνὴν ἀφιέ-
ναι, τῇ δὲ Δίρκῃ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος 168

αἱματοειδῆ φρίκην ἐπιτρέχειν. ἕτεροι δὲ ἤκον ἐκ 5
 Δελφῶν μηνύοντες ὅτι ὁ ἀπὸ Φωκέων ναός, ὃν
 ἰδρύσαντο Θηβαῖοι, ἡματωμένην ἔχων τὴν ὄροφὴν
 ὄραται. οἱ δὲ περὶ τὴν τῶν σημείων διάκρισιν
 5 ἀσχολούμενοι σημαίνειν ἔφασαν τὸ μὲν ὕφασμα
 θεῶν ἀπὸ τῆς πόλεως χωρισμένον, τὸ δὲ τῆς Ἰριδος
 χροῶμα πραγμάτων ποικίλων χειμῶνα, τὸν δὲ τῶν
 ἀνδριάντων ἰδρῶτα ὑπερβάλλουσαν κακοπάθειαν,
 τὸ δ' ἐν πλείοσι τόποις φαινόμενον αἷμα φόνου
 10 πολὺν κατὰ τὴν πόλιν ἐσόμενον. συνεβούλευον 6
 οὖν τῶν θεῶν φανερώς σημαιόντων τὴν ἐσομέ-
 νην τῇ πόλει συμφορὰν μὴ συγκαταβαίνειν εἰς τὸ
 διὰ μάχης κρίνειν τὸν πόλεμον, ἑτέραν δὲ διάλυ-
 σιν ζητεῖν διὰ λόγων ἀσφαλεστέραν. οὐ μὴν οἱ
 15 Θηβαῖοί γε ταῖς ψυχαῖς ἐμαλακύνοντο, τούναντίον
 δὲ τοῖς θυμοῖς προαχθέντες ἀνεμίμησκον ἀλλή-
 λους τῆς ἐν Δεύκτροις εὐημερίας καὶ τῶν ἄλλων
 παρατάξεων ἐν αἷς θανμαστῶς ταῖς ἰδίαις ἀνδραγα-
 θίαις ἀνελπίστους νίκας περιεποιήσαντο. οἱ μὲν
 20 οὖν Θηβαῖοι τοῖς παραστήμασιν ἀνδρειότερον μᾶλ-
 λον ἢ φρονιμώτερον χρησάμενοι προέπεσον εἰς πάν-
 δημον τῆς πατρίδος ὄλεθρον· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν 11
 τρισὶ ταῖς πάσαις ἡμέραις ἐτοιμασάμενος τὰ πρὸς
 τὴν πολιορκίαν, τὰς δυνάμεις διείλετο εἰς τρία μέρη,
 25 καὶ τὸ μὲν τοῖς χαρακώμασι τοῖς πρὸ τῆς πόλεως
 κατεσκευασμένοις προσβάλλειν ἔταξε, τὸ δὲ τοῖς
 Θηβαίοις ἀντιτάττεσθαι, τὸ δὲ τρίτον ἐφεδρεύειν
 τῷ πονοῦντι μέρει τῆς δυνάμεως καὶ διαδέχεσθαι
 τὴν μάχην. οἱ δὲ Θηβαῖοι τοὺς μὲν ἵππεῖς ἐντὸς 2
 30 τοῦ χαρακώματος ἔταξαν, τοὺς δ' ἐλευθερωθέντας
 οἰκέτας καὶ τοὺς φυγάδας καὶ τοὺς μετοίκους τοῖς
 πρὸς τὰ τεῖχη βιαζομένοις ἀντέταξαν, αὐτοὶ δὲ τοῖς

μετὰ τοῦ βασιλέως Μακεδόσι πολλαπλασίους οὔσι
 συνάπτειν μάχην πρὸ τῆς πόλεως ἡτοιμάζοντο.
 3 τέκνα δὲ καὶ γυναῖκες συνέτρεχον εἰς τὰ ἱερά, καὶ
 τοὺς θεοὺς ἰκέτεον σῶσαι τὴν πόλιν ἐκ τῶν κιν-
 δύνων. ὡς δ' ἤγγισαν οἱ Μακεδόνες καὶ τοῖς τε- 5
 ταγμένοις μέρεσιν ἕκαστοι προσέπεσον, αἱ μὲν σάλ-
 πιγγες ἐσήμαινον τὸ πολεμικόν, αἱ δὲ παρ' ἀμφο-
 τέροις δυνάμεις ὑφ' ἓνα καιρὸν συνηλάλαξαν καὶ
 τὰ κοῦφα τῶν βελῶν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔβαλον.
 4 ταχὺ δὲ τούτων ἐξαναλωθέντων, καὶ πάντων εἰς 10
 τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην συμπεσόντων, μέγας
 ἄγων συνέστατο. οἱ μὲν γὰρ Μακεδόνες διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ βάρος τῆς φάλαγγος
 δυσυπόστατον εἶχον τὴν βίαν, οἱ δὲ Θηβαῖοι ταῖς
 τῶν σωμάτων ῥώμας ὑπερέχοντες καὶ τοῖς ἐν τοῖς 15
 γυμνασίοις συνεχέσιν ἀθλήμασιν, ἐτι δὲ τῷ παρα-
 στήματι τῆς ψυχῆς πλεονεκτοῦντες ἐνεκαρτέρουν
 5 τοῖς δεινοῖς. διὸ καὶ παρ' ἀμφοτέροις πολλοὶ μὲν
 κατετιτρώσκοντο, οὐκ ὀλίγοι δ' ἐπιπτον ἐναντίας
 λαμβάνοντες πληγὰς. ὁμοῦ δ' ἦν κατὰ τὰς ἐν τοῖς 20
 ἀγῶσι συμπλοκὰς μυγμὸς καὶ βοή καὶ παρακελευ-
 σμός, παρὰ μὲν τοῖς Μακεδόσι μὴ καταισχυῖναι τὰς
 προγεγενημένας ἀνδραγαθίας, παρὰ δὲ τοῖς Θη-
 βαίοις μὴ περιδεῖν τέκνα καὶ γονεῖς ὑπὲρ ἀνδρα-
 ποδισμοῦ κινδυνεύοντας καὶ τὴν πατρίδα πανοίκιον 25
 ὑπὸ τοὺς Μακεδόνων θυμοὺς ὑποπεσοῦσαν, μνη-169
 σθῆναι δὲ τῆς ἐν Λεύκτροις καὶ ἐν Μαντινεῖα μά-
 χης καὶ τῶν παρὰ πᾶσι περιβοήτων ἀνδραγαθημά-
 των. ἐπὶ πολὺν μὲν οὖν χρόνον ἰσόρροπος ἦν ἡ
 μάχη διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τῶν ἀγωνιζομένων 30
 12 ἀνδρείας. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ὁρῶν τοὺς
 μὲν Θηβαίους ἐτοιμῶς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνι-

ζομένους, τοὺς δὲ Μακεδόνας κάμνοντας τῇ μάχῃ,
 προσέταξε τοὺς ἐπὶ τῆς ἐφεδρείας τεταγμένους δια-
 δέξασθαι τὸν ἀγῶνα. οἱ μὲν οὖν Μακεδόνες ἄφνω
 προσπεσόντες τοῖς Θηβαίοις κατακόποις, βαρεῖς ἐπέ-
 5 κειντο τοῖς πολεμίοις καὶ πολλοὺς ἀνήρουν. οὐ μὴν 2
 οἱ Θηβαῖοι τῆς νίκης ἐξεχώρουν, τοῦναντίον δὲ τῇ
 φιλοτιμίᾳ προαχθέντες πάντων τῶν δεινῶν κατεφρό-
 νουν. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις προέβησαν
 ὥστε βοᾶν ὅτι Μακεδόνες ὁμολογοῦσιν ἦττους εἶναι
 10 Θηβαίων, καὶ τῶν ἄλλων πάντων εἰωθότων ἐν ταῖς
 διαδοχαῖς τῶν πολεμίων δεδιέναι τοὺς ἀκεραίους τῶν
 ἐφεδρευόντων, οὗτοι μόνοι τότε θρασύτεροι πρὸς
 τοὺς κινδύνους ὑπῆρξαν, ὅθ' οἱ πολέμιοι διαδοχὴν
 ἐξέπεμψαν τοῖς καταπονουμένοις ὑπὸ τῆς κακοπα-
 15 θείας. ἀνυπερβλήτου δὲ τῆς φιλοτιμίας γινομένης, 3
 ὁ βασιλεὺς κατανοήσας τινὰ πύλινδα καταλελειμμέ-
 νην ὑπὸ τῶν φυλάκων, ἐξαπέστειλε Περδίκκην μετὰ
 στρατιωτῶν ἱκανῶν καταλαβέσθαι ταύτην καὶ παρ-
 εἰσπεσεῖν εἰς τὴν πόλιν. τούτου δὲ ταχὺ τὸ προσ- 4
 20 ταχθὲν ποιήσαντος, οἱ μὲν Μακεδόνες διὰ τῆς πυ-
 λίδος παρεῖσεπέσον εἰς τὴν πόλιν, οἱ δὲ Θηβαῖοι
 καταπεπονηκότες μὲν τὴν πρώτην φάλαγγα τῶν
 Μακεδόνων, ἀντιταχθέντες δ' εὐρώστως τῇ δευτέρᾳ,
 εὐέλπιδες ἦσαν περὶ τῆς νίκης· ὥς δὲ κατενόησαν
 25 μέρος τῆς πόλεως κατειλημμένον, εὐθύς ἀνεχώρη-
 σαν ἐντὸς τῶν τειχῶν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομέ- 5
 νοις οἱ μὲν τῶν Θηβαίων ἵππεις ὁμοίως τοῖς πε-
 ζοῖς συνέτρεχον εἰς τὴν πόλιν, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν
 ἰδίων συμπατοῦντες διέφθειρον, αὐτοὶ δὲ τεταραγ-
 30 μένως εἰσίππευον εἰς τὴν πόλιν, ἐν δὲ ταῖς διεξό-
 δοις καὶ τάφροις τοῖς οἰκείοις ὅπλοις περιπίπτοντες
 ἐτελεύτων. οἱ δὲ τὴν Καδμεῖαν φρουροῦντες ἐγκυ-

θέντες ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ἀπήντων τοῖς Θηβαίοις, καὶ τεταραγμένοις ἐπιπεσόντες πολὺν ἐπόλουν φόνον.

- 13 Τῆς δὲ πόλεως τοῦτον τὸν τρόπον καταλαμβα-
νομένης πολλαὶ καὶ ποικίλαι περιστάσεις ἐντὸς τῶν
τειχῶν ἐγίνοντο. οἱ μὲν γὰρ Μακεδόνες διὰ τὴν 5
ὑπερηφανίαν τοῦ κηρύγματος πικρότερον ἢ πολε-
μικώτερον προσεφέρουτο τοῖς Θηβαίοις, καὶ μετὰ
πολλῆς ἀπειλῆς ἐπιφερόμενοι τοῖς ἡτυχηκόσιν ἀφει-
2 δῶς ἀνήρουν πάντας τοὺς περιτυγχάνοντας. οἱ δὲ
Θηβαῖοι τὸ φιλελεύθερον τῆς ψυχῆς διαφυλάττου- 10
τες τοσοῦτον ἀπεῖχον τοῦ φιλοζωεῖν ὥστ' ἐν ταῖς
ἀπαντήσεσι συμπλέκεσθαι καὶ τὰς παρὰ τῶν πολε-
μίων ἐπισπᾶσθαι πληγὰς· ἐαλωκυίας γὰρ τῆς πό-
λεως οὐδεὶς Θηβαίων ἑωράθη δεηθεὶς τῶν Μακε-
δόνων φείσασθαι τοῦ ζῆν, οὐδὲ προσέπιπτον τοῖς 15
3 τῶν κρατούντων γόνασιν ἀγεννώως. ἀλλ' οὔτε τὸ
τῆς ἀρετῆς πάθος ἤλεετο παρὰ τοῖς πολεμίοις, οὔτε 170
τὸ τῆς ἡμέρας μῆκος ἤρκει πρὸς τὴν ὠμότητα τῆς
τιμωρίας, πᾶσα δὲ ἡ πόλις ἐξεφορεῖτο παίδων ὁμοῦ
καὶ παρθένων ἐλκομένων καὶ τὸ τῆς τεκούσης οἰκ- 20
τρὸν ἐπιβοωμένων ὄνομα· καθόλου δὲ τῶν οἰκων
σὺν ὅλαις ταῖς συγγενείαις ἀρπαζομένων πάνδημος
4 ὑπῆρχε τῆς πόλεως ἀνδραποδισμός. τῶν δ' ὑπολε-
λειμμένων Θηβαίων οἱ μὲν κατατετρωμένοι τὰ σώ-
ματα καὶ λιποψυχοῦντες συνεπλέκοντο τοῖς πολε- 25
μίοις, συναποθνήσκοντες τῇ τῶν ἐχθρῶν ἀπωλείᾳ,
οἱ δὲ κλάσματι δόρατος ἐρειδόμενοι συνήντων τοῖς
ἐπιφερομένοις, καὶ διαγωνιζόμενοι τὸν ὕστατον
ἀγῶνα προετίμων τὴν ἐλευθερίαν τῆς σωτηρίας.
5 πολλοῦ δὲ φόνου γενομένου καὶ τῆς πόλεως κατὰ 30
πάντα τόπον νεκρῶν πληρουμένης, οὐκ ἦν ὅστις
ιδὼν οὐκ ἂν ἠλέησε τὰς τύχας τῶν ἀκληρούντων.

καὶ γὰρ τῶν Ἑλλήνων Θεσπιεῖς καὶ Πλαταιεῖς, ἔτι
 δ' Ὀρχομένιοι καὶ τινες ἄλλοι τῶν ἀλλοτρίως δια-
 κειμένων πρὸς τοὺς Θηβαίους, συστρατευόμενοι τῷ
 βασιλεῖ συνεισέπεσον εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὴν ἰδίαν
 5 ἔχθραν ἐν τοῖς τῶν ἡτυχηκότων ἀκληρήμασιν ἐνα-
 πεδείκνυντο. διὸ καὶ πάθη πολλὰ καὶ δεινὰ κατὰ 6
 τὴν πόλιν ὄραῖν ἦν γινόμενα. Ἕλληνες γὰρ ὑφ' Ἑλ-
 λήνων ἀνηλεῶς ἀνηροῦντο καὶ συγγενεῖς ὑπὸ τῶν
 κατὰ γένος προσηκόντων ἐφονεύοντο, μηδεμίαν ἐν-
 10 τροπὴν τῆς ὁμοφώνου διαλέκτου παρεχομένης. τέ-
 λος δὲ τῆς νυκτὸς ἐπικαταλαβούσης αἱ μὲν οἰκίαι
 διηρπάγησαν, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκες καὶ οἱ γεγη-
 ρακότες εἰς τὰ ἱερὰ καταπεφενγότες μετὰ τῆς ἐσχά-
 τῆς ὕβρεως ἀπήγοντο. τῶν δὲ Θηβαίων ἀνηρέθη- 14
 15 σαν μὲν ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, αἰχμάλωτα δὲ
 σώματα συνήχθη πλείω τῶν τρισμυρίων, χρημάτων
 δὲ ἄπιστον πλῆθος διεφορήθη.

Ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν τελευτήσαντας τῶν Μα-
 κεδόνων ἔθαψε, πλείους ὄντας τῶν πεντακοσίων,
 20 τοὺς δὲ συνέδρους τῶν Ἑλλήνων συναγαγὼν ἐπέ-
 τρεψε τῷ κοινῷ συνεδρίῳ πῶς χρηστέον τῇ πόλει
 τῶν Θηβαίων. προτεθείσης οὖν βουλῆς, τῶν ἄλλο- 2
 τρίως διακειμένων τοῖς Θηβαίοις τινὲς ἐπεχείρουν
 συμβουλεύειν ἀπαραιτήτοις τιμωρίαις δεῖν περιβα-
 25 λειν αὐτούς, ἀπεδείκνουν δ' αὐτούς τὰ τῶν βαρβά-
 ρων πεφρονηκότας κατὰ τῶν Ἑλλήνων· καὶ γὰρ
 ἐπὶ Ξέρξου συμμαχοῦντας τοῖς Πέρσαις ἐστρατευ-
 κέναι κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μόνους τῶν Ἑλλήνων
 ὡς εὐεργέτας τιμᾶσθαι παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῶν
 30 Περσῶν, καὶ πρὸ τῶν βασιλέων τοῖς πρεσβεύουσι
 τῶν Θηβαίων τίθεσθαι θρόνους. πολλὰ δὲ καὶ 3
 ἄλλα τοιαῦτα διελθόντες παρῴξυναν τὰς τῶν συν-

ἔδρων ψυχὰς κατὰ τῶν Θηβαίων, καὶ πέρασ ἐψηφί-
 σαντο τὴν μὲν πόλιν κατασκάψαι, τοὺς δ' αἰχμα-
 λώτους ἀποδόσθαι, τοὺς δὲ φυγάδας τῶν Θηβαίων
 ἀγωγίμους ὑπάρχειν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος, καὶ
 4 μηδένα τῶν Ἑλλήνων ὑποδέχεσθαι Θηβαῖον. ὁ δὲ 5
 βασιλεὺς ἀκολούθως τῇ τοῦ συνεδρίου γνώμῃ τὴν
 μὲν πόλιν κατασκάψας πολὺν ἐπέστησε φόβον τοῖς 171
 ἀφισταμένοις τῶν Ἑλλήνων, τοὺς δ' αἰχμαλώτους
 λαφυροπωλήσας ἠθροισεν ἀργυρίου τάλαντα τετρα-
 κόσια καὶ τετταράκοντα. 10

15 Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξαπέστειλε τοὺς
 ἐξαιτήσοντας τῶν ῥητόρων δέκα τοὺς κατ' αὐτοῦ
 πεπολιτευμένους, ὧν ὑπῆρχον ἐπιφανέστατοι Δημο-
 σθένης καὶ Λυκοῦργος. συναχθείσης οὖν ἐκκλη- 15
 σίας καὶ τῶν πρεσβευτῶν εἰσαχθέντων εἰς τὸ πλῆ-
 θος, ὁ μὲν δῆμος ἀκούσας τῶν λόγων εἰς πολλὴν
 ἀγωνίαν καὶ ἀπορίαν ἐνέπεσεν. ἅμα μὲν γὰρ ἔσπευδε
 τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα τηρεῖν, ἅμα δὲ διὰ τὴν Θη-
 βαίων ἀπώλειαν ἐκπεπληγμένος τὸ δεινὸν περίφο-
 βος καθειστήκει, νουθετούμενος τοῖς τῶν πλησιο- 20
 2 χώρων ἀτυχήμασι. πολλῶν δὲ λόγων γινομένων
 κατὰ τὴν ἐκκλησίαν, Φωκίων μὲν ὁ χρηστός, ἀντι-
 πολιτευόμενος τοῖς περὶ τὸν Δημοσθένην, ἔφη δεῖν
 τοὺς ἐξαιτουμένους μιμήσασθαι τὰς Λεῶ κόρας καὶ
 τὰς Ῥακινθίδας, καὶ τὸν θάνατον ἐκουσίως ὑπο- 25
 μεῖναι ἕνεκα τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον παθεῖν τὴν πα-
 τρίδα, καὶ τὴν ἀνανδρίαν καὶ δειλίαν ὠνειδίξει τῶν
 μὴ βουλομένων ὑπὲρ τῆς πόλεως τελευτᾶν. ὁ δὲ
 δῆμος τοῦτον μὲν τοῖς θορύβοις ἐξέβαλε, προσάν-
 3 τως ἀκούων τοὺς λόγους, Δημοσθένους δὲ λόγον 30
 πεφροντισμένου διελθόντος ὁ δῆμος εἰς συμπά-
 θειαν τῶν ἀνδρῶν προαχθεὶς φανερὸς ἦν σώζειν

βουλόμενος τοὺς ἄνδρας. ἐπὶ τελευτῆς δὲ Δημά-
 5 δης, πεπεισμένος ὑπὸ τῶν περὶ Δημοσθένην, ὡς
 φασι, πέντε ταλάντοις ἀργυρίου, συνεβούλευε μὲν
 σῶζειν τοὺς κινδυνεύοντας, παρανέγνω δὲ ψήφισμα
 10 γεγραμμένον φιλοτέχνως· περιεῖχε γὰρ παραίτησιν
 τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐπαγγελίαν τοῦ κολάζειν κατὰ τοὺς
 νόμους, ἂν ὧσιν ἄξιοι τιμωρίας. ὁ μὲν οὖν δῆμος 4
 ἀποδεξάμενος τὴν ἐπίνοιαν τοῦ Δημάδου τό τε
 ψήφισμα ἐκύρωσε, καὶ τὸν Δημάδην μεθ' ἑτέρων
 10 ἀπέστειλε πρεσβευτὴν πρὸς τὸν βασιλέα, δούς ἐντο-
 λὴν καὶ περὶ τῶν Θηβαίων φυγάδων ἀξιῶσαι τὸν
 Ἀλέξανδρον συγχωρῆσαι τῷ δήμῳ τοὺς πεφευγότας
 Θηβαίους ὑποδέχεσθαι. ὁ δὲ Δημάδης πρεσβεύσας, 5
 καὶ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι πάντα κατεργασάμενος,
 15 ἔπεισε τὸν Ἀλέξανδρον ἀπολυῖναι τοὺς ἄνδρας τῶν
 ἐγκλημάτων καὶ τἄλλα πάντα συγχωρῆσαι τοῖς
 Ἀθηναίοις.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπανελθὼν μετὰ 16
 τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Μακεδονίαν συνήγαγε τοὺς
 20 ἡγεμόνας τῶν στρατιωτῶν καὶ τοὺς ἀξιολογωτάτους
 τῶν φίλων, καὶ προέθηκε βουλὴν περὶ τῆς εἰς τὴν
 Ἀσίαν διαβάσεως, πότε χρὴ στρατεύειν καὶ τίνι
 τρόπῳ χειριστέον τὸν πόλεμον. τῶν δὲ περὶ τὸν 2
 Ἀντίπατρον καὶ Παρμενίωνα συμβουλευόντων πρό-
 25 τερον παιδοποιήσασθαι καὶ τότε τοῖς τηλικούτοις
 ἐγχειρεῖν ἔργοις, δραστικὸς ὢν καὶ πρὸς πᾶσαν
 172 πρᾶξεως ἀναβολὴν ἀλλοτριῶς διακείμενος, ἀντεῖπε
 τούτοις· αἰσχρὸν γὰρ ὑπάρχειν ἀπεφαίνεται τὸν
 ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἡγεμόνα καθεσταμένον τοῦ πολέ-
 30 μου καὶ πατρικᾶς ἀνικητὸς δυνάμεις παρειληφότα
 καθῆσθαι γάμους ἐπιτελοῦντα καὶ τέκνων γενέσεις
 ἀναμένοντα. διδάξας οὖν αὐτοὺς περὶ τοῦ συμφέ- 3

ρουτος, και παρορησας δια των λογων προς τους
 αγωνας, θυσίας μεγαλοπρεπεις τοις θεοις συνετέλε-
 σεν εν Δίῳ τῆς Μακεδονίας και σκηνηκους αγωνας
 Διι και Μούσαις, ους Ἀρχέλκας ὁ προβασιλεύσας
 4 πρῶτος κατέδειξε. τὴν δὲ πανήγυριν ἐφ' ἡμέρας 5
 ἐννέα συνετέλεσεν, ἐκάστη των Μουσῶν ἐπώνυμον
 ἡμέραν ἀναδείξας. σκηνὴν δὲ κατασκευασάμενος
 ἑκατοντάκλινον τούς τε φίλους και τοὺς ἡγεμόνας,
 ἔτι δὲ τοὺς ἀπὸ των πόλεων πρέσβεις, παρέλαβεν
 ἐπὶ τὴν εὐωχίαν. λαμπραῖς δὲ παρασκευαῖς χρησά- 10
 μενος, και πολλοὺς μὲν ἐστίασας, πάσῃ δὲ τῇ δυ-
 νάμει διαδοὺς ἱερεῖα και τᾶλλα τὰ πρὸς τὴν εὐω-
 χίαν ἀνήκοντα, προσανέλαβε τὸ στρατόπεδον.

17 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Κτησικλέους Ῥωμαῖοι
 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γάιον Σουλπίκιον και 15
 Λεύκιον Παπίριον. Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τῆς δυνά-
 μεως πορευθεὶς ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, διεβίβασε
 2 τὴν δύναμιν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν. αὐ-
 τὸς δὲ μακροαῖς ναυσὶν ἐξήκοντα καταπλεύσας πρὸς
 τὴν Τρωάδα χώραν, πρῶτος των Μακεδόνων ἀπὸ 20
 τῆς νεῶς ἠκόντισε μὲν τὸ δόρυ, πῆξας δ' εἰς τὴν
 γῆν και αὐτὸς ἀπὸ τῆς νεῶς ἀφαλλόμενος παρὰ
 των θεῶν ἀπεφαίνετο τὴν Ἀσίαν δέχεσθαι δορικτη-
 3 τον. και τοὺς μὲν τάφους των ἡρώων Ἀχιλλέως
 τε και Αἴαντος και των ἄλλων ἐναγίσμασι και τοῖς 25
 ἄλλοις τοῖς πρὸς εὐδοξίαν ἀνήκουσιν ἐτίμησεν, αὐ-
 τὸς δὲ τὸν ἐξετασμὸν τῆς ἀκολουθούσης δυνάμεως
 ἀκριβῶς ἐποίησατο. εὐρέθησαν δὲ πεξοὶ Μακεδόνες
 μὲν μύριοι και δισχίλιοι, σύμμαχοι δὲ ἑπτακισχι-
 λιοι, μισθοφόροι δὲ πεντακισχίλιοι, και τούτων 30
 4 ἀπάντων Παρμενίων εἶχε τὴν ἡγεμονίαν. Ὀδρῦ-
 σαι δὲ και Τριβαλλοὶ και Ἰλλυριοὶ συνηκολούθουν

πεντακισχίλιοι, τοξοτῶν δὲ καὶ τῶν Ἀγριάνων κα-
 λουμένων χίλιοι, ὥστε τοὺς ἅπαντας εἶναι πεζοὺς
 τρισμυρίους. ἱππεῖς δ' ὑπῆρχον Μακεδόνες μὲν
 χίλιοι καὶ πεντακόσιοι, Φιλώτου τοῦ Παρμενίωνος
 5 ἡγουμένου, Θετταλοὶ δὲ χίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὧν
 ἠγεῖτο Κάλλας ὁ Ἀρπάλου, τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων
 οἱ πάντες ἑξακόσιοι, ὧν ἠγεῖτο Ἐρίγνος, Θράκες
 δὲ πρόδρομοι καὶ Παλones ἑνακόσιοι, Κάσσανδρον
 ἔχοντες ἡγεμόνα, ὥστε σύμπαντας ὑπάρχειν ἱππεῖς
 10 173 τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους. οἱ μὲν οὖν μετ'
 Ἀλεξάνδρου διαβάντες εἰς τὴν Ἀσίαν τοσοῦτοι τὸ
 πληθὸς ἦσαν. οἱ δ' ἐπὶ τῆς Εὐρώπης ἀπολελειμ- 5
 μένοι στρατιῶται, ὧν Ἀντίπατρος εἶχε τὴν ἡγεμο-
 νίαν, πεζοὶ μὲν ὑπῆρχον μύριοι καὶ δισχίλιοι, ἱπ-
 15 πείς δὲ χίλιοι καὶ πεντακόσιοι.

Τοῦ δὲ βασιλέως ἀναξεύξαντος ἐκ τῆς Τρωάδος, 6
 καὶ καταντήσαντος πρὸς τὸ τέμενος τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ
 μὲν θύτης Ἀρίστανδρος κατανοήσας πρὸ τοῦ νεῶ κει-
 μένην εἰκόνα χαμαὶ τοῦ Φρυγίας ποτὲ σατραπεύσαν-
 20 τος Ἀριοβαρζάνου, καὶ τινῶν οἰωνῶν αἰσίων ἄλλων
 ἐπιγενομένων, προσῆλθε τῷ βασιλεῖ καὶ νικήσειν αὐ-
 τὸν ἱππομαχίᾳ μεγάλη διεβεβαιοῦτο, καὶ μάλιστα, ἂν
 τύχη περὶ τὴν Φρυγίαν ἀγωνισάμενος. προσετίθει δὲ 7
 καὶ διότι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἀποκτενεῖ μαχόμενος ἐν
 25 παρατάξει στρατηγὸν ἐπιφανῆ τῶν πολεμίων· ταῦτα
 γὰρ αὐτῷ προσημαίνειν τοὺς θεοὺς, καὶ μάλιστα
 τὴν Ἀθηνᾶν, ἣν καὶ συνεργήσειν τοῖς εὐημερήμα-
 σιν. ὁ δ' Ἀλεξάνδρος ἀποδεξάμενος τὴν τοῦ μάν- 18
 τews πρόρρησιν, τῇ μὲν Ἀθηνᾷ λαμπρὰν ἐπετέλεσε
 30 θυσίαν, καὶ τὸ μὲν ἰδίου ὄπλου ἀνέθηκε τῇ θεῷ,
 τῶν δ' ἐν τῷ νεῶ κειμένων ὄπλων τὸ κράτιστον
 ἀναλαβὼν καὶ τούτῳ καθοπλισθεὶς ἐχρήσατο κατὰ

τὴν πρώτην μάχην, ἣν διὰ τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας
 κρίνας περιβόητον ἔσχε τὴν νίκην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 2 ὕστερον ἡμέραις ὀλίγαις ἐπράχθη. οἱ δὲ τῶν Περ-
 σῶν σατράπαι καὶ στρατηγοὶ τοῦ μὲν κωλύσαι τῶν
 Μακεδόνων τὴν διάβασιν ὑστέρησαν, ἀθροισθέντες 5
 δὲ ἐβουλεύοντο πῶς χρὴ διαπολεμεῖν τοῖς περὶ Ἀλέ-
 ξανδρον. Μένων μὲν οὖν ὁ Ῥόδιος, διαβεβοημέ-
 νος ἐπὶ συνέσει στρατηγικῇ, συνεβούλευε κατὰ στόμα
 μὲν μὴ διακινδυνεύειν, τὴν δὲ χώραν φθεῖρειν καὶ
 τῇ σπάνει τῶν ἀναγκαίων εἰργεῖν τοὺς Μακεδόνας 10
 τῆς εἰς τοῦ ἔμπροσθεν πορείας, διαβιβάζειν δὲ καὶ
 δυνάμεις εἰς τὴν Μακεδονίαν ναυτικὰς τε καὶ πε-
 ζάς, καὶ τὸν ὅλον πόλεμον εἰς τὴν Εὐρώπην μετα-
 3 γαγεῖν. ὁ δ' ἀνὴρ οὗτος ἄριστα μὲν συνεβούλευεν,
 ὡς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐγενήθη φανερόν, οὐ 15
 μὴν ἔπεισε τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας, ὡς ἀνάξια συμ-
 4 βουλεύων τῆς Περσῶν μεγαλοψυχίας. διόπερ ἐπι-
 κρατούσης τῆς τοῦ διαγωνίζεσθαι γνώμης, οὔτοι
 μὲν τὰς πανταχόθεν δυνάμεις μεταπεμψάμενοι, καὶ
 πολλαπλάσιοι γενόμενοι τῶν Μακεδόνων, προῆγον 20
 ἐπὶ Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ. κατεστρατοπέ-
 δευσαν δὲ παρὰ τὸν Γράνικον ποταμόν, προβαλλό-
 19 μενοι τὶ ρεῖθρον τοῦ προειρημένου ποταμοῦ. ὁ δ'
 Ἀλέξανδρος πυθόμενος τὴν συνδρομὴν τῶν βαρ- 174
 βαρικῶν δυνάμεων, προῆγε, καὶ σύντονον τὴν πο- 25
 ρεῖαν ποιησάμενος ἀντεστρατοπέδευσε τοῖς πολε-
 μίοις, ὥστε ἀνὰ μέσον ρεῖν τῶν παρεμβολῶν τὸν
 2 Γράνικον. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι τὴν ὑπώρειαν κα-
 τελημμένοι τὴν ἡσυχίαν ἤγον, κεκριότες τοῖς πο-
 λεμίοις ἐπιθέσθαι κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ· 30
 καὶ διεσπασμένης τῆς τῶν Μακεδόνων φάλαγγος
 3 ῥαδίως προτερήσειν ὑπελάμβανον ἐν τῇ μάχῃ· ὁ δὲ

Ἀλέξανδρος τεταρρηκῶς ἅμ' ἡμέρα περαιώσας τὴν
 δύναμιν, ἔφθασε τοὺς πολεμίους ἐκτάξας τὴν δύ-
 ναμιν ἡρμοσμένως πρὸς τὸν ἀγῶνα. οἱ δὲ βάρβα-
 ροὶ πρὸς ὅλην τὴν τάξιν τῶν Μακεδόνων ἔστησαν
 5 τὸ πλῆθος τῶν ἰππέων, καὶ διὰ τούτων προκρίνειν
 τὴν μάχην διεγνώκεσαν. τὸ μὲν οὖν εὐώνυμον μέ- 4
 ρος εἶχε Μέμνων ὁ Ῥόδιος καὶ Ἀρσαμένης ὁ σατρά-
 πης ἔχοντες τοὺς ἰδίους ἰππεῖς, μετὰ δὲ τούτους
 Ἀρσίτης ἐτέτακτο τοὺς ἐκ Παφλαγονίας ἔχων ἰπ-
 10 πεῖς, ἔπειτα Σπιθροβάτης ὁ Ἰωνίας σατράπης Ἰρ-
 κανῶν ἰππέων ἡγούμενος· τὸ δὲ δεξιὸν κέρασ ἐπεῖ-
 χον χίλιοι μὲν Μῆδοι, δισχίλιοι δὲ οἱ μετὰ Ῥεομί-
 θρους ἰππεῖς καὶ Βακτριανοὶ τούτοις ἴσοι· τὸν δὲ
 μέσον τόπον ἐπεῖχον οἱ τῶν ἄλλων ἔθνῶν ἰππεῖς,
 15 πολλοὶ μὲν τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐπίλεκτοι δὲ ταῖς
 ἀρεταῖς. οἱ δὲ πάντες ἰππεῖς ὑπῆρχον πλείους τῶν
 μυρίων. οἱ δὲ πεζοὶ τῶν Περσῶν ἦσαν μὲν οὐκ 5
 ἐλάττους τῶν δέκα μυριάδων, ὅπισθεν δ' ἐπιτεταγ-
 μένοι τὴν ἡσυχίαν ἤγον, ὡς τῶν ἰππέων ἱκανῶν
 20 ὄντων καταπονεῖσαι τοὺς Μακεδόνας. τῶν δ' ἰπ- 6
 πέων παρ' ἀμφοτέροις προθύμως εἰς τὸν κίνδυνον
 συμπεσόντων, τὸ μὲν εὐώνυμον μέρος ἐπέχοντες οἱ
 τῶν Θετταλῶν ἰππεῖς, Παρμενίωνος ἡγουμένου, τε-
 ταρρηκώτως ἐδέχοντο τὴν ἐπιφορὰν τῶν καθ' ἑαυ-
 25 τοὺς τεταγμένων, Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ἀρίστους τῶν
 ἰππέων ἔχων κατὰ τὸ δεξιὸν κέρασ μεθ' ἑαυτοῦ
 πρῶτος ἐφίππευσε τοῖς Πέρσαις, καὶ συμπλακεῖς τοῖς
 πολεμίοις πολὺν ἐποίει φόνον. τῶν δὲ βαρβάρων 20
 εὐρώστως ἀγωνιζομένων καὶ τοὺς ἑαυτῶν θυμοὺς
 30 ταῖς τῶν Μακεδόνων ἀρεταῖς ἀντιταττόντων, ἡ τύχη
 συνήγαγεν εἰς ἓνα τόπον τοὺς ἀρίστους εἰς τὴν
 ὑπὲρ τῆς νίκης κρίσιν. ὁ γὰρ τῆς Ἰωνίας σατράπης

Σπιθροβάτης, γένει μὲν ὦν Πέρσης, Δαρείου δὲ
 τοῦ βασιλέως γαμβρός, ἀνδρεία δὲ διαφέρων, μετὰ
 μεγάλης δυνάμεως ἰππέων ἐπέρραξε τοῖς Μακεδό-
 σιν, ἔχων δὲ συναγωνιστὰς τεταγμένους τετραρά-
 κοντα συγγενεῖς ἀρεταῖς διαφόρους, ἐνέκειτο τοῖς 5
 ἀνθεστηκόσι, καὶ θρασέως ἀγωνιζόμενος οὓς μὲν
 ἀνῆρει τῶν ἀνδισταμένων, οὓς δὲ κατετραυμάτιζε.
 3 δυσυποστάτου δὲ τῆς περὶ αὐτὸν οὔσης βίας, ὁ 175
 Ἀλέξανδρος ἐπιστρέψας τὸν ἵππον ἐπὶ τὸν σατρά-
 πην ἐφίππευσε τῷ βαρβάρῳ. ὁ δὲ Πέρσης νομίσας 10
 παρὰ τῶν θεῶν αὐτῷ δεδοσθαι τὸν τῆς μονομαχίας
 καιρὸν, εἰ συμβήσεται διὰ τῆς ἰδίας ἀνδραγαθίας
 ἐλευθερωθῆναι τῶν μεγίστων φόβων τὴν Ἀσίαν καὶ
 τὴν περιβόητον Ἀλεξάνδρου τόλμαν ταῖς ἰδίαις χερσὶ
 καταλυθῆναι καὶ τὴν τῶν Περσῶν δόξαν μὴ κα- 15
 ταισχυνθῆναι, φθάνει βαλὼν τὸ σαννίον ἐπὶ τὸν
 Ἀλέξανδρον, καὶ οὕτω μετὰ σφοδρᾶς εἰσπεσὼν ῥύ-
 μης, καὶ βιαίως τὸ δόρυ ὠσάμενος διαρρήξας τε
 τὴν τε ἀσπίδα Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν δεξιὰν ἐπωμίδα,
 4 διήλασε διὰ τοῦ θώρακος. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ μὲν 20
 βέλος τῷ βραχίονι περιελκόμενον ἀπέρριψε, τῷ δ'
 ἵππῳ προσβαλὼν τὰ κέντρα καὶ τῇ ῥύμῃ τῆς φο-
 ρᾶς συνεργῶ χρησάμενος, εἰς μέσον τοῦ σατράπου
 5 τὸ στήθος ἐνήρεισε τὸ ξυστόν. οὗ συντελεσθέντος
 αἱ μὲν πλησίον τάξεις παρ' ἀμφοτέροις διὰ τὴν ὑπερ- 25
 βολὴν τῆς ἀνδρείας ἀνεβόησαν, τῆς δ' ἐπιδορατίδος
 περὶ τὸν θώρακα συντριβείσης καὶ τοῦ θραύματος
 ἀποπηδήσαντος, ὁ μὲν Πέρσης σπασάμενος τὸ ξί-
 φος ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐπεφέρετο, ὁ δὲ βασιλεὺς
 διαλαβὼν τὸ ξυστόν ἐφθασεν ἐνερεῖσαι τῷ προσώπῳ, 30
 6 καὶ διήλασε τὴν πληγὴν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ
 ἀδελφὸς τοῦ πεσόντος Ῥωσάκης προσίππεύσας κα-

τήνεργκε τῷ ξίφει κατὰ τῆς κεφαλῆς Ἀλεξάνδρου
 οὕτως ἐπικίνδυνον πληγὴν ὥστε τὸ μὲν κράνος
 διαπτύξαι, τοῦ δὲ χρωτὸς βραχέως ἐπιψαῦσαι. κατὰ 7
 δὲ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ἐπιφέρουτος ἄλλην πληγὴν
 5 τοῦ Ῥωσάκου, Κλεῖτος ὁ μέλας ἐπικαλούμενος προσ-
 ελάσας τὸν ἵππον ἀπέκοψε τὴν χεῖρα τοῦ βαρβά-
 ρου. περὶ δ' ἀμφοτέρων τῶν πεσόντων οἱ συγγε- 21
 νεῖς ἀθροοὶ συστραφέντες τὸ μὲν πρῶτον ἠκόντιζον
 ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον, ἔπειτα δὲ καὶ συστάδην μα-
 10 χόμενοι πάντα κίνδυνον ὑπέμενον ὑπὲρ τοῦ φο-
 νεῦσαι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ καίπερ πολλοῖς καὶ με- 2
 γάλοις κινδύνοις συνεχόμενος, ὅμως οὐκ ἐνικᾶτο
 τοῖς πλήθεσι τῶν πολεμίων, ἀλλὰ δύο μὲν ἔχων εἰς
 τὸν θώρακα πληγὰς, μίαν δὲ εἰς τὸ κράνος, τρεῖς
 15 δ' εἰς τὸ καθαιρεθὲν ὄπλον ἐκ τοῦ νεῶ τῆς Ἀθη-
 νᾶς, ὅμως οὐκ ἐνεδίδου, ἀλλὰ τῷ παραστήματι τῆς
 ψυχῆς ἐπαιρόμενος παντὸς δεινοῦ κατεξανίστατο. 3
 μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῶν ἄλλων ἐπιφανῶν ἠγεμόνων
 παρ' αὐτὸν ἐν τοῖς Πέρσiais ἔπεσον πλείους, ὧν
 20 ἦσαν ἐπιφανέστατοι Ἀτιζύης καὶ Φαρνάκης ὁ τῆς Δα-
 176 ρείου γυναικὸς ἀδελφός, ἔτι δὲ Μιθροβουζάνης ὁ
 Καππαδοκῶν ἠγούμενος. διὸ καὶ πολλῶν ἠγεμόνων 4
 ἀναιρεθέντων, καὶ τῶν Περσικῶν τάξεων ἀπασῶν
 ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ἠττωμένων, πρῶτον μὲν οἱ
 25 κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον τεταγμένοι φυγεῖν ἠναγκά-
 σθησαν, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῶν ἄλλων τραπέντων
 ὁ μὲν βασιλεὺς ὁμολογούμενον τῆς ἀνδραγαθίας τὸ
 πρωτεῖον ἀπηνέγκατο, καὶ τῆς ὅλης νίκης ἔδοξε μά-
 λιστα αἴτιος γεγονέναι, μετὰ δὲ τοῦτον οἱ τῶν Θετ-
 30 τάλων ἵππεῖς ἄριστα ταῖς ἱλαῖς χρώμενοι καὶ διαφό-
 ρως ἀγωνισάμενοι μεγάλην ἐπ' ἀνδρεία δόξαν ἔσχον. 5
 μετὰ δὲ τὴν τῶν ἵππέων τροπὴν οἱ πεζοὶ συμβα

λόντες ἀλλήλοις ὀλίγον χρόνον ἠγωνίσαντο· οἱ γὰρ βάρβαροι διὰ τὴν τῶν ἰππέων τροπὴν καταπλαγέντες καὶ ταῖς ψυχαῖς ἐνδόντες πρὸς φυγὴν ὤρμησαν.

6 ἀνηρέθησαν δὲ τῶν Περσῶν οἱ πάντες πεζοὶ μὲν πλείους τῶν μυρῶν, ἰππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους δισχι- 5
λίω, ἐξωγρήθησαν δ' ὑπὲρ τοὺς δισμυρούς. μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ βασιλεὺς τοὺς τετελευτηκότας ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς, σπεύδων διὰ ταύτης τῆς τιμῆς τοὺς στρατιώτας προθυμότερους κατασκευάσασθαι πρὸς τοὺς ἐν ταῖς μάχαις κινδύνους. 10

7 Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν προῆγε διὰ τῆς Ἀυδίας, καὶ τὴν μὲν τῶν Σαρδιανῶν πόλιν καὶ τὰς ἀκροπόλεις, ἔτι δὲ τοὺς ἐν αὐταῖς θησαυρούς, πα-
ρέλαβε Μιθρῆνους τοῦ σατράπου παραδόντος ἔκου- 15
22 σίας. εἰς δὲ τὴν Μίλητον συμπεφευγόντων τῶν δια-
σωθέντων ἐκ τῆς μάχης Περσῶν μετὰ Μέμνονος τοῦ στρατηγοῦ, ὁ μὲν βασιλεὺς πλησίον τῆς πό-
λεως στρατοπεδεύσας καθ' ἡμέραν συνεχεῖς προσ-
2 βολὰς τοῖς τείχεσιν ἐκ διαδοχῆς ἐποιεῖτο, οἱ δὲ πο-
λιορκούμενοι τὸ μὲν πρῶτον ῥαδίως ἀπὸ τῶν τει- 20
χῶν ἠμύνοντο, πολλῶν μὲν στρατιωτῶν ἠθροισμέ-
νων εἰς τὴν πόλιν, βελῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν
εἰς τὴν πολιορκίαν χρησίμων δαψιλῆ χορηγίαν ἔχον-
3 τες· ἐπεὶ δὲ ὁ βασιλεὺς φιλοτιμότερον ταῖς τε μηχαν-
αῖς ἐβάλευε τὰ τείχη καὶ τὴν πολιορκίαν ἐνεργεστά- 25
την ἐποιεῖτο κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν, οἱ τε
Μακεδόνες διὰ τῶν πιπτόντων τειχῶν εἰσεβιάζοντο,
τηνικαῦτα κατισχυόμενοι πρὸς φυγὴν ἐτράποντο.
4 εὐθύς δ' οἱ Μιλήσιοι μεθ' ἱκετηριῶν τῷ βασιλεῖ
προσπίπτοντες παρέδωκαν σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὴν πό- 30
λιν. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ μὲν ὑπὸ τῶν Μακεδό-
νων ἀνηρέθησαν, οἱ δὲ τῆς πόλεως ἐκπίπτοντες

ἔφευγον, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἤλωσαν. ὁ δ' Ἀλέ- 5
 ξανδρος τοῖς μὲν Μιλησίοις φιλανθρωπῶς προση-
 νέχθη, τοὺς δ' ἄλλους ἅπαντας ἐξηνδραποδίστατο.
 τῆς δὲ ναυτικῆς δυνάμεως οὔσης ἀχρήστου καὶ δα-
 5 πάνας μεγάλας ἐχούσης, κατέλυσε τὸ ναυτικὸν πλὴν
 ὀλίγων νεῶν, αἷς ἐχρῆτο πρὸς τὴν παρακομιδὴν τῶν
 πολιορκητικῶν ὀργάνων, ἐν αἷς ἦσαν αἱ παρ' Ἀθη-
 177 ναίων νῆες συμμαχίδες εἴκοσιν. ἔνιοι δὲ λέγουσι 23
 τὸν Ἀλέξανδρον στρατηγικῶς ἐπινοῆσαι τὴν τοῦ
 10 στόλου κατάλυσιν· προσδοκίμου γὰρ ὄντος τοῦ
 Δαρείου, καὶ μελλούσης μεγάλης παρατάξεως συν-
 τελεῖσθαι, νομίσαι τοὺς Μακεδόνας ἐκθυμότερον
 ἀγωνιεῖσθαι παραιρεθείσης τῆς κατὰ τὴν φυγὴν ἐλ-
 πίδος. τὸ δ' αὐτὸ πράξαι κατὰ τὴν ἐπὶ Γρανίκῳ 2
 15 μάχην· κατὰ νότου γὰρ λαβεῖν τὸν ποταμὸν, ὅπως
 μηδεὶς ἐπιβάληται φεύγειν, προδήλου τῆς ἀπωλείας
 οὔσης τῶν διωκομένων ἐν τῷ τοῦ ποταμοῦ ῥεϊθρῷ.
 καὶ γὰρ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους Ἀγαθοκλέα τὸν
 Συρακοσίων βασιλέα μιμησάμενον τὴν Ἀλεξάνδρου
 20 στρατηγίαν ἀνέλπιστον καὶ μεγάλην νίκην περιποιή-
 σασθαι· διαβάντα γὰρ αὐτὸν εἰς Λιβύην μετ' ὀλί- 3
 γης δυνάμεως, καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσαντα, παρελέ-
 σθαι μὲν τῶν στρατιωτῶν τὰς ἐκ τοῦ φεύγειν ἐλ-
 πίδας, συναναγκάσαι δὲ γενναίως ἀγωνίσασθαι, καὶ
 25 διὰ τοῦτο Καρχηδονίων ἀντιταχθέντων πολλαῖς μυ-
 ριάσι νικῆσαι.

Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Μιλήτου τὸ πλῆθος 4
 τῶν Περσῶν καὶ τῶν μισθοφόρων, ἔτι δ' οἱ πρα-
 κτικώτατοι τῶν ἠγεμόνων, συνέδραμον εἰς τὴν Ἀλι-
 30 καρνασσόν. αὕτη δὲ ἡ πόλις μεγίστη τῶν κατὰ
 τὴν Καρίαν ἦν, βασιλεία μὲν ἐσχηκυῖα τὰ Καρῶν,
 ἀκροπόλεσι δὲ καλῶς κεκοσμημένη. κατὰ δὲ τὸν 5

αὐτὸν καιρὸν Μέμνων μὲν τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ
 τέκνα πρὸς Δαρεῖον ἔπεμψε, καὶ τούτῳ παραθέμε-
 νος ἅμα μὲν ὑπέλαβε τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν καλῶς
 πεπρονοῆσθαι, ἅμα δὲ τὸν βασιλέα καλοὺς ὀμήρους
 ἔχοντα προθυμότερον ἐμπιστεύσειν αὐτῷ τὴν τῶν 5
 6 ὄλων ἡγεμονίαν· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. εὐθύς
 γὰρ ὁ Δαρεῖος ἔπεμψεν ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς κατὰ
 θάλατταν οἰκοῦντας, προστάτων ἅπαντας ὑπακούειν
 τῷ Μέμνωνι. διόπερ οὗτος παραλαβὼν τὴν τῶν
 ὄλων ἡγεμονίαν, παρεσκευάζετο πάντα τὰ χρήσιμα 10
 πρὸς πολιορκίαν ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀλικαρνασσέων.
 24 ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τὰ μὲν πολιορκητικὰ τῶν
 ὀργάνων καὶ σῖτον κατὰ θάλατταν ἐκόμισεν ἐπὶ τὴν
 Ἀλικαρνασσόν, αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως
 προῆγεν ἐπὶ τῆς Καρίας, καὶ τὰς ἐν τῇ παρόδῳ 15
 πόλεις προσήγετο ταῖς φιλανθρωπίαις· μάλιστα δ'
 εὐεργέτει τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ποιῶν αὐτὰς αὐτο-
 νόμους καὶ ἀφορολογήτους, προσεπιλέγων ὅτι τῆς
 τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερώσεως ἕνεκα τὸν πρὸς Πέρ-
 2 σας πόλεμον ἐπανήροηται. ὄντι δ' αὐτῷ κατὰ τὴν 20
 ὁδοιπορίαν ἀπήντησέ τι γύναιον, ὄνομα μὲν Ἄδα,
 γένει δὲ προσήκουσα τῇ Καρῶν ἀρχῇ. ἐντυχούσης
 δ' αὐτῆς περὶ τῆς προγονικῆς δυναστείας καὶ δεη-
 θείσης βοηθῆσαι, ταύτην μὲν ἐκέλευσε παραλαβεῖν
 τὴν τῆς Καρίας ἀρχήν, τοὺς δὲ Κᾶρας ἰδίους ἐποιή- 25
 σατο ταῖς εὐνοίαις διὰ τὴν τῆς γυναικὸς ταύτης
 3 εὐεργεσίαν· εὐθύς γὰρ αἱ πόλεις ἅπασαι πρεσβείας
 ἀποστέλλουσαι χρυσοῖς στεφάνοις ἐτίμησαν τὸν βα- 178
 σιλέα καὶ πάντα συμπράττειν ἐπηγγείλαντο. ὁ δ'
 Ἀλέξανδρος πλησίον τῆς πόλεως στρατοπεδεύσας 30
 συνεστήσατο πολιορκίαν ἐνεργὸν καὶ καταπληκτι-
 4 κήν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον τοῖς τείχεσι προσβολὰς

συνεχεῖς ἐκ διαδοχῆς ἐποιεῖτο καὶ διημέρευεν ἐν
 τοῖς κινδύνοις· μετὰ δὲ ταῦτα παντοδαπὰς μηχανὰς
 ἐπιστήσας καὶ τὰς πρὸ τῆς πόλεως τάφρους τρισὶ
 χελώναις ἀναπληρώσας διὰ τῶν κριῶν ἐσάλευε τοὺς
 5 πύργους καὶ τὰ μεταξὺ μεσοπύργια· καταβαλὼν
 δὲ μέρος τι τοῦ τείχους, τὸ λοιπὸν ἤδη διὰ τῆς ἐκ
 χειρὸς μάχης ἐβιάζετο διὰ τοῦ πτώματος εἰς τὴν
 πύλιν εἰσπεσεῖν. Μένων δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς 5
 προσβάλλοντας τοῖς τείχεσι Μακεδόνας ῥαδίως ἤμύ-
 10 νετο, πολλῶν ὄντων ἐν τῇ πόλει στρατιωτῶν· κατὰ
 δὲ τὰς τῶν ὀργάνων προσβολὰς μετὰ πολλῶν στρα-
 τιωτῶν ἐκχεόμενος ἐκ τῆς πόλεως νυκτὸς πῦρ ἐνέ-
 βαλλε ταῖς μηχαναῖς· μεγάλων δ' ἀγώνων πρὸ τῆς 6
 πόλεως συνισταμένων, οἱ μὲν Μακεδόνες ταῖς ἀρε-
 15 ταῖς πολὺ προεῖχον, οἱ δὲ Πέρσαι τῷ πλήθει καὶ
 ταῖς παρασκευαῖς ἐπλεονέκτου· συνήρουν γὰρ
 αὐτοῖς οἱ ἀπὸ τῶν τειχῶν συναγωνιζόμενοι, καὶ τοῖς
 ὄξυβελέσι καταπέλταις οὓς μὲν ἀπέκτεινον τῶν πο-
 λεμίων, οὓς δὲ κατετίτρωσκον. ὁμοῦ δὲ αἱ τε σάλ- 25
 20 πιγγες ἐσήμενον παρ' ἀμφοτέροις τὸ πολεμικὸν
 καὶ βοή πανταχόθεν ἐγένετο, συνεπισημαινομένων
 τῶν στρατιωτῶν τὰς παρ' ἑκατέρων ἀνδραγαθίας.
 οἱ μὲν γὰρ τὴν ἐν ταῖς μηχαναῖς αἰρομένην εἰς ὕψος 2
 φλόγα κατέπανον, οἱ δ' εἰς χεῖρας συμπλεκόμενοι
 25 πολὺν ἐποίουν φόνον, ἄλλοι δ' ἐντὸς τῶν πιπτόν-
 των τειχῶν ἀντωκοδόμου ἕτερα τείχη πολὺ τῶν
 προὔπαρχόντων βαρύτερα ταῖς κατασκευαῖς. τῶν 3
 δ' ἡγεμόνων τῶν περὶ τὸν Μέμωνα προκινδυνευ-
 ὄντων, καὶ μεγάλας διδόντων δωρεὰς τοῖς ἀνδρα-
 30 γαθοῦσιν, ἀνυπέρβλητος φιλοτιμία παρ' ἀμφοτέροις
 ἐγένετο περὶ τῆς νίκης. διὸ καὶ παρῆν ὄραν τοὺς 4
 μὲν τραύμασιν ἐναντίοις περιπίπτοντας καὶ κατὰ

τὰς λιποψυχίας ἀποφερομένους ἐκ τῆς μάχης, τοὺς
 δὲ περιβαίνοντας τὰ πίπτοντα σώματα καὶ περὶ τῆς
 τούτων ἀναιρέσεως μεγάλους ἀγῶνας συνισταμέ-
 νους, ἄλλους δὲ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν δεινῶν ἐν-
 διδόντας ἤδη, καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων παρα- 5
 κλήσεως πάλιν θαρροῦντας καὶ νεαροὺς ταῖς ψυχαῖς
 5 γινομένους. τέλος δὲ πρὸς αὐταῖς ταῖς πύλαις ἔπε-
 σόν τινες τῶν Μακεδόνων, καὶ σὺν αὐτοῖς Νεο-
 πτόλεμος ἡγεμῶν, ἀνὴρ ἐπιφανής. μετὰ δὲ ταῦτα
 δύο μὲν πύργων εἰς ἔδαφος καθηρημένων καὶ δυοῖν 10
 μεσοπυργίων ἐρριμμένων, τῶν μὲν Περδίκκου στρα-
 τιωτῶν τινες μεθυσθέντες προπετῶς νυκτὸς προσέ-
 βαλλον τοῖς τῆς ἀκροπόλεως τείχεσιν· οἱ δὲ περὶ τὸν
 Μέμνονα συννοήσαντες τὴν ἀπειρίαν τῶν προσβαλ-
 λόντων καὶ ἐπεξελθόντες καὶ τῷ πλήθει πολὺ 15
 προέχοντες ἐτρέψαντο τοὺς Μακεδόνας καὶ πολλοὺς
 6 ἀνήρουν. γνωσθέντος δὲ τοῦ συμβεβηκότος ἐξε-
 βοήθουν πολλοὶ τῶν Μακεδόνων, καὶ μεγάλης μά-
 χης γενομένης καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐπι- 170
 φανέντων οἱ μὲν Πέρσαι βιασθέντες συνεκλείσθη- 20
 σαν εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς πεσόντας
 πρὸ τοῦ τείχους Μακεδόνας διακηρυκευσάμενος ἤτη-
 σεν ὑποσπόνδους. Ἐφιάλτης μὲν οὖν καὶ Θρασύ-
 βουλος οἱ Ἀθηναῖοι συμμαχοῦντες τοῖς Πέρσαις
 συνεβούλευον μὴ δίδοναι τοὺς νεκροὺς πρὸς ταφήν, 25
 ὁ δὲ Μέμνων συνεχώρησε.

26 Μετὰ δὲ ταῦτα Ἐφιάλτης βουλευομένων τῶν
 ἡγεμόνων συνεβούλευε μὴ περιμένειν ἕως ἂν ἀλού-
 σης τῆς πόλεως αἰχμάλωτοι καταστῶσιν, ἀλλ' αὐ-
 τοὺς τοὺς ἡγεμόνας προκινδυνεύοντας τῶν μισθο- 30
 2 φόρων ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις. ὁ δὲ Μέμνων ὁρῶν
 τὸν Ἐφιάλτην πρὸς ἀρετὴν ὀρμώμενον, καὶ μεγάλας

ἔχων ἐλπίδας ἐν αὐτῷ διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν
 τοῦ σώματος ῥώμην, συνεχώρησεν αὐτῷ πράττειν ὃ
 βούλοιο. ὁ δὲ δισχίλλους τῶν μισθοφόρων ἐπιλέ- 3
 κτους ἀναλαβῶν, καὶ τοῖς ἡμίσεσι διαδοὺς δᾶδας
 5 ἡμένας, τοὺς δὲ ἄλλους ἀντιτάξας τοῖς πολεμίοις,
 ἄφνω τὰς πύλας πάσας ἀνεπέτασεν. ἅμα δ' ἡμέρα
 μετὰ τούτων ἐκχυθεὶς τοῖς μὲν μηχανήμασιν ἐνῆκε
 πῦρ, καὶ παραχρῆμα πολλὴν συνέβη γενέσθαι φλόγα,
 τῶν δ' ἄλλων ἐν βαθείᾳ φάλαγγι πεπυκνωμένων 4
 10 αὐτὸς προηγέτο, καὶ τοῖς ἐκβοηθοῦσι Μακεδόσιν
 ἐπέραξεν. ὁ δὲ βασιλεὺς κατανοήσας τὸ γινόμε-
 νον, τοὺς μὲν προμάχους τῶν Μακεδόνων ἔταξε
 πρώτους, ἐφῆδρους δ' ἔστησε τοὺς ἐπιλέκτους·
 ἐπὶ δὲ τούτοις τρίτους ἐπέταξεν ἑτέρους τοὺς ταῖς
 15 ἀνδραγαθίαις ὑπερέχοντας. αὐτὸς δὲ πρὸ πάντων
 τούτων ἡγούμενος ὑπέστη τοὺς πολεμίους, δόξαν-
 τας διὰ τὸ βάρος ἀκαταγωνίστους εἶναι. ἐξέπεμψε
 δὲ καὶ τοὺς κατασβέδοντας τὴν φλόγα καὶ βοηθή-
 σοντας ταῖς μηχαναῖς. ἅμα δὲ παρ' ἀμφοτέροις τῆς 5
 20 τε βοῆς ἐξαισίου γινομένης καὶ τῶν σαλπίγγων ση-
 μαινουσῶν τὸ πολεμικόν, μέγας ἀγὼν συνέστη διὰ
 τὰς ἀρετὰς τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὴν ὑπερβολὴν
 τῆς φιλοτιμίας. τὸ μὲν οὖν πῦρ ἐκάλυψαν οἱ Μα-
 κεδόνες ἐπινεμηθῆναι, κατὰ δὲ τὴν μάχην ἐπλεο- 6
 25 νέκτου οἱ περὶ τὸν Ἐφιάλτην· οὗτος γὰρ πολὺ
 προέχων τῶν ἄλλων τῆ τοῦ σώματος ῥώμῃ πολλοὺς
 ἀνῆρει τῶν εἰς χεῖρας ἐρχομένων. οἱ τε ἐφεστῶτες
 ἐπὶ τῷ προσφάτως ἀντικατασκευασθέντι τείχει πολ-
 λοὺς ἀνῆρουν πυκνοῖς τοῖς βέλεσι χρώμενοι· ἑκα-
 30 τὸν γὰρ πηγῶν τὸ ὕψος πύργος ξύλινος κατεσκευ-
 αστο, πλήρης καταπελτῶν ὀξυβελῶν. πολλῶν δὲ 7
 Μακεδόνων πιπτόντων, καὶ τῶν ἄλλων ἀναχω-

ρούντων διὰ τὸ πλῆθος τῶν βελῶν, τοῦ τε Μέννο-
 νος πολλαπλασίους στρατιώταις ἐπιβοηθοῦντος, καὶ
 αὐτὸς ὁ βασιλεὺς εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν ἐνέπιπτεν.
 27 ἔνθα δὴ τῶν ἐκ τῆς πόλεως κατισχνόντων παρα-
 δόξως ὁ κίνδυνος παλίντροπον τὴν μάχην ἔσχεν. 5
 οἱ γὰρ πρεσβύτατοι τῶν Μακεδόνων, διὰ μὲν τὴν
 ἡλικίαν ἀπολελυμένοι τῶν κινδύνων, συνεστρατευ-
 μένοι δὲ Φιλίππῳ καὶ πολλὰς μάχας καταρωθωκότες, 180
 2 ὑπὸ τῶν καιρῶν εἰς ἀλκὴν προεκλήθησαν, φρονή-
 ματι δὲ καὶ ταῖς κατὰ πόλεμον ἐμπειρίαις πολὺ προέ- 10
 χοντες τοῖς μὲν φυγομαχοῦσι νεωτέροις πικρῶς
 ἀνείδισαν τὴν ἀνανδρίαν, αὐτοὶ δὲ συναθροισθέν-
 τες καὶ συνασπίσαντες ὑπέστησαν τοὺς δοκοῦντας
 3 ἤδη νενικηκέναι. τέλος δὲ τὸν τε Ἐφιάλτην καὶ
 πολλοὺς ἄλλους ἀνελόντες, τοὺς λοιποὺς ἠνάγκα- 15
 4 σαν εἰς τὴν πόλιν συμφυγεῖν. οἱ δὲ Μακεδόνες
 τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης τοῖς φεύγουσι συνεισέπεσον
 ἐντὸς τῶν τειχῶν· τοῦ δὲ βασιλέως κελεύσαντος ση-
 μῆναι τὸ ἀνακλητικόν, ἀνεχώρησαν εἰς τὸ στρατό-
 5 πεδον. οἱ δὲ περὶ τὸν Μέννονα στρατηγοὶ καὶ 20
 σατράπαι συνελθόντες ἔγνωσαν τὴν μὲν πόλιν ἐκλι-
 πεῖν, εἰς δὲ τὴν ἀκρόπολιν τοὺς ἀρίστους τῶν στρα-
 τιωτῶν καταστήσαντες μετὰ τῆς ἀρμοξούσης χορη-
 γίας, τὸν λοιπὸν ὄχλον καὶ τὰ χρήματα ἀπεκόμι-
 6 σαν εἰς τὴν Κῶν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἅμ' ἡμέρᾳ γνοὺς 25
 τὸ γεγενημένον τὴν μὲν πόλιν κατέσκαψε, τῇ δ'
 ἀκροπόλει περιέθηκε τείχος καὶ τάφρον ἀξιόλογον·
 αὐτὸς δὲ μέρος τῆς δυνάμεως μετὰ στρατηγῶν ἐξέ-
 πεμψεν εἰς τὴν μεσόγειον, προστάξας τὰ συνεχῆ
 τῶν ἔθνων χειροῦσθαι.

Οὗτοι μὲν οὖν ἐνεργῶς πολεμήσαντες, πᾶσαν
 τὴν χώραν μέχρι τῆς μεγάλης Φρυγίας καταστρε-

ψάμενοι, διέθρεψαν τοὺς στρατιώτας ἐκ τῆς πολε-
 μίας· ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὴν παραθαλαττίαν πᾶσαν 7
 μέχρι Κιλικίας χειρωσάμενος πολλὰς πόλεις κατε-
 κτήσατο, καὶ φρούρια καρτερὰ φιλοτιμότερον πο-
 5 λιορκήσας τῇ βίᾳ κατεπόνησεν, ἐν οἷς ἐνὸς παρα-
 δόξως ἐκράτησε, περὶ οὗ διὰ τὴν ἰδιότητα τῆς περι-
 πετειας οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν. τῆς γὰρ Λυκίας περὶ 28
 τὰς ἐσχατίας πέτραν μεγάλην ὄχυρότητι διαφέρου-
 σαν ὥκουν οἱ Μαρμαρεῖς ὀνομαζόμενοι, οἵτινες
 10 παριόντος Ἀλεξάνδρου τὸ χωρίον ἐπέθεντο τοῖς
 κατὰ τὴν οὐραγίαν Μακεδόσι, καὶ συχνοὺς ἀνελόν-
 τες πολλὰ τῶν σωμάτων καὶ τῶν ὑποζυγίων ἀφήρ-
 पासαν. ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ βασιλεὺς παροξυνθεὶς 2
 συνεστήσατο πολιορκίαν καὶ πᾶσαν εἰσεφέρετο σπου-
 15 δὴν βίᾳ κρατῆσαι τοῦ χωρίου. οἱ δὲ Μαρμαρεῖς
 ἀνδρεία διαφέροντες καὶ τῇ τῶν τόπων ἐρυνμότητι
 πιστεύοντες ὑπέμενον εὐρώστως τὴν πολιορκίαν.
 ἐπὶ μὲν οὖν ἡμέρας δύο συνεχεῖς ἐγίνοντο προσβο-
 λαί, καὶ φανερὸς ἦν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἀποστησόμε-
 20 νος ἕως ἂν ἔλη τὴν πέτραν. οἱ δὲ πρεσβύτεροι 3
 τῶν Μαρμαρέων τὸ μὲν πρῶτον συνεβούλευον τοῖς
 νέοις παυσάμενοις τῆς βίας ἐφ' οἷς ἦν δυνατὸν συλ-
 λυθῆναι πρὸς τὸν βασιλέα· οὐ πειθομένων δ' αὐ-
 τῶν, ἀλλὰ πάντων φιλοτιμουμένων συναποθανεῖν
 25 τῇ τῆς πατρίδος ἐλευθερίᾳ, παρεκάλεσαν αὐτοὺς
 τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς γεγηρακότας ἀνε-
 λεῖν, αὐτοὺς δὲ τοὺς δυναμένους διὰ τῆς ἀλκῆς
 σώζεσθαι νυκτὸς διὰ μέσων τῶν πολεμίων διεκπε-
 4 σεῖν καὶ καταφυγεῖν εἰς τὴν πλησίον ὄρεινὴν. συγ-
 30 καταθεμένων δὲ τῶν νέων, καὶ προσταζάντων κατ'
 οἰκίαν ἐκάστους μετὰ τῆς συγγενείας ἀπολαύσαντας
 τῶν προσηνεστάτων βρωτῶν τε καὶ ποτῶν ὑπομεῖναι

τὸ δεινόν, ἔδοξε τοῖς νέοις οὖσιν ὡς ἑξακοσίοις τοῦ
 μὲν φονεύειν τοὺς προσήκοντας ἀποσχέσθαι, τὰς δ'
 οἰκίας ἐμπρῆσαι καὶ διὰ τῶν πυλῶν ἐκχυθέντας εἰς
 5 τὴν ὄρεινὴν ἀποχωρῆσαι. οὗτοι μὲν οὖν τὰ δεδογ-
 μένα συντελέσαντες ταῖς ἰδίαις ἐστίαῖς ἑκάστους 5
 ἐποίησαν ἐνταφῆναι, αὐτοὶ δὲ διὰ μέσων τῶν πε-
 ριστρατοπεδευκότων ἔτι νυκτὸς οὔσης διεκπεσό-
 ντες ἔφυγον εἰς τὴν πλησίον ὄρεινὴν. ταῦτα μὲν
 οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

29 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικοκράτους ἐν Ῥώμῃ 10
 τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Καίσιων Οὐαλέριος
 καὶ Λεύκιος Παπίριος. ἐπὶ δὲ τούτων Δαρεῖος χρη-
 μάτων πλῆθος ἐξέπεμψε τῷ Μέμνονι καὶ τοῦ πο-
 2 λέμου παντὸς ἀπέδειξε στρατηγόν. ὁ δὲ μισθοφό-
 ρων πλῆθος ἀθροίσας καὶ τριακοσίας ναῦς πληρώσας 15
 ἐνεργῶς διώκει τὰ κατὰ τὸν πόλεμον. Χίαν μὲν
 οὖν προσηγάγετο· πλεύσας δ' ἐπὶ Λέσβον Ἄντισ-
 σαν μὲν καὶ Μήθυμναν καὶ Πύρραν καὶ Ἔρεσον
 ῥαδίως ἐχειρώσατο, τὴν δὲ Μυτιλήνην μεγάλην οὖ-
 σαν καὶ παρασκευαῖς μεγάλαις καὶ πλήθει τῶν ἀμυ- 20
 νομένων ἀνδρῶν κεχορηγημένην πολλὰς ἡμέρας πο-
 λιορκήσας, καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλῶν,
 3 μόγις εἶλε κατὰ κράτος. εὐθύς δὲ τῆς περὶ τὸν
 στρατηγὸν ἐνεργείας διαβοηθείσης, αἱ πλείους τῶν
 Κυκλάδων νήσων διεπρεσβεύοντο. προσπεσοῦσης 25
 δὲ φήμης εἰς τὴν Ἑλλάδα διότι Μέμνων μετὰ τοῦ
 στόλου μέλλει πλεῖν ἐπ' Εὐβοίας, αἱ μὲν κατὰ τὴν
 νῆσον ταύτην πόλεις περίφοβοι καθειστήκεσαν, οἱ
 δὲ τὰ τῶν Περσῶν αἰρούμενοι τῶν Ἑλλήνων, ἐν
 οἷς ὑπῆρχον καὶ Σπαρτιᾶται, μετέωροι ταῖς ἐλπίσιν 30
 4 ἐρίνοντο πρὸς καινοτομίαν. ὁ δὲ Μέμνων χρήμασι
 διαφθείρων πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων ἔπεισε κοινω-

νεῖν τῶν Περσικῶν ἐλπίδων. οὐ μὴν ἡ τύχη εἴ-
 σεν ἐπὶ πλεόν προελθεῖν τὴν τάνδρὸς ἀρετὴν· ὁ γὰρ
 Μέμνων περιπεσὼν ἀρρωστία καὶ πάθει παραβόλῳ
 συσχεθεὶς μετήλλαξε, καὶ τῇ τούτου τελευτῇ συνε-
 5 τρίβη καὶ τὰ τοῦ Δαρείου πράγματα. προσεδόκησε 30
 μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς μεταθῆσεσθαι τὸν πάντα πόλεμον
 ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην· ὡς δ' ἤκουσε τὴν
 Μέμνονος τελευτὴν, συνήγαγε τῶν φίλων συνέδριον,
 καὶ προέθηκε βουλὴν πότερον δεῖ στρατηγούς καὶ
 10 στρατιὰν καταπέμπειν ἐπὶ θάλατταν ἢ τὸν βασιλέα
 μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως καταβάντα διαγωνίζεσθαι
 τοῖς Μακεδόσιν. ἔνιοι μὲν οὖν ἔφασαν δεῖν αὐτὸν 2
 τὸν βασιλέα παρατάττεσθαι, καὶ τὸ πλῆθος τῶν
 Περσῶν ἀπεφαίνοντο προθυμότερον ἀγωνιεῖσθαι·
 15 Χαρίδημος δ' Ἀθηναῖος, ἀνὴρ θαυμαζόμενος ἐπ'
 ἀνδρεία καὶ δεινότητι στρατηγίας, συνεστράτευτο
 182 μὲν Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ καὶ πάντων τῶν ἐπιτηδευ-
 μάτων ἀρχηγὸς καὶ σύμβουλος γεγονὼς ἦν, συνε-
 βούλευε δὲ τῷ Δαρείῳ μὴ προπετῶς ἀποκυβεῦσθαι
 20 περὶ τῆς βασιλείας, ἀλλ' αὐτὸν μὲν τὸ βάρος καὶ
 τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν συνέχειν, ἐπὶ δὲ τὸν πόλεμον
 ἀποστέλλειν στρατηγὸν πείραν δεδωκότα τῆς ἰδίας
 ἀρετῆς. δύναμιν δ' ἱκανὴν εἶναι δέκα μυριάδων, 3
 ἧς τὸ τρίτον Ἑλλήνας ποιῆσαι μισθοφόρους, καὶ
 25 δι' ἐμφάσεως αὐτὸς ἀνεδέχετο κατορθῶσειν τὴν
 ἐπιβολὴν ταύτην. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὁ βασιλεὺς 4
 συγκατετίθετο τοῖς λεγομένοις, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν
 φίλων γενναιότερον ἀντειπόντων καὶ τὸν Χαρίδη-
 μον εἰς ὑποψίαν ἀγόντων ὅτι τῆς στρατηγίας ὀρέ-
 30 γεται τυχεῖν, ὅπως τοῖς Μακεδόσι προδῶ τὴν Περ-
 σῶν ἡγεμονίαν, ὁ μὲν Χαρίδημος παροργισθεὶς καὶ
 προχειρότερον ὄνειδίσας τὴν Περσῶν ἀνανδρίαν,

ἐποίησεν ἐπὶ πλέον προσκόψαι τὸν βασιλέα τοῖς λό-
 γοις, τοῦ θυμοῦ δὲ τὸ συμφέρον ἀφαιρουμένου, ὁ
 μὲν Δαρειὸς ἐπιλαβόμενος τῆς τοῦ Χαριδήμου ζώ-
 νης κατὰ τὸν τῶν Περσῶν νόμον παρέδωκε τοῖς
 5 ὑπηρέταις καὶ προσέταξεν ἀποκτείνειν, ὁ δὲ Χαρί- 5
 δημοσ ἀπαγόμενος ἐπὶ τὸν θάνατον ἀνεβόησε μετα-
 μελήσειν ταῦτα ταχὺ τῷ βασιλεῖ καὶ τῆς ἀδίκου
 τιμωρίας αὐτοῦ σύντομον ἔξειν τὴν κόλασιν ἐπι-
 δόντα τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλείας. Χαρίδημος μὲν
 οὖν μεγάλων ἐλπίδων ἐκπεσὼν διὰ παρησΐαν ἄκαι- 10
 6 ρον τοιαύτην ἔσχε τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν· ὁ δὲ
 βασιλεὺς ἀνέντος τοῦ θυμοῦ τὴν ψυχὴν μετενόησε,
 καὶ κατεμέμψατο ἑαυτὸν ὡς τὰ μέγιστα ἡμαρτηκότα.
 ἀλλ' οὐ γὰρ ἦν δυνατόν τὸ γεγονὸς διὰ τῆς βασι-
 7 λικῆς ἐξουσίας ἀγένητον κατασκευάσαι. διόπερ ὄνει- 15
 ροπολούμενος ταῖς Μακεδόνων ἀρεταῖς, καὶ τὴν
 ἐνέργειαν τὴν Ἀλεξάνδρου πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβά-
 νων, ἐξήτει στρατηγὸν ἀξιόχρεων τὸν διαδεξόμενον
 τὴν τοῦ Μέμνονος ἡγεμονίαν· οὐ δυνάμενος δ' εὐ-
 ρεῖν, αὐτὸς ἠναγκάζετο καταβαίνειν εἰς τὸν ὑπὲρ 20
 31 τῆς βασιλείας κίνδυνον. εὐθύς οὖν μετεπέμπετο
 τὰς πανταχόθεν δυνάμεις καὶ προσέταξεν ἀπαντᾶν
 εἰς Βαβυλῶνα, καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν συγγενῶν
 ἐπελέγετο τοὺς εὐθέτους, ὧν τοῖς μὲν τὰς ἀρμο-
 ζούσας ἡγεμονίας κατεμέριζε, τοὺς δὲ μεθ' ἑαυτοῦ 25
 2 κινδυνεύειν προσέταπτεν. ὡς δ' ὁ τῆς στρατείας
 ἀφωρισμένος χρόνος προσεγένετο, κατήντησαν ἅπαν-
 τες εἰς τὴν Βαβυλῶνα. ὁ δ' ἀριθμὸς ἦν τῶν στρα-
 τιωτῶν πεξοὶ μὲν πλείους τῶν τετραράκοντα μυριά-
 δων, ἱππεῖς δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν δέκα μυριάδων. 30
 Δαρειὸς μὲν οὖν μετὰ τοσαύτης δυνάμεως ἀνα-
 ξεύξας ἐκ Βαβυλῶνος προῆγεν ἐπὶ Κιλικίας, ἔχων

μεθ' ἑαυτοῦ τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, υἱὸν καὶ
 183 δύο θυγατέρας, καὶ τὴν μητέρα· Ἀλέξανδρος δὲ 3
 πρὸ μὲν τῆς Μέμνονος τελευτῆς πυνθανόμενος
 Χίον καὶ τὰς ἐν Λέσβῳ πόλεις κεχειρῶσθαι, τὴν δὲ
 5 Μυτιλήνην κατὰ κράτος ἤλωκνίαν, πρὸς δὲ τούτοις
 τὸν Μέμνονα τριακοσίαις τριήρεσι καὶ πεξῆ δυ-
 νάμει μέλλοντα στρατεύειν ἐπὶ Μακεδονίαν, τῶν δ'
 Ἑλλήνων τοὺς πλείους ἐτοίμους εἶναι πρὸς ἀπόστα- 4
 σιν, οὐ μετρίως ἠγωνία, ὥς δ' ἤκόν τινες ἀπαγ-
 10 γέλλοντες τὴν τοῦ Μέμνονος τελευτήν, ἀπελύθη
 τῆς πολλῆς ἀγωνίας. μετ' ὀλίγου δ' εἰς ἀρρωστίαν
 βαρυτέραν ἐμπεσὼν καὶ χαλεπῶ πάθει συνεχόμενος
 συνεκάλεσε τοὺς ἰατρούς. τῶν μὲν οὖν ἄλλων ἕκα- 5
 στος δυσχερῶς εἶχε πρὸς τὴν θεραπείαν, Φίλιππος
 15 δ' Ἀκαρναν τὸ γένος παραβόλοις καὶ συντόμοις
 ἰατρείαις χρώμενος ἐπηγγέλατο διὰ φαρμακείας λύ-
 σειν τὴν νόσον. ἀσμένως δὲ τοῦ βασιλέως ὑπα- 6
 κούσαντος διὰ τὸ λέγεσθαι Δαρεῖον μετὰ τῆς δυνά-
 μews ἐκ Βαβυλῶνος ὠρημέναι, ὁ μὲν ἰατρὸς δοὺς
 20 φάρμακον πιεῖν, καὶ συνεργὸν λαβὼν τὴν φύσιν
 τοῦ κάμνοντος καὶ τὴν τύχην, εὐθύς ἀπήλλαξε τῆς
 νόσου τὸν Ἀλέξανδρον. οὗτος μὲν οὖν παραδόξως
 ἐκφυγὼν τὸν κίνδυνον, καὶ τὸν ἰατρὸν τιμήσας με-
 γαλοπρεπῶς, κατέταξεν αὐτὸν εἰς τοὺς εὐνουστία-
 25 τούς τῶν φίλων.

Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ βασιλέως ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀλέ- 32
 ξανδρον τὰ τε ἄλλα τῶν χρησίμων καὶ διότι φυλά-
 ξασθαι προσήκει τὸν Λυγκηστὴν Ἀλέξανδρον. οὗ-
 τος δ' ὢν ἀνδρεία διαφέρων καὶ φρονήματος πλή-
 30 ρης, καὶ συμπαρακολουθῶν τῷ βασιλεῖ μετὰ τῶν
 ἄλλων φίλων, ἐπιστεύετο. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων 2
 εὐλόγων συνδραμόντων πρὸς ταύτην τὴν διαβολήν,

συλληφθῆις καὶ δεθεῖς εἰς φυλακὴν παρεδόθη, ὡς
 τευξόμενος δικαστηρίου.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος πυθόμενος τὸν Δαρεῖον ὀλί-
 γων ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχειν, Παρμενίωνα μὲν μετὰ
 τῆς δυνάμεως ἀπέστειλε προκαταληψόμενον τὰς πα- 5
 ρόδους καὶ τὰς ὀνομαζομένας Πύλας· οὗτος δ' ἐπι-
 βαλὼν τοῖς τόποις, καὶ τοὺς προκατειληφότας τὰς
 δυσχωρίας βαρβάρους βιασάμενος, κύριος ἐγένετο
 3 τῶν παρόδων. Δαρεῖος δὲ βουλόμενος εὐζωνον
 ποιῆσαι τὴν δύναμιν, τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ τὸν 10
 περιττὸν ὄχλον εἰς Δαμασκὸν τῆς Συρίας ἀπέθετο,
 τὸν δ' Ἀλέξανδρον πυθόμενος τὰς δυσχωρίας προ-
 κατειληφέναι, καὶ νομίσας αὐτὸν μὴ τολμᾶν ἐν τῷ
 πεδίῳ διαγωνίζεσθαι, προῆγεν ἐπ' αὐτὸν σύντονον
 4 τὴν ὁδοιπορίαν ποιούμενος. οἱ δ' ἐγχώριοι τῆς μὲν 15
 τῶν Μακεδόνων ὀλιγότητος καταφρονήσαντες, τὸ
 δὲ πλῆθος τῆς τῶν Περσῶν στρατιᾶς καταπεπληγ-
 μένοι, καταλιπόντες τὸν Ἀλέξανδρον προσέθεντο
 τῷ Δαρείῳ, καὶ τὰς τε τροφὰς καὶ τὴν ἄλλην πα-
 ρασκευὴν μετὰ πολλῆς προθυμίας ἐχορήγουν τοῖς 20
 Πέρσαις, καὶ διὰ τῆς ἰδίας κρίσεως προεσήμαινον
 τοῖς βαρβάροις τὴν νίκην. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὴν
 μὲν Ἰσδὸν πόλιν ἀξιόλογον καταπληξάμενος ἐχει-
 33 ρώσατο· τῶν δὲ κατασκόπων ἀπαγγελιάντων αὐτῷ
 τριάκοντα σταδίους ἀπέχειν τὸν Δαρεῖον καὶ συν- 25
 τεταγμένη τῇ δυνάμει προσιέναι καταπληκτικῶς,
 ὑπολαβὼν παρὰ τῶν θεῶν αὐτῷ δεδόσθαι τὸν και-
 ρὸν ὥστε μιᾶ παρατάξει νικήσαντα καταλῦσαι τὴν
 Περσῶν ἡγεμονίαν, τοὺς μὲν στρατιώτας τοῖς οἰ-
 κείοις λόγοις παρεκάλεσεν ἐπὶ τὸν περὶ τῶν ὄλων 30
 ἀγῶνα, τὰ δὲ τάγματα τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰς
 τῶν ἰππέων ἴλας οἰκείως τοῖς ὑποκειμένοις τόποις

διατάξας τοὺς μὲν ἰππεῖς ἔστησε πρὸ πάσης τῆς
 στρατιᾶς, τὴν δὲ τῶν πεζῶν φάλαγγα κατόπιν ἐφε-
 δρεύειν προσέταξεν. αὐτὸς δὲ προηγούμενος τοῦ 2
 δεξιοῦ μέρους ἀπήντα τοῖς πολεμίοις, ἔχων μεθ'
 5 ἑαυτοῦ τοὺς κρατίστους τῶν ἰππέων· τὸ δ' εὐώνυ-
 μον μέρος ἐπεῖχον οἱ τῶν Θετταλῶν ἰππεῖς, πολὺ
 τῶν ἄλλων διαφέροντες ταῖς τε ἀνδραγαθίαις καὶ
 ταῖς ἐμπειρίαις. ὡς δ' αἱ δυνάμεις ἐντὸς βέλους 3
 ἐγένοντο, τοῖς μὲν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐπέρριψαν
 10 οἱ βάρβαροι τοσοῦτον πλῆθος βελῶν ὥστε διὰ τὴν
 πυκνότητα τῶν βαλλομένων ἀλλήλοις συγκρουόν-
 των ἀσθενεστέρας γίνεσθαι τὰς πληγὰς. τῶν δὲ 4
 σαλπικτῶν παρ' ἀμφοτέροις τὸ πολεμικὸν σημα-
 νόντων, οἱ Μακεδόνες πρῶτοι συναλαλάξαντες βοὴν
 15 ἐξαισίον ἐποίησαν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων
 ἀντιφθεγξαμένων συνήχησε μὲν ἡ σύνεγγυς ὄρεινὴ
 πᾶσα, τὸ δὲ μέγεθος τῆς βοῆς ὑπερῆρε τὴν προ-
 γεγενημένην κραυγὴν, ὡς ἂν πεντήκοντα μυριάδων
 μιᾷ φωνῇ συνηχουσῶν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος πάντῃ 5
 20 τὴν ὄψιν βάλλων καὶ σπεύδων κατιδεῖν τὸν Δα-
 ρεῖον, ἅμα τῷ κατανοῆσαι παραχοῆμα μετὰ τῶν
 περὶ αὐτὸν ἰππέων ἐπ' αὐτὸν ἐφέρετο τὸν βασιλέα,
 σπεύδων οὐχ οὕτω καταπροτερῆσαι τὸν Πέρσην
 ὡς τὸ δι' αὐτοῦ περιποιήσασθαι τὴν νίκην. ἅμα δὲ 6
 25 τούτῳ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἰππέων συμπεσόν-
 των ἀλλήλοις, καὶ πολλοῦ φόνου γινομένου, ἡ μὲν
 μάχη διὰ τὰς τῶν ἀγωνιζομένων ἀρετὰς ἀμφίδοξον
 εἶχε τὴν τῶν ὄλων κρίσιν· ἐταλαντεύετο γὰρ δεῦρο
 κἀκεῖσε, τῆς τροπῆς ἐναλλάξ γινομένης. οὔτε γὰρ 7
 30 ἀκοντίσας οὔτε πατάξας οὐδεὶς ἀπρακτον ἔσχε τὴν
 πληγὴν, ὡς ἂν διὰ τὸ πλῆθος ἐτοιμοῦ τοῦ σκοποῦ
 κειμένου. διὸ καὶ πολλοὶ τραύμασιν ἐναντίοις περι-

τυγχάνοντες ἐπιπτον, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῆς ἐσχάτης
 ἀναπνοῆς θυμομαχοῦντες τὸ ζῆν πρότερον ἢ τὴν
 34 ἀρετὴν ἐξέλειπον. οἱ δὲ ἐκάστης τάξεως ἡγεμόνες
 τῶν ὑποτεταγμένων προαγωνιζόμενοι διὰ τῆς ἰδίας
 ἀρετῆς τοὺς πολλοὺς ἀνδραγαθεῖν προετρέποντο. 5
 διὸ καὶ παρῆν ὄραν πολλὰς μὲν διαθέσεις τραυμά-
 των γινομένας, ποικίλους δὲ καὶ μεγάλους ἀγῶνας
 2 συνισταμένους ὑπὲρ τῆς νίκης. Ὁξάθρης δ' ὁ Πέρ-
 σης, ἀδελφὸς μὲν ὦν Δαρείου, κατὰ δὲ τὴν ἀν-185
 δρείαν ἐπαινούμενος, ὡς εἶδε τὸν Ἀλέξανδρον ἀκα-10
 τασχέτως ἰέμενον ἐπὶ τὸν Δαρεῖον, ἐφιλοτιμήθη τῆς
 3 αὐτῆς τύχης κοινωνῆσαι τὰδελφῶ. ἀναλάβων οὖν
 τοὺς ἀρίστους τῶν ἰππέων τῶν μεθ' ἑαυτοῦ τεταγ-
 μένων, μετὰ τούτων ἐπέρραξε τοῖς περὶ τὸν Ἀλέ-
 ξανδρον, καὶ νομίσας τὸ φιλάδελφον τῆς ψυχῆς οἰ-15
 σειν αὐτῷ περιβόητον παρὰ Πέρσαις δόξαν, προε-
 μάχετο τοῦ Δαρείου τεθρίππου, καὶ μετ' ἐμπειρίας
 εὐτόλμως τοῖς πολεμίοις συμπλεκόμενος πολλοὺς
 4 ἀπέκτεινε. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὑπερβαλ-
 λομένων ταῖς ἀνδραγαθίαις, περὶ μὲν τὸ τοῦ Δα-20
 ρείου τέθριππον ταχὺ νεκρῶν ἐσωρεύθη πλήθος·
 πάντες γὰρ ἐφιέμενοι τοῦ βασιλέως ψαῦσαι πρὸς
 ἀλλήλους ἐκθυμώτατα διηγωνίζοντο καὶ τοῦ ζῆν οὐ-
 5 δεμίαν ἐποιοῦντο φειδώ. ἔπεσον δ' ἐν τῷ κινδύνῳ
 τούτῳ πολλοὶ τῶν παρὰ Πέρσαις ἐπιφανῶν ἡγεμό-25
 νων, ἐν οἷς ὑπῆρχον Ἀτιζύης καὶ Ῥεομίδρης καὶ ὁ
 τῆς Αἰγύπτου σατραπίης Σταβάκης. ὁμοίως δὲ πολ-
 λῶν καὶ παρὰ τοῖς Μακεδόσι πεσόντων, συνέβη καὶ
 αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον τραπῆναι τὸν μηρόν, περι-
 6 χυθέντων αὐτῷ τῶν πολεμίων. οἱ δὲ τὸν τοῦ Δα-30
 ρείου τεθρίππου ζυγὸν ἐπέχοντες ἵπποι, τραυματι-
 ζόμενοι πυκνῶς καὶ διὰ τὸ πλήθος τῶν περὶ αὐτοὺς

σωρευομένων νεκρῶν πτυρόμενοι, τὰ μὲν χαλινὰ
 διεσεύοντο, παρ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Δαρεῖον
 εἰς τοὺς πολεμίους ἐξήνεγκαν. διὸ καὶ κινδυνεύων
 ἐσχάτως ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἤρπασε τοὺς ὄντηρας,
 5 συναναγκαζόμενος λῦσαι τὴν σεμνότητα τῆς προστα-
 σίας καὶ τὸν παρὰ Πέρσαις τοῖς βασιλεῦσι κείμενον
 νόμον ὑπερβῆναι. προσήχθη δὲ καὶ τέθριππον ἔτε- 7
 ρον ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τῷ Δαρείῳ, καὶ κατὰ τὴν
 εἰς τοῦτο μετάβασιν ταραχῆς γενομένης, ὁ μὲν Δα-
 10 ρεῖος ἐπικειμένων τῶν πολεμίων εἰς ἔκπληξιν καὶ
 δέος ἐνέπιπτεν, οἱ δὲ Πέρσαι τὸν βασιλέα κατα-
 νοήσαντες ταραττόμενοι, εἰς φυγὴν ὤρμησαν. τὸ
 δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἐχομένων ἰππέων ποιησάντων ταχὺ
 πάντες ἐτράπησαν. τῆς δὲ φυγῆς οὔσης ἐν τόποις 8
 15 στενοῖς καὶ τραχέσι, συμπίπτοντες ἀλλήλους συνε-
 πάτουν, καὶ πολλοὶ χωρὶς πολεμίας πληγῆς ἀπέ-
 θνησκον. ἔκειντο γὰρ ὁμοῦ σωρευθέντες, οἱ μὲν
 ἄνευ τῶν ὄπλων, οἱ δὲ τηροῦντες τὰς πανοπλίας·
 τινὲς δὲ γεγυμνωμένα τὰ ξίφη διαφυλάξαντες τοὺς
 20 περὶ ταῦτα ἀναπειρομένους ἀνήρουν· οἱ δὲ πλεῖστοι
 εἰς τὰ πεδία διεκπεσόντες, διὰ τούτων ἀπὸ κράτους
 ἐλαύνοντες τοὺς ἵππους εἰς τὰς συμμαχίδας πόλεις
 κατέφευγον. ἡ δὲ τῶν Μακεδόνων φάλαγξ καὶ τὸ 9
 τῶν Περσῶν πεζὸν στράτευμα βραχὺν χρόνον ἐν
 25 τῇ μάχῃ διέμεινε· προηττημένων γὰρ τῶν ἰππέων
 οἴονεῖ τις προαγῶν ἐγεγόνει τῆς ὅλης νίκης. πάν-
 των δὲ τῶν βαρβάρων ταχὺ τραπέντων, καὶ τοσού-
 των μυριάδων ἐν στενοῖς τόποις τὴν φυγὴν ποι-
 ουμένων, ταχὺ πᾶς ὁ συνεχῆς τόπος νεκρῶν ἐπλη-
 30 ρώθη.

186 Νυκτὸς δ' ἐπιλαβούσης οἱ μὲν Πέρσαι ὀφθαλμῶς 35
 διεσπάρησαν εἰς πολλοὺς τόπους, οἱ δὲ Μακεδόνες

παυσάμενοι τοῦ διωγμοῦ πρὸς ἀρπαγὴν ὤρμησαν,
 καὶ μάλιστα περὶ τὰς βασιλικὰς σκηναὺς διὰ τὸ πλη-
 2 θος τῆς πολυτελείας ἠσχολοῦντο. διόπερ πολλὺς μὲν
 ἄργυρος, οὐκ ὀλίγος δὲ χρυσός, παμπληθεῖς δὲ καὶ
 πολυτελεῖς ἐσθῆτες ἐκ τῆς βασιλικῆς γάζης διεφο- 5
 ροῦντο. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τοῦ βασιλέως φίλων
 καὶ συγγενῶν καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων οὐκ ὀλίγος
 3 διηρπάγη πλοῦτος. οὐ μόνον γὰρ αἱ τῆς βασιλικῆς
 οἰκίας, ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων γυ-
 ναῖκες ἐφ' ἀρμάτων ὀχοῦμεναι καταχρόσων συνη- 10
 κολοῦθον κατὰ τι πάτριον ἔθος τῶν Περσῶν· ἐκά-
 στη δὲ τούτων διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πλούτου καὶ
 τῆς τρυφῆς περιήγετο πλήθος πολυδαπάνου κατα-
 σκευῆς καὶ γυναικείου κόσμου. πάθος δ' ἦν δει- 5
 νότατον περὶ τὰς αἰχμαλωτιζόμενας γυναῖκας. αἱ 15
 γὰρ πρότερον διὰ τρυφὴν ἐπ' ἀπῆναις πολυτελέσι
 μόγισ κατακομιζόμεναι καὶ γυμνὸν μέρος τοῦ σώ-
 ματος οὐδὲν φαίνουσαι, τότε μονοχίτωνες καὶ τὰς
 ἐσθῆτας περιρρήττουσαι μετ' ὀδυρμῶν ἐκ τῶν σκη- 20
 νῶν ἐξεπήδων, ἐπιβώμεναι θεοὺς καὶ προσπίπτου-
 6 σαι τοῖς τῶν κρατούντων γόνασι. περιαιρούμεναι
 δὲ ταῖς χερσὶ τρεμούσαις τὸν τοῦ σώματος κόσμον
 καὶ τὰς κόμας ἀνειμέναι διὰ τόπων τραχέων ἔθεον,
 καὶ πρὸς ἀλλήλας συντρέχουσαι βοηθούς ἐπεκα- 7
 λοῦντο τὰς παρ' ἐτέρων ἐπικουρίας δεομένας. ἦγον 25
 δ' αὐτὰς οἱ μὲν ἀπὸ τῆς κόμης ἐπισπώμενοι τὰς
 ἡτυχηκυίας, οἱ δὲ τὰς ἐσθῆτας περιρρηγνύντες καὶ
 γυμνοῖς τοῖς σώμασιν ἐπιβάλλοντες τὰς χεῖρας καὶ
 ταῖς στάθμαις τῶν δοράτων τύπτοντες καὶ τὰ τι-
 μιώτατα καὶ περιβόητα τῶν βαρβάρων ταῖς τῆς 30
 36 τύχης δωρεαῖς ὑβρίζοντες. οἱ δὲ ἐπιεικέστατοι τῶν
 Μακεδόνων τὴν μεταβολὴν τῆς τύχης ὀρώντες συμ-

παθεῖς ἐγίνοντο, καὶ τὰς τῶν ἀκληροῦντων συμ-
 φορὰς ἠλέουν, αἷς τὰ μὲν προσήκοντα καὶ μεγάλα
 μακρὰν ἀπήρτητο, τὰ δ' ἀλλόφυλα καὶ πολέμια πα-
 ρῆν σύνεγγυς καὶ πρὸς ἀτυχῆ καὶ ἐπονείδιστον αἰχ-
 5 μαλωσίαν παρῶρητο. μάλιστα δὲ τοὺς παρόντας 2
 εἰς δάκρυα καὶ συμπάθειαν ἤγαγεν ἡ Δαρείου μή-
 τηρ καὶ γυνὴ καὶ δύο θυγατέρες ἐπίγαμοι καὶ υἱὸς
 παῖς τὴν ἡλικίαν. ἐπὶ γὰρ τούτων ἡ μεταβολὴ τῆς 3
 τύχης καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἀνελπίστων ἀκληροημά-
 10 των ἐν ὄψει κείμενον εὐλόγως τοὺς ὀρῶντας ἐποίει
 συμπάσχειν τοῖς ἡτυχηκόσι. περὶ μὲν γὰρ Δαρείου 4
 πότερον ξῆ καὶ περίεστιν ἢ καὶ μετὰ τῆς τῶν ἄλ-
 187λων φθορᾶς ἀπόλωλεν οὐκ ἐγίνωσκον, ἐώρων δὲ
 τὴν σκηνὴν διαρπάζοντας ἐνόπλους πολεμίους ἄν-
 15 δρας, ἀγνοοῦντας μὲν τὰς ἡλωκυίας, πολλὰ δὲ διὰ
 τὴν ἄγνοιαν ἀπρεπῆ πράττοντας, καὶ τὸ σύνολον
 ὄλην τὴν Ἀσίαν αἰχμάλωτον μεθ' ἑαυτῶν γεγενη-
 μένην, καὶ ταῖς μὲν τῶν σατραπῶν γυναιξὶ προσ-
 πιπτούσαις καὶ δεομέναις βοηθεῖν οὐχ οἶον συνε-
 20 πιλαβέσθαι τινὸς ἰσχυον, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ταύτας
 ἠξίουσαν συνεπικουρῆσαι τοῖς ἑαυτῶν ἀκληροήμασιν.
 οἱ δὲ τοῦ βασιλέως παῖδες καταλαβόμενοι τὴν τοῦ 5
 Δαρείου σκηνὴν τάκεινον λουτρὰ καὶ δεῖπνα πα-
 ρεσκευάζοντο, καὶ λαμπάδων πολλὴν πυρὰν ἄψαν-
 25 τες προσεδέχοντο τὸν Ἀλέξανδρον, ὅπως ἀπὸ τοῦ
 διωγμοῦ γενόμενος καὶ καταλαβῶν ἐτοίμην πᾶσαν
 τὴν παρασκευὴν τοῦ Δαρείου οἰωνίσηται τὴν ὄλην
 τῆς Ἀσίας ἡγεμονίαν. κατὰ δὲ τὴν μάχην ἐτε- 6
 λεύτησαν τῶν βαρβάρων πεζοὶ μὲν πλείους τῶν
 30 δέκα μυριάδων, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τῶν μυ-
 ρίων, τῶν δὲ Μακεδόνων πεζοὶ μὲν εἰς τριακοσί-
 ουσ, ἵππεῖς δὲ περὶ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. ἡ μὲν

οὖν ἐν Ἰσσοῦ τῆς Κιλικίας μάχῃ τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

- 37 Τῶν δὲ βασιλέων Δαρεῖος μὲν κατὰ κράτος ἠτ-
τημένος εἰς φυγὴν ὤρμησε, καὶ μεταλαμβάνων ἄλ-
λον ἐξ ἄλλου τῶν ἀρίστων ἵππων ἀπὸ κράτους 5
ἤλαυνε, διαφυγεῖν σπεύδων τὰς Ἀλεξάνδρου χεῖρας
καὶ τῶν ἄνω σατραπειῶν ἄψασθαι προαιρούμενος·
2 Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τῆς ἐταιρικῆς ἵππου καὶ τῶν
ἄλλων τῶν ἀρίστων ἵππέων ἐποιεῖτο τὸν διωγμὸν,
σπεύδων ἐγκρατῆς γενέσθαι τοῦ Δαρείου. διανύ- 10
σας δὲ σταδίους διακοσίους ἀνέκαμψεν εἰς τὴν πα-
ρεμβολὴν περὶ μέσας νύκτας, τοῖς δὲ λουτροῖς θε-
ραπεύσας τὸν ἐκ τῆς κακοπαθείας κόπον ἐτρέπετο
3 πρὸς ἄνεσιν καὶ δειπνοποιίαν. πρὸς δὲ τὴν γυ-
ναῖκα καὶ τὴν μητέρα τοῦ Δαρείου προσελθὼν τις 15
ἀπήγγειλεν ὅτι πάρεστιν Ἀλέξανδρος ἀπὸ τοῦ διωγ-
μοῦ, τὸν Δαρεῖον ἐσκυλευκῶς. ἔνθα δὴ κραυγῆς
μεγάλῃς καὶ κλαυθμοῦ περὶ τὰς γυναῖκας γενομέ-
νου, καὶ τοῦ πλήθους τῶν αἰχμαλώτων διὰ τὴν
ἀπαγγελίαν συμπενθοῦντος καὶ πολὺν ὀδυρμὸν προ- 20
εμένου, πυθόμενος ὁ βασιλεὺς τὸ περὶ τὰς γυναῖ-
κας πάθος, ἐξέπεμψεν ἓνα τῶν φίλων Λεόννατον
καταπαύσοντα τὴν ταραχὴν καὶ παραμυθησόμενον
τὰς περὶ τὴν Σισύγαμβιν, καὶ δηλώσοντα διότι Δα-
ρεῖος μὲν ζῆ, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπιμέλειαν αὐτῶν 25
ποιήσεται τὴν προσήκουσαν, καὶ διότι πρῶ βούλε-
ται προσαγορευθεῖσαι τε αὐτὰς καὶ διὰ τῶν ἔργων
4 ἀποδείξασθαι τὴν ἰδίαν φιλανθρωπίαν. αἱ μὲν οὖν
αἰχμαλωτίδες, προσπεσούσης αὐταῖς παραδόξου καὶ
παντελῶς ἀπηλπισμένης εὐτυχίας, τὸν τε Ἀλέξαν- 30
δρον ὡς θεὸν προσεδέξαντο καὶ τῶν ὀδυρμῶν ἀπηλ- 881
5 λάγησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἅμ' ἡμέρα λαβὼν ἓνα τῶν

φίλων τὸν μάλιστα τιμώμενον Ἡφαιστίωνα παρήλθε
 πρὸς τὰς γυναῖκας. ἔχοντων δ' ἀμφοτέρων ἐσθῆ-
 τας μὲν ὁμοίας, τῷ μεγέθει δὲ καὶ κάλλει προέ-
 χουτος τοῦ Ἡφαιστίωνος, ἡ Σισύγαμβις τοῦτου
 5 ὑπολαβοῦσα εἶναι τὸν βασιλέα προσεκύνησε· δια-
 νευόντων δ' αὐτῇ τῶν παρεστώτων καὶ τῇ χειρὶ
 δεικνύντων τὸν Ἀλέξανδρον, ἡ μὲν Σισύγαμβις αἰ-
 δεσθεῖσα τὴν ἄγνοιαν πάλιν ἐξ ἀρχῆς προσεκύνει
 τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπολαβὼν εἶπε 6
 10 Μηδὲν φροντίσης, ὦ μήτηρ· καὶ γὰρ καὶ οὗτος
 Ἀλέξανδρός ἐστιν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὴν πρεσβῦτιν
 μητέρα προσαγορεύσας διὰ τῆς φιλανθρωποπάτης
 προσηγορίας προεσήμαινε τοῖς προητυχηκόσι τὴν
 μέλλουσαν ἔσεσθαι φιλανθρωπίαν. διαβεβαιωσάμε-
 15 νος δ' αὐτὴν ὑπάρξειν δευτέραν μητέρα, τοῖς ἔρ-
 γοις εὐθύς ἐκύρωσε τὴν διὰ τῶν λόγων ἐπαγγελίαν.
 περιέθηκε γὰρ αὐτῇ κόσμον τε βασιλικὸν καὶ τὸ 38
 προγεγονὸς ἀξίωμα ταῖς προσηκούσαις τιμαῖς ἀπο-
 κατέστησε· τὴν μὲν γὰρ θεραπείαν αὐτῇ πᾶσαν
 20 τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ Δαρείου παρέδωκεν, ἰδίαν δ'
 ἄλλην οὐκ ἐλάττονα τῆς προὑπαρχούσης προσεδω-
 ρήσατο, καὶ τῆς μὲν τῶν παρθένων ἐκδόσεως βέλ-
 τιον τῆς Δαρείου κρίσεως ἐπηγγείλατο προνοήσε-
 σθαι, τὸν παῖδα δὲ θρέψειν ὡς υἱὸν ἴδιον καὶ
 25 βασιλικῆς τιμῆς ἀξιῶσειν. προσκαλεσάμενος δ' αὐ-
 τὸν καὶ φιλήσας, ὡς εἶδεν ἀδεῶς βλέψαντα καὶ μη-
 δὲν ὄλως καταπλαγέντα, πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἡφαι-
 στίωνα εἶπεν ὅτι ὁ παῖς ὦν ἐξ ἐτῶν καὶ τὴν ἀρετὴν
 ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν προφαίνων πολλῶ βελτίων ἐσται
 30 τοῦ πατρὸς. περὶ δὲ τῆς Δαρείου γυναικὸς καὶ
 τῆς περὶ αὐτὴν σεμνότητος πρόνοιαν ἔξειν ἔφησεν
 ὅπως μηδὲν ἀνάξιον πάθη τῆς προγεγενημένης εὐδαι-

3 μονίας. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ἔλεον καὶ φιλαν-
 θρωπίαν διαλεχθεὶς ἐποίησε τὰς γυναῖκας διὰ τὸ
 μέγεθος τῆς ἀνελπίστου χαρᾶς εἰς ἀκατάσχετα προ-
 πεσεῖν δάκρυα. ἐπὶ δὲ πᾶσι τοῖς προειρημένοις
 4 δούς τὴν δεξιάν, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν εὐ παθόντων 5
 ἐπαίνων ἐτύγγανεν, ἀλλὰ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς συ-
 στρατευομένοις περιβόητον ἔσχε τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 4 ἐπιεικείας. καθόλου δ' ἔγωγε νομίζω πολλῶν καὶ
 καλῶν ἔργων ὑπ' Ἀλεξάνδρου συντετελεσμένων μη-
 δὲν τούτων μείζον ὑπάρχειν μηδὲ μᾶλλον ἄξιον ἀνα- 10
 5 γραφῆς καὶ μνήμης ἱστορικῆς εἶναι. αἱ μὲν γὰρ τῶν
 πόλεων πολιορκίαι καὶ παρατάξεις καὶ τᾶλλα τὰ
 κατὰ τὸν πόλεμον προτερήματα τὰ πλείονα διὰ τύ-
 χην ἢ δι' ἀρετὴν ἐπιτυγχάνεται, ὁ δ' ἐν ταῖς ἐξου-
 5 σίαις εἰς τοὺς ἐπταικότας ἔλεος μεριζόμενος διὰ μό- 15
 6 νης τῆς φρονήσεως γίνεται. οἱ πλείστοι γὰρ διὰ
 τὴν εὐήθειαν ἐπαίρονται μὲν ταῖς εὐπραξίαις, ὑπε-
 ρήφανοι δ' ἐν ταῖς εὐτυχίαις γινόμενοι τῆς ἀνθρω-
 πίνης καὶ κοινῆς ἀσθενείας ἐπιλανθάνονται· διὸ καὶ
 τοὺς πλείστους ὁρᾶν ἔστι τὴν εὐτυχίαν ὥσπερ τι 20
 7 βαρὺ φορτίον φέρειν ἀδυνατοῦντας. Ἀλέξανδρος
 μὲν οὖν, καίπερ πολλαῖς γενεαῖς προγεγονῶς τοῦ
 κατ' ἡμᾶς βίου, τυγγανέτω καὶ παρὰ τῶν μεταγε-
 νεστέρων δικαίου καὶ πρέποντος ταῖς ἰδίαις ἀρεταῖς
 ἐπαίνου.

25

39 Δαρεῖος δὲ διανύσας εἰς Βαβυλῶνα καὶ τοὺς ἀπὸ
 τῆς ἐν Ἰσσοῦ μάχης διασωζομένους ἀναλαβών, οὐκ
 ἔπεσε τῷ φρονήματι, καίπερ μεγάλη περιπεπτωκῶς
 συμφορᾶ, ἀλλὰ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἔγραψεν ἀν-
 θρωπίνως φέρειν τὴν εὐτυχίαν, καὶ τοὺς αἰχμαλώ- 30
 τούς ἀλλάξασθαι χρημάτων πλήθος λαβόντα· προσ-
 ετίθει δὲ καὶ τῆς Ἀσίας τὴν ἐντὸς Ἄλυσος χώραν

καὶ πόλεις συγχωρήσειν, ἐὰν βουλευθῆ γενέσθαι φί-
 λος. ὁ δ' Ἀλέξανδρος συναγαγὼν τοὺς φίλους, καὶ 2
 τὴν μὲν ἀληθινὴν ἐπιστολὴν ἀποκρυψάμενος, ἐτέ-
 ραν δὲ γράψας ῥέπουσαν πρὸς τὸ ἑαυτῷ συμφέρον,
 5 προσήνεγκε τοῖς συνέδροις, καὶ τοὺς πρέσβεις ἀπρά-
 κτους ἐξαπέστειλε. διόπερ ὁ Δαρεῖος ἀπογνοὺς τὴν 3
 διὰ τῶν ἐπιστολῶν σύνθεσιν, παρασκευὰς μεγάλας
 ἐποιεῖτο πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ τοὺς μὲν κατὰ τὴν
 τροπὴν ἀποβεβληκότας τὰς πανοπλίας καθώπλιζεν,
 10 ἄλλους δ' ἐπιλεγόμενος εἰς στρατιωτικὰς τάξεις κα-
 τέγραφε· τὰς δ' ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν δυνάμεις,
 ἃς ἀπολελοιπῶς ἦν διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς στρατείας,
 μετεπέμπετο. καὶ τέλος τοσαύτην εἰσηνέγκατο σπου- 4
 δὴν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς δυνάμεως ὥστε δι-
 15 πλασίαν γενέσθαι τῆς ἐν Ἴσῶ παραταξαμένης·
 ὄγδοήζοντα μὲν γὰρ μυριάδες πεζῶν, εἴκοσι δ' ἰπ-
 πέων ἠθροίσθησαν, καὶ χωρὶς ἄρμάτων δρεπανη-
 φόρων πλήθος. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦ-
 του τὸν ἐνιαυτόν.

20 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικήτου Ῥωμαῖοι 40
 κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Ἀτίλιον καὶ Μάρκον
 Οὐαλέριον, Ὀλυμπίας δ' ἤχθη δευτέρα πρὸς ταῖς
 ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα Γρύλλος Χαλκι-
 δεύς. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἐν Ἴσῶ
 25 νίκην τοὺς μὲν τελευτήσαντας ἔθαψεν, ἐν οἷς καὶ
 τῶν πολεμίων τοὺς ἐν ταῖς ἀνδραγαθίαις θαυμα-
 σθέντας· μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπεῖς
 θυσίας συντελέσας, καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ κατ' ἀρε-
 τὴν διαφόρους γενομένους τιμήσας ταῖς ἀξίαις ἐκά-
 30 στούς δωρεαῖς, ἐφ' ἡμέρας τινας ἀνέλαβε τὴν δύ-
 ναμιν. ἔπειτα προάγων ἐπ' Αἰγύπτου, καὶ καταν- 2
 τήσας εἰς τὴν Φοινίκην, τὰς μὲν ἄλλας πόλεις

- παρέλαβεν, ἐτοίμως τῶν ἐγχωρίων προσδεξαμέ-
νων αὐτόν· οἱ δὲ Τύριοι, βουλομένου τοῦ βασι- 190
λέως τῷ Ἡρακλεῖ τῷ Τυρίῳ θῦσαι, προπετέστε-
ρον διεκώλυσαν αὐτόν τῆς εἰς τὴν πόλιν εἰσό-
3 δου. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου χαλεπῶς ἐνεγκόντος καὶ 5
διαπειλησαμένου πολεμήσειν τὴν πόλιν, οἱ Τύριοι
τεθαρρηκότως ὑπέμενον τὴν πολιορκίαν, ἅμα μὲν
Δαρείῳ χαριζόμενοι καὶ τὴν πρὸς αὐτόν εὐνοίαν
βεβαίαν τηροῦντες, καὶ νομίζοντες μεγάλας δωρεὰς
ἀντὶ ταύτης τῆς χάριτος ἀντιλήψεσθαι παρὰ τοῦ 10
βασιλέως, ἐπισπῶμενοι μὲν τὸν Ἀλέξανδρον εἰς πο-
λυχρόνιον καὶ ἐπικίνδυνον πολιορκίαν, διδόντες δ'
ἄνεσιν τῷ Δαρείῳ πρὸς τὰς παρασκευάς, ἅμα δὲ
καὶ πιστεύοντες τῇ τε ὀχυρότητι τῆς νήσου καὶ ταῖς
ἐν αὐτῇ παρασκευαῖς, ἔτι δὲ τοῖς ἀπογόνοις αὐτῶν 15
4 Καρχηδουίοις. ὁ δὲ βασιλεὺς ὄρων καταθάλατταν
μὲν δυσπολιόρκητον οὔσαν τὴν πόλιν διὰ τε τὴν
παρασκευὴν τῶν κατὰ τὸ τεῖχος ἔργων καὶ τὴν
ὑπάρχουσαν ἐν αὐτῇ δύναμιν ναυτικὴν, κατὰ δὲ
γῆν σχεδὸν ἀπραγμάτευτον οὔσαν διὰ τὸ τέτταρσι 20
σταδίοις διείργεσθαι τῆς ἡπείρου, ὅμως ἔκρινε συμ-
φέρειν πάντα κίνδυνον καὶ πόνον ὑπομένειν ὑπὲρ
τοῦ μὴ καταφρονηθῆναι τὴν τῶν Μακεδόνων δύ-
5 ναμιν ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς τυχούσης πόλεως. εὐθύς
οὖν καθαιρῶν τὴν παλαιὰν λεγομένην Τύρον, καὶ 25
πολλῶν μυριάδων κομιζουσῶν τοὺς λίθους, χῶμα
κατεσκεύαξε δίπλεθρον τῷ πλάτει. πανδημεὶ δὲ
προσλαβόμενος τοὺς κατοικοῦντας τὰς πλησίον πό-
λεις, ταχὺ διὰ τῆς πολυχειρίας ἠνύετο τὰ τῶν
ἔργων. 30
- 41 Οἱ δὲ Τύριοι τὸ μὲν πρῶτον προσπλέοντες τῷ
χώματι κατεγέλων τοῦ βασιλέως, εἰ τοῦ Ποσειδῶνος

ἑαυτὸν δοκεῖ περιέσεσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα παραδό-
 ξως τοῦ χώματος ἀυξομένου, τέκνα μὲν καὶ γυναῖ-
 κας καὶ τοὺς γεγηρακότας εἰς Καρχηδόνα διακομί-
 ζειν ἐψηφίσαντο, τοὺς δ' ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις
 5 ἐπέλεξαν πρὸς τὴν τειχομαχίαν, καὶ ναυμαχίαν ἐτοι-
 μως παρεσκεύαζον, ἔχοντες τριήρεις ὀγδοήκοντα.
 τέλος δὲ τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν μέρος μὲν ἑφθα- 2
 σαν ὑπεκθέμενοι πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, κατατα-
 χούμενοι δ' ὑπὸ τῆς πολυχειρίας καὶ ταῖς ναυσὶν
 10 οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι, συνηναγκάσθησαν ὑπομῆναι
 πανδημεὶ τὴν πολιορκίαν. ἔχοντες δὲ πολλὴν δα- 3
 ψίλειαν καταπελτῶν καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν τῶν
 πρὸς πολιορκίαν χρησίμων, ἑτέρας πολλαπλασίους
 κατεσκεύασαν ῥαδίως διὰ τῶν ἐν τῇ Τύρῳ μηχαν-
 15 νοποιῶν καὶ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν παντοδαπῶν ὄν-
 των. διὰ δὲ τούτων τῶν ὀργάνων, παντοδαπῶν 4
 καὶ ξένων ταῖς ἐπινοίαις κατασκευαζομένων, ἅπας
 μὲν ὁ περίβολος τῆς πόλεως ἐπληρώθη τῶν μηχαν-
 ῶν, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν τόπον τοῦτον ἐν ᾧ τὸ
 20 χῶμα συνήγγιξε τῷ τείχει. ὡς δ' εἰς τὴν ἄφεισιν 5
 τοῦ βέλους διέτεινε τὸ κατασκευαζόμενον ὑπὸ τῶν
 Μακεδόνων ἔργον, καὶ παρὰ τῶν θεῶν τινα προε-
 σημαίνετο τοῖς κινδυνεύουσιν. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ πε-
 λάγους ὁ κλύδων προσεπέλασε τοῖς ἔργοις κῆτος
 25 ἄπιστον τὸ μέγεθος, ὃ προσπεσὸν τῷ χώματι κακὸν
 191 μὲν οὐδὲν εἰργάσατο, τῷ δ' ἑτέρῳ μέρει τοῦ σώ-
 ματος προσανακεκλιμένον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔμεινε,
 καὶ πολλὴν κατάπληξιν παρείχετο τοῖς θεωμένοις
 τὸ παράδοξον, πάλιν δ' εἰς τὸ πέλαγος νηξάμενον 6
 30 εἰς δεισιδαιμονίαν ἀμφοτέρους προηγάγετο· ἐκάτε-
 ροι γὰρ ὡς τοῦ Ποσειδῶνος αὐτοῖς βοηθήσειν μέλ-
 λοντος διέκρινον τὸ σημεῖον, ῥέποντες ταῖς γνώμαις

7 πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον. ἐγίνετο δὲ καὶ ἄλλα ση-
 μεία παράδοξα, δυνάμενα διατροπὴν καὶ φόβον τοῖς
 ὄχλοις παρασχέσθαι. κατὰ γὰρ τὰς τροφὰς παρὰ
 τοῖς Μακεδόσιν οἱ διακλώμενοι τῶν ἄρτων αἵμα-
 τοειδῆ τὴν πρόσοψιν εἶχον. ἑορακέναι δέ τις ἔφη- 5
 σεν ὄψιν καθ' ἣν ὁ Ἀπόλλων ἔλεγε μέλλειν ἑαυ-
 8 τὸν ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. τοῦ δὲ πλήθους ὑπονοή-
 σαντος ὅτι πεπλακῶς εἶη τὸν λόγον χαριζόμενος
 Ἀλεξάνδρῳ, καὶ διὰ τοῦτο τῶν νεωτέρων ὀρηγασάν-
 των ἐπὶ τὸ λιθοβολῆσαι τὸν ἄνθρωπον, οὗτος μὲν 10
 διὰ τῶν ἀρχόντων κλαπεῖς καὶ καταφυγῶν εἰς τὸ
 τοῦ Ἡρακλέους ἱερὸν διέφυγε τὴν τιμωρίαν διὰ τὴν
 ἱκεσίαν, οἱ δὲ Τύριοι δεισιδαιμονήσαντες χρυσαῖς
 σειραῖς προσέδησαν τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ξόανον τῇ
 βάσει, ἐμποδίζοντες, ὡς ᾤοντο, τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ 15
 42 τῆς πόλεως χωρισμόν. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Τύ-
 ριοι αὔξησιν τοῦ χώματος εὐλαβηθέντες, ἐπλήρωσαν
 πολλὰ τῶν ἐλαττόνων σκαφῶν ὄξυβελῶν τε κατα-
 πελτῶν καὶ τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν ἀνδρῶν, καὶ
 προσπλεύσαντες τοῖς ἐργαζομένοις τὸ χῶμα πολλοὺς 20
 2 μὲν κατέτρωσαν, οὐκ ὀλίγους δὲ ἀπέκτειναν· εἰς
 ἀόπλους γὰρ καὶ πυκνοὺς πολλῶν καὶ παντοίων βε-
 λῶν φερομένων οὐδεὶς ἠμάρτανεν, ἐτοίμων καὶ
 ἀφυλάκτων τῶν σκοπῶν κειμένων. συνέβαινε γὰρ
 οὐ μόνον κατὰ πρόσωπον τὰ φερόμενα βέλη προσ- 25
 πίπτειν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ νῶτα τῶν ἀντιπροσώ-
 πων ὄντων ἐν στενῷ χώματι δικνεῖσθαι, καὶ μη-
 δένα δύνασθαι διαφυλάξασθαι τοὺς ἐξ ἀμφοτέρων
 3 τῶν μερῶν κατατιτρώσκοντας. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ
 παράλογον τῆς συμφορᾶς βουλόμενος ὀξείως διορ- 30
 θώσασθαι, πληρώσας πάσας τὰς ναῦς καὶ καθη-
 γούμενος αὐτὸς ἔπλει κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὸν λιμένα

τῶν Τυρίων, καὶ τὴν ἐπάνοδον τῶν Φοινίκων ὑπε-
 τέμνετο. οἱ δὲ βάρβαροι φοβηθέντες μήποτε κυ- 4
 ριεύσας τῶν λιμένων καταλάβηται τὴν πόλιν ἔρημον
 οὔσαν στρατιωτῶν, κατὰ πολλὴν σπουδὴν ἀνέπλεον
 5 εἰς τὴν Τύρον. ἀμφοτέρων δὲ διὰ τὴν ὑπερβολὴν
 τῆς φιλοτιμίας ταῖς εἰρεσίαις πυκναῖς χρωμένων,
 καὶ τῶν Μακεδόνων ἤδη πλησιαζόντων τοῖς λιμέ-
 σιν, οἱ Φοίνικες παρ' ὀλίγον μὲν ἦλθον τοῦ πάν-
 τες ἀπολέσθαι, παρῆσπεσόντες δ' ὅμως τῇ βίᾳ καὶ
 10 τὰς τελευταίας ναῦς ἀποβαλόντες διεσώθησαν εἰς
 τὴν πόλιν. ὁ δὲ βασιλεὺς μεγάλης ἐπιβολῆς ἀπο- 5
 τυχῶν πάλιν προσεκατέρει τῷ χώματι, καὶ τῷ
 πλήθει τῶν νεῶν παρείχετο τοῖς ἐργαζομένοις τὴν
 192 ἀσφάλειαν. τῶν δ' ἔργων πλησιαζόντων τῇ πόλει
 15 καὶ τῆς ἀλώσεως προσδοκωμένης, ἀργέστης ἄνεμος
 μέγας ἐπεγένετο καὶ τοῦ χώματος πολὺ μέρος ἐλυ-
 μήνατο. ὁ δ' Ἀλέξανδρος εἰς ἀμηχανίαν ἐπίπτων 6
 διὰ τὴν αὐτόματον τῶν ἔργων φθοράν, μετεμέλετο
 μὲν ἐπὶ τῇ τῆς πολιορκίας ἐπιβολῇ, ὅμως δὲ τῇ φι-
 20 λοτιμίᾳ προαγόμενος, ἐκ τῆς ὀρεινῆς ἐκκόπτων ὑπερ-
 μεγέθη δένδρα παρεκόμιζε, καὶ σὺν αὐτοῖς τοῖς
 κλάδοις ἐγκώσας ἐνέφραξε τὴν βίαν τοῦ κλύδωνος.
 ταχὺ δ' ἀποκαταστήσας τὰ πεπονηκότα τοῦ χώμα- 7
 τος, καὶ τῇ πολυχειρίᾳ προκόψας εἰς βέλους ἄφε-
 25 σιν, ἐπέστησε τὰς μηχανὰς ἐπ' ἄκρον τὸ χῶμα, καὶ
 τοῖς μὲν πετροβόλοις κατέβαλλε τὰ τεῖχη, τοῖς δ'
 ὀξυβελέσιν ἀνεῖργε τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἐφεστῶ-
 τας· συνηγωνίζοντο δὲ τούτοις οἱ τε τοξόται καὶ
 σφενδονῆται, καὶ πολλοὺς τῶν ἐν τῇ πόλει παρα-
 30 βοηθοῦντας κατετίρωσκον. οἱ δὲ Τύριοι ἀλιεῖς 43
 ἔχοντες τεχνίτας καὶ μηχανοποιούς, κατεσκεύασαν
 φιλότεχνα βοηθήματα. πρὸς μὲν γὰρ τὰ καταπελ-

τικά βέλη τροχούς κατεσκεύασαν διειλημμένους πυ-
 κνοῖς διαφράγμασι, τούτους δὲ διὰ τινος μηχανῆς
 δινεύοντες τὰ μὲν συνέτριβον, τὰ δὲ παρέσυρον
 τῶν βελῶν, πάντων δὲ τὴν ἐκ τῆς βίας φορὰν ἐξέ- 5
 λυον· τοὺς δ' ἐκ τῶν πετροβόλων φερομένους λί-
 θους δεχόμενοι μαλακαῖς τισι καὶ συνενδιδούσαις
 κατασκευαῖς ἐπράννον τὴν ἐκ τῆς ὀργανικῆς βίας
 2 δύναμιν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἅμα τῇ κατὰ τὸ χῶμα προσ-
 βολῇ παντὶ τῷ στόλῳ περιέπλει τὴν πόλιν καὶ τὰ
 τείχη περιεσκέπτετο, καὶ φανερὸς ἦν πολιορκήσων 10
 3 τὴν πόλιν κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. τῶν
 δὲ Τυρίων ἀνταναχθῆναι μὲν τῷ στόλῳ μηκέτι τολ-
 μώντων, τρισὶ δὲ ναυσὶν ὀρμούντων πρὸ τοῦ λι-
 μένος, ὁ βασιλεὺς ἐπιπλεύσας αὐταῖς καὶ πάσας
 συντρίψας ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὴν ἰδίαν στρατοπεδείαν. 15
 οἱ δὲ Τύριοι βουλόμενοι διπλασιάσαι τὴν ἀπὸ τῶν
 τειχῶν ἀσφάλειαν, ἀποστήσαντες πέντε πήχεις ἕτε-
 ρον τείχος ᾠκοδόμουν δέκα πηχῶν τὸ πλάτος, καὶ
 τὴν ἀνὰ μέσον τῶν τειχῶν σύριγγα λίθων καὶ χῶ-
 4 ματος ἐπλήρουν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὰς τριήρεις 20
 ζευγνύων καὶ μηχανὰς παντοδαπὰς αὐταῖς ἐπιστή-
 σας κατέβαλεν ἐπὶ πλέθρον τοῦ τείχους· καὶ διὰ
 5 τοῦ πτώματος εἰσέπιπτον εἰς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Τύ-
 ριοι τοὺς εἰσβιαζομένους πυκνοῖς βέλεσι βάλλοντες
 μόγις ἀπετρίψαντο, καὶ τὸ πεπτωκὸς μέρος τοῦ τεί- 25
 χους ἀνωκοδόμησαν νυκτὸς ἐπιλαβούσης. μετὰ δὲ
 ταῦτα τοῦ χῶματος συνάψαντος τῷ τείχει, καὶ τῆς
 πόλεως χερρονήσου γενομένης, πολλοὺς καὶ μεγά- 193
 λους ἀγῶνας συνέβαινε γίνεσθαι κατὰ τὴν τειχο-
 6 μαχίαν. οἱ μὲν γὰρ τὸ δεινὸν ἔχοντες ἐν ὀφθαλ- 30
 μοῖς, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀλώσεως συμφορὰν ἀναλογι-
 ζόμενοι, ταῖς ψυχαῖς οὕτω παρέστησαν πρὸς τὸν

κίνδυνον ὥστε τοῦ θανάτου καταφρονῆσαι. τῶν 7
 γὰρ Μακεδόνων προσαγαγόντων πύργους ὑψηλοὺς
 ἴσους τοῖς τείχεσι, καὶ διὰ τούτων τὰς ἐπιβάθρας
 ἐπιβαλλόντων καὶ θρασέως ταῖς ἐπάλξεσιν ἐπιβαι-
 5 νόντων, οἱ μὲν Τύριοι διὰ τὴν ἐπίνοιαν τῶν ὄργα-
 νοποιῶν πολλὰ πρὸς τὴν τειχομαχίαν εἶχον βοηθή-
 ματα. χαλκευσάμενοι γὰρ εὐμεγέθεις τριόδοντας 8
 παρηγκιστρωμένους, τούτοις ἔτυπτον ἐκ χειρὸς τοὺς
 ἐπὶ τῶν πύργων καθεστῶτας. ἐμπηγνυμένων δὲ
 10 εἰς τὰς ἀσπίδας τούτων, καὶ κάλους ἐχόντων προσ-
 δεδεμένους, εἶλκον πρὸς ἑαυτοὺς ἐπιλαμβανόμενοι
 τῶν κάλων. ἀναγκαῖον οὖν ἦν ἢ προῖεσθαι τὰ 9
 ὄπλα καὶ γυμνουμένους τὰ σώματα κατατιτρώσκε-
 σθαι πολλῶν φερομένων βελῶν, ἢ τηροῦντας τὰ
 15 ὄπλα διὰ τὴν αἰσχύνην πίπτειν ἀφ' ὑψηλῶν πύρ-
 γων καὶ τελευτᾶν. ἄλλοι δ' ἄλιεντικά δίκτυα τοῖς 10
 ἐπὶ τῶν ἐπιβαθρῶν διαμαχομένοις ἐπιρριπτοῦντες,
 καὶ τὰς χεῖρας ἀχρήστους ποιοῦντες, κατέσπων καὶ
 περιεκύλιον ἀπὸ τῆς ἐπιβάθρας ἐπὶ τὴν γῆν. ἔτε- 44
 20 ρον δ' ἐπενόησαν εὖρημα φιλότεχνον κατὰ τῆς τῶν
 Μακεδόνων ἀνδρείας, δι' οὗ τοὺς ἀρίστους τῶν
 πολεμίων ἀμηχάνοις καὶ δειναῖς περιέβαλον τιμω-
 ρίαις. κατασκευάσαντες γὰρ ἀσπίδας χαλκᾶς καὶ
 σιδηρᾶς, καὶ ταύτας πληρώσαντες ἄμμου, φλογὶ
 25 πολλῇ συνεχῶς ὑπέκαον καὶ διάπυρον κατεσκεύα-
 ζον τὴν ἄμμου. ταύτην δὲ διὰ τινος μηχανῆς τοῖς 2
 θρασύτατα μαχομένοις ἐπερρίπτουν, καὶ ταῖς ἐσχά-
 ταις συμφοραῖς περιέβαλλον τοὺς ὑποπεσόντας· διὰ
 γὰρ τῶν θωράκων καὶ τῶν ὑποδυτῶν παρεϊπί-
 30 πτουςα ἢ ἄμμος, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θερ-
 μασίας λυμαινομένη τὰς σάρκας, ἀβοήθητον ἐποίει
 τὸ ἀτύχημα. διὸ καὶ παραπλησίως τοῖς βασιανίσο- 3

μένοις πᾶσαν δεητικὴν φωνὴν προϊέμενοι τοὺς μὲν
 ἐπικουρήσοντας οὐκ εἶχον, αὐτοὶ δὲ διὰ τὴν δει-
 νότητα τοῦ πάθους εἰς μανιώδεις διαθέσεις ἐμπί-
 πτοντες ἐτελεύτων, ἔλεινῶ καὶ ἀμηχάνῳ πάθει πε-
 4 ριπίπτοντες. ἅμα δὲ καὶ πῦρ ἐπερρίπτουν καὶ σαυ- 5
 νία καὶ λίθους ἐπέβαλλον οἱ Φοίνικες, καὶ τῷ πλήθει
 τῶν βελῶν κατεπόνουν τὰς ἀρετὰς τῶν ἀνδισταμέ-
 νων, καὶ ταῖς μὲν δρεπανηφόροις κεραίαις τὰς τῶν
 κριῶν ὀρμιστηρίας ὑποτέμνοντες ἄχρηστον τὴν τῶν
 ὀργάνων βίαν ἐποίουν, ταῖς δὲ πυρφόροις μύδρους ¹⁰
 101 μεγάλους διαπύρους ἐπέβαλλον εἰς τὸ πλήθος τῶν
 πολεμίων, καὶ διὰ τὴν πυκνότητα τῶν ἀνδρῶν οὐχ
 ἡμάρτανον τῶν σκοπῶν, τοῖς δὲ κόραξι καὶ ταῖς
 σιδηραῖς χερσὶν ἀνήρπαζον τοὺς τοῖς θωρακίοις ἐφε-
 5 στῶτας. τῇ δὲ πολυχειρίᾳ πάσας τὰς μηχανὰς ἅμ' ἐνεργ- 15
 γεῖς ποιοῦντες πολλοὺς τῶν βιαζομένων ἀπέκτεινον.
 45 ἀνυπερβλήτου δὲ τῆς ἐκπλήξεως οὔσης καὶ τῆς ἐν
 τοῖς ἀγῶσι δεινότητος ἀνυποστάτου γινομένης, οὐδ'
 ὡς ἔληγον τῆς τόλμης οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ τοὺς ἀεὶ
 πίπτοντας ὑπερβαίνοντες οὐκ ἐνουθετοῦντο ταῖς 20
 2 τῶν ἄλλων συμφοραῖς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπιστήσας
 τοὺς πετροβόλους καταπέλτας καὶ λίθους μεγάλους
 ἀφιεῖς ἐσάλευε τὰ τεῖχη, τοῖς δ' ὄξυβελέσιν ἀπὸ
 τῶν πύργων τῶν ξυλίνων ἐβάλλων βελῶν παντο-
 25 δαπῶν πλήθος δεινῶς κατετίρωσκε τοὺς ἐφεστῶ-
 3 τας τοῖς τείχεσιν. ἀντιμηχανώμενοι δὲ πρὸς ταῦτα
 οἱ Τύριοι πρὸ μὲν τῶν τειχῶν μαρμαρίνους τρο-
 χοὺς ἴστανον, καὶ διὰ τινῶν ὀργάνων τούτους δι-
 νεύοντες τὰ φερόμενα βέλη καταπελτικὰ συνέτρι-
 βον, καὶ εἰς τὰ πλάγια μέρη παράγοντες ἀπράκτους 30
 4 ἐποίουν τὰς τῶν ἀφιεμένων πληγὰς. πρὸς δὲ τού-
 τοις βύρσας καὶ διπλᾶς διφθέρas πεφυκωμένας

καταρράπτοντες, εἰς ταύτας ἀπεδέχοντο τὰς ἀπὸ τῶν πετροβόλων πληγὰς· καὶ μαλακῆς τῆς ἐνδόσεως γινομένης ἐξελύετο τῶν φερομένων πετρῶν ἡ βία. καθόλου δὲ οἱ Τυριοὶ πάντα τρόπον εὐρώστως ἀμύ- 5 νόμενοι καὶ κατευποροῦντες τοῖς βοηθήμασι κατεδάρρησαν τῶν πολεμίων, καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὰς ἐντὸς τῶν πύργων στάσεις ἀπολιπόντες ἐπ' αὐτὰς ἐώθοῦντο τὰς ἐπιβάθρας, καὶ ταῖς τῶν πολεμίων ἀνδραγαθίαις ἀντέταττον τὰς ἑαυτῶν ἀρετὰς. διὸ 6 καὶ συμπλεκόμενοι τοῖς πολεμίοις καὶ τὴν μάχην ἐκ χειρὸς συνιστάμενοι μέγαν ἀγῶνα τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος συνίδεοντο, καὶ τινες πελέκεσι τῶν ἀπαντῶντων τὸ προσπεσὸν μέρος τοῦ σώματος ἀπέκοπτον· ἔνθα δὲ τῶν παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἡγεμό- 15 νων τις, ὄνομα μὲν Ἄδμητος, διαφέρων δὲ ἀνδρείᾳ καὶ σώματος ῥώμῃ, τεταρρηκῶς τὴν βίαν τῶν Τυρίων ὑπέστη, καὶ πληγὴς πελέκει μέσσην τὴν κεφαλὴν παραχρῆμα κατέστρεψε τὸν βίον ἡρωικῶς.

Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὄρων τῇ μάχῃ τῶν Τυρίων κα- 7 τισχυομένους τοὺς Μακεδόνας, ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας νυκτὸς ἤδη γενομένης. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔκρινε λῦσαι τὴν πολιορκίαν καὶ τὴν στρατείαν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ποιεῖσθαι· μετανοήσας δὲ πάλιν, καὶ νομίσας αἰσχρὸν εἶναι παρα- 25 χωρῆσαι Τυρίοις τῆς κατὰ τὴν πολιορκίαν δόξης, καὶ τῶν φίλων ἓνα μόνον ὁμογνωμονοῦντα λαβῶν Ἀμύνταν τὸν Ἀνδρομένους, πάλιν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἐτρέπετο.

Παρακαλέσας δὲ τοὺς Μακεδόνας ἑαυτοῦ μὴ λει- 46 φθῆναι κατ' ἀνδρείαν, ἀπάσας τὰς ναῦς πολεμικῶς κατασκευάσας προσέβαλλε τοῖς τείχεσιν ἐκθύμως κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. κατανοήσας δὲ

περὶ τὰ νεώρια τὸ τεῖχος ἀσθενέστερον ὑπάρχον,
 τούτῳ προσήγαγε τὰς τριήρεις ἐξευγμένας καὶ φε-
 2 ρούσας τὰς ἀξιολογωτάτας μηχανάς. ἐνταῦθα δὲ
 ἐτόλμησεν ἐπιτελέσασθαι πρᾶξιν οὐδὲ αὐτοῖς τοῖς
 ὄρωσι πιστενομένην· ἐπιβάθραν γὰρ ἀπὸ τοῦ ξυ- 5
 λίνου πύργου τοῖς τῆς πόλεως τείχεσιν ἐπιβαλὼν,
 διὰ ταύτης μόνος ἐπέβη τῷ τείχει, οὔτε τὸν ἀπὸ
 τῆς τύχης φθόνον εὐλαβηθεὶς οὔτε τὴν τῶν Τυρίων
 δεινότητα καταπλαγείς, ἀλλὰ τὴν καταγωνισαμένην
 τοὺς Πέρσας δύναμιν ἔχων θεωρὸν τῆς ἰδίας ἀν- 10
 δραγαθίας τοῖς μὲν ἄλλοις Μακεδόσιν ἀκολουθεῖν.
 προσέταξεν, αὐτὸς δὲ καθηγούμενος τῶν εἰς χεῖρας
 βιαζομένων τοὺς μὲν τῷ δόρατι, τοὺς δὲ τῇ μαχαίρᾳ
 τύπτων ἀπέκτεινεν, ἐνίους δ' αὐτῇ τῇ περιφερείᾳ
 τῆς ἀσπίδος ἀνατρέπων, ἐπισχεῖν τοῦ πολλοῦ θρά- 15
 3 σους ἐποίησε τοὺς πολεμίους. ἅμα δὲ τούτοις πρα-
 τομένοις καθ' ἕτερον μέρος ὁ κριὸς τύπτων κατέ-
 βαλε πολὺ μέρος τοῦ τεύχους· διὰ δὲ τοῦ πτώματος
 εἰσπεσόντων τῶν Μακεδόνων, καὶ τῶν περὶ τὸν
 Ἀλέξανδρον διὰ τῆς ἐπιβάθρας διαβάντων ἐπὶ τὸ 20
 τεῖχος, ἢ μὲν πόλις κατέληπτο, οἱ δὲ Τύριοι πρὸς
 ἀλκὴν τραπέυτες καὶ παρακαλέσαντες ἀλλήλους ἐνέ-
 φραξαν τοὺς στενωπούς, καὶ μαχόμενοι πλήν ὀλί-
 γων ἅπαντες κατεκόπησαν, ὄντες πλείους τῶν ἑπτα-
 4 κισχιλίων. ὁ δὲ βασιλεὺς τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας 25
 ἐξηνδραποδίσατο, τοὺς δὲ νέους ἅπαντας, ὄντας οὐκ
 ἐλάττους τῶν δισχιλίων, ἐκρέμασε. σώματα δ' αἰγ-
 μάλωτα τοσαῦτα τὸ πλῆθος εὐρέθη ὥστε τῶν πλεί-
 στων εἰς Καρχηδόνα κεκομισμένων τὰ ὑπολειφθέντα
 5 γενέσθαι πλείω τῶν μυρίων καὶ τρισχιλίων.

Τύριοι μὲν οὖν γενναίωτερον μᾶλλον ἢ φρονημώ-
 τερον ὑποστάντες τὴν πολιορκίαν τοιαύταις περιέπε-

σον συμφοραῖς, πολιορκηθέντες μῆνας ἑπτὰ. ὁ δὲ 6
 βασιλεὺς τοῦ μὲν Ἀπόλλωνος τὰς χροσᾶς σειρὰς καὶ
 τὰ δεσμὰ περιελόμενος παρήγγειλεν ὀνομάζειν τὸν
 θεὸν τοῦτον Ἀπόλλω φιλαλέξανδρον, τῷ δὲ Ἡρα-
 5 κλει μεγαλοπρεπεῖς θυσίας συντελέσας, καὶ τοὺς
 ἀνδραγαθήσαντας τιμήσας, ἔτι δὲ τοὺς τετελευτη-
 κώτας μεγαλοπρεπῶς θάψας, τῆς μὲν Τυρίων πό-
 196 λέως κατέστησε βασιλέα τὸν ὀνομαζόμενον Ἀβδα-
 λώνυμον, περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος οὐκ ἄξιον παρα-
 10 λιπεῖν διὰ τὸ τῆς περιπετείας παράδοξον. τοῦ γὰρ 47
 προϋπάρχοντος βασιλέως Στράτωνος διὰ τὴν πρὸς
 Δαρειὸν φιλίαν ἐκπεσόντος ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὁ Ἀλέ-
 ξανδρος ἔδωκεν ἐξουσίαν Ἡφαιστίῳ καταστήσαι
 βασιλέα τῆς Τύρου τῶν ἰδιοξένων ὃν ἂν προαιρη-
 15 ται. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οὗτος εὐδοκήσας τῷ ξένῳ 2
 παρ' ᾧ τὴν ἐπισταθμίαν ἐπεποίητο κεχαρισμένως,
 τοῦτον ἐπεβάλετο κύριον ἀναγορεῦσαι τῆς πόλεως.
 ὁ δὲ πλούτῳ μὲν καὶ δόξῃ διαφέρων τῶν πολιτῶν,
 οὐδεμίαν δὲ συγγένειαν ἔχων πρὸς τοὺς γεγονότας
 20 βασιλεῖς, οὐκ ἔδέξατο τὴν δωρεάν. τοῦ δ' Ἡφαι- 3
 στίωνος ἐπιτρέψαντος αὐτῷ τὴν ἐκλογὴν ποιήσα-
 σθαι ἐκ τοῦ γένους τῶν βασιλέων, ἔφησεν εἶναι
 τινα τῆς βασιλικῆς οἰκίας ἀπόγονον, τὰ μὲν ἄλλα
 σώφρονα καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα, πένητα δὲ καθ' ὑπερ-
 25 βολήν. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ Ἡφαιστίωνος τούτῳ 4
 τὴν δυναστείαν, ὁ λαβὼν τὴν ἐπιτροπὴν κατήντη-
 σεν ἐπὶ τὸν ὀνομασμένον μετὰ βασιλικῆς ἐσθῆτος,
 καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τινι κήπῳ μισθοῦ μὲν ἀν-
 τλοῦντα, ῥάκεσι δὲ τοῖς τυχοῦσιν ἐσθῆτι χρώμενον.
 30 δηλώσας δὲ τὴν περιπέτειαν καὶ περιθελὶς τὴν βα- 5
 σιλικὴν στολήν καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἀρομόζοντα κό-
 σμον, ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἀπέδειξε

6 βασιλέα τῶν Τυρίων. ἀσμένως δὲ τοῦ πλήθους προσδεξαμένου καὶ τὸ παράδοξον τῆς τύχης θαυμάσαντος, οὗτος μὲν φίλος γενόμενος Ἀλεξάνδρῳ τὴν βασιλείαν ἔσχε παράδειγμα τοῖς ἀγνοοῦσι τὴν τῆς τύχης παράδοξον μεταβολὴν. ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ 5 περὶ τὸν Ἀλέξανδρον διήλθομεν, μεταληψόμεθα τὴν διήγησιν.

48 Κατὰ γὰρ τὴν Εὐρώπην Ἄγρις μὲν ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς τῶν ἐκ τῆς ἐν Ἰσσοῦ μάχης διασωθέντων μισθοφόρων ἀναλαβὼν ὀκτακισχιλίουσιν νεω- 10 τέρων πραγμάτων ἀντείχετο, χαριζόμενος Δαρείῳ. 2 προσλαβὼν δὲ παρὰ τούτου καὶ ναῦς καὶ χρημάτων πλῆθος ἔπλευσεν εἰς Κρήτην, καὶ τῶν πόλεων τὰς πλείους χειρωσάμενος ἠνάγκασε τὰ Περσῶν αἰρεῖσθαι. Ἀμύντας δ' ὁ φυγὼν ἐκ Μακεδονίας καὶ 15 πρὸς Δαρεῖον ἀναβὰς συνηγωνίσατο μὲν τοῖς Πέρσαις ἐν τῇ Κιλικίᾳ, διασωθεὶς δ' ἐκ τῆς ἐν Ἰσσοῦ παρατάξεως μετὰ τετρακισχιλίων μισθοφόρων, καὶ πρὸ τῆς Ἀλεξάνδρου παρουσίας διανύσας εἰς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης, ἐπέλεξεν ἐκ τοῦ παντὸς στό- 20 λου τὰς ἀρκούσας ναῦς εἰς τὸν πλοῦν τοῖς ἰδίοις 3 στρατιώταις, τὰς δ' ἄλλας ἐνέπρησε. διαπλεύσας δ' εἰς τὴν Κύπρον, καὶ προσλαβόμενος στρατιώτας καὶ ναῦς, διέπλευσεν εἰς τὸ Πηλούσιον. τῆς δὲ 197 πόλεως ἐγκρατῆς γενόμενος ἀπέφαινεν ἑαυτὸν ὑπὸ 25 Δαρείου τοῦ βασιλέως ἀπεστάλθαι στρατηγὸν διὰ τὸ τὸν ἡγούμενον τῆς Αἰγύπτου σατράπην συναγωνιζόμενον ἐν Ἰσσοῦ τῆς Κιλικίας πεπτωκέναι. ἀναπλεύσας δ' εἰς Μέμφιν, τὸ μὲν πρῶτον πρὸ τῆς πόλεως παραταξάμενος τοῖς ἐγγχωρίοις ἐνίκησε· μετὰ 30 δὲ ταῦτα πρὸς ἀρπαγὴν τῶν στρατιωτῶν τραπέζων ἐπέξελθόντες οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐπέθεντο τοῖς

ἀτάκτως διαρπάξουσιν τὰς ἐπὶ τῆς χώρας κτήσεις,
 καὶ τὸν τε Ἀμύνταν ἀπέκτειναν καὶ τοὺς μετ' αὐ-
 τοῦ πάντα ἄρδην ἀνεῖλον. Ἀμύντας μὲν οὖν με- 5
 γάλαις ἐπιβολαῖς ἐγγειρήσας, καὶ παρ' ἐλπίδας σφα-
 5 λείς, τοιοῦτον ἔσχε τοῦ βίου τὸ τέλος. ὁμοίως δὲ
 τούτῳ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων καὶ στρατηγῶν
 τινες ἐκ τῆς ἐν Ἰσσοῦ μάχης μετὰ στρατιωτῶν δια-
 σωθέντες ἀντείχοντο τῶν Περσικῶν ἐλπίδων. οἱ 6
 μὲν γὰρ πόλεις ἐπικαίρους καταλαμβανόμενοι διε-
 10 φύλαττον αὐτὰς τῷ Δαρείῳ, οἱ δ' ἔθνη προσαγό-
 μενοι καὶ δυνάμεις περὶ αὐτοὺς κατασκευαζόμενοι
 τὰς ἀρμοξούσας χρείας τοῖς ὑποκειμένοις καιροῖς
 παρείχοντο. οἱ δὲ σύνοδοι τῶν Ἑλλήνων ἐψηφί-
 σαντο πέμψαι πρέσβεις πεντεκαίδεκα στέφανον φέ-
 15 ροντας χρυσοῦν παρὰ τῆς Ἑλλάδος ἀριστεῖον Ἀλε-
 ξάνδρῳ καὶ συνησθησομένους τῇ κατὰ Κιλικίαν νίκη.
 Ἀλέξανδρος δὲ στρατεύσας ἐπὶ Γάζαν φρουρουμένην 7
 ὑπὸ Περσῶν, καὶ δίμηνον προσεδρεύσας, εἶλε κατὰ
 κράτος τὴν πόλιν.
 20 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους ἐν 49
 Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὑπάτοι Σπόριος Ποστόμιος καὶ
 Τίτος Οὐετούριος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος ὁ
 βασιλεὺς τὰ περὶ τὴν Γάζαν διοικησάμενος Ἀμύνταν
 μὲν μετὰ δέκα νεῶν εἰς Μακεδονίαν ἐξέπεμψε, προσ-
 25 τάξας τῶν νεῶν τοὺς εὐθέτους ἐπιλέξαι πρὸς στρα-
 τείαν, αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως παρῆλ-
 θεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρέλαβε πάσας τὰς ἐν αὐτῇ
 πόλεις χωρὶς κινδύνων· οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι, τῶν Περ- 2
 σῶν ἡσεβηκότων εἰς τὰ ἱερὰ καὶ βιαίως ἀρχόντων,
 30 ἄσμενοι προσεδέξαντο τοὺς Μακεδόνας. καταστή-
 σας δὲ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον προῆλθεν εἰς Ἀμ-
 μωνος, βουλούμενος χρήσασθαι τῷ θεῷ. κατὰ μέσσην

δὲ τὴν ὁδὸν ἀπήντησαν αὐτῷ πρέσβεις παρὰ Κυρη-
 ναίων στέφανον κομίζοντες καὶ μεγαλοπρεπῆ δῶρα,
 ἐν οἷς ἦγον ἵππους τε πολεμιστὰς τριακοσίους καὶ
 4 πέντε τέθριππα τὰ κράτιστα. ὁ δὲ τούτους μὲν ἀπο-
 δεξάμενος φιλίαν καὶ συμμαχίαν συνέθετο πρὸς αὐ- 5
 τούς, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν συναποδημούντων προῆ-
 γεν ἐπὶ τὸ ἱερὸν· καὶ διανύσας ἐπὶ τὴν ἔρημον καὶ 198
 ἄνυδρον, ὑδρευσάμενος διῆει τὴν χώραν. ἔχουσαν
 ἄμμου μέγεθος ἄεριον. ἐν ἡμέραις δὲ τέτταρσιν
 ἐξαναλωθέντων τῶν κομιζομένων ὑδάτων εἰς δει- 10
 5 νὴν σπάνιν παρεγένοντο. εἰς ἀθυμίαν οὖν πάντων
 ἐμπεσόντων ἄφνω πολὺς ὕμβρος ἐξ οὐρανοῦ κα-
 τερράγη καὶ τὴν ὑπάρχουσαν τῶν ὑγρῶν ἐνδειαν
 παραδόξως διωρθώσατο· διὸ καὶ τὸ συμβᾶν ἔδοξεν
 6 ἀνελπίστως σωθεῖσι θεῶν προνοίᾳ γεγυμέναι. ὑδρευ- 15
 σάμενοι δ' ἔκ τινος κοιλάδος, ἐπὶ τέτταρας ἡμέρας
 ἔχοντες ἀρκούσαν τὴν βοήθειαν, καὶ διελθόντες
 ἡμέρας τέτταρας, διεξέπεσον τὴν ἄνυδρον. ἀδήλου
 δὲ τῆς ὁδοῦ καθεστῶσης διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἄμμου,
 οἱ καθηγούμενοι τῆς ὁδοῦ προσήγγειλαν τῷ βασιλεῖ 20
 διότι κόρακες δεξιοὶ κλάζοντες τὴν τρίβον τῆς ἐπὶ
 τὸ ἱερὸν φερούσης ἀτραποῦ προσημαίνουσιν. οἴω-
 νισάμενος δὲ τὸ συμβαῖνον ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ δια-
 λαβὼν δέχεσθαι τὸν θεὸν ἀσμένως τὴν παρουσίαν
 αὐτοῦ, προῆγε κατὰ σπουδὴν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον 25
 κατήντησεν ἐπὶ τὴν πικρὰν καλουμένην λίμνην, μετὰ
 δὲ ταῦτα πορευθεὶς σταδίους ἑκατὸν παρήλλαξε τὰς
 ὀνομαζομένας Ἀμμωνος πόλεις· ἐντεῦθεν δὲ ὁδοί-
 πορήσας μίαν ἡμέραν συνήγγισε τῷ τεμένει.
 50 Ἡ δὲ περὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο χώρα περιέχεται ὑπὸ 30
 ἔρημον καὶ ἄνυδρον τῆς ἄμμώδους, πάσης φιλαν-
 θρωπίας ἐστερημένης. αὐτὴ δ' ἐπὶ μῆκος καὶ πλάτος

ἐπὶ σταδίου πεντήκοντα παρήκουσα πολλοῖς μὲν
 καὶ καλοῖς ὕδασι ναματιαίοις διαρρεῖται, δένδρων
 δὲ παντοδαπῶν καὶ μάλιστα καρπίμων πλήθει· καὶ
 τὸν μὲν ἀέρα τῇ κράσει παραπλήσιον ἔχει ταῖς ἐα-
 5 ριναῖς ὥραις, τόποις δὲ καυματώδεσι περιεχομένη
 μόνη παρηλλαγμένην παρέχεται τοῖς ἐνδιατρίβουσι
 τὴν εὐκρασίαν. τὸ μὲν οὖν τέμενός φασιν ἰδρύ- 2
 σασθαι Δαναὸν τὸν Αἰγύπτιον, τὴν δ' ἱεράν τοῦ
 θεοῦ χώραν περιοικοῦσι κατὰ μὲν τὴν μεσημβρίαν
 10 καὶ δύσιν Αἰθίοπες, κατὰ δὲ τὴν ἄρκτον Λιβυαν
 νομαδικὸν ἔθνος, καὶ τὸ πρὸς τὴν μεσόγειον ἀνῆ-
 κον τὸ τῶν Νασαμώνων ὀνομαζομένων ἔθνος. τῶν 3
 δ' Ἀμμωνίων κωμηδὸν οἰκούντων, κατὰ μέσην αὐ-
 τῶν τὴν χώραν ἀκρόπολις ὑπάρχει τριπλοῖς ὠχυ-
 15 ρωμένη τοῖς τείχεσι· καὶ ταύτης ὁ μὲν πρῶτος πε-
 ρίβολος ἔχει τῶν ἀρχαίων δυναστῶν βασιλεία, ὁ δ'
 ἕτερος τὴν γυναικωνίτιν αὐλὴν καὶ τὰς τῶν τέκνων
 καὶ γυναικῶν καὶ συγγενῶν οἰκήσεις καὶ φυλακτῆ-
 ρια τῶν τόπων, ἔτι δὲ τὸν τοῦ θεοῦ σηκὸν καὶ τὴν
 20 ἱεράν κρήνην, ἀφ' ἧς τὰ τῷ θεῷ προσφερόμενα
 199 τυγχάνει τῆς ἀγνείας, ὁ δὲ τρίτος τὰς τῶν δορυ-
 φόρων καταλύσεις καὶ τὰ φυλακτῆρια τῶν τὸν τύ-
 ραννον δορυφορούντων. καθίδρυσται δὲ τῆς ἀκρο- 4
 πόλεως ἐκτὸς οὐ μακρὰν ἕτερος ναὸς Ἀμμωνος πολ-
 25 λοῖς καὶ μεγάλοις δένδροσι σύσκιος. τούτου δὲ
 πλησίον ὑπάρχει κρήνη διὰ τὸ συμβεβηκὸς ὀνομα-
 ζομένη Ἥλιου κρήνη· αὕτη δὲ τὸ ὕδωρ ἔχει συμ-
 μεταβαλλόμενον ἀεὶ ταῖς ἡμεριναῖς ὥραις παραδό-
 ξως. αἶμ' ἡμέρα γὰρ ἐξίτησι τὴν πηγὴν χλιαράν, 5
 50 προΐουσης δὲ τῆς ἡμέρας τῇ προσθέσει τῶν ὠρῶν
 ἀνάλογον καταψύχεται, τοῦ μεσημβρινοῦ δὲ καύ-
 ματος ἀκμάζει τῇ ψυχρότητι· πάλιν δὲ ἀνάλογον

ἀπολήγει πρὸς τὴν ἑσπέραν, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπιλα-
 βούσης ἀναθερμαίνεται μέχρι μέσων νυκτῶν, καὶ
 τὸ λοιπὸν ἀπολήγει, μέχρι ἂν ἅμα τῷ φωτὶ πρὸς
 6 τὴν ἕξ ἀρχῆς ἀποκατασταθῇ τάξιν. τὸ δὲ τοῦ θεοῦ
 ξόανον ἐκ σμαράγδων καὶ τινῶν ἄλλων περιέχεται, 5
 καὶ τὴν μαντεῖαν ἰδιάζουσαν παντελῶς ποιεῖται. ἐπὶ
 νεῶς γὰρ περιφέρεται χρυσοῦς ὑπὸ ἱερέων ὀγδοή-
 κοντα· οὗτοι δ' ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντες τὸν θεὸν
 προάγουσιν αὐτομάτως ὅποι ποτ' ἂν ἄγῃ τὸ τοῦ θεοῦ
 7 νεῦμα τὴν πορείαν. συνακολουθεῖ δὲ πλῆθος παρ- 10
 θένων καὶ γυναικῶν παιᾶνας ἄδουσῶν κατὰ πᾶσαν
 τὴν ὁδὸν καὶ πατρίῳ καθυμνουσῶν ᾠδῇ τὸν θεόν.
 51 Τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου διὰ τῶν ἱερέων εἰσαχθέντος
 εἰς τὸν νεὼν καὶ τὸν θεὸν κατανοήσαντος, ὁ μὲν
 προφητεύων ἀνὴρ πρεσβύτερος τὴν ἡλικίαν προσ- 15
 ελθὼν αὐτῷ, Χαῖρε, εἶπεν, ὦ πατήρ· καὶ ταύτην παρὰ
 2 τοῦ θεοῦ ἔχε τὴν πρόσρησιν. ὁ δ' ὑπολαβὼν, Δέ-
 χομαι, φησίν, ὦ πάτερ, καὶ τὸ λοιπὸν κεκλήσομαι
 σός. ἀλλ' εἰ μοι δίδως τὴν ἀπάσης τῆς γῆς ἀρχήν. τοῦ
 δ' ἱερέως προσελθόντος τῷ σηκῷ, καὶ τῶν ἀνδρῶν 20
 τῶν αἰρόντων τὸν θεὸν κινηθέντων τεταγμένοις τισὶ
 τῆς φωνῆς συμβόλοις, ὁ μὲν ἀνεῖπε βεβαίως αὐτῷ
 δίδόναι τὸν θεὸν τὴν αἴτησιν, ὁ δ' Ἀλέξανδρος
 ὑπολαβὼν, Τὸ λοιπὸν, εἶπεν, ὦ δαίμον, ἀπόφηναι 25
 μοι τῶν ζητουμένων, εἰ πάντας ἤδη μετελήλυθα
 τοὺς γενομένους φονεῖς τοῦ πατρός, ἢ τινες διαλε- 25
 3 λήθασιν. ὁ δὲ προφήτης ἀνεβόησεν Εὐφήμει· οὐ-
 δένα γὰρ ἀνθρώπων ὑπάρχειν τὸν δυνησόμενον
 ἐπιβουλεῦσαι τῷ γεννήσαντι αὐτόν, τοὺς δὲ τοῦ
 Φιλίππου φονεῖς ἅπαντας τετευχέναι τιμωρίας. τεκ- 30
 μήρια δ' ἔσεσθαι τῆς ἐκ τοῦ θεοῦ γενέσεως τὸ μέ-
 γεθος τῶν ἐν ταῖς πράξεσι κατορθωμάτων· καὶ γὰρ

200 πρότερον ἀήττητον αὐτὸν γερονέναι καὶ μετὰ ταῦτ' ἔσεσθαι διὰ παντὸς ἀνίκητον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος 4 ἤσθεις ἐπὶ τοῖς κεκρησμεωδημένοις, καὶ τὸν θεὸν μεγαλοπρεπέσιν ἀναδήμασι τιμήσας, ἐπανήλθεν εἰς 5 τὴν Αἴγυπτον.

Κρίνας δ' ἐν ταύτῃ πόλιν μεγάλην κτίσαι, προσ- 52 ἔταξε τοῖς ἐπὶ τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην καταλειπομένοις ἀνὰ μέσον τῆς τε λίμνης καὶ τῆς θαλάττης οἰκίσαι τὴν πόλιν. διαμετρήσας δὲ τὸν τόπον καὶ 2 10 ὄρυμοτομήσας φιλοτέχνως τὴν πόλιν ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν Ἀλεξάνδρειαν, εὐκαιρότατα μὲν κειμένην πλησίον τοῦ Φάρου λιμένος, τῇ δ' εὐστοχίᾳ τῆς ὄρυμοτομίας ποιήσας διαπνεῖσθαι τὴν πόλιν τοῖς 15 ἐτησίοις ἀνέμοις, καὶ τούτων πνεούτων μὲν διὰ τοῦ μεγίστου πελάγους, καταψυχόντων δὲ τὸν κατὰ τὴν πόλιν ἀέρα, πολλὴν τοῖς κατοικοῦσιν εὐκρασίαν καὶ 3 ὑγίειαν κατεσκεύασε. καὶ τὸν μὲν περίβολον αὐτῆς ὑπεστήσατο τῷ τε μεγέθει διαφέροντα καὶ κατὰ τὴν 20 ὀχυρότητα θαυμάσιον· ἀνὰ μέσον γὰρ οὔσα τῆς τε λίμνης καὶ τῆς θαλάττης δύο μόνον ἀπὸ τῆς γῆς 3 ἔχει προσόδους στενὰς καὶ παντελῶς εὐφυλάκτους. τὸν δὲ τύπον ἀποτελοῦσα χλαμῦδι παραπλήσιον 25 ἔχει πλατεῖαν μέσῃν σχεδὸν τὴν πόλιν τέμνουσαν καὶ τῷ τε μεγέθει καὶ κάλλει θαυμαστήν· ἀπὸ γὰρ πύλης ἐπὶ πύλην διήκουσα τετταράκοντα μὲν σταδίων ἔχει τὸ μῆκος, πλέθρου δὲ τὸ πλάτος, οἰκιῶν δὲ καὶ ἱερῶν πολυτελέσι κατασκευαῖς πᾶσα κεκόσμηται. προσέταξε δ' ὁ Ἀλέξανδρος καὶ βασιλεία κα- 4 τασκευάσαι θαυμαστὰ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ βάρος 30 τῶν ἔργων. οὐ μόνον δ' ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ καὶ οἱ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντες Αἴγυπτου μέχρι τοῦ 201 καθ' ἡμᾶς βίου σχεδὸν ἅπαντες πολυτελέσι κατα-

5 σκευαῖς ἠϋξῆσαν τὰ βασίλεια. καθόλου δὲ ἡ πό-
 λισ τοσαύτην ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἐν τοῖς ὕστερον
 χρόνοις ὥστε παρὰ πολλοῖς πρώτην ἀριθμει-
 σθαι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην· καὶ γὰρ κάλλει
 καὶ μεγέθει καὶ προσόδων πλήθει καὶ τῶν πρὸς 5
 6 τρουφὴν ἀνηκόντων πολὺ διαφέρει τῶν ἄλλων. τὸ
 δὲ κατοικοῦν πλήθος ὑπερβάλλει τοὺς ἐν ταῖς
 ἄλλαις πόλεσιν οἰκήτορας· καθ' ὃν γὰρ ἡμεῖς
 παρεβάλομεν χρόνον εἰς Αἴγυπτον, ἔφασαν οἱ τὰς
 ἀναγραφὰς ἔχοντες τῶν κατοικούντων εἶναι τοὺς 10
 ἐν αὐτῇ διατρίβοντας ἑλευθέρους πλείους τῶν
 τριακότα μυριάδων, ἐκ δὲ τῶν προσόδων τῶν
 κατ' Αἴγυπτον λαμβάνειν τὸν βασιλέα πλείω τῶν
 7 ἑξακισχιλίων ταλάντων. ὁ δ' οὖν βασιλεὺς Ἀλέ-
 ξανδρος ἐπιστήσας τινὰς τῶν φίλων ἐπὶ τὴν κα- 15
 τασκευὴν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ διοικήσας ἅπαντα
 τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ἐπανῆλθε τῆς δυνάμεως
 εἰς τὴν Συρίαν.

53 Δαρεῖος δὲ πυθόμενος αὐτοῦ τὴν παρουσίαν,
 συνηθροίκει μὲν τὰς πανταχόθεν δυνάμεις καὶ πάντα 20
 τὰ πρὸς τὴν παράταξιν χρήσιμα κατεσκευάστο. τὰ
 μὲν γὰρ ξίφη καὶ τὰ ξυστὰ πολὺ μείζω τῶν προ-
 γεγενημένων ἐποίησε διὰ τὸ δοκεῖν διὰ τούτων
 πολλὰ τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τῇ περὶ Κιλικίαν μάχῃ
 πεπλεονεκτηκέναι· κατεσκευάσε δὲ καὶ ἄρματα 25
 πανηφόρα διακόσια πρὸς κατάπληξιν καὶ φόβον
 2 τῶν πολεμίων εὐθέτως ἐπινενοημένα. τούτων γὰρ
 ἐκάστου παρ' ἐκάτερον τῶν σειροφόρων ἵππων ἐξέ-
 κειτο προσηλωμένα τῷ ζυγῷ ξυστρα παραμήκη τρι-
 σπίθαμα, τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἀκμῆς ἔχοντα πρὸς 30
 τὴν κατὰ πρόσωπον ἐπιφάνειαν, πρὸς δὲ ταῖς κα- 202
 τὰ κλεισι τῶν ἀξόνων ἐπ' εὐθείας ἄλλα δύο, τὴν

μὲν τομὴν ὁμοίαν ἔχοντα πρὸς τὴν κατὰ πρόσωπον
 ἐπιφάνειαν τοῖς προτέροις, τὸ δὲ μῆκος μείζω καὶ
 πλατύτερα· συνήρμιστο δὲ ταῖς τούτων ἀρχαῖς
 δρέπανα. πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἐν τε ὄπλοις ἐπι- 3
 5 σήμοις καὶ ἡγεμόνων ἀρεταῖς κοσμήσας, ἀνέξευξεν
 ἐκ τῆς Βαβυλῶνος ἔχων πεζοὺς μὲν περὶ ὄγδοή-
 κοντα μυριάδας, ἵππεις δ' οὐκ ἐλάττους τῶν εἴκοσι
 μυριάδων. κατὰ δὲ τὴν ὁδοιοποιίαν δεξιὸν μὲν ἔχων
 τὸν Τίγγριν, ἀριστερὸν δὲ τὸν Εὐφράτην, προῆγε
 10 διὰ χώρας εὐδαίμονος καὶ δυναμένης τοῖς κτήνεσι
 δαψιλῆ χορτάσματα παρασχέσθαι, τῷ δὲ πλήθει τῶν
 στρατιωτῶν ἱκανὰς τροφὰς χορηγῆσαι. ἔσπευδε γὰρ 4
 περὶ τὴν Νίνον ποιήσασθαι τὴν παράταξιν, εὐθε-
 τωτάτων ὄντων τῶν περὶ αὐτὴν πεδίον καὶ πολλὴν
 15 εὐρυχωρίαν παρεχομένων τῷ μεγέθει τῶν ἡθροί-
 σμένων ὑπ' αὐτοῦ δυνάμεων. καταστρατοπεδεύσας
 δὲ περὶ κώμην τὴν ὀνομαζομένην Ἄρβηλα, τὰς δυ-
 νάμεις ἐνταῦθα καθ' ἡμέραν ἐξέταττε καὶ τῇ συνε-
 χεῖ διατάξει καὶ μελέτῃ κατεσκεύασεν εὐπειθεῖς·
 20 σφόδρα γὰρ ἠγωνία μήποτε πολλῶν ἡθροισμένων
 καὶ ταῖς διαλέκτοις ἀσυμφώνων ταραχὴ τις γένηται
 κατὰ τὴν παράταξιν.

Περὶ δὲ διαλύσεως καὶ πρότερον μὲν ἐξέπεμψε 54
 πρεσβευτὰς πρὸς Ἀλέξανδρον, ἐκχωρῶν αὐτῷ τῆς
 25 ἐντὸς Ἄλως ποταμοῦ χώρας, καὶ προσεπηγγέλλετο
 δῶσειν ἀργυρίου τάλαντα δισχίλια. ὡς δ' οὐ προσ- 2
 εἶχεν αὐτῷ, πάλιν ἐξέπεμψεν ἄλλους πρέσβεις,
 ἐπαινῶν μὲν αὐτὸν ἐπὶ τῷ καλῶς κεχρηῆσθαι τῇ τε
 μητρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις αἰχμαλώτοις, ἀξιῶν δὲ φίλου
 30 γενέσθαι καὶ λαβεῖν τὴν ἐντὸς Εὐφράτου χώραν
 καὶ τάλαντ' ἀργυρίου τρισχίλια καὶ τὴν ἑτέραν τῶν
 ἑαυτοῦ θυγατέρων γυναῖκα, καθόλου δὲ γενόμενου

3 γαμβρόν καὶ τάξιν υἱοῦ λαβόντα καθάπερ κοινωὺν
 γενέσθαι τῆς ὅλης βασιλείας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος εἰς
 τὸ συνέδριον παραλαβὼν πάντας τοὺς φίλους καὶ
 περὶ τῶν προτιθεμένων αἰρέσεων ἀνακοινωσάμενος,
 ἤξιον τὴν ἰδίαν γνώμην ἕκαστον μετὰ παρρησίας 5
 4 ἀποφῆνασθαι. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς ἐτόλμα
 συμβουλευσάαι διὰ τὸ μέγεθος τῆς ὑποκειμένης ζη-
 τήσεως, Παρμενίων δὲ πρῶτος εἶπεν, Ἐγὼ μὲν ἂν
 Ἀλέξανδρος ἔλαβον ἂν τὰ διδόμενα καὶ τὴν σύν-
 5 θεσιν ἂν ἐποιησάμην. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὑπολαβὼν 10
 εἶπε, Καγὼ Παρμενίων εἴην ἔλαβον ἂν. καθό-
 λου δὲ καὶ ἄλλοις μεγαλοψύχοις λόγοις χρησάμενος,
 καὶ τοὺς μὲν λόγους τῶν Περσῶν ἀποδοκιμάσας,
 προτιμήσας δὲ τὴν εὐδοξίαν τῶν προτεινομένων
 δωρεῶν, τοῖς μὲν πρέσβεσιν ἀπόκρισιν ἔδωκεν ὡς 15
 οὐδ' ὁ κόσμος δυοῖν ἡλίαν ὄντων τηρῆσαι δύναται ἂν 203
 τὴν ἰδίαν διακόσμησίν τε καὶ τάξιν, οὐδ' ἡ οἰκου-
 μένη δύο βασιλείων ἔχόντων τὴν ἡγεμονίαν ἀταρά-
 6 χως καὶ ἀστασιάστως διαμένειν ἂν δύναίτο. διόπερ
 ἀπαγγέλλειν αὐτοὺς ἐκέλευσε τῷ Δαρείῳ, εἰ μὲν 20
 τῶν πρωτείων ὀρέγεται, διαμάχεσθαι πρὸς αὐτὸν
 περὶ τῆς τῶν ὅλων μοναρχίας· εἰ δὲ δόξης καταφρονῶν
 προκρίνει τὴν λυσιτέλειαν καὶ τὴν ἐκ τῆς ῥαστώ-
 νης τρυφήν, αὐτὸς μὲν Ἀλεξάνδρῳ ποιεῖτω τὰ προσ-
 7 ταττόμενα, ἄλλων δὲ ἄρχων βασιλευέτω, συγχω- 25
 ρουμένης αὐτῷ τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου
 χρηστότητος. τὸ δὲ συνέδριον διαλύσας καὶ τὴν
 δύναμιν ἀναλαβὼν, προῆγεν ἐπὶ τὴν τῶν πολεμίων
 στρατοπεδείαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις τῆς
 τοῦ Δαρείου γυναικὸς ἀποθανούσης, ὁ Ἀλέξανδρος 30
 ἔθαψεν αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς.

55 Δαρείος δὲ τῶν ἀποκρίσεων ἀκούσας, καὶ τὴν

διὰ τῶν λόγων σύνθεσιν ἀπογνοῦς, τὴν μὲν δύναμιν
 καθ' ἡμέραν συνέταττε καὶ πρὸς τὴν ἐν τοῖς κιν-
 δύνουσι εὐηκοῖαν ἐτοιμὴν κατεσκεύαζε, τῶν δὲ φί-
 λων Μαζαῖον μὲν μετὰ στρατιωτῶν ἐπιλέκτων ἕξα-
 5 πέστειλε παραφυλάξοντα τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ
 καὶ τὸν πόρον προκαταληψόμενον, ἑτέρους δ' ἔξε-
 πεμψε τὴν χώραν πυρπολήσοντας δι' ἧς ἀναγκαῖον
 ἦν διελθεῖν τοὺς πολεμίους· ἐνόμιζε γὰρ τῷ μὲν
 ρεύματι τοῦ ποταμοῦ προβλήματι χρήσεσθαι πρὸς
 10 τὴν ἔφοδον τῶν Μακεδόνων. τούτων δ' ὁ μὲν 2
 Μαζαῖος ὄρων ἀδιάβατον ὄντα τὸν ποταμὸν διὰ τε
 τὸ βάθος καὶ τὴν σφοδρότητα τοῦ ρεύματος, τῆς
 μὲν τούτου φυλακῆς ἠμέλησε, τοῖς δὲ τὴν χώραν
 πυρπολοῦσι συνεργήσας καὶ πολλὴν γῆν διαφθείρας
 15 ὑπέλαβεν ἀνεπίβατον ἔσεσθαι τοῖς πολεμίοις διὰ
 τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος παραγε- 3
 νόμενος πρὸς τὴν διάβασιν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ,
 καὶ τὸν πόρον ἀπὸ τινων ἐγγχωρίων μαθὼν, διεβί-
 βασε τὴν δύναμιν οὐ μόνου ἐπιπόνως, ἀλλὰ καὶ
 20 παντελῶς ἐπικινδύνως. τοῦ γὰρ πόρου τὸ μὲν 4
 βάθος ἦν ὑπὲρ τῶν μαστῶν, ἡ δὲ τοῦ ρεύματος
 ὀξύτης πολλοὺς τῶν διαβαινόντων παρέσυρε καὶ
 τὴν βᾶσιν τῶν σκελῶν παρηρείτο, τό τε ρεῦμα τοῖς
 ὅπλοις ἐπιπίπτον πολλοὺς τε παρέφερε καὶ τοῖς
 25 ἐσχάτοις κινδύνουσι περιέβαλλεν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος 5
 πρὸς τὴν σφοδρότητα τοῦ ρεύματος ἀντιμηχανώμε-
 νος παρήγγειλε πᾶσι τὰς χεῖρας ἀλλήλοις συμπλέ-
 κειν, καὶ τὴν ὅλην τῶν σωμάτων πυκνότητα ποιεῖν
 ζεύγματι παραπλησίαν. παραβόλου δὲ γενομένης 6
 30 τῆς διαβάσεως καὶ τῶν Μακεδόνων μόγισ διασω-
 θέντων, τὴν μὲν ἡμέραν ταύτην προσανέλαβε τὴν
 δύναμιν, τῇ δ' ὑστεραία συντεταγμένην ἔχων τὴν

στρατιάν προῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ σύνεγ-
 γυς γενόμενος τῶν Περσῶν κατεστρατοπέδευσεν.

56 Ἀναλογισάμενος δὲ τὸ πλῆθος τῆς τῶν Περσῶν 201
 δυνάμεως καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐπικειμένων κιν-
 δύνων, ἔτι δὲ τὴν περὶ τῶν ὄλων κρίσιν ἐν 5
 χερσὶν οὖσαν, διηγρῦπνησε τὴν νύκτα συνεχό-
 μενος τῇ περὶ τοῦ μέλλοντος φροντίδι· ὑπὸ δὲ τὴν
 ἑωθινήν φυλακὴν τραπείς εἰς ὕπνον οὕτως ἐκοι-
 μήθη βαθέως ὥστε τῆς ἡμέρας ἐπιγενομένης μὴ
 2 δύνασθαι διεγερθῆναι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ φίλοι 10
 τὸ συμβᾶν ἠδέως ἑώρων, νομίζοντες τὸν βασιλέα
 πρὸς τὸν ὑποκείμενον κίνδυνον εὐτονώτερον ἔσε-
 σθαι τετευχότα πολλῆς ἀνέσεως· ὡς δ' ὁ μὲν χρό-
 νος προέβαιεν, ὁ δ' ὕπνος συνεῖχε τὸν βασιλέα,
 Παρμενίων πρεσβύτατος ἂν τῶν φίλων ἀφ' ἑαυτοῦ 15
 πρόσταγμα διέδωκε τοῖς πλήθεσιν ἐτοιμάζεσθαι τὰ
 3 πρὸς τὴν μάχην. οὐκ ἀνιεμένου δ' αὐτοῦ, προσ-
 ελθόντες οἱ φίλοι μόγις διήγειραν τὸν Ἀλέξανδρον.
 θαυμαζόντων δ' ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι πάντων, καὶ
 τὴν αἰτίαν ἀκοῦσαι βουλομένων, ἔφησεν ὁ Ἀλέξαν- 20
 δρος Δαρεῖον εἰς ἓνα τόπον ἠθροικότα τὰς δυνά-
 4 μεις ἀπολεληκέναι πάσης ἀγωνίας αὐτόν· μὲν γὰρ
 ἡμέρα κριθέντα περὶ τῶν ὄλων παύσεσθαι τῶν
 πόνων καὶ πολυχρονίων κινδύνων. οὐ μὴν ἀλλὰ
 παρακαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τοῖς οικείοις λόγοις καὶ 25
 πρὸς τοὺς ἐπιφερομένους κινδύνους εὐθαρσεῖς κα-
 ταστήσας, προῆγε τὴν δύναμιν συντεταγμένην ἐπὶ
 τοὺς βαρβάρους, τῆς τῶν πεζῶν φάλαγγος τὰς τῶν
 57 ἵππέων ἱλας προτάξας. ἐπὶ μὲν οὖν τὸ δεξιὸν κέ-
 ρας ἔταξε τὴν βασιλικὴν ἵλην, ἧς εἶχε τὴν ἡγεμο- 30
 νίαν Κλείτος ὁ μέλας ὀνομαζόμενος, ἔχομένους δὲ
 ταύτης τοὺς ἄλλους φίλους, ἂν ἡγεῖτο Φιλώτας ὁ

Παρμενίωνος, ἐξῆς δὲ τὰς ἄλλας ἱππαρχίας ἐπὶ
 τεταγμένας ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἡγεμόνα. ὀπισθεν δὲ 2
 τούτων ὑπετάγη τὸ τῶν ἀργυρασπίδων πεζῶν τάγμα,
 διαφέρον τῇ τε τῶν ὄπλων λαμπρότητι καὶ τῇ τῶν
 5 ἀνδρῶν ἀρετῇ· καὶ τούτων ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρ-
 μενίωνος. ἐχομένην δὲ τούτων ἔστησε τὴν Ἐλι-
 μιῶτιν καλουμένην στρατιάν, ἧς Κοῖνος ἡγεῖτο, ἐξῆς
 δὲ τὴν τῶν Ὀρεστών καὶ Λυγκηστῶν τάξιν ἔστησε,
 Περδίκκου τὴν στρατηγίαν ἔχοντος. καὶ τὴν μὲν
 10 ἐχομένην στρατηγίαν Μελέαγρος εἶχε, τὴν δὲ συν-
 εχῇ ταύτης Πολυσπέρχων, τεταγμένων ὑπ' αὐτὸν
 τῶν ὀνομαζομένων Τυμφαίων. Φίλιππος δ' ὁ Βα- 3
 λάκρου τὴν συνεχῆ ταύτης στρατηγίαν ἐπλήρου,
 καὶ τῆς μετὰ ταύτην Κράτερος ἡγεῖτο. τῶν δὲ
 15 προειρημένων ἱππέων τὴν συνεχῆ τάξιν ἐπλήρουν
 οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Ἀχαΐας συστρατεύσαντες
 ἱππεῖς, καὶ Φθιώται καὶ Μαλιεῖς, ἔτι δὲ Λοκροὶ
 καὶ Φωκεῖς, ὧν ἡγεῖτο Ἐρίγνος ὁ Μυτιληναῖος.
 205 ἐξῆς δ' εἰσθήκεσαν Θετταλοὶ, Φίλιππον μὲν ἔχοντες 4
 20 ἡγεμόνα, ἀνδρεία δὲ καὶ ταῖς τῶν ἰλῶν ἱππασίαις
 πολὺν προέχοντες τῶν ἄλλων. ἐχομένους δὲ τούτων
 τοὺς ἐκ Κρήτης τοξότας ἔταξε καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἀχαΐας
 μισθοφόρους. ἐφ' ἑκατέρου δὲ τοῦ κέρατος ἐπι- 5
 κάμπιον ἐποίησε τὴν τάξιν, ὅπως μὴ δύνωνται
 25 κυκλοῦν οἱ πολέμιοι τῷ πλήθει τῶν στρατιωτῶν
 τὴν ὀλιγότητα τῶν Μακεδόνων. πρὸς δὲ τὰς τῶν 6
 δρεπανηφόρων ἀρμάτων ἐπιφορὰς μηχανώμενος ὁ
 βασιλεὺς παρήγγειλε τοῖς ἐν τῇ φάλαγγι πεζοῖς,
 ὅταν πλησιάξῃ τὰ τέθριππα, συνασπίσαι καὶ ταῖς
 30 σαρίσαις τὰς ἀσπίδας τύπτειν, ὅπως διὰ τὸν φόρον
 πτυρόμενα τὴν εἰς τοῦπίσω ποιήσῃται φορᾶν, τοῖς
 δὲ βιάζομένοις διδόναι διαστήματα, δι' ὧν ποιήσου-

ται τὴν διεξοδὸν ἀκίνδυνον τοῖς Μακεδόσιν. αὐτὸς δὲ τοῦ δεξιοῦ μέρους ἡγούμενος, καὶ λοξὴν τὴν τάξιν ποιοῦμενος, δι' ἑαυτοῦ τὴν ὅλην κρίσιν τοῦ κινδύνου ποιῆσθαι διεγνώκει.

58 Ὁ δὲ Δαρκεῖος κατὰ τὰς τῶν ἐθνῶν περιοχὰς τὴν 5
 ἑκταξίν πεπονημένος, κατὰ τε τὸν Ἀλέξανδρον τε-
 ταγμένος, προῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὡς δ' ἐπλη-
 σίαζον ἀλλήλαις αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν σαλπικταὶ παρ'
 ἀμφοτέροις ἐσήμαινον τὸ πολεμικόν, οἱ δ' ἄνδρες
 2 μετὰ πολλῆς βοῆς ἀλλήλοις ἐπεφέροντο. καὶ πρῶ- 10
 τον τὰ δρεπανηφόρα τῶν ἀρμάτων ἀπὸ κράτους
 ἐλαυνόμενα πολλὴν ἑκπληξίν καὶ φόβον τοῖς Μα-
 κεδόσιν ἐπέστησε· καὶ γὰρ Μαζαῖος ὁ τῶν ἰπέων
 ἡγούμενος πυκναῖς ταῖς ἴλαις σὺν τοῖς δρεπανηφό-
 ροις ἐπήλαυνε, καταπληκτικωτέραν ποιῶν τὴν ἐπι- 15
 3 φορὰν τῶν τεθρίππων. τῆς δὲ φάλαγγος συν-
 ασπιζούσης κατὰ τὰς τοῦ βασιλέως παραγγελίας,
 καὶ ταῖς σαρίσαις πάντων τυπτόντων τὰς ἀσπίδας,
 4 συνέβαινε ψόφον πολὺν γίνεσθαι, διόπερ τὰ πολλὰ
 τῶν ἀρμάτων πτυρομένων τῶν ἵππων ἐστρέφετο 20
 καὶ τὴν θύμην ἀκατάσχετον ποιοῦντα πρὸς τοὺς
 ἰδίους βιαίως ἀνέστρεφε. τῶν δ' ἄλλων προσπε-
 σόντων τῇ φάλαγγι, καὶ τῶν Μακεδόνων ποιούν-
 των ἀξιόλογα διαστήματα, διὰ τούτων φερόμενα τὰ
 μὲν συνηκουτίσθη, τὰ δὲ διεξέπεσεν, ἕνια δὲ τῇ 25
 βίᾳ τῆς θύμης φερόμενα καὶ ταῖς τῶν σιδήρων
 ἀκμαῖς ἐνεργῶς χρώμενα πολλὰς καὶ ποικίλας δια-
 5 θέσεις θανάτων ἀπειργάζετο. τοιαύτη γὰρ ἦν ἡ
 ὀξύτης καὶ βία τῶν κεκαλυμμένων πρὸς ἀπώλειαν
 ὀπλων ὥστε πολλῶν μὲν βραχίονας σὺν αὐταῖς 30
 ταῖς ἀσπίσιν ἀποκόπτεσθαι, οὐκ ὀλίγων δὲ τραχή-
 λους παρασύρεσθαι, καὶ τὰς κεφαλὰς πίπτειν ἐπὶ

τὴν γῆν βλέπόντων ἔτι τῶν ὀμμάτων καὶ τῆς τοῦ
 206 προσώπου διαθέσεως διαφυλαττομένης, ἐνίων δὲ τὰς
 πλευρὰς ἐπικαιρίοις τομαῖς ἀναρρήττεσθαι καὶ θα-
 νάτους ὀξείας ἐπιφέρεισθαι. ὡς δ' ἤγγισαν ἀλλήλαις 59
 5 αἱ δυνάμεις, καὶ διὰ τῶν τόξων καὶ σφενδονῶν, ἔτι
 δὲ τῶν ἀκοντιζομένων σαυνίων, τὰ ριπτούμενα βέλη
 παρὰ νήλωτο, πρὸς τὴν ἐκ χειρὸς μάχην κατήντη-
 σαν. καὶ πρῶτον τῶν ἰππέων συστησαμένων ἀγῶνα 2
 καὶ τῶν Μακεδόνων τῷ δεξιῷ κέρατι διαγωνιζομέ-
 10 νων, ὁ μὲν Δαρκεῖος τοῦ λαιοῦ κέρατος ἡγούμενος
 συναγωνιστὰς εἶχε τοὺς συγγενεῖς ἰππεῖς, ἐπιλέ-
 κτους ταῖς ἀρεταῖς καὶ ταῖς εὐνοίαις, χιλίους ἐν μιᾷ
 περιειλημμένους ἴλη. οὗτοι δὲ θεατὴν ἔχοντες τῆς 3
 ἰδίας ἀνδραγαθίας τὸν βασιλέα, τὸ πλῆθος τῶν ἐπ'
 15 αὐτὸν φερομένων βελῶν προθύμως ἐξεδέχοντο. συν-
 ἦσαν δὲ τούτοις οἱ τε μηλοφόροι, διάφοροι ταῖς ἀν-
 δραγαθίαις καὶ πολλοὶ κατὰ τὸ πλῆθος, πρὸς δὲ τού-
 τοις Μάρδοι καὶ Κοσσαῖοι, ταῖς τε τῶν σωματίων ὑπερ-
 οχαῖς καὶ ταῖς λαμπρότησι τῶν ψυχῶν θαυμαζό-
 20 μενοι. συνηγωνίζοντο δὲ τούτοις οἱ τε περὶ τὰ 4
 βασίλεια διατρίβοντες καὶ τῶν Ἰνδῶν οἱ κράτιστοι
 κατ' ἀνδρείαν. οὗτοι μὲν οὖν μετὰ πολλῆς βοῆς
 ἐπιρράξαντες τοῖς πολεμίοις, ἐκθύμως ἠγωνίζοντο
 καὶ τῷ πλήθει κατεπόνουν τοὺς Μακεδόνας. Μα- 5
 25 ζαῖος δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων κέρασ, καὶ μετὰ τῶν ἀρί-
 στων ἰππέων διαγωνιζόμενος, εὐθύς κατὰ τὴν πρῶ-
 τὴν ἐφοδὸν τῶν ἀνθεστώτων ἀνείλεν οὐκ ὀλίγους,
 δισχιλίους δὲ Καδουσίους καὶ χιλίους τῶν Σκυθῶν
 ἰππεῖς ἐπιλέκτους. ἐξέπεμψε, προστάξας περιπνεῦ-
 30 σαι τὸ κέρασ τὸ τῶν πολεμίων, καὶ προσελάσαντας
 τῇ παρεμβολῇ τῆς ἀποσκευῆς κυριεῦσαι. ὧν ὀξέως 6
 ποιησάντων τὸ προσταχθέν, καὶ παρεισπεσόντων

εἰς τὴν στρατοπεδείαν τῶν Μακεδόνων, τῶν αἰχμα-
 λῶτων τινὲς ἀρπάσαντες ὄπλα συνήρουν τοῖς Σκύ-
 θαῖς καὶ διήρπαζον τὰς ἀποσκευάς· βεῆ δ' ἦν καὶ
 7 ταραχὴ διὰ τὸ παράδοξον καθ' ὅλην τὴν παρεμβο-
 λήν. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι τῶν αἰχμαλωτιδῶν πρὸς 5
 τοὺς βαρβάρους ἀπεχώρουν, ἡ δὲ μήτηρ τοῦ Δα-
 ρεῖου Σισύγαμβις παρακαλουσῶν αὐτὴν τῶν αἰχμα-
 λωτιδῶν οὐ προσέσχεν, ἀλλ' ἐφ' ἡσυχίας ἔμεινε
 φιλοφρόνως, οὔτε τῷ παραλόγῳ τῆς τύχης πιστεύ-
 σασα οὔτε τὴν πρὸς Ἀλέξανδρον εὐχαριστίαν λυ- 10
 8 μαινομένην. τέλος δὲ οἱ Σκύθαι πολλὴν τῆς ἀπο-
 σκευῆς διαρπάσαντες ἀφίππευσαν πρὸς τοὺς περὶ
 τὸν Μαζαῖον, καὶ τὴν εὐημερίαν ἀπήγγειλαν. ὁμοίως
 δὲ καὶ τῶν περὶ Δαρεῖον τεταγμένων ἰππέων τινὲς
 καταπονήσαντες τῷ πλήθει τοὺς ἀνθεστῶτας Μα- 15
 60 κεδόνας φεύγειν ἠνάγκασαν. δευτέρου δὲ προτε-
 ρήματος τοῖς Πέρσiais γενομένου, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος
 σπεύδων δι' ἑαυτοῦ τὴν ἦτταν διορθώσασθαι τῶν
 ἰδίων, μετὰ τῆς βασιλικῆς Ἰλῆς καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 ἐπιφανεστάτων ἰππέων ἐπ' αὐτὸν ἤλαυνε τὸν Δα- 20
 2 ρεῖον. ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς δεξάμενος τὴν
 ἐπιφορὰν τῶν πολεμίων, αὐτὸς μὲν ἐφ' ἄρματος
 ἀγωνιζόμενος ἠκόντισεν εἰς τοὺς ἐπιφερομένους,
 πολλῶν δ' αὐτῷ συναγωνιζομένων, καὶ τῶν βασι- 207
 λέων ἐπ' ἀλλήλους ἰεμένων, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος 25
 ἀκοντίσας ἐπὶ τὸν Δαρεῖον τούτου μὲν ἤμαρτε,
 τοῦ δὲ παρεστῶτος ἠνιόχου τοῦ βασιλέως κατατυ-
 3 γῶν κατέβαλε. τῶν δὲ περὶ τὸν Δαρεῖον ἀναβοη-
 σάντων οἱ πορρωτέρου ἀφεστηκότες ὑπέλαβον αὐ-
 τὸν τὸν βασιλέα πεπτωκέναι· καὶ τούτων τῆς φυ- 30
 γῆς ἀρξαμένων οἱ συνεχεῖς συνείποντο, καὶ τὸ
 συνεστὸς τῷ Δαρεῖῳ σύνταγμα κατ' ὀλίγον αἰε πα-

ρερρήγνυτο. διὸ καὶ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς παραγυ-
 μνωθείσης τῶν συναγωνιζομένων, καὶ αὐτὸς κατα-
 πλαγεῖς πρὸς φυγὴν ὤρμησε. τούτων δὲ οὕτω 4
 φευγόντων καὶ τοῦ κοινοροῦ τῶν ἰππέων πρὸς ὕψος
 5 αἰρομένων, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ ποδὸς
 ἐπομένων, διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ
 κοινοροῦ συνιδεῖν μὲν οὐκ ἦν τὸν Δαρεῖον ὅποι
 ποιεῖται τὴν φυγὴν, στεναγμὸς δὲ τῶν πιπτόντων
 ἀνδρῶν καὶ κτύπος τῶν ἵππων, ἔτι δὲ τῶν μαστί- 5
 γων συνεχῆς ψόφος ἐγένετο. ἅμα δὲ τούτοις πρατ- 5
 τομένοις Μαζαῖος ὁ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἡγούμενος,
 πλείστους ἔχων καὶ κρατίστους ἰππεῖς, βαρὺς ἐπέ-
 κειτο τοῖς κατ' αὐτὸν τεταγμένοις. Παρμενίων δὲ
 μετὰ τῶν Θετταλῶν ἰππέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 15 μετ' αὐτοῦ κινδυνευόντων ὑπέστη τοὺς πολεμίους.
 τὸ μὲν οὖν πρῶτον λαμπρῶς ἀγωνιζόμενος διὰ τὰς 6
 ἀρετὰς τῶν Θετταλῶν ἐπροτέρει. τῶν δὲ περὶ τὸν
 Μαζαῖον τῶ τε πλήθει καὶ βάρει τοῦ συστήματος
 ἐγκειμένων, κατεπονείτο τὸ τῶν Μακεδόνων ἰπι- 7
 κόν. πολλοῦ δὲ φόνου γινομένου καὶ τῆς τῶν 7
 βαρβάρων βίας δυσυποστάτου γινομένης, ὁ Παρμε-
 νίων ἐξέπεμψε τινὰς τῶν περὶ αὐτὸν ἰππέων πρὸς
 τὸν Ἀλέξανδρον, λέγων κατὰ τάχος βοηθῆσαι.
 ὀξέως δὲ τούτων τὸ παραγγελθὲν πραττόντων, καὶ
 25 τὸν Ἀλέξανδρον πυθομένων πολὺ τῆς τάξεως ἀπε-
 σπᾶσθαι κατὰ τὸν διωγμὸν, οὗτοι μὲν ἐπανῆλθον
 ἄπρακτοι, ὁ δὲ Παρμενίων ταῖς τῶν Θετταλῶν 8
 ἰλαῖς χρώμενος ἐμπειρότατα καὶ πολλοὺς καταβα-
 λῶν μόγις ἐτρέψατο τοὺς βαρβάρους, μάλιστα κα- 8
 30 ταπλαγέντας τῇ κατὰ τὸν Δαρεῖον φυγῇ. ὁ δὲ Δα- 61
 ρεῖος τῇ στρατηγίᾳ διαφέρων, καὶ συνεργὸν ἔχων
 τὸ πλῆθος τοῦ κοινοροῦ, τὴν ἀποχώρησιν οὐχ

ὁμοίαν τοῖς ἄλλοις βαρβάροις ἐποιεῖτο, εἰς τὸν-
 5 ἀντίον δὲ μέρος ὀρμήσας, καὶ κρυπτομένην ἔχων
 διὰ τὸν ἐξαιρούμενον κονιορτὸν τὴν ἰδίαν ἀποχώ-
 ρησιν, ἀκινδύνως αὐτὸς τε διέφυγε τοὺς τε μεθ'
 2 ἑαυτοῦ πάντας εἰς τὰς κατόπιν κειμένας τῶν Μα- 5
 κεδόνων κώμας διέσωσε. τέλος δὲ πάντων τῶν
 βαρβάρων πρὸς φυγὴν ὀρμησάντων, καὶ τῶν Μα-
 κεδόνων τοὺς ἐσχάτους αἰεὶ κτεινόντων, ταχὺ πᾶς
 ὁ πλησίον τοῦ πεδίου τόπος νεκρῶν ἐπληρώθη.
 3 διὸ καὶ τῶν βαρβάρων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ κατεκό- 10
 πησαν οἱ πάντες ἰππεῖς τε καὶ πεζοὶ πλείους τῶν
 ἐννέα μυριάδων· τῶν δὲ Μακεδόνων ἀνηρέθησαν
 μὲν εἰς πεντακοσίους, τραυματῖαι δ' ἐγένοντο παμ-
 πληθεῖς, ἐν οἷς καὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡγεμόνων
 Ἑφαιστίων μὲν εἰς τὸν βραχίονα ξυστῶ βληθεῖς 15
 ἐτρώθη, τῶν σωματοφυλάκων ἡγούμενος, τῶν δὲ
 στρατηγῶν Περδίκκας καὶ Κοῖνος, ἔτι δὲ Μενίδας
 καὶ τινες ἕτεροι τῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνων. ἡ μὲν 208
 οὖν περὶ Ἀρβηλα γενομένη παράταξις τοιοῦτον ἔσχε
 τὸ πέρασ.

20

62 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοφῶντος ἐν
 Ῥώμῃ διεδέξαντο τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν Γάιος Δομέ-
 209 τιος καὶ Αὐλὸς Κορνήλιος. ἐπὶ δὲ τούτων εἰς τὴν
 Ἑλλάδα τῆς περὶ Ἀρβηλα μάχης διαδοθείσης, πολ-
 25 λὰ τῶν πόλεων ὑφορώμεναι τὴν αὔξησιν τῶν Μα-
 κεδόνων, ἔγνωσαν, ἕως ἔτι τὰ Περσῶν πράγματα
 2 διαμένει, τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι· βοηθήσειν
 γὰρ αὐτοῖς Δαρεῖον, καὶ χρημάτων τε πλῆθος χο-
 ρηγήσειν πρὸς τὸ δύνασθαι ξενικὰς μεγάλας δυνά-
 30 μεις συνίστασθαι, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον μὴ δυνή-
 3 σεσθαι διαιρεῖν τὰς δυνάμεις. εἰ δὲ περιόψονται
 τοὺς Πέρσας καταπολεμηθέντας, μονωθήσεσθαι

τοὺς Ἕλληνας καὶ μηκέτι δυνήσεσθαι φροντίσαι
 τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας. προεκαλέσατο δὲ πρὸς τὴν 4
 ἀπόστασιν τοὺς Ἕλληνας καὶ ὁ περὶ τὴν Θράκην
 νεωτερισμὸς κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς γε-
 5 νόμενος· Μέμνων γὰρ ὁ καθεσταμένος στρατηγὸς 5
 τῆς Θράκης, ἔχων δύναμιν καὶ φρονήματος ὦν πλή-
 ρης, ἀνέσεισε μὲν τοὺς βαρβάρους, ἀποστάτης δὲ
 γενόμενος τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ταχὺ μεγάλης δυ-
 νάμεως κυριεύσας, φανερωῶς ἀπεκαλύψατο πρὸς τὸν
 10 πόλεμον. διόπερ Ἀντίπατρος πᾶσαν ἀναλαβὼν τὴν 6
 δύναμιν προῆλθε διὰ Μακεδονίας εἰς Θράκην, καὶ
 διεπολέμει πρὸς τὸν Μέμνονα. τούτου δὲ περὶ
 ταῦτ' ὄντος, οἱ Λακεδαιμόνιοι καιρὸν ἔχειν ὑπολα-
 βόντες τοῦ παρασκευάσασθαι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον,
 15 παρεκάλουν τοὺς Ἕλληνας συμφρονῆσαι περὶ τῆς
 ἐλευθερίας. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν, παρὰ πάντας τοὺς 7
 ἄλλους Ἕλληνας ὑπ' Ἀλεξάνδρου προτιμώμενοι, τὴν
 ἡσυχίαν ἤγουν· Πελοποννησίων δ' οἱ πλείους καὶ
 τῶν ἄλλων τινὲς συμφρονήσαντες ἀπεγράψαντο
 20 πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ κατὰ δύναμιν τῶν πόλεων
 καταγράφοντες τῶν νέων τοὺς ἀρίστους κατέλεξαν
 στρατιώτας πεζοὺς μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυ-
 ρίων, ἱππεῖς δὲ περὶ δισχιλίους. τὴν δ' ἡγεμονίαν 8
 ἔχοντες Λακεδαιμόνιοι πανδημεῖ πρὸς τὸν ὑπὲρ
 25 τῶν ὅλων κίνδυνον ὤρμησαν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως
 τὴν πάντων ἔχοντος ἡγεμονίαν. Ἀντίπατρος δὲ 63
 πυνθόμενος τὴν τῶν Ἑλλήνων συνδρομήν, τὸν μὲν
 ἐν τῇ Θράκῃ πόλεμον ὥς ποτ' ἦν δυνατὸν διέλυ-
 σεν, εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον ἦκε μετὰ πάσης τῆς
 30 δυνάμεως. προσλαβόμενος δὲ καὶ παρὰ τῶν συμ-
 μαχοῦντων Ἑλλήνων στρατιώτας ἤθροισε τοὺς ἅπαν-
 τας οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακισμυρίων. γενομένης δὲ 2·

- παρατάξεως μεγάλης, ὁ μὲν Ἄγρις μαχόμενος ἔπεσεν,
 οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πολὺν μὲν ἐκθύμως χρόνον
 ἀγωνιζόμενοι διεκαρτέρουν, τῶν δὲ συμμάχων βια-
 σθέντων καὶ αὐτοὶ τὴν ἀναχώρησιν εἰς τὴν
 3 Σπάρτην ἐποίησαντο. ἀνηρέθησαν δ' ἐν τῇ μάχῃ 5
 τῶν μὲν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων πλείους
 τῶν πεντακισχιλίων καὶ τριακοσίων, τῶν δὲ μετ' 209
 4 Ἀντιπάτρου τρισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι. ἴδιον δέ
 τι συνέβη καὶ περὶ τὴν τοῦ Ἄγριδος τελευτὴν γε-
 νέσθαι· ἀγωνισάμενος γὰρ λαμπρῶς καὶ πολλοῖς 10
 τραύμασιν ἐναντίοις περιπεσὼν ὑπὸ τῶν στρατιω-
 τῶν εἰς τὴν Σπάρτην ἀπεκομιζέτο· περικατάληπτος
 δὲ γενόμενος καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀπογνοὺς τοῖς
 μὲν ἄλλοις στρατιώταις προσέταξεν ἀπιέναι τὴν
 ταχίστην καὶ διασώζειν αὐτοὺς εἰς τὴν τῆς πατρί- 15
 δος χρεῖαν, αὐτὸς δὲ καθοπλισθεὶς καὶ εἰς γόνυ
 διαναστὰς ἠμύνατο τοὺς πολεμίους, καὶ τινὰς κα-
 ταβαλὼν καὶ συνακουτισθεὶς κατέστρεψε τὸν βίον,
 5 ἄρξας ἔτη ἑννέα. ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ πρα-
 χθέντα κατὰ τὴν Εὐρώπην, ἐν μέρει τὰ κατὰ τὴν 20
 Ἀσίαν συντελεσθέντα διέξιμεν.
- 64 Δαρεῖος μὲν γὰρ ἠττηθεὶς ἐν τῇ περὶ Ἄρβηλα
 παρατάξει τὴν φυγὴν ἐπὶ τὰς ἄνω σατραπείας
 ἐποίησατο, σπεύδων τῷ διαστήματι τῶν τόπων λα-
 βεῖν ἀναστροφὴν καὶ χρόνον ἱκανὸν εἰς παρασκευὴν 25
 δυνάμεως. τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἰς Ἐκβάτανα τῆς
 Μηδίας διανύσας ἐνταῦθα διέτριβε, καὶ τοὺς μὲν
 ἐκ τῆς φυγῆς ἀνασωζομένους ἀνεδέχετο, τοὺς δὲ
 2 ἀόπλους καθώπλιζε. μετεπέμπετο δὲ καὶ στρα-
 τιώτας ἐκ τῶν πλησιοχώρων ἔθνων, καὶ πρὸς τοὺς 30
 ἐν Βάκτροις καὶ ταῖς ἄνω σατραπείαις σατράπας
 καὶ στρατηγούς διεπέμπετο, παρακαλῶν διαφυλάτ-

τειν τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν. Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ 3
 τὴν νίκην θάψας τοὺς τετελευτηκότας ἐπέβαλε τοῖς
 Ἀρβήλοις, καὶ πολλὴν μὲν εὗρεν ἀφθονίαν τῆς
 τροφῆς, οὐκ ὀλίγον δὲ κόσμον καὶ γάζαν βαρβαρι-
 5 κήν, ἀργυρίου δὲ τάλαντα τρισχίλια. συλλογισά-
 μενος δὲ τὴν μέλλουσαν ἔσσεσθαι φθορὰν τοῦ πε-
 ριέχοντος ἀέρος διὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν, εὐθύς
 ἀνέξενξε, καὶ κατήντησε μετὰ πάσης τῆς δυνά-
 μεως εἰς Βαβυλῶνα. τῶν δ' ἐγχωρίων προθύμως 4
 10 ὑποδεξαμένων αὐτὸν καὶ κατὰ τὰς ἐπισταθμίας
 λαμπρῶς ἐστιώντων τοὺς Μακεδόνας, ἀνέλαβε τὴν
 δύναμιν ἐκ τῆς προγεγενημένης ταλαιπωρίας. πλείους
 δὲ τῶν τριάκοντα ἡμερῶν ἐνδιέτριψε τῇ πόλει διὰ
 τε τὴν δαψίλειαν τῶν ἐπιτηδείων καὶ τὴν φιλοξε-
 15 νίαν τῶν ἐγχωρίων. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν μὲν ἄκραν 5
 παρέδωκε τηρεῖν Ἀγάθωνι τῷ Πυθναίῳ, συστήσας
 αὐτῷ Μακεδόνας στρατιώτας ἑπτακοσίους. Ἀπολ-
 λόδωρον δὲ τὸν Ἀμφιπολίτην καὶ Μένητα τὸν Πελ-
 λαῖον ἀπέδειξε στρατηγούς τῆς τε Βαβυλῶνος καὶ
 20 τῶν σατραπειῶν μέχρι Κιλικίας, δούς δὲ αὐτοῖς
 210 ἀργυρίου τάλαντα χίλια προσέταξε ξενολογεῖν στρα-
 τιώτας ὡς πλείστους. Μιθρῆνη δὲ τῷ παραδόντι 6
 τὴν ἐν Σάρδεσιν ἄκραν Ἀρμενίαν ἔδωκεν. ἐκ δὲ
 τῶν ληφθέντων χρημάτων τῶν μὲν ἵππέων ἐκάστῳ
 25 ἕξ μναῖς ἔδωρήσατο, τῶν δὲ συμμάχων πέντε, τῶν
 δ' ἐκ τῆς φάλαγγος Μακεδόνων δύο, τοὺς δὲ ξένους
 διμήνοισ μισθοφοραῖς ἐτίμησε πάντας.

Τοῦ δὲ βασιλέως ἀναξεύξαντος ἐκ τῆς Βαβυλῶ-65
 νος καὶ κατὰ τὴν πορείαν ὄντος, ἤκου πρὸς αὐτὸν
 30 παρὰ μὲν Ἀντιπάτρου πεμφθέντες ἵππεις μὲν Μα-
 κεδόνες πεντακόσιοι, πεζοὶ δὲ ἑξακισχίλιοι, ἐκ δὲ
 Θράκης ἵππεις μὲν ἑξακόσιοι, Τραλλεῖς δὲ τρισχί-

λιοι καὶ πεντακόσιοι, ἐκ δὲ Πελοποννήσου πεξοὶ
 μὲν τετρακισχίλιοι, ἵππεις δὲ βραχὺ λείποντες τῶν
 χιλίων, ἐκ δὲ τῆς Μακεδονίας τῶν φίλων τοῦ βα-
 σιλέως υἱοὶ πεντήκοντα πρὸς τὴν σωματοφυλακίαν
 2 ὑπὸ τῶν πατέρων ἀπεσταλμένοι. ὁ δὲ βασιλεὺς 5
 τούτους παραλαβὼν προῆγε, καὶ κατήντησεν ἐκταῖος
 εἰς τὴν Σιττακηνὴν ἐπαρχίαν. τῆς δὲ χώρας ταύτης
 πολλὴν ἀφθονίαν ἐχούσης τῶν ἐπιτηδείων πάντων,
 ἐν ταύτῃ πλείους ἡμέρας ἔμεινεν, ἅμα μὲν σπεύ-
 δων ἐκ τῆς κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ταλαιπωρίας ἀνα- 10
 λαβεῖν τὴν δύναμιν, ἅμα δὲ τῆς στρατιωτικῆς τά-
 ξεως διανοούμενος ἐπιμεληθῆναι καὶ τὰς ἡγεμονίας
 ἀναβιβάσαι καὶ τὴν δύναμιν ἰσχυροποιῆσαι τῷ τε
 3 πλήθει καὶ ταῖς ἀρεταῖς τῶν ἡγεμόνων. συντελέσας
 δὲ τὰ δεδογμένα καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας περὶ 15
 τῶν ἀριστείων κρῖσιν ποιησάμενος, καὶ πολλοὺς
 ἀπὸ τῆς μεγάλης ἡγεμονίας ἐπὶ μεγάλας ἐξουσίας
 ἀναβιβάσας, πάντας τοὺς ἡγεμόνας εἰς ἀξίωμα μετ-
 ζον καὶ στοργὴν ἰσχυρὰν πρὸς ἑαυτὸν προῆγαγεν.
 4 ἐπεμελήθη δὲ καὶ τῆς ἰδιωτικῆς τῶν στρατιωτῶν 20
 διατάξεως, καὶ πολλὰ πρὸς τὴν εὐχρηστίαν ἐπινοη-
 σάμενος ἐπὶ τὸ κρεῖττον διωρθώσατο. κατασκευά-
 σας δὲ πᾶσαν τὴν στρατιὰν εὐνοία τε πρὸς τὸν
 ἡγούμενον διαφέρουσας καὶ πρὸς τὰ παραγγελλό-
 μενα πειθαρχοῦσας, ἔτι δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις ὑπερ- 25
 βάλλουσας, ἐπὶ τοὺς ὑπολειπομένους ἀγῶνας ὤρ-
 5 μησεν. εἰς δὲ τὴν Σουσιανὴν καταντήσας ἀκινδύ-
 νως παρέλαβε τὰ περιβόητα ἐν Σούσοις βασίλεια,
 ἐκουσίως Ἀβουλήτου τοῦ σατράπου παραδόντος
 αὐτῷ τὴν πόλιν, ὡς μὲν ἐνιοὶ γεγράφασι, προστά- 30
 ξαντος Δαρείου τοῖς πεπιστευμένοις ὑπ' αὐτοῦ.
 τοῦτο δὲ πράξει τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν, ὅπως ὁ

211 μὲν Ἀλέξανδρος εἰς περισπασμοὺς ἀξιολόγους καὶ
 παραλήψεις ἐπιφανεστάτων πόλεων καὶ θησαυρῶν
 μεγάλων ἐμπεσὼν ἐν ἀσχολίαις ὑπάρχη, ὁ δὲ Δα-
 ρεῖος τῇ φυγῇ λαμβάνη χρόνον εἰς τὴν τοῦ πολέμου
 5 παρασκευήν.

Ὁ δ' Ἀλέξανδρος παραλαβὼν τὴν πόλιν καὶ 66
 τοὺς ἐν τοῖς βασιλείοις θησαυροὺς, εὗρεν ἀσήμου
 χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πλεῖω τῶν τετρακισμυρίων
 ταλάντων. ταῦτα δ' ἐκ πολλῶν χρόνων οἱ βασιλεῖς 2
 10 ἄδικτα διετήρησαν, πρὸς τὰ παράλογα τῆς τύχης
 ἀπολείποντες αὐτοῖς καταφυγὰς. χωρὶς δὲ τούτων
 ὑπῆρχεν ἐνακισχίλια τάλαντα χρυσοῦ χαρακτῆρα
 δαρεικὸν ἔχοντα. ἴδιον δέ τι συνέβη γενέσθαι τῷ 3
 βασιλεῖ κατὰ τὴν παράληψιν τῶν χρημάτων. κα-
 15 θίσαντος γὰρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν βασιλικὸν θρόνον, καὶ
 τούτου μείζονος ὄντος ἢ κατὰ τὴν συμμετρίαν τοῦ
 σώματος, τῶν παιδῶν τις ἰδὼν τοὺς πόδας ἀπολεί-
 ποντας πολὺ τοῦ κατὰ τὸν θρόνον ὑποβάθρου,
 βαστάσας τὴν Δαρείου τράπεζαν ὑπέθηκε τοῖς πο-
 20 σὶν αἰωρουμένοις. ἀρμοστῆς δὲ γενομένης, ὁ μὲν 4
 βασιλεὺς ἀπεδέξατο τὴν τοῦ πράξαντος εὐστοχίαν,
 τῶν δὲ παρεστῶτων τις τῷ θρόνῳ εὐνοῦχος κινη-
 θεὶς τὴν ψυχὴν τῇ μεταβολῇ τῆς τύχης ἐδάκρυσεν.
 ὃν ἰδὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἤρετο, Τί κακὸν ἰδὼν γε- 5
 25 γονὸς κλάεις; ὁ δὲ εὐνοῦχος ἔφησε, Νῦν μὲν σὸς
 εἰμι δοῦλος, πρότερον δὲ Δαρείου, καὶ φύσει φι-
 λοδέσποτος ὢν ἤλγηκα ἰδὼν τὸ παρ' ἐκείνῳ μάλ-
 ιστα τιμώμενον νῦν ἄτιμον γεγονὸς σκεῦος. ὁ δὲ βα- 6
 σιλεὺς διὰ τῆς ἀποκρίσεως λαβὼν ἔννοιαν τῆς ὅλης
 30 κατὰ τὴν Περσικὴν βασιλείαν μεταβολῆς, ὑπέλαβεν
 ἑαυτὸν ὑπερήφανόν τι πεποιηκέναι καὶ τῆς πρὸς
 τὰς αἰχμαλωτίδας ἐπιεικείας ἀλλοτριώτατον. διό- 7

περ προσκαλεσάμενος τὸν θέντα τὴν τράπεζαν, ἐπέταξεν ἄραι πάλιν. ἐνταῦθα παρεστὼς Φιλώτας, Ἄλλ' οὐχ ὕβρις ἐστίν, εἶπε, τὸ μὴ ὑπὸ σοῦ προσταχθέν, ἀλλὰ δαίμονός τινος ἀγαθοῦ προνοία καὶ βουλήσει. ὁ δὲ βασιλεὺς οἰωνισάμενος τὸ ῥηθέν, 5 προσέταξεν ἕαν κειμένην ὑπὸ τῷ θρόνῳ τὴν τράπεζαν.

- 67 Μετὰ δε ταῦτα τὴν μὲν Δαρείου μητέρα καὶ τὰς θυγατέρας καὶ τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν ἐν Σούσοις, καὶ παρακατέστησε τοὺς διδάζοντας τὴν Ἑλληνικὴν διά- 10 λεκτον, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναξεύξας τε- 2 ταρταῖος ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν ἀφίκετο. ὃς ῥέων ἀπὸ τῆς Οὐξίων ὄρεινῆς τὸ μὲν πρῶτον φέρεται 212 διὰ χώρας τραχείας καὶ χαράδραις μεγάλαις διειλημμένης ἐπὶ σταδίους χιλίους, ἔπειτα διαρρεῖ χώ- 15 ραν πεδιάδα, πραϋνόμενος ἀεὶ μᾶλλον, καὶ διελθὼν σταδίους ἑξακοσίους ἐξίησιν εἰς τὴν κατὰ 3 Πέρσας θάλατταν. διαβὰς δὲ τὸν Τίγριν προῆγεν ἐπὶ τὴν Οὐξίων χώραν, οὕσαν πάμπορον καὶ 20 δαψιλέσιν ὕδασι διαρροεμένην καὶ πολλοὺς καὶ 4 παντοδαποὺς ἐκφέρουσαν καρπούς· διὸ καὶ τῆς ὠρίμου ξηρανομένης ὀπώρας παντοδαπὰ πλάσματα 5 χρησιμα πρὸς ἀπόλαυσιν οἱ τὸν Τίγριν πλείοντες 25 ἔμποροι κατάγουσιν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν. καταλαβὼν δὲ τὰς παρόδους φυλαττομένας ὑπὸ Μαδέτου, 30 συγγενοῦς μὲν ὄντος Δαρείου, δύναμιν δὲ ἔχοντος ἀξιόλογον, κατεσκέφατο τὴν ὀχυρότητα τῶν τόπων. ἀπαροδεύτων δ' ὄντων κρημνῶν, τῶν ἐγχωρίων τις ἀνὴρ, Οὐξίος μὲν τὸ γένος, ἔμπειρος δὲ τῶν τόπων, 35 ἐπηγγείλατο τῷ βασιλεῖ διὰ τινος στενῆς ἀτραποῦ 30 καὶ παραβόλου ἄξιον τοὺς στρατιώτας, ὥστε ὑπερ- 5 δεξίους γενέσθαι τῶν πολεμίων. ὁ δ' Ἀλέξανδρος

προσδεξάμενος τοὺς λόγους τούτῳ μὲν συναπέ-
 στειλε τοὺς ἱκανοὺς στρατιώτας, αὐτὸς δὲ τὴν δίο-
 δον κατασκευάσας ἀφ' ᾧν ἦν ἐνδεχόμενον προσέ-
 βαλε τοῖς ἐπὶ τῶν παρόδων ἐφεσθηκόσιν. ἐκ δια-
 5 δοχῆς δὲ ἐνεργῶς τοῦ κινδύνου συνεστῶτος, καὶ
 τῶν βαρβάρων περισπωμένων περὶ τὸν ἀγῶνα, πα-
 ραδόξως οἱ πεμφθέντες ἐφάνησαν ὑπερδέξιοι τοῖς
 τὴν πάροδον φυλάττουσι. καταπλαγέντων δὲ τῶν
 βαρβάρων καὶ πρὸς φυγὴν ὀρμησάντων, ἐγκρατῆς
 10 ἐγένετο τῆς διεξόδου καὶ ταχέως πασῶν τῶν κατὰ
 τὴν Οὐξιανὴν πόλεων.

Ἐντεῦθεν δ' ἀναξεύξας προῆγεν ἐπὶ τὴν Περ-68
 σίδα, καὶ πεμπταῖος ἦκεν ἐπὶ τὰς Σουσιάδας κα-
 λουμένας πέτρας. ταύτας δὲ προκατειληφῶς ἦν ὁ
 15 Ἀριοβαρζάνης μετὰ στρατιωτῶν πεζῶν μὲν δισμυ-
 ρίων καὶ πεντακισχιλίων, ἰππέων δὲ τριακοσίων.
 ὁ δὲ βασιλεὺς δόξας τῇ βίᾳ κρατήσειν τῆς πύλης, 2
 προῆγε διὰ τόπων στενῶν καὶ τραχέων οὐδενὸς
 παρενοχλοῦντος. οἱ δὲ βάρβαροι μέχρι μὲν τινος
 20 εἶων αὐτὸν διαπορεύεσθαι τὰς παρόδους, ἐπεὶ δ'
 εἰς μέσας τὰς δυσχωρίας ἦκον, ἄφνω τὴν ἐπίθε-
 σιν ἐποιοῦντο, καὶ πολλοὺς μὲν ἄμαξιαλοὺς λίθους
 ἐπεκύλιον, οἱ προσπίπτοντες ἄφνω τοῖς Μακεδόσιν
 ἀθρόοι πολλοὺς διέφθειρον, οὐκ ὀλίγοι δ' ἀπὸ τῶν
 25 κρημνῶν ἀκοντίζοντες εἰς πεπυκνωμένους οὐκ ἀπε-
 τύγγανον τῶν σκοπῶν. ἄλλοι δ' ἐκ χειρὸς τοῖς λί-
 θοις βάλλοντες τοὺς βιαζομένους τῶν Μακεδόνων
 ἀνέστελλον. πολλὰ δ' αὐτοῖς τῆς δυσχωρίας συνερ-
 γούσης ἐπλεονέκτου, καὶ συχνοὺς μὲν ἀπέκτεινον,
 30 οὐκ ὀλίγους δὲ κατετίθρυσκον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος 3
 τῇ δεινότητι τοῦ πάθους ἀδυνατῶν βοηθεῖν, καὶ θεω-
 213 ρῶν μηδένα τῶν πολεμίων μῆτε τεθνηκότα μῆθ' ὄλωσ

τετρωμένον, τῶν δὲ ἰδίων ἀπολωλότας μὲν πολ-
 λούς, κατατετρωμένους δὲ σχεδὸν ἅπαντας τοὺς
 προσβαλόντας, ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρα-
 4 τιώτας ἀπὸ τῆς μάχης. ἀναχωρήσας δὲ ἀπὸ τῶν
 παρόδων σταδίους τριακοσίους κατεστρατοπέδευσε, 5
 καὶ παρὰ τῶν ἐγγωρίων ἐπυνθάνετο μὴ τις ἐτέρα
 ἐστὶ διεκβολή. πάντων δ' ἀποφαινομένων δίοδον
 μὲν μηδεμίαν ἄλλην ὑπάρχειν, περίοδον δὲ εἶναι
 πολλῶν ἡμερῶν, αἰσχροὺς εἶναι νομίσας ἀτάφους
 ἀπολιπεῖν τοὺς τετελευτηκότας, καὶ τὴν αἴτησιν τῶν 10
 νεκρῶν οὖσαν ὄρωι ἀσχήμονα καὶ περιέχουσαν ἦ-
 τῆς ὁμολόγησιν, προσέταξεν ἀναγαγεῖν ἅπαντας τοὺς
 5 αἰχμαλώτους. ἐν δὲ τρύτοις ἦκεν ἀναγόμενος ἀνήρ
 δίγλωττος, εἰδὼς τὴν Περσικὴν διάλεκτον. οὗτος
 δὲ ἑαυτὸν ἀπεφαίνετο Λύκιον μὲν εἶναι τὸ γένος, 15
 αἰχμάλωτον δὲ γενόμενον ποιμαίνειν κατὰ τὴν ὑπο-
 κειμένην ὄρεινὴν ἔτη πλείω· δι' ἣν αἰτίαν ἔμπειρον
 γενέσθαι τῆς χώρας, καὶ δύνασθαι τὴν δύναμιν
 ἀγαγεῖν διὰ τῆς καταδέυδρου καὶ κατόπιον ποιῆσαι
 6 τῶν τηρούντων τὰς παρόδους. ὁ δὲ βασιλεὺς με- 20
 γάλαις δωρεαῖς τιμῆσειν ἐπαγγειλάμενος τὸν ἄνδρα,
 τούτου καθηγουμένου διῆλθεν ἐπιπόνως τὴν ὄρει-
 νὴν νυκτός, πολλὴν μὲν πατήσας χιόνα, πᾶσαν δὲ
 κρημνώδη χώραν περάσας, χαράδραις βαθελαῖς καὶ
 7 πολλαῖς φάραγξι διειλημμένην. ἐπιφανεῖς δὲ ταῖς 25
 προφυλακαῖς τῶν πολεμίων τοὺς μὲν πρώτους κα-
 τέκοψε, τοὺς δ' ἐπὶ τῆς δευτέρας φυλακῆς τεταγμέ-
 νους ἐξώγησε, τοὺς δὲ τρίτους τρεψάμενος ἐκρά-
 τησε τῶν παρόδων, καὶ τοὺς πλείστους τῶν περὶ
 τὸν Ἀριοβαρζάνην ἀπέκτεινε.

69 Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τὴν Περσέπολιν προάγων 30
 κατὰ τὴν ὁδὸν ἐπιστολὴν ἐκομίσατο παρὰ τοῦ κυ-

ριεύοντος τῆς πόλεως Τιριδάτου. ἐν ταύτῃ δ' ἦν
 γεγραμμένον, ἔάν παραγενόμενος φθάσῃ τοὺς ἐπι-
 βαλλομένους διατηρῆσαι Δαρείῳ τὴν Περσέπολιν,
 κύριον ἔσεσθαι ταύτης ὑπ' αὐτοῦ παραδοθείσης.
 5 διόπερ ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ σπουδὴν ἤγε τὴν δύνα- 2
 μιν, καὶ τὸν Ἀράξην ποταμὸν ζεύξας διεβίβασε
 τοὺς στρατιώτας. προάγοντος δὲ τοῦ βασιλέως
 θέαμα παράδοξον καὶ δεινὸν ὤφθη, μισοπονηρίαν
 μὲν περιέχον κατὰ τῶν πραξάντων, ἔλεον δὲ καὶ
 10 συμπάθειαν ἐπιφέρου πρὸς τοὺς ἀνήκεστα πεπον- 3
 θότας. ἀπήντησαν γὰρ αὐτῷ μεθ' ἱκετηριῶν Ἑλ- 3
 ληνες ὑπὸ τῶν πρότερον βασιλέων ἀνάστατοι γεγο-
 νότες, ὀκτακόσιοι μὲν σχεδὸν τὸν ἀριθμὸν ὄντες,
 ταῖς δ' ἡλικίαις οἱ πλεῖστοι μὲν γεγηρακότες, ἡκρω-
 15 τηριασμένοι δὲ ἅπαντες, οἱ μὲν χεῖρας, οἱ δὲ πό- 4
 δας, οἱ δὲ ὦτα καὶ ῥίνας· τῶν δ' ἐπιστήμας ἢ τέ- 4
 χνας εἰδόντων καὶ ἐν παιδείᾳ προκεκοφόντων τὰ μὲν
 214 ἄλλα τῶν ἀκρωτηρίων ἀπεκέκοπτο, αὐτὰ δὲ μόνα
 τὰ συνεργοῦντα πρὸς τὰς ἐπιστήμας ἀπελέλειπτο.
 20 ὥστε πάντας ὀρῶντας τὰ τῆς ἡλικίας ἀξιώματα
 καὶ τὰς περιεχούσας τὰ σώματα συμφορὰς ἔλε-
 εῖν τὰς τύχας τῶν ἀκληρούντων, μάλιστα δὲ αὐ-
 τὸν τὸν Ἀλέξανδρον συμπαθῆ γενέσθαι τοῖς ἡτυ-
 χηκόσι καὶ μὴ δύνασθαι κατασχεῖν τὰ δάκρυα. ἀνα- 5
 25 βοησάντων δὲ ἅμα πάντων καὶ τὸν Ἀλέξανδρον
 ἀξιούντων ἀμῦναι ταῖς ἰδίαις συμφοραῖς, ὁ μὲν βα-
 σιλεὺς προσκαλεσάμενος τοὺς προεστηκότας, καὶ
 τῆς αὐτοῦ μεγαλοψυχίας ἀξίως τιμήσας, ἐπηγγέλατο
 πολλὴν πρόνοιαν ποιήσεσθαι τῆς ἐπ' οἶκον ἀνα-
 30 κομιδῆς. οἱ δὲ συνελθόντες καὶ βουλευσάμενοι 6
 προέκριναν τὴν αὐτόθι μονὴν τῆς εἰς οἶκον ἀνακο-
 μιδῆς. ἀνασωθέντας μὲν γὰρ αὐτοὺς διασπαρήσε-

σθαι κατ' ὀλίγους, καὶ περιόντας ἐν ταῖς πόλεσιν
 ἐπονείδιστον ἔξειν τὴν ἐκ τῆς τύχης ἐπήρειαν· μετ'
 ἀλλήλων δὲ βιοῦντας, τὴν ὁμοίαν συμφορὰν ἔχον-
 τας, παραμύθιον ἔξειν τῆς ἰδίας ἀκληρίας τὴν τῶν
 7 ἄλλων τῆς ἀκληρίας ὁμοιότητα. διὸ καὶ πάλιν ἐν- 5
 τυχόντες τῷ βασιλεῖ, καὶ τὴν ἰδίαν κρίσιν δηλώ-
 σαντες, ἐδέοντο πρὸς ταύτην τὴν ὑπόστασιν οἰκείαν
 8 παρέχεσθαι τὴν βοήθειαν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος συγκα-
 ταθέμενος τοῖς δεδογμένοις τρισχιλίας μὲν ἐκάστῳ
 δραχμὰς ἐδώρησατο καὶ στολὰς ἀνδρείας πέντε καὶ 10
 γυναικείας ἴσας, ζεύγη δὲ βοεικὰ δύο καὶ πρόβατα
 πεντήκοντα καὶ πυρῶν μεδίμνους πεντήκοντα· ἐποί-
 ησε δὲ καὶ ἀτελεῖς αὐτοὺς παντὸς βασιλικοῦ φόρου,
 καὶ τοῖς ἐπιστάταις προσέταξε φροντίζειν ὅπως μηδ'
 9 ὑφ' ἑνὸς ἀδικῶνται. Ἀλέξανδρος μὲν οὖν ἀκολου- 15
 θῶς τῇ καθ' αὐτὸν ἐπιεικείᾳ τοιαύταις εὐεργεσίαις
 τὰς τῶν ἠτυχηκότων συμφορὰς διωρθώσατο.

70 Τὴν δὲ Περσέπολιν, μητρόπολιν οὖσαν τῆς Περ-
 σῶν βασιλείας, ἀπέδειξε τοῖς Μακεδόσι πολεμίαν
 τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεων, καὶ τοῖς στρατιώταις 20
 2 ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν χωρὶς τῶν βασιλείων. πλου-
 σιωτάτης δ' οὕσης τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ τῶν
 ἰδιωτικῶν οἰκῶν πεπληρωμένων ἐκ πολλῶν χρόνων
 παντοίας εὐδαιμονίας, οἱ Μακεδόνες ἐπῆσαν τοὺς
 μὲν ἄνδρας πάντας φονεύοντες, τὰς δὲ κτήσεις διαρ- 25
 πάζοντες, πολλὰς μὲν τοῖς πλήθεσιν ὑπαρχούσας,
 3 κατασκευῆς δὲ καὶ κόσμου παντοίου γεμούσας. ἐνθα
 δὴ πολὺς μὲν ἄργυρος διεφορεῖτο, οὐκ ὀλίγος δὲ
 χρυσὸς διηρπάζετο, πολλὰ δὲ καὶ πολυτελεῖς ἐσθῆ-
 τες, αἱ μὲν θαλαττίαις πορφύραις, αἱ δὲ χρυσοῖς 30
 ἐνυφάσμασι πεποικιλμένοι, τοῖς κρατοῦσιν ἐπαθλα
 καθίσταντο. τὰ δὲ μεγάλα καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν

οίκουμένην περιβόητα βασίλεια πρὸς ὕβριν καὶ παν-
 τελῆ φθορὰν ἀπεδέδεικτο. οἱ δὲ Μακεδόνες ἐνη- 4
 μερεύσαντες ταῖς ἀρπαγαῖς τὴν ἄπληστον τοῦ πλει-
 215 ονος ἐπιθυμίαν οὐκ ἐδύναντο πληρῶσαι. τοσαύτη 5
 5 γὰρ ἦν τῆς πλεονεξίας ὑπερβολὴ κατὰ τὰς τούτων
 ἀρπαγὰς ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους διαμάχεσθαι, καὶ
 πολλοὺς μὲν ἀναιρεῖν τῶν τὰ πολλὰ τῆς ἀρπαγῆς
 ἐξιδιοποιουμένων, τινὲς δὲ τὰ πολυτελέστατα τῶν
 εὐρισκομένων τοῖς ξίφεσι διακόπτοντες τὰς ἰδίας
 10 ἀπεκόμιζον μερίδας· ἔνιοι δὲ τὰς τῶν ἐπιβαλλόντων
 τοῖς ἀμφισβητουμένοις χεῖρας ἀπέκοπτον, συνεκφε-
 ρόμενοι τοῖς θυμοῖς. τὰς δὲ γυναῖκας σὺν αὐτοῖς 6
 τοῖς κόσμοις πρὸς βίαν ἀπῆγον, τὴν αἰχμάλωτον
 τύχην δουλαγωγοῦντες. ἡ μὲν οὖν Περσέπολις ὅσα
 15 τῶν ἄλλων πόλεων ὑπερεῖχεν εὐδαιμονία, τοσοῦτον
 ὑπερεβάλετο τὰς ἄλλας τοῖς ἀτυχήμασιν.

Ὁ δ' Ἀλέξανδρος παρελθὼν εἰς τὴν ἄκραν πα- 71
 ρέλαβε τοὺς ἐν αὐτῇ θησαυρούς. οὗτοι δέ, ἀπὸ
 Κύρου τοῦ πρώτου Περσῶν βασιλεύσαντος μέχρι
 20 τῶν ὑποκειμένων καιρῶν ἠθροισμένων τῶν προσό-
 δων, ἔγεμον ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ· εὐρέθησαν
 γὰρ ἐν αὐτοῖς δώδεκα μυριάδες ταλάντων, εἰς
 ἀργυρίου λόγον ἀγομένου τοῦ χρυσοῦ. βουλόμε- 2
 νος δὲ τῶν χρημάτων ἃ μὲν μεθ' ἑαυτοῦ κομί-
 25 ζεῖν πρὸς τὰς εἰς τὸν πόλεμον χρείας, ἃ δ' εἰς
 Σοῦσα καταθέσθαι καὶ φυλάττειν ἐν ταύτῃ τῇ πό-
 λει, μετεπέμψατο ἐκ Βαβυλῶνος καὶ Μεσοποταμίας,
 ἔτι δὲ ἐκ Σούσων, ἡμιόνων πλῆθος, τῶν μὲν ἀχθο-
 φόρων, τῶν δὲ ζευγῶν, πρὸς δὲ τούτοις καμή-
 30 λους ἀχθοφόρους τρισχιλίας, καὶ διὰ τούτων πάντα
 ἀπεκόμισεν εἰς τοὺς προκριθέντας τόπους· σφόδρα 3
 γὰρ ἄλλοτρίως ἔχων πρὸς τοὺς ἐγχωρίους ἠπίσται

τε αὐτοῖς καὶ τὴν Περσέπολιν εἰς τέλος ἔσπευδε καταφθεῖραι.

Οὐκ ἀνοίκειον δ' εἶναι νομίζομεν περὶ τῶν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει βασιλείων διὰ τὴν πολυτέλειαν τῆς
 4 κατασκευῆς βραχέα διελθεῖν. οὔσης γὰρ ἄκρας ἀξιο- 5
 λόγου περιελλήφεν αὐτὴν τριπλοῦν τεῖχος, οὗ τὸ
 μὲν πρῶτον ἀναλήμματι πολυδαπάνῳ κατεσκευάστο
 καὶ τὸ ὕψος εἶχε πηγῶν ἑκκαίδεκα πυργωταῖς ἐπάλ-
 5 ξεσι κεκοσμημένον, τὸ δὲ δεύτερον τὴν μὲν ἄλλην
 κατασκευὴν ὁμοίαν ἔχει τῷ προειρημένῳ, τὸ δ' ὕψος 10
 διπλάσιον. ὁ δὲ τρίτος περιβόλος τῷ σχήματι μὲν
 ἔστι τετράπλευρος, τὸ δὲ τούτου τεῖχος ὕψος ἔχει
 πηγῶν ἐξήκοντα, λίθῳ σκληρῷ καὶ πρὸς διαμονὴν
 6 αἰώνιον εὖ πεφυκότι κατεσκευασμένον. ἐκάστη δὲ
 τῶν πλευρῶν ἔχει πύλας χαλκᾶς, καὶ παρ' αὐτάς 15
 σταυροὺς χαλκοῦς εἰκοσιπήχεις, οὓς μὲν πρὸς τὴν
 ἐκ τῆς θεᾶς κατάπληξιν, ἃς δὲ πρὸς ἀσφάλειαν ἡρ-
 7 μοσμένας. ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀνατολὰς μέρει τῆς ἄκρας
 τέτταρα πλέθρα διεστηκὸς ὄρος ἔστι τὸ καλούμενον
 βασιλικόν, ἐν ᾧ τῶν βασιλέων ὑπῆρχον οἱ τάφοι. 20
 πέτρα γὰρ ἦν κατεξαμμένη, καὶ κατὰ μέσον οἴκους
 ἔχουσα πλείονας, ἐν οἷς σηκοὶ τῶν τετελευτηκότων
 ὑπῆρχον, πρόσβασιν μὲν οὐδεμίαν ἔχοντες χειρο- 216
 ποιήτων, ὑπ' ὀργάνων δέ τινων χειροποιήτων ἔξαι-
 8 ρομένων τῶν νεκρῶν δεχόμενοι τὰς ταφάς. κατὰ 25
 δὲ τὴν ἄκραν ταύτην ἦσαν καταλύσεις βασιλικαὶ
 καὶ στρατηγικαὶ πλείους πολυτελεῖς ταῖς κατασκευαῖς
 καὶ θησαυροὶ πρὸς τὴν τῶν χρημάτων φυλακὴν εὐ-
 θέτως κατεσκευασμένοι.

72. Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπινίκια τῶν κατορθωμάτων 30
 ἐπιτελῶν θυσίας τε μεγαλοπρεπεῖς τοῖς θεοῖς συνε-
 τέλεσε καὶ τῶν φίλων λαμπρὰς ἐστιάσεις ἐποίησατο.

καὶ δὴ ποτε τῶν ἐταίρων εὐωχουμένων, καὶ τοῦ
 μὲν πότου προβαίνοντος, τῆς δὲ μέθης προϊούσης,
 κατέσχε λύττα ἐπὶ πολὺ τὰς ψυχὰς τῶν οἰνωμένων.
 ὅτε δὴ καὶ μία τῶν παρουσῶν γυναικῶν, ὄνομα 2
 5 μὲν Θαῖς, Ἀττικὴ δὲ τὸ γένος, εἶπε κάλλιστον Ἀλε-
 ξάνδρῳ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πεπραγμένων ἔσεσθαι,
 εἰάν κωμάσας μετ' αὐτῶν ἐμπρήσῃ τὰ βασιλεία καὶ
 τὰ Περσῶν περιβόητα γυναικῶν χεῖρες ἐν βραχεῖ
 καιρῷ ποιήσωσιν ἄφαντα. τούτων δὲ δηθέντων εἰς 3
 10 ἄνδρας νέους καὶ διὰ τὴν μέθην ἀλόγως μετεωρι-
 ζομένους, ὡς εἰκός, ἄγειν τις ἀνεβόησε, καὶ δᾶδας
 ἄπτειν καὶ τὴν εἰς τὰ τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ παρανο-
 μίαν ἀμύνασθαι παρεκελεύετο. συνεπευφημούντων 4
 δὲ καὶ ἄλλων, καὶ λεγόντων μόνῳ τὴν πράξιν ταύ-
 15 τὴν προσήκειν Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τοῦ βασιλέως συνεξ-
 αρθέντος τοῖς λόγοις, πάντες ἀνεπήδησαν ἐκ τοῦ
 πότου, καὶ τὸν ἐπινίκιον κῶμον ἄγειν Διονύσῳ
 παρήγγειλαν. ταχὺ δὲ πλήθους λαμπάδων ἀθροί- 5
 σθέντος, καὶ γυναικῶν μουσουργῶν εἰς τὸν πότον
 20 παρειλημμένων, μετ' ᾧδῆς καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων
 προῆγεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν κῶμον, καθηγουμένης
 τῆς πράξεως Θαῖδος τῆς ἐταίρας. αὕτη δὲ μετὰ τὸν 6
 βασιλέα πρώτη τὴν δᾶδα καιομένην ἠκόντισεν εἰς
 τὰ βασιλεία· καὶ τῶν ἄλλων ταῦτά πραξάντων ταχὺ
 25 πᾶς ὁ περὶ τὰ βασιλεία τόπος κατεφλέχθη διὰ τὸ μέ-
 γεθος τῆς φλογός, καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον,
 τὸ Ξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλέως γενόμενον ἀσέ-
 βημα περὶ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηναίων μία γυνὴ
 πολίτις τῶν ἀδικηθέντων ἐν παιδιᾷ πολλοῖς ὕστερον
 30 ἔτεσι μετῆλθε τοῖς αὐτοῖς πάθεσιν.

Ἀλέξανδρος δὲ ἀπὸ τούτων γενόμενος τὰς κατὰ 73
 τὴν Περσίδα πόλεις ἐπῆλθε, καὶ τὰς μὲν βία χει-

ρωσάμενος, τὰς δὲ διὰ τὴν ἰδίαν ἐπιείκειαν προσα-
 2 γαγόμενος, ἀνέξευξεν ἐπὶ τὸν Δαρεῖον. οὗτος δ'
 ἐπεβάλετο μὲν ἀθροίζειν τὰς ἐκ τῆς Βακτριανῆς καὶ
 τῶν ἄνω σατραπειῶν δυνάμεις, καταταχόμενος δὲ
 καὶ μετὰ τρισμυρίων Περσῶν τε καὶ μισθοφόρων 5
 Ἑλλήνων τὴν φυγὴν εἰς τὰ Βάκτρα ποιούμενος, ὑπὸ
 Βῆσσου τοῦ Βάκτρων σατράπου κατὰ τὴν ἀναχώ-
 3 ρησιν συλληφθεὶς ἐδολοφονήθη. ἄρτι δ' αὐτοῦ τε-
 τελευτηκότος Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν ἰππέων ἐπι-
 διώκων, καὶ τὸν Δαρεῖον τετελευτηκότα καταλαβὼν, 10
 4 τῆς βασιλικῆς ταφῆς ἤξιωσεν. ὥς δ' ἔνιοι γεγρά-
 φασιν, ἔμπνου ἔτι καταλαβὼν τοῖς μὲν ἀτυχήμα-
 σιν αὐτοῦ συνήληψε, παρακληθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ Δα-
 ρεῖου μετελθεῖν τὸν φόνον, καὶ καθομολογήσας,
 ἐδίωξε τὸν Βῆσσον. ἐκείνου δὲ πολὺ προειληφότος 15
 καὶ συμφυγόντος εἰς τὴν Βακτριανήν, ἐπανῆλθεν
 ἀπογνοὺς τὸν τῶν πολεμίων διωγμὸν. καὶ τὰ μὲν
 κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

5 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐπται-
 κότες μεγάλη παρατάξει, διὰ τὴν συμφορὰν ἠναγ- 20
 κάσθησαν διαπρεσβεύεσθαι πρὸς Ἀντίπατρον· ἐκεί-
 νου δὲ ἐπὶ τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων συνέδριον τὴν
 ἀπόκρισιν ἀποστείλαντος, οἱ μὲν σύεδροι συνή-
 χθησαν εἰς Κόρινθον, καὶ πολλῶν ῥηθέντων λό-
 γων πρὸς ἑκάτερον μέρος ἔδοξεν αὐτοῖς ἀκέραιον 25
 6 τὴν κρίσιν ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀναπέμψαι. ὁ μὲν
 οὖν Ἀντίπατρος ὁμήρους ἔλαβε τοὺς ἐπιφανεστά-
 τους τῶν Σπαρτιατῶν πεντήκοντα, οἱ δὲ Λακεδαι-
 μόνιοι πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀξιούν-
 τες αὐτοῖς δοῦναι συγγνώμην ἐπὶ τοῖς ἠγροημένοις. 30
 74 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι
 μὲν ἦρχε Κηφισοφῶν, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστάθησαν

ὑπατοὶ Γάιος Οὐαλέριος καὶ Μάρκος Κλώδιος. ἐπὶ
 δὲ τούτων Βῆσσοι μὲν μετὰ τὴν Δαρείου τελευτὴν
 μετὰ Ναβαρζάνου καὶ Βαρζαέντου καὶ πολλῶν ἄλ-
 λων διαφυγῶν τὰς Ἀλεξάνδρου χεῖρας διήνυσεν μὲν
 5 εἰς τὴν Βακτριανήν, ἀποδεδειγμένος δὲ ταύτης σα-
 τραπίης ὑπὸ Δαρείου, καὶ τοῖς πλήθεσι γεγονῶς
 γνώριμος διὰ τὴν ἀρχήν, παρεκάλει τὰ πλήθη τῆς
 ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι· ἀπεδείκνυε δὲ τὴν χώραν 2
 αὐτοῖς πολλὰ συνεργήσειν οὐσαν δυσέμβολον καὶ
 10 πλῆθος ἱκανὸν ἔχουσαν ἀνδρῶν εἰς κατάκτησιν τῆς
 αὐτονομίας. ἐπαγγελνόμενος δὲ καθηγήσεσθαι τοῦ
 πολέμου, καὶ τὸ πλῆθος πείσας, ἀνέδειξεν ἑαυτὸν
 βασιλέα. οὗτος μὲν οὖν στρατιώτας τε κατέγραφε
 καὶ πλῆθος ὀπλων κατεσκεύαζε καὶ τᾶλλα φιλοτί-
 15 μως πρὸς τὴν κατεπείγουσαν χρεῖαν παρεσκευάζετο·
 Ἀλέξανδρος δ' ὄρων τούτους Μακεδόνας τέλος τῆς 3
 στρατείας τὴν Δαρείου τελευτὴν τάττουσας καὶ με-
 τεώρους ὄντας πρὸς τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον,
 τούτους μὲν ἀθροίσας εἰς ἐκκλησίαν καὶ λόγοις οἰ-
 20 κείοις παρορμησας εὐπειθεῖς πρὸς τὴν ὑπολειπο-
 μένην στρατείαν παρεσκεύασε, τοὺς δ' ἀπὸ τῶν
 Ἑλληνίδων πόλεων συμμαχήσαντας συναγαγὼν καὶ
 περὶ τῶν πεπραγμένων ἐπαινέσας ἀπέλυσε μὲν τῆς
 στρατείας, ἔδωρήσατο δὲ τῶν μὲν ἱππέων ἐκάστῳ
 25 τάλαντον, τῶν δὲ πεζῶν μνᾶς δέκα, χωρὶς δὲ τού-
 των τοὺς τε ὀφειλομένους μισθοὺς ἀπέλυσε καὶ τοὺς
 κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν μέχρι τῆς εἰς τὰς πατρίδας
 καθόδου προσέδθηκε· τῶν δ' ἐλομένων ἐν τῇ στρα- 4
 30 τιᾷ τῇ μετὰ τοῦ βασιλέως μένειν ἔδωκεν ἐκάστῳ
 218 τρία τάλαντα. μεγάλαις δὲ δωρεαῖς ἐτίμησε τοὺς
 στρατιώτας ἅμα μὲν φύσει μεγαλόψυχος ὢν, ἅμα
 δὲ τῇ διώξει τοῦ Δαρείου πολλῶν χρημάτων κεκνυ-

5 ριευκώς· παρὰ μὲν γὰρ τῶν γαζοφυλακούντων πα-
 ρέλαβεν ὀκτακισχιλίων ταλάντων ἀριθμὸν, χωρὶς
 δὲ τούτων τὰ νεμηθέντα τοῖς στρατιώταις σὺν τῷ
 κόσμῳ καὶ τοῖς ἐκπώμασιν ὑπῆρχε μύρια καὶ τρισ-
 χίλια τάλαντα, τὰ δὲ διακλαπέντα καὶ ἀρπαχθέντα 5
 πλείω τῶν εἰρημένων ὑπενοεῖτο.

75 Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἀναξεύξας ἐπὶ τὴν Ἰρκανίαν
 τριταῖος κατεστρατοπέδευσε πλησίον πόλεως τῆς
 ὀνομαζομένης Ἑκατομπύλου. εὐδαίμονος δ' αὐτῆς
 οὔσης, καὶ πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἀνηκόν- 10
 των πολλῆς ἀφθονίας ὑπαρχούσης, ἐνταῦθα τὴν
 2 δύναμιν ἀνέλαβεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. διελθὼν δὲ
 σταδίους ἑκατὸν καὶ πενήκοντα κατεστρατοπέδευσε
 πλησίον πέτρας μεγάλης· ὑπὸ δὲ τὴν ῥίζαν αὐτῆς
 ἄντρον ὑπῆρχε θεοπρεπές, ἐξ οὗ μέγας ποταμὸς 15
 ἐξέπιπτεν ὁ καλούμενος Στιβοίτης· οὗτος δὲ λάβρων
 τῷ ῥεύματι φερόμενος ἐπὶ τρεῖς σταδίους σχίζεται
 διπλοῦς περὶ τινὰ πέτραν μαστοειδῆ, ἔχουσιν ὑφ'
 αὐτὴν χάσμα γῆς παμμέγεθες· εἰς δὲ τοῦτο καταράτ-
 των μετὰ πολλοῦ ψόφου, καὶ γινόμενος ἀφρώδης 20
 διὰ τῆς πρὸς τὴν πέτραν πληγῆς, φέρεται ὑπὸ γῆν
 σταδίους τριακοσίους, ἔπειτα πάλιν ἀνοίγει τὰς ἐκ-
 3 βολάς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος μετὰ τῆς δυνάμεως ἐμβα-
 λὼν εἰς τὴν τῶν Ἰρκανῶν χώραν, πάσας τὰς ἐν
 αὐτῇ πόλεις ἐχειρῶσατο μέχρι τῆς Κασπίας καλου- 25
 μένης θαλάττης, ἣν Ἰρκανίαν τινὲς ὀνομάζουσιν.
 ἐν ταύτῃ δὲ φασὶ πολλοὺς μὲν καὶ μεγάλους ὄφεις
 γεννᾶσθαι, ἰχθῦς δὲ παντοδαποὺς πολὺ τῇ χροῇ
 τῶν παρ' ἡμῖν διαλλάττοντας. διεξιὼν δὲ τὴν Ἰρ-
 4 κανίαν κατήντησε πρὸς τὰς καλουμένας Εὐδαίμο-
 νας καὶ πρὸς ἀλήθειαν οὔσας κώμας· πολὺ γὰρ τοῖς
 καρποῖς ἢ χώρα τούτων ὑπεράγει τῶν παρὰ τοῖς

ἄλλοις. τῶν μὲν γὰρ ἀμπέλων φασὶν ἐκάστην με- 5
 τρητὴν φέρειν οἴνου, τῶν δὲ συκίνων δένδρων ἕνια
 καρποφορεῖν ἰσχάδων ξηρῶν μεδίμνους δέκα. τὸν
 δ' ἐν τῷ θερεισμῷ παραλειφθέντα σίτον ἐπὶ τὴν γῆν
 5 πεσόντα βλαστάνειν ἄσπορον ὄντα καὶ πρὸς τὸ τέ-
 λος ἄγειν δαψιλῆ καρπὸν. ἔστι δὲ καὶ δένδρον 6
 παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις παραπλήσιον δροῦι κατὰ τὴν
 ἐπιφάνειαν, ἀπὸ δὲ τῶν φύλλων ἀπολεῖβον μέλι·
 καὶ τοῦτό τινες συνάγοντες δαψιλῆ τὴν ἀπόλαυσιν
 10 αὐτοῦ ποιοῦνται. ἔστι δὲ καὶ ξῶον κατὰ τὴν χώ- 7
 ραν ἐπτερωμένον, ὃ καλεῖται μὲν ἀνθρηδῶν, λει-
 219 πόμενον δὲ μεγέθει μελίττης μεγίστην ἔχει τὴν
 ὠφέλειαν· ἐπινεμόμενον γὰρ τὴν ὄρεινὴν ἀνθη
 παντοῖα δρέπεται, καὶ ταῖς κοιλάσι πέτραις καὶ τοῖς
 15 κεραννοβόλοις τῶν δένδρων ἐνδιατρίβου κηροπλα-
 στεῖ, καὶ κατασκευάζει χῦμα διάφορον τῇ γλυκύ-
 τητι, τοῦ παρ' ἡμῖν μέλιτος οὐ πολὺ λειπόμενον.
 Ἀλέξανδρος δὲ τὴν Ὑρκανίαν καὶ τὰ συνορίζοντα 76
 τῶν ἐθνῶν ταύτῃ τῇ χώρᾳ προσηγάγετο· καὶ πολ-
 20 λοὶ τῶν συμπεφευγόντων ἡγεμόνων τῷ Δαρείῳ πα-
 ρέδωκαν αὐτούς· οἷς ἐπιεικῶς προσενεχθεῖς μεγάλην
 δόξαν ἐπιεικειᾶς ἀπηνέγκατο· εὐθύς γὰρ οἱ Δαρείῳ 2
 συνεστρατευμένοι τῶν Ἑλλήνων, ὄντες περὶ χιλίους
 καὶ πεντακοσίους ἀνδρεία τε διαφέροντες, παρέ-
 25 δοσαν ἑαυτοὺς Ἀλεξάνδρῳ, καὶ συγγνώμης ἀξίω-
 θέντες κατετάχθησαν εἰς τὰς τάξεις ἐπὶ ταῖς αὐταῖς
 μισθοφοραῖς. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπελθὼν τὴν πα- 3
 ραθαλάττιον τῆς Ὑρκανίας ἐνέβαλεν εἰς τὴν χώραν
 τῶν ὀνομαζομένων Μάρδων. οὔτοι γὰρ ἀλλῆ δια-
 30 φέροντες περιεφρόνησαν τὴν αὔξησιν τοῦ βασιλέως,
 καὶ οὐδεμιᾶς ἐντεύξεως ἢ τιμῆς ἠξίωσαν αὐτόν,
 προκαταλαβόμενοι δὲ τὰς εἰσβολὰς στρατιώταις ὄκτα- 4

κισχιλίοις, τεθαρρηκότως τὴν τῶν Μακεδόνων ἔφο-
 δου ὑπέμενον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιμένων αὐτοῖς καὶ
 συνάψας μάχην τοὺς πλείους μὲν κατέκοψε, τοὺς
 5 δὲ λοιποὺς εἰς τὰς δυσχωρίας κατεδίωξε. πυρπο-
 λοῦντος δ' αὐτοῦ τὴν χώραν, καὶ τῶν τοὺς βασι- 5
 λικοὺς ἵππους ἀγόντων παίδων βραχὺ τοῦ βασιλέως
 χωρισθέντων, ἐπιβαλόντες τινὲς τῶν βαρβάρων ἀφήρ-
 6 πασαν τὸν ἄριστον τῶν ἵππων. οὗτος δ' ἐδόθη
 δῶρον μὲν ὑπὸ Δημαράτου τοῦ Κορινθίου, συνη-
 γώνιστο δὲ τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν 10
 ἀγῶνας. γυμνὸς δ' ὢν ἔτι τὸν πωλοδαμαστὴν μόνον
 προσεδέχετο, τυχῶν δὲ τῆς βασιλικῆς σκευῆς
 οὐδὲ τοῦτον ἔτι προσίετο, μόνῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ πα-
 ρίστατο καὶ συγκαθίει τὸ σῶμα πρὸς τὴν ἀνάβασιν.
 7 ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ζῶου δυσφορή- 15
 σας τὴν μὲν χώραν δενδροτομεῖν προσέταξε, διὰ
 δὲ τῶν ὁμοφώνων τοῖς ἐγχωρίοις κηρύττειν ὡς ἂν
 μὴ τὸν ἵππον ἀποδώσι, τὴν τε χώραν εἰς τέλος
 ὄψονται κατεφθαρμένην τοὺς τ' ἐνοικοῦντας παν-
 8 δημεῖ κατεσφαγμένους. τῶν δ' ἀπειλῶν ὀξέως ἐπιτε- 20
 λουμένων, καταπλαγέντες οἱ βάρβαροι τὸν ἵππον ἀπο-
 κατέστησαν, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ πολυτελέστατα δῶρα
 προσεκόμισαν, πρὸς δὲ τούτοις καὶ πεντήκοντ' ἄν-
 9 δρας ἀπέστειλαν, δεόμενοι τυχεῖν συγγνώμης. ὁ
 δ' Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν ἀξιολογωτάτους τῶν ἀν- 25
 δρῶν ἔλαβεν ὁμήρους.
 77 Ἐπανελθόντος δ' αὐτοῦ πάλιν εἰς τὴν Ἰρκανίαν, 220
 ἦκε πρὸς αὐτὸν ἡ βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων, ὄνομα
 μὲν Θάληστρις, βασιλεύουσα δὲ τῆς μεταξὺ τοῦ
 Φάσιδος καὶ Θερμῶδοντος χώρας. ἦν δὲ τῷ τε 30
 κάλλει καὶ τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ διαφέρουσα καὶ
 παρὰ τοῖς ὁμοεθνεῖσι θαυμαζομένη κατ' ἀνδρείαν,

καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τῶν ὄρων τῆς
 Ἰρκανίας ἀπολελοιπυῖα, μετὰ δὲ τριακοσίων Ἀμα-
 ζονίδων κεκοσμημένων πολεμικοῖς ὄπλοις παραγε-
 νομένη. τοῦ δὲ βασιλέως θαυμάζοντος τό τε παρά- 2
 5 δοξον τῆς παρουσίας καὶ τὸ ἀξίωμα τῶν γυναικῶν,
 καὶ τὴν Θάληστριν ἐρομένου τίνα χρεῖαν ἔχουσα
 πάρεστιν, ἀπεφαίνετο παιδοποιίας ἔνεκεν ἦκειν.
 ἐκείνου μὲν γὰρ τῶν ἀπάντων ἀνδρῶν διὰ τὰς πρά- 3
 ξεις ἄριστον ὑπάρχειν, αὐτὴν δὲ τῶν γυναικῶν ἀλκῇ
 10 τε καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρειν· εἰκὸς οὖν τὸ γεννηθὲν
 ἐκ δυοῖν γονέων πρωτεύοντων ὑπερέξειν ἀρετῇ τῶν
 ἄλλων ἀνθρώπων. καὶ πέρας ἤσθεις ὁ βασιλεὺς
 καὶ προσδεξάμενος τὴν ἔντευξιν αὐτῆς, καὶ συμπε-
 ριενεχθεὶς ἡμέρας τρισκαίδεκα, τιμήσας τε ἀξιολό-
 15 γοις δώροισι, ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα δόξας ἤδη κεκρατηκέναι τῆς ἐπι- 4
 βολῆς καὶ τὴν βασιλείαν ἀδήριτον ἔχειν, ἤρξατο
 ζηλοῦν τὴν Περσικὴν τρυφὴν καὶ τὴν πολυτέλειαν
 τῶν Ἀσιανῶν βασιλέων. καὶ πρῶτον μὲν περὶ τὴν
 20 αὐλὴν εἶχε φαρδούχους Ἀσιαγενεῖς, ἔπειτα τοὺς ἐπι-
 φανεστάτους τῶν ἀνδρῶν δορυφορεῖν ἔταξεν, ἐν
 οἷς ἦν καὶ ὁ Δαρείου ἀδελφὸς Ὀξάρης. εἶτα τό 5
 τε Περσικὸν διάδημα περιέθετο καὶ τὸν διάλευκον
 ἐνέδου χιτῶνα καὶ τὴν Περσικὴν ζώνην καὶ τᾶλλα
 25 πλὴν τῶν ἀναξυρίδων καὶ τοῦ κἀνδυοῦ. διέδωκε
 δὲ καὶ τοῖς ἐταίροις περιπορφύρους στολάς, καὶ τοῖς
 ἵπποις Περσικὰς σκευὰς περιέθηκε. πρὸς δὲ τού- 6
 τοις τὰς παλλακίδας ὁμοίως τῷ Δαρείῳ περιή-
 γετο, τὸν μὲν ἀριθμὸν οὔσας οὐκ ἐλάττους πλήθει
 30 τῶν κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἡμερῶν, κάλλει δὲ διαπρε-
 πεῖς, ὡς ἂν ἐξ ἀπασῶν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν γυ-
 ναικῶν ἐπιλελεγμένας. αὐταὶ δὲ ἐκάστης νυκτὸς 7

περιῆσαν τὴν κλίνην τοῦ βασιλέως, ἵνα τὴν ἐκλο-
 γὴν αὐτὸς ποιήσῃται τῆς μελλούσης αὐτῷ συνεῖναι.
 τούτοις μὲν οὖν τοῖς ἐθισμοῖς Ἀλέξανδρος σπανίως
 ἐχρῆτο, τοῖς δὲ προϋπάρχουσι κατὰ τὸ πλεῖστον
 ἐνδιέτριβε, φοβούμενος τὸ προσκόπτειν τοῖς Μακε- 5
 78 δόσι. ὅμως δὲ πολλῶν αὐτῷ μεμψιμοιρούντων
 τούτους μὲν ταῖς δωρεαῖς ἐθεράπευεν, αὐτὸς δὲ πυ-
 θόμενος τὸν Ἀρείας σατραπὴν Σατιβαρζάνην ἀνη-
 ρηκέναι μὲν τοὺς καταλελειμμένους ὑπ' αὐτοῦ στρα-
 τιώτας, συμφρονεῖν δὲ Βῆσσω καὶ κεκριέναι μετ' 10
 ἐκείνου διαπολεμεῖν Μακεδόσι, ἐστράτευσεν ἐπ'
 αὐτόν. ὁ δὲ Σατιβαρζάνης τὴν μὲν δύναμιν ἤθροισεν 221
 εἰς Χορτάκανα, πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν ἐν
 τούτοις τοῖς τόποις καὶ φυσικῇ διαφέρουσαν ὀχυ-
 2 ρότητι, τοῦ δὲ βασιλέως ἐπιστάντος κατεπλάγη 15
 τό τε μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ τὰς διαβεβοημένας
 τῶν Μακεδόνων ἀνδραγαθίας. διόπερ αὐτὸς μὲν μετὰ
 δισχιλίων ἰππέων ἐξίππευσεν πρὸς Βῆσσον, παρακα-
 λέσων βοηθεῖν κατὰ τάχος, τοῖς δ' ἄλλοις παρήγγειλε
 καταφυγεῖν εἰς ὄρος καλούμενον ..., ἔχον πολλὰς δυσ- 20
 χωρίας καὶ φυγὰς εὐθέτους τοῖς μὴ τολμῶσι κατὰ
 3 στόμα διακινδυνεύειν. ὧν πραξάντων τὸ παραγ-
 γελθέν, ὁ βασιλεὺς τῇ συνήθει φιλοτιμίᾳ χρησά-
 μενος καὶ τοὺς καταφυγόντας εἰς τινα πέτραν ὀχυ-
 ρὰν καὶ μεγάλην πολιορκήσας ἐνεργῶς ἠνάγκασεν 25
 4 ἑαυτοὺς παραδοῦναι. μετὰ δὲ ταῦτα πάσας τὰς κατὰ
 τὴν σατραπείαν ταύτην πόλεις ἐν τριάκονθ' ἡμέ-
 ραις κατακτησάμενος προῆγεν ἐκ τῆς Ἰρκανίας,
 καὶ διανύσας εἰς τὰ βασίλεια τῆς Δραγγηνῆς ἐν-
 ταῦθα διέτριβε καὶ τὴν δύναμιν ἀνελάμβανε. 30
 79 Κατὰ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς περιέπεσε πράξει
 μοχθηρᾷ καὶ τῆς ἰδίας χρηστότητος ἄλλοτριᾷ. τῶν

γὰρ φίλων τις τοῦ βασιλέως ὄνομα Δίμνος, μεμψι-
 μοιρήσας τῷ βασιλεῖ περὶ τινῶν καὶ τῷ θυμῷ προ-
 πεσῶν, ἐπιβουλήν συνεστήσατο κατ' αὐτοῦ. ἔχων 2
 δ' ἐρώμενον Νικόμαχον, τοῦτον ἐπεισε κοινωῆσαι
 τῆς ἐπιβουλῆς. οὗτος δὲ νέος ὢν παντελῶς ἀνε-
 κοινῶσατο τὴν πράξιν τῷ ἀδελφῷ Κεβαλίῳ. ὁ δὲ
 φοβηθεὶς μὴ φθάσῃ τις τῶν συνειδόντων καὶ δη-
 λῶσῃ τὴν ἐπιβουλήν τῷ βασιλεῖ, αὐτὸς ἔκρινε μη-
 νῦσαι. παρελθὼν οὖν ἐπὶ τὴν αὐλήν, καὶ συντυ- 3
 χῶν Φιλῶτα καὶ διαλεχθεὶς, παρεκελεύετο τὴν τα-
 χίστην ἀπαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ τὴν πράξιν. ὁ δὲ
 Φιλῶτας εἶτε καὶ διὰ τὸ κοινωνεῖν τῆς ἐπιβουλῆς
 εἶτε καὶ διὰ θάθυμίαν τὸν ῥηθέντα λόγον ἀργῶς
 ἐδέξατο, καὶ παρελθὼν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ
 15 πολλῆς καὶ παντοδαπῆς κοινολογίας μετασχών, οὐ-
 δὲν τῶν ὑπὸ Κεβαλίνου ῥηθέντων ἀπήγγειλεν.
 ἔξελθὼν δὲ πρὸς τὸν Κεβαλῖνον εἶπεν ὅτι καιρὸν 4
 ἐπιτήδειον οὐκ ἔσχε διασαφῆσαι, ἐπηγγέλλετο δὲ τῇ
 ὕστεραίᾳ συντεύξεσθαι μόνῳ τῷ βασιλεῖ καὶ πάντα
 20 δηλώσειν τὰ ῥηθέντα. τὸ δὲ αὐτὸ πράξαντος τοῦ
 Φιλῶτου καὶ τῇ ὕστεραίᾳ, ὁ Κεβαλῖνος εὐλαβηθεὶς
 μὴ δι' ἐτέρων μηνύσεως γενομένης αὐτὸς κινδυ-
 νεύσῃ, τὸν μὲν Φιλῶταν παρέπεμψε, τῶν δὲ βασι-
 λικῶν τινι παίδων προσελθὼν καὶ τὰ κατὰ μέρος
 25 ἀπαγγείλας, ἤξιωσε τὴν ταχίστην ἀπαγγεῖλαι τῷ βα-
 σιλεῖ. ὁ δὲ τὸν μὲν Κεβαλῖνον εἰς τὴν ὀπλοθήκην 5
 εἰσαγαγὼν ἀπέκρουσεν, αὐτὸς δὲ τῷ βασιλεῖ μεταξὺ
 λουμένῳ προσελθὼν ἀπήγγειλε τὰ ῥηθέντα, καὶ
 222 διότι τὸν Κεβαλῖνον παρ' ἑαυτῷ φυλάττει. ὁ δὲ
 30 βασιλεὺς καταπλαγείς εὐθύς τὸν τε Δίμνον συνέ-
 λαβε, καὶ μαθὼν ἅπαντα μετεπέμψατο τὸν τε
 Κεβαλῖνον καὶ τὸν Φιλῶταν. ἀνακρινομένων δ' 6

ἀπάντων καὶ τῆς πράξεως ἐξεταζομένης, ὁ μὲν
 Δίμνος ἑαυτὸν κατέσφαξε, τοῦ δὲ Φιλώτου ῥαθυ-
 μίαν μὲν ἑαυτοῦ προσομολογήσαντος, τὴν δ' ἐπι-
 βουλήν ἀπαρνούμενου, τὴν κρίσιν ὑπὲρ τούτου τοῖς
 80 Μακεδόσιν ἐπέτρηψε. πολλῶν δὲ ῥηθέντων λόγων, 5
 οἱ Μακεδόνες κατέγνωσαν τοῦ Φιλώτου καὶ τῶν
 καταϊτιαθέντων θάνατον· ἐν οἷς ὑπῆρχε Παρμενίων
 ὁ πρῶτος εἶναι δοκῶν τῶν Ἀλεξάνδρου φίλων, τότε
 δὲ οὐ παρών, ἀλλὰ δόξας διὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ Φι-
 2 λώτου πεποιῆσθαι τὴν ἐπιβουλήν. ὁ μὲν οὖν Φι- 10
 λώτας, βασανισθεὶς πρότερον καὶ ὁμολογήσας τὴν
 ἐπιβουλήν, κατὰ τὸ τῶν Μακεδόνων ἔθος μετὰ τῶν
 συγκαταγνωσθέντων ἐθανατώθη. ὁμοίως δὲ τούτῳ
 καὶ ὁ Λυγκηστῆς Ἀλέξανδρος, αἰτίαν ἔχων ἐπιβε-
 βουλευκέναι τῷ βασιλεῖ, τριετῆ μὲν χρόνον ἐν φυ- 15
 λακῇ τηρούμενος διετέλεσε, διὰ τὴν πρὸς Ἀντίγο-
 νον οἰκειότητα τετευχῶς ἀναβολῆς, τότε δ' εἰς τὴν
 τῶν Μακεδόνων κρίσιν παραχθεὶς, καὶ κατὰ τὴν
 3 ἀπολογία ἀπορηθεὶς λόγων, ἐθανατώθη. ὁ δ' Ἀλέ-
 ξανδρος ἐκπέμψας τινὰς ἐπὶ δρομάδων καμήλων, 20
 καὶ φθάσας τὴν φήμην τῆς περὶ τὸν Φιλώταν τι-
 μωρίας, τὸν πατέρα τοῦ Φιλώτου Παρμενίωνα ἐδο-
 λοφόνησε, τεταγμένον μὲν τῆς Μηδίας ἄρχοντα,
 πεπιστευμένον δὲ τοὺς βασιλικούς θησαυροὺς ἐν
 Ἐκβατάνοις, ἔχοντας ταλάντων ὀκτωκαίδεκα μυριά- 25
 4 δας. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, ἐπιλεξάμενος ἐκ τῶν Μα-
 κεδόνων τοὺς ἀλλοτρίας κατ' αὐτοῦ προἰεμένους
 φωνὰς καὶ τοὺς ἠγανακτικώτας ἐπὶ τῷ τοῦ Παρ-
 μενίωνος θανάτῳ, πρὸς δὲ τούτοις τοὺς ἐν ταῖς
 ἀποσταλείσαις εἰς Μακεδονίαν ἐπιστολαῖς ἀλλότριόν 30
 τι γεγραφότας τοῖς οἰκείοις περὶ τῶν τῷ βασιλεῖ
 συμφερόντων, εἰς ἓν κατέλεξε σύστημα, καὶ προση-

γόρευσεν ἀτάκτων τάγμα, ὅπως μὴ διὰ τὰς τούτων ἀκαίρους φωνὰς καὶ παρρησίας τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν Μακεδόνων συνδιαφθείρηται.

Ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος καὶ τὰ κατὰ τὴν 81
 5 Δραγγηνὴν καταστήσας, ἀνέξεν μετὰ τῆς δυνά-
 μεως ἐπὶ τοὺς πρότερον μὲν Ἀριμασπούς, νῦν δ'
 Εὐεργέτας ὀνομαζομένους διὰ τοιαύτας τινὰς αἰ-
 τίας. Κῦρος ὁ τὴν Μήδων ἀρχὴν μεταστήσας εἰς
 Πέρσας ἐν τινὶ στρατείᾳ περιληφθεὶς ἐν ἐρήμῳ
 10 χώρα πάσῃ σπάνει τῶν ἀναγκαίων ἦλθε μὲν εἰς
 τοὺς ἐσχάτους κινδύνους, διὰ τὴν ἔνδειαν τῆς
 τροφῆς ἀναγκαζομένων τῶν στρατιωτῶν ἀλλήλους
 σαρκοφαγεῖν, τῶν δ' Ἀριμασπῶν τρισμυρίας ἀμά-
 223 ξας σίτου γεμούσας παρακομισάντων σῶθεις πα-
 15 ραδόξως ἀτελείαις τε καὶ ἄλλαις δωρεαῖς ἐτίμησε
 τὸ ἔθνος, καὶ τὴν προὔπαρχουσαν προσηγορίαν
 ἀφελόμενος προσηγόρευσεν Εὐεργέτας. τότε δὲ Ἀλέ- 2
 ξανδρος εἰς τὴν τούτων χώραν στρατεύσας, καὶ τῶν
 ἐγχωρίων φιλοφρόνως αὐτὸν προσδεξαμένων, ἐτί-
 20 μησε τὸ ἔθνος ταῖς ἀρμοζούσαις δωρεαῖς. τὸ δ'
 αὐτὸ καὶ τῶν ὁμόρων τῶν ὀνομαζομένων Κεδρω-
 σίων ποιησάντων, καὶ τούτους ταῖς πρεπούσαις χά-
 ρισιν ἡμίψατο. ἀμφοτέρων δὲ τῶν εἰρημένων ἐθ-
 νῶν τὴν στρατηγίαν Τιριδάτη παρέδωκε. περὶ ταῦτα 3
 25 δὲ αὐτοῦ διατρίβοντος ἤκόν τινες ἀπαγγέλλοντες
 ὅτι Σατιβαρζάνης ἐκ τῆς Βακτριανῆς μετὰ δυνάμεως
 πολλῆς ἰππικῆς παραγενόμενος εἰς τὸ τῶν Ἀρείων
 ἔθνος ἀπέστησε τοὺς ἐγχωρίους ἀπ' Ἀλεξάνδρου. ὁ
 δὲ βασιλεὺς ἀκούσας τὸ γεγονός ἀπέστειλεν ἐπ' αὐ-
 30 τὸν μέρος τῆς δυνάμεως, στρατηγούς ἐπιστήσας Ἐρί-
 γνον καὶ Στασάνορα, αὐτὸς δὲ τὴν Ἀραχωσίαν κα-
 ταστρεψάμενος ὀλίγαις ἡμέραις ὑπήκοον ἐποίησε.

82 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή-
 νησι μὲν ἤρχεν Εὐθύκριτος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπα-
 τικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Πλώτιος καὶ Λεύ-
 κιος Παπίριος, ὀλυμπιάς δ' ἤχθη τρίτη πρὸς ταῖς
 ἑκατὸν δέκα, [καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Κλείτων Μα- 5
 κεδών.] ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος ἐστράτευσεν ἐπὶ
 2 τοὺς ὀνομαζομένους Παροπαμισάδας. ἡ δὲ τούτων
 χώρα κεῖται μὲν ὑπ' αὐτὰς τὰς ἄρκτους, χινοβο-
 λεῖται δὲ πᾶσα καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι δυσεπίβατός
 ἐστὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους. ἡ πλείστη 10
 δὲ πεδιάς οὖσα καὶ ἄξυλος πολλαῖς κώμας διείλη-
 3 πται. αὐταὶ δὲ τὰς τῶν οἰκιῶν στέγας ἔχουσιν ἐκ
 πλίνθων εἰς ὅξυ συνηγμένην ἐχούσας καμάραν· κατὰ
 δὲ μέσσην τὴν ὄροφὴν ἀπολελειμμένης διαυγείας, διὰ
 ταύτης ὁ καπνὸς ἐκφέρεται, καὶ πανταχόθεν τῆς 15
 οἰκοδομίας περιεχούσης οἱ κατοικοῦντες πολλῆς σκέ-
 4 πης τυγχάνουσιν. οἱ δ' ἐγγχώριοι διὰ τὸ πλῆθος
 τῆς χιόνος τὸ πλεόν μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ ταῖς οἰ-
 κίαις ἐνδιατρίβουσι, παρεσκευασμένους ἔχοντες τὰς
 ἰδίας τροφάς· τὰς δ' ἀμπέλους καὶ τὰ καρποφόρα 20
 τῶν δένδρων περιχώσαντες καὶ τὴν τοῦ χειμῶνος
 ὥραν ἐάσαντες, πάλιν ἀναστέλλουσι τὴν γῆν κατὰ
 5 τὸν τοῦ βλαστοῦ καιρὸν. ἅπαντα δ' ἡ τῆς χώρας
 φύσις οὔτε χλωρὰν οὔθ' ἡμερον ἔχει πρόσοψιν, ἀλλὰ
 λευκὴν καὶ ἀνταυγῆ τὴν χιόνα καὶ τὸν ἐν αὐτῇ 25
 πηγνύμενον κρύσταλλον· διόπερ οὔτ' ὄρνέου προσ-
 καθίζοντος οὔτε θηρίου διοδεύοντος ἄξενά καὶ ἀνε-
 6 πίβητα πάντα τὰ μέρη τῆς χώρας ὑπῆρχεν. ἀλλ'
 ὅμως ὁ βασιλεὺς τούτων ἀπάντων ἀντιπρατιόν-
 των τῇ στρατιᾷ τῇ συνήθει τόλμῃ καὶ καρτερίᾳ 30
 τῶν Μακεδόνων περιεγίνετο τῆς τοπικῆς δυστρα-
 7 πελίας. διὸ δὴ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν 224

ἐκτὸς τῆς τάξεως συνακολουθούντων ἑξαδυνατοῦν-
 τες ἀπελείποντο· ἐνιοὶ δὲ διὰ τὴν τῆς χιόνος ἀν-
 ταύγειαν καὶ σκληρότητα τῆς ἀναβαλλομένης ἀνα-
 κλάσεως ἐφθείροντο. σαφὲς δ' οὐδὲν ἐκ διαστήματος 8
 5 ἦν ἰδεῖν, ἀλλὰ μόνῳ τῷ καπνῷ δηλουμένων τῶν
 κωμῶν ἐλάμβανον οἱ Μακεδόνες οὐ κατοικοῦσιν
 ἐφιστάμενοι. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῶν κωμῶν ἀλι-
 σκομένων, καὶ τῶν στρατιωτῶν τῷ πλήθει τῆς ὠφε-
 λείας διορθουμένων τὴν κακοπάθειαν, ταχὺ πάν-
 10 των τῶν ἐγχωρίων ὁ βασιλεὺς ἐκυρίευσε.

Μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν πλησίον τοῦ Κανκά-83
 σου κατεστρατοπέδευσεν, ὅτινες Παροπάμισον ὄρος
 προσαγορεύουσι. τὸ δ' ὄρος τοῦτο κατὰ πλάτος
 διελθὼν ἐν ἡμέραις ἑκκαίδεκα, πόλιν ἔκτισε κατὰ
 15 τὴν εἰσβολὴν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν Μηδικήν, ἣν
 ὠνόμασεν Ἀλεξάνδρειαν. κατὰ δὲ μέσον τὸν Καν-
 κασον ἔστι πέτρα δέκα σταδίων ἔχουσα τὴν περι-
 μετρον, τεττάρων δὲ σταδίων τὸ ὕψος, ἐν ἣ καὶ
 τὸ Προμηθέως σπήλαιον ἐδείκνυθ' ὑπὸ τῶν ἐγχω-
 20 ρίων καὶ ἡ τοῦ μυθολογηθέντος ἀετοῦ κοίτη καὶ
 τὰ τῶν δεσμῶν σημεῖα. ὁ δ' Ἀλέξανδρος καὶ ἄλ-2
 λην πόλιν ἔκτισεν, ἡμέρας ὁδὸν ἀπέχουσαν τῆς
 Ἀλεξανδρείας. κατῴκησε δ' εἰς ταύτας τῶν μὲν βαρ-
 βάρων ἑπτακισχιλίους, τῶν δ' ἐκτὸς τάξεως συν-
 25 ακολουθούντων τρισχιλίους καὶ τῶν μισθοφόρων
 τοὺς βουλομένους. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν δύνα-3
 μιν προῆγεν εἰς τὴν Βακτριανήν, ἀκούων τὸν Βῆσ-
 σον διάδημά τε ἀνειληφέναι καὶ δυνάμεις ἀθροί-
 ζειν. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀλέξανδρον ἐν τούτοις ἦν.
 30 Οἱ δ' εἰς τὴν Ἀρείαν ἀπεσταλμένοι στρατηγοὶ 4
 καταλαμβάντες τοὺς ἀφεστηκότας δυνάμεις ἀξιολό-
 γους ἠθροικότας καὶ στρατηγὸν ἔχοντας Σατιβαρ-

ζάνην, ἄνδρα στρατηγία καὶ ἀνδρεία διαφέροντα,
 κατεστρατοπέδευσαν πλησίον τῶν πολεμίων. γινο-
 μένων δὲ πολλάκις ἀκροβολισμῶν, μέχρι μὲν τινος
 5 μάχαι κατ' ὀλίγους ἐγίνοντο, μετὰ δὲ ταῦτα πα-
 ρατάξεως γενομένης, καὶ τῶν βαρβάρων ἰσόμαχον 5
 ποιοῦντων τὸν κίνδυνον, ὁ τῶν ἀποστατῶν στρα-
 τηγὸς Σατιβαρζάνης ἀφελὼν ταῖς χερσὶ τὸ περὶ τὴν
 κεφαλὴν κράνος, καὶ δείξας αὐτὸν ὃς ἦν, προε-
 καλέσατο τὸν βουλούμενον τῶν στρατηγῶν μονομα-
 6 χῆσαι. ὑπακούσαντος δὲ τοῦ Ἑριγίου, καὶ γενο- 10
 μένης μάχης ἥρωικῆς, συνέβη νικῆσαι τὸν Ἑριγνον.
 οἱ δὲ βάρβαροι διὰ τὸν τοῦ στρατηγοῦ θάνατον
 καταπλαγέντες, καὶ λαβόντες τὴν ἀσφάλειαν, πα-
 ρέδωκαν ἑαυτοὺς τῷ βασιλεῖ.

7 Βῆσσοσ δὲ ἑαυτὸν ἀναδειχῶς βασιλεῖα τοῖς 15
 θεοῖς ἔθυσε, καὶ τοὺς φίλους παραλαβὼν εἰς τὴν
 εὐωχίαν κατὰ τὸν πότον διηνέχθη πρὸς τινα τῶν 225
 ἐταίρων, ὄνομα Γωβάρην. τῆς δὲ φιλοτιμίας ἐπὶ
 πλέον προελθούσης, ὁ μὲν Βῆσσοσ παροξυνθεὶς
 ἐπεβάλετο τὸν Γωβάρην ἀνελεῖν, καὶ ὑπὸ τῶν 20
 8 φίλων πεισθεὶς μετενοήσεν. ὁ δὲ τὸν κίνδυνον
 ἐκφυγῶν νυκτὸς ἔφυγε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. τῇ
 δὲ τούτου σωτηρία καὶ ταῖς δοθησομέναις ὑπ' Ἀλε-
 ξάνδρου δωρεαῖς προκλήθέντες οἱ μέγιστοι τῶν
 ἡγεμόνων συνεφρόνησαν, καὶ συλλαβόντες τὸν Βῆσ- 25
 9 σον ἀπήγαγον πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς τούτους μὲν ἐτίμησεν ἀξιολόγοις δωρεαῖς, τὸν
 δὲ Βῆσσον παρέδωκε τῷ ἀδελφῷ τοῦ Δαρείου καὶ
 τοῖς ἄλλοις συγγενέσιν εἰς τιμωρίαν. οἱ δὲ πᾶ-
 σαν ὕβριν καὶ αἰκίαν προσενεγκάμενοι, καὶ τὸ 30
 σῶμα κατὰ λεπτὸν συγκόψαντες, τὰ μέλη διεσφεν-
 δόνησαν.

* * *

Ἐπὶ δὲ τούτοις γενομένων τῶν ὄρκων, ἡ μὲν 84
 βασίλισσα τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου θαυ-
 μάσασα δῶρά τε κράτιστα ἐξέπεμψε καὶ πᾶν τὸ
 5 προσταττόμενον ποιήσειν ἐπηγγείλατο. * οἱ δὲ μι-
 σθοφόροι παραχρῆμα κατὰ τὰς ὁμολογίας ἐκ τῆς
 πόλεως ἀπελθόντες, καὶ σταδίους ὄγδοήκοντα προελ-
 θόντες, ἀνεπικωλύτως κατεστρατοπέδευσαν, οὐδε-
 μίαν ἐννοίαν λαμβάνοντες τοῦ μέλλοντος. ὁ δ' 2
 10 Ἀλέξανδρος ἀμετάθετον ἔχων τὴν πρὸς τοὺς μισθο-
 φόρους ἀλλοτριότητα, διεσκευασμένην ἔχων τὴν
 δύναμιν ἐπηκολούθησε τοῖς βαρβάροις, καὶ προσ-
 πεσὼν αὐτοῖς ἄφνω πολὺν ἐποίει φόνον. οἱ δὲ
 15 μισθοφόροι τὸ μὲν πρῶτον ἐβρόων παρὰ τοὺς ὄρ-
 κους αὐτοὺς πολεμείσθαι, καὶ τοὺς ἀσεβουμένους
 ὑπ' αὐτοῦ θεοὺς ἐπεκαλοῦντο. ὁ δ' Ἀλέξανδρος
 μεγάλη τῇ φωνῇ πρὸς αὐτοὺς ἀνεβόησεν ὅτι συνε-
 χώρησεν αὐτοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀπελθεῖν, οὐ φίλους
 εἶναι διὰ παντὸς Μακεδόνων. οἱ δὲ μισθοφόροι 3
 20 τὸ μέγεθος τῶν κινδύνων οὐ καταπλαγέντες συν-
 εφράζαντο, καὶ τὴν ὄλην τάξιν ποιήσαντες κυκλο-
 τερῇ τὰ τε τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας εἰς μέσον ἀπέ-
 λαβον, ὥστε πανταχόθεν τοῖς προσμαχομένοις
 ἀσφαλῶς ἀντιτάττεσθαι. ἀπονηθέντων δ' αὐτῶν
 25 καὶ διὰ τὴν τόλμαν καὶ διὰ τὴν ἐν τοῖς ἀγῶσιν
 ἀρετὴν ἰσχυρὰν μάχην συστησαμένων, καὶ τῶν Μα-
 κεδόνων φιλοτιμουμένων μὴ λειψθῆναι τῆς τῶν
 βαρβάρων ἀνδραγαθίας, μεγάλην κατάπληξιν εἶχεν
 ὁ κίνδυνος. ἐκ χειρὸς γὰρ τῆς μάχης οὔσης, καὶ 4
 30 συμπλεκομένων τῶν ἀγωνιζομένων ἀλλήλοις, πολ-
 λαὶ καὶ παντοῖαι διαθέσεις θανάτων καὶ τραυμά-
 των ἐγίνοντο. οἱ γὰρ Μακεδόνες ταῖς σαρίσαις

ἀναροήττοντες τὰς τῶν βαρβάρων πέλτας τὰς ἀκ-226
 μὰς τοῦ σιδήρου τοῖς πνεύμοσιν ἐνήρειδον, οἱ δὲ
 μισθοφόροι τὰς λόγχας ἀκουτίζοντες εἰς ἀθρόους
 τοὺς πολεμίους οὐχ ἡμάρτανον, σύνεγγυς κειμένον
 5 τοῦ σκοποῦ. διὸ καὶ πολλῶν μὲν τραυματιζομέ- 5
 νων, οὐκ ὀλίγων δὲ τελευτώντων, αἱ γυναῖκες τὰ
 τῶν πεσόντων ὄπλα λαμβάνουσαι συνηγωνίζοντο
 τοῖς ἀνδράσιν· ἢ γὰρ ὀξύτης τοῦ κινδύνου καὶ τὸ
 τῆς ἐνεργείας δεινὸν ἠνάγκαζεν αὐτὰς παρὰ φύσιν
 τρέπεσθαι πρὸς ἀλκὴν. διὸ καὶ τινὲς μὲν αὐτῶν 10
 καθοπλισθεῖσαι συνήσπιζον τοῖς ἰδίοις ἀνδράσι,
 τινὲς δὲ ἄνευ ὄπλων ἐμπίπτουσαι τῶν ἀσπίδων
 ἐπελαμβάνοντο καὶ πολλὰ τοὺς πολεμίους ἐνεπόδιζον.
 6 τέλος δὲ πάντες μετὰ τῶν γυναικῶν ἀγωνισάμενοι καὶ
 κατακοπέντες ὑπὸ τοῦ πλήθους, τὸν ἔνδοξον θάνατον 15
 τῆς ἀγεννοῦς φιλοζωίας ἠλλάξαντο. ὁ δ' Ἀλέξανδρος
 τὸν τε ἀχρεῖον καὶ ἄοπλον ὄχλον καὶ τῶν γυναικῶν τὰς
 υπολειφθεῖσας ἀπάγων τοὺς ἵππεῖς συνεπέστησε.

85 Πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας πόλεις ἐκπολιορκήσας καὶ
 τοὺς ἀντιταττομένους ἀνελών, προῆγεν ἐπὶ τὴν 20
 πέτραν τὴν Ἄορνον καλουμένην· εἰς γὰρ ταύτην
 οἱ περιλειφθέντες τῶν ἐγχωρίων διὰ τὴν ὑπερβο-
 2 λὴν τῆς ὀχυρότητος κατεπεφεύγεσαν. λέγεται γὰρ
 τὸ παλαιὸν Ἡρακλέα ταύτην τὴν πέτραν ἐπιβαλό-
 μενον πολιορκεῖν ἀποστῆναι διὰ τινὰς ἐπιγενομέ- 25
 νους μεγάλους σεισμοὺς καὶ διοσημίας. ὁ δ' Ἀλέ-
 ξανδρος πυθόμενος περὶ τούτων, ἔτι μᾶλλον πα-
 ρωξύνθη πολιορκῆσαι τὸ ὀχύρωμα καὶ διαμιλληθῆ-
 3 ναι τῇ τοῦ θεοῦ δόξῃ. ἢ δὲ πέτρα τὸν μὲν περι-
 βολον εἶχε σταδίων ἑκατόν, τὸ δ' ὕψος ἑκκαίδεκα, 30
 τὴν δ' ἐπιφάνειαν ὀμαλὴν καὶ πάντη περιφερῆ·
 καὶ τὸ μὲν πρὸς μεσημβρίαν μέρος αὐτῆς προσ-

ἐκλυξεν ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς, μέγιστος ὢν τῶν κατὰ
 τὴν Ἰνδικήν, τὰ δ' ἄλλα μέρη περιείχετο φάραγι
 βαθύταις καὶ κρημνοῖς ἀπροσίτοις. τοῦ δ' Ἀλεξάν- 4
 δρου κατασχεψαμένου τὴν δυσχωρίαν, καὶ τὴν ἐκ
 5 βίας ἄλωσιν ἀπογνόντος, ἤκέ τις πρὸς αὐτὸν πρεσ-
 βύτης μετὰ δυοῖν υἱῶν. οὗτος δ' ὢν πένης παν- 5
 τελῶς καὶ πολὺν χρόνον ἐντεθραμμένος τοῖς τό-
 ποις, κατῴκει μὲν ἐν τινι σπηλαίῳ τρεῖς στιβάδας
 ἔχοντι κατὰ τὴν πέτραν ἐντετμημένας, ἐν αἷς ὁ γέ-
 10 ρων μετὰ τῶν υἱῶν ἐναυλιζόμενος ἐμπειρίαν περιε-
 πεποίητο τῶν τόπων. οὗτος οὖν προσελθὼν τῷ
 βασιλεῖ, καὶ τὰ περὶ ἑαυτὸν δηλώσας, ἐπηγγείλατο
 καθηγήσεσθαι διὰ τῆς δυσχωρίας καὶ ποιήσειν αὐ-
 τὸν ὑπερδέξιον γενέσθαι τῶν κατειλημμένων τὴν
 15 πέτραν βαρβάρων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπαγγειλάμε- 6
 νος μεγάλας δωρεὰς δώσειν, καὶ τῷ πρεσβύτῃ χρη-
 σάμενος ὀδηγῶ, πρῶτον μὲν τὴν πάροδον τὴν εἰς
 τὴν πέτραν φέρουσαν κατελάβετο, καὶ μηδεμιᾶς
 οὔσης ἄλλης ἐξόδου συνέκλεισε τοὺς βαρβάρους
 20 εἰς ἀβοήθητον πολιορκίαν· ἔπειτα τῇ πολυχειρίᾳ
 227 χώσας τὴν φάραγγα καὶ τὴν ῥίζαν τῆς πέτρας,
 προσελθὼν ἐνεργῆ πολιορκίαν συνεστήσατο, συνε-
 χῶς ἐφ' ἡμέρας ἑπτὰ καὶ τὰς ἴσας νύκτας ἐκ δια-
 δοχῆς τὰς προσβολὰς ποιούμενος. τὸ μὲν οὖν πρῶ- 7
 25 τον οἱ βάρβαροι διὰ τὰς τῶν τόπων ὑπεροχὰς
 ἐπροτέρουν καὶ πολλοὺς ἀνήρουν τῶν προπετιῶς
 βιαζομένων· τοῦ δὲ χώματος συντελεσθέντος καὶ
 τῶν ὄξυβελῶν καταπελτῶν καὶ τῶν ἄλλων ὀργά-
 νων ἐπισταθέντων, πρὸς δὲ τούτοις τοῦ βασιλέως
 30 φανεροῦ καθεστῶτος ὡς οὐκ ἀποστήσεται τῆς πο-
 λιορκίας, οἱ μὲν Ἰνδοὶ κατεπλήγησαν, ὁ δ' Ἀλέξαν-
 δρος ἐμφρόνως προϊδόμενος τὸ μέλλον ἐξέλιπε τὴν

ἐν τῇ παρόδῳ κατειλημμένην φυλακὴν, διδοὺς ἔξο-
 δον τοῖς βουλομένοις ἐκ τῆς πέτρας ἀναχωρεῖν. οἱ
 δὲ βάρβαροι φοβηθέντες τὰς τε τῶν Μακεδόνων
 ἀρετὰς καὶ τὴν τοῦ βασιλέως φιλοτιμίαν, νυκτὸς
 86 ἔξέλιπον τὴν πέτραν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τοῖς κενοῖς 5
 τοῦ πολέμου καταστρατηγήσας τοὺς Ἰνδοὺς, χωρὶς
 κινδύνου ἐκυρίευσεν τῆς πέτρας. καὶ τῷ μὲν ὁδη-
 γήσαντι τὰς ὠμολογημένας δωρεὰς ἀπέδωκεν, αὐτὸς
 2 δὲ ἀνέξευξε μετὰ τῆς δυνάμεως. καθ' ὃν καιρὸν
 Ἀφρίκης τις Ἰνδός, ἔχων στρατιώτας μὲν δισμυ- 10
 ρίους, ἐλέφαντας δὲ πεντεκαίδεκα, διέτριβε περὶ
 τὸν τόπον. τοῦτον δὲ τινες ἀνελόντες καὶ τὴν κε-
 φαλήν αὐτοῦ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐνέγκαντες διὰ
 ταύτης τῆς εὐεργεσίας περιεποιήσαντο τὰς ἰδίας
 3 σωτηρίας. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους τε προσηγάγετο 15
 καὶ τῶν ἐλεφάντων πλανωμένων κατὰ τὴν χώραν
 ἐκυρίευσεν.

Αὐτὸς δὲ παρελθὼν ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν,
 καὶ καταλαβὼν τὰς τε τριακοντόρους κατεσκευα-
 σμένας καὶ τὸν πόρον ἐξευγμένον, τριάκοντα μὲν 20
 ἡμέρας ἀνέλαβε τὴν δύναμιν, καὶ τοῖς θεοῖς μεγα-
 λοπρεπεῖς συντελέσας θυσίας διεβίβασεν τὴν στρα-
 4 τιάν, καὶ περιέπεσε παραδόξῳ περιπετεῖα. Ταξίλου
 γὰρ τοῦ βασιλέως προτετελευτηκότος, υἱὸς αὐτοῦ
 Μῶφισ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν διεπέμψατο μὲν 25
 καὶ πρότερον πρὸς Ἀλέξανδρον ἐν τῇ Σογδιανῇ
 διατρίβοντα, ἐπαγγελλόμενος αὐτῷ συστρατεύσειν
 ἐπὶ τοὺς ἀντιπατομένους τῶν Ἰνδῶν, καὶ τότε
 πρέσβεις ἀποστείλας ἔφησεν αὐτῷ παραδιδόναι τὴν
 5 βασιλείαν. ἀποσχόντος δὲ τετταράκοντα σταδίου 30
 τοῦ βασιλέως, ἐκτάξας τὴν δύναμιν ὡς εἰς πόλεμον
 καὶ τοὺς ἐλέφαντας κοσμήσας ἀπήντα μετὰ τῶν

φίλων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὄρων προσιούσαν μεγά-
 λην δύναμιν ἐκτεταγμένην πολεμικῶς, καὶ δόξας
 τὸν Ἴνδον ἐπιβούλως πεποιῆσθαι τὰς ἐπαγγελίας,
 ὅπως ἀπαρασκευοῖς τοῖς Μακεδόσιν ἐπίδηται, τοῖς
 5 μὲν σαλπικταῖς παρεκελεύσατο σημαίνειν τὸ πο-
 λεμικόν, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐκτάξας ἀπήντα τοῖς
 Ἴνδοῖς. ὁ δὲ Μῶφις ὄρων τὴν ταραχὴν τῶν Μα- 6
 κεδόνων καὶ τὸ γεγονός συλλογιζόμενος, τὴν μὲν
 228 δύναμιν κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ μετ' ὀλίγων προῖπ-
 10 πεύσας καὶ τὴν ἄγνοιαν τῶν Μακεδόνων διορθω-
 σάμενος παρέδωκεν ἑαυτὸν τε καὶ τὴν δύναμιν τῷ
 βασιλεῖ. ἦσθαι δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τὴν τε βασιλείαν 7
 ἀπέδωκεν αὐτῷ καὶ τὸ λοιπὸν διετέλει τούτῳ φίλῳ
 καὶ συμμάχῳ χρώμενος, καὶ μετωνόμασεν αὐτὸν
 15 Ταξίλην. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν
 ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χρέμητος Ῥωμαῖοι 87
 κατέστησαν ὑπάτους Πόπλιον Κορνήλιον καὶ Αὐ-
 λον Ποστούμιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος ἐν
 20 τῇ Ταξίλου χώρα προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν,
 ἐστράτευσεν ἐπὶ Πῶρον τὸν τῶν πλησιοχώρων Ἰν-
 δῶν βασιλέα. οὗτος δ' εἶχε πεζοὺς μὲν πλείους τῶν 2
 πεντακισμυρῶν, ἵππεῖς δὲ περὶ τρισχιλίους, ἄρ-
 ματα δὲ πλείω τῶν χιλίων, ἐλέφαντας δὲ ἑκατὸν
 25 καὶ τριάκοντα. ἐπεποιήτο δὲ καὶ ἕτερον τῶν πλη-
 σιοχώρων βασιλέα σύμμαχον, ὃς ὠνομάζετο Ἐμβί-
 σαρος, εἶχε δὲ δύναμιν οὐ πολὺν λιπομένην τῆς
 τοῦ Πῶρου. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἀκούσας τοῦτον τὸν 3
 βασιλέα τετρακοσίους ἀπέχειν σταδίους, ἔκρινε πρὸ
 30 τῆς τούτου παρουσίας ἐπιβαλεῖν τῷ Πῶρῳ. ἐγγί- 4
 σαντος δὲ αὐτοῦ τοῖς Ἴνδοῖς ὁ Πῶρος πυθόμενος
 πλησίον εἶναι τοὺς πολεμίους, εὐθύς ἐξέταξε τὴν

δύναμιν, καὶ τοὺς μὲν ἵππεῖς ἐπὶ τὰ κέρατα διεμέ-
 ρισε, τοὺς δ' ἐλέφαντας καταπληκτικῶς κεκοσμη-
 μένους κατὰ μέτωπον ἐν ἰσοῖς διαστήμασιν ἔστη-
 σεν· ἀνὰ μέσον δὲ τῶν θηρίων τοὺς λοιποὺς
 ὀπίστας ἔταξεν, οἷς συντεταγμένον ἦν παραβηθεῖν 5
 τοῖς θηρίοις καὶ διακωλύειν ἐκ τῶν πλαγίων εἰσα-
 5 κοντίζειν. ἡ μὲν οὖν ὅλη σύνταξις αὐτῶν ὑπῆρχε
 πόλει παραπλήσιος τὴν πρόσοψιν· ἡ μὲν γὰρ τῶν
 ἐλεφάντων στάσις τοῖς πύργοις, οἱ δὲ ἀνὰ μέσον
 τούτων στρατιῶται τοῖς μεσοπυργίοις ὠμοίωοντο· 10
 ὁ δ' Ἀλέξανδρος κατανοήσας τὴν τῶν πολεμίων
 τάξιν, πρὸς ταύτην τὴν διακόσμησιν οἰκείως ἐξέταξε
 88 τὴν δύναμιν· γενομένης δὲ μάχης τὸ μὲν πρῶτον
 τοῖς ἵππεῦσιν ἅπαντα σχεδὸν τὰ ἄρματα τῶν Ἰν-
 δῶν διεφθάρη· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐλεφάντων ταῖς 15
 τε τῶν σωμάτων ὑπεροχαῖς καὶ ταῖς ἀλκαῖς δεόν-
 τως χρωμένων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων συμπατού-
 μενοι μετὰ τῶν ὀπλων θραυνομένων τῶν ὀστέων
 ἀπώλλυντο, οἱ δὲ ταῖς προνοματαῖς περιλαμβανό-
 μενοι καὶ πρὸς ὕψος ἐξαορθέντες, πάλιν πρὸς τὴν 20
 γῆν ἠράττοντο καὶ δεινοῖς θανάτοις περιέπιπτον,
 πολλοὶ δὲ τοῖς ὀδοῦσι συγκεντούμενοι καὶ δι' ὄλων
 τῶν σωμάτων τιρωσκόμενοι παραχρῆμα τοῦ ζῆν
 2 ἐστερίσκοντο. τῶν δὲ Μακεδόνων εὐρώστως ὑπο-
 μενόντων τὸ δεινόν, καὶ τοὺς ἀνὰ μέσον τῶν θη- 25
 ρίων ταῖς σαρίσαις ἀναιρουντων, ἰσόρροπος ἦν ἡ
 3 μάχη· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν θηρίων συνακουτιζομέ-
 νων καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τραυμάτων περιωδύ-
 νων γινομένων, οἱ μὲν περιβεβηκότεσ αὐτοῖς Ἰνδοὶ
 κρατεῖν τῆς ὀρμῆς τῶν ζώων οὐκ ἴσχυον· ἐκνεύοντα 30
 γὰρ εἰς τοὺς ἰδῖους ταῖς ὀρμαῖς ἀκατασχέτως ἐφέ- 220
 4 ρετο καὶ τοὺς φίλους συνεπάτει· ταραχῆς δὲ πολ-

λῆς γενομένης, ὁ Πῶρος συνιδὼν τὸ γινόμενον,
 καὶ τεταγμένος ἐπὶ τοῦ κρατίστου τῶν ἐλεφάντων,
 ἤθροισε περὶ αὐτὸν τετταράκοντα τῶν θηρίων τὰ
 μῆπω τεταραγμένα καὶ τῷ βάρει τῶν ἐλεφάντων
 5 ἐπιβαλὼν τοῖς πολεμίοις, πολὺν ἐποίει φόνου, ἅτε
 καὶ τῇ ὥμῃ τοῦ σώματος πολὺ προέχων τῶν συ-
 στρατευομένων· τὸ γὰρ μῆκος ἦν πηχῶν πέντε, τὸ
 δ' εὖρος ὑπῆρχεν ὁ θώραξ αὐτοῦ διπλάσιος τῶν
 ἄλλων τῶν εὐρωστία διαφερόντων. διόπερ τὰ βυλ- 5
 10 λόμενα σαυρία τοιαύτην εἶχε δύναμιν ὥστε μὴ πολὺ
 λείπεσθαι τῶν καταπελτικῶν βελῶν. τῶν δ' ἀντιτεταγ-
 μένων Μακεδόνων καταπεπληγμένων τὴν ἀνδρα-
 ραδίαν τοῦ Πῶρου, ὁ Ἀλέξανδρος μεταπεμψάμενος
 τοὺς τοξότας καὶ τὰ ψιλικά τῶν ταγμάτων προσ-
 15 ἔταξεν ἅπαντας βάλλειν ἐπὶ τὸν Πῶρον. ταχὺ δὲ 6
 τῶν στρατιωτῶν πραξάντων τὸ παραγγελθέν, καὶ
 βελῶν ἅμα πολλῶν ἐνεχθέντων ἐπὶ τὸν Ἰνδόν, καὶ
 πάντων ἐπιτυγχανόντων διὰ τὸ μέγεθος τοῦ σκο-
 ποῦ, ὁ μὲν Πῶρος ἥρωικῶς ἀγωνισάμενος, καὶ διὰ
 20 τὸ πλήθος τῶν τραυμάτων γενόμενος ἕξαιμος, ἐλι-
 ποψύχησε καὶ περικλασθεὶς περὶ τὸ θηρίον πρὸς
 τὴν γῆν κατηνέχθη. διαδοθείσης δὲ φήμης ὅτι 7
 τετελεύτηκεν ὁ βασιλεὺς, τὸ λοιπὸν πλήθος τῶν
 Ἰνδῶν πρὸς φυγὴν ὥρμησεν. ἐν δὲ τῇ φυγῇ πολ- 89
 25 λου φόνου γενομένου, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐπιφανεῖ
 μάχῃ νικήσας ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρα-
 τιώτας. ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν Ἰνδῶν πλείους
 τῶν μυρίων καὶ δισχιλίων, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ δύο
 υἱοὶ τοῦ Πῶρου καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἐπιφανέ-
 30 στατοι τῶν ἡγεμόνων. ζῶντες δὲ ἄνδρες ἐάλωσαν 2
 ὑπὲρ τοὺς ἑνακισχιλίους, ἐλέφαντες δὲ ὄγδοῆκοντα·
 αὐτὸς δὲ ὁ Πῶρος ἔμπρους ὢν παρεδόθη τοῖς Ἰν-

3 δοῖς πρὸς τὴν θεραπείαν. τῶν δὲ Μακεδόνων ἐπε-
 στον ἰππεῖς μὲν διακόσιοι καὶ ὄγδοῖς, πεζοὶ
 δὲ πλείους τῶν ἑπτακοσίων. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς
 μὲν τετελευτηκότας ἔθαψε, τοὺς δὲ ἀνδραγαθήσαν- 5
 τας κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτίμησεν, αὐτὸς δὲ Ἡλίῳ ἔθυ-
 σεν, ὡς δεδωκότι τὰ πρὸς ἀνατολὴν μέρη καταστρέ-
 4 ψασθαι. τῆς δὲ πλησίον ὄρεινῆς ἐχούσης πολλὴν
 μὲν ἐλάτην εὐτροφον, οὐκ ὀλίγην δὲ κέδρον καὶ
 πεύκην, ἐτι δὲ τῆς ἄλλης ὕλης ναυπηγησίμου πλη-
 5 θος ἄφθονον, κατεσκεύασε ναὺς ἱκανάς· διανοεῖτο 10
 γὰρ ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς Ἰνδικῆς παραγενόμενος καὶ
 πάντας τοὺς ἐγγωρίους καταστρεψάμενος διὰ τοῦ
 6 ποταμοῦ καταπλεῖν εἰς τὸν Ὠκεανόν. ἔκτισε δὲ
 δύο πόλεις, τὴν μὲν πέραν τοῦ ποταμοῦ καθ' ὃν
 τόπον αὐτὸς διέβη, τὴν δ' ἄλλην ἐν ᾧ τόπῳ τὸν 15
 Πῶρον ἐνίκησε. ταχὺ δὲ τῶν ἔργων κατασκευα-
 σθέντων διὰ τὴν πολυχειρίαν, τὸν μὲν Πῶρον θε-
 ραπευθέντα βασιλέα κατέστησε διὰ τὴν ἀρετὴν ἧς
 πρότερον ἦρχε χώρας, τὴν δὲ δύναμιν ἐπὶ τριά-
 κοντα ἡμέρας ἀνέλαβε, πολλῆς ἀφθουσίας οὔσης τῶν 20
 ἐπιτηδείων.

90 "Ἴδιον δέ τι κατὰ τὴν ὄρεινὴν τὴν πλησίον ὑπῆρχε. 230
 χωρὶς γὰρ τῆς πρὸς ναυπηγίαν ὕλης εἶχεν ἡ χώρα
 πολλοὺς καὶ παρηλλαγμένους τοῖς μεγέθεσιν ὄφεις,
 ὄντας ἐκκαϊδεκαπήχεις, πιθήκων τε γένη πολλὰ καὶ 25
 τοῖς μεγέθεσι διαλλάττοντα, ὧν τὴν τέχνην τῆς
 2 θήρας αὐτὸ τὸ ζῶον ὑφηγεῖτο. μιμητικὸν γὰρ
 ὑπάρχον πάσης πράξεως βία μὲν οὐ ῥαδίως χει-
 ροῦται διὰ τε τὴν ἰσχὺν τῶν σωμάτων καὶ διὰ τὴν
 τῆς ψυχῆς ἀγχινοίαν· τῶν δὲ κυνηγῶν οἱ μὲν μέ- 30
 λιτι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλείφονται, οἱ δὲ βλεπόντων
 τῶν θηρίων ὑποδοῦνται, τινὲς δὲ ταῖς κεφαλαῖς

κάτοπτρα περιτιθέασι, καὶ τοῖς μὲν ὑποδήμασι
 παραθέντες δεσμοὺς ἀπολείπουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ
 μέλιτος ἰξὸν ὑποβάλλουσι, τοῖς δὲ κατόπτροις ἐπί-
 σπαστρα καθάπτουσι. διόπερ ὅταν βούλωνται τὰ 3
 5 ζῶα τὰς πράξεις τῶν ὀραθέντων ἐπιτελεῖν, ἀδυ-
 νατεῖ, τῶν μὲν βλεφάρων κεκολλημένων, τῶν δὲ
 ποδῶν δεδεμένων, τῶν δὲ σωμαίων κατεχομένων.
 ὅθεν εὐχείρωτα πρὸς τὴν θήραν γίνεται.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸν ὑστερηκότα τῆς τοῦ Πώ- 4
 10 ρου συμμαχίας βασιλέα ὄνομα Ἐμβίσαρον καταπλη-
 ξάμενος ἠνάγκασε ποιεῖν τὸ προσταττόμενον, αὐτὸς
 δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως περάσας τὸν ποταμὸν προῆγε
 διὰ χώρας ἀρετῆ διαφερούσης· δένδρων γὰρ εἶχε 5
 γένη διαλλάττουτα καὶ τὸ μὲν ὕψος ἔχοντα πηχῶν
 15 ἑβδομήκοντα, τὸ δὲ πάχος μόγις ὑπὸ τεττάρων ἀν-
 δρῶν περιλαμβανόμενα, τριῶν δὲ πλέθρων σκιὰν
 ποιοῦντα. εἶχε δὲ καὶ ἡ χώρα ὄφρων πληθὺς, μι-
 κρῶν μὲν τοῖς μεγέθεσι, ταῖς δὲ ποικιλίαις ἐξηλ-
 λαγμένων· οἱ μὲν γὰρ χαλκοειδεῖς ῥάβδους ἐπέ- 6
 20 φαινον, οἱ δὲ τὴν λόφην δασεῖαν εἶχον τριχώδη, διὰ
 δὲ τῶν δηγμάτων ὄξεις θανάτους ἀπειργάζοντο.
 τὸν δὲ πληγέντα πόνοι δεινοὶ συνεχῶν καὶ ῥύσις
 ἰδρωτὸς αἱματοειδοῦς κατεῖχε. διόπερ οἱ Μακεδό- 7
 νες δεινῶς ὑπὸ τῶν δηγμάτων ἀπάλλάττοντες τὰς
 25 κλίνας ἀπὸ τῶν δένδρων ἐξήρτων καὶ τὸ πλεῖστον
 τῆς νυκτὸς διηγρῦπουν. μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ τῶν
 ἐγχωρίων μαθόντες τὴν ἀντιφάρμακον ῥίζαν, ἀπε-
 λύθησαν τῶν δεινῶν.

Προϊόντος δ' αὐτοῦ μετὰ τῆς δυνάμεως, ἡκόν 91
 30 231 τινες ἀπαγγέλλοντες ὅτι Πῶρος ὁ βασιλεὺς, ἀνεψιὸς
 ὦν τοῦ καταπεπολεμημένου Πῶρου, τὴν βασιλείαν
 ἀπολιπὼν πέφευγεν εἰς τὸ τῶν Γανδαριδῶν ἔθνος.

2 ὁ δ' Ἀλέξανδρος παροξυνθεὶς Ἡφαιστίωνα μὲν ἐξέ-
 πεμψεν εἰς τὴν τούτου χώραν μετὰ δυνάμεως, καὶ
 προσέταξε τὴν βασιλείαν παραδοῦναι τῷ μεθ' ἑαν-
 τοῦ Πῶρῳ· αὐτὸς δ' εἰς τὸ τῶν Ἀδρηστικῶν κα-
 λουμένων ἔθνος στρατεύσας, καὶ τῶν πόλεων ἄς 5
 μὲν βίᾳ χειρωσάμενος, ἄς δὲ πειθοῖ προσαγαγόμε-
 3 νος, εἰς τὴν τῶν Καθαίων χώραν παρεγένετο. παρὰ
 δὲ τούτοις νόμιμον ἦν τὰς γυναῖκας τοῖς ἀνδράσι
 συγκατακάεσθαι· τοῦτο δ' ἐκυρώθη τὸ δόγμα παρὰ
 τοῖς βαρβάροις διὰ μίαν γυναῖκα φαρμάκοις ἀνε- 10
 4 λούσαν τὸν ἄνδρα. ὁ δ' οὖν βασιλεὺς τὴν μεγί-
 στην καὶ ὀχυρωτάτην πόλιν μετὰ πολλῶν κινδύνων
 ἐκπολιορκήσας ἐνέπρησεν. ἄλλην δ' ἀξιόλογον πο-
 λιορκοῦντος αὐτοῦ, καὶ μεθ' ἱκετηριῶν δεηθέντων
 τῶν Ἰνδῶν, ἀπέλυσε τῶν κινδύνων αὐτούς. 15

Μετὰ δὲ ταῦτ' ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς ὑπὸ Σωπεί-
 θην τεταγμένας πόλεις, εὐνομουμένας καθ' ὑπερβο-
 λήν. τὰ τε γὰρ ἄλλα πρὸς δόξαν πολιτεύονται καὶ
 5 τὸ κάλλος παρ' αὐτοῖς τιμιώτατον νενομίσται. διό-
 περ ἐκ νηπίου παρ' αὐτοῖς τὰ βρέφη διακρίνεται, 20
 καὶ τὰ μὲν ἄρτια καὶ τὴν φύσιν ἔχοντα πρὸς εὐπρέ-
 πειαν καὶ ἰσχὺν εὐθετον τρέφεται, τὰ δὲ καταδεῶ
 6 τοῖς σώμασιν ἀνάξια τροφῆς ἠγούμενοι διαφθείρουσιν.
 ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ τοὺς γάμους ποιοῦνται
 προικὸς μὲν καὶ τῆς ἄλλης πολυτελείας ἀφροντι- 25
 στοῦντες, κάλλους δὲ καὶ τῆς τοῦ σώματος ὑπερο-
 7 χῆς μόνον φροντίζοντες. διόπερ οἱ πλεῖστοι τῶν
 ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατοικούντων διαφέρουσι
 τῶν ἄλλων ἀξιώμασι. παρὰ δὲ πάντας ὁ βασιλεὺς
 Σωπείδης περιβλεπτός ὢν ἐπὶ τῷ κάλλει, καὶ τῷ 30
 μήκει τοὺς τέτταρας πήχεις ὑπεράγων, προῆλθε
 μὲν ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἐχούσης τὰ βασίλεια, παρα-

δούς δ' αὐτὸν καὶ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρῳ πάλιν ταύτην ἀπέλαβε διὰ τὴν τοῦ κρατοῦντος ἐπιείκειαν. ὁ δὲ Σωπείδης μετὰ πολλῆς προθυμίας 8 τὴν μὲν δύναμιν ἄπασαν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας λαμπρῶς 5 εἰστίλασε, τῷ δ' Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ καὶ μεγάλα δῶρα 92 παραστήσας κύνας ἔδωκεν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα 232 τοῖς μεγέθεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς καὶ τοῖς ἄλλοις προτερήμασι θαναταζομένους, οὓς ἔφασαν ταῖς τίγρεσιν ἐπιμεμῖχθαι. βουλόμενος δὲ τὸν Ἀλέξανδρον διὰ 2 10 τῶν ἔργων λαβεῖν πείραν τῆς τῶν κυνῶν ἀρετῆς, εἰσήγαγεν εἰς τι περίφραγμα λέοντα τέλειον, καὶ τῶν δοθέντων κυνῶν δύο τοὺς εὐτελεστάτους προέβαλε τῷ λέοντι· τούτων δὲ κάτισχυομένων ὑπὸ τοῦ θηρίου δύο ἑτέρους ἀφῆκε. τῶν δὲ τετ- 3 15 τάρων περιγινομένων τοῦ λέοντος, πεμφθεῖς τις ὑπ' αὐτοῦ μετὰ μαχαίρας ἀφήρει τὸ δεξιὸν σκέλος ἑνὸς τῶν κυνῶν. τοῦ δὲ βασιλέως ἀναβοήσαντος, καὶ τῶν σωματοφυλάκων προσδραμόντων καὶ τῆς τοῦ Ἰνδοῦ χειρὸς ἐπιλαβομένων, ὁ μὲν Σωπείδης τρεῖς 20 ἀντὶ τούτου δῶσειν ἐπηγγείλατο, ὁ δὲ κυνηγὸς ἐπιλαβόμενος τοῦ σκέλους ἔτεμνεν ἡσυχῇ κατ' ὀλίγον. ὁ δὲ κύων οὔτε κλαγγὴν οὔτε μυγμὸν προέμενος, ἀλλὰ τοὺς ὀδόντας ἐμπεπρικῶς, ἔμενεν ἕως ὅτου γενόμενος ἑξαίματος ἐναπέθανε τῷ θηρίῳ.

25 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἦκεν Ἡφαιστίων 93 μετὰ τῆς συναπεσταλμένης δυνάμεως πολλὴν τῆς Ἰνδικῆς καταπεπολεμηκῶς. τοῦτον μὲν οὖν διὰ τὰς ἀνδραγαθίας ἐπήνεσεν· αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Φηγέως δυναστείαν ἐμβαλὼν, καὶ τῶν ἐγχωρίων ἄσμένως 30 τὴν τῶν Μακεδόνων παρουσίαν προσδεξαμένων, καὶ τοῦ Φηγέως μετὰ δῶρων πολλῶν ἀπαντήσαντος, τὴν τε βασιλείαν ἔχειν συνεχώρησε καὶ ξενισθεῖς μετὰ

τῆς δυνάμεως ἐπὶ δύο ἡμέρας λαμπρῶς ἐπὶ τὸν
 Ἵπτανιν ποταμὸν προῆγεν, οὗ τὸ μὲν πλάτος ἦν
 σταδίων ἑπτὰ, τὸ δὲ βάθος ἕξ ὄργυιων, τὸ δὲ ρεῦμα
 2 σφοδρὸν καὶ δυσδιάβατον. ἀκούσας δὲ τοῦ Φηγέως
 περὶ τῆς πέραν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ χώρας ὅτι δώ- 5
 δεκα μὲν ἡμερῶν ἔχει δίοδον ἔρημον, μετὰ δὲ ταύ-
 την εἶναι ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην, τὸ
 μὲν πλάτος τριάκοντα καὶ δυοῖν σταδίων, τὸ δὲ
 βάθος μέγιστον τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν, πέραν δὲ
 τούτου κατοικεῖν τό τε τῶν Πραισίων καὶ Γανδα- 10
 ριδῶν ἔθνος, τούτων δὲ βασιλεύειν Ξανδράμην,
 ἔχοντα δισμυρίουσ μὲν ἵππεις, πεζῶν δὲ εἴκοσι μυ-
 ριάδας, ἄρματα δὲ δισχίλια, ἐλέφαντας δὲ πολεμι-
 κῶς κεκοσμημένους τετρακισχιλίους, ἀπιστήσας δὲ
 τοῖς λεγομένοις, προσεκαλέσατο τὸν Πῶρον, καὶ 15
 περὶ τῶν προσαγγελλομένων τὰκριβὲς διεπυνθά-
 3 νετο. ὁ δὲ τᾶλλα μὲν ὑπάρχειν ἅπαντα ἀληθῆ διε-
 βεβαιοῦτο, τὸν δὲ βασιλέα τῶν Γανδαριδῶν ἔφησεν
 εὐτελῆ παντελῶς εἶναι καὶ ἄδοξον, ὡς ἂν κουρέως
 υἱὸν νομιζόμενον εἶναι. εὐπρεπῆ γὰρ ὄντα τὸν τού- 20
 του πατέρα μεγάλως ὑπὸ τῆς βασιλίσσης ἀγαπηθῆ-
 ναι, καὶ τοῦ βασιλέως διὰ τῆς γυναικὸς δολοφονη-
 4 θέντος εἰς τοῦτον περιστῆναι τὴν βασιλείαν. ὁ
 δ' Ἀλέξανδρος, καίπερ ὄρων δυσεπίτευκτον τὴν ἐπὶ
 τοὺς Γανδαρίδας στρατείαν οὔσαν, ὅμως οὐκ ἀφί- 25
 στατο τῆς φιλοτιμίας, ἀλλὰ πιστεύων ταῖς τῶν Μα-
 κεδόνων ἀρεταῖς καὶ τοῖς χρησιμοῖς ἐλπίδας εἶχε
 κρατήσειν τῶν βαρβάρων· τὴν μὲν γὰρ Πυθίαν
 ἀνίκητον αὐτὸν ὀνομακέναι, τὸν δ' Ἀμμωνα συγκε-
 χωρηκέναι τὴν ἀπάσης τῆς γῆς ἔξουσίαν. 30
 94 Ὄρων δὲ τοὺς στρατιώτας ταῖς συνεχέσι στρα-
 τείαις καταπεπονημένους καὶ σχεδὸν ὀκταετῆ χρό-

νον ἐν πόνοις καὶ κινδύνοις τεταλαιπωρηκότας, ὑπέ-
 λαβεν ἀναγκαῖον εἶναι τὰ πλήθη τοῖς ἀρμόζουσι
 λόγοις προτρέψασθαι πρὸς τὴν ἐπὶ τοὺς Γανδαρί-
 δας στρατείαν. πολλὴ μὲν γὰρ φθορὰ τῶν στρα- 2
 5 τιωτῶν ἐγγέρονει, καὶ λύσις οὐδεμίᾳ τῶν πολέμων
 ἤλπίζετο· καὶ τῶν μὲν ἵππων διὰ τὴν συνέχειαν
 τῆς ὁδοιπορίας τὰς ὄπλᾶς ὑποτετριφθῆναι συνέβαινε,
 τῶν δὲ ὄπλων τὰ πλεῖστα κατεξάνθαι, καὶ τὸν μὲν
 Ἑλληνικὸν ἱματισμὸν ἐκλελοιπέναι, συναναγκάζε-
 10 σθαι δὲ βαρβαρικοῖς ὑφάσμασι χρῆσθαι, συντεμών-
 τας τὰ τῶν Ἰνδῶν περιβλήματα. κατὰ τύχην δὲ καὶ 3
 χειμῶνες ἄγριοι κατερράγησαν ἐφ' ἡμέρας ἑβδομή-
 κοντα καὶ βρουνταὶ συνεχεῖς καὶ κεραυνοὶ κατέσκη-
 πτον. ἃ δὲ λογιζόμενος ἐναντιοῦσθαι ταῖς ἰδίαις
 15 ἐπιβολαῖς, μίαν εἶχεν ἐλπίδα τῆς ἐπιθυμίας, εἰ τοὺς
 στρατιώτας διὰ τῆς εὐεργεσίας εἰς εὐνοίαν μεγάλην
 προαγάγοιτο. διόπερ λεηλατεῖν μὲν αὐτοῖς συνε- 4
 χώρησε τὴν παραποταμίαν χώραν, γέμουσαν παν-
 τοίας ὠφελείας· ἐν αἷς δ' ἡμέραις ἢ δύναμις περὶ
 20 τὴν προνομὴν ἡσχολεῖτο, συναγαγὼν τὰς γυναῖκας
 τῶν στρατιωτῶν καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γεγονότας παι-
 δας, ταύταις μὲν συνεστήσατο κατὰ μῆνα διδόναι
 σίτον, τοῖς δὲ παισὶν ἐπιφορὰς ταγματικὰς ἀπένευμε
 κατὰ τοὺς τῶν πατέρων συλλογισμοὺς. ὡς δ' ἐπα- 5
 25 νῆλθον οἱ στρατιῶται πολλῶν πληθὸς ἀγαθῶν ἐκ
 τῆς προνομῆς εὐρηκότες, συνῆγε πάντας εἰς ἐκκλη-
 σίαν. διελθὼν δὲ λόγον πεφροντισμένον περὶ τῆς
 ἐπὶ τοὺς Γανδαρίδας στρατείας, καὶ τῶν Μακεδόνων
 οὐδαμῶς συγκαταθεμένων, ἀπέστη τῆς ἐπιβολῆς.
 30 Κρίνας δ' ἐπὶ ταύτης τοὺς ὄρους θέσθαι τῆς 95
 234 στρατείας, πρῶτον μὲν τῶν δώδεκα θεῶν βῶμους
 πεντήκοντα πηχῶν ᾠκοδόμησεν, ἔπειτα τριπλασίαν

τῆς προὔπαρχούσης στρατοπεδείαν περιβαλλόμενος
 ὤρουξε τάφρον τὸ μὲν πλάτος πεντήκοντα ποδῶν,
 τὸ δὲ βάθος τετταράκοντα· τὴν δ' ἀναβολὴν ἐντὸς
 τῆς τάφρου σωρεύσας τείχος ἀξιόλογον ὠκοδόμησε.
 2 προσέταξε δὲ τοῖς μὲν πεξοῖς κατασκηνώσεις ἐκάστῳ 5
 δύο στιβάδας πενταπήχεις οἰκοδομηῆσαι, τοῖς δ' ἵπ-
 πεῦσι πρὸς ταύταις καὶ δύο φάτνας τῶν εἰδισμέ-
 νων διπλασίας, ἀκολούθως δὲ καὶ τᾶλλα τὰ κατα-
 λείπεσθαι μέλλοντα τοῖς μεγέθεσιν ἀνῆξιῆσαι. ταῦτα
 δὲ πράττειν ἤμελλεν, ἅμα μὲν ἠρωικὴν βουλόμενος 10
 ποιήσασθαι στρατοπεδείαν, ἅμα δὲ τοῖς ἐγκωρίοις
 ἀπολιπεῖν σημεῖα μεγάλων ἀνδρῶν, ἀποφαίνοντα θώ-
 3 μας σωμαίων ὑπερφυεῖς. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμε-
 νος μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ταῖς αὐταῖς ὁδοῖς
 πορευθεὶς ἀνέκαμψεν ἐπὶ τὸν Ἀκεσίην ποταμὸν· 15
 καταλαβὼν δὲ τὰ σκάφη νεναυπηγημένα, καὶ ταῦτα
 4 καταρτίσας, ἕτερα προσεναυπηγήσατο. κατὰ δὲ τοῦ-
 τον τὸν χρόνον ἦκον ἐκ τῆς Ἑλλάδος σύμμαχοι καὶ
 μισθοφόροι διὰ τῶν στρατηγῶν ἠγμένοι, πεξοὶ μὲν
 πλείους τρισμυρίων, ἵππεῖς δ' οὐ πολὺ λείποντες 20
 τῶν ἑξακισχιλίων, ἐκομίσθησαν. δὲ καὶ πανοπλῖαι
 διαπρεπεῖς πεξοῖς μὲν δισμυρίοις καὶ πεντακισχι-
 λίοις, φαρμάκων δ' ἱατρικῶν ἑκατὸν τάλαντα. ταῦτα
 5 μὲν οὖν διέδωκε τοῖς στρατιώταις. τῆς δὲ ναυτι-
 κῆς παρασκευῆς συντελεσθείσης, καὶ διακοσίων μὲν 25
 ἀφράκτων ἠτοιμασμένων, ὀκτακοσίων δὲ ὑπηρετι-
 κῶν, τὰς μὲν παρὰ τὸν ποταμὸν κτισθείσας πόλεις
 ὠνόμασε, τὴν μὲν διὰ τὸ τῷ πολέμῳ κρατῆσαι Νί-
 καιαν, τὴν δ' ἀπὸ τοῦ τελευτήσαντος ἵππου κατὰ
 96] τὴν πρὸς Πῶρον μάχην Βουκεφάλαν. αὐτὸς δὲ μετὰ 30
 τῶν φίλων ἐμβὰς εἰς τὰς ναῦς τὸν διὰ τοῦ πο-
 ταμοῦ πλοῦν ἐπὶ τὸν Ὠκεανὸν τὸν κατὰ μεσημ-

βρίαν ἐποιεῖτο. τὸ δὲ πολὺ μέρος τῆς δυνάμεως
 παρὰ τὸν ποταμὸν ὠδοιπόρει, προηγουμένου Κρα-
 τέρου καὶ Ἡφαιστίωνος. ὡς δ' ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἀκε-
 σίνου καὶ Ὑδάσπου συμβολήν, ἐκβιβάσας τοὺς στρα-
 5 τιώτας προῆγεν ἐπὶ τοὺς ὀνομαζομένους Σίβους.
 τούτους δὲ φασιν ἀπογόνους εἶναι τῶν μεθ' Ἡρα- 2
 κλέους ἐπὶ τὴν Ἄορνον πέτραν στρατευσάντων, καὶ
 τῆς μὲν πολιορκίας ἀποτυχόντων, ἐν τούτῳ δὲ τῷ
 τόπῳ κατοικισθέντων ὑφ' Ἡρακλέους. τοῦ δ' Ἀλε-
 10 ξάνδρου καταστρατοπεδεύσαντος πλησίον ἐπιφανε-
 στάτης πόλεως, προῆλθον οἱ τῇ δόξῃ πρωτεύοντες
 τῶν πολιτῶν. ἐντυχόντες δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ τὴν
 συγγένειαν ἀνανεωσάμενοι, πάντα ποιήσειν ἔφασαν
 25 μετὰ προθυμίας, ὡς ἂν συγγενεῖς ὄντες, καὶ δῶρα
 15 προσεκόμισαν μεγαλοπρεπῆ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπο- 3
 δεξάμενος αὐτῶν τὴν εὐνοίαν, καὶ τὰς πόλεις ἀπο-
 δεῖξας ἐλευθέρως, προῆγεν ἐπὶ τὰ συνορίζοντα τῶν
 ἔθνῶν. καταλαβὼν δὲ τοὺς ὀνομαζομένους Ἀγα-
 λασσεῖς ἠθροικίους πεζοὺς μὲν τετρακισμυρίους,
 20 ἵππεῖς δὲ τρισχιλίους, συνάψας αὐτοῖς μάχην καὶ
 νικήσας, τοὺς μὲν πλείστους κατέκοψε, τοὺς δὲ λοι-
 ποὺς συμφυγόντας εἰς τὰς πλησίον πόλεις ἐκπο-
 λιορκήσας ἐξηνδραποδίσατο. τῶν δὲ ἄλλων ἐγγω- 4
 ρίων συναθροισθέντων, δισμυρίους μὲν καταφυ-
 25 γόντας εἰς πόλιν μεγάλην κατὰ κράτος εἴλε, τῶν
 δ' Ἰνδῶν διαφραξάντων τοὺς στενωποὺς καὶ ἀπὸ
 τῶν οἰκιῶν μαχομένων εὐρώστας, βιαζόμενος ἀπέ-
 βαλε τῶν Μακεδόνων οὐκ ὀλίγους. διὰ δὲ τὴν ὄρ- 5
 γὴν ἐμπρήσας τὴν πόλιν συγκατέκαυσε τοὺς πλεί-
 30 στους. τῶν δ' ἐγγωρῶν τῶν ὑπολειπομένων εἰς
 τρισχιλίους συμφυγόντας εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ μεθ'
 ἱκετηριῶν δεηθέντας ἀπέλυσεν.

97. Αὐτὸς δὲ πάλιν μετὰ τῶν φίλων ἐμβαῖς εἰς τὰς ναῦς, διὰ τοῦ ποταμοῦ τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν προειρημένων ποταμῶν καὶ τοῦ Ἰνδοῦ. μεγάλων δὲ ῥείθρων εἰς ἓνα τόπον συρρατ-
 τόντων ἱλιγγες πολλαὶ καὶ φοβεραὶ συνίσταντο, 5
 καὶ τὰ σκάφη συστρέφουσαι διέφθειρον. τῆς δὲ τοῦ ῥεύματος βίας ὀξείας καὶ σφοδρᾶς οὔσης, καὶ τῆς τῶν κυβερνητῶν τέχνης κατισχυομένης, δύο μὲν μακρὰ νῆες κατέδυσαν, τῶν δὲ ἄλλων πλοίων οὐκ
 2 ὀλίγα πρὸς τὴν γῆν ἐξέπεσε. τῆς δὲ ναυαρχίδος 10
 καταρράκτη μεγάλῳ περιπεσούσης, ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἔσχατον ἤλθε κίνδυνον. διὸ καὶ τοῦ θανάτου πρὸ ὀφθαλμῶν ὄντος, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἀποθέμε-
 νος τὴν ἐσθῆτα γυμνῷ τῷ σώματι τῆς ἐνδεχομέ-
 νης ἀντείχετο βοηθείας, οἱ δὲ φίλοι παρενήχοντο, 15
 σπεύδοντες ὑποδέξασθαι περιτρεπομένης τῆς νεῶς
 3 τὸν βασιλέα. πολλῆς δὲ ταραχῆς περὶ τὴν ναῦν οὔσης, καὶ τῶν μὲν ἀνδρῶν ἀντιταττομένων τῇ τοῦ ῥεύματος βίᾳ, τοῦ δὲ ποταμοῦ κατισχύοντος πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἐπίνοιάν τε καὶ δύναμιν, μόγις ὁ Ἀλέ- 20
 ξανδρος μετὰ τῶν νεῶν εἰς τὴν γῆν ἐξέπεσε. σω-
 θεὶς δὲ παραδόξως τοῖς θεοῖς ἔθυσεν ὡς μεγίστους ἐκπεφευγῶς κινδύνους καὶ πρὸς ποταμὸν ὁμοίως Ἀχιλλεὶ διαγωνισάμενος.

98. Μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ Ὀξυδράκας καὶ 25
 τοὺς ὀνομαζομένους Μαλλοὺς, ἔθνη πολυάνθρωπα καὶ μάχιμα, κατέλαβε τοὺς ἐγγχωρίους ἡθροικότητας πεζοὺς μὲν πλείδους τῶν ὀκτακισμυρίων, ἵππεις δὲ μυρίους, ἄρματα δ' ἑπτακόσια. οὗτοι πρὸ μὲν τῆς Ἀλεξάνδρου παρουσίας ἐπολέμουν ἀλλήλοις, ὡς δ' 30
 ὁ βασιλεὺς ἤγγισε τῇ χώρᾳ, συνεφρόνησαν, καὶ μυ- 236
 ρίας παρθένους δόντες καὶ λαβόντες διὰ τῆς ἐπι-

γαμίας ταύτης διηλλάγησαν. οὐ μὴν συγκατέβησαν 2
 εἰς παράταξιν, ἀλλὰ πάλιν στασιάσαντες ὑπὲρ τῆς
 ἡγεμονίας εἰς τὰς σύνεγγυς πόλεις ἀπεχώρησαν. ὁ
 δ' Ἀλέξανδρος τῇ πρώτῃ πόλει πλησιάσας ἔξ ἐφό- 3
 5 δου διενοεῖτο πολιορκεῖν ταύτην. ἔνθα δὴ τῶν τε- 3
 ρατοσκόπων τις Δημοφῶν ὄνομα προσελθὼν αὐτῷ
 διὰ τινῶν οἰωνῶν ἔφη προδηλοῦσθαι τῷ βασιλεῖ
 μέγαν κίνδυνον ἐκ τραύματος ἐσόμενον ἐν τῇ πο-
 λιορκίᾳ. διόπερ ἠξίου τὸν Ἀλέξανδρον ἀφείναι μὲν
 10 ταύτην τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐφ' ἑτέρας δὲ
 πράξεις ἐπιβάλλειν τὸν νοῦν. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτῳ 4
 μὲν ἐπέπληξεν ὡς ἐμποδίζοντι τὴν ἀρετὴν τῶν ἀγω-
 νιζομένων, αὐτὸς δὲ διατάξας τὰ περὶ τὴν πολιορ-
 κίαν πρῶτος ἠγεῖτο πρὸς τὴν πόλιν, φιλοτιμού-
 15 μενος αὐτὴν διὰ τῆς βίας χειρῶσασθαι. τῶν δὲ
 μηχανικῶν ὀργάνων ὑστερούντων, πρῶτος διακό-
 ψας πυλῖδα καὶ παρεισπεσὼν εἰς τὴν πόλιν πολ-
 λούς μὲν κατέβαλε, τοὺς δὲ λοιποὺς τρεψάμενος
 συνεδίωξεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. τῶν δὲ Μακεδόνων 5
 20 περὶ τὴν τειχομαχίαν ἔτι διατριβόντων, ἀρπάσας
 κλίμακα καὶ τοῖς τῆς ἀκρας τείχεσι προσερείσας καὶ
 τὴν πέλτην ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἔχων προσανέβαινε.
 τῆς δὲ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ὀξύτητος φθανούσης τοὺς
 προμαχομένους τῶν βαρβάρων, ταχέως ἐπέβη τῷ
 25 τείχει. τῶν δ' Ἰνδῶν εἰς χεῖρας μὲν ἔλθειν οὐ τολ- 6
 μώντων, ἐκ διαστήματος δὲ ἀκοντιζόντων καὶ το-
 ξευόντων, ὁ μὲν βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν
 βελῶν κατεπονεῖτο, οἱ δὲ Μακεδόνες δύο κλίμακας
 προσθέντες διὰ τούτων προσανέβαινον ἀθρόοι, καὶ
 30 συντριβεισῶν ἀμφοτέρων ἐπὶ τὴν γῆν κατηνέχθη-
 σαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐρημωθεὶς πάσης βοηθείας 99
 ἐτόλμησεν ἐπιτελέσαι πράξιν παράδοξον καὶ μνήμης

ἀξίαν. τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦ τείχους ἀπελθεῖν ἄπρακτον
 πρὸς τοὺς ἰδίους ἀνάξιον κρίνας ὑπάρχειν τῆς ἰδίας
 εὐδοξίας, καθήλατο μετὰ τῶν ὄπλων μόνος εἰς τὴν
 2 πόλιν. συνδραμόντων δ' ἐπ' αὐτὸν τῶν Ἰνδῶν
 ὑπέστη τεταρροηκότως τὴν τῶν βαρβάρων ἐπιφορὰν· 5
 προβαλλόμενος δ' ἐκ τῶν δεξιῶν δένδρον τι παρ'
 αὐτὸ τὸ τεῖχος ἐρριζωμένον, ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων
 αὐτὸ τὸ τεῖχος, ἠμύνετο τοὺς Ἰνδοὺς, τούτῳ τῷ
 θυμῷ παραστάς ὡς ἂν τις βασιλεὺς τηλικούτων
 ἤδη ἀπειργασμένων ἀνδραγαθήσειε, τὴν ἐσχάτην τοῦ 10
 βίου καταστροφὴν εὐκλεεστάτην γενέσθαι φιλοτι-
 3 μούμενος. πολλὰς μὲν γὰρ εἰς τὸ κράνος ἐλάμβανε
 πληγὰς, οὐκ ὀλίγας δὲ εἰς τὴν πέλτην ἐδέχετο· τέ-237
 λος δὲ τοξευθεὶς ὑπὸ τὸν μαστὸν ἔπεσεν εἰς τὸ
 γόνυ, κατισχυθεὶς ὑπὸ τῆς πληγῆς. εὐθύς δ' ὁ 15
 μὲν τοξεύσας Ἰνδὸς καταφρονήσας προσέδραμε, καὶ
 καταφέροντος αὐτοῦ πληγὴν ὁ Ἀλέξανδρος ὑπέ-
 θηκε τῇ λαγόνι τὸ ξίφος, καὶ καιροῦ γενομένου
 τοῦ τραύματος ὁ μὲν βάρβαρος ἔπεσεν, ὁ δὲ βα-
 20 σιλεὺς ἐπιλαβόμενος τοῦ πλησίον κλάδου καὶ δια-
 ναστὰς προεκαλεῖτο τῶν Ἰνδῶν τοὺς βουλομένους δια-
 4 γωνίσασθαι. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Πευκέστης,
 εἰς τῶν ὑπασπιστῶν, δι' ἑτέρας κλίμακος προσα-
 ναβὰς πρῶτος ὑπερήσπισε τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ τοῦ-
 τον ἕτεροι πλείους ἐπιφανέντες, καὶ καταπληξάμε-25
 νοι τοὺς βαρβάρους, διέσωσαν τὸν Ἀλέξανδρον.
 τῆς δὲ πόλεως ἀλούσης κατὰ κράτος, οἱ μὲν Μακε-
 δόνες διὰ τὸν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως θυμὸν πάντας τοὺς
 περιτυχόντας ἀνήρουν καὶ τὴν πόλιν νεκρῶν ἐπλή-
 5 ρωσαν. ἐπὶ πολλὰς δὲ ἡμέρας τοῦ βασιλέως ἀσχο-30
 ληθέντος περὶ τὴν θεραπείαν, οἱ κατὰ τὴν Βακ-
 τριανὴν καὶ Σογδιανὴν κατοικισθέντες Ἕλληνες ἐκ

πολλοῦ μὲν τὸν ἐν τοῖς βαρβάροις κατοικισμὸν χα-
 λεπῶς ἔφερον, τότε δὲ φήμης προσπεσούσης αὐτοῖς
 ὅτι τρωθεὶς ὁ βασιλεὺς τετελεύτηκεν, ἀπέστησαν
 ἀπὸ τῶν Μακεδόνων. ἄθροισθέντες δὲ εἰς τρισχι- 6
 5 λίους, κατὰ τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν πολλὰ πο-
 νήσαντες, ὕστερον ὑπὸ τῶν Μακεδόνων κατεκόπη-
 σαν μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος διασωθεὶς ἐκ τοῦ τραύματος, 100
 καὶ θύσας τοῖς θεοῖς σωτήρια, μεγάλας ἐστιάσεις
 10 τῶν φίλων ἐποιεῖτο. παρὰ δὲ τὸν πότον ἰδιόν τι
 συνέβη γενέσθαι καὶ μνήμης ἄξιον. ἐν γὰρ τοῖς 2
 ἑταίροις παραληφθεὶς τις Μακεδῶν, ὄνομα Κόρρα-
 γος, ῥώμη σώματος διαφέρων καὶ πολλάκις ἐν ταῖς
 μάχαις ἠνδραγαθῶς, παροξυνθεὶς ὑπὸ τῆς μέθης
 15 προεκαλέσατο μονομαχῆσαι Διωξίππου τὸν Ἀθη-
 ναῖον, ἀθλητὴν ἄνδρα καὶ ταῖς ἐπιφανεστάταις νί-
 καις ἐστεφανωμένον. τῶν δὲ παρακεκλημένων ἐπὶ 3
 τὸν πότον, ὡς εἰκός, συνεπιλαβομένων τῆς φιλο-
 τιμίας, καὶ τοῦ μὲν Διωξίππου συγκαταθεμένου,
 20 τοῦ δὲ βασιλέως ἡμέραν τῆς μάχης τάξαντος, ὡς
 ὁ τῆς μονομαχίας χρόνος ἦκε, πολλαὶ μυριάδες ἀν-
 δρῶν συνήχθησαν ἐπὶ τὴν θέαν. καὶ τῶν μὲν Μα- 4
 κεδόνων ὁμοειδῶν ὄντων τῷ Κορράγῳ, καὶ τοῦ
 βασιλέως συμφιλοτιμουμένου, τῶν δὲ Ἑλλήνων τῷ
 25 Διωξίππῳ συναγωνιῶντων, προῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα
 ὁ μὲν Μακεδῶν πολυτελέσιν ὅπλοις κεκοσμημένος,
 ὁ δ' Ἀθηναῖος γυμνὸς ὑπαληλιμμένος, ἔχων ῥόπα- 5
 λον σύμμετρον. ἀμφοτέρων δὲ τῆ τε τοῦ σώματος
 238 ῥώμη καὶ τῆ τῆς ἀλκῆς ὑπεροχῇ θαυμαζομένων,
 30 οἶονεῖ τις θεομαχία μέλλουσα γίνεσθαι προσεδο-
 κήθη. ὁ μὲν γὰρ Μακεδῶν διὰ τε τὴν φύσιν τοῦ
 σώματος καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν ὅπλων μεγάλην

ἐπιφέρων κατάπληξιν Ἄρει παρεμφερῆς ὑπελαμ-
 βάνετο, ὁ δὲ Διώξιππος ὑπερέχων τε τῇ ῥώμῃ, καὶ
 διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀθλήσεως μελέτην, ἔτι δὲ διὰ τὴν
 περὶ τὸ ῥόπαλον ἰδιότητα, τὴν πρόσοψιν Ἡρακλεω-
 6 τικὴν εἶχεν. ὡς δ' ἐπῆγον ἀλλήλοις, ὁ μὲν Μακε- 5
 δὼν ἐκ συμμέτρου διαστήματος λόγῃην ἠκόντισεν,
 ὁ δ' ἕτερος βραχὺν παρεγκλίνας τὴν ἐπιφερομένην
 πληγὴν ἐξένευσεν. εἶθ' ὁ μὲν τὴν Μακεδονικὴν
 σάρισαν προβεβλημένος ἐπεπορεύετο, ὁ δ' ἐγγίσαν-
 10 τος αὐτοῦ τῷ ῥοπάλῳ πατάξας τὴν σάρισαν ἀπέ- 10
 7 θραυσεν. ὁ δὲ δυσὶν ἐλαττώμασι περιπεσὼν ἐπὶ
 τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην κατήντησε. μέλλοντος
 δ' αὐτοῦ σπᾶσθαι τὴν μάχαιραν, ἔφθασε προπη-
 δήσας, καὶ τῇ μὲν εὐωνύμῳ κατέλαβε τὴν ἔλκου-
 σαν τὸ ξίφος χεῖρα, τῇ δ' ἄλλῃ κινήσας ἐκ τῆς βιά- 15
 8 σεως τὸν ἀντίπαλον ὑπέσυρε τὰ σκέλη. διφέντος
 δ' ἐπὶ τὴν γῆν ἐπιβὰς ἐπὶ τὸν τράχηλον τῷ ποδὶ
 καὶ τὸ ῥόπαλον ἀνατεινόμενος ἀνέβλεψε πρὸς τοὺς
 101 θεωμένους. ἀναβοήσαντος δὲ τοῦ πλήθους διὰ τε
 τὸ παράδοξον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀνδραγαθίας, 20
 ὁ μὲν βασιλεὺς προσέταξεν ἀφεῖναι, καὶ τὴν θέαν
 διαλύσας ἀπηλλάγη, δυσφορῶν ἐπὶ τῇ τοῦ Μακε-
 2 δόνος ἦτις. ὁ δὲ Διώξιππος ἀφείς τὸν πεπτωκότα
 καὶ περιβόητον νικῆν ἀπενεγκάμενος, ἀπῆει ταινι-
 ούμενος ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων, ὡς κοινὴν πᾶσι τοῖς 25
 Ἕλλησι παρεσχημένος εὐδοξίαν. οὐ μὴν ἡ τύχη γε
 εἶασεν ἐπὶ πολὺν χρόνον καυχῆσασθαι τὸν ἄνδρα
 3 τῇ νικῇ. ὁ τε γὰρ βασιλεὺς ἀλλοτριώτερον αἰεὶ διε-
 τέθη πρὸς αὐτὸν, οἳ τε φίλοι τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ
 πάντες οἱ περὶ τὴν αὐλὴν Μακεδόνες, φθονοῦντες 30
 αὐτοῦ τῇ ἀρετῇ, ἐπεισαν μὲν τὸν ἐπὶ τῆς διακουίας
 τεταγμένον ὑποβαλεῖν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον χρο-

σοῦν ποτήριον, αὐτοὶ δὲ κατὰ τὸν ἐξῆς πότον κα-
 ταιτιασάμενοι κλοπὴν καὶ ποτήριον εὐρηκέναι προσ-
 ποιηθέντες, εἰς αἰσχύνην καὶ ἀδοξίαν ἤγαγον τὸν
 Διώξιππον. ὁ δὲ θεωρῶν τὴν ἐπ' αὐτὸν συνδρο- 4
 5 μὴν τῶν Μακεδόνων τότε μὲν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ πό-
 του, μετ' ὀλίγον δὲ ἐπὶ τὴν ἰδίαν κατάλυσιν παρα-
 γενόμενος, καὶ γράψας πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐπι-
 στολὴν περὶ τῶν καθ' αὐτοῦ μεμηχανημένων, ταύτην
 μὲν ἐνετείλατο τοῖς ἰδίοις δοῦναι τῷ βασιλεῖ, αὐτὸν
 10 δ' ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησεν, ἀβούλως μὲν εἰς τὴν
 μονομαχίαν συγκαταβάς, πολὺ δ' ἀφρονεστέραν τὴν
 τοῦ βίου καταστροφὴν ποιησάμενος. διὸ καὶ πολλοὶ 5
 239 τῶν καταμεμφομένων αὐτοῦ τὴν ἄνοιαν ἐπιπλήτ-
 τουντες ἔφασαν χαλεπὸν εἶναι δύναμιν μὲν σώματος
 15 ἔχειν μεγάλην, νοῦν δὲ μικρόν. ὁ δὲ βασιλεὺς 6
 ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν χαλεπῶς ἠνεγκεν ἐπὶ τῇ
 τάνδρὸς τελευτῇ, καὶ πολλάκις ἐπεσήτησε τὴν ἀρε-
 τὴν αὐτοῦ, καὶ παρόντι μὲν οὐ χρησάμενος, ἀπόντα
 δὲ ἐπιποθήσας ὅτε οὐδὲν ὄφελος, ἔγνω τὴν κα-
 20 λοκἀγαθίαν τάνδρὸς ἐκ τῆς τῶν διαβαλόντων κα-
 κίας.

Ὁ δ' οὖν Ἀλέξανδρος τὴν μὲν στρατιὰν προσ- 102
 ἔταξεν ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀντιπαράγειν ταῖς ναυσίν,
 αὐτὸς δὲ τὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὸν Ὠκεανὸν
 25 πλοῦν ποιούμενος κατῆρεν εἰς τὴν χώραν τῶν ὀνο-
 μαζομένων Σαμβαστῶν. οὗτοι δὲ τῷ τε πλήθει τῶν 2
 ἀνδρῶν καὶ ταῖς ἀρεταῖς οὐδενὸς τῶν Ἰνδικῶν ἐθ-
 νῶν λείπονται· οἰκοῦντες δὲ πόλεις δημοκρατουμέ-
 νας, καὶ τὴν ἔφοδον τῶν Μακεδόνων πυνθανόμε-
 30 νοι, στρατιώτας ἤθροισαν πεζοὺς μὲν ἑξακισμυρίους,
 ἵππεῖς δὲ ἑξακισχιλίους, ἄρματα δὲ πεντακόσια. τοῦ 3
 δὲ στόλου προσπλέοντος, τῷ ξένῳ καὶ παραδόξῳ

τῆς παρουσίας πτοηθέντες, καὶ τὴν διαβεβοημένην
 δόξαν τῶν Μακεδόνων καταπλαγέντες, ἔτι δὲ τῶν
 πρεσβυτέρων συμβουλευσάντων μὴ διαγωνίζεσθαι,
 πεντήκοντα τοὺς ἐπιφανεστάτους πρεσβευτὰς ἐξα-
 πέστειλαν, ἀξιοῦντες φιλανθρωπῶς αὐτοῖς προσε- 5
 4 νεγθῆναι. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπαινέσας τοὺς ἄνδρας
 καὶ συγχωρήσας τὴν εἰρήνην, δωρεαῖς τε μεγάλαις
 καὶ τιμαῖς ἥρωικαῖς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἐτιμήθη.
 μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς παρὰ τὸν ποταμὸν ἐξ ἀμφοτέ-
 ρων τῶν μερῶν κατοικοῦντας, ὀνομαζομένους δὲ 10
 Σόδρας καὶ Μασσανούς, προσηγάγετο. περὶ δὲ τού-
 τους τοὺς τόπους ἔκτισε πόλιν Ἀλεξάνδρειαν κατὰ
 5 τὸν ποταμὸν, μυρίους καταλέξας οἰκήτορας. μετὰ
 δὲ ταῦτα εἰς τὴν Μουσικανοῦ τοῦ βασιλέως χω-
 ραν καταστήσας, τὸν τε δυνάστην ὑποχείριον λα- 15
 βῶν ἀπέκτεινε καὶ τὸ ἔθνος ὑποχείριον ἐποίησεν.
 ἐξῆς δ' εἰς τὴν Πορτικανοῦ δυναστείαν ἐμβαλὼν
 δύο μὲν ἐξ ἐφόδου πόλεις ἐξεπολιόρκησε, καὶ τοῖς
 στρατιώταις ἐφεῖς διαρπάσαι τὰς οἰκίας ἐνέπηρσεν,
 αὐτὸν δὲ τὸν Πορτικανὸν εἰς χωρίον ὄχυρόν κατα- 20
 φυγόντα χειρωσάμενος ἀπέκτεινε μαχόμενον. τὰς δὲ
 πόλεις ἀπάσας τὰς ὑπὸ τοῦτου τεταγμένας ἐκπο-
 λιόρκησας κατέσκαψε, καὶ πολὺν φόβον τοῖς πλη-
 σιοχώροις ἐπέστησεν.

6 Ἐξῆς δὲ τὴν τε Σάμβου βασιλείαν ἐξεπόρθησε 25
 καὶ τὰς πλείστας πόλεις ἑξανδραποδισάμενος καὶ
 κατασκάψας κατέκοψε τῶν βαρβάρων ὑπὲρ τὰς ὀκτώ
 7 μυριάδας. τὸ μὲν οὖν ἔθνος τῶν ὀνομαζομένων
 Βραχμάνων τοιαύταις περιέπεσε συμφοραῖς· τῶν δὲ
 λοιπῶν μεθ' ἱκετηριῶν δεηθέντων, τοὺς αἰτιωτά- 30
 τους κολάσας τοὺς λοιποὺς ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημά-
 των. ὁ δὲ βασιλεὺς Σάμβος μετὰ τριάκοντα ἔλε- 240

φάντων φυγῶν εἰς τὴν πέραν τοῦ Ἰνδοῦ χώραν
διέφυγε τὸν κίνδυνον.

Τῆς δ' ἐσχάτης τῶν Βραχμάνων πόλεως, ἣν ὄνο- 103
μάζουσιν Ἀρματήλια, πεφρονηματισμένης ἐπ' ἀν-
5 δρεία καὶ δυσχωρίαις, ἀπέστειλεν ὀλίγους τῶν ψι-
λῶν, προστάξας ἐξάπτεσθαι τῶν πολεμίων, καὶ ἐὰν
ἐπεξίωσιν, ὑποφεύγειν. οὗτοι μὲν οὖν, ὄντες πεν- 2
τακόσιοι καὶ προσμαχόμενοι τοῖς τεύχεσι, κατεφρο-
νήθησαν. ἐπέξελθόντων δ' ἐκ τῆς πόλεως στρα-
10 τιωτῶν τρισχιλίων προσποιηθέντες καταπεπληχθαι
πρὸς φυγὴν ὤρμησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς μετ' ὀλίγων 3
ὑποστάς τοὺς διώκοντας τῶν βαρβάρων, καὶ μάχην
καρτερὰν συστησάμενος, οὓς μὲν ἀπέκτεινε τῶν
βαρβάρων, οὓς δ' ἐξώγησε. τῶν δὲ μετὰ τοῦ βα-
15 σιλέως οὐκ ὀλίγοι τραθέντες εἰς τοὺς ἐσχάτους
ἤλθον κινδύνους· ὁ γὰρ τῶν βαρβάρων σίδηρος 4
κεχοιμένος ἦν φαρμάκου θανασίμου δυνάμει, ἣ
πεποιθότες κατέβησαν εἰς τὴν διὰ τῆς μάχης κρί-
σιν. κατεσκεύαστο δὲ ἡ τοῦ φαρμάκου δύναμις ἐκ
20 τινων ὄφρων θηρευομένων καὶ τούτων εἰς τὸν ἥλιον
νεκρῶν τιθεμένων. τῆς δ' ἐκ τοῦ καύματος θερ- 5
μασίας τηκούσης τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν, ἰδρωτὰς
ἐκπίπτειν συνέβαινε καὶ διὰ τῆς νοτίδος συνεκκρί-
νεσθαι τὸν τῶν θηρίων λόν. διὸ καὶ τοῦ τραθέν-
25 τος εὐθύς ἐνάρκα τὸ σῶμα, καὶ μετ' ὀλίγον ὄξειαι
συνηκολούθουν ὀδύνη, καὶ σπασμὸς καὶ τρόμος
τὸν ὅλον ὄγκον κατεῖχεν, ὃ τε χρῶς ψυχρὸς καὶ
πελιδνὸς ἐγίνετο, καὶ διὰ τῶν ἐμέτων ἐξέπιπτε χολή,
πρὸς δὲ τούτοις ἀπὸ τοῦ τραύματος μέλας ἀφρὸς
30 ἀπέρρει καὶ σηπεδῶν ἐγεννᾶτο. αὕτη δὲ νεμομένη
ταχέως ἐπέτρεχε τοῖς κυρίοις τόποις τοῦ σώματος,
καὶ δεινοὺς θανάτους ἀπειργάζετο. διὸ συνέβαινε

τὰ ἴσα τοῖς μεγάλα τραύματ' εἰληφόσι καὶ τοῖς μι-
 κράν καὶ τὴν τυχοῦσαν ἀμυχήν ἀναδεξαμένοις. τοι-
 αὐτῇ δ' ἀπωλεία τῶν τραθέντων ἀπολλυμένων, ἐπὶ
 μὲν τοῖς ἄλλοις οὐχ οὕτως ὁ βασιλεὺς ἐλυπήθη, ἐπὶ
 δὲ Πτολεμαίῳ τῷ ὕστερον μὲν βασιλεύσαντι, τότε 5
 7 δὲ ἀγαπωμένῳ μεγάλως ἠχθέσθη. ἴδιον δέ τι καὶ
 παράδοξον συνέβη γενέσθαι περὶ τὸν Πτολεμαῖον,
 ὃ τινες εἰς θεῶν πρόνοιαν ἀνέπεμπον. ἀγαπώμε-
 νος γὰρ ὑφ' ἀπάντων διὰ τε τὴν ἀρετὴν καὶ ὑπερ-
 βολὴν τῆς εἰς πάντας εὐεργεσίας, οἰκείας τοῦ φι- 10
 λανθρώπου βοηθείας ἔτυχεν. ὁ γὰρ βασιλεὺς εἶδεν
 ὄψιν κατὰ τὸν ὕπνον, καθ' ἣν ἔδοξεν ὄραν δρά-
 κοντα βοτάνην ἐν τῷ στόματι κρατεῖν καὶ δεῖξαι 241
 ταύτης τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὸν τόπον
 8 ἐν ᾧ φύεται. ἐγεῖθεις οὖν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὴν 15
 βοτάνην ἀναζητήσας καὶ τρίψας, τό τε σῶμα τοῦ
 Πτολεμαίου κατέπλασε, καὶ πιεῖν δούς ὑγιῆ κατέ-
 στησε. γνωσθείσης δὲ τῆς εὐχρηστίας, καὶ οἱ λοι-
 ποὶ τυχόντες τῆς ὁμοίας θεραπείας διεσώθησαν.
 τὴν δὲ πόλιν τῶν Ἀρματηλίων, οὖσαν ὄχυράν καὶ 20
 μεγάλην, ἐπεβάλετο μὲν πολιορκεῖν, τῶν δ' ἐγχω-
 ρίων ἀπαντησάντων μεθ' ἰκετηριῶν καὶ παραδόν-
 των ἑαυτοὺς ἀπέλυσεν αὐτοὺς τῆς τιμωρίας.
 104 Αὐτὸς δὲ καταπλεύσας εἰς τὸν Ὠκεανὸν μετὰ
 τῶν φίλων, καὶ δύο νήσους ἐνταῦθα κατιδών, εὐ- 25
 θὺς ἐν αὐταῖς τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπῶς ἔθυσε, καὶ
 πολλὰ μὲν ἐκπώματα καὶ μεγάλα χρυσᾶ κατεπόν-
 τισε ταῖς σπονδαῖς συναφίεις, βωμοὺς δὲ Τηθύος
 καὶ Ὠκεανοῦ κατασκευάσας ὑπέλαβε τετελετημέναι
 τὴν προκεχειρισμένην στρατείαν. ἀναξεύξας δ' ἐν- 30
 τεῦθεν εἰς τοῦπίσω διὰ τοῦ ποταμοῦ παρέπλευσεν
 2 εἰς Τάναλα, πόλιν ἐπίσημον. αὕτη δὲ τὴν πολι-

τείαν εἶχε διατεταγμένην ὁμοίως τῇ Σπάρτῃ· ἀπὸ
 δύο γὰρ οἰκῶν ἐν αὐτῇ διεδέχοντο δύο βασιλεῖς,
 αἰεὶ τῶν κατὰ πόλεμον ἡγούμενοι πραττομένων, τῶν
 δὲ γερόντων ἀρχεῖον τῶν ὄλων προειστήκει. ὁ δ' 3
 οὖν Ἀλέξανδρος τὰ πεπονηκότα τῶν σκαφῶν ἐνέ-
 πρησε, τὸν δὲ λοιπὸν στόλον παραδοὺς Νεάρχῳ
 καὶ τισὶν ἄλλοις τῶν φίλων προσέταξε τὴν παρα-
 λίαν πᾶσαν παραπλεῦσαι δι' Ὠκεανοῦ, καὶ πάντα
 κατασκεψαμένους ἀπαντᾶν ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ
 10 Εὐφράτου ποταμοῦ. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν δύ- 4
 ναμιν ἐπῆλθε πολλὴν χώραν, καὶ τοὺς μὲν ἐναν-
 τιουμένους κατεπολέμησε, τοὺς δὲ πειδαρχοῦντας
 φιλανθρώπως προσεδέχετο. τοὺς μὲν γὰρ Ἀρβίτας
 ὀνομαζομένους καὶ τοὺς τὴν Κεδρωσίαν οἰκοῦντας
 15 χωρὶς κινδύνων προσηγάγετο, μετὰ δὲ ταῦτα πολ- 5
 λὴν μὲν ἄνυδρον, οὐκ ὀλίγην δὲ ἔρημον διελθὼν
 ἐπὶ τὰ Ὠρίτιδος ὄρια κατήντησεν. εἰς τρία δὲ μέρη
 τὴν δύναμιν διελόμενος, τοῦ μὲν πρώτου μέρους
 ἀπέδειξεν ἡγεμόνα Πτολεμαῖον, τοῦ δὲ δευτέρου
 20 Λεόννατον, καὶ τὴν μὲν παραθαλαττίαν λεηλατεῖν 6
 προσέταξε Πτολεμαῖον, τὴν μεσόγειον δὲ κατασῦ-
 ραι Λεόννατον, τὴν δ' ὑπώρειαν καὶ τὴν ὄρεινὴν
 αὐτὸς ἐπόρθησεν. ἅμα δ' ὑφ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν
 καιρὸν πολλῆς χώρας δηουμένης, ἔγεμε πᾶς τόπος
 25 πυρὸς καὶ διαρπαγῆς καὶ πολλῶν φόνων. διόπερ 7
 242 ταχέως οἱ μὲν στρατιῶται πολλῆς λείας ἐκυρίευσαν,
 τῶν δ' ἀναιρεθέντων σωμαμάτων ἀριθμὸς ἐγένετο
 πολλῶν μυριάδων. τῇ δὲ τῶν ἐθνῶν τούτων ἀπω-
 λείᾳ πάντες οἱ πλησιόχωροι περίφοβοι γενόμενοι
 30 προσεχώρησαν τῷ βασιλεῖ. ὁ δ' Ἀλέξανδρος παρὰ 8
 θάλατταν ἐφιλοτιμήθη κτίσαι πόλιν, λιμένα μὲν
 εὐρῶν ἄκλυστον, πλησίον δ' αὐτοῦ τόπον εὐθετον,

- 105 ἔκτισεν ἐν αὐτῷ πόλιν Ἀλεξάνδρειαν. εἰς δὲ τὴν τῶν Ῥοιτῶν χώραν διὰ τῶν παρόδων παρεισελθὼν ταχέως ἅπασαν ὑπήκοον ἐποίησατο. οἱ δὲ Ῥοῖται τὰ μὲν ἄλλα παραπλήσια τοῖς Ἰνδοῖς ἔχουσιν, ἐν δὲ ἐξηλλαγμένον καὶ παντελῶς ἄπιστον. 5
- 2 τῶν γὰρ τελευτησάντων παρ' αὐτοῖς τὰ σώματα φέρουσιν οἱ συγγενεῖς γυμνοὶ λόγχας ἔχοντες, εἰς δὲ τοὺς ἐπὶ τῆς χώρας δρυμοὺς θέντες τὸ σῶμα, τὸν μὲν περικείμενον τῷ νεκρῷ κόσμον περιαιροῦνται, τὸ δὲ σῶμα τοῦ τελευτηκότου καταλείπουσι 10 βορὰν τοῖς θηρίοις. τὰς δ' ἐσθῆτας διελόμενοι θύουσι τοῖς κατὰ γῆν ἦρωσι καὶ τῶν οἰκείων ὑποδοχὴν ποιοῦνται.
- 3 Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Ἀλέξανδρος προῆγεν ἐπὶ τὴν Κεδρωσίαν, παρὰ θάλατταν τὴν πορείαν ποιούμε- 15 νος, καὶ κατήντησεν εἰς ἔθνος ἀξενον καὶ παντε- 4 λῶς θηριῶδες. τοὺς τε γὰρ ὄνυχας οἱ τῆδε κατοικοῦντες ἐκ γενετῆς αὖξουσιν μέχρι γήρωσ καὶ τὸ τρίχωμα πεπιλωμένον ἔωσι, τὸ δὲ χρῶμα διὰ τὴν τοῦ ἡλίου θερμότητα κατακεκαυμένον ἔχουσι, καὶ 20 5 δορὰς θηρίων περιβέβληνται. σιτοῦνται δὲ τὰ ἐκβαλλόμενα κήτη σαρκοφαγοῦντες, καὶ τὰς οἰκήσεις κατασκευάζουσι τοὺς μὲν τοίχους ἀνοικοδομοῦντες, τὰς δ' ὀροφὰς ἐκ τῶν τοῦ κήτους πλευρῶν, ἐξ ὧν 25 ὀκτωκαίδεκαπῆχαις δοκοὶ κατηρτίζοντο. ἀντὶ δὲ τῶν 25 κεράμων ταῖς φολίσι τῶν ζώων τὰς στέγας κατε- 6 κάλυπτον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος διελθὼν τοῦτο τὸ ἔθνος ἐπιπόνως διὰ σπάνιν τροφῆς, ἐνέβαλεν εἰς 30 χώραν ἔρημον καὶ πάντων τῶν εἰς τὸ ζῆν χρησίμων σπανίζουσαν. πολλῶν δὲ διὰ τὴν ἔνδειαν 30 διαφθειρομένων, ἢ τε δύναιμι τῶν Μακεδόνων ἠθύμῃσεν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνέπεσεν οὐκ εἰς τὴν τυ-

χοῦσαν λύπην τε καὶ φροντίδα· δεινὸν γὰρ ἐφαί-
 νετο τοὺς ἀρετῇ καὶ τοῖς ὄπλοις ἅπαντας ὑπερβαλο-
 μένους ἐν ἐρήμῳ χώρᾳ πάντων σπανίζοντας ἀκλεῶς
 ἀπόλλυσθαι. διόπερ εὐζώνους ἄνδρας ἐξέπεμψεν 7
 5 εἰς τὴν Παρθυαίαν καὶ Δραγγηνὴν καὶ Ἀρείαν καὶ
 τὰς ἄλλας τὰς πλησιοχώρους τῇ ἐρήμῳ, προστάξας
 ταχέως ἀγαγεῖν ἐπὶ τὰς ἐμβολὰς τῆς Καρμανίας δρο-
 μάδας καμήλους καὶ τὰ νωτοφορεῖν εἰωθότα τῶν
 φορτίων, γεμίσαντας σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτη-
 10 δείων. οὗτοι μὲν οὖν ὀξέως διανύσαντες πρὸς τοὺς 8
 σατράπας τούτων τῶν ἐπαρχιῶν, ἐποίησαν παρα-
 243 κομισθῆναι πολλὴν ἀγορὰν ἐπὶ τὸν ὠρισμένον τό-
 πον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὴν
 ἀβοήθητον ἔνδειαν πολλοὺς ἀπέβαλε τῶν στρατιω-
 15 τῶν, μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὴν πορείαν ὄντος αὐτοῦ
 τῶν Ὁρειτῶν τινες ἐπιθέμενοι τοῖς περὶ τὸν Λεόν-
 νατον τεταγμένοις, καὶ συχνοὺς καταβαλόντες, ἀπέ-
 φυγον εἰς τὴν ἑαυτῶν χώραν.

Μόγισ δὲ περάσας τὴν ἐρημον, ἦκεν εἰς χώραν 106
 20 οἰκουμένην καὶ πάντων τῶν χρησίμων εὐποροῦσαν.
 ἐν ταύτῃ δὲ προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν ἐφ' ἑπτὰ
 μὲν ἡμέρας προῆει κεκοσμημένη τῇ δυνάμει πανη-
 γυρικῶς, καὶ Διονύσῳ κῶμον ἤγαγεν ἑορτάζων καὶ
 μέθῃ καὶ πότοις χρώμενος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν.
 25 ἀπὸ τούτων δὲ γενόμενος, ἀκούσας ὅτι πολλοὶ 2
 τῶν βιαίως καὶ ὑβριστικῶς κεχρημένων ταῖς ἐξου-
 σίαις παρανενομήκασι, πολλοὺς τῶν τε σατραπῶν
 καὶ στρατηγῶν τιμωρίας ἤξιωσε. τῆς δ' εἰς τοὺς
 παρανενομηκότας ἠγεμόνας μισοπουνηρίας διαβοη-
 30 θείσης, πολλοὶ τῶν στρατηγῶν συνειδότες ἑαυτοῖς
 ὑβρεῖς καὶ παρανομίας εἰς φόβον ἐνέπιπτον, καὶ
 τινὲς μὲν μισθοφόρους ἔχοντες ἀφίσταντο τοῦ βα-

σιλέως, τινὲς δὲ χρήματα συσκευασάμενοι δρασμοὺς
 3 ἐποιοῦντο. ταῦτα δὲ πυνθανόμενος ὁ βασιλεὺς πρὸς
 πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν στρατηγούς καὶ σα-
 τράπας ἔγραψεν, ἐπειδὴν ἀναγνώσι τὴν ἐπιστολήν,
 παραχρῆμα πάντας τοὺς μισθοφόρους ἀπολῦσαι. 5

4 Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν τοῦ βασιλέως διατρί-
 βοντος ἐν τινὶ παραθαλαττίῳ πόλει ὀνομαζομένη
 Σαλμοῦντι, καὶ σκηρικοὺς ἀγῶνας ἐν τῷ θεάτρῳ
 ποιοῦντος, κατέπλευσαν οἱ δι' Ὠκεανοῦ πλεῖν τὴν
 παραθαλάττιον ἀπεσταλμένοι, καὶ παραχρῆμα εἰς 10
 τὸ θέατρον παρελθόντες τὸν τε Ἀλέξανδρον ἤσπá-
 5 σαντο καὶ περὶ τῶν πεπραγμένων ἀπήγγειλαν. οἱ
 δὲ Μακεδόνες ἠσθύντες τῇ παρουσίᾳ τῶν ἀνδρῶν
 κρότῳ μεγάλῳ τὸ γεγονός ἐπεσημήναντο, καὶ πᾶν
 6 τὸ θέατρον μεστὸν ἦν χαρᾶς ἀνυπερβλήτου. οἱ 15
 δὲ καταπεπλευκότες ἀπήγγελλον ἀμπώτεις τε καὶ
 πλήμας παραδόξους γίνεσθαι κατὰ τὸν Ὠκεανόν,
 καὶ κατὰ μὲν τὰς ἀμπώτεις νήσους τε ὄρασθαι
 πολλὰς καὶ μεγάλας ἐπ' ἄκρας τῆς παραθαλατ-
 τίου χώρας, κατὰ δὲ τὰς πλήμας ἅπαντας τοὺς 20
 προειρημένους τόπους κατακλύζεσθαι, πολλοῦ καὶ
 βιαίου πνεύματος φερομένου πρὸς τὴν χέρσον,
 τῆς δ' ἐπιφανείας ἀφρῶ πολλῶ λευκαιομένης. τὸ
 δὲ παραδοξότατον, κήτεσι πολλοῖς καὶ τὸ μέγεθος
 7 ἀπίστοις συγκεκυρηκέναι. ταῦτα δὲ φοβηθέντας 25
 αὐτοὺς τὸ μὲν πρῶτον ἀπελπίσαι τὸ ξῆν, ὡς αὐ-
 τίκα μάλα μετὰ τῶν σκαφῶν διαφθαρησομένους,
 μετὰ δὲ ταῦτα ἐξ ἁπάντων μιᾶς φωνῆς γινομέ-
 νης καὶ διὰ τῶν ὄπλων πολλοῦ συντελουμένου ψό-
 φου, πρὸς δὲ τούτοις τῶν σαλπύγγων ἐνιεμένων, 244
 τῷ παραδόξῳ πτοηθῆναι τὰ θηρία καὶ δύναι πρὸς 30
 βυθόν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς περὶ τούτων διακούσας, τοῖς μὲν 107
 ἡγουμένοις τοῦ στόλου παρήγγειλεν ἐπὶ τὸν Εὐ-
 φράτην καταπλεῦσαι, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως
 πολλὴν χώραν διελθὼν συνῆψε τοῖς Σουσιανοῖς
 ὄροις. περὶ δὲ τοὺς καιροὺς τούτους Κάλανος ὁ
 Ἰνδός, ἐν φιλοσοφίᾳ μεγάλην ἔχων προκοπὴν καὶ
 τιμώμενος ὑπ' Ἀλεξάνδρου, παράδοξον ἐποίησατο
 τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. βεβιωκὼς γὰρ ἔτη τρία 2
 πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα, καὶ πάντα τὸν χρόνον ἀπείρα-
 10 τος γεγονῶς ἀρρωστίας, ἔκρινεν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν
 μεταστῆσαι, ὡς τὸ τέλειον τῆς εὐδαιμονίας παρὰ
 τε τῆς φύσεως καὶ τῆς τύχης ἀπειληφώς. κατα- 3
 πειραθεὶς δ' ὑπ' ἀρρωστίας, καὶ καθ' ἡμέραν ἀει-
 μᾶλλον βαρυνόμενος, ἤξιωσε τὸν βασιλέα πυρὰν
 15 αὐτῷ μεγάλην κατασκευάσαι καὶ προσαναβάντος
 ἐπὶ ταύτην αὐτοῦ προστάξαι τοῖς ὑπηρέταις πῦρ
 ἐνεῖναι. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τὸ μὲν πρῶτον αὐτὸν 4
 ἀποτρέπειν ἐπειρᾶτο ταύτης τῆς ἐπιβολῆς, ὡς δ'
 οὐχ ὑπήκουσεν, ὠμολόγησε συντελέσειν περὶ ὧν
 20 ἤξιωκὼς ἦν. διαγγελθείσης δὲ τῆς πράξεως, ἡ μὲν
 πυρὰ κατεσκευάσθη, τὸ δὲ πλῆθος κατήντησεν ἐπὶ
 τὴν παράδοξον θέαν. ὁ δὲ Κάλανος ἀκολουθήσας 5
 τοῖς ἰδίοις δόγμασι τεταρρηκότως ἐπέστη τῇ πυρᾷ,
 καὶ μετὰ ταύτης καταφλεχθεὶς ἐτελεύτησε. τῶν δὲ
 25 παρόντων οἱ μὲν μανίαν αὐτοῦ κατέγνωσαν, οἱ δὲ
 κενοδοξίαν ἐπὶ καρτερίᾳ, τινὲς δὲ τὴν εὐψυχίαν καὶ
 τὴν τοῦ θανάτου καταφρόνησιν ἐθαύμασαν. ὁ δὲ 6
 βασιλεὺς τοῦτον μὲν ἔθαψε πολυτελῶς, αὐτὸς δὲ
 παρελθὼν εἰς Σοῦσα τὴν μὲν πρεσβυτέραν τῶν
 30 Δαρείου θυγατέρων Στάτειραν ἔγημε, τὴν δὲ νεω-
 τέραν Ἡφαιστίωφι συνώκισε Δρυπητίν. ἔπεισε δὲ
 καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν φίλων γῆμαι, καὶ

συνήκισεν αὐτοῖς τὰς εὐγενεστάτας παρθένους Περσίδας.

- 108 Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἦγον εἰς τὰ Σοῦσα τρισμύριοι τῶν Περσῶν, νέοι μὲν παντελῶς ταῖς ἡλικίαις, ἐπιλελεγμένοι δὲ ταῖς τῶν σωμάτων εὐ- 5
 2 πρεπείαις τε καὶ ῥώμαις. κατὰ δὲ τινὰς ἐντολάς τοῦ βασιλέως ἠθροισμένοι, χρόνον ἱκανὸν ἐπιστάτας καὶ διδασκάλους ἐσχηκότες τῶν πολεμικῶν ἔργων, πάντες δὲ Μακεδονικαῖς πανοπλίαις πολυτελῶς κεκοσμημένοι, παρεμβολὴν μὲν ἐποιήσαντο πρὸ τῆς 10
 πόλεως, ἐπιδειξάμενοι δὲ τῷ βασιλεῖ τὴν ἐν τοῖς ὄπλοις ἄσκησιν καὶ μελέτην ἐτιμήθησαν διαφερόν-
 3 τως. τῶν γὰρ Μακεδόνων πρὸς τὴν τοῦ Γάγγου 245
 ποταμοῦ διάβασιν ἀντειπόντων καὶ πολλάκις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καταβοώντων καὶ τὴν ἐξ Ἄμμωνος γέ- 15
 υεσιν διασυρόντων, τοῦτο τὸ σύστημα κατεσκεύασεν ἐκ μιᾶς μὲν ἡλικίας τῶν Περσῶν καὶ ὁμοίας συνεστηκός, δυνάμενον δὲ ἀντίταγμα γενέσθαι τῇ Μακεδονικῇ φάλαγγι. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀλέξανδρον ἐν τούτοις ἦν. 20
- 4 Ἄρπαλος δὲ τῶν ἐν Βαβυλωνίᾳ θησαυρῶν καὶ τῶν προσόδων τὴν φυλακὴν πεπιστευμένος, ἐπειδὴ τάχι-
 στα ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἐστράτευσεν, ἀπέγνω τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ, δοὺς δ' ἑαυτὸν εἰς τρυφήν, καὶ πολλῆς χώρας ἀποδεδειγμένος σατραπῆς, τὸ 25
 μὲν πρῶτον εἰς ὕβρεις γυναικῶν καὶ παρανόμους ἔρωτας βαρβάρων ἐξετράπη, καὶ πολλὰ τῆς γά-
 ξης ἀκρατεστάταις ἠδοναῖς κατανήλωσεν, ἀπὸ δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάττης πολὺ διάστημα κομίζων ἰχθύων πλῆθος καὶ δίαιταν πολυδάπανον ἐνιστά- 30
 5 μενος ἐβλασφημεῖτο. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐκ τῶν Ἀθη-
 νῶν τὴν ἐπιφανεστάτην τῶν ἑταιρῶν ὄνομα Πυθο-

νίκην μετεπέμψατο, καὶ ζῶσάν τε αὐτὴν βασιλι-
 καῖς δωρεαῖς ἐτίμησε καὶ μεταλλάξασαν ἔθαψε
 πολυτελῶς καὶ τάφον κατὰ τὴν Ἀττικὴν κατεσκεύασε
 πολυδάπανον. μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλην ἑταίραν Ἀτ- 6
 5 τικὴν ὄνομα Γλυκέραν μεταπεμψάμενος ἐν ὑπερβαλ-
 λούσῃ τρουφῇ καὶ πολυδαπάνῳ διαιτήματι διεξήγευ·
 εἰς δὲ τὰ παράλογα τῆς τύχης καταφυγὰς ποριζό-
 μενος, εὐηργέτει τὸν τῶν Ἀθηναίων δῆμον. τοῦ δ'
 Ἀλεξάνδρου μετὰ τὴν ἐξ Ἰνδῶν ἐπάνοδον πολλοὺς
 10 τῶν σατραπῶν κατηγορηθέντας ἀνελόντος, φοβηθεὶς
 τὴν τιμωρίαν, καὶ συσκευασάμενος ἀργυρίου μὲν τά-
 λαντα πεντακισχίλια, μισθοφόρους δ' ἀθροίσας ἑξα-
 κισχιλίους, ἀπῆρεν ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ κατέπλευσεν
 εἰς τὴν Ἀττικὴν. οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσέχοντος, 7
 15 τοὺς μὲν μισθοφόρους ἀπέλιπε περὶ Ταίναρον τῆς
 Λακωνικῆς, αὐτὸς δὲ μέρος τῶν χρημάτων ἀναλα-
 βῶν ἰκέτης ἐγένετο τοῦ δήμου. ἔξαιτούμενος δὲ ὑπ'
 Ἀντιπάτρου καὶ Ὀλυμπιάδος, καὶ πολλὰ χρήματα
 διαδοὺς τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ δημηγοροῦσι ῥήτορσι, διέ-
 20 δρα καὶ κατῆρεν εἰς Ταίναρον πρὸς τοὺς μισθο-
 φόρους. ἐκεῖθεν δὲ πλεύσας εἰς Κρήτην ὑπὸ 8
 Θίβρωνος ἑνὸς τῶν φίλων ἐδολοφονήθη. οἱ δ' Ἀθη-
 ναῖοι τῶν τοῦ Ἀρπάλου χρημάτων λόγον ἀναζη-
 τοῦντες, Δημοσθένην καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ῥητό-
 25 ρων κατεδίκασαν, ὡς εἰληφότας τῶν Ἀρπάλου χρη-
 μάτων.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τῶν Ὀλυμπίων ὄντων ἐκὴ- 109
 ρυξεν ἐν Ὀλυμπίᾳ τοὺς φυγάδας πάντας εἰς τὰς
 246 πατρίδας κατιέναι πλὴν τῶν ἱεροσύλων καὶ φονέων.
 30 αὐτὸς δ' ἐπιλέξας τοὺς πρεσβυτάτους τῶν πολιτῶν
 ἀπέλυσε τῆς στρατείας, ὄντας ὡς μυρίους. πυνθα- 2
 νόμενος δὲ πολλοὺς αὐτῶν εἶναι καταδανείους, ἐν

ἡμέρα μιᾷ τὰ δάνεια βραχὺ λείποντα τῶν μυρίων
 ταλάντων διέλυσε. τῶν δὲ ἀπολειπομένων Μακε-
 δόνων ἀπειθούντων καὶ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν κατα-
 βῶντων, παροξυνθεὶς κατηγορήσεν αὐτῶν τεταρ-
 ρηκῶτως. καταπληξάμενος δὲ τὸ πλῆθος, ἐτόλμησεν ⁵
 αὐτὸς καταβάς ἀπὸ τοῦ βήματος τοὺς αἰτιωτάτους
 τῆς ταραχῆς ταῖς ἰδίαις χερσὶ παραδοῦναι τοῖς ὑπη-
 3 ρέταις πρὸς τὴν τιμωρίαν. ἐπὶ πολὺ δὲ τῆς δια-
 φορᾶς αὐξομένης, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐκ τῶν ἐκλελεγ-
 μένων Περσῶν ἡγεμόνας κατέστησε, καὶ τούτους ¹⁰
 προῆγεν ἐπὶ τὸ πρωτεῖον· οἱ δὲ Μακεδόνες μετα-
 νοήσαντες καὶ πολλὰ μετὰ δακρύων δεηθέντες
 μόγισ ἐπεισαν τὸν Ἀλέξανδρον αὐτοῖς διαλλαγῆναι.
 110 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀντικλέους Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Κορνήλιον καὶ Κόιν- ¹⁵
 τον Ποπλίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος τὸν
 τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμὸν ἀνεπλήρωσεν ἐκ τῶν
 Περσῶν, καὶ χιλίους αὐτῶν εἰς τοὺς περὶ τὴν αὐ-
 λὴν ἔταξεν ὑπάσπιστάς, καὶ τὸ σύνολον οὐχ ἦττους
 2 εἰς πλῆθιν τῶν Μακεδόνων ὑπέλαβεν. ἦκε δὲ κατὰ ²⁰
 τοῦτον τὸν καιρὸν καὶ Πευκέστης ἄγων Πέρσας
 τοξότας καὶ σφενδονήτας δισμυρίους· καταμύξας δὲ
 τούτους τοῖς προϋπάρχουσι στρατιώταις, τῇ καινό-
 τητι τῆς καινοτομίας κατεσκεύασε τὴν ὅλην δύναμιν
 3 κεκραμένην καὶ ἀρμόζουσαν τῇ ἰδίᾳ προαιρέσει. τῶν ²⁵
 δὲ Μακεδόνων ἐκ τῶν αἰχμαλωτίδων γεγεννηκότων
 υἱούς, τὸν ἀριθμὸν τῶν παίδων ἀκριβῶς ἐσκέφατο,
 ὄντων δ' αὐτῶν σχεδὸν μυρίων, ἅπασι τὰς ἀρμο-
 ζούσας πρὸς τροφήν ἐλευθέριον συντάξεις ἀπομε-
 ρίσας, τούτοις μὲν παιδευτάς ἐπέστησε τοὺς διδά- ³⁰
 ξοντας τὴν ἀρμόζουσαν παιδείαν, αὐτὸς δὲ ἀνα-
 λαβὼν τὴν δύναμιν προῆγεν ἐκ τῶν Σούσων, καὶ

διαβάς τὸν Τίγριν ἐν ταῖς Κάροις καλουμέναις
 κώμαις κατεστρατοπέδευσεν. ἔξῃς δ' ἐν ἡμέραις 4
 τέτταρσι τὴν Σιττακητὴν διανύσας ἤκεν εἰς τὰ κα-
 λούμενα Σάμβανα. ἐνταῦθα δὲ μείνας ἡμέρας ἐπτά
 5 καὶ προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν, τριταῖος εἰς τοὺς
 Κέλωνας προσαγορευομένους ἤκεν, ἐν ᾧ μέχρι τοῦ
 νῦν διαμένει γένος Βοιώτιον, κατὰ μὲν τὴν Ξέρξου
 στρατείαν ἀνάστατον γεγονός, μεμνημένον δ' ἔτι
 247 τῶν πατρίων νόμων· ὄντες γὰρ οὗτοι δίφωνοι, τῇ 5
 10 μὲν ἑτέρᾳ διαλέκτῳ ἐξωμοιώθησαν τοῖς ἑγχωρίοις,
 τῇ δ' ἑτέρᾳ πλείστας τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων διε-
 τήρουν, καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἕνια διεφύλαττον.
 τέλος δὲ προσμείνας ἡμέρας ἀνέξευξε, καὶ παρεγ-
 κλίνας τὴν ὑποκειμένην ὁδὸν θεάς ἔνεκεν ἦλθεν
 15 εἰς τὴν ὀνομαζομένην Βαγιστάνην, θεοπρεπεστάτην
 τε χώραν οὖσαν καὶ πλήρη καρπύων δένδρων καὶ
 τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἀνηκόν-
 των. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν εἰς τινα χώραν δυ- 6
 ναμένην ἐκτρέφειν ἀγέλας παμπληθεῖς ἵππων, ἐν
 20 ἣ τὸ παλαιὸν ἔφασαν ἑκαταίδεκα μυριάδας ἵππων
 γεγονέαι φορβάδων, κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου πα-
 ρουσίαν ἕξ μόναι μυριάδες ἠριθμῆθησαν, ἐνταῦθα
 δὲ μείνας ἡμέρας τριάκοντα, ἑβδομαῖος διήνυσεν
 εἰς Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας. ταύτης δὲ φασὶ διακο- 7
 25 σίων μὲν καὶ πεντήκοντα σταδίων τὴν περίμετρον
 ὑπάρχειν, βασιλεία δ' ἔχειν τῆς ὅλης Μηδίας καὶ
 θησαυροὺς πολλῶν χρημάτων. ἐνθα δὲ χρόνον
 τινὰ τὴν δύναμιν ἀναλαβὼν, ἀγῶνάς τε θυμελικούς
 ἔποiei καὶ πότους συνεχεῖς τῶν φίλων, ἐν οἷς 8
 30 Ἡφαιστίων ἀκαίροις μέθαις χρησάμενος, καὶ περι-
 πεσὼν ἀρρωστία, τὸν βλον ἐξέλιπεν· ὁ δὲ βασιλεὺς
 χαλεπῶς ἐνέγκας τὸ συμβάν, τὸ σῶμα τοῦ τετελευ-

τηκότος Περδίκκα παρέδωκεν εἰς Βαβυλώνα κομίσαι, βουλόμενος ἐπιφανεστάτην αὐτοῦ ποιήσασθαι τὴν ταφήν.

- 111 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Ἑλλάδα ταραχαὶ συνίσταντο καὶ πραγμάτων καινῶν κινήσεις, ἐξ ὧν ὁ Λαμιακὸς πόλεμος κληθεὶς ἔλαβε τὴν ἀρχήν, ἐκ τοιαύτης τινὸς αἰτίας. τοῦ βασιλέως προστάξαντος τοῖς σατράπαις ἅπασιν ἀπομισθοῦσαι ποιῆσαι τοὺς μισθοφόρους, καὶ τούτων τὸ πρόσταγμα συντελεσάντων, πολλοὶ τῆς στρατείας ἀπολελυμένοι ξένοι διέτρεχον καθ' ὅλην τὴν Ἀσίαν πλανώμενοι καὶ τὰς ἀναγκαίας τροφὰς ἐκ τῶν προνομῶν ποριζόμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα πανταχόθεν διῆραν ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Περσικῶν σατραπῶν καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων οἱ περιλειφθέντες χρήματά τε καὶ στρατιώτας ἀθροίζοντες ἐπλεον ἐπὶ Ταίναρον καὶ κοινὴν δύναμιν ἤθροίζον. τὸ δὲ τελευταῖον Λεωσθένην τὸν Ἀθηναῖον, ἄνδρα ψυχῆς λαμπρότητι διάφορον καὶ μάλιστα ἀντικείμενον τοῖς Ἀλεξάνδρου πράγμασιν, εἴλοντο στρατηγὸν αὐτοκράτορα. οὗτος δὲ τῆ βουλῇ διαλεχθεὶς ἐν ἀπορρήτοις πεντήκοντα μὲν ἔλαβε τάλαντα πρὸς τὴν μισθοδοσίαν, ὀπλων δὲ πλῆθος ἱκανὸν εἰς τὰς κατεπειγούσας χρείας, πρὸς δὲ Ἀιτωλοὺς ἀλλοτριῶς ἔχοντας πρὸς τὸν βασιλέα περὶ συμμαχίας διεπρεσβεύσατο, καὶ πάντα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον παρεσκευάζετο.

Λεωσθένης μὲν οὖν προορῶμενος τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου περὶ ταῦτα διέτριβεν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τῶν Κοσβαίων ἀπειθούντων ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς ἐν ζῶνῳ τῇ δυνάμει. τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος ἀλκῆ διαφέρον κατοικεῖ μὲν τῆς Μηδίας τὴν ὄρεινὴν, πεποιθὸς δὲ τῇ τῶν

τόπων δυσχωρία καὶ ταῖς κατὰ πόλεμον ἀρεταῖς οὐδέποτε δεσπότην ἐπὶ πᾶσι προσεδέδεκτο, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τῶν Περσῶν βασιλείαν διέμενεν ἀνάλωτον, καὶ τότε πεφρονηματισμένου οὐ κατεπλάγη τὴν
 5 τῶν Μακεδόνων ἀρετὴν. ὁ δὲ βασιλεὺς προκατα- 5
 λαβόμενος τὰς παρόδους καὶ τῆς Κοσσαίας τὴν πλείστην πορθήσας, καὶ κατὰ πάσας τὰς συμπλοκὰς προτερῶν, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε τῶν βαρβάρων, πολλαπλασίους δ' ἐξώργησεν. οἱ δὲ Κοσσαῖοι πάντη
 10 νικώμενοι καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐαλωκότων χαλεπῶς φέροντες, ἠναγκάσθησαν τῆς τῶν αἰχμαλώτων σωτηρίας τὴν δουλείαν ἀλλάξασθαι. διὸ καὶ 6
 τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέψαντες ἐτύγγανον εἰρήνης σὺν τῷ ποιεῖν τὸ προσιαττόμενον τῷ βασιλεῖ. ὁ
 15 δ' Ἀλέξανδρος ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις τετταράκοντα καταπολεμήσας τὸ ἔθνος, καὶ πόλεις ἀξιολόγους ἐν ταῖς δυσχωρίαις κτίσας, ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν.

* * *

20 Ἀλέξανδρος καταπεπολεμηκῶς τὸ τῶν Κοσσαίων 112
 ἔθνος ἀνέξεν μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ προῆγεν ἐπὶ τῆς Βαβυλῶνος, αἶψα δὲ κατὰ τὰς στρατοπεδείας διαλείπων καὶ τὴν δύναμιν ἀναλαμβάνων ἡσυχῇ προῆγεν. ἀπέχοντος δὲ αὐτοῦ τριακοσίου σταδίου 2
 25 τῆς Βαβυλῶνος, οἱ Χαλδαῖοι καλούμενοι, μεγίστην μὲν δόξαν ἐν ἀστρολογίᾳ περιπεποιημένοι, διὰ δὲ τινος αἰωνίου παρατηρήσεως προλέγειν εἰωθότες τὰ μέλλοντα, προεχειρίσαντο μὲν ἐξ ἑαυτῶν τοὺς πρεσβυτάτους καὶ μεγίστην ἐμπειρίαν ἔχοντας, διὰ δὲ
 30 τῆς τῶν ἀστέρων μαντείας γνόντες τὴν μέλλουσαν γίνεσθαι τοῦ βασιλέως ἐν Βαβυλῶνι τελευτήν, προσέταξαν μνηῦσαι τῷ βασιλεῖ τὸν κίνδυνον καὶ πα-

ρακελεύσασθαι μηδενὶ τρόπῳ τὴν εἰς τὴν πόλιν
 3 εἴσοδον ποιήσασθαι· δύνασθαι δ' αὐτὸν ἐκφυγεῖν
 τὸν κίνδυνον, εἰάν ἀναστήσῃ τὸν καθηρημένον ὑπὸ
 Περσῶν τοῦ Βήλου τάφον καὶ τὴν βεβουλευμένην
 ὁδὸν ἐπιστήσας παρέλθῃ τὴν πόλιν. τῶν δὲ ἀπο- 5
 σταλέντων Χαλδαίων ὁ προκριθείς, ὄνομα Βελεφάν-
 τῆς, τῷ μὲν βασιλεῖ συνελθεῖν εἰς λόγους οὐκ ἐτόλ-
 μησε διὰ τὸν φόβον, Νεάρχῳ δ' ἐνὶ τῶν Ἀλεξάν-
 δρου φίλων κατ' ἰδίαν ἐντυχῶν καὶ τὰ κατὰ μέρος
 4 ἀπαγγέλλας ἤξιόν δηλῶσαι τῷ βασιλεῖ. ὁ δ' Ἀλέ-¹⁰
 ξανδρος ἀκούσας παρὰ τοῦ Νεάρχου τὴν τῶν Χαλ-²⁴⁹
 δαίων πρόρρησιν κατεπλάγη, καὶ μᾶλλον αἰεὶ τὴν
 ἀγχίνοιαν τῶν ἀνδρῶν καὶ δόξαν ἀναλογιζόμενος
 ἐταράττετο τὴν ψυχὴν. τέλος δὲ τοὺς πολλοὺς τῶν
 φίλων ἀποστείλλας εἰς τὴν πόλιν αὐτὸς εἰς ἄλλην 15
 ἀτραπὸν παρήλλαξε τὴν Βαβυλῶνα, καὶ καταστρα-
 τοπεδεύσας ἀπὸ σταδίων διακοσίων ἡσυχίαν εἶχε.
 πάντων δὲ θαναμαζόντων, ἤκον πρὸς αὐτὸν ἄλλοι
 τε πλείους τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν φιλοσόφων οἱ
 5 περὶ τὸν Ἀνάξαρχον. οὗτοι δὲ μαθόντες τὴν αἰ- 20
 τίαν, καὶ τοῖς ἐκ φιλοσοφίας χρησάμενοι λόγοις
 ἐνεργῶς, τοσοῦτον μετέθηκαν αὐτὸν ὥστε καταφρο-
 νῆσαι μὲν πάσης μαντικῆς, μάλιστα δὲ τῆς παρὰ
 Χαλδαίοις προτιμωμένης. διόπερ ὁ βασιλεὺς, ὥσπερ εἰ
 τετραμένος τὴν ψυχὴν καὶ τοῖς τῶν φιλοσόφων λό- 25
 γοις ὑγιασθεῖς, εἰς τὴν Βαβυλῶνα μετὰ τῆς δυ-
 6 νάμεως εἰσῆλθε. τῶν δὲ ἐγγχωρίων, καθάπερ καὶ
 πρότερον, φιλανθρώπως ὑποδεχομένων τοὺς στρα-
 τιώτας, ἅπαντες ὄρμησαν πρὸς ἄνεσιν καὶ τρυ-
 φὴν, πολλῆς τῶν ἐπιτηδείων παρεσκευασμένης δα- 30
 φιλείας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν
 ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἡγησίου Ῥωμαῖοι 113
 κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Ποιτήλιον καὶ Παπίριον,
 Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ
 δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Μικίνας Ῥόδιος. κατὰ
 5 δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἐξ ἀπάσης σχεδὸν τῆς οἰκου-
 μένης ἤκον πρόσβεις, οἱ μὲν συγκαίροντες ἐπὶ τοῖς
 κατορθώμασιν, οἱ δὲ στεφανοῦντες, ἄλλοι δὲ φι-
 λίας καὶ συμμαχίας τιθέμενοι, πολλοὶ δὲ δωρεὰς
 μεγαλοπρεπεῖς κομίζοντες, τινὲς δὲ ὑπὲρ τῶν ἐγκα-
 10 λουμένων ἀπολογούμενοι. χωρὶς γὰρ τῶν ἀπὸ τῆς 2
 Ἀσίας ἐθνῶν καὶ πόλεων, ἔτι δὲ δυναστῶν, πολλοὶ
 καὶ τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ Λιβύης κατήντησαν,
 ἐκ μὲν Λιβύης Καρχηδόνιοι καὶ Λιβυφοίνικες καὶ
 πάντες οἱ τὴν παράλιον οἰκοῦντες μέχρι τῶν Ἡρα-
 15 κλείων στηλῶν, ἐκ δὲ τῆς Εὐρώπης αἱ τε τῶν Ἑλ-
 λήνων πόλεις ἐξέπεμψαν καὶ Μακεδόνες, ἔτι δ'
 Ἰλλυριοὶ καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀδριακὸν οἰκούντων οἱ
 πλείους, τὰ τε Θράκια γένη καὶ τῶν πλησιοχώρων
 Γαλατῶν, ὧν τότε πρῶτον τὸ γένος ἐγνώσθη παρὰ
 20 τοῖς Ἑλλήσιν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπογραφὴν λαβὼν 3
 τῶν πρόσβεων διέταξε τοῖς μὲν πρώτοις διδόναι
 τὰς ἀποκρίσεις, καὶ τοῖς ἐξῆς ἅπασιν. καὶ πρώτοις
 μὲν ἐχορημάτισε τοῖς ὑπὲρ τῶν ἱερῶν παραγεγενη-
 μένοις, δευτέροις δὲ τοῖς περὶ τῶν δωρεῶν ἤκου-
 25 σιν, ἐξῆς δὲ τοῖς ἀμφισβητήσεως ἔχουσι πρὸς τοὺς
 ὁμόρους, τετάρτοις δὲ τοῖς περὶ τῶν ἰδιωτικῶν
 ἤκουσι, πέμπτοις δὲ τοῖς ἀντιλέγουσι περὶ τῆς κα-
 θόδου τῶν φυγάδων. τοῖς μὲν οὖν Ἡλείοις πρῶ- 4
 τοῖς ἐχορημάτισεν, εἴτ' Ἀμμωνιεῦσι καὶ Δελφοῖς καὶ
 30 Κορινθίοις, ἔτι δὲ Ἐπιδαυριοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις,
 250 κατὰ τὴν δόξαν τῶν ἱερῶν προκρίνων τὰς ἐντεύξεις.
 πάσαις δὲ ταῖς προσβείαις φιλοτιμηθεῖς πεχαρισμέ-

νας δοῦναι τὰς ἀποκρίσεις, εὐαρεστουμένας ἀπέλυσε κατὰ τὸ δυνατόν.

- 114 Ἀπολύσας δὲ τὰς πρεσβείας περὶ τὴν ταφὴν ἐγένετο τοῦ Ἡφαιστίωνος. τοσαύτην δὲ σπουδὴν ἐποίησατο πρὸς τὴν τῆς ἐκφορᾶς ἐπιμέλειαν ὥστε 5 μὴ μόνον τὰς προγεγενημένας παρ' ἀνθρώποις ταφὰς ὑπερβαλέσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔσομένοις μηδεμίαν ὑπέρθεσιν καταλιπεῖν. καὶ γὰρ ἠγάπησεν αὐτὸν * τῶν ἐπὶ στοργῇ φίλων δοξαζομένων καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν ἐτίμησεν αὐτὸν ἀνυπερβλήτως. ζῶντα 10 μὲν γὰρ προετίμησε πάντων τῶν φίλων, καὶ περὶ 2 Κρατέρου φιλίαν ἔχοντος ἐνάμιλλον. ἐπεὶ γὰρ τις τῶν ἐταίρων εἶπε μηδὲν καταδεέστερον Ἡφαιστίωνος τὸν Κράτερον στέργεσθαι, ἐπεφθέγγετο Κράτερον μὲν εἶναι φιλοβασιλέα, Ἡφαιστίωνα δὲ φιλαλέξαν- 15 δρον. τῆς δὲ Δαρείου μητρὸς κατὰ τὴν πρώτην ἔντευξιν διὰ τὴν ἄγνοιαν προσκυνούσης τὸν Ἡφαιστίωνα ὡς ὄντα βασιλέα, καὶ μετὰ τὴν ἐπίγνωσιν διατρεπομένης, εἶπε, Μηδὲν φροντίσης, ὦ μήτερ· 3 καὶ γὰρ οὗτος Ἀλέξανδρος. καθόλου γὰρ ὁ Ἡφαι- 20 στίων τοσαύτης ἐξουσίας καὶ φιλικῆς ἐκοινῶναι παρορησίας ὡς τῆς Ὀλυμπιάδος ἄλλοτρίως ἐχούσης πρὸς αὐτὸν διὰ τὸν φθόνον, καὶ κατὰ τὰς ἐπιστολάς ἐπιτιμώσης αὐτῷ σκληρότερον καὶ ἀπειλούσης, τά τε ἄλλα γράψαι πρὸς αὐτὴν ἐπιπληκτικῶς καὶ κατὰ 25 τὴν ἐπιστολὴν ἐπὶ τελευταίᾳ θεῖναι ταῦτα. Καὶ πρὸς ἡμᾶς παύου διαβαλλομένη καὶ μὴ χυλῆται μηδὲ ἀπείλει· εἰ δὲ μή, μετρίως ἡμῖν μελήσει. οἶδας γὰρ 4 ὅτι Ἀλέξανδρος κρείττων ἀπάντων. ὁ δ' οὖν βα- 30 σιλεὺς τὰ πρὸς τὴν ἐκφορὰν παρασκευαζόμενος, ταῖς μὲν πλησίον πόλεσι προσέταξε κατὰ δύναμιν συμβάλλεσθαι πρὸς τὸν τῆς ἐκφορᾶς κόσμον, πᾶσι δὲ

τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν οἰκοῦσι προσέταξε τὸ παρὰ
 τοῖς Πέρσαις ἱερὸν πῦρ καλούμενον ἐπιμελῶς σβέ-
 σαι, μέχρι ἂν τελέσῃ τὴν ἐκφορὰν· τοῦτο δὲ εἰώ-
 θεσαν οἱ Πέρσαι ποιεῖν κατὰ τὰς τῶν βασιλέων τε-
 5 λευτάς. τὸ δὲ πλῆθος γαλεπὸν οἰωνὸν ἐτίθετο τὸ δ
 πρόσταγμα, καὶ τὸ θεῖον ὑπελάμβανον προσημαί-
 νειν τὸν τοῦ βασιλέως θάνατον. ἐγένετο δὲ καὶ
 ἄλλα σημεῖα παράδοξα προδηλοῦντα τὴν Ἀλεξάν-
 δρου τελευτήν, περὶ ὧν μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν,
 10 ὅταν τὸν περὶ τῆς ἐκφορᾶς λόγον ἀποδῶμεν.

Τῶν γὰρ ἡγεμόνων καὶ φίλων ἕκαστος στοχα- 115
 ζόμενος τῆς τοῦ βασιλέως ἀρεσκείας κατεσκευάζεν
 εἰδῶλα δι' ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ καὶ τῶν ἄλλων
 τῶν θαυμαζομένων παρ' ἀνθρώποις, αὐτὸς δὲ τοὺς
 15 ἀρχιτέκτονας ἀθροίσας καὶ λεπτοουργῶν πλῆθος τοῦ
 μὲν τείχους καθεῖλεν ἐπὶ δέκα σταδίους, τὴν δ'
 ὀπτὴν πλίνθον ἀναλεξάμενος, καὶ τὸν δεχόμενον
 251 τὴν πυρὰν τόπον ὁμαλὸν κατασκευάσας, ᾠκοδόμησε
 τετράπλευρον πυρὰν, σταδιαίας οὔσης ἐκάστης πλευ-
 20 ρᾶς. εἰς τριάκοντα δὲ δόμους διελόμενος τὸν τό-
 πον, καὶ καταστρώσας τὰς ὀροφὰς φοινίκων στε-
 λέχεσι, τετράγωνον ἐποίησε πᾶν τὸ κατασκευάσμα.
 μετὰ δὲ ταῦτα περιετίθει τῷ περιβόλῳ παντὶ κόσ-
 μον, οὗ τὴν μὲν κρηπίδα χρυσαῖ πεντηρικαὶ προ-
 25 ραι συνεπλήρουν, οὔσαι τὸν ἀριθμὸν διακόσμαι τετ-
 ταράκοντα, ἐπὶ δὲ τῶν ἐπωτίδων ἔχουσαι δύο μὲν
 τοξότας εἰς γόνυ κεκαδικότας τετραπήχεις, ἀνδριάν-
 τας δὲ πενταπήχεις καθωπλισμένους, τοὺς δὲ με-
 ταξὺ τόπους φοινικίδες ἀνεπλήρουν πιλῆται. ὑπερ- 3
 30 ἄνω δὲ τούτων τὴν δευτέραν ἐπανεῖχον χώραν δα-
 δες πεντεκαϊδεκαπήχεις, κατὰ μὲν τὴν λαβὴν ἔχουσαι
 χρυσοῦς στεφάνους, κατὰ δὲ τὴν ἐκφλόγωσιν ἀε-

τοὺς διαπεπετακότας τὰς πτέρυγας καὶ κάτω νεύ-
 οντας, παρὰ δὲ τὰς βάσεις δράκοντας ἀφορῶντας
 τοὺς αἰτούς. κατὰ δὲ τὴν τρίτην περιφορὰν κα-
 τεσκεύαστο ζῶων παντοδαπῶν πλήθος κυνηγομέ-
 4 νων. ἔπειτα ἡ μὲν τετάρτη χώρα κενταυρομαχίαν 5
 χρυσοῦν εἶχεν, ἡ δὲ πέμπτη λέοντας καὶ ταύρους
 ἐναλλάξ χρυσοῦς. τὸ δ' ἀνώτερον μέρος ἐπεπλή-
 ρωτο Μακεδονικῶν καὶ βαρβαρικῶν ὄπλων, ὧν μὲν
 τὰς ἀνδραγαθίας, ὧν δὲ τὰς ἥττας σημαινόντων. ἐπὶ
 πᾶσι δὲ ἐφειστήκεσαν Σειρῆνες διάκοιλοι καὶ δυ- 10
 νάμεναι λεληθότως δέξασθαι τοὺς ἐν αὐταῖς ὄντας
 καὶ ἄδοντας ἐπικήθειον θρηῆνον τῷ τετελευτηκότι.
 5 τὸ δ' ὕψος ἦν ὅλου τοῦ κατασκευάσματος πῆχεις
 πλείους τῶν ἑκατὸν τριάκοντα. καθόλου δὲ τῶν
 τε ἡγεμόνων καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπάντων καὶ τῶν 15
 πρέσβων, ἔτι δὲ τῶν ἐγχωρίων, φιλοτιμηθέντων
 εἰς τὸν τῆς ἐκφορᾶς κόσμον, φασὶ τὸ πλήθος τῶν
 ἀναλωθέντων χρημάτων γεγονέναι πλείω τῶν μυ-
 6 ρίων καὶ δισχιλίων ταλάντων. ἀκολούθως δὲ ταύτῃ
 τῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῶν ἄλλων γενομένων κατὰ 20
 τὴν ἐκφορὰν τιμῶν τὸ τελευταῖον προσέταξεν ἅπασι
 θύειν Ἡφαιστίῳ θεῷ παρέδρω· καὶ γὰρ κατὰ τύ-
 χην ἦκεν εἰς τῶν φίλων Φίλιππος, χρησμὸν φέρων
 παρ' Ἀμμωνος θύειν Ἡφαιστίῳ θεῷ. διόπερ γε-
 νόμενος περιχαρῆς ἐπὶ τῷ καὶ τὸν θεὸν κεκυρωκέ- 25
 ναι τὴν αὐτοῦ γνώμην, πρῶτος τὴν θυσίαν ἐπετέ-
 λεσε, καὶ τὰ πλήθη λαμπρῶς ὑπεδέξατο, μύρια τὸν
 ἀριθμὸν θύσας ἱερεῖα παντοδαπά.

116 Μετὰ δὲ τὴν ἐκφορὰν εἰς ἀνέσεις καὶ πανηγυ-
 ρικὸν βίον ἐκτραπέντος τοῦ βασιλέως, δοκοῦντος 30
 ἰσχύειν τότε πλείστον καὶ μάλιστ' εὐδαιμονεῖν, ἡ
 πεπωμένη συνῆρει τὸν ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῷ συγ-

κεχωρημένον τοῦ ζῆν χρόνον. εὐθύς δὲ καὶ τὸ
 θεῖον ἐσήμαινε τὴν τελευτὴν αὐτοῦ, πολλῶν καὶ
 παραδόξων οἰωνῶν καὶ σημείων συντελουμένων.
 τοῦ γὰρ βασιλέως ἀλειφομένου, καὶ τῆς βασιλικῆς 2
 25⁵ ἐσθῆτος καὶ διαδήματος ἐπὶ τινος θρόνου τεθέν-
 τος, τῶν ἐγχωρίων τις δεδεμένος ἐλύθη τὰς πέδας
 αὐτομάτως, καὶ λαθῶν τοὺς φύλακας διῆλθε διὰ
 τῶν τῆς αὐλῆς θυρῶν ἀνεπικωλύτως. προσελθὼν 3
 δὲ τῷ θρόνῳ καὶ τὴν βασιλικὴν ἐνδύς ἐσθῆτα καὶ
 10 τὸ διάδημα περιθέμενος ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρό-
 νου καὶ τὴν ἡσυχίαν ἤγε. γνωσθεΐσης δὲ τῆς πρά-
 ξεως ὁ βασιλεὺς καταπλαγείς τὸ παράδοξον προσ-
 ῆλθε τῷ θρόνῳ, καὶ χωρὶς καταπλήξεως ἡσυχῇ τὸν
 ἄνθρωπον ἀνέκρινε τίς ᾧν καὶ τί βουλόμενος τοῦτο
 15 ἐπραξε. τοῦ δὲ εἰπόντος μηδὲν ἀπλῶς γινώσκειν, 4
 τοῖς μάντεσι προσαναθέμενος περὶ τοῦ σημείου,
 τοῦτον μὲν κατὰ τὴν ἐκείνων κρίσιν ἀπέκτεινεν,
 ὅπως τὰ σημαίνόμενα δυσχερῆ εἰς ἐκείνον τρέπη-
 ται, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν ἐσθῆτα καὶ θεοῖς ἀπο-
 20 τροπαίοις θύσας ἐν ἀγωνίᾳ καθειστήκει, καὶ τῆς
 τῶν Χαλδαίων προροήσεως ἐμνημόνευε, καὶ τοὺς
 μὲν συμπεΐσαντας φιλοσόφους παρελθεῖν εἰς τὴν
 Βαβυλῶνα κατεμέμφετο, τὴν δὲ τέχνην τῶν Χαλ-
 δαίων καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἀρχίνοιαν ἐθαύμαζε, κα-
 25 θόλου δὲ τοὺς ταῖς εὐρησιλογίαις κατασοφίζομένους
 τὴν δύναμιν τῆς πεπωμένης ἐβλασφήμει. μετ' ὀλί- 5
 γον δὲ ἄλλο σημεῖον αὐτῷ περὶ τῆς βασιλείας τὸ
 δαιμόνιον ἐπέστησε. βουλομένου γὰρ αὐτοῦ θεά-
 σασθαι τὴν περὶ τὴν Βαβυλῶνα λίμνην, καὶ πλεόν-
 30 τος μετὰ τῶν φίλων ἐν τισιν ἀκάτοις, ἐφ' ἡμέρας
 μὲν τινὰς ἀποσχισθεΐσης τῆς νεῶς ἀπὸ τῶν ἄλλων
 σκαφῶν ἐπλανήθη μόνος, ὥστε καὶ τὴν σωτηρίαν

6 ἀπογνῶναι· ἔπειτα διὰ τινος αὐλῶνος στενοῦ καὶ
 συμπεπνυκασμένου δένδρεσι διαπλέοντος, καὶ τῶν
 μὲν ὑπερκειμένων, τοῦ δὲ διαδήματος ὑπὸ τούτων
 ἀρθέντος καὶ πάλιν εἰς τὴν λίμνην πεσόντος, εἰς
 τῶν ἔρετῶν προσνηξάμενος καὶ βουλόμενος ἀσφα- 5
 λῶς σῶσαι τὸ διάδημα προσέθετο τῇ κεφαλῇ, καὶ
 7 προσενήξατο τῷ πλοίῳ. τρεῖς δὲ ἡμέρας καὶ τὰς
 ἴσας νύκτας διαπλανηθεὶς διεσώθη, καὶ τὸ διάδημα
 περιθέμενος ἀνελπίστως, πάλιν τοῖς μάντεσι προσ-
 117 ἀνέφερε περὶ τῶν προσημαινομένων. τούτων δὲ 10
 παρακελευομένων θυσίας ἐπιτελεῖν τοῖς θεοῖς με-
 γαλοπρεπεῖς μετὰ πάσης σπουδῆς, παρεκλήθη πρὸς
 τινα τῶν φίλων Μήδιον τὸν Θετταλὸν ἐπὶ κῶμον
 ἔλθειν· ἀκκεῖ πολὺν ἄκρατον ἐμφορηθεὶς, ἐπὶ τε-
 λευτῆς Ἡρακλέους μέγα ποτήριον πληρώσας ἐξέπιεν. 15
 2 ἄφνω δὲ ὥσπερ ὑπὸ τινος πληγῆς ἰσχυρᾶς πεπληγ-
 μένος ἀνεστέναξε μέγα βοήσας, καὶ ὑπὸ τῶν φί- 253
 λων ἀπηλλάττετο χειραγωγούμενος. εὐθύς δ' οἱ
 μὲν περὶ τὴν θεραπείαν ἐκδεξάμενοι κατέκλιναν
 3 αὐτὸν καὶ προσήδρευον ἐπιμελῶς, τοῦ δὲ πάθους 20
 ἐπιτείνοντος καὶ τῶν ἰατρῶν συγκληθέντων βοη-
 θῆσαι μὲν οὐδεὶς ἐδυνήθη, πολλοῖς δὲ πόνοις καὶ
 δειναῖς ἀλγηδόσι συσχεθεὶς, ἐπειδὴ τὸ ζῆν ἀπέγνω,
 4 περιελόμενος τὸν δακτύλιον ἔδωκε Περδίκκᾳ. τῶν
 δὲ φίλων ἐπερωτῶντων, Τίτι τὴν βασιλείαν ἀπολεί- 25
 πεις; εἶπε, Τῷ κρατίστῳ, καὶ προσεφθέγγετο, ταύ-
 την τελευταίαν φωνὴν προέμενος, ὅτι μέγαν ἀγῶνα
 αὐτῷ ἐπιτάφιον συστήσονται πάντες οἱ πρωτεύου-
 5 τες τῶν φίλων. οὗτος μὲν οὖν τὸν προειρημέ-
 νον τρόπον ἐτελεύτησε βασιλεύσας ἔτη δώδεκα καὶ 30
 μῆνας ἑπτὰ, πράξεις δὲ μεγίστας κατεργασάμενος
 οὐ μόνον τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων, ἀλλὰ

καὶ τῶν ὕστερον ἐδομένων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου.

Ἐπεὶ δὲ τινες τῶν συγγραφέων περὶ τῆς τελευτῆς τοῦ βασιλέως τούτου διαπεφωνήκασιν, ἀποφαινόμενοι διὰ φαρμάκου θανασίμου γεγονέναι τὸν θάνατον, ἀναγκαῖον ἡγούμεθα δεῖν μὴ παραλιπεῖν αὐτῶν τοὺς λόγους. φασὶ γὰρ Ἀντίπατρον ἐπὶ τῆς Εὐρώπης 118 στρατηγὸν ὑπ' αὐτοῦ καταλειφθέντα διενεχθῆναι πρὸς Ὀλυμπιάδα τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ μὲν πρῶτον καταφρονεῖν αὐτῆς διὰ τὸ μὴ προσδέχεσθαι τὸν Ἀλέξανδρον τὰς κατ' αὐτοῦ διαβολάς, ὕστερον δ' αἰετῆς ἔχθρας αὐξομένης, τοῦ βασιλέως διὰ τὸ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβὲς πάντα βουλομένου τῇ μητρὶ χαρῆζεσθαι, πολλὰς ἐμφάσεις διδόναι 15 τῆς πρὸς αὐτὸν ἀλλοτριότητος· πρὸς δὲ τούτοις τῆς Παρμενίωνος καὶ Φιλώτου σφαγῆς φρίκην ἐμποιοῦσης τοῖς φίλοις, διὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ τεταγμένου περὶ τὸν κύαθον δοῦναι πιεῖν θανασίμου φάρμακον τῷ βασιλεῖ. μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν πλείστον 2 ἰσχύσαντος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, καὶ μετὰ ταῦτα Κασσάνδρου τοῦ υἱοῦ διαδεξαμένου τὴν βασιλείαν, πολλοὺς συγγραφεῖς μὴ τολμᾶν γράψαι περὶ τῆς φαρμακείας. φανερὸν δὲ γεγονέναι Κασσάνδρου δι' αὐτῶν τῶν πράξεων ἀλλοτριώτατα διακείμενον τοῖς 25 Ἀλεξάνδρου πράγμασι· τὴν τε γὰρ Ὀλυμπιάδα φονεύσαντα ἄταφον ῥίψαι καὶ τὰς ὑπ' ἐκείνου κατασκαφείσας Θήβας οἰκίσαι μετὰ πολλῆς σπουδῆς.

Μετὰ δὲ τὴν τοῦ βασιλέως τελευτὴν καὶ Σισύ- 3 γαμβίς ἢ Δαρσίου μήτηρ, πολλὰ καταθρηνήσασα τὴν τε Ἀλεξάνδρου τελευτὴν καὶ τὴν ἑαυτῆς ἐρη- 30 μίαν, ἐπὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ βίου γραμμῆς ἐγκατε- 254 ῥήσασα πεμπταία κατέστρεψε τὸν βίον, ἐπιλύπως

4 μέν, οὐκ ἀκλεῶς δὲ προεμένη τὸ ζῆν. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ
τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν παρόντες κατὰ τὴν ἐν
ἀρχῇ τῆς βίβλου πρόθεσιν τὰς τῶν διαδεξαμένων
πράξεις ἐν ταῖς ἑπομέναις βίβλοισι πειρασόμεθα διεξ-
ιέναι.

255 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ ὀκτωκαιδεκάτῃ τῶν Διοδώρου
βίβλων.

- α'. Ἡ γενομένη ταραχὴ καὶ στάσις μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τε-
λευτήν ἐν ταῖς δυνάμεσι.
- β'. Περδίκκου παράληψις τῆς κατὰ τὴν βασιλείαν ἐπιμελείας
καὶ διαίρεσις τῶν σατραπειῶν.
- 5 γ'. Ἀπόστασις τῶν ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις Ἑλλήνων, καὶ
ἀποστολὴ στρατηγοῦ Πύθωνος ἐπ' αὐτούς.]
- δ'. Ἀπαγγελία τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν θέσεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ
σατραπειῶν.
- ε'. Ὡς Πύθων κατεπολέμησε τοὺς ἀποστάντας Ἑλληνας.
- 10 ς'. Ὡς Ἀθηναῖοι πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς Ἀντίπατρον τὸν
ὀνομασθέντα Λαμιακόν.
- ζ'. Ὡς Λεωσθένης ἀναδειχθεὶς στρατηγὸς καὶ συστησάμενος
δύναμιν, ἐνίκησε μάχῃ τὸν Ἀντίπατρον καὶ συνέκλεισεν
εἰς πόλιν Λάμιαν.
- 15 η'. Λεωσθένους τοῦ στρατηγοῦ τελευτὴ καὶ ἐπιτάφιος.
- θ'. Παράληψις τῶν σατραπειῶν ὑπὸ τῶν μεμερισμένων αὐτάς.
- ι'. Ἱππομαχία τῶν Ἑλλήνων πρὸς Λεόννατον καὶ νίκη τῶν
Ἑλλήνων.
- ια'. Ὡς Ἀντίπατρος Λεοννάτου σφαγέντος ἐν τῇ μάχῃ παρέ-
λαβε τὴν Λεοννάτου δύναμιν.
- 20 ιβ'. Ὡς Κλεῖτος ὁ τῶν Μακεδόνων ναύαρχος ἐνίκησε δυοὶ ναυ-
μαχίαις τοὺς Ἑλληνας.
- ιγ'. Ὡς Περδίκκας Ἀριαράθην τὸν βασιλεῖα παρατάξει μεγάλην
νικήσας, ἐξώγησε τὸν βασιλεῖα μετὰ καὶ πολλῶν ἄλλων.
- 25 ιδ'. Ὡς Κράτερος βοηθήσας Ἀντιπάλῳ ἐνίκησε τοὺς Ἑλληνας
καὶ κατέλυσε τὸν Λαμιακὸν πόλεμον.
- ιε'. Περὶ τῶν ὑπ' Ἀντιπάλου πραχθέντων πρὸς Ἀθηναίους
καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας.

- ις'. Περὶ τῶν πραχθέντων ἐν τῷ κατὰ Κυρήνην πολέμῳ Πτο-256
 λεμαίῳ.
- ιζ'. Ὡς Περδίκκας ἐμβαλὼν εἰς τὴν Πισιδίαν Λαρανδεῖς μὲν
 ἐξηνδραποδίσατο, Ἰσαυρεῖς δὲ πολιορκήσας ἠνάγκασεν
 ἑαυτούς τε κατασφάζει καὶ τὴν πόλιν ἐμπρῆσαι. 5
- ιη'. Ἀντιπάτρου καὶ Κρατέρου στρατεία εἰς Αἰτωλίαν.
- ιδ'. Κατακομιδὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου σώματος ἐκ Βαβυλῶνος εἰς
 Ἀλεξάνδρειαν καὶ τῆς κατὰ τὴν ἀρμάμαξαν πολυτελείας
 ἀπαγγελία.
- ιε'. Ὡς Εὐμένης παρατάξει νικήσας Κράτερον κατέσφαξεν ἐν 10
 τῇ μάχῃ καὶ Νεοπτόλεμον.
- ια'. Ὡς Περδίκκας εἰς Αἴγυπτον στρατεύσας ὑπὸ τῶν φίλων
 ἀνῆρέθη.
- ιβ'. Ὡς τῶν βασιλέων ἐπιμελητῆς ἠρέθη Πύθων, καὶ μετ' αὐ-
 τοῦ Ἀρριδαῖος, ὕστερον δ' Ἀντίπατρος. 15
- ιγ'. Ὡς Ἀντίπατρος ἡγεμὼν κατασταθεὶς τῶν ὄλων ἐμερίσατο
 τὰς σατραπείας ἐξ ἀρχῆς ἐν τινι παραδείσῳ τῆς Συρίας.
- ιδ'. Ὡς Ἀντίγονος ὑπ' Ἀντιπάρχου κατασταθεὶς στρατηγὸς
 κατεπολέμησε τὸν Εὐμένην.
- ιε'. Περὶ Εὐμένους καὶ τῶν περὶ αὐτὸν γενομένων παραδόξων 20
 μεταβολῶν.
- ις'. Ὡς Πτολεμαῖος τὴν τε Φοινίκην καὶ τὴν Κοίλην Συρίαν
 προσεκτέσατο.
- ιζ'. Ὡς Ἀντίγονος Ἀλέξανδρον ἐνίκησεν ἐπιφανεῖ παρατάξει.
- ιη'. Ἀντιπάρχου θάνατος καὶ τῆς βασιλικῆς δυνάμεως παρά- 25
 ληψις ὑπὸ Πολυσπέρχοντος.
- ιθ'. Ὡς Ἀντίγονος μετεωρισθεὶς ἐπὶ τε τῇ Ἀντιπάρχου τελευτῇ
 καὶ τοῖς ὑφ' αὐτοῦ κατειργασμένοις ἀντεποιήσατο τῆς
 βασιλείας.
- λ'. Εὐμένους αὔξησης παράδοξος καὶ παράληψις τῆς τε τῶν 30
 βασιλέων ἐπιμελείας καὶ τῆς Μακεδονικῆς δυνάμεως.
- λα'. Κασσάνδρου αὔξησης καὶ πόλεμος πρὸς Πολυσπέρχοντα τὸν
 ἐπιμελητὴν τῶν βασιλέων καὶ κοινοπραγία πρὸς Ἀντίγονον.
- λβ'. Ὡς Εὐμένης ἐν Κιλικίᾳ τοὺς ἀργυράσπιδας παραλαβὼν
 εἰς τὰς ἄνω σατραπείας ἀπῆλθε καὶ δύναμιν ἀξιόλογον 35
 παρεσκευάσατο.
- λγ'. Περὶ τῆς Εὐμένους ἀγγιχοῦσας καὶ στρατηγίας καὶ τῶν ὑπ'
 αὐτοῦ πραχθέντων μέχρι τῆς τελευτῆς.

- λδ'. Τὰ συμβάντα περὶ Κάσσανδρον κατὰ τὴν Ἀττικὴν καὶ Νικάνορα τὸν φρουροῦντα τὴν Μουνυχίαν.
- λε'. Φωκίωτος τοῦ χρηστοῦ προσαγορευθέντος θάνατος.
- λς'. Ὡς Πολυπέρχων Μεγαλοπολίτας πολιορκήσας, καὶ πολλὰ παθῶν καὶ δράσας, ἄπρακτος ἐπανῆλθεν.
- 5 λζ'. Ὡς Κλεῖτος ὁ Πολυπέρχοντος ναύαρχος ἐνίκησε ναυμαχίᾳ Νικάνορα τὸν Κάσσανδρον ναύαρχον.
- λη'. Ὡς Ἀντίγονος ἐπιφανῶς νικήσας ναυμαχίᾳ τὸν Κλεῖτον ἐθαλαττοκράτησεν.
- 10 λθ'. Ὡς Εὐμένης ὑπὸ Σελεύκου περὶ τὴν Βαβυλῶνα συγκλεισθεὶς εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ἐσώθη διὰ τὴν ἰδίαν ἀγχίνοιαν.
- μ'. Ὡς Πολυπέρχων καταφρονηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ ταπεινωθεὶς διεπολέμει πρὸς Κάσσανδρον.
-

1 Πυθαγόρας ὁ Σάμιος καὶ τινες ἕτεροι τῶν πα-
 λαιῶν φυσικῶν ἀπεφήναντο τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώ-
 πων ὑπάρχειν ἀθανάτους, ἀκολουθῶν δὲ τῷ δόγ-
 ματι τούτῳ καὶ προγινώσκειν αὐτὰς τὰ μέλλοντα
 καθ' ὃν ἂν καιρὸν ἐν τῇ τελευτῇ τὸν ἀπὸ τοῦ σώ- 5
 2 ματος χωρισμὸν ποιῶνται. τούτοις δὲ ἔοικε συμ-
 φωνεῖν καὶ ὁ ποιητὴς Ὅμηρος, παρεισάγων τὸν
 Ἔκτορα κατὰ τὸν τῆς τελευτῆς καιρὸν προλέγοντα
 τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν μέλλοντα συντόμως αὐτῷ συνακο-
 3 λουθήσειν θάνατον. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τοὺς νεω- 10
 τέρους χρόνους ἐπὶ πολλῶν καταστρεφόντων τὸν
 βίον ἱστορεῖται γεγονέναι τὸ προειρημένον, καὶ μάλιστ'
 ἐπὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνοσ τελευ-
 4 τῆς. οὗτος γὰρ ἐν Βαβυλῶνι μεταλλάττων τὸν βίον,
 κατὰ τὴν ἐσχάτην ἀναπνοὴν ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῶν φί- 15
 λων τίνοι τὴν βασιλείαν ἀπολείπει, εἶπε, Τῷ ἀρίστῳ
 προορῶμαι γὰρ ἐπιτάφιον μέγαν ἀγῶνα γενησόμε-
 5 νόν μοι τῶν φίλων. ὅπερ καὶ πρὸς ἀλήθειαν ἐξέβη-
 οὶ γὰρ ἐπιφανέστατοι τῶν φίλων ὑπὲρ τοῦ πρω-
 τείου διενεχθέντες πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀγῶνας 20
 συνεστήσαντο μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν. τὰς
 δὲ συντελεσθείσας ὑπ' αὐτῶν πράξεις ἡ βίβλος
 αὕτη περιέχουσα ποιήσει φανερόν τὸ ᾧθδεν τοῖς

φιλαναγνωστοῦσιν. ἡ μὲν γὰρ πρὸ ταύτης βίβλος 6
 τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις ἀπάσας περιέληψε μέχρι
 τῆς τελευτῆς· αὕτη δὲ τὰ τοῖς διαδεξαμένοις τὴν
 τούτου βασιλείαν πεπραγμένα περιέχουσα τελευτὴν
 5 μὲν ἔχει τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀγαθο-
 κλέους τυραννίδος, περιέληψε δ' ἔτη ἑπτά.

Ἐπ' ἄρχοντας γὰρ Ἀθήνησι Κηφισοδώρου Ῥω- 2
 μαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Φούριον καὶ
 Δέκιμον Ἰούνιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλεξάνδρου τοῦ
 10 βασιλέως τετελευτηκότος ἄπαιδος ἀναρχία καὶ πολλή
 258 στάσις ἐγένετο περὶ τῆς ἡγεμονίας. ἡ μὲν γὰρ τῶν 2
 πεζῶν φάλαγξ Ἀρριδαῖον τὸν Φιλίππου μὲν υἱόν,
 ψυχικοῖς δὲ πάθεισι συνεχόμενον ἀνιάτοις, προῆγεν
 ἐπὶ τὴν βασιλείαν· οἱ δὲ μέγιστον ἔχοντες ἀξίωμα
 15 τῶν φίλων καὶ σωματοφυλάκων συνεδρεύσαντες καὶ
 προσλαβόμενοι τὸ τῶν ἱππέων τῶν ἐταίρων ὀνομα-
 ζομένων σύστημα, τὸ μὲν πρῶτον διαγωνίζεσθαι
 τοῖς ὅπλοις πρὸς τὴν φάλαγγα διεγνώσαν, καὶ πρέσ-
 βεις ἀπέστειλαν πρὸς τοὺς πεζοὺς ἐκ τῶν ἀξίωμα
 20 ἐχόντων ἀνδρῶν, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος Μελέαγρος,
 ἀξιοῦντες πειθαρχεῖν αὐτοῖς. ὁ δὲ Μελέαγρος ὡς 3
 ἦκε πρὸς τοῖς φαλαγγίτας, τῆς μὲν πρεσβείας οὐ-
 δεμίαν ἐποίησατο μνείαν, τούναντίον δ' ἐπαιné-
 σασ αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς δεδογμένοις παρῴξυνε κατὰ
 25 τῶν ἐναντιουμένων. διόπερ οἱ Μακεδόνες ἡγεμόνα
 καταστήσαντες ἑαυτῶν τὸν Μελέαγρον, προῆγον
 πρὸς τοὺς ἀντιλέγοντας μετὰ τῶν ὅπλων. τῶν δὲ 4
 σωματοφυλάκων ἀποχωρησάντων ἐκ τῆς Βαβυλῶνος
 καὶ παρασκευαζομένων εἰς πόλεμον, οἱ χαριέστατοι
 30 τῶν ἀνδρῶν ἐπεισαν αὐτοὺς ὁμονοῆσαι. εὐθύς δὲ
 βασιλέα κατέστησαν τὸν Φιλίππου υἱὸν Ἀρριδαῖον,
 καὶ μετωνόμασαν Φίλιππον, ἐπιμελητὴν δὲ τῆς βα-

σιλείας Περδίκκων, ᾧ καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον τελευτῶν ἐδεδώκει, τοὺς δὲ ἀξιολογωτάτους τῶν φίλων καὶ σωματοφυλάκων παραλαβεῖν τὰς σατραπείας καὶ ὑπακούειν τῷ τε βασιλεῖ καὶ τῷ Περδίκκῳ.

- 3 Οὗτος δὲ παραλαβὰν τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν καὶ συνεδρεύσας μετὰ τῶν ἡγεμόνων Πτολεμαῖω μὲν τῷ Αἴγυπτον ἔδωκε, Λαομέδοντι δὲ τῷ Μυτιληναίῳ Συρίαν, Φιλῶτα δὲ Κιλικίαν, καὶ Πύθωνι μὲν Μηδίαν, Εὐμένει δὲ Παφλαγονίαν καὶ 10 Καππαδοκίαν καὶ πάσας τὰς συνοριζούσας ταύταις χώρας, ἃς Ἀλέξανδρος οὐκ ἐπῆλθεν ἐκκλεισθεὶς ὑπὸ τῶν καιρῶν, ὅτε διεπολέμει πρὸς Δαρκεῖον, Ἀντιγόνῳ δὲ Παιμφυλίαν καὶ Λυκίαν καὶ τὴν μεγάλην καλουμένην Φρυγίαν, μετὰ δὲ ταῦτα Ἀσάνδρῳ μὲν 15 Καρίαν, Μενάνδρῳ δὲ Λυδίαν, Λεοννάτῳ δὲ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίαν. αὗται μὲν οὖν αἱ σα- 2 τραπείαι τοῦτον τὸν τρόπον ἐμερίσθησαν. κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Λυσιμάχῳ μὲν ἐδόθη Θράκη καὶ τὰ συνοριζόντα τῶν ἔθνων παρὰ τὴν Ποντικὴν θά- 20 λατταν, ἣ δὲ Μακεδονία καὶ τὰ πλησιόχωρα τῶν ἔθνων Ἀντιπάτρῳ προσωρίσθη. τὰς δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν παραλελειμμένας σατραπείας ἔδοξε μὴ κί- 25 νειν, ἀλλ' ἔαν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἡγεμόνας τεταγμέ- 3 νας. τούτων δὲ * τὴν συνοριζούσαν σατραπείαν τοῖς 25 περὶ Ταξίλην βασιλεῦσι συνεχώρησε. τὴν δὲ παρὰ τὸν Κανύκασον κειμένην, ὀνομαζομένην δὲ Παροπαισαδῶν, προσώρισεν Ὀξυάρτῃ τῷ Βακτριανῷ, οὗ τὴν θυγατέρα Ῥωξάνην γεγαμηκῶς ἦν Ἀλέξανδρος. καὶ Σιβυρτίῳ μὲν ἔδωκεν Ἀραχωσίαν καὶ 30 Κεδρωσίαν, Στασάνορι δὲ τῷ Σολίῳ τὴν Ἀρείαν καὶ Δραγγηνήν, Φιλίππῳ δὲ προσώρισε Βακτριανὴν

καὶ Σογδιανήν, Φραταφέρην δὲ Παρθυαίαν καὶ
 Ὑρκανίαν, καὶ Πενθέστη μὲν Περσίδα, Τληπολέμῳ
 δὲ Καρμανίαν, Ἀτροπάτη δὲ Μηδίαν, Ἄρχωνι δὲ
 τὴν Βαβυλωνίαν, Ἀρκεσίλαῳ δὲ Μεσοποταμίαν. Σέ- 4
 5 λευκον δ' ἔταξεν ἐπὶ τὴν ἱππαρχίαν τῶν ἐταίρων,
 οὓσαν ἐπιφανεστάτην· ταύτης γὰρ Ἡφαιστίων μὲν
 πρῶτος ἠγήσατο, μετὰ δὲ τοῦτον Περδίκκας, τρίτος
 δ' ὁ προειρημένος Σέλευκος. ὁμοίως δὲ καὶ Ταξι-
 λην καὶ Πῶρον κυρίους εἶναι τῶν ἰδίων βασιλειῶν,
 10 καθάπερ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἦν τεταχώς. ἐπὶ δὲ τὴν 5
 κατακομιδὴν τοῦ σώματος καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς
 ἄρμαμάξης τῆς μελλούσης κομίζειν τὸ σῶμα τοῦ
 τετελευτηκότος βασιλέως εἰς Ἄμμωνα ἔταξαν Ἀρ-
 ριδαῖον.

15 Κράτερος δὲ τῶν ἐπιφανεστάτων ὑπάρχων ἔτυχε 4
 προαπεσταλμένος εἰς Κιλικίαν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου μετὰ
 τῶν ἀπολυθέντων τῆς στρατείας, ὄντων μυρίων.
 ἅμα δ' εἰληφώς ἦν ἐντολὰς ἐγγράπτους, ἃς ἔδωκε
 μὲν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ συντελέσαι, μεταλλάξαντος δὲ
 20 Ἀλεξάνδρου τοῖς διαδόχοις ἔδοξε μὴ συντελεῖν τὰ
 βεβουλευμένα. ὁ γὰρ Περδίκκας παραλαβὼν ἐν τοῖς 2
 ὑπομνήμασι τοῦ βασιλέως τὴν τε συντέλειαν τῆς
 Ἡφαιστίωνος πυρᾶς, πολλῶν δεομένην χρημάτων,
 τὰς τε λοιπὰς αὐτοῦ ἐπιβολὰς πολλὰς καὶ μεγάλας
 25 οὓσας καὶ δαπάνας ἀνυπερβλήτους ἐχούσας, ἔκρινε
 συμφέρειν ἀκύρους ποιῆσαι. ἵνα δὲ μὴ δόξη διὰ 3
 τῆς ἰδίας γνώμης καθαιρεῖν τι τῆς Ἀλεξάνδρου
 δόξης, ἐπὶ τὸ κοινὸν τῶν Μακεδόνων πλῆθος
 ἀνήνεγκε τὴν περὶ τούτων βουλήν. ἦν δὲ τῶν
 30 ὑπομνημάτων τὰ μέγιστα καὶ μνήμης ἄξια τάδε.
 χιλίας μὲν ναῦς μακρὰς μελζους τριήρων ναυπηγή- 4
 σασθαι κατὰ τὴν Φοινίκην καὶ Συρίαν καὶ Κιλι-

κίαν καὶ Κύπρον πρὸς τὴν στρατείαν τὴν ἐπὶ Καρ-
 χηδούλους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρὰ θάλατταν
 κατοικοῦντας τῆς τε Λιβύης καὶ Ἰβηρίας καὶ τῆς
 ὁμόρου χώρας παραθαλαττίου μέχρι Σικελίας, ὁδο-260
 ποιῆσαι δὲ τὴν παραθαλάττιον τῆς Λιβύης μέχρι 5
 στηλῶν Ἡρακλείων, ναοὺς τε κατασκευάσαι πολυ-
 τελεῖς ἕξ, ἀπὸ ταλάντων χιλίων καὶ πεντακοσίων
 ἕκαστον, ἀκολουθῶν δὲ τῷ τηλικούτῳ στόλῳ λιμέ-
 νας καὶ νεώρια κατασκευάσαι κατὰ τοὺς ἐπικαίρους
 τῶν τόπων, πρὸς δὲ τούτοις πόλεων συνοικισμοὺς 10
 καὶ σωμάτων μεταγωγὰς ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώ-
 πην καὶ κατὰ τὸναντίον ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν
 Ἀσίαν, ὅπως τὰς μεγίστας ἡπείρους ταῖς ἐπιγαμίαις καὶ
 ταῖς οἰκειώσεσιν εἰς κοινὴν ὁμόνοιαν καὶ συγγενικὴν
 5 φιλίαν καταστήσῃ. τοὺς δὲ προειρημένους ναοὺς 15
 ἔδει κατασκευασθῆναι ἐν Διῶν καὶ Δελφοῖς καὶ
 Δωδώνῃ, κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν ἐν Δίῳ μὲν τοῦ
 Διός, ἐν Ἀμφιπόλει δὲ τῆς Ταυροπόλου, ἐν Κύρρῳ
 δὲ τῆς Ἀθηναῶν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν Ἰλίῳ ταύτης τῆς
 θεᾶς κατασκευασθῆναι ναὸν ὑπερβολὴν ἑτέρῳ μὴ 20
 καταλείποντα. τοῦ δὲ πατρὸς Φιλίππου τάφον πυ-
 ραμίδι παραπλήσιον μιᾷ τῇ μεγίστῃ τῶν κατὰ τὴν
 Αἴγυπτον, ἃς ἐν τοῖς ἐπτά τινες μεγίστοις ἔργοις
 6 καταριθμοῦσιν. ἀναγνωσθέντων δὲ τῶν ὑπομνη-
 μάτων οἱ Μακεδόνες, καίπερ ἀποδεδεγμένοι καλῶς 25
 τὸν Ἀλέξανδρον, ὅμως ὑπερόγκους καὶ δυσεφίκτους
 τὰς ἐπιβολὰς ὀρῶντες ἔκριναν μηδὲν τῶν εἰρημέ-
 των συντελεῖν.

7 Περδίκκας δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ταραχῶδεις
 τῶν στρατιωτῶν καὶ μάλιστα ἀλλοτρίως ἔχοντας τὰ 30
 πρὸς αὐτὸν ἀπέκτεινεν, ὄντας τριάκοντα. μετὰ δὲ
 ταῦτα καὶ Μελέαγρον ἐν τῇ στάσει καὶ πρεσβείᾳ

προδότην γεγενημένον, ἐπιλαβόμενος οἰκείας διαβολῆς καὶ κατηγορίας, ὡς ἐπιβουλήν κατ' αὐτοῦ πεποιημένον ἐκόλασε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ταῖς ἄνω 8
 5 σατραπείαις τῶν κατοικισθέντων Ἑλλήνων ἀποστάντων καὶ δύναμιν ἀξιόλογον συστημαμένων, ἓνα τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἐξέπεμψε Πύθωνα διαπολεμῆσοντα πρὸς αὐτούς. ἡμεῖς δὲ πρὸς τὰς μελλούσας 5
 ἱστορεῖσθαι πράξεις οἰκείον εἶναι νομίζομεν ἐκδειναι πρότερον τὰς τε αἰτίας τῆς ἀποστάσεως καὶ τῆς
 10 ὅλης Ἀσίας τὴν θέσιν καὶ τῶν σατραπειῶν τὰ μεγέθη καὶ τὰς ιδιότητας. οὕτω γὰρ μάλιστα εὐπαρακολούθητος τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἢ διήγησις ἔσται, πρὸ ὀφθαλμῶν τεθείσης τῆς ὅλης τοποθεσίας καὶ τῶν διαστημάτων.

15 Ἀπὸ τοίνυν τοῦ κατὰ Κιλικίαν Ταύρου συνεχῆς 2 ὄρος δι' ὅλης τῆς Ἀσίας διήκει μέχρι τοῦ Καυκάσου καὶ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς Ὠκεανοῦ· τοῦτο δὲ παντοδαπῆς ἀναστήμασι λόφων διειλημμένον ἰδίας καδ' ἕκαστον ἔχει προσηγορίας. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον 3
 20 εἰς δύο μέρη διαιρουμένης τῆς Ἀσίας, τὸ μὲν πρὸς τὰς ἄρκτους αὐτῆς νέενκε, τὸ δὲ πρὸς τὴν μεσημβρίαν. ἀκολούθως δὲ τούτοις τοῖς κλίμασι τῶν ποταμῶν τὰς ῥύσεις ἐχόντων ἀντιπροσώπους οἱ μὲν εἰς τὴν Κασπίαν θάλατταν, οἱ δὲ εἰς τὸν Εὐξείνου
 25 Πόντον, ἔνιοι δ' εἰς τὸν ὑπὸ τὰς ἄρκτους Ὠκεανὸν ἐξερεύονται. οἱ δ' ἀντικείμενοι τούτοις οἱ μὲν εἰς
 261 τὸν κατὰ τὴν Ἰνδικήν, οἱ δ' ἐπὶ τὸν συνεχῆ τῆς ἠπείρου ταύτης κείμενον Ὠκεανὸν ἐκβάλλουσιν, ἔνιοι δ' εἰς τὴν καλουμένην Ἐρυθρὰν θάλατταν καταφέ-
 30 ρονται. ὁμοίως δὲ τούτοις διειλημμένων τῶν σατραπειῶν αἱ μὲν ἐπὶ τὴν ἄρκτον, αἱ δ' ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν ἔχουσι τὰς κλίσεις. καὶ πρώτη μὲν τῶν

πρὸς τὴν ἄρκτον ἐστραμμένων κείται παρὰ τὸν Τά-
 ναϊν ποταμὸν Σογδιανὴ καὶ Βακτριανή, καὶ τούτων
 ἔχομένη Ἀρεία καὶ Παρθυαία, δι' ἧς συμβαίνει πε-
 ριέχεσθαι τὴν Ὑρκανίαν θάλατταν, οὔσαν καθ' αὐ-
 τήν· μετὰ δὲ ταῦτα Μηδία, πολλὰς μὲν ἔχουσα 5
 τόπων προσηγορίας, μεγίστη δ' οὔσα πασῶν τῶν
 σατραπειῶν· ἔξῃς δ' Ἀρμενία καὶ Λυκαονία καὶ
 Καππαδοκία, πᾶσαι τὸν ἀέρα δυσχείμερον ἔχουσαι·
 ταύταις δὲ συνορίζουσαι κατ' εὐθείαν μὲν ἢ τε με-
 γάλῃ Φρυγία καὶ ἢ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ κειμένη, ἐκ δὲ 10
 τῶν πλαγίων Λυδία καὶ Καρία, ὑπερδέξιός δὲ τῆς
 Φρυγίας καὶ παράλληλος ἢ Πισιδικῇ, καὶ ταύτης
 5 ἔχομένη Λυκία. ἐν δὲ τοῖς παρὰ θάλατταν τόποις
 τούτων τῶν σατραπειῶν αἱ τῶν Ἑλλήνων πόλεις
 καθίδρυνται, ὧν τὰς προσηγορίας γράφειν οὐκ ἀναγ- 15
 καίον πρὸς τὴν ὑποκειμένην ὑπόθεσιν. αἱ μὲν οὖν
 πρὸς τὴν ἄρκτον ἐστραμμέναι σατραπεῖαι τὸν εἰρη-
 6 μένον τρόπον καθίδρυνται. τῶν δὲ πρὸς μεσημβρίαν
 ἐστραμμένων πρώτη μὲν παρὰ τὸν Καύκασόν ἐστίν
 Ἰνδική, βασιλεία μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, οἴκου- 20
 μένη δ' ὑπὸ πλειόνων Ἰνδικῶν ἔθνῶν, ὧν ἐστὶ μέ-
 γιστον τὸ τῶν Γανδαριδῶν ἔθνος, ἐφ' οὓς διὰ τὸ
 πληθὸς τῶν παρ' αὐτοῖς ἐλεφάντων οὐκ ἐπεστρά-
 2 τευσεν ὁ Ἀλέξανδρος. ὁρίζει δὲ τὴν χώραν ταύτην
 καὶ τὴν ἔξῃς Ἰνδικὴν ποταμὸς ὁ μέγιστος ὧν τῶν περὶ 25
 τοὺς τόπους καὶ τὸ πλάτος ἔχων σταδίων τριάκοντα.
 ἔχομένη δὲ ταύτης ἢ λοιπὴ τῆς Ἰνδικῆς, ἣν κατε-
 πολέμησεν ὁ Ἀλέξανδρος, ποταμίσι ὕδασι κατάρ-
 ρυτος καὶ κατὰ τὴν εὐδαιμονίαν ἐπιφανεστάτη, καθ'
 ἣν ὑπῆρχε σὺν ἄλλαις πλείοσι βασιλείαις ἢ τε τοῦ 30
 Πάρου καὶ Ταξίλου δυναστεία, δι' ἧς συμβαίνει εἶναι
 τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἀφ' οὗ τὴν προσηγορίαν ἔσχεν ἢ

χώρα. ἐχομένη δὲ τῆς Ἰνδικῆς ἀπόριστο σατρα- 3
 πείας Ἀραχωσία καὶ Κεδρωσία καὶ Καρμανία, πρὸς
 δὲ ταύταις Περσίς, ἐν ἣ τὴν Σουσιανὴν καὶ Σι-
 τακηνην κείσθαι συμβέβηκεν· ἐξῆς δὲ Βαβυλωνία
 5 μέχρι τῆς κατὰ τὴν Ἀραβίαν ἀοικήτου· ἐκ δὲ θα-
 τέρου μέρους, ἀπ' οὗ ποιούμεθα τὴν ἀνάβασιν,
 Μεσοποταμία περιειλημμένη δυσὶ ποταμοῖς, τῷ τε
 Εὐφράτῃ καὶ Τίγριδι, δι' οὓς τέτευχε ταύτης τῆς
 προσηγορίας· ἐχομένη δὲ τῆς Βαβυλωνίας Συρία
 10 ἢ ἄνω καλουμένη, καὶ αἱ συνεχεῖς ταύτη παραθα-
 λάττιοι Κιλικία καὶ Παμφυλία, καὶ ἡ Κόλλη Συρία,
 καθ' ἣν ἡ Φοινίκη περιεῖληπται. παρὰ δὲ τὰ πέ-
 ρατα τῆς Κόλλης Συρίας καὶ τὴν συνεχῶς κειμένην
 ἔρημον, καθ' ἣν ὁ Νεῖλος φερόμενος ὀρίζει Συρίαν
 15 τε καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἀπεδέδεικτο σατραπεία πα-
 262 σῶν ἀρίστη καὶ προσόδους ἔχουσα μεγάλας Αἴγυ-
 πτος. πᾶσαι δ' αὗται κανματώδεις εἰσὶν, ὡς ἂν ἀν- 4
 τιπεπονθότος τοῦ κατὰ μεσημβρίαν ἀέρος τῷ πρὸς
 ἄρκτους καθήκοντι. αἱ μὲν οὖν ὑπ' Ἀλεξάνδρου
 20 καταπολεμηθεῖσαι σατραπείαι τὸν εἰρημένον τρόπον
 κείμεναι διεμερίσθησαν τοῖς ἀξιολογωτάτοις τῶν ἀν-
 δρῶν.

Οἱ δ' ἐν ταῖς ἄνω καλουμέναις σατραπείαις κα- 7
 τοικισθέντες Ἕλληνες ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ποθοῦντες
 25 μὲν τὴν Ἑλληνικὴν ἀγωγὴν καὶ διαίταν, ἐν δὲ ταῖς
 ἐσχατιαῖς τῆς βασιλείας ἐξερομιμένοι, ζῶντος μὲν
 τοῦ βασιλέως ὑπέμενον διὰ τὸν φόβον, τελευτήσαν-
 τος δ' ἀπέστησαν. συμφρονήσαντες δὲ καὶ στρατη- 2
 γὸν ἐλόμενοι Φίλωνα τὸν Αἰνιᾶνα δύναμιν ἀξιό-
 30 λογον συνεστήσαντο. πεζοὺς μὲν γὰρ εἶχον πλείους
 τῶν δισμυρίων, ἵππεις δὲ τρισχιλίους, πάντας δὲ
 τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἀγῶνων πολλάκις πείραν

3 εὐληφότεας καὶ διαφόρους ταῖς ἀνδραγαθίαις. Περ-
 δίκκας δὲ πυθόμενος τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀπόστασιν,
 ἐκλήρωσεν ἐκ τῶν Μακεδόνων πεζοὺς μὲν τρισχι-
 λλους, ἵππεις δὲ ὀκτακοσίους. τοῦ δὲ πλήθους ἐλό-
 5 μενος στρατηγὸν Πύθωνα τὸν σωματοφύλακα μὲν
 Ἀλεξάνδρου γενοῦτα, φρονήματος δὲ πλήρη καὶ
 δυνάμενον στρατηγεῖν, παρέδωκε τούτῳ τοὺς ἀπο-
 κληρωθέντας. δούς δ' αὐτῷ πρὸς τοὺς σατράπας
 ἐπιστολὰς ἐν αἷς γεγραμμένον ἦν στρατιώτας δοῦ-
 10 ναι τῷ Πύθωνι μυρίους μὲν πεζοὺς, ἵππεις δὲ ὀκτα-
 4 κισχιλίους, ἕξαπέστειλεν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας. ὁ
 δὲ Πύθων μεγαλεπίβολος ὢν ἀσμένως ὑπήκουσεν
 εἰς τὴν στρατείαν, διανοούμενος τοὺς μὲν Ἕλληνας
 ταῖς φιλανθρωπίαις προσάγεσθαι, τὴν δὲ δύναμιν
 τῇ τούτων συμμαχίᾳ μεγάλην ποιήσας ἰδιοπραγεῖν 15
 5 καὶ τῶν ἄνω σατραπειῶν δυναστεύειν. ὁ δὲ Περ-
 δίκκας ὑφορώμενος αὐτοῦ τὴν ἐπιβολὴν, διεκελεύ-
 σατο καταπολεμήσαντα τοὺς ἀφεστηκότας ἅπαντας
 ἀποκτεῖναι καὶ τὰ λάφυρα διαδοῦναι τοῖς στρατιώ-
 20 ταις. ὁ δὲ Πύθων ἀναξεύξας μετὰ τῶν δεδομένων
 αὐτῷ στρατιωτῶν, καὶ παρὰ τῶν σατραπῶν προσ-
 λαβόμενος τοὺς συμμάχους, ἤκε μετὰ πάσης τῆς
 δυνάμεως ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας. διὰ δὲ τινος Αἰ-
 νιᾶνος διαφθείρας Λιπόδωρον, ἐπὶ τρισχιλίων στρα-
 25 τιωτῶν παρὰ τοῖς ἀποστάταις τεταγμένον, τοῖς ὅλοις
 6 ἐπροτέρησε. γινομένης γὰρ τῆς παρατάξεως καὶ τῆς
 νίκης ἀμφιδοξουμένης, ὁ προδότης ἐγκαταλιπὼν
 τοὺς συμμάχους ἀλόγως ἀπῆλθεν ἐπὶ τινα λόφον,
 ἔχων τρισχιλίους. οἱ δ' ἄλλοι δόξαντες τούτους
 πρὸς φυγὴν ὠρμηθέναι διεταράχθησαν καὶ τραπέν- 30
 7 τες ἔφυγον. ὁ δὲ Πύθων νικήσας τῇ μάχῃ διεκη-
 ρύξατο πρὸς τοὺς ἠττημένους, κελεύων τὰ μὲν ὅπλα

καταθέσθαι, αὐτοὺς δὲ τὰ πιστὰ λαβόντας ἐπὶ τὰς
 ἰδίας κατοικίας ἀναχωρῆσαι. γενομένων δ' ἐπὶ τοῦ- 8
 263 τοῖς ὄρκων καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀναμιχθέντων τοῖς
 Μακεδόσιν, ὁ μὲν Πύθων περιχαρῆς ἦν, κατὰ νοῦν
 5 αὐτῷ προχωρούντων τῶν πραγμάτων, οἱ δὲ Μακε-
 δόνες μνησθέντες μὲν τῆς τοῦ Περγάκου παραγ-
 γελίας, οὐδὲν δὲ φροντίσαντες τῶν γεγενημένων
 ὄρκων, παρεσπόνδησαν τοὺς Ἕλληνας. ἀπροσδο- 9
 κήτως γὰρ αὐτοῖς ἐπιθέμενοι καὶ λαβόντες ἀφυ-
 10 λάκτους ἅπαντας κατηκόντισαν καὶ τὰ χρήματα
 διήρασαν. ὁ μὲν οὖν Πύθων διαψευσθεὶς τῶν
 ἐλπίδων ἀπῆλθε μετὰ τῶν Μακεδόνων πρὸς τὸν
 Περγάκον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τοῦ-
 τοῖς ἦν.

15 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Ῥόδιοι μὲν ἐκβαλόντες 8
 τὴν Μακεδονικὴν φρουρὰν ἠλευθέρωσαν τὴν πόλιν,
 Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς Ἀντίπατρον πόλεμον ἐξήνεγκαν
 τὸν ὀνομασθέντα Λαμιακόν. τούτου δὲ τὰς αἰτίας
 ἀναγκαῖόν ἐστι προεκθέσθαι χάριν τοῦ σαφεστέρως
 20 γενέσθαι τὰς ἐν αὐτῷ συντελεσθείσας πράξεις. Ἀλέ- 2
 ξανδρος γὰρ βραχεῖ χρόνῳ πρότερον τῆς τελευταίας
 ἔκρινε κατάγειν ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς Ἑλληνίσιν πό-
 λεσι φυγάδας, ἅμα μὲν δόξης ἕνεκεν, ἅμα δὲ βου-
 λόμενος ἔχειν ἐν ἐκάστη πόλει πολλοὺς ἰδίους ταῖς
 25 εὐνοίαις πρὸς τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ τὰς ἀποστά-
 σεις τῶν Ἑλλήνων. διόπερ ὑπογύων ὄντων τῶν 3
 Ὀλυμπίων ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα Νικάνορα
 τὸν Σταγειρίτην, δοὺς ἐπιστολὴν περὶ τῆς καθό-
 δου· ταύτην δὲ προσέταξεν ἐν τῇ πανηγύρει διὰ
 30 τοῦ νικῆσαντος κήρυκος ἀναγνωσθῆναι τοῖς πλῆ-
 θεσι. τούτου δὲ ποιήσαντος τὸ προσταχθέν, λαβὼν 4
 ὁ κῆρυξ ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν τήνδε. «Βασιλεὺς

Ἀλέξανδρος τοῖς ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων φυγάσι.
 τοῦ μὲν φεύγειν ὑμᾶς οὐχ ἡμεῖς αἴτιοι γεγόναμεν,
 τοῦ δὲ κατελθεῖν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας ἡμεῖς ἐσό-
 μεθα πλὴν τῶν ἐναγῶν. γεγράφαμεν δὲ Ἀντιπάτρω
 περὶ τούτων, ὅπως τὰς μὴ βουλομένας τῶν πόλεων 5
 5 κατάγειν ἀναγκάσῃ.» κηρυχθέντων δὲ τούτων με-
 γάλῳ κρότῳ ἐπεσήμαινε τὸ πλῆθος· ἀποδεξάμενοι
 γὰρ οἱ κατὰ τὴν πανήγυριν τὴν χάριν τοῦ βασι-
 λέως διὰ τὴν χαρὰν ἡμείβοντο τὴν εὐεργεσίαν τοῖς
 ἐπαίνοις. ἦσαν δ' οἱ φυγάδες ἀπηνητηκότες ἅπαντες 10
 ἐπὶ τὴν πανήγυριν, ὄντες πλείους τῶν δισμυρίων.
 6 οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τὴν κἀθοδὸν τῶν φυγάδων ὡς
 ἐπ' ἀγαθῷ γινομένην ἀπεδέχοντο, Αἰτωλοὶ δὲ καὶ
 Ἀθηναῖοι δυσχεραίνοντες τῇ πράξει χαλεπῶς ἔφε-
 ρον. Αἰτωλοὶ μὲν γὰρ τοὺς Οἰνιάδας ἐκβεβληκότες 15
 ἐκ τῆς πατρίδος προσεδόκων τὴν ἐπὶ τοῖς παρα-
 νομήμασιν ἐπακολουθοῦσαν κόλασιν· καὶ γὰρ ὁ
 βασιλεὺς ἠπειληκῶς ἦν ὡς οὐκ Οἰνιαδῶν παῖδες,
 7 ἀλλ' αὐτὸς ἐπιθήσει τὴν δίκην αὐτοῖς· ὁμοίως δὲ
 τούτοις Ἀθηναῖοι τὴν Σάμον κατακεκληρουχηκότες 20
 οὐδαμῶς τὴν νῆσον ταύτην προΐεντο. οὐκ ὄντες δ'
 ἀξιόμαχοι ταῖς τούτου δυνάμεσι, κατὰ μὲν τὸ πα-
 ρὸν ἡσυχίαν ἤγον, ἐπιτηροῦντες καιρὸν εὐθετον, 264
 9 ὃν ἡ τύχη ταχέως αὐτοῖς παρεσκεύασε· μετ' ὀλίγον
 γὰρ τελευτήσαντος Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς βασιλείας 25
 υἱοὺς διαδόχους οὐκ ἐχούσης, ἐτόλμησαν ἀντιλαβέ-
 σθαι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλήνων
 ἡγεμονίας. ἀφορμὰς δ' ἔσχον εἰς τὸν πόλεμον τό-
 τε πλῆθος τῶν καταλειφθέντων ὑφ' Ἀρπάλου χρη-
 μάτων, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τῇ πρὸ ταύτης 30
 βίβλῳ διήλθομεν, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς κατὰ τὴν
 Ἀσίαν ἀμίσθους γενομένους ὑπὸ τῶν σατραπῶν

μισθοφόρους, ὄντας μὲν ὀκτακισχιλίους, διατρίβον-
 τας δὲ περὶ Ταίναρον τῆς Πελοποννήσου. διὸ καὶ 2
 τούτους προσέταξαν ἐν ἀπορρήτοις Λεωσθένει τῷ
 Ἀθηναίῳ τὸ μὲν πρῶτον ἀναλαβεῖν αὐτούς, ὡς ἰδιο-
 5 πραγοῦντα χωρὶς τῆς τοῦ δήμου γνώμης, ὅπως ὁ
 μὲν Ἀντίπατρος ῥαθυμότερον διατεθῆ πρὸς τὰς πα-
 ρασκευάς, καταφρονῶν τοῦ Λεωσθένους, οἱ δ' Ἀθη-
 ναῖοι σχολὴν λάβωσι καὶ χρόνον προκατασκευάσαι
 τι τῶν εἰς τὸν πόλεμον χρησίμων. διὸ καὶ Λεω- 3
 10 σθένει μετὰ πολλῆς ἡσυχίας μισθωσάμενος τοὺς
 προειρημένους, παραδόξως ἐτοίμην ἔσχε πρὸς τὰς
 πράξεις ἀξιόλογον δύναμιν· ἐστρατευμένοι γὰρ κατὰ
 τὴν Ἀσίαν πολὺν χρόνον, καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων
 ἀγῶνων μετεσχηκότες, ἀθληταὶ τῶν κατὰ τὸν πό-
 15 λεμον ἔργων ἐγεγένητο. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως 4
 ἐπράττετο, μήπω καλῶς ἐγνωσμένης τῆς Ἀλεξάν-
 δρου τελευτῆς· ἐπεὶ δὲ τινες ἐκ Βαβυλῶνος ἤκον
 αὐτόπται γεγονότες τῆς τοῦ βασιλέως μεταλλαγῆς,
 τότε φανερῶς ὁ δῆμος ἀπεκαλύψατο πρὸς τὸν πό-
 20 λεμον, καὶ τῶν μὲν Ἀρπάλου χρημάτων μέρος ἐξέ-
 πεμψε τῷ Λεωσθένει καὶ πανοπλίας οὐκ ὀλίγας,
 καὶ παρήγγειλε μηκέτι παρακρύπτειν, ἀλλὰ φανε-
 ρῶς πράττειν τι τῶν συμφερόντων. ὁ δὲ διαδοὺς 5
 τοῖς μισθοφόροις τὰς συντάξεις καὶ καθοπλίσας
 25 τοὺς ἀόπλους, παρήλθεν εἰς Αἰτωλίαν, συνθησόμε-
 νος κοινοπραγίαν. ἀσμένως δὲ τῶν Αἰτωλῶν συν-
 υπακουσάντων, καὶ διδόντων αὐτῷ στρατιώτας
 ἑπτακισχιλίους, ὁ μὲν Λεωσθένει διαπεμπόμενος
 πρὸς τε τοὺς Λοκροὺς καὶ Φωκεῖς καὶ τοὺς ἄλλους
 30 τοὺς πλησιοχώρους παρεκάλει τῆς αὐτονομίας ἀν-
 τέχεσθαι καὶ τῆς τῶν Μακεδόνων δεσποτείας ἐλευ-
 θερῶσαι τὴν Ἑλλάδα· ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, 10

τῶν μὲν κτηματικῶν συμβουλευόντων τὴν ἡσυχίαν
 ἄγειν, τῶν δὲ δημοκόπων ἀνασειόντων τὰ πλήθη
 καὶ παρακαλούντων ἐρωμένως ἔχασθαι τοῦ πολέ-
 μου, πολὺ τοῖς πλήθεσιν ὑπερεῖχον οἱ τὸν πόλεμον
 αἰρούμενοι καὶ τὰς τροφὰς εἰωθότες ἔχειν ἐκ τοῦ⁵ 265
 μισθοφορεῖν· οἷς ποτ' ἔφησεν ὁ Φίλιππος τὸν μὲν
 πόλεμον εἰρήνην ὑπάρχειν, τὴν δὲ εἰρήνην πόλε-
 2 μου. εὐθύς οὖν οἱ μὲν ῥήτορες τὰς τῶν δημοτι-
 κῶν ὁρμὰς σωματοποιοῦντες ἔγραψαν ψήφισμα τῆς
 κοινῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας φροντίσαι τὸν δῆ- 10
 μον, καὶ τὰς μὲν φρουρουμένας πόλεις ἐλευθερω-
 σαι, ναῦς δὲ παρασκευάσαι τετρήρεις μὲν τετταρά-
 κοντα, τριήρεις δὲ διακοσίας, στρατεύσασθαι δὲ
 πάντας Ἀθηναίους τοὺς μέχρι ἐτῶν τετταράκοντα,
 καὶ τρεῖς μὲν φυλὰς τὴν Ἀττικὴν παραφυλάττειν, 15
 τὰς δ' ἑπτὰ πρὸς τὰς ὑπερορίους στρατείας ἐτοιμούς
 3 εἶναι. ἐκπέμψαι δὲ καὶ πρέσβεις τοὺς ἐπελευσομέ-
 νους τὰς Ἑλληνίδας πόλεις καὶ διδάξοντας ὅτι καὶ
 πρότερον μὲν ὁ δῆμος, τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν κοινὴν
 εἶναι πατρίδα κρίνων τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ἐπὶ δου- 20
 λείᾳ στρατευσαμένους βαρβάρους ἡμύνατο κατὰ θά-
 λατταν, καὶ νῦν οἴεται δεῖν ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν
 Ἑλλήνων σωτηρίας καὶ σώμασι καὶ χρήμασι καὶ
 4 ναυσὶ προκινδυνεύειν. κυρωθέντος δὲ τοῦ ψηφί-
 σματος προχειρότερον ἢ συνέφερεν, οἱ μὲν συνέσει 25
 διαφέροντες τῶν Ἑλλήνων ἔφασαν τὸν δῆμον τῶν
 Ἀθηναίων τὰ μὲν πρὸς εὐδοξίαν εὖ βεβουλευσθαι,
 τοῦ δὲ συμφέροντος διημαρτηκέναι· προεξανίστα-
 σθαι γὰρ αὐτὸν τῶν καιρῶν, καὶ πρὸς ἀνικήτους
 καὶ μεγάλας δυνάμεις ἐπιβάλλεσθαι διακινδυνεύειν 30
 μηδεμιᾶς ἀνάγκης κατεπειγούσης, καὶ φρονήσει δο-
 κοῦντα διαφέρειν μηδὲ ταῖς περιβοήτοις τῶν Θη-

βαίων συμφοραῖς νενουθετῆσθαι. οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν 5
 πρέσβειων ἐπιπορευομένων τὰς πόλεις καὶ τῇ συν-
 ἤθει τῶν λόγων δεινότητι παρορμώντων πρὸς τὸν
 πόλεμον, αἱ πλείστα μὲν συνέθεντο τὴν συμμα-
 5 χίαν, αἱ μὲν κατ' ἔθνος, αἱ δὲ κατὰ πόλιν. τῶν δ' 11
 ἄλλων Ἑλλήνων οἱ μὲν πρὸς Μακεδόνας ἀπέκλιναν,
 οἱ δὲ τὴν ἡσυχίαν εἵλοντο. Αἰτωλοὶ μὲν οὖν ἅπαντες
 πρῶτοι συνέθεντο τὴν συμμαχίαν, καθάπερ προεί-
 ρηται, μετὰ δὲ τούτους Θετταλοὶ μὲν πάντες πλήν
 10 Πελοποννησίων, Οἰταῖοι δὲ πλήν Ἡρακλεωτῶν, Ἀχαιοὶ
 δὲ Φθιώται πλήν Θηβαίων, Μηλιεῖς δὲ πλήν Λα-
 μιέων, ἐξῆς δὲ Δωριεῖς ἅπαντες καὶ Λοκροὶ καὶ
 Φωκεῖς, ἔτι δ' Αἰνιᾶνες καὶ Ἀλυζαῖοι καὶ Δόλοπες,
 πρὸς δὲ τούτοις Ἀθαμᾶνες καὶ Λευκάδιοι καὶ Μο-
 15 λωτῶν οἱ περὶ Ἀρυνταῖον· οὗτος δ' ὑπουλον συμ-
 μαχίαν συνθέμενος ὕστερον διὰ προδοσίας συν-
 ἤργησε τοῖς Μακεδόσι. τῶν τ' Ἰλλυριῶν καὶ Θρα-
 κῶν οὐκ ὀλλοὶ συνέθεντο συμμαχίαν διὰ τὸ πρὸς
 τοὺς Μακεδόνας μῖσος. ἐξῆς δὲ συνελάβοντο τοῦ 2
 20 πολέμου Καρύστιοι μὲν ἐξ Εὐβοίας, τελευταῖοι δὲ
 τῶν Πελοποννησίων Ἀργεῖοι, Σικυνῶνιοι, Ἡλείοι,
 Μεσσηνιοὶ καὶ οἱ τὴν Ἀκτὴν κατοικοῦντες. οἱ μὲν
 οὖν συμμαχίαν συνθέμενοι τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρχον
 οἱ προειρημένοι. ὁ δὲ δῆμος ἀπέστειλλε στρατιώ- 3
 25 τας τῷ Λεωσθένει βοηθήσοντας πολιτικούς μὲν πε-
 ζοὺς πεντακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ πεντακοσίους, μι-
 σθοφόρους δὲ δισχιλίους. τούτων δὲ πορευομένων
 διὰ τῆς Βοιωτίας, ἀλλοτρίους συνέβαινεν εἶναι τοὺς
 Βοιωτοὺς τοῖς Ἀθηναίοις διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας.
 30 Ἀλέξανδρος Θήβας κατασκάψας τὴν χώραν τοῖς πε-
 ριοικοῦσι Βοιωτοῖς ἔδωκεν. οὗτοι δὲ κατακληρου- 4
 χήσαντες τὰς τῶν ἡτυχηκότων κτήσεις ἐκ τῆς χώ-

ρας μεγάλας ἐλάμβανον προσόδους. διόπερ εἰδότες ὅτι κρατήσαντες Ἀθηναῖοι τῷ πολέμῳ τοῖς Θηβαίοις ἀποκαταστήσουσι τὴν τε πατρίδα καὶ τὴν χώραν, 5 ἀπέκλιναν πρὸς τοὺς Μακεδόνας. στρατοπεδεύοντων δ' αὐτῶν περὶ τὰς Πλαταιάς, ὁ Λεωσθένης 5 μέρος τῆς ἰδίας δυνάμεως ἀναλαβὼν ἦκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν. μετὰ δὲ τῶν Ἀθηναίων παραταξάμενος πρὸς τοὺς ἐγχωρίους μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ τρόπαιον στήσας ταχέως ἐπανῆλθεν εἰς Πύλας· ἐνταῦθα γὰρ διατρίβων χρόνον τινὰ προκατείληπτο 10 τὰς παροόδους καὶ τὴν τῶν Μακεδόνων δύναμιν ἀνεδέχετο.

12 Ἀντίπατρος δ' ἀπολελειμμένος ὑπ' Ἀλεξάνδρου στρατηγὸς τῆς Εὐρώπης ὡς ἐπύθετο τὴν τε τοῦ βασιλέως ἐν Βαβυλῶνι τελευτὴν τὴν τε τῶν σατρα- 15 πειῶν διαίρεσιν, πρὸς μὲν Κράτερον εἰς Κιλικίαν διεπέμπετο παρακαλῶν τὴν ταχίστην βοηθῆσαι· οὗτος γὰρ προαπεσταλμένος εἰς Κιλικίαν ἤμελλε κατάρχειν εἰς Μακεδονίαν τοὺς ἀπολελυμένους τῆς στρατείας Μακεδόνας, ὄντας ὑπὲρ τοὺς μυρίους· 20 πρὸς δὲ Δεόννατον τὸν εἰληφότα σατραπείαν τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίαν, ὁμοίως ἀξιῶν καὶ τοῦτον βοηθῆσαι καὶ μίαν τῶν ἑαυτοῦ θυγατέρων συνοικεῖν ἐπαγγελλλόμενος. πνθόμενος δὲ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων συνδρομὴν ἐπ' αὐτὸν γεγενημένην, τῆς 25 μὲν Μακεδονίας ἀπέλιπε στρατηγὸν Σίππαν, δούς στρατιώτας τοὺς ἱκανοὺς καὶ παραγγείλας στρατολογεῖν ὡς πλείστους· αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν Μακεδόνας μὲν μυρίους καὶ τρισχιλίους, ἵππεῖς δὲ ἑξακοσίους, ἐσπάνιξε γὰρ ἡ Μακεδονία στρατιωτῶν πο- 30 λιτικῶν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπεσταλμένων εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ διαδοχὴν τῆς στρατιᾶς, ἀνέξευξεν ἐκ τῆς

Μακεδονίας εἰς Θετταλίαν, συμπαραπλέοντος αὐτῷ
 τοῦ στόλου παντός, ὃν ἀπεσταλκῶς ἦν Ἀλέξανδρος
 παραπέμποντα πλήθος χρημάτων ἐκ τῶν βασιλικῶν
 θησαυρῶν εἰς τὴν Μακεδονίαν, οὓσων πασῶν τῶν
 5 τριήρων ἑκατὸν καὶ δέκα. οἱ δὲ Θετταλοὶ τὸ μὲν 3
 πρῶτον συμμαχοῦντες τῷ Ἀντιπάτρῳ πολλοὺς καὶ
 ἀγαθοὺς ἵππεις ἐξέπεμψαν αὐτῷ· ὕστερον δ' ὑπὸ
 τῶν Ἀθηναίων μεταπεισθέντες ἀφρίππευσαν πρὸς
 10 Λεωσθένην, καὶ μετὰ τῶν Ἀθηναίων ταχθέντες διε-
 267 πολέμου ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. με- 4
 γάλῃ δὲ δυνάμει ταύτης τοῖς Ἀθηναίοις προσγε-
 γεννημένης, οἱ μὲν Ἕλληες ἐκράτουν πολὺ τῶν
 Μακεδόνων ὑπερέχοντες, ὁ δὲ Ἀντίπατρος μάχη
 λειφθεὶς, καὶ τὸ λοιπὸν οὔτε παρατάξασθαι τολμῶν
 15 οὔτ' εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐπανελθεῖν ἀσφαλῶς δυ-
 νάμενος, κατέφυγεν εἰς πόλιν Λάμιαν. ἐν ταύτῃ
 δὲ τὴν δύναμιν συνέχων καὶ τὰ τείχη κατασκευά-
 ζων, ἔτι δὲ παρασκευὰς ὀπλων καὶ καταπελτῶν καὶ
 σίτου ποιούμενος, ἐκαρᾷ τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀσίας
 20 συμμαχοὺς. Λεωσθένης δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνά- 13
 μεις παρελθὼν πλησίον τῆς Λαμίας, καὶ τὴν πα-
 ρεμβολὴν ὄχρωσάμενος τάφρῳ βαθείᾳ καὶ χάρακι,
 τὸ μὲν πρῶτον ἐκτάξας τὴν δύναμιν προσῆγε τῇ
 πόλει καὶ τοὺς Μακεδόνας εἰς μάχην προουκαλεῖτο.
 25 μὴ τολμῶντων δὲ αὐτῶν διαγωνίσασθαι προσβολὰς
 καθ' ἡμέραν τοῖς τείχεσιν ἐκ διαδοχῆς ἐποιεῖτο.
 ἀμυνομένων δὲ τῶν Μακεδόνων εὐρώστως πολλοὶ 2
 τῶν προπετῶς βιαζομένων Ἑλλήνων ἀπώλλυντο·
 δυνάμει γὰρ ἀξιολόγου κατὰ τὴν πόλιν οὔσης καὶ
 30 βελῶν παντοδαπῶν ἀφθονίας, ἔτι δὲ τείχους πολυ-
 τελοῦς κατεσκευασμένου, ῥαδίως οἱ πολιορκούμενοι
 περιεγίνοντο. ὁ δὲ Λεωσθένης ἀπογνοὺς τὴν ἐκ 3

βίας ἄλωσιν τῆς πόλεως, τὰς ἀγομένας εἰς αὐτὴν
 ἀγορὰς παρηρεῖτο, νομίζων ῥαδίως τῇ σιτοδείᾳ κα-
 ταπολεμήσειν τοὺς ἐγκεκλειμένους ἐν τῇ πόλει.
 κατεσκεύαζε δὲ καὶ τεῖχος καὶ τάφρον ὄρουττε με-
 γάλην καὶ βαθεῖαν, εἰργων τοὺς πολιορκουμένους 5
 4 ἀπὸ τῆς ἐξόδου. μετὰ δὲ ταῦτα Αἰτωλοὶ μὲν ἀξιώ-
 σαντες τὸν Λεωσθένην διὰ τινὰς ἐθνικὰς χρείας
 κατὰ τὸ παρὸν ἀπελθεῖν ἐπ' οἴκου, πάντες ἐπανῆλ-
 θον εἰς τὴν Αἰτωλίαν· οὕτω δὲ τῶν περὶ Ἀντί-
 πατρον καταπονηθέντων, καὶ τῆς πόλεως κινδύ- 10
 νευούσης ἄλῶναι διὰ τὴν προσδοκωμένην σιτοδείαν,
 ἢ τύχη τι παράδοξον ἀπένειμε τοῖς Μακεδόσιν
 5 εὐκλήρημα. τοῦ γὰρ Ἀντιπάτρου τοῖς τὰς τάφρους
 ὀρύττουσιν ἐπιθεμένου, καὶ συμπλοκῆς γενομένης,
 ὁ Λεωσθένης παραβοηθῶν τοῖς ἰδίοις, καὶ πληγὴς 15
 εἰς τὴν κεφαλὴν λίθῳ, παραχοῆμα μὲν ἔπεσε καὶ
 λιποψυχήσας εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπεκομίσθη, τῇ
 τρίτῃ δ' ἡμέρᾳ τελευτήσαντος αὐτοῦ καὶ ταφέντος
 ἠρωικῶς διὰ τὴν ἐν τῷ πολέμῳ δόξαν, ὁ μὲν δῆ-
 μος τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπιτάφιον ἐπαινον εἰπεῖν 20
 προσέταξεν Ὑπερείδῃ τῷ πρωτεύοντι τῶν ῥητόρων
 τῇ τοῦ λόγου δεινότητι καὶ τῇ κατὰ τῶν Μακεδό-
 6 νων ἀλλοτριότητι· κατ' ἐκεῖνον γὰρ τὸν καιρὸν
 ὁ μὲν κορυφαῖος τῶν Ἀθήνησι ῥητόρων Δημοσθέ-
 νης ἐπεφεύγει, καταδεδικασμένος ὡς εἰληφῶς τῶν 25
 Ἀρπαλείων χρημάτων. ἀντὶ δὲ τοῦ Λεωσθένους κα-
 τεστάθῃ στρατηγὸς Ἀντίφιλος, ἀνὴρ συνέσει στρα-
 τηγικῇ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρων. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν
 Εὐρώπην ἐν τούτοις ἦν.

14 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν τῶν μεμερισμένων τὰς σα- 30
 τραπείας Πτολεμαῖος μὲν ἀκινδύνως παρέλαβε τὴν
 Αἴγυπτον, καὶ τοῖς μὲν ἐγχωρίοις φιλανθρώπως

208 προσεφέρετο, παραλαβὼν δὲ ὀκτακισχίλια τάλαντα
 μισθοφόρους ἤθροισε καὶ δυνάμεις παρεσκευάζετο·
 συνέτρεχε δὲ καὶ φίλων πλῆθος πρὸς αὐτὸν διὰ
 τὴν ἐπιείκειαν. πρὸς δὲ Ἀντίπατρον διαπρεσβευ- 2
 5 ὄμενος κοινοπραγίαν συνέθετο, σαφῶς εἰδὼς οὐ
 Περδίκκας ἐπιβαλεῖται παρελέσθαι τὴν τῆς Αἰγύ-
 πτου σατραπείαν. Λυσίμαχος δ' ἐπιβαλὼν τοῖς κατὰ
 τὴν Θράκην τόποις, καὶ καταλαβὼν Σεύθην τὸν
 βασιλέα κατεστρατοπεδευκότα πεζοῖς μὲν δισμυρίοις,
 10 ἵππεῦσι δ' ὀκτακισχιλίοις, οὐ κατεπλάγη τὸ μέγε-
 θος τῆς δυνάμεως. ἔχων δὲ τοὺς σύμπαντας πε-
 ζοὺς μὲν οὐ πλείους τῶν τετρακισχιλίων, ἵππεῖς δὲ
 δισχιλίους, συνῆψε μάχην τοῖς βαρβάροις. ταῖς μὲν 3
 οὖν ἀνδραγαθίαις προεῖχεν αὐτῶν, τοῖς δὲ πλήθεσι
 15 λειπόμενος καρτερὰν μάχην συνεστήσατο, καὶ πολ-
 λούς μὲν τῶν ἰδίων ἀποβαλὼν, πολλαπλασίους δ'
 ἀποκτείνας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν στρατοπεδείαν ἀμφί-
 δοξον ἔχων τὴν νίκην. τότε μὲν οὖν ἐχωρίσθησαν 4
 ἐκ τῶν τόπων αἱ παρ' ἀμφοτέροις δυνάμεις, καὶ
 20 παρασκευὰς μείζους ἐποιοῦντο πρὸς τὴν τῶν ὄλων
 ἐπίθεσιν. Λεόννατος δέ, παραγενομένου πρὸς αὐ-
 τὸν Ἐκαταίου πρεσβευτοῦ καὶ δεομένου βοηθῆσαι
 τὴν ταχίστην Ἀντιπάτρῳ καὶ Μακεδόσιν, ἐπηγγεί-
 λατο συμμαχήσειν. διαβὰς οὖν εἰς τὴν Εὐρώπην 5
 25 καὶ καταντήσας εἰς Μακεδονίαν προσελάβετο πολ-
 λούς στρατιώτας Μακεδόνας· ἀθροίσας δὲ τοὺς
 ἅπαντας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν δισμυρίων, ἵππεῖς
 δὲ δισχιλίους καὶ πεντακοσίους, προῆγε διὰ τῆς
 Θετταλίας ἐπὶ τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ Ἕλληνες λύ- 15
 30 σαντες τὴν πολιορκίαν καὶ τὴν στρατοπεδείαν ἐμ-
 πρήσαντες, τὸν μὲν ἀχρεῖον εἰς παράταξιν ὄχλον
 καὶ τὰς παρασκευὰς εἰς Μελίτειαν πόλιν ἐξέπεμψαν,

αὐτοὶ δ' εὖζωνοὶ καὶ πρὸς μάχην ὄντες ἔτοιμοι
 προῆγον, ἀπαντήσαντες τοῖς περὶ Λεόννατον πρὸ
 τοῦ τὸν Ἀντίπατρον συμμίξαι καὶ τὰς δυνάμεις ἀ-
 2 φοτέρας εἰς ἓνα τόπον συνελθεῖν. εἶχον δὲ τοὺς
 σύμπαντας πεξοὺς μὲν δισμυρίους καὶ δισχιλίους· 5
 οἱ γὰρ Αἰτωλοὶ πάντες προαπηλλαχότες ἦσαν εἰς
 τὴν οἰκίαν, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων οὐκ ὀλίγοι
 κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ὑπῆρχον εἰς τὰς πατρίδας
 κεχωρισμένοι· ἱππεῖς δὲ συνεστρατεύοντο πλείους
 τῶν τρισχιλίων καὶ πεντακοσίων, ὧν ἦσαν Θετταλοὶ 10
 δισχιλίοι διάφοροι ταῖς ἀρεταῖς, ἐν οἷς εἶχον μάλι-
 3 στα τὰς τῆς νίκης ἐλπίδας. γενομένης δὲ ἵππομα-
 χίας ἰσχυρᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ τῶν Θετταλῶν
 διὰ τὰς ἀρετὰς ἐπικρατούντων, ὁ μὲν Λεόννατος
 λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, καὶ διακλεισθεὶς εἰς τόπον 15
 τελματώδη, τοῖς ὅλοις ἤλαττοῦτο, πολλοῖς δὲ τραύ-
 μασι περιπεσὼν καὶ τελευτήσας ὑπὸ τῶν ἰδίων ἦρθη,
 καὶ πρὸς τὴν ἀποσκευὴν ἀπηνέχθη τετελευτηκῶς·
 4 τῇ δ' ἵππομαχίᾳ λαμπρῶς τῶν Ἑλλήνων νενικηκό-
 των, Μένωνος ἱππαρχοῦντος τοῦ Θετταλοῦ, εὐθύς 20
 ἢ τῶν Μακεδόνων φάλαγξ φοβουμένη τοὺς ἱππεῖς
 ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ πεδίου πρὸς τὰς ὑπερκειμένας
 δυσχωρίας, καὶ τῇ τῶν τόπων ὀχυρότητι τὴν ἀσφά-
 λειαν περιποιήσατο. τῶν δὲ Θετταλῶν ἱπέων 269
 προσμαχομένων, καὶ διὰ τὴν δυσχωρίαν ἀπράκτων 25
 γινομένων, οἱ μὲν Ἕλληνες τρόπαιον στήσαντες καὶ
 τῶν νεκρῶν κυριεύσαντες ἀπηλλάγησαν ἐκ τῆς μά-
 5 χης, τῇ δ' ὑστεραία παραγενηθέντος Ἀντιπάτρου
 μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ συμμίξαντος τοῖς ἠττημέ-
 νοις, μίαν οἱ πάντες Μακεδόνες ἐποιήσαντο τὴν 30
 στρατοπεδείαν, καὶ τὴν τῶν ὅλων στρατηγίαν πα-
 6 ρέλαβεν Ἀντίπατρος. οὗτος δὲ κρίνας ἐπὶ τοῦ πα-

ρόντος ἡσυχίαν ἔχειν, καὶ θεωρῶν τοὺς πολεμίους ἰπποκρατοῦντας, τὴν μὲν διὰ τῶν ὀμαλῶν ἀποχώρησιν ἀπέγνω, διὰ δὲ τῆς δυσχωρίας προάγων καὶ τοὺς ὑπερδεξίους τόπους προκαταλαμβανόμενος ἀπε-
 5 χώρησεν ἐκ τούτων τῶν τόπων. Ἀντίφιλος δὲ ὁ 7 τῶν Ἑλλήνων στρατηγὸς ἐπιφανεῖ μάχῃ νικήσας τοὺς Μακεδόνας, ἐφήδρευε περὶ Θετταλίαν διατρέβων καὶ καραδοκῶν τὴν τῶν πολεμίων ὁρμὴν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς Ἑλληνας ἐν τοιαύταις εὐημερίαις
 10 ὑπῆρχε. τῶν δὲ Μακεδόνων θαλαττοκρατούντων 8 οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶν ἄλλας κατεσκεύασαν, ὥστε γενέσθαι τὰς πάσας ἑκατὸν ἑβδομήκοντα. τῶν δὲ Μακεδονικῶν νεῶν οὐσῶν διακοσίων καὶ τετταράκοντα τὴν ναυαρχίαν εἶχε
 15 Κλεῖτος. οὗτος δὲ ναυμαχήσας πρὸς Ἡετίωνα τὸν 9 Ἀθηναίων ναύαρχον ἐνίκησε δυσὶ ναυμαχίαις, καὶ συχνὰς τῶν πολεμίων νεῶν διέφθειρε περὶ τὰς κολουμένας Ἐχινάδας νήσους.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πεορδίκκας, ἔχων 16
 20 μεθ' ἑαυτοῦ τὸν τε βασιλέα Φίλιππον καὶ τὴν βασιλικὴν δύναμιν, ἐστράτευσεν ἐπὶ Ἀριαράθην τὸν Καππαδοκίας δυνάστην. οὗτος γὰρ οὐ προσέχων τοῖς Μακεδόσιν ὑπὸ μὲν Ἀλεξάνδρου παρεωράθη
 25 ἀναστροφὴν δὲ πολυχρόνιον ἔσχε κυριεύων τῆς Καππαδοκίας. διὸ καὶ πολλὰ μὲν ἐκ τῶν προσό- 2
 δων χρήματα ἤθροισε, δυνάμεις δ' ἐγκωρίους καὶ ξενικὰς μεγάλας συνεστήσατο. διὸ καὶ βασιλείας ἀντιποιοῦμενος ἔτοιμος ἦν πρὸς τὸν Πεορδίκκαν δια-
 30 γωνίξεσθαι, πεξοὺς μὲν ἔχων τρισμυρίους, ἵππεῖς δὲ μυρίους πεντακισχιλίους. ὁ δὲ Πεορδίκκας συνάψας αὐτῷ μάχην, καὶ τῇ παρατάξει νικήσας, ἀνεῖλε

μὲν εἰς τετρακισχιλίους, ἐξώγησε δὲ ὑπὲρ τοὺς πεν-
 τακισχιλίους, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριαράθης.
 3 τοῦτον μὲν οὖν καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ πάντας
 αἰκισάμενος ἀνεσταύρωσε· τοῖς δ' ἠττηθεῖσι συγχο-
 ρήσας τὴν ἀσφάλειαν, καὶ καταστήσας τὰ κατὰ τὴν 5
 Καππαδοκίαν, παρέδωκε τὴν σατραπείαν Εὐμένει
 τῷ Καρδιανῷ, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς ἦν μεμερισμένος.
 4 Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς καὶ Κράτερος ἐκ
 Κιλικίας ἀναξεύξας ἦκεν εἰς Μακεδονίαν, βοηθή-
 σων τοῖς περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ διορθωσόμενος 10
 τὰς γεγενημένας ἥττας τῶν Μακεδόνων. ἦγε δὲ
 πεζοὺς μὲν τῶν εἰς Ἀσίαν Ἀλεξάνδρῳ συνδιαβεβη-
 κότων ἑξακισχιλίους, τῶν δὲ ἐν παρόδῳ προσει-
 λημμένων τετρακισχιλίους, Πέρσας δὲ τοξότας καὶ
 σφενδονήτας χιλίους, ἵππεῖς δὲ χιλίους καὶ πεντα- 15
 5 κοσίους. παρελθὼν δ' εἰς τὴν Θετταλίαν, καὶ τοῦ 270
 πρωτείου παραχωρήσας ἐκουσίως Ἀντιπάτρῳ, κοινῇ
 μετ' αὐτοῦ κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸν Πηνειὸν
 ποταμὸν. οἱ δὲ πάντες ἠθροίσθησαν σὺν τοῖς μετὰ
 Λεοννάτου παραγεγενημένοις πεζοὶ μὲν πλείους τῶν 20
 τετρακισμυρίων ἐν τοῖς βαρέσιν ὄπλοις, τοξόται δὲ
 καὶ σφενδονῆται τρισχίλιοι, ἵππεῖς δὲ πεντακισχι-
 17 λιοι. οἱ δ' Ἕλληνες κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀντε-
 στρατοπέδευσαν πολὺ τοῖς πλήθεσι λειπόμενοι· πολ-
 λοι γὰρ αὐτῶν διὰ τὰς προγεγενημένας εὐημερίας 25
 καταφρονοῦντες τῶν πολεμίων εἰς τὰς πατρίδας
 ἦσαν ἀπεληλυθότες πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ἐπίσκεψιν.
 2 δι' ἧς αἰτίας τῶν στρατιωτῶν ἀτακτούντων, ὑπο-
 λοιπούς εἶχον ἐν τῇ παρεμβολῇ πεζοὺς μὲν δισμυ-
 ρίους καὶ πεντακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ τρισχιλίους καὶ 30
 πεντακοσίους, ἐν οἷς μάλιστα εἶχον τὰς τῆς νίκης
 ἐλπίδας διὰ τε τὰς τῶν ἀνδρῶν ἀρετὰς καὶ διὰ τὸ

πεδινήν ὑποκείσθαι χώραν. τέλος δὲ τῶν περὶ Ἀν- 3
 τίπατρον καθ' ἡμέραν προαγόντων τὰς δυνάμεις
 καὶ προκαλουμένων εἰς μάχην, τὸ μὲν πρῶτον ἀνέ-
 μενον τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων παραγενησομένους,
 5 τῶν δὲ καιρῶν κατεπειγόντων ἠναγκάζοντο συγκα-
 ταβαίνειν εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων κίνδυνον. ἐκτά-
 ξαντες δὲ τὴν δύναμιν καὶ σπεύδοντες διὰ τῶν ἰπ-
 πέων κοῦναι τὸν πόλεμον, τούτους πρὸ τῆς τῶν
 πεζῶν φάλαγγος ἔστησαν. γενομένης δὲ ἰππομα- 4
 10 χίας, καὶ τῶν Θετταλῶν ἰππέων πλεονεκτούντων
 διὰ τὰς ἀρετάς, οἱ περὶ τὸν Ἀντίπατρον ἐπήγαγον
 τὴν ἰδίαν φάλαγγα, καὶ τοῖς πεζοῖς τῶν πολεμίων
 ἐπιρροάξαντες πολὺν ἐποίησαν φόνον. οἱ δ' Ἕλληνες
 τὸ βάρος καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων οὐ δυνά-
 15 μενοι φέρειν, εὐθύς ἀπεχώρησαν πρὸς τὰς δυσχω-
 ρίας, τηροῦντες τὰς τάξεις ἐπιμελῶς. διὸ καὶ δρα-
 ξάμενοι τόπων ὑπερδεξίων ῥαδίως ἠμύναντο τοὺς
 Μακεδόνας, ὑπερδεξιὸν ἔχοντες τὴν στάσιν. οἱ δὲ 5
 τῶν Ἑλλήνων ἰππεῖς ἐπὶ τοῦ προτερήματος ὄντες,
 20 ὡς ἔγνωσαν τὴν τῶν πεζῶν ἀποχώρησιν, εὐθύς πρὸς
 ἐκείνους ἀφίππευσαν. τότε μὲν οὖν τοῦτον τὸν
 τρόπον ἀγωνισάμενοι διελύθησαν, ῥεπούσης τῆς νί-
 κης πρὸς τοὺς Μακεδόνας· ἀπέθανον δ' ἐν τῇ μάχῃ
 τῶν μὲν Ἑλλήνων πλείους τῶν πεντακοσίων, τῶν
 25 δὲ Μακεδόνων ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. τῇ δ' ὕστε- 6
 ραίᾳ Μένων μὲν καὶ Ἀντίφιλος οἱ τῶν Ἑλλήνων
 ἡγεμόνες συνεδρεύσαντες ἐβουλεύσαντο πότερον ἀνα-
 μείναντες τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων συμμαχοὺς καὶ κα-
 ταστάντες ἀξιόμαχοι περὶ τῶν ὄλων διακρίνονται
 30 ἢ τῷ παρόντι καιρῷ συνείξαντες πρεσβεύονται περὶ
 διαλύσεως. ἔδοξεν οὖν ἀποστέλλειν κήρυκας περὶ
 τῆς τοῦ πολέμου καταλύσεως. πραξάντων δ' αὐτῶν 7

τὸ δόξαν, ἀπεκρίθησαν οἱ περὶ τὸν Ἀντίπατρον 271
κατὰ πόλεις πρεσβεύειν· οὐδενὶ γὰρ τρόπῳ κοινὴν
σύλλυσιν ποιήσεσθαι. τῶν δ' Ἑλλήνων οὐ προσ-
δεχομένων τὰς κατὰ πόλιν διαλύσεις, οἱ μὲν περὶ
τὸν Ἀντίπατρον καὶ Κράτερον ἐπολιόρχουν τὰς περὶ 5
Θετταλίαν πόλεις, καὶ κατὰ κράτος ἤρουν, μὴ δυ-
ναμένων τῶν Ἑλλήνων βοηθεῖν. διὸ καὶ τῶν πό-
λεων περιφόβων οὐσῶν, καὶ κατ' ἰδίαν ἐκάστης
πρεσβευούσης περὶ διαλύσεως, πάσαις συγχωρῶν
8 τὴν εἰρήνην ἐπικικῶς προσεφέρετο. διόπερ ἐμπε- 10
σοῦσης ὁρμῆς εἰς τὰς πόλεις ἰδίᾳ πορίζεσθαι τὴν
σωτηρίαν, ταχὺ πᾶσαι τῆς εἰρήνης ἔτυχον. οἱ δ'
ἄλλοτριώτατα διακείμενοι πρὸς τοὺς Μακεδόνας
Αἰτωλοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, συμμαχῶν ὄντες ἔρημοι,
μετὰ τῶν ἰδίων στρατηγῶν ἐβουλεύοντο περὶ τοῦ 15
πολέμου.

18 Ἀντίπατρος δὲ διὰ ταύτης τῆς στρατηγίας δια-
λύσας τὸ σύστημα τῶν Ἑλλήνων, ἤγαγε τὴν δύνα-
μιν πᾶσαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. ὁ δὲ δῆμος ἐρη-
μωθεὶς τῆς τῶν συμμαχῶν βοηθείας ἐν ἀπορίᾳ 20
πολλῇ καθεισθήκει· πάντων δὲ καταφερομένων ἐπὶ
τὸν Δημάδην καὶ βοῶντων τοῦτον ἐκπέμπειν πρεσ-
βευτὴν πρὸς Ἀντίπατρον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, οὗτος
2 μὲν καλούμενος σύμβουλος οὐχ ὑπήκουσεν· ἦν γὰρ
τρὶς ἡλωκῶς παρανόμων, καὶ διὰ τοῦτο γεγυῶς 25
ἄτιμος καὶ κωλυόμενος ὑπὸ τῶν νόμων συμβου-
λεύειν· ἀπολαβὼν δὲ τὴν ἐπιτιμίαν ὑπὸ τοῦ δή-
μου παραχρῆμ' ἐξεπέμφθη πρεσβευτὴς μετὰ Φω-
3 κίωνος καὶ τινῶν ἐτέρων. τοῦ δ' Ἀντιπάτρου δια-
κούσαντος τῶν λόγων, καὶ δόντος ἀπόκρισιν ὡς 30
ἄλλως οὐ μὴ συλλύσῃται τὸν πρὸς Ἀθηναίους πό-
λεμον, εἰ μὴ τὰ καθ' ἑαυτοῦς ἐπιτρέψωσιν αὐτῷ.

καὶ γὰρ ἐκείνους συγκλείσαντας εἰς Λάμιαν τὸν
 Ἀντίπατρον τὰς αὐτὰς ἀποκρίσεις πεποιῆσθαι, πρεσ-
 βεύσαντος αὐτοῦ περὶ τῆς εἰρήνης· ὁ δὲ δῆμος, οὐκ
 ὦν ἀξιόμαχος, ἠναγκάσθη τὴν ἐπιτροπὴν καὶ τὴν
 5 ἔξουσίαν πᾶσαν Ἀντιπάτρῳ δοῦναι περὶ τῆς πόλεως.
 ὁ δὲ φιλανθρωπῶς αὐτοῖς προσενεχθεὶς συνεχώρη- 4
 σεν ἔχειν τὴν τε πόλιν καὶ τὰς κτήσεις καὶ τᾶλλα
 πάντα· τὴν δὲ πολιτείαν μετέστησεν ἐκ τῆς δημο-
 κρατίας καὶ προσέταξεν ἀπὸ τιμῆσεως εἶναι τὸ πολί-
 10 τευμα, καὶ τοὺς μὲν κεκτημένους πλέον τῶν δισχιλίων
 δραχμῶν κυρίους εἶναι τοῦ πολιτεύματος καὶ τῆς
 χειροτονίας, τοὺς δὲ κατωτέρω τῆς τιμῆσεως ἅπαν-
 τας ὡς ταραχῶδεις ὄντας καὶ πολεμικοὺς ἀπήλασε
 τῆς πολιτείας, καὶ τοῖς βουλομένοις χώραν ἔδωκεν
 15 εἰς κατοίκησιν ἐν τῇ Θράκῃ. οὗτοι μὲν οὖν ὄντες 5
 πλείους τῶν μυρίων καὶ δισχιλίων μετεστάθησαν
 ἐκ τῆς πατρίδος, οἱ δὲ τὴν ὠρισμένην τίμησιν ἔχου-
 τες περὶ ἑνακισχιλίους ἀπεδείχθησαν κύριοι τῆς τε
 πόλεως καὶ τῆς χώρας, καὶ κατὰ τοὺς Σόλωνος νό-
 20 272 μους ἐπολιτεύοντο· πάντες δὲ τὰς οὐσίας εἰάθησαν
 ἔχειν ἀναφαιρέτους. φρούραρχον δὲ Μένυλλον καὶ
 φρουρὰν ἠναγκάσθησαν δέξασθαι τὴν οὐκ ἐπιτρέ-
 ψουσιν οὐδενὶ νεωτερίζειν. περὶ δὲ τῆς Σάμου τὴν 6
 ἀναφορὰν ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς ἐποίησατο. Ἀθηναῖοι
 25 μὲν οὖν παρ' ἐλπίδα φιλανθρωπευθέντες ἔτυχον
 τῆς εἰρήνης, καὶ τὸ λοιπὸν ἀταράχως πολιτευόμε-
 νοι καὶ τὴν χώραν ἀδεῶς καρπούμενοι ταχὺ ταῖς
 οὐσίαις προσανέδραμον. ὁ δ' Ἀντίπατρος ἐπανελ- 7
 θὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν τὸν μὲν Κράτερον ταῖς
 30 ἀρμοξούσαις τιμαῖς τε καὶ δωρεαῖς ἐκόσμησε, καὶ
 τῶν θυγατέρων μίαν συνοικίσας αὐτῷ τὴν πρεσβυ-
 τάτην Φίλαν, τὴν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπάνοδον συγκα-

8 τεσκεύασεν. ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις Ἑλληνίσιν
 πόλεσιν ἐπιεικῶς προσενεχθεῖς, καὶ τὰ πολιτεύματα
 συναγαγὼν καλῶς καὶ καταστήσας, ἐπαίνων καὶ στε-
 9 φάνων ἔτυχεν. ὁ δὲ Περδίκκας ἀποκαταστήσας τοῖς
 Σαμίσι τὴν τε πόλιν καὶ χώραν κατήγαγεν αὐτοὺς 5
 εἰς τὴν πατρίδα, πεφευγότας ἔτη τρισὶ πλείω τῶν
 τετραράκοντα.

19 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰς κατὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον
 ἐπιτελεσθεῖσας πράξεις διήλθομεν, μεταβησόμεθα
 πρὸς τὸν ἐν τῇ Κυρήνῃ γενόμενον πόλεμον, ἵνα 10
 μὴ μακρὰν τοῖς χρόνοις ἀποπλανῶμεν τὸ συνεχές
 τῆς ἱστορίας. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ βραχὺ τοῖς χρό-
 νοῖς προσαναδραμεῖν, ὅπως σαφεστέρως ποιήσωμεν
 2 τὰς κατὰ μέρος πράξεις. Ἀρπάλου γὰρ τὸν ἐκ τῆς
 Ἀσίας δρασμὸν ποιησαμένου, καὶ καταπλεύσαντος 15
 εἰς Κρήτην μετὰ τῶν μισθοφόρων, καθάπερ ἐν τῇ
 πρὸ ταύτης βίβλῳ δεδηλώκαμεν, Θίβρων, εἰς τῶν
 φίλων νομιζόμενος, δολοφονήσας τὸν Ἀρπαλου κύ-
 ριος ἐγένετο τῶν τε χρημάτων καὶ τῶν στρατιωτῶν,
 3 ὄντων ἑξακισχιλίων. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν νεῶν ἐγ- 20
 κρατῆς γενόμενος, καὶ τοὺς στρατιώτας εἰς ταύτας
 θέμενος, κατέπλευσεν εἰς τὴν χώραν τῶν Κυρη-
 ναίων. ἀνειληφῶς δὲ μεθ' αὐτοῦ τοὺς ἐκ τῆς Κυ-
 ρήνης φυγάδας, καὶ τούτους ἔχων καθηγουμένους
 τῆς ἐπιβολῆς διὰ τὴν τῶν τόπων ἐμπειρίαν, ἀπαν- 25
 τησάντων τῶν Κυρηναίων καὶ μάχης γενομένης, ὁ
 Θίβρων νικήσας πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν, οὐκ ὀλί-
 4 γους δ' ἐξώρρησε. κυριεύσας δὲ τοῦ λιμένος, καὶ
 πολιορκήσας καὶ καταπληξάμενος τοὺς Κυρηναίους,
 ἠνάγκασεν ὁμολογίας ποιήσασθαι, ὥστε αὐτοὺς δοῦ- 30
 ναι ἀργυρίου τάλαντα πεντακόσια, τῶν δὲ ἀρμά-
 των τὰ ἡμίση πρὸς τὰς στρατείας συνεκπέμπειν.

διεπρεσβεύσατο δὲ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις, ἀξιῶν 5
 συμμαχεῖν, ὡς μέλλοντος αὐτοῦ τὴν πλησιόχωρον
 Λιβύην καταστρέφεσθαι. διήρπασε δὲ καὶ τῶν ἐμ-
 πόρων τὰ καταληφθέντα χρήματα ἐν τῷ λιμένι, καὶ
 273⁵ τοῖς στρατιώταις εἰς διαρπαγὴν ἔδωκεν, ἐκκαλού-
 μενος αὐτῶν τὰς προθυμίας εἰς τὸν πόλεμον. οὕτω 20
 δὲ τῶν πραγμάτων τῷ Θίβρωνι προχωρούντων, ἡ
 τύχη ταχὺ μεταβαλοῦσα ἐταπείνωσεν αὐτὸν διὰ τοι-
 αύτας αἰτίας. τῶν ἡγεμόνων τῶν παρ' αὐτῷ τις
 10 Κρηῆς μὲν τὸ γένος, ὄνομα δὲ Μνασικλῆς, ἐμπει-
 ρίαν δ' ἔχων τῶν πολεμικῶν πράξεων, διηνέχθη
 πρὸς αὐτόν, ἐγκαλέσας περὶ τοῦ μερισμοῦ τῶν λα-
 φύρων, καὶ φύσει ταραχώδης ὢν καὶ θρασὺς
 ἠτύχησεν πρὸς τοὺς Κυρηναίους. κατηγορήσας 2
 15 δὲ πολλὰ τοῦ Θίβρωνος εἰς ὠμότητα καὶ ἀπιστίαν
 ἔπεισε λῦσαι τὰς ὁμολογίας καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀν-
 τέχεσθαι. διὸ καὶ ταλάντων ἐξήκοντα μόνον ἀπο-
 δεδομένων, τῶν δὲ λοιπῶν χρημάτων οὐ διδομέ-
 νων, ὁ μὲν Θίβρων ἐγκαλέσας τοῖς ἀφεστηκόσι συν-
 20 ἔλαβε τῶν Κυρηναίων τοὺς παρόντας ἐν τῷ λιμένι,
 ὄντας περὶ ὀγδοήκοντα, εὐθύς δὲ τὴν δύναμιν
 ἐπαγαγὼν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπολιόρκει τὴν Κυρήνην.
 οὐδὲν δὲ δυνάμενος πράξει, πάλιν πρὸς τὸν λιμένα
 ἐπανῆλθε. τῶν δὲ Βαρκαίων καὶ τῶν Ἑσπεριτῶν 3
 25 συμμαχοῦντων τῷ Θίβρωνι, Κυρηναῖοι μέρος μὲν
 τῆς δυνάμεως ἀπέλιπον ἐν τῇ Κυρήνῃ, τῷ μέρει δὲ
 στρατεύσαντες ἐπόρθουν τὴν τῶν ἀστυγειτόνων χώ-
 ραν. τούτων δ' ἐπικαλεσαμένων βοηθεῖν τὸν Θί- 4
 βρώνα, ἅπαντας τοὺς στρατιώτας ἐξήγαγεν ἐπὶ τὴν
 30 συμμαχίαν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ Κρηῆς συλλογι-
 σάμενος τὴν ἐρημίαν τοῦ λιμένος ἔπεισε τοὺς ἐν
 Κυρήνῃ καταλειφθέντας ἐπιθέσθαι τῷ λιμένι. ὑπα- 5

κουσάντων δ' εὐθύς αὐτὸς καθηγούμενος ἐπέθετο
 τῷ λιμένι, καὶ διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Θίβρωνος ῥα-
 δίως ἐγκρατῆς γενόμενος τὰ περιλειπόμενα τῶν
 φορτίων ἀποκατέστησε τοῖς ἐμπόροις καὶ τὸν λιμένα
 6 φιλοτίμως ἐτήρει. ὁ δὲ Θίβρων τὸ μὲν πρῶτον 5
 ἀθύμως εἶχεν, ἀπολωλεκῶς τόπον ἐπικαίρον καὶ τὰς
 τῶν στρατιωτῶν ἀποσκευάς· μετὰ δὲ ταῦτα θαρρή-
 σας, καὶ τὴν πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Τεύχειρα ἐκ-
 πολιορκήσας, ἀνέδραμε ταῖς ἐλπίσι. μετ' ὀλίγον δὲ
 πάλιν αὐτὸν συνέβη περιπεσεῖν μεγαλοῖς ἐλαττώ- 10
 7 μασι. οἱ γὰρ ἐν ταῖς ναυσὶν ὄντες τοῦ λιμένος
 ἐστερημένοι, τροφῆς δὲ ἀποροῦντες, εἰώθεσαν καθ'
 ἡμέραν ἐπὶ τὴν χώραν ἐξιέναι καὶ τὰς τροφὰς ἐκ
 ταύτης πορίζεσθαι. οἱ δὲ Αἰβυες ἐνεδρεύσαντες
 αὐτοὺς πλανωμένους κατὰ τὴν χώραν πολλοὺς μὲν 15
 ἀπέκτειναν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐξώγησαν· οἱ δὲ πε-
 ριλειφθέντες ἐκ τοῦ κινδύνου καταφυγόντες εἰς τὰς
 ναῦς ἀπέπλεον εἰς τὰς συμμαχίδας πόλεις. ἐπιγε-
 νομένου δὲ μεγάλου πνεύματος αἱ πλεῖσται μὲν
 ὑπὸ τῆς θαλάττης κατεπόθησαν, τῶν δ' ἄλλων αἱ 20
 μὲν εἰς Κύπρον, αἱ δ' εἰς Αἴγυπτον ἀπερρίφησαν.
 21 ὁ δὲ Θίβρων τηλικαύτη συμφορᾷ περιπεσὼν ὅμως 274
 ἀντείχετο τοῦ πολέμου, προχειρισάμενος δὲ τῶν φί-
 λων τοὺς εὐθέτους ἔπεμψεν εἰς τὴν Πελοπόννησον
 ἀναληφομένους τῶν ξένων τοὺς ἐνδιατρίβοντας περὶ 25
 Ταίναρον. ἔτι γὰρ τῶν ἀμείσθων γενόμενων πολ-
 λοὶ διεπλανῶντο ζητοῦντες τοὺς μισθοδοτήσοντας,
 καὶ τότε περὶ Ταίναρον ὑπῆρχον πλείους τῶν δις-
 2 χιλίων καὶ πεντακοσίων. τούτους δὲ οἱ πεμφθέν-
 τες ἀνέλαβον, τὸν δὲ εἰς Κυρήνην πλοῦν ἐποιοῦντο. 30
 τῇ δὲ τούτων ἀπουσίᾳ οἱ μὲν Κυρηναῖοι, θαρρή-
 σαντες τοῖς γεγονόσι προτερήμασι, μάχην συνῆψαν,

καὶ νικήσαντες τὸν Θίβρωνα πολλοὺς τῶν στρα-
 τιωτῶν ἀπέκτειναν. διὰ δὲ τὰς ἐλαττώσεις ὁ Θί- 3
 βρων ἀπογινώσκων ἤδη τὰ κατὰ τὴν Κυρήνην πα-
 ραδόξως πάλιν ἐθάρορσε. τῶν γὰρ ἀπὸ Ταινάρου
 5 στρατιωτῶν καταπλευσάντων, καὶ μεγάλης αὐτῷ
 χειρὸς προσγενομένης, εὐελπίς ἐγένετο τῇ ψυχῇ. οἱ 4
 δὲ Κυρηναῖοι πάλιν θεωροῦντες τὸν πόλεμον αὐξό-
 μενον, μετεπέμψαντο τὴν συμμαχίαν παρὰ τῶν πλη-
 σιοχώρων Λιβύων καὶ παρὰ τῶν Καρχηδονίων,
 10 ἀθροίσαντες δὲ τοὺς ἅπαντας μετὰ τῶν πολιτικῶν
 στρατιώτας τρισμυρίους ἠτοιμάζοντο παρατάξει περὶ
 τῶν ὄλων διακριθῆναι. γενομένης δὲ παρατάξεως
 μεγάλης, ὁ μὲν Θίβρων νικήσας τῇ μάχῃ καὶ πολ-
 λοὺς ἀνελὼν περιχαρῆς ἦν, ὡς αὐτίκα μάλα κυ-
 15 ρεύσων τῶν πλησίον πόλεων, οἱ δὲ Κυρηναῖοι 5
 τῶν στρατηγῶν ἀπάντων ἀνηρημένων ἐν τῇ μάχῃ
 τὸν Κρητὰ Μνασικλῆν μεθ' ἑτέρων εἴλοντο στρα-
 τηγόν. Θίβρων δ' ἐπαρθεὶς τῇ νίκῃ τὸν λιμένα
 τῶν Κυρηναίων ἐπολιόρησε καὶ τῇ Κυρήνῃ καθ'
 20 ἡμέραν προσβολὰς ἐποιεῖτο. χρουίζοντος δὲ τοῦ 6
 πολέμου Κυρηναῖοι μὲν σπανίζοντες τῆς τροφῆς
 ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους· ἐπικρατούντων δὲ τῶν
 δημοτικῶν καὶ τοὺς κτηματικοὺς ἐκβαλλόντων, οἱ
 τῆς πατρίδος στερηθέντες ἔφυγον οἱ μὲν πρὸς Θί-
 25 βρωνα, οἱ δ' εἰς Αἴγυπτον. οὗτοι δὲ πείσαντες 7
 τὸν Πτολεμαῖον κατάγειν αὐτούς, ἤκον ἄγοντες δύ-
 ναμιν ἀξιόλογον πεξὴν τε καὶ ναυτικὴν καὶ στρα-
 τηγόν Ὀφέλλαν· ὧν τὴν παρουσίαν ἀκούσαντες οἱ
 παρὰ τῷ Θίβρωνι φυγάδες, νυκτὸς ἐπιχειρήσαντες
 30 πρὸς τοίτους ἀπιέναι λάθρα, φωραθέντες ἅπαντες
 κατεκόπησαν. οἱ δὲ τῆς Κυρήνης στρατηγοῦντες 8
 δημοτικοί, φοβηθέντες τὴν τῶν φυγάδων κάθοδον,

διελύσαντο πρὸς τὸν Θίβρωνα, καὶ κοινῇ πολεμεῖν
 9 πρὸς τὸν Ὀφέλλαν παρεσκευάζοντο. Ὀφέλλας δὲ
 καταπολεμήσας τὸν Θίβρωνα καὶ ζωργήσας, ἔτι δὲ
 τῶν πόλεων ἐγκρατῆς γενόμενος, παρέδωκε τὰς τε
 πόλεις καὶ τὴν χώραν Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεῖ. οἱ 5
 μὲν οὖν Κυρηναῖοι καὶ αἱ περιοικοῦσαι πόλεις τοῦ-
 τον τὸν τρόπον ἀποβαλοῦσαι τὴν ἐλευθερίαν, ὑπὸ
 τὴν Πτολεμαϊκὴν βασιλείαν ἐτάχθησαν.

22 Περδίκκας δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Φίλιππος κατα-
 πεπολεμηκότες Ἀριαράθην, καὶ τὴν σατραπείαν αὐ-¹⁰
 τοῦ Εὐμένει παραδόντες, ἐχωρίσθησαν ἐκ τῆς Καπ-²⁷⁵
 παδοκίας. καταντήσαντες δὲ εἰς τὴν Πισιδικὴν
 ἔκριναν ἀναστάτους ποιῆσαι δύο πόλεις, τὴν τε τῶν
 Λαραυδέων καὶ τὴν τῶν Ἰσανρέων· αὐταὶ γὰρ ἔτι
 ζῶντος Ἀλεξάνδρου Βάλακρον τὸν Νικάνορος ἀπέ-¹⁵
 κτειναν, ἀποδεδειγμένον στρατηγὸν ἅμα καὶ σατρα-
 2 πην. τὴν μὲν οὖν τῶν Λαραυδέων πόλιν ἐξ ἐφό-
 δου χειρωσάμενοι, καὶ τοὺς ἡβῶντας κατασφάξαν-
 τες, τοὺς δ' ἄλλους ἐξανδραποδισάμενοι, κατέσκα-
 ψαν· τὴν δὲ τῶν Ἰσανρέων, οὐσαν ὄχυρὰν καὶ με-²⁰
 γάλην, ἔτι δὲ πλήθουσαν ἀκλίμων ἀνδρῶν, ἐπὶ
 μὲν ἡμέρας δύο πολιορκήσαντες ἐνεργῶς, καὶ πολ-
 3 λούς τῶν ἰδίων ἀποβαλόντες, ἀνεχώρησαν· οἱ γὰρ
 ἐγγχώριοι βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς πολιορκίαν
 ἀνηκόντων εὐποροῦντες, ἔτι δὲ ταῖς ψυχαῖς ὑπο-²⁵
 μένοντες τὸ δεινὸν παραστατικῶς, ἐτοίμως ὑπὲρ
 4 τῆς ἐλευθερίας ἀπέθνησκον. τῇ δὲ τρίτῃ πολλῶν
 μὲν ἀνηρημένων, τῶν δὲ τειχῶν ἔλλιπεις ἐχόντων
 τὰς φυλακὰς διὰ τὴν σπάνιν τῶν ἀνδρῶν, ἐπετε-
 λέσαντο πρᾶξιν οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἠρωικὴν καὶ μνή-³⁰
 μης ἀξίαν. ὀρῶντες γὰρ ἀπαραίτητον οὐσαν τὴν
 καθ' αὐτῶν τιμωρίαν, καὶ δύναμιν οὐκ ἔχοντες

ἀξιόχρεων τὴν ἀμυνουμένην, τὸ μὲν ἐγχειρίσαι τὴν πόλιν καὶ τὰ καθ' αὐτοὺς ἐπιτρέψαι τοῖς πολεμίοις οὐκ ἔκριναν, ἐμφανοῦς οὔσης τῆς μεθ' ὕβρεως τιμωρίας, νυκτὸς δ' ὁμοθυμαδὸν πρὸς τὸν 5 εὐγενῆ θάνατον ὀρμήσαντες, τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ γονεῖς εἰς τὰς οἰκίας ἐγκλείσαντες ἐνέπησαν, κοινὸν θάνατον καὶ τάφον διὰ τοῦ πυρὸς ἐλόμενοι. τῆς δὲ φλογὸς ἄφνω πρὸς ὕψος αἰρομένης, 5 οἱ μὲν Ἰσαυρεῖς τὰ κτήματα καὶ πάντα τὰ δυνάμενα τοῖς κρατοῦσιν ὠφελείας παρέχεσθαι τῷ πυρὶ παρέβαλον, οἱ δὲ περὶ τὸν Περδίκκαν θαυμάσαντες τὸ γινόμενον περιέστησαν τὴν δύναμιν καὶ κατὰ πάντα τόπον ἐβιάζοντο παρεισπεσεῖν εἰς τὴν πόλιν. τῶν δ' ἐγχωρίων ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀμυνομένων καὶ 6 15 πολλοὺς τῶν Μακεδόνων καταβαλλόντων, ἔτι μᾶλλον ὁ Περδίκκας καταπληττόμενος ἐξήτει τὴν αἰτίαν δι' ἣν οἱ τὰς οἰκίας καὶ τᾶλλα πάντα τῷ πυρὶ παραδεδωκότες φιλοτίμως τὰ τεῖχη φυλάττουσι. τέ- 7 λος δὲ τοῦ Περδίκκου καὶ τῶν Μακεδόνων ἀπὸ τῆς 20 πόλεως ἀποχωρησάντων, οἱ Ἰσαυρεῖς εἰς τὸ πῦρ ἑαυτοὺς ῥίψαντες ἐν ταῖς οἰκίαις συνετάφησαν τοῖς οἰκείοις. Περδίκκας δὲ τῆς νυκτὸς διελευσούσης ἔδωκε 8 τοῖς στρατιώταις τὴν πόλιν εἰς διαρπαγὴν. οὗτοι δὲ τὴν φλόγα κατασβέσαντες πολὺν εὖρον ἄργυρόν 25 τε καὶ χρυσόν, ὡς ἂν πόλεως γεγενημένης εὐδαίμωνος ἐκ πολλῶν χρόνων.

Μετὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν τῶν πόλεων ἦκου δύο 23 γυναῖκες εἰς συνοικισμὸν τῷ Περδίκκᾳ, Νίκαιά τε ἢ Ἀντιπάτρου θυγάτηρ, ἣν αὐτὸς ὁ Περδίκκας ἦν 30 μεμνηστευκῶς, καὶ Κλεοπάτρα ἢ Ἀλεξάνδρου μὲν ἀδελφὴ γνησία, θυγάτηρ δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύν- 276 του. ὁ δὲ Περδίκκας πρότερον μὲν ἦν κερκικῶς 2

κοινοπραγίαν Ἀντιπάτρω, καὶ διὰ τοῦτο τὴν μνη-
 στείαν ἐπεποίητο, μήπω τῶν κατ' αὐτὸν πραγμά-
 των βεβαίως ἐστερεωμένων· ὡς δὲ παρέλαβε τὰς τε
 βασιλικὰς δυνάμεις καὶ τὴν τῶν βασιλέων προστα-
 3 σίαν, μετέπεσε τοῖς λογισμοῖς. ὀρεγόμενος γὰρ βα- 5
 σιλείας, ἔσπευδε τὴν Κλεοπάτραν γῆμαι, νομίζων
 διὰ ταύτης προτρέψασθαι τοὺς Μακεδόνας συγκα-
 τασκευάζειν αὐτῷ τὴν τῶν ὄλων ἐξουσίαν. οὐπω
 δὲ βουλόμενος ἀποκαλύψασθαι πρὸς τὴν ἐπιβολήν,
 κατὰ μὲν τὸ παρὸν ἤγε τὴν Νίκαιαν, ὅπως μὴ τὸν 10
 Ἀντίπατρον ἀλλότριον ἔχη ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς·
 μετὰ δὲ ταῦτα Ἀντιγόνου τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ
 κατανοήσαντος καὶ φιλίαν ἔχοντος πρὸς Ἀντίπα-
 τρον, ἔτι δὲ ὄντος τοῦ ἀνδρὸς τούτου πρακτικω-
 15 τάτου τῶν ἡγεμόνων, ἔκρινεν αὐτὸν ἐκποδῶν ποι- 15
 4 ἦσασθαι. ἐπιβαλὼν οὖν αὐτῷ διαβολὰς ψευδεῖς καὶ
 κατηγορίας ἀδίκους φανερὸς ἦν ἀναιρήσων αὐτόν.
 ὁ δ' Ἀντιγόνος συνέσει καὶ τόλμῃ διαφέρων φα-
 νερωῶς μὲν ἀπεφαίνεται βούλεσθαι περὶ τῶν ἐγκα-
 λουμένων ἀπολογήσασθαι, λάθρα δὲ παρασκευα- 20
 σάμενος τὰ πρὸς τὸν δρασμὸν, ἔλαθε μετὰ τῶν
 ἰδίων φίλων καὶ τοῦ υἱοῦ Δημητρίου νυκτὸς εἰσ-
 βὰς εἰς τὰς Ἀττικὰς ναῦς. ἐν δὲ ταύταις κομισθεὶς
 εἰς τὴν Εὐρώπην προῆγε συμμίζων Ἀντιπάρω.
 24 κατὰ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς Ἀντίπατρος καὶ Κρά- 25
 τερὸς ἐπὶ τοὺς Αἰτωλοὺς ἐστράτευσαν, ἔχοντες πε-
 ζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἵππεῖς δὲ δισχιλίους καὶ πεν-
 τακοσίους· οὗτοι γὰρ τῶν ἐν τῷ Λαμιακῷ πολέμῳ
 2 διαπολεμησάντων ὑπόλοιποι διέμενον ἀχείρωτοι. οἱ
 δὲ Αἰτωλοὶ τηλικούτων δυνάμεων ἐπ' αὐτοὺς ὠρ- 30
 μημένων οὐ κατεπλάγησαν ταῖς ψυχαῖς, ἀλλὰ τοὺς
 μὲν ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις ἀθροίσαντες εἰς μν

ρίους κατέφυγον εἰς τοὺς ὄρεινους καὶ τραχεῖς τό-
 πους, εἰς οὓς τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς γεγη-
 ραιότας καὶ τὸ τῶν χορημάτων πλήθος ἀπέθεντο, καὶ
 τὰς μὲν ἀνωχύρους πόλεις ἐξέλιπον, τὰς δὲ ὀχυρό-
 5 τητι διαφερούσας φρουραῖς ἀξιολόγοις διαλαβόντες
 εὐτόλμως ὑπέμενον τὴν τῶν πολεμίων ἐφοδον. οἱ 25
 δὲ περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ Κράτερον εἰσβαλόντες
 εἰς τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὰς εὐχειρώτους πόλεις ὄρων-
 τες ἐρήμους, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς ἀνακεχωρηκότας εἰς
 10 τὰς δυσχωρίας. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ Μακεδόνες
 πρὸς τόπους ὀχυροὺς καὶ τραχεῖς βιαζόμενοι πολ-
 λούς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλον· ἢ γὰρ τόλμα τῶν
 Αἰτωλῶν προσλαβοῦσα τὴν ἐν τοῖς τόποις ὀχυρό-
 τητα ῥαδίως ἡμύνετο τοὺς διὰ τὴν προπέτειαν εἰς
 15 ἀβοηθήτους κινδύνους προπίπτοντας· μετὰ δὲ ταῦτα
 τῶν περὶ Κράτερον στεγνὰ κατασκευασάντων, καὶ
 συναναγκαζόντων τοὺς πολεμίους μένειν τὸν χει-
 μῶνα καὶ διακαρτερεῖν ἐν τοῖς χιονοβολουμένοις
 277 καὶ τροφῆς ἐνδεεῖς, εἰς τοὺς ἐσχάτους ἦλθον κιν-
 20 δύνους· ἀναγκαῖον γὰρ ἦν ἢ καταβάντας ἀπὸ τῶν 2
 ὄρεων διαγωνίσασθαι πρὸς δυνάμεις πολλαπλασίους
 καὶ στρατηγούς ἐπιφανεῖς, ἢ μένοντας ὑπ' ἐνδείας
 καὶ κρυμοῦ διαφθαρῆναι. ἤδη δ' αὐτῶν ἀπογινω-
 σκόντων τὴν σωτηρίαν, αὐτόματός τις λύσις τῶν
 25 κακῶν ἐφάνη, καθάπερ θεῶν τινος ἔλεοῦντος αὐ-
 τῶν τὴν εὐψυχίαν. Ἀντίγονος γὰρ ὁ πεφευγὼς ἐκ 3
 τῆς Ἀσίας συμμίξας τοῖς περὶ τὸν Ἀντίπατρον ἐδί-
 दाξεν αὐτοὺς περὶ τῆς ὅλης ἐπιβολῆς τοῦ Περδίκ-
 κου, καὶ διότι τὴν Κλεοπάτραν γήμας εὐθύς ἤξει
 30 μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Μακεδονίαν ὡς βασιλεὺς
 καὶ τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν παραιρήσεται. οἱ δὲ περὶ 4
 τὸν Κράτερον καὶ Ἀντίπατρον διὰ τὸ παράδοξον

τῆς προσαγγελίας καταπλαγέντες συνήδρευσαν μετὰ τῶν ἡγεμόνων. προτεθείσης οὖν βουλῆς περὶ τούτων, ἔδοξεν ὁμογνωμόνως πρὸς μὲν Αἰτωλοὺς ἐφ' οἷς ἦν δυνατὸν διαλυθῆναι, τὰς δὲ δυνάμεις κατὰ τάχος περαιούν εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ τῷ μὲν Κρα-⁵ τέρω τὴν τῆς Ἀσίας ἡγεμονίαν περιτιθέναι, τῷ δ' Ἀντιπάτρῳ τὴν τῆς Εὐρώπης, πρεσβεύειν δὲ καὶ πρὸς Πτολεμαῖον περὶ κοινοπραγίας, ὄντα τοῦ μὲν Περδίκκου παντελῶς ἀλλότριον, ἑαυτοῖς δὲ φίλον,
⁵ κοινῇ δὲ ἐπιβουλευόμενον. εὐθύς οὖν πρὸς μὲν ¹⁰ Αἰτωλοὺς διάλυσιν ἐποίησαντο, διεγνωκότες ὕστερον αὐτοὺς καταπολεμῆσαι καὶ μεταστῆσαι πανοικίους ἅπαντας εἰς τὴν ἐρημίαν καὶ πορρωτάτω τῆς Ἀσίας κειμένην χώραν, αὐτοὶ δὲ δόγμα γράψαντες ἀκόλουθον τοῖς προειρημένοις παρεσκευάζοντο τὰ ¹⁵
⁶ πρὸς τὴν στρατείαν. Περδίκκας δὲ τοὺς τε φίλους καὶ τοὺς ἡγεμόνας ἀθροίσας προέθηκε βουλήν πρότερον ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν χρῆ στρατεύειν ἢ πρότερον ἐπὶ τὸν Πτολεμαῖον ὀρμῆσαι. πάντων δ' ἐπενεχθέντων ἐπὶ τὸ πρότερον καταπολεμῆσαι τὸν ²⁰ Πτολεμαῖον, ὅπως μηδὲν ἐμπόδιον ἔχωσι τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν ὀρμῆς, Εὐμένη μὲν ἐξέπεμψε μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου, προστάξας ἐφεδρεύειν τοῖς περὶ τὸν Ἑλλήσποντον τόποις καὶ τὴν διάβασιν κωλύειν, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν * ἐκ τῆς Πισιδικῆς τὴν ²⁵ πορείαν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἐποιεῖτο. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

²⁶ Ἐπ' ἄρχοντας δ' Ἀθήνησι Φιλοκλέους ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Γάιος Σουλπίκιος καὶ Γάιος Αἴλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρριδαῖος ὁ κατασταθεὶς ἐπὶ ³⁰ τὴν κατακομιδὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου σώματος, συντελεκῶς τὴν ἀρμάμαξαν ἐφ' ἧς ἔδει κατακομισθῆναι

τὸ βασιλικὸν σῶμα, παρεσκευάζετο τὰ πρὸς τὴν
 κομιδὴν. ἐπεὶ δὲ τὸ κατασκευασθὲν ἔργον, ἄξιον 2
 ὑπάρχον τῆς Ἀλεξάνδρου δόξης, οὐ μόνον κατὰ τὴν
 δαπάνην διήνεγκε τῶν ἄλλων, ὡς ἂν ἀπὸ πολλῶν τα-
 5 λάντων κατασκευασθὲν, ἀλλὰ καὶ τῇ κατὰ τὴν τέχ-
 νην περιττότητι περιβόητον ὑπῆρξε, καλῶς ἔχειν
 278 ὑπολαμβάνομεν ἀναγράψαι περὶ αὐτοῦ. πρῶτον μὲν 3
 γὰρ τῷ σώματι κατεσκευάσθη χρυσοῦν σφυρήλατον
 ἀρμόζον, καὶ τοῦτ' ἀνὰ μέσον ἐπλήρωσαν ἀρωμά-
 10 των τῶν ἅμα δυναμένων τὴν εὐωδίαν καὶ τὴν δια-
 μουρὴν παρέχεσθαι τῷ σώματι. ἐπάνω δὲ τῆς θή- 4
 κης ἐπετέθειτο καλυπτὴρ χρυσοῦς, ἀρμόζων ἀκριβῶς
 καὶ περιλαμβάνων τὴν ἀνωτάτω περιφέρειαν. ταύ-
 της δ' ἐπάνω περιέκειτο φοινικίς διαπρεπῆς χρυ-
 15 σοποικίλιτος, παρ' ἣν ἔθεσαν τὰ τοῦ μετηλλαχότος
 ὄπλα, βουλόμενοι συνοικεῖν τὴν ὅλην φαντασίαν
 ταῖς προκατειργασμέναις πράξεσι. μετὰ δὲ ταῦτα πα- 5
 ρέστησαν τὴν τοῦτο κομιοῦσαν ἀρμάμαξαν, ἧς κατε-
 σκεύαστο κατὰ μὲν τὴν κορυφὴν καμάρα χρυσοῦ,
 20 ἔχουσα φολίδα λιθοκόλλητον, ἧς ἦν τὸ μὲν πλάτος
 ὀκτώ πηχῶν, τὸ δὲ μῆκος δώδεκα. ὑπὸ δὲ τὴν
 ὑπωροφίαν παρ' ὅλον τὸ ἔργον θρόνος χρυσοῦς, τῷ
 σχήματι τετράγωνος, ἔχων τραγελάφων προτομὰς
 ἐκτύπους, ἐξ ὧν ἤρτηντο κρίκοι χρυσοῖ διπάλα-
 25 στοι, δι' ὧν κατεκεκρέμαστο στέμμα πομπικόν, χρώ-
 μασι παντοδαποῖς διαπρεπῶς κατηνδισμένον. ἐπὶ 6
 δὲ τῶν ἄκρων ὑπῆρχε θύσανος δικτυωτός, ἔχων
 εὐμεγέθεις κώδωνας, ὥστε ἐκ πολλοῦ διαστήματος
 προσπίπτειν τὸν ψόφον τοῖς ἐγγίζουσι. κατὰ δὲ τὰς
 30 τῆς καμάρας γωνίας ἐφ' ἐκάστης ἦν πλευρᾶς Νίκη
 χρυσοῦ τροπαιοφόρος. τὸ δ' ἐκδεχόμενον τὴν κα-
 μάραν περίστυλον χρυσοῦν ὑπῆρχεν, ἔχον Ἰωνικὰ

κιονόκρανα. ἐντὸς δὲ τοῦ περιστύλου δίκτυον ἦν
 χρυσοῦν, τὸ πάχος τῆ πλοκῆ δακτυλιαῖον, καὶ πίνακας
 παραλλήλους ζωοφόρους τέτταρας ἴσους τοῖς τοίχοις
 27 ἔχον. τούτων δ' ὁ μὲν πρῶτος ἦν ἔχων ἄρμα τορευ-
 τὸν καὶ καθήμενον ἐπὶ τούτου τὸν Ἀλέξανδρον, μετὰ 5
 χεῖρας ἔχοντα σκῆπτρον διαπρεπές· περὶ δὲ τὸν βα-
 σιλέα μία μὲν ὑπῆρχε θεραπεία καθωπλισμένη Μα-
 κεδόνων, ἄλλη δὲ Περσῶν μηλοφόρων, καὶ πρὸ
 τούτων ὄπλοφόροι· ὁ δὲ δεῦτερος εἶχε τοὺς ἐπα-
 κολουθοῦντας τῆ θεραπείᾳ ἐλέφαντας κεκοσμημέ- 10
 νους πολεμικῶς, ἀναβάτας ἔχοντας ἐκ μὲν τῶν ἐμ-
 προσθεν Ἰνδούς, ἐκ δὲ τῶν ὀπισθεν Μακεδόνας
 καθωπλισμένους τῆ συνήθει σκευῇ, ὁ δὲ τρίτος
 ἱππέων ἴλας μιμουμένας τὰς ἐν ταῖς παρατάξεσι
 συναγωγάς, ὁ δὲ τέταρτος ναῦς κεκοσμημένας πρὸς 15
 ναυμαχίαν. καὶ παρὰ μὲν τὴν εἰς τὴν καμάραν
 εἴσοδον ὑπῆρχον λέοντες χρυσοί, δεδορκότες πρὸς
 2 τοὺς εἰσπορευομένους· ἀνὰ μέσον δὲ ἐκάστου τῶν
 κίωνων ὑπῆρχε χρυσοῦς ἄκανθος ἀνατείνων ἐκ τοῦ
 κατ' ὀλίγον μέτροι τῶν κιονοκράνων. ἐπάνω δὲ 20
 τῆς καμάρας κατὰ μέσην τὴν κορυφὴν Νίκη ὑπῆρχεν 279
 ὑπαίθριος, ἔχουσα χρυσοῦν στέφανον ἐλαίας εὐμε-
 γέθη, πρὸς ὃν ὁ ἥλιος προσβάλλων τὰς ἀκτῖνας
 κατεσκεύαζε τὴν αὐγὴν ἀποστίλβουσαν καὶ σειομέ-
 νην, ὥστ' ἐκ μακροῦ διαστήματος ὁρᾶσθαι τὴν πρόσ- 25
 3 οψιν ἀστραπῆ παραπλησίαν. ἡ δ' ὑπὸ τὴν καμά-
 ραν καθέδρα δύο εἶχεν ἄξονας, οὓς περιεδίνενον
 τροχοὶ Περσικοὶ τέτταρες, ὧν ὑπῆρχε τὰ μὲν πλά-
 για καὶ αἱ κνημίδες κατακεχρωσμένοι, τὸ δὲ προσ-
 πίπτον τοῖς ἐδάφεσι μέρος σιδηροῦν. τῶν δ' ἀξό- 30
 νων τὰ προέχοντα χρυσᾶ κατεσκεύαστο, προτομάς
 4 ἔχοντα λεόντων σιβύνην ὀδαξ κατεχούσας. κατὰ δὲ

μέσον τὸ μῆκος εἶχον πόλον ἐνηρμοσμένον μηχανικῶς ἐν μέσῃ τῇ καμάρα, ὥστε δύνασθαι διὰ τούτου τὴν καμάραν ἀσάλευτον εἶναι κατὰ τοὺς σεισμοὺς καὶ ἀνωμάλους τόπους. τετάρων δ' ὄντων 5
 5 ὄρυμῶν ἐκάστῳ τετραστοιχίᾳ ζευγῶν ὑπέξενκτο, τετάρων ἡμιόνων ἐκάστῳ ζεύγει προσδεδεμένων, ὥστε τοὺς ἅπαντας ἡμιόνους εἶναι ἐξήκοντα καὶ τέτταρας, ἐπιλελεγμένους ταῖς τε ῥώμαις καὶ τοῖς ἀναστήμασιν. ἕκαστος δὲ τούτων ἐστεφάνωτο κεχρυσωμένῳ
 10 στεφάνῳ, καὶ παρ' ἑκατέραν τῶν σιαγόνων εἶχεν ἐξηρητημένον κώδωνα χρυσοῦν, περὶ δὲ τοὺς τραχήλους χλίδωνας λιθοκολλήτους. ἡ μὲν οὖν ἀρ-28
 μάμαξα, τοιαύτην ἔχουσα τὴν κατασκευὴν καὶ διὰ τῆς ὀράσεως μᾶλλον ἢ τῆς ἀπαγγελίας φαινομένη
 15 μεγαλοπρεπεστέρα, πολλοὺς ἐπεσπᾶτο θεωροὺς διὰ τὴν περιβόητον δόξαν· οἱ γὰρ ἐκ τῶν πόλεων καθ' ἃς αἰεὶ γένοιτο πανδημεὶ συνήντων καὶ πάλιν προέ-
 πεμπον, οὐκ ἐμπιμπλάμενοι τῆς κατὰ τὴν θεωρίαν τέψεως. ἀκολουθῶν δὲ ταύτῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ 2
 20 παρηκολούθει πλήθος ὁδοποιῶν καὶ τεχνιτῶν, ἐτι δὲ στρατιωτῶν παραπεμπόντων.

Ἀρριδαῖος μὲν οὖν σχεδὸν ἔτη δύο καταναλώσας περὶ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων, ἀπεκόμισε τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως ἐκ Βαβυλωνος εἰς Αἴγυπτον.
 25 Πτολεμαῖος δὲ τιμῶν τὸν Ἀλέξανδρον ἀπήνητησε 3 μετὰ τῆς δυνάμεως μέχρι τῆς Συρίας, καὶ παραλαβὼν τὸ σῶμα τῆς μεγίστης φροντίδος ἠέλωσεν. ἔκρινε γὰρ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς μὲν Ἀμμωνα μὴ παρακομίζειν, κατὰ δὲ τὴν ἐκτισμένην ὑπ' αὐτοῦ
 30 πόλιν, ἐπιφανεστάτην οὔσαν σχεδόν τι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἀποθέσθαι. κατεσκευάσεν οὖν 4
 τέμενος κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κατὰ τὴν κατασκευὴν

τῆς Ἀλεξάνδρου δόξης ἄξιον, ἐν ᾧ κηδεύσας αὐτὸν
καὶ θυσίαις ἥρωικαῖς καὶ ἀγῶσι μεγαλοπρεπέσι τι-
μήσας οὐ παρ' ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ
5 θεῶν καλὰς ἀμοιβὰς ἔλαβεν. οἱ μὲν γὰρ ἄνθρωποι
διὰ τὸ τῆς ψυχῆς εὐχάριστον καὶ μεγαλόψυχον συνέ-⁵
280 τρεχον πάντοθεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ προ-
θύμως ἑαυτοὺς εἰς τὴν στρατείαν παρείχοντο, καί-
περ τῆς βασιλικῆς δυνάμεως μελλούσης πολεμεῖν
πρὸς Πτολεμαῖον, καὶ κινδύνων προδήλων καὶ με-
γάλων ὄντων ὅμως ἅπαντες τὴν τούτου σωτηρίαν 10
6 τοῖς ἰδίοις κινδύνοις ἐκουσίως περιεποιήσαντο· οἱ
δὲ θεοὶ διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς πάντας τοὺς φίλους
ἐπιείκειαν ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων παραδόξως
αὐτὸν διέσωσαν.

29 Περδίκκας γὰρ ὑφορώμενος αὐτοῦ τὴν αὔξησιν, 15
αὐτὸς μὲν ἔκρινε μετὰ τῶν βασιλέων τῷ πλείστῳ
μέρει τῆς δυνάμεως στρατεύειν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον,
Εὐμένη δ' ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον κωλύ-
σοντα τοὺς περὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ Κράτερον δια-
βαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν, δούς αὐτῷ τὴν ἀρμόζουσαν 20
2 δύναμιν. συνεξέπεμψε δὲ καὶ τῶν ἀξιολόγων ἡγε-
μόνων τοὺς ἱκανούς, ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι Ἀλ-
κέτας ὁ ἀδελφὸς καὶ Νεοπτόλεμος, καὶ τούτοις πα-
ρεκελεύσατο πάντα πειθαρχεῖν Εὐμένει διὰ τε τὴν
στρατηγίαν αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν τῆς πίστεως βεβαιό- 25
3 τητα. ὁ δ' Εὐμένης μετὰ τῆς δοθείσης δυνάμεως
παρελθὼν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ προσκατα-
σκευασάμενος ἐκ τῆς ἰδίας σατραπείας ἵππων πλη-
θος, ἐκόσμησε τὴν στρατιάν, ἔλλιπῆ καθεστῶσαν
4 κατὰ τοῦτο τὸ μέρος. τῶν δὲ περὶ Κράτερον καὶ 30
Ἀντίπατρον περαιωσάντων τὰς δυνάμεις ἐκ τῆς
Εὐρώπης, ὁ μὲν Νεοπτόλεμος φθονήσας τῷ Εὐμέ-

νει, καὶ περὶ αὐτὸν ἔχων Μακεδονικὴν δύναμιν
 ἀξιόλογον, λάθρα διεπρεσβεύσατο πρὸς τοὺς περὶ
 τὸν Ἀντίπατρον, καὶ συνθέμενος κοινοπραγίαν ἐπε-
 βούλευσε τῷ Εὐμένει. καταφανῆς δὲ γενόμενος,
 5 καὶ συναναγκασθεὶς μάχην συνάψαι, αὐτὸς τε ἐκιν-
 δύνευσεν ἀναιρεθῆναι καὶ τὴν δύναμιν σχεδὸν ἅπα-
 σαν ἀπέβαλεν· ὁ γὰρ Εὐμένης νικήσας καὶ πολ- 5
 λοὺς ἀνελών, τὸ λοιπὸν τε πλήθος τῶν στρατιωτῶν
 προσηγάργετο καὶ τὴν δύναμιν τὴν ἰδίαν οὐ μόνον
 10 διὰ τῆς νίκης ἐπηύξησεν, ἀλλὰ προσλαβόμενος καὶ
 Μακεδόνων ἀγαθῶν ἀνδρῶν πλήθος. Νεοπτόλεμος 6
 μὲν οὖν μετὰ τριακοσίων ἰπέων διασωθεὶς ἐκ τῆς
 παρατάξεως, ἀφίππευσε μετὰ τούτων πρὸς τοὺς
 περὶ τὸν Ἀντίπατρον· οὗτοι δὲ συνεδρεύσαντες 7
 15 περὶ τοῦ πολέμου διέγνωσαν τὰς δυνάμεις εἰς δύο
 μέρη διελεῖν, καὶ τὸ μὲν ἕτερον Ἀντίπατρον ἀναλα-
 βόντα προάγειν ἐπὶ Κιλικίας, διαπολεμήσοντα πρὸς
 Περόδικκον, τὸ δὲ ἄλλο μέρος ἔχοντα Κράτερον ἐπι-
 βαλεῖν τοῖς περὶ τὸν Εὐμένην, καὶ τούτους καταπο-
 20 λεμήσαντα καταντῶν πρὸς Ἀντίπατρον, ὅπως εἰς
 ταῦτὸ συναχθεῖσῶν τῶν δυνάμεων, καὶ τοῦ Πτο-
 λεμαίου προσληφθέντος εἰς τὴν συμμαχίαν, δυνατοὶ
 γένωνται περιγενέσθαι τῶν βασιλικῶν δυνάμεων.

Εὐμένης δὲ πυνθανόμενος προάγειν ἐπ' αὐτὸν 30
 25 τοὺς πολεμίους, ἤθροισε πανταχόθεν τὰς δυνάμεις,
 καὶ μάλιστα τὴν ἰππικὴν· τοῖς γὰρ πεζοῖς οὐ δυ-
 ναμένος ἐξισωθῆναι τῇ Μακεδονικῇ φάλαγγι, κατε-
 σκεύαζεν ἀξιόλογον σύστημα τῶν ἰπέων, δι' ὧν
 ἤλπιζε κρατήσῃν τῶν ἐναντίων. ὡς δ' ἤγγισαν ἀλ- 2
 30 281 λήλαις αἱ δυνάμεις, ὁ μὲν Κράτερος συναγαγὼν
 εἰς ἐκκλησίαν τὸ πλήθος καὶ παρορμήσας εἰς τὸν
 ἀγῶνα τοῖς οἰκείοις λόγοις, ἔφησε διδόναι τοῖς στρα-

τιώταις, ἐὰν κρατήσωσι τῇ μάχῃ, διαρπάσαι τῶν
 3 πολεμίων πάσας τὰς ἀποσκευάς. πάντων δὲ προ-
 θύμων γενομένων ἐξέταξε τὴν δύναμιν, τοῦ μὲν
 δεξιοῦ κέρατος αὐτὸς ἡγούμενος, τοῦ δ' εὐωνύμου
 4 τὴν ἡγεμονίαν παραδοὺς Νεοπτολέμῳ. εἶχε δὲ τοὺς 5
 σύμπαντας πεζοὺς μὲν δισμυροὺς, ὧν ἦσαν οἱ
 πλείους Μακεδόνες, διαβεβημένοι ταῖς ἀνδραγα-
 θίαις, ἐν οἷς εἶχε μάλιστα τὰς ἐλπίδας τῆς νίκης.
 Ἴππεις δὲ συνηκολούθουν πλείους τῶν δισχιλίων.
 5 Εὐμένης δ' εἶχε πεζοὺς μὲν δισμυροὺς, παντοδα- 10
 πούς τοῖς γένεσιν, Ἴππεις δὲ πεντακισχιλίους, δι' ὧν
 τὸν κίνδυνον κρίνειν διεγνώκει. ἀμφοτέρων δὲ τοὺς
 Ἴππεις διελομένων ἐπὶ τὰ κέρατα, καὶ πολὺ πρὸ
 τῆς φάλαγγος προἰππευσάντων, ὁ μὲν Κράτερος
 πρῶτος μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ἐπιρράξας τοῖς πολε- 15
 μίοις ἠγωνίσαστο μὲν περιβλέπτως, σφαλέντος δὲ τοῦ
 ἵππου ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν, διὰ δὲ τὸν θυμὸν καὶ
 τὴν πυκνότητα τῶν ἐφιππευόντων ἀγνοηθεὶς ὃς ἦν
 6 συνεπατήθη καὶ τὸν βίον ἀλόγως κατέστρεψε. τῇ
 δὲ τούτου τελευτῇ τῶν πολεμίων ἐπαρθέντων καὶ 20
 τῷ πλήθει πανταχόθεν περιχεομένων, πολὺς ἐγένε-
 νετο φόνος. καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας τοῦτου τὸν
 τρόπον θλιβόμενον ἠναγκάσθη, κατὰ κράτος ἡττη-
 μένου, καταφυγεῖν πρὸς τὴν τῶν πεζῶν φάλαγγα.
 31 κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον Νεοπτολέμου κατ' αὐτὸν τὸν 25
 Εὐμένην τεταγμένου συνέστη φιλοτιμία μεγάλη τῶν
 2 ἡγεμόνων ἐπ' ἀλλήλους ὀρμησάντων. γνωρισθέν-
 τες γὰρ ἀπὸ τε τῶν ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἐπισή-
 μων συνεπλάκησαν ἀλλήλοις, καὶ τῇ καθ' αὐτοὺς
 μονομαχίᾳ τὴν νίκην ἐποίησαν ἀκολουθῆσαι. τὸ 30
 μὲν οὖν πρῶτον τοῖς ξίφεσιν ἀλλήλων καθικόμενοι
 παράδοξον καὶ παντελῶς ἐξηλλαγμένην μονομαχίαν

συνεστήσαντο· ἐκφερόμενοι γὰρ τῷ θυμῷ καὶ τῇ
 πρὸς ἀλλήλους δυσμενείᾳ, ταῖς ἀριστεραῖς χερσὶν
 ἀφέντες τὰς ἡνίας ἀλλήλων ἐδράξαντο. οὗ συμ-
 βάντος οἱ μὲν ἵπποι κατὰ τὴν ὁρμὴν ἐξέδραμον,
 5 αὐτοὶ δ' ἔπεσον ἐπὶ τὴν γῆν. τῆς δ' ἐπαναστάσεως 3
 διὰ τὴν ὀξύτητα καὶ βίαν τοῦ πτώματος χαλεπῶς
 γινομένης ἀμφοτέροις, ἅτε καὶ τῶν ὄπλων ἐμποδι-
 ζόντων τὰ σώματα, ὁ μὲν Εὐμένης ἔφθασε, πρό-
 τερος διαναστάς, τοῦ Νεοπτολέμου τὴν ἰγνὺν πα-
 10 τάξας. μεγάλῃ δὲ γενομένης διαιρέσεως καὶ σφα- 4
 λείσης τῆς βάσεως, ὁ μὲν πληγεῖς παραλελυμένος
 ἔκειτο, κωλυόμενος ὑπὸ τοῦ τραύματος διαναστῆ-
 ναι· ὅμως δὲ τῆς εὐψυχίας ὑπεραγούσης τὴν τοῦ
 σώματος ἐλάττωσιν, ἐν γόνασι βεβηκῶς ἔτρωσε τὸν
 15 ἀντίπαλον εἰς τε τὸν βραχίονα καὶ τοὺς μηρούς
 τρισὶ πληγαῖς. οὐδεμιᾶς δ' οὔσης πληγῆς καιρίου, 5
 καὶ τῶν τραυμάτων ἔτι θερμῶν ὄντων, ὁ Εὐμένης
 δευτέραν πληγὴν ἐπὶ τὸν τράχηλον ἐπενέγκας ἀπέ-
 κτεινε τὸν Νεοπτόλεμον. ἅμα δὲ τούτοις πραττο- 32
 20 282 μένοις καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν ἱππέων συμπεσόν
 εἰς μάχην πολὺν ἐποίει φόνον. διὸ καὶ τῶν μὲν
 πιπτόντων, τῶν δὲ τραυματιζομένων, τὸ μὲν πρῶ-
 τον ἰσόρροπος ἦν ὁ κίνδυνος, μετὰ ταῦτα δὲ φα-
 νεράς γενομένης τῆς τοῦ Νεοπτολέμου τελευτῆς καὶ
 25 τῆς ἐπὶ θατέρου κέρατος τροπῆς ἅπαντες πρὸς φυ-
 γὴν ὤρμησαν, καὶ καθάπερ πρὸς τεῖχος ὄχυρόν τὴν
 τῶν πεζῶν φάλαγγα κατέφυγον. ὁ δ' Εὐμένης ἀρ- 2
 κεσθεὶς τῷ προτερήματι, καὶ τῶν στρατηγικῶν σω-
 μάτων ἀμφοτέρων κυριεύσας, ἀνεκαλέσατο τῇ σάλ-
 30 πιγγι τοὺς στρατιώτας. στήσας δὲ τρόπαιον καὶ
 τοὺς νεκροὺς θάψας, διεπέμψατο πρὸς τὴν τῶν
 ἠττημένων φάλαγγα, παρακαλῶν ἑαυτῷ προσθέσθαι,

καὶ διδοὺς ἐξουσίαν ἐκάστοις ὅποι βούλονται τὴν
 3 ἀποχώρησιν ποιήσασθαι. δεξαμένων δὲ τὰς διαλύ-
 σεις τῶν Μακεδόνων, καὶ δόντων τὰς διὰ τῶν ὄρ-
 κων πίστεις, ἔλαβον ἐξουσίαν ἐν τισὶ κώμαις πλη-
 σίον κειμέναις ἐπισιτίσασθαι, καὶ παρεκρούσαντο 5
 τὸν Εὐμένη· ἀναλαβόντες γὰρ ἑαυτοὺς καὶ τὰς τρο-
 φὰς παρασκευασάμενοι νυκτὸς ἀπηλλάγησαν καὶ λα-
 4 θραίως ἀπεχώρουν πρὸς τὸν Ἀντίπατρον. ὁ δ' Εὐ-
 μένης ἐπεβάλετο μὲν κολάσαι τὴν ἀθεσίαν τῶν
 παραβεβηκότων τοὺς ὄρκους καὶ διώκειν ἐκ ποδὸς 10
 τὴν φάλαγγα, οὐδὲν δὲ δυνάμενος προᾶξει διὰ τε
 τὰς ἀρετὰς τῶν ἀποχωρούντων καὶ διὰ τὴν ἐκ τῶν
 τραυμάτων ἐλάττωσιν ἀπέγνω τὸν διωγμὸν. οὗ-
 τος μὲν οὖν ἐπιφανεῖ μάχη νικήσας καὶ δύο μεγά-
 λους ἡγεμόνας ἀνελὼν μεγάλης ἔτυχε δόξης. 15

33 Ἀντίπατρος δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς φυγῆς διασωθέντας
 ἐκδεξάμενος καὶ προσαναλαβὼν προῆγεν ἐπὶ Κιλι-
 κίαν, σπεύδων βοηθῆσαι τῷ Πτολεμαίῳ. Περδίκ-
 κας δὲ πυθόμενος τὴν κατὰ τὸν Εὐμένη νίκη,ν,
 πολλῷ θρασύτερος ἐγένετο πρὸς τὴν εἰς Αἴγυπτον 20
 στρατείαν· ὡς δ' ἐγγὺς ἐγένετο τοῦ Νείλου, κατε-
 2 στρατοπέδευσεν οὐ μακρὰν πόλεως Πηλουσίῳ. ἐπι-
 χειρήσας δὲ διώρυχά τινα παλαιὰν ἀνακαθαίρειν,
 καὶ τοῦ ποταμοῦ λάβρως ἐκραγέντος καὶ τὰ ἔργα
 λυμνηαμένου, πολλοὶ τῶν φίλων ἐγκαταλιπόντες 25
 3 ἀπεχώρησαν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον· καὶ γὰρ φοι-
 κὸς ἦν καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων περιαιρούμενος
 τὰς ἐξουσίας καὶ καθόλου πάντων βουλόμενος ἄρ-
 χειν βιαίως, ὁ δὲ Πτολεμαῖος τούναντιον εὐεργετι-
 κὸς καὶ ἐπιεικὴς καὶ μεταδιδούς πᾶσι τοῖς ἡγεμόσι 30
 τῆς παρρησίας, πρὸς δὲ τούτοις διειληφῶς πάντας
 τοὺς ἐπικαιροτάτους Αἰγύπτου τόπους φυλακαῖς

ἀξιολόγοις καὶ βέλεσι παντοδαποῖς καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἄπασιν εὖ κατεσκευασμέναις. διὸ καὶ κατὰ τὰς ἐπι- 4
 βολὰς κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπλεονέκτει, πολλοὺς ἔχων
 εὐνοοῦντας καὶ προθύμως διακινδυνεύοντας. ὁ δ' 5
 οὖν Περδίκκας διορθούμενος τὰς ἐλαττώσεις συνή-
 γαγε τοὺς ἡγεμόνας, καὶ τοὺς μὲν δωρεαῖς, τοὺς δ'
 ἐπαγγελίαις μεγάλαις, πάντας δὲ φιλανθρωποῖς ὁμι-
 λίαις ἐξιδιοποιησάμενος, προετρέψατο πρὸς τοὺς
 ἐπιφερομένους κινδύνους. παραγγείλας δὲ ἐτοιμοὺς
 10 εἶναι πρὸς ἀναζυγῆν, ὥρμησε μετὰ τῆς δυνάμεως
 ἀφ' ἑσπέρας, οὐδενὶ δηλώσας τὸν τόπον εἰς ὃν διε-
 283 γνωκῶς ἦν κατανατῶν. τὴν δὲ νύκτα πᾶσαν ὁδοί- 6
 πορήσας ἐν τάχει κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸν Νεῖ-
 λον πλησίον φρουρίου τινος ὃ προσηγορεύετο Καμή-
 15 λων τεῖχος. διαφαινούσης δὲ τῆς ἡμέρας διεβίβαζε
 τὴν δύναμιν, ἡγουμένων τῶν ἐλεφάντων, ἐπακο-
 λουθούντων δὲ τῶν ὑπασπιστῶν καὶ κλιμακοφόρων
 καὶ τῶν ἄλλων δι' ὧν ἔμελλε τὴν τειχομαχίαν ποι-
 εῖσθαι. ἐπὶ πᾶσι δὲ ἐπέβαλον οἱ κράτιστοι τῶν ἰπ-
 20 πέων, οὓς διενοεῖτο ἐπιπέμπειν τοῖς περὶ τὸν Πτο-
 λεμαῖον, ἐὰν τύχωσιν ἐπιφαινόμενοι. μεσοπορούν- 34
 των δ' αὐτῶν ἐπεφάνησαν οἱ περὶ τὸν Πτολεμαῖον
 δρόμῳ προσιόντες πρὸς τὴν τοῦ πολισματος ἐπι-
 κουρίαν. φθασάντων δ' αὐτῶν καὶ παρεισπεσόν-
 25 των εἰς τὸ χωρίον, καὶ διὰ τε τῶν σαλπύγγων καὶ
 βοῆς φανερὰν ποιησάντων τὴν ἑαυτῶν παρουσίαν,
 οἱ μὲν περὶ τὸν Περδίκκαν οὐ κατεπλάγησαν, ἀλλὰ
 τολμηρῶς προσῆγον τοῖς τειχίσμασιν. εὐθύς δ' οἱ 2
 μὲν ὑπασπισταὶ προσθέμενοι τὰς κλίμακας ἀνέβαι-
 30 νον, οἱ δ' ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων τὸν χάρακα διέσπων
 καὶ τὰς ἐπάλξεις ἐρρίπτουν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἔχων
 περὶ αὐτὸν τοὺς ἀρίστους, καὶ βουλούμενος προτρέ-

ψασθαι τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας καὶ φίλους προσιέναι τοῖς δεινοῖς, αὐτὸς ἀναλαβὼν τὴν σάρισαν καὶ στάς ἐπ' ἄκρου τοῦ προτειχίσματος τὸν μὲν ἡγούμενον τῶν ἐλεφάντων ἐξετύφλωσεν, ὑπερδέξιον ἔχων τὴν στάσιν, τὸν δὲ ἐπικαθήμενον Ἴνδον τραυματίαν 5 ἐποίησε, τοὺς δὲ διὰ τῆς κλίμακος ἀναβαίνοντας καταπεφρονηκότως τύπτων καὶ κατατραυματίζων περιεκύλισεν εἰς τὸν ποταμὸν μετὰ τῶν ὄπλων.

3 ἀκολούθως δὲ τούτῳ καὶ τῶν φίλων τοῦ Πτολεμαίου διαγωνιζομένων, τὸ μὲν ἐχόμενον θηρίον 10 κατακουτισθέντος τοῦ κυβερνωῦντος αὐτὸ Ἴνδου παν-

4 τελῶς ἄχρηστον ἐγένετο. ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τῆς τειχομαχίας συνεστῶσης οἱ μὲν περὶ τὸν Περδίκκαν ἐκ διαδοχῆς προσβάλλοντες πᾶσαν σπουδὴν εἰσεφέροντο κατὰ κράτος ἐλεῖν τὸ χωρίον, ὁ δὲ Πτο- 15

λεμαῖος, αὐτὸς ἀριστεύων καὶ τοὺς φίλους παρακαλῶν ἐνδείξασθαι τὴν εὐνοίαν ἅμα καὶ τὴν ἀρε- 5

τήν, ἠρωικοὺς ἀγῶνας συνεστήσατο. πολλῶν δ' ἀπολλυμένων παρ' ἀμφοτέροις διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν τῶν ἡγεμόνων φιλοτιμίαν, καὶ τῶν περὶ τὸν 20

Πτολεμαῖον ταῖς ὑπεροχαῖς τῶν τόπων πλεονεκτούντων, τῶν δὲ περὶ τὸν Περδίκκαν τοῖς πλήθεσιν ὑπερεχόντων, τὸ τελευταῖον ἀμφοτέρων διημερυσάντων ἐν τοῖς κινδύνοις, ὁ μὲν Περδίκκας λύσας τὴν πολιορκίαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἰδίαν στρατοπε- 25

δεῖαν.

6 Νυκτὸς δ' ἀναξεύξας λαθραῖαν ἐποιεῖτο τὴν πορείαν, καὶ κατήντησεν εἰς τὸν ἀπέναντι τόπον τῆς Μέμφεως, πρὸς ἣ συμβαίνει σχίζεσθαι τὸν Νεῖ-

7 λον καὶ ποιεῖν νῆσον δυναμένην ἀσφαλῶς δέξασθαι 30

στρατοπεδείαν τε καὶ δύναμιν τὴν μεγίστην. εἰς ταύτην οὖν διεβίβασε τὴν δύναμιν, ἐπιπόνως τῶν

στρατιωτῶν περαιουμένων διὰ τὸ βάθος τοῦ ποτα-
μοῦ· μέχρι γὰρ τοῦ γενείου τὸ ρεῦμα προσπίπτου
ἐσάλεινε τὰ σώματα τῶν διαβαινόντων, ἅτε καὶ τῶν
281 ὀπλων ἐμποδιζόντων τοὺς ἄνδρας. ὁ δὲ Περδίκκας 35
5 κατανοήσας τὴν δυσκολίαν τοῦ ρείθρου, τοὺς μὲν
ἐλέφαντας ἐκ τῶν εὐωνύμων ἐπέστησεν, ἐκδεχόμε-
νος τὴν καταφορὰν τοῦ ποταμοῦ, καταπραῦνου-
τας τὸ ρεῖθρον, τοὺς δ' ἵππεις ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέ-
ρους ἔταξε, δι' ὧν ἐξεδέχετο τοὺς παραφερομένους
10 ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ διέσωξεν εἰς τὸ πέραν. Ἴδιον 2
δέ τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν διά-
βασιν τῆς δυνάμεως ταύτης. τῶν πρώτων γὰρ
ἀσφαλῶς διαβάντων, οἱ μετὰ ταῦτα περαιούμενοι
μεγάλοις περιέπιπτον κινδύνοις· ὁ γὰρ ποταμὸς
15 οὐδεμιᾶς οὔσης αἰτίας φανερᾶς πολλῶ βαθυτέρος
ἐγένετο, καὶ τῶν σωμάτων ὅλων καταδυομένων
ἅπαντες εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν παρεγίνοντο. τῆς δὲ 3
κατὰ τὴν πλήρωσιν αἰτίας ἐπιζητουμένης, τὸ μὲν
ἀληθὲς ἀσυλλόγιστον ἦν, ἔφασαν δ' οἱ μὲν ἐν τοῖς
20 ἄνω τόποις ἐγκεχωσμένην διώρυχα πάλιν ἐκφρα-
γθῆναι, καὶ συμμιχθεῖσαν τῷ ποταμῷ βαθυτέρον
πεποιηκέναι τὸν πόρον, οἱ δ' ὄμβρους ἐν τοῖς ἄνω
τόποις γενομένους αὐξῆσαι τὸ μέγεθος τοῦ Νείλου.
τούτων δ' οὐδέτερον ἦν, ἀλλὰ τοῦ πόρου τὴν μὲν 4
25 πρώτην διάβασιν ἀσφαλεστέραν συνέβαινε γεγνε-
ναι, ἀκεραίου τῆς κατὰ τὴν διάβασιν ἄμμου γεγε-
νημένης, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας ὑπὸ τῶν προδιαβεβη-
κότων ἵππων τε καὶ ἐλεφάντων, ἔτι δὲ πεζῶν, τοῖς
μὲν ποσὶ τὴν ἄμμον πατουμένην καὶ κινουμένην
30 ὑπὸ τοῦ ρείθρου κατενεχθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο κοι-
λωθέντος τοῦ πόρου βαθυτέραν γενέσθαι τὴν διά-
βασιν κατὰ μέσον τὸν ποταμόν. διὰ δὲ ταύτην τὴν 5

αίτιαν ἀδυνατούσης τῆς λοιπῆς δυνάμεως διαβῆναι τὸν ποταμόν, ὁ Περδίκκας εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἐνέπιπτε, τῶν μὲν διαβεβηκότων οὐκ ἀξιωμαχῶν ὄντων τοῖς πολεμίοις, τῶν δ' ἐν τῷ πέραν μὴ δυναμένων βοηθεῖν τοῖς ἰδίοις, προσέταξεν εἰς τοῦπίσω πάλιν 5
6 ἀπιέναι πάντας. διόπερ ἀναγκασθέντων ἀπάντων περαιουῖσθαι τὸ ῥεῖθρον, οἱ μὲν ἐπιστάμενοι καλῶς νεῖν καὶ τοῖς σώμασιν ἰσχυρότεροι μετὰ πολλῆς κακοπαθείας διευήξαντο τὸν Νεῖλον, πολλὰ τῶν ὄπλων ἀποβαλόντες, τῶν δ' ἄλλων διὰ τὴν ἀπειρίαν οἱ 10
μὲν ὑπὸ τοῦ ῥεῖθρου κατεπόθησαν, οἱ δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους ἐξέπεσον, οἱ πλείστοι δὲ παρενεχθέντες ἐπὶ πολὺν τόπον ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ποταμῷ θηρίων
36 κατεβρώθησαν. ἀπολομένων δὲ πλειόνων ἢ δισχιλίων, ἐν οἷς καὶ τῶν ἐπιφανῶν τινες ἡγεμόνων 15
ὑπῆρχον, ἄλλοτριῶς τὸ πλῆθος ἔσχε πρὸς τὸν Περδίκκαν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος τὰ σώματα τῶν πρὸς αὐτὸν ἐκπεσόντων καύσας καὶ τῆς ἀρμοζούσης κηδείας ἀξιώσας, ἀπέστειλε τὰ ὄσῳ πρὸς τοὺς οἰκείους τε καὶ φίλους τῶν τετελευτηκότων. 20

2 Τούτων δὲπραχθέντων οἱ παρὰ τῷ Περδίκκᾳ Μακεδόνες πρὸς μὲν τοῦτον πολλῶ μᾶλλον ἀπεθρηριώθησαν, πρὸς δὲ τὸν Πτολεμαῖον ἀπέκλιναν ταῖς
3 εὐνοίαις. ἐπιγενομένης δὲ νυκτὸς πλήρης ἦν ἡ παρεμβολὴ κλαυθμοῦ καὶ πένθους, τοσοῦτων ἀν- 25
δρῶν ἀλόγως ἀπολωλότων ἄνευ πολεμίας πληγῆς, 285
καὶ τούτων οὐκ ἐλαττόνων ἢ χιλίων θηριοβρώτων
4 γεγονότων. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν ἡγεμόνων συνίσταντο καὶ κατηγόρουν τοῦ Περδίκκου, πᾶσα δ' ἡ φά-
λαγξ τῶν πεζῶν ἀπαλλοτριωθεῖσα φανεράν διὰ τῆς 30
ἀπειλούσης φωνῆς τὴν ἰδίαν κατεσκεύασεν ἄλλοτριότητα. διόπερ πρῶτοι μὲν τῶν ἡγεμόνων ἀπέστησαν

ὡς ἑκατόν, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος Πύθων ὁ τοὺς ἀποστάντας Ἑλληνας καταπολεμήσας, οὐδενὸς δὲ τῶν Ἀλεξάνδρου λειπόμενος φίλων ἀρετῇ τε καὶ δόξῃ· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῶν ἰππέων τινὲς συμφρονήσαντες ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Περδίκκου κατήντησαν, καὶ προσπεσόντες ἄνθρωποι κατέσφαξαν τὸν Περδίκκον. τῇ δ' ὑστεραία γενομένης ἐκκλησίας ὁ Πτολεμαῖος καταβὰς καὶ τοὺς Μακεδόνας ἀσπασάμενος περὶ τε τῶν καθ' αὐτὸν ἀπελογήσατο, καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐκλελοιπότην ἐχορήγησε σίτον τε δαψιλῇ ταῖς δυνάμεσι καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἐπλήρωσε τὴν παρεμβολήν. μεγάλης δὲ τυγχάνων ἀποδοχῆς, καὶ δυνάμενος παραλαβεῖν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν βασιλέων διὰ τὴν τοῦ πλήθους εὐνοίαν, τούτου μὲν οὐκ ὠρέχθη, τῷ δὲ Πύθωνι καὶ Ἀρριδαίῳ χάριτας ὀφείλων συγκατεσκεύασε τὴν τῶν ὄλων ἡγεμονίαν· οἱ γὰρ Μακεδόνες βουλῆς προτεθείσης περὶ τῆς ἡγεμονίας, καὶ συμβουλεύσαντος Πτολεμαίου, πάντες προθύμως εἴλοντο τῶν βασιλέων ἐπιμελητὰς αὐτοκράτορας Πύθωνα καὶ Ἀρριδαῖον τὸν τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως κατακομίσαντα. Περδίκκας μὲν οὖν ἄρξας ἔτη τρία τοῦτον τὸν τρόπον ἀπέβαλε τὴν ἡγεμονίαν ἅμα καὶ τὴν ψυχὴν.

Μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευταίην εὐθύς ἤκόν τινες ἀπαγγέλλοντες ὅτι παρατάξεως γενομένης περὶ Καππαδοκίαν Εὐμένης νενίκηκε, Κράτερος δὲ καὶ Νεοπτόλεμος ἠττηθέντες ἀνήρηνται. τοῦτο δ' εἰ δυσι πρότερον ἡμέραις ἐγένετο τῆς Περδίκκου τελευταίας, οὐδεὶς ἂν ἐτόλμησε τὰς χεῖρας Περδίκκα προσενεγκεῖν διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐημερίας. οἱ δ' οὖν Μακεδόνες πυθόμενοι τὰ περὶ τὸν Εὐμένην, κατέγνωσαν αὐτοῦ θάνατον καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπιφανῶν

ἀνδρῶν πεντήκοντα, ἐν οἷς ἦν καὶ Ἀλκέτας ὁ ἀδελφὸς τοῦ Περδίκκου. ἀπέκτειναν δὲ καὶ τῶν φίλων τοῦ Περδίκκου τοὺς μάλιστα πιστοτάτους καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Ἀταλάντην, ἣν ἦν γεγαμηκῶς Ἀτταλος ὁ τοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν παρειληφώς. 5

3 Μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ Περδίκκου Ἀτταλος ὁ τοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν ἔχων διέτριβε μὲν περὶ τὸ Πηλούσιον, ὡς δ' ἐπύθετο τὴν τῆς γυναικὸς ἀναίρεσιν καὶ τοῦ Περδίκκου, τὸν στόλον ἀναλαβὼν ἐξέπλευσε καὶ κατήντησεν εἰς Τύρον. ὁ δὲ τῆς 10 πόλεως ταύτης φρούραρχος Ἀρχέλαος, Μακεδῶν τὸ γένος, τὸν Ἀτταλου φιλοφρόνως ὑπεδέξατο, καὶ τὴν τε πόλιν παρέδωκεν αὐτῷ καὶ τὰ χρήματα, δεδομένα μὲν ὑπὸ τοῦ Περδίκκου φυλάττειν, τότε δὲ δικαίως ἀποδομένα, τὸ δὲ πλήθος ὄντα ταλάντων 15 ὀκτακοσίων. ὁ δ' Ἀτταλος ἐν τῇ Τύρῳ διατρίβων 286 ἀνελάμβρανε τῶν Περδίκκου φίλων τοὺς διασωζομένους ἐκ τῆς πρὸς τῇ Μέμφει στρατοπεδείας.

38 Ἀντιπάτρου δ' εἰς τὴν Ἀσίαν διαβεβηκότος, Αἰτωλοὶ κατὰ τὰς πρὸς Περδικκαν συνθήκας ἐστράτευσαν. εἰς τὴν Θετταλίαν, ἀντιπερισπάσαι βουλόμενοι τὸν Ἀντίπατρον. εἶχον δὲ στρατιώτας πεζοὺς μὲν μυρίους καὶ δισχιλίους, ἵππεις δὲ τετρακοσίους, 2 ὧν ἦν στρατηγὸς Ἀλέξανδρος Αἰτωλός. ἐν παρόδῳ δὲ τοὺς Ἀμφισσεῖς Λοκροὺς πολιορκήσαντες τὴν τε 25 χώραν αὐτῶν κατέδραμον καὶ τινα τῶν πλησίων πολισμάτων εἶλον. ἐνίκησαν δὲ μάχῃ τὸν Ἀντιπάτρου στρατηγὸν Πολυκλῆν, καὶ τοῦτόν τε καὶ τῶν στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγους ἀνεῖλον. τῶν δὲ ζωορηθέντων 3 οὓς μὲν ἀπέδοντο, οὓς δὲ ἀπελύτρωσαν. μετὰ δὲ 30 ταῦτα εἰς Θετταλίαν ἐμβαλόντες τοὺς πλείστους τῶν Θετταλῶν ἔπεισαν κοινῶν εἶναι τοῦ πρὸς Ἀντίπατρον

πολέμου· καὶ ταχέως ἠθροίσθησαν οἱ πάντες πεζοὶ
 μὲν δισμύριοι καὶ πεντακισχίλιοι, ἵππεις δὲ χίλιοι
 πεντακόσιοι. τούτων δὲ προσαγομένων τὰς πόλεις, 4
 Ἀκαρνανες ἄλλοτρίως ἔχοντες πρὸς Αἰτωλοὺς ἐνέ-
 5 βαλον εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τὴν τε χώραν ἐδήρουν
 καὶ τὰς πόλεις ἐπολιόρκουν. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ πυθό- 5
 μενοι τὰς ἰδίας πατρίδας κινδυνεύειν, τοὺς μὲν ἄλ-
 λους στρατιώτας ἀπέλιπον ἐν Θετταλίᾳ, Μένωνα
 τὸν Φαρσάλιον ἐπιστήσαντες στρατηγόν, αὐτοὶ δὲ
 10 τοὺς πολιτικούς ἀναλαβόντες ἤκον συντόμως εἰς τὴν
 Αἰτωλίαν, καὶ τοὺς Ἀκαρνανας καταπληξάμενοι τὰς
 πατρίδας ἠλευθέρωσαν τῶν κινδύνων. τούτων δὲ 6
 περὶ ταῦτα ἀσχολουμένων, Πολυσπέρχων ὁ κατα-
 λελειμμένος ἐν Μακεδονίᾳ στρατηγὸς ἤκεν εἰς τὴν
 15 Θετταλίαν μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου, νικήσας δὲ
 παρατάξει τοὺς πολεμίους τὸν τε στρατηγὸν Μέ-
 νωνα ἀνείλε καὶ τῶν ἄλλων κατέκοψε τοὺς πλεί-
 στους, καὶ τὴν Θετταλίαν ἀνεκτήσατο.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀρριδαῖος καὶ Πύθων οἱ 39
 20 τῶν βασιλέων ἐπιμεληταὶ ἀναξεύξαντες ἀπὸ τοῦ Νεί-
 λου μετὰ τῶν βασιλέων καὶ τῆς δυνάμεως ἤκον εἰς
 Τριπαράδεισον τῆς ἄνω Συρίας. ἐνταῦθα δὲ Εὐρυ- 2
 δίκης τῆς βασιλίσσης πολλὰ περιεργαζομένης καὶ
 ταῖς τῶν ἐπιμελητῶν ἐπιβολαῖς ἀντιπραττούσης, οἱ
 25 μὲν περὶ τὸν Πύθωνα δυσχρηστούμενοι, καὶ τοὺς
 Μακεδόνας ὀρῶντες τοῖς ἐκείνης προστάγμασιν ἀεί-
 μᾶλλον προσέχοντας, συνήγαγον ἐκκλησίαν καὶ τὴν
 ἐπιμέλειαν ἀπέειπαντο, οἱ δὲ Μακεδόνες ἐπιμελητὴν 3
 εἶλοντο τὸν Ἀντίπατρον αὐτοκράτορα. οὗτος δὲ
 30 μετ' ὀλίγας ἡμέρας καταντήσας εἰς Τριπαράδεισον,
 κατέλαβε τὴν Εὐρυδίκην στασιάζουσαν καὶ τοὺς
 Μακεδόνας ἀπαλλοτριούσαν ἀπὸ τοῦ Ἀντιπάτρου.

4 ταραχῆς δὲ μεγάλης οὔσης ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ
 κοινῆς ἐκκλησίας συναχθείσης, ὁ μὲν Ἀντίπατρος
 διαλεχθεὶς τοῖς πλήθεσι τὴν μὲν ταραχὴν κατέπαυσε, 287
 τὴν δ' Εὐρυδίκην καταπληξάμενος ἐπεισε τὴν ἡσυ-
 5 χίαν ἄγειν, μετὰ δὲ ταῦτα τὰς σατραπείας ἐξ ἀρχῆς 5.
 ἐμερίσατο, καὶ Πτολεμαῖω μὲν τὴν προϋπάρχουσαν
 προσώρισεν· ἀδύνατον γὰρ ἦν τοῦτον μεταθεῖναι
 διὰ τὸ δοκεῖν τὴν Αἴγυπτον διὰ τῆς ἰδίας ἀνδρείας
 6 ἔχειν οἷον εἰ δορίκτητον. καὶ Λαομέδοντι μὲν τῷ
 Μυτιληναίῳ Συρίαν ἔδωκε, Φιλοξένῳ δὲ τὴν Κιλι- 10
 κίαν, τῶν δ' ἄνω σατραπειῶν Μεσοποταμίαν μὲν
 καὶ τὴν Ἀσσηνίαν Ἀμφιμάχῳ, τὴν δὲ Βαβυλωνίαν
 Σελεύκῳ, Ἀντιγένοι δὲ τὴν Σουσιανὴν διὰ τὸ τοῦ-
 τον πρῶτον πεποιῆσθαι τὴν ἐπὶ τὸν Περδίκκην ἐπί-
 15 θεσιν, Πενθέστῃ δὲ τὴν Περσίδα, Τληπολέμῳ δὲ 15
 τὴν Καρμανίαν, Πύθωνι δὲ Μηδίαν, Φιλίππῳ δὲ
 τὴν Παρθυαίαν, Ἀρείαν δὲ καὶ Δραγγηνὴν Στα-
 σάνδρῳ τῷ Κυπρίῳ, τὴν δὲ Βακτριανὴν καὶ Σογ-
 διανὴν Στασάνορι τῷ Σολίῳ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὄντι
 νήσου. Παροπαμισάδας δὲ Ὀξυάρτη προσώρισεν τῷ 20
 Ῥωξάνης πατρὶ τῆς Ἀλεξάνδρου γυναικός, τῆς δὲ
 Ἰνδικῆς τὰ μὲν συνορίζοντα Παροπαμισάδαίς Πύ-
 25 θωνι τῷ Ἀγήνορος, τὰς δ' ἐχομένας βασιλείας, τὴν
 μὲν παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν Πάρω, τὴν δὲ παρὰ
 τὸν Ὑδάσπην Ταξίλῃ· οὐ γὰρ ἦν τούτους τοὺς βα- 25
 σιλεῖς μετακινήσαι χωρὶς βασιλικῆς δυνάμεως καὶ
 ἡγεμόνος ἐπιφανοῦς· τῶν δὲ πρὸς τὴν ἄρκτον κε-
 κλιμένων Καππαδοκίαν μὲν Νικάνορι, Φρυγίαν δὲ
 τὴν μεγάλην καὶ Λυκίαν Ἀντιγόνῳ, καθάπερ πρό-
 30 τερον ἔσχε, Καρίαν δὲ Ἀσάνδρῳ, Λυδίαν δὲ Κλεί-
 30 τῳ, Φρυγίαν δὲ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Ἀρριδαίῳ.
 7 στρατηγὸν δὲ τῆς βασιλικῆς δυνάμεως ἀπέδειξεν

Ἀντίγονον, ᾧ προστεταγμένον ἦν καταπολεμῆσαι
 Εὐμένη τε καὶ Ἀλκέταν· παρέξενξε δὲ τῷ Ἀντιγό-
 νῳ χιλίαρχον τὸν υἱὸν Κάσσανδρον, ὅπως μὴ δύ-
 νηται διαλαθεῖν ἰδιοπραγῶν. αὐτὸς δὲ τοὺς βασι-
 5 λεῖς ἀναλαβὼν καὶ τὴν ἰδίαν δύναμιν προῆγεν ἐπὶ
 τὴν Μακεδονίαν, κατὰξων τοὺς βασιλεῖς ἐπὶ τὴν
 πατρίδα.

Ἀντίγονος δ' ἐπὶ τῆς Ἀσίας ἀποδεδειγμένος στρα- 40
 τηγός, διαπολεμήσων πρὸς Εὐμένη ἤθροισεν ἐκ τῆς
 10 χειμασίας τὰς δυνάμεις. παρασκευασάμενος δὲ τὰ
 πρὸς τὴν μάχην προῆγεν ἐπὶ τὸν Εὐμένη, διατρέ-
 βοντα περὶ Καππαδοκίαν. ὁ δ' Εὐμένης, ἀποστάν- 2
 τος ἀπ' αὐτοῦ τινος τῶν ἐπιφανῶν ἡγεμόνων ὄνομα
 Περδίκκου, στρατοπεδεύοντος ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν
 15 ὁδοῦ μετὰ τῶν συναποστάντων στρατιωτῶν πεζῶν
 μὲν τρισχιλίων, ἰππέων δὲ πεντακοσίων, ἐξέπεμψεν
 ἐπ' αὐτὸν Φοίνικα τὸν Τενέδιον, ἔχοντα πεζοὺς μὲν
 ἐπιλέκτους τετρακισχιλίους, ἰππεῖς δὲ χιλίους. οὗ- 3
 τος δὲ νυκτοπορία συντόνῳ χρησάμενος προσέπεσε
 20 τοῖς ἀποστάταις ἀπροσδοκῆτως περὶ δευτέραν φυ-
 288 λακὴν νυκτερινήν· καταλαβὼν δ' αὐτοὺς κοιμωμέ-
 νους τὸν τε Περδίκκον ἐξώργησε καὶ τῆς δυνά-
 μεως ἐγκρατῆς ἐγένετο. Εὐμένης δὲ τοὺς αἰτιωτά- 4
 τούς τῆς ἀποστάσεως ἡγεμόνας ἐθανάτωσε· τοὺς δὲ
 25 στρατιώτας τοῖς ἄλλοις ἀναμίξας, καὶ φιλανθρωπῶς
 προσενεχθεῖς, ἰδίους ταῖς εὐνοίαις ἐποίησατο. μετὰ 5
 δὲ ταῦθ' ὁ μὲν Ἀντίγονος διαπεμψάμενος πρὸς
 Ἀπολλωνίδην τινά, τῶν ἰππέων ἀφηγούμενον παρ'
 Εὐμένει, μεγάλας ἐπαγγελίας δι' ἀπορρήτων ἐπει-
 30 σε προδότην γενέσθαι καὶ κατὰ τὴν μάχην αὐτο-
 μολῆσαι. τοῦ δ' Εὐμένους στρατοπεδεύοντος τῆς 6
 Καππαδοκίας ἐν τισιν εὐθέτοις πεδίοις πρὸς ἰππο-

μαχίαν, ἐπιβαλὼν ὁ Ἀντίγονος μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως κατελάβετο τὴν ὑπερκειμένην τῶν πεδίων ὑπάρειαν. εἶχε δ' ὁ μὲν Ἀντίγονος κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς πεζοὺς μὲν πλείους τῶν μυρῶν, ὧν ἦσαν οἱ ἡμίσεις Μακεδόνες, θανμαστοὶ κατὰ τὰς ἀνδραγαθίας, ἵππεῖς δὲ δισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ τριάκοντα, ὁ δ' Εὐμένης πεζοὺς μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυρῶν, ἵππεῖς δὲ πεντακισχιλίους. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τοῦ Ἀπολλωνίδου μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἵππέων ποιήσαντος ἀλόγως ἀπὸ τῶν ἰδίων διαστάσιν, ἐνίκησεν ὁ Ἀντίγονος, καὶ ἀνεῖλε τῶν ἐναντίων εἰς ὀκτακισχιλίους. ἐκυρίευσεν δὲ καὶ τῆς ἀποσκευῆς ἀπάσης, ὥστε τοὺς περὶ τὸν Εὐμένη στρατιώτας, διὰ μὲν τὴν ἦτταν καταπλαγῆναι, διὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀποσκευῆς ἀθυμῆσαι. 15

41 Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν Εὐμένης ἐπεβάλετο φεύγειν εἰς τὴν Ἀρμενίαν, καὶ τῶν ἐν ταύτῃ κατοικοῦντων τινὰς πρὸς τὴν συμμαχίαν συλλαβέσθαι· καταταχούμενος δὲ καὶ τοὺς στρατιώτας ὁρῶν ἀποχωροῦντας πρὸς τὸν Ἀντίγονον, κατελάβετο χωρίον ὀχυρὸν ὃ προσηγορεύετο Νῶρα. ἦν δὲ τὸ φρούριον τοῦτο παντελῶς μικρὸν δια τὸ τὸν περίβολον εἶχει μὴ πλεον δυοῖν σταδίων, κατὰ δὲ τὴν ἐρμυνότητα θαυμαστόν· ἐπὶ γὰρ πέτρας ὑψηλῆς εἶχε τὰς οἰκίας συνακοδομημένας, καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τῆς φύσεως, τὰ δ' ὑπὸ τῆς ἐκ τῶν χειρῶν κατασκευῆς θαυμαστῶς ὠχύρωτο. εἶχε δὲ καὶ παραθέσεις σίτου πολλοῦ καὶ ξύλων καὶ τῶν ἄλλων, ὥστ' εἰς ἔτη πολλὰ δύνασθαι χορηγῆσαι πάντα τοῖς εἰς αὐτὴν καταφυγοῦσι. συνέφυγον δὲ μετ' αὐτοῦ τῶν φίλων οἱ ταῖς εὐνοίαις διαφέροντες καὶ κερρικότες συναποθνήσκειν αὐτῷ κατὰ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους· οἱ δὲ πάντες

ὑπῆρχον ἰππεῖς τε καὶ πεζοὶ περὶ ἑξακοσίους. Ἄν- 4
 τίγονος δὲ παραλαβὼν τὴν μετ' Εὐμένους δύναμιν,
 καὶ τῶν σατραπειῶν καὶ τῶν ἐν ταύταις προσόδων
 κύριος γενόμενος, ἔτι δὲ παραλαβὼν πλῆθος χρη-
 5 μάτων, μειζόνων πραγμάτων ὠρέγετο· οὐκέτι γὰρ
 οὐδεὶς τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἡγεμόνων ἀξιόμαχον
 289 εἶχε δύναμιν διαγωνίσασθαι πρὸς αὐτὸν περὶ τῶν
 πρωτείων. διὸ καὶ πρὸς Ἀντίπατρον κατὰ μὲν τὸ 5
 παρὸν προσεποιεῖτο φιλικῶς διακείσθαι, διεγνώκει
 10 δὲ τὰ καθ' αὐτὸν ἀσφαλίσάμενος μηκέτι προσέχειν
 μήτε τοῖς βασιλεῦσι μήτε Ἀντιπάτρῳ. τὸ μὲν οὖν 6
 πρῶτον περιέλαβε τοὺς καταπεφευγότας εἰς τὸ φρού-
 ριον διπλοῖς τοῖς τείχεσι καὶ τάφροις καὶ χαρακώ-
 μασι θαυμαστοῖς· μετὰ ταῦτα δ' εἰς σύλλογον ἐλ-
 15 θῶν Εὐμένει καὶ τὴν προϋπάρχουσαν φιλίαν ἀνα-
 νεωσάμενος, ἔπειθεν αὐτὸν κοινοπραγεῖν. ὁ δὲ
 εἰδὼς τὴν τύχην ὀξέως μεταβάλλουσαν, μείζονας
 ἦτι φιλανθρωπίας τῆς περὶ αὐτὸν οὔσης περιστά-
 σεως· ᾤετο γὰρ δεῖν αὐτῷ συγχωρηθῆναι τὰς ἐξ 7
 20 ἀρχῆς δεδομένας σατραπείας καὶ τῶν ἐγκλημάτων
 ἀπάντων ἀπόλυσιν. ὁ δὲ Ἀντίγονος περὶ μὲν τού-
 των ἐπὶ τὸν Ἀντίπατρον τὴν ἀναφορὰν ἐποίησατο,
 τοῦ δὲ χωρίου τὴν ἱκανὴν φυλακὴν ἀπολιπὼν ὤρ-
 μησεν ἐπὶ τοὺς ἐπιπορευομένους ἡγεμόνας τῶν πο-
 25 λεμίων καὶ δυνάμεις ἔχοντας Ἀλκέταν τε τὸν ἀδελ-
 φὸν τοῦ Περδίκκου καὶ Ἄτταλον τὸν τοῦ στόλου
 παντὸς κυριεύοντα.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Εὐμένης πρὸς τὸν Ἀντίπατρον 42
 πρεσβευτὰς ἀπέστειλε περὶ τῶν ὁμολογιῶν, ὧν ἦν
 30 ἡγούμενος Ἰερώνυμος ὁ τὰς τῶν διαδόχων ἱστορίας
 γεγραφώς. αὐτὸς δὲ πολλαῖς καὶ ποικίλαις κεχη-
 μένος τοῦ βίου μεταβολαῖς οὐκ ἔταπεινοῦτο τῷ

φρονήματι, σαφῶς εἰδὼς τὴν τύχην ὀξείας τὰς εἰς
 2 ἀμφοτέρω τὰ μέρη ποιουμένην μεταβολάς. ἑώρα γὰρ
 τοὺς μὲν τῶν Μακεδόνων βασιλεῖς κενὸν ἔχοντας
 τὸ τῆς βασιλείας πρόσχημα, πολλοὺς δὲ καὶ μεγά-
 λους τοῖς φρονήμασιν ἄνδρας διαδεχομένους τὰς 5
 ἡγεμονίας, πάντας δὲ ἰδιοπραγεῖν βουλομένους. ἤλ-
 πιζεν οὖν, ὅπερ ἦν πρὸς ἀλήθειαν, πολλοὺς αὐτοῦ
 χρεῖαν ἔξειν διὰ τε τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἐμπει-
 ρίαν τῶν πολεμικῶν, ἔτι δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐν
 3 τῇ πλῆθει βεβαιότητος. ὄρων δὲ τοὺς ἵππους, διὰ 10
 τὴν ἐν τῇ στενοχωρίᾳ τραχύτητα μὴ δυναμένους
 γυμνάζεσθαι, πρὸς τὴν ἐν ταῖς ἵππομαχίαις χρεῖαν
 ἀχρηστούς ἐσομένους, ἐπενοήσατό τινα ξένην καὶ
 4 παρηλλαγμένην τῶν ἵππων γυμνασίαν. τὰς γὰρ κε-
 φαλάς αὐτῶν ταῖς σειραῖς ἀναδεσμεύων ἕκ τινων 15
 δοκίων ἢ παττάλων δύο ἢ τρεῖς δοκίδας αἰωρήσας,
 καὶ συναναγκάζων τοῖς ὀπισθίοις ποσὶν ἐπιβεβηκέ-
 ναι, τοῖς δ' ἐμπροσθεν μόγις ψάθειν τῆς γῆς μι-
 κρὸν ἀπολείποντας· εὐθύς οὖν ὁ μὲν ἵππος βου-
 λόμενος στηριζέσθαι τοῖς ἐμπροσθίοις διεπνεύειτο τῷ 20
 τε σώματι παντὶ καὶ τοῖς σκέλεσι, συμπασχόντων
 ἀπάντων τῶν κατὰ τὸν ὄγκον μελῶν· τοιαύτης δὲ
 γινομένης κινήσεως ἰδρῶς τε πολὺς ἐκ τοῦ σώμα-
 τος ἐξεχέιτο καὶ τῇ τῶν πόνων ὑπερβολῇ τὴν ἀκρό-
 5 τητα τῶν γυμνασίων τοῖς ζώοις περιεποιεῖτο. τοῖς 25
 δὲ στρατιώταις ἅπασιν τὰς αὐτὰς τροφὰς παρείχετο, 290
 μετέχων αὐτὸς τῆς λιτότητος, καὶ διὰ τῆς ὁμοίας
 συμπεριφορᾶς πολλὴν εὐνοίαν ἑαυτῷ, τοῖς δὲ συμ-
 πεφευγόσι πᾶσιν ὁμόνοιαν ἐγκατεσκεύασε. καὶ τὰ
 μὲν περὶ τὸν Εὐμένη καὶ τοὺς συμπεφευγότας εἰς 30
 τὴν πέτραν ἐν τούτοις ἦν.

43 Κατὰ δὲ τὴν Αἴγυπτον Πτολεμαῖος παραδόξως

ἀποτειριμμένος τόν τε Περδίκκων καὶ τὰς βασιλι-
 κὰς δυνάμεις, τὴν μὲν Αἴγυπτον ὥσανεὶ τινα δο-
 ρικτῆτον εἶχεν. ὄρων δὲ τὴν τε Φοινίκην καὶ τὴν
 Κοίλην ὀνομαζομένην Συρίαν εὐφρῶς κειμένας κατὰ
 5 τῆς Αἰγύπτου, πολλὴν εἰσεφέρειτο σπουδὴν κυριεῦ-
 σαι τούτων τῶν τόπων. ἔξαπέστειλεν οὖν τὴν ἰκα- 2
 νὴν δύναμιν καὶ στρατηγόν, ἓνα τῶν φίλων προ-
 χειρισάμενος, Νικάνορα. οὗτος δὲ στρατεύσας εἰς
 τὴν Συρίαν Λαομέδοντα μὲν τὸν σατράπην ἐξώ-
 10 γρησε, τὴν δὲ Συρίαν ἅπασαν ἐχειρώσατο. ὁμοίως
 δὲ καὶ τὰς κατὰ τὴν Φοινίκην πόλεις προσαγαγό-
 μενος καὶ ποιήσας ἔμφροῦρους ἐπανῆλθεν εἰς τὴν
 Αἴγυπτον, σύντομον τὴν στρατείαν καὶ πρακτικὴν
 πεποιημένος.

15 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥω-44
 μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Ποπλίλιον καὶ
 Κόιντον Πόπλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀντίγονος, κατα-
 πεπολεμηκῶς τοὺς περὶ τὸν Εὐμένη, ἔκρινε στρα-
 τεύειν ἐπὶ τὸν Ἀλκέταν καὶ Ἄτταλον· οὗτοι γὰρ
 20 ὑπελείποντο τῶν Περδίκκου φίλων καὶ οἰκείων ἡγε-
 μόνες μὲν ἀξιόλογοι, στρατιώτας δ' ἔχοντες ἰκανοὺς
 ἀμφισβητῆσαι πραγμάτων. ἀναξεύξας οὖν μετὰ πά-
 σης τῆς δυνάμεως ἐκ Καππαδοκίας προῆγεν ἐπὶ τὴν
 Πισιδικὴν, ἐν ἣ συνέβαινε διατρίβειν τοὺς περὶ τὸν
 25 Ἀλκέταν. ὄξειαν δὲ καὶ παντελῶς ἐπιτεταμένην τὴν 2
 πορείαν ποιησάμενος, ἐν ἡμέραις ἑπτὰ καὶ ταῖς ἴσαις
 νυξὶ διήνυσε σταδίους δισχιλίους καὶ πεντακοσίους
 εἰς τὴν ὀνομαζομένην Κρητῶν πόλιν. λαθῶν δὲ τοὺς
 πολεμίους διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς πορείας, καὶ γενό-
 30 μενος πλησίον αὐτῶν ἀγνοοῦντων τὴν παρουσίαν,
 ἔφθασεν ἀκρολοφίας τινὰς καὶ δυσχωρίας προκατα-
 λαβόμενος. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀλκέταν πυθόμενοι τὴν 3

παρουσίαν τῶν πολεμίων, τὴν μὲν φάλαγγα ταχέως
 ἐξέταξαν, τοῖς δ' ἵππεῦσι προσπεσόντες τοῖς τὴν
 ἀκρωρείαν προκατέχουσιν ἐφιλοτιμοῦντο βίᾳ κρα-
 4 τῆσαι καὶ ἀπὸ τῆς ἀκρολοφίας ἐκβαλεῖν. γενομένης
 δὲ μάχης ἰσχυρᾶς καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πε- 5
 σόντων, ὁ μὲν Ἀντίγονος ἔχων ἵππεῖς ἑξακισχιλίουσ
 ἀπὸ κράτους ἤλανθεν ἐπὶ τὴν τῶν ἐναντίων φά- 291
 λαγγα, σπεύδων ἀποκόψαι τῶν περὶ τὸν Ἀλκέταν
 5 τὴν ἐπὶ ταύτην καταφυγὴν. οὐ συντελεσθέντος οἱ
 μὲν ἐπὶ τῆς ἀκρωρείας ὄντες, πολὺ τοῖς τε πλήθε- 10
 σιν ὑπερέχοντες καὶ τῇ δυσχωρίᾳ τῶν τόπων πλεο-
 νεκτοῦντες, ἐτρέψαντο τοὺς προσμαχομένους. οἱ δὲ
 περὶ τὸν Ἀλκέταν τῆς μὲν ἐπὶ τοὺς πεζοὺς κατα-
 φυγῆς ἀποκεκλειμένοι, τῷ δὲ πλήθει τῶν πολε-
 μίων εἰς μέσον ἀπειλημένοι, πρόδηλον εἶχον τὴν 15
 ἀπώλειαν. διὸ καὶ τῆς σωτηρίας δυσβηθητήτου γε-
 νομένης, ὁ μὲν Ἀλκέτας πολλοὺς ἀποβαλὼν μό-
 45 γις διεξέπεσε πρὸς τὴν τῶν πεζῶν φάλαγγα, ὁ
 δ' Ἀντίγονος ἐξ ὑπερδεξίων τόπων ἐπαγαγὼν τοὺς
 τε ἐλέφαντας καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν κατεπλή- 20
 ξατο τοὺς πολεμίους πολὺ τοῖς πλήθεσι λειπο-
 μένους. ἦσαν γὰρ οἱ σύμμαχοι πάντες πεζοὶ μὲν
 μύριοι καὶ ἑξακισχιλίοι, ἵππεῖς δ' ἐνακόσιοι, οἱ δ'
 Ἀντιγόμου χωρὶς τῶν ἐλεφάντων πεζοὶ μὲν πλείους
 τῶν τετρακισμυρῶν, ἵππεῖς δὲ ὑπὲρ τοὺς ἑπτακισ- 25
 2 χιλίους. ἅμα δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐπιόντων κατὰ μέ-
 τωπον καὶ τῶν ἵππέων διὰ τὸ πλήθος πανταχῇ πε-
 ριχειομένων, ἔτι δὲ τῶν πεζῶν πολλαπλασίων καὶ
 κρειττόνων ὄντων ταῖς ἀρεταῖς καὶ τὴν στάσιν ὑπερ-
 δέξιον ἐχόντων, πολὺς θόρυβος καὶ φόβος κατεῖχε 30
 τοὺς περὶ τὸν Ἀλκέταν. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 ὀξύτητος καὶ ἐνεργείας οὐδ' ἐκτάξαι καλῶς τὴν φά-

λαγγα κατίσχυσαν. τροπῆς δὲ παντελοῦς γενομέ- 3
 νης Ἄτταλος μὲν καὶ Δόκιμος καὶ Πολέμων καὶ
 πολλοὶ τῶν ἀξιολόγων ἡγεμόνων ἐξωγρήθησαν, Ἀλ-
 κέτας δὲ μετὰ τῶν ἰδίων ὑπασπιστῶν καὶ τῶν παλ-
 5 δων ἔφυγε μετὰ τῶν Πισιδῶν τῶν συστρατευομέ-
 νων εἰς πόλιν Πισιδικὴν ὄνομα Τερμησσόν. ὁ δ' 4
 Ἀντίγονος τούτους μὲν καθ' ὁμολογίαν παραλαβὼν,
 τοὺς λοιποὺς εἰς τὰ ἴδια τάγματα κατέταξε, καὶ φι-
 λανθρώπως αὐτοῖς χρησάμενος ἠΰξησε τὴν ἰδίαν δύ-
 10 ναμιν οὐ μετρίως. οἱ δὲ Πισίδαί τὸν ἀριθμὸν ὄν- 5
 τες εἰς ἑξακισχιλίους, καὶ ταῖς ἀλκαῖς διαφέροντες,
 παρεκάλουν τὸν Ἀλκέταν θάρρειν, ἐπαγγελλόμενοι
 μηδ' ἐνὶ τῷ τρόπῳ ἐγκαταλείπειν αὐτόν. διέκειντο
 γὰρ πρὸς αὐτὸν εὐνοικῶς καθ' ὑπερβολὴν διὰ τοι-
 15 αύτας τινὰς αἰτίας.

Ἀλκέτας μετὰ τὸν Περδίκκου θάνατον οὐκ ἔχων 46
 συμμάχους κατὰ τὴν Ἀσίαν, ἔκρινε τοὺς Πισίδας
 εὐεργετεῖν, νομίζων ἕξειν συμμάχους πολεμικοὺς ἄν-
 292δρας καὶ χώραν ἔχοντας δυσέμβολον καὶ μεστὴν
 20 ὄχυρῶν φρουρίων. διόπερ ἐν ταῖς στρατείαις παρὰ 2
 πάντας τοὺς συμμάχους ἐτίμα περιττότερον τού-
 τους, καὶ τὰς μὲν ἐκ τῆς πολεμίας ὠφελείας ἐμέ-
 ριξεν αὐτοῖς, διδοὺς τῶν λαφύρων τὰ ἡμίση, κατὰ
 δὲ τὰς ὀμίλλας λόγοις φιλανθρώποις χρώμενος, καὶ
 25 κατὰ τὰ σύνδειπνα καθ' ἡμέραν τοὺς ἀξιολογωτά-
 τους ἐν μέρει παραλαμβάνων ἐπὶ τὰς ἐστιάσεις, ἔτι
 δὲ τιμῶν πολλοὺς δωρεαῖς ἀξιολόγοις, ἰδίους ταῖς
 εὐνοίαις κατεσκεύασε. διόπερ καὶ τότε τὰς ἐλπίδας 3
 ἔχοντας ἐν τούτοις Ἀλκέτον, τῶν ἐλπίδων αὐτὸν
 30 οὐ διεψεύσαντο. τοῦ γὰρ Ἀντιγόνου μετὰ πάσης
 τῆς δυνάμεως πλησίον τῆς Τερμησσοῦ καταστρατο-
 πεδεύσαντος καὶ τὸν Ἀλκέταν ἐξαιτοῦντος, ἔτι δὲ

τῶν πρεσβυτέρων συμβουλευόντων ἐκδοῦναι, συ-
 στραφέντες οἱ νεώτεροι πρὸς τοὺς γονεῖς διαστάν-
 τες ἐψηφίσαντο πᾶν ὑπομένειν δεινὸν ἔνεκα τῆς
 4 τούτου σωτηρίας. οἱ δὲ πρεσβύτεροι τὸ μὲν πρῶ-
 τον πελθεῖν ἐπεχείρουν τοὺς νέους μὴ δι' ἓνα Μα- 5
 κεδόνα περιδεῖν τὴν πατρίδα γινομένην δοριάλω-
 τον· ἐπεὶ δ' ἀμετάθετον αὐτῶν τὴν ὄρμην ἑώρων,
 λάθρα συμφρονήσαντες ἐξέπεμψαν νυκτὸς πρεσβείαν
 πρὸς Ἀντίγονον, ἐπαγγελόμενοι τὸν Ἀλκέταν ἢ
 5 ζῶντα παραδώσειν ἢ τετελευτηκότα. ἤξιουν δ' αὐ- 10
 τὸν ἐφ' ἡμέρας τινας προσβαλόντα τῇ πόλει, καὶ δι'
 ἀκροβολισμῶν ἐλαφρῶν προαγαγόμενον τοὺς ἐκ τῆς
 πόλεως, ὑποχωρεῖν ὡς φεύγοντα· τούτου γὰρ γενο-
 μένου, καὶ τῶν νεωτέρων περὶ τὴν μάχην ἐκτὸς
 τῆς πόλεως ἀσχολουμένων, λήψεσθαι καιρὸν οἰκείου 15
 6 ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς. ὁ δ' Ἀντίγονος πεισθεὶς ὑπ'
 αὐτῶν, καὶ μακρὰν τῆς πόλεως μεταστρατοπεδεύ-
 σας, διὰ τῶν ἀκροβολισμῶν προεσπᾶτο τοὺς νέους
 7 εἰς τὸν ἐκτὸς τῆς πόλεως ἀγῶνα. οἱ δὲ πρεσβύτε-
 ροι μεμονωμένον ὄρωντες τὸν Ἀλκέταν, καὶ τῶν τε 20
 δούλων τοὺς πιστοτάτους καὶ τῶν ἀκμαζόντων πο-
 λιτῶν ἐπιλέξαντες τοὺς μὴ συστρατευομένους, τῷ
 Ἀλκέτᾳ τὴν ἐπίθεσιν ἐποιήσαντο κατὰ τὴν ἀπου-
 σίαν τῶν νέων. ζωορῆσαι μὲν οὖν αὐτὸν οὐ κα-
 τίσχυσαν, ἐφθασε γὰρ αὐτὸν διαχειρισάμενος, ὅπως 25
 μὴ ζῶν ὑποχείριος γένηται τοῖς πολεμίοις, τὸ δὲ
 σῶμα αὐτοῦ θέντες ἐπὶ κλινίδιον καὶ συγκατακαλύ-
 ψαντες εὐτελεῖ τρίβωνι κατὰ τὰς πύλας ἐξήνεγκαν,
 καὶ λαθόντες τοὺς ἀκροβολιζομένους παρέδωκαν Ἀν-
 47 τιγόνῳ. διὰ δὲ τῆς ἰδίας ἐπινοίας ἐκ τῶν κινδύνων 30
 ἐξελόμενοι τὴν πατρίδα, τὸν μὲν πόλεμον ἀπετρί-
 ψαντο, τὴν δὲ πρὸς τοὺς νέους ἀλλοτριότητα φυ-

γειν οὐ κατίσχυσαν· οὔτοι γὰρ ἀπὸ τῆς μάχης ἐπα-
 νελθόντες καὶ τὸ πεπραγμένον ἀκούσαντες, πρὸς
 τοὺς ἰδίους ἀπηγγιώθησαν διὰ τὴν πρὸς Ἀλκέταν
 ὑπερβολὴν τῆς εὐνοίας. καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατα- 2
 5 λαβόμενοι μέρος τῆς πόλεως ἐψηφίσαντο τὰς μὲν
 οἰκίας ἐμπρῆσαι, μετὰ δὲ τῶν ὄπλων ἐκχυθέντας
 ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς ὄρεινῆς ἐχομένους πορθεῖν
 293 τὴν ὑπ' Ἀντίγονου τεταγμένην χώραν, ὕστερον δὲ
 μετανοήσαντες τοῦ μὲν ἐμπρῆσαι τὴν πόλιν ἀπέ-
 10 σχοντο, δόντες δ' ἑαυτοὺς εἰς ληστείας καὶ κατα-
 δρομὰς πολλὴν τῆς πολεμίας χώραν κατέφθειραν.
 ὁ δ' Ἀντίγονος παραλαβὼν τὸ σῶμα καὶ καταικι- 3
 σάμενος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ τοῦ νεκροῦ σῆψιν
 λαβόντος ἀφελὺς αὐτὸν ἄταφον, ἀνέξευξεν ἐκ τῆς
 15 Πισιδικῆς. οἱ δὲ τῶν Τερμησέων νέοι φυλάττου-
 τες τὴν πρὸς τὸν ἠκισμένον εὐνοίαν τό τε σῶμα
 ἀνείλουντο καὶ λαμπρῶς ἐκήδευσαν. οὕτως ἡ τῆς
 εὐεργεσίας φύσις, ἰδιὸν τι φίλτρον ἔχουσα πρὸς
 τοὺς εὖ πεποιηκότας, ἀμετάθετον διαφυλάττει τὴν
 20 εἰς αὐτοὺς εὐνοίαν. ὁ δ' οὖν Ἀντίγονος ἀναξεύξας 4
 ἐκ τῆς Πισιδικῆς προῆγεν ἐπὶ Φρυγίας μετὰ πάσης
 τῆς δυνάμεως. ὡς δὲ κατήντησεν εἰς Κρητῶν πό-
 λιν, ἦκε πρὸς αὐτὸν Ἀριστόδημος ὁ Μιλήσιος ἀπαγ-
 γέλλων ὅτι Ἀντίπατρος μὲν τετελεύτηκεν, ἡ δὲ τῶν
 25 ὄλων ἡγεμονία καὶ τῶν βασιλέων ἡ ἐπιμέλεια μετα-
 πέπτωκεν εἰς Πολυσπέρχοντα τὸν Μακεδόνα. ἡσθεῖς 5
 δ' ἐπὶ τοῖς γεγυνοῦσι μετέωρος ἦν ταῖς ἐλπίσι, καὶ
 διανοεῖτο τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔχεσθαι πραγμάτων,
 καὶ τῆς κατ' αὐτὴν ἡγεμονίας μηδενὶ παραχωρεῖν.
 30 καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν Ἀντίγονον ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Ἀντιπάτρου περιπε- 48
 σόντος ἀρρωστία βαρυτέρα, καὶ τοῦ γήρως συνερ-

γοῦντος πρὸς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ βίου, Ἀθηναῖοι μὲν
 ἐξέπεμψαν πρεσβευτὴν πρὸς Ἀντίπατρον Δημάδην,
 δοκοῦντα καλῶς πολιτεύεσθαι τὰ πρὸς τοὺς Μακε-
 δόνας, ἀξιοῦντες τὸν Ἀντίπατρον, καθάπερ ἦν ἐξ
 ἀρχῆς ὠμολογηκῶς, ἐξαγαγεῖν τὴν φρουρὰν ἐκ τῆς 5
 2 Μουνυχίας. ὁ δ' Ἀντίπατρος τὸ μὲν πρῶτον εὐ-
 νοικῶς διέκειτο πρὸς τὸν Δημάδην, ὕστερον δὲ
 Περδίκκου τελευτήσαντος, καὶ τινων ἐπιστολῶν εὐ-
 ρεθεισῶν ἐν τοῖς βασιλικοῖς γράμμασιν, ἐν αἷς ἦν
 ὁ Δημάδης παρακαλῶν τὸν Περδίκκον κατὰ τάχος 10
 διαβαίνειν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπ' Ἀντίπατρον, ἀπηλ-
 λωτριωθῆ πρὸς αὐτόν, καὶ κεκρυμμένην ἐτήρει τὴν
 3 ἔχθραν. διόπερ τοῦ Δημάδου κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ
 δήμου δεδομένας ἐντολὰς ἀπαιτοῦντος τὴν ἐπαγγε-
 λλίαν, καὶ παρρησιωδέστερον ἀπειλήσαντος περὶ τῆς 15
 φρουρᾶς, ὁ μὲν Ἀντίπατρος οὐδεμίαν δούς ἀπόκρι-
 σιν, παρέδωκε τοῖς ἐπὶ τὰς τιμωρίας τεταγμένοις
 αὐτόν τε τὸν Δημάδην καὶ τὸν υἱὸν Δημέαν συμ-
 4 πρεσβεύοντα τῷ πατρί. οὗτοι μὲν οὖν ἀπαχθέντες
 εἰς τι οἶκημα εὐτελὲς ἐθανατώθησαν διὰ τὰς προ- 20
 ειρημένας αἰτίας. ὁ δ' Ἀντίπατρος ἐσχάτως ἤδη
 διακείμενος ἀπέδειξεν ἐπιμελητὴν τῶν βασιλέων Πο-
 λυσπέρχοντα καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα, πρεσβύ-
 τατον σχεδὸν ὄντα τῶν τῷ Ἀλεξάνδρῳ συνεστρατευ-
 μένων καὶ τιμώμενον ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Μακεδο- 25
 νίαν, τὸν δ' υἱὸν Κάσσανδρον χιλιάρχον καὶ δευ-
 5 τερεύοντα κατὰ τὴν ἐξουσίαν. ἡ δὲ τοῦ χιλιάρχου
 τάξις καὶ προαγωγή τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ τῶν Περ-
 σικῶν βασιλέων εἰς ὄνομα καὶ δόξαν προήχθη, μετὰ
 δὲ ταῦτα πάλιν ὑπ' Ἀλεξάνδρου μεγάλης ἐτυχεν 30
 ἐξουσίας καὶ τιμῆς, ὅτε καὶ τῶν ἄλλων τῶν Περ-
 σικῶν νομίμων ζηλωτῆς ἐγένετο. διὸ καὶ Ἀντίπα-

τρος κατὰ τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν τὸν υἱὸν Κάσσανδρον
 ὄντα νέον ἀπέδειξε χιλιάρχον. οὐ μὴν ὁ Κάσσανδρός 49
 γε τῆ[τοῦ πατρὸς] τάξει συνευδοκῆθη, δεινὸν ἡγούμε-
 νος εἶ τὴν τοῦ πατρὸς ἡγεμονίαν ὁ μὴ προσήκων κατὰ
 5 γένος διαδέξεται, καὶ ταῦθ' υἱοῦ δυναμένου πραγ-
 μάτων ἡγεῖσθαι καὶ δεδωκότος ἤδη πείραν ἱκανὴν
 ἀρετῆς τε καὶ ἀνδρείας. τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἰς 2
 ἀγρὸν βαδίσας μετὰ τῶν φίλων, τούτοις διελέγετο
 πολλὴν ἔχων τὴν εὐκαιρίαν καὶ σχολὴν περὶ τῆς τῶν
 10 ἡγεμονίας· ἕκαστον δ' αὐτῶν ἐκλαμβάνων κατ' ἰδίαν
 προετρέπετο συγκατασκευάζειν αὐτῷ τὴν δυναστείαν,
 καὶ μεγάλας ἐπαγγελίας πείσας ἐτοίμους ἐποίησατο
 πρὸς τὴν κοινοπραγίαν. ἔξαπέστειλε δὲ καὶ πρὸς 3
 Πτολεμαῖον λάθρα πρεσβευτάς, τὴν τε φιλίαν ἀνα-
 15 νεούμενος καὶ παρακαλῶν συμμαχεῖν αὐτῷ καὶ ναυ-
 τικὴν δύναμιν πέμψαι τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Φοινί-
 κης ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τοὺς
 ἄλλους ἡγεμόνας καὶ πόλεις ἐξέπεμψε τοὺς προτρε-
 φομένους ἑαυτῷ συμμαχεῖν. αὐτὸς δὲ κυνηγίαν ἐπὶ
 20 πολλὰς ἡμέρας συστησάμενος ἀνύποπτον ἑαυτὸν
 ἐποίει τῆς ἀποστάσεως. Πολυσπέρχων δὲ παραλα- 4
 βὼν τὴν τῶν βασιλέων ἐπιμέλειαν καὶ συνεδρεύσας
 μετὰ τῶν φίλων, Ὀλυμπιάδα μὲν σὺν τῇ τῶν συνέ-
 δρων γνώμῃ μετεπέμπετο, παρακαλῶν τὴν ἐπιμέ-
 25 λειαν τοῦ Ἀλεξάνδρου υἱοῦ παιδὸς ὄντος παραλα-
 βεῖν καὶ διατρέβειν ἐν Μακεδονίᾳ τὴν βασιλικὴν
 ἔχουσαν προστασίαν· ἢ δ' Ὀλυμπιάς ἐν τοῖς ἐπάνω
 χρόνοις ἐτύγχανεν εἰς Ἡπειρον πεφευγυῖα διὰ τὴν
 πρὸς Ἀντίπατρον ἀλλοτριότητα. καὶ τὰ μὲν κατὰ
 30 τὴν Μακεδονίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν διαβοηθείσης τῆς Ἀντιπά-50
 τρου τελευτῆς ἀρχὴ πραγμάτων καινῶν ἐγένετο καὶ

κίνησις, τῶν ἐν ἐξουσίαις ὄντων ἰδιοπραγεῖν ἐπι-
βαλλομένων. τούτων δὲ πρῶτος μὲν Ἀντίγονος
προνευκτικῶς Εὐμένην περὶ Καππαδοκίαν καὶ τὰς
μετ' αὐτοῦ δυνάμεις παρειληφώς, καταπεπολεμηκῶς
δ' Ἀλκείαν καὶ Ἄτταλον περὶ τὴν Πισιδικὴν καὶ 5
τὰς δυνάμεις τὰς μετ' αὐτῶν ἀνειληφώς, πρὸς δὲ
τούτοις ὑπ' Ἀντιπάτρου τῆς Ἀσίας στρατηγὸς αὐ-
τοκράτωρ ἠρημένος, ἅμα δὲ καὶ μεγάλης δυνάμεως
ἠγεμῶν ἀποδεδειγμένος, πλήρης ἦν ὄγκου καὶ φρο-
2 νήματος. περιβαλλόμενος δὲ ταῖς ἐλπίσι τὴν τῶν 10
ὄλων ἠγεμονίαν, ἔγνω μὴ προσέχειν μήτε τοῖς βα-
σιλεῦσι μήτε τοῖς ἐπιμεληταῖς αὐτῶν· ὑπελάμβανε
γὰρ αὐτὸν κρείττω δύναμιν ἔχοντα τῶν κατὰ τὴν
Ἀσίαν θησαυρῶν κύριον ἔσεσθαι, μηδενὸς ὄντος
3 τοῦ δυναμένου πρὸς αὐτὸν ἀντιτάξασθαι. εἶχε γὰρ 15
κατ' ἐκείνου τὸν χρόνον στρατιώτας πεζοὺς μὲν
ἑξακισμυρίους, ἵππεῖς δὲ μυρίους, ἐλέφαντας δὲ
τριακόνα· χωρὶς δὲ τούτων ἐτοίμας ποιήσεσθαι καὶ
ἄλλας δυνάμεις ἠλπίζεν, ἂν ἦ χρεῖα, δυναμένης τῆς 20
Ἀσίας χορηγεῖν ἀνεκλείπτως τοῖς στρατολογουμένοις 295
4 ξένοις τὰς μισθοφοράς. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς Ἰε-
ρώνυμον μὲν τὸν τὰς ἱστορίας γράψαντα μετεπέμ-
ψατο, φίλον ὄντα καὶ πολίτην Εὐμένους τοῦ Καρ-
διανοῦ τοῦ συμπεφευγότος εἰς τὸ χωρίον τὸ καλού-
μενον Νῶρα. τούτου δὲ μεγάλας δῶρεαῖς προκα- 25
λεσάμενος ἐξάπέστειλε πρεσβευτὴν πρὸς τὸν Εὐμένην,
παρακαλῶν τῆς μὲν περὶ Καππαδοκίαν μάχης γε-
νομένης πρὸς αὐτὸν ἐπιλαθῆσθαι, γενέσθαι δὲ φίλον
καὶ σύμμαχον αὐτῷ, καὶ λαβεῖν δῶρεα πολλὰ πλα-
σίους ὧν πρότερον ἦν ἐσχηκῶς καὶ σατραπείαν μεί- 30
ζονα, καὶ καθόλου πρωτεύοντα τῶν παρ' ἑαυτῷ
5 φίλων κοινῶν γενέσθαι τῆς ὅλης ἐπιβολῆς. εὐθύς

δὲ καὶ τῶν φίλων συναγαγῶν συνέδριον, καὶ περὶ τῆς τῶν ὄλων ἐπιθέσεως κοινωσάμενος, διέγραψε τῶν ἀξιολόγων φίλων οἷς μὲν σατραπείας, οἷς δὲ στρατηγίας· πᾶσι δὲ μεγάλας ἐλπίδας ὑποθεὶς προθύ-
 5 μους κατεσκευάσεν πρὸς τὰς ἰδίας ἐπιβολάς. διενόητο γὰρ ἐπελθεῖν τὴν Ἀσίαν καὶ τοὺς μὲν προὔπαρχοντας σατράπας ἐκβαλεῖν, πρὸς δὲ τῶν ἑαυτοῦ φίλων καθιστάναι τὰς ἡγεμονίας.

Τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος Ἀρριδαῖος ὁ τῆς ἐφ' 51
 10 Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας σατράπης, γνούς αὐτοῦ τὴν ἐπιβολὴν, ἔκρινεν ἀσφαλίσάμενος τὰ κατὰ τὴν ἰδίαν σατραπείαν καὶ τὰς ἀξιολογωτάτας πόλεις φρουραῖς διαλαμβάνειν. οὕσης δὲ τῆς τῶν Κυζικηνῶν πόλεως ἐπικαιροτάτης καὶ μεγίστης, ἀνέβηξεν ἐπ' αὐ-
 15 τὴν ἔχων πεζοὺς μὲν μισθοφόρους πλείους τῶν μυρρίων, Μακεδόνας δὲ χιλίους, Πέρσας δὲ τοξότας καὶ σφενδονήτας πεντακοσίους, ἵππεις δὲ ὀκτακοσίους, βέλη δὲ παντοδαπὰ καὶ καταπέλτας ὄξυβε-
 20 πᾶσαν τὴν ἀνήκουσαν πρὸς πολιορκίαν. ἄφνω δὲ 2 προσπεσὼν τῇ πόλει, καὶ τὸν πολὺν ὄχλον ἀπολαβῶν ἐπὶ τῆς χώρας, εἶχετο τῆς πολιορκίας, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει καταπληξάμενος ἠνάγκαζε δέχεσθαι φρουράν. οἱ δὲ Κυζικηνοί, παραδόξου τῆς ἐπιθέ-
 25 σεως γενομένης καὶ τῶν πλείστων ἐπὶ τῆς χώρας ἀπειλημμένων, ὀλίγων δ' ὄντων τῶν ὑπολελειμμένων, ἀπαράσκευοι παντελῶς ὑπῆρχον πρὸς τὴν πολιορκίαν. ὅμως δὲ κρίναντες ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευ-
 30 λεξομένους τῷ Ἀρριδαίῳ λῦσαι τὴν πολιορκίαν· ποιήσειν γὰρ πάντα τὴν πόλιν Ἀρριδαίῳ πλὴν τοῦ δέξασθαι φρουράν· λάθρα δὲ τοὺς νέους ἀθροίζον-

τες καὶ τῶν οἰκειῶν τοὺς εὐθέτους ἐπιλεγόμενοι
 καθάπλιζον, καὶ τὸ τεῖχος ἀνεπλήρουν τῶν ἀμυ-
 4 νομένων. τοῦ δ' Ἀρριδαίου βιαζομένου δέχεσθαι
 φρουράν, ἔφησαν βούλεσθαι τῷ δήμῳ προσανενεγ-
 κεῖν περὶ τούτου. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ σατρά- 5
 που, λαβόντες ἀνοχὴν ταύτην τε τὴν ἡμέραν καὶ
 τὴν ἐπιούσαν νύκτα, βέλτιον παρεσκευάσαντο τὰ
 5 πρὸς τὴν πολιορκίαν. ὁ δ' Ἀρριδαῖος καταστρατη-
 γηθεὶς καὶ τὸν οἰκεῖον αὐτῷ προέμενος καιρὸν, διε-
 σφάλῃ τῆς ἐλπίδος· οἱ γὰρ Κυζικηνοί, πόλιν ἔχον- 10
 τες ὄχυράν καὶ παντελῶς εὐφύλακτον ἀπὸ τῆς γῆς 296
 διὰ τὸ χερρόνησον αὐτὴν εἶναι, καὶ θαλαττοκρα-
 6 τοῦντες, θράδῳς ἡμύνοντο τοὺς πολεμίους. μετε-
 πέμποντο δὲ καὶ παρὰ Βυζαντίων στρατιώτας καὶ
 βέλη καὶ τᾶλλα τὰ χρήσιμα πρὸς τὴν πολιορκίαν· 15
 ὧν ἅπαντα συντόμως καὶ προθύμως χορηγησάντων,
 ἀνέλαβον ἑαυτοὺς ταῖς ἐλπίσι καὶ πρὸς τοὺς κινδύνους
 7 εὐθαρσεῖς κατέστησαν. εὐθύς δὲ καὶ μακρὰς ναῦς
 καθελκύσαντες παρέπλεον τὴν παραθαλάττιον, καὶ
 τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας ἀναλαμβάνοντες ἀπεκόμιζον εἰς 20
 τὴν πόλιν. ταχὺ δὲ στρατιωτῶν εὐπορήσαντες, καὶ
 πολλοὺς τῶν πολιορκούντων ἀποκτείναντες, ἀπε-
 τρίψαντο τὴν πολιορκίαν. Ἀρριδαῖος μὲν οὖν κα-
 ταστρατηγηθεὶς ὑπὸ τῶν Κυζικηνῶν ἄπρακτος ἐπα-
 νῆλθεν εἰς τὴν ἰδίαν σατραπείαν. 25

52 Ἀντίγονος δὲ πυνθόμενος τὴν τῶν Κυζικηνῶν
 πόλιν πολιορκουμένην, ἔτυχε μὲν ἐν Κελαιναῖς δια-
 τρίβων, κρίνας δὲ τὴν κινδυνεύουσαν πόλιν ἰδίαν
 κατασκευάσασθαι πρὸς τὰς μελλούσας ἐπιβολάς, ἐπέ-
 λεξεν ἐξ ἀπάσης τῆς δυνάμεως τοὺς ἀρίστους, πε- 50
 2 ζοὺς μὲν δισμυρίους, ἵππεῖς δὲ τρισχιλίους. τού-
 τους δὲ ἀναλαβὼν ἐν τάχει προῆγε βοηθήσων τοῖς

Κυζικηνοῖς. βραχὺ δὲ τῶν καιρῶν ὑστερήσας φα-
 νεράν μὲν ἔσχε τὴν εἰς τὴν πόλιν εὐνοίαν, τῆς δὲ
 ὅλης ἐπιβολῆς ἀπέτυχε. πρὸς δὲ Ἀρριδαῖον ἐξέ- 3
 πεμψε πρεσβευτάς, ἐγκαλῶν ὅτι πρῶτον μὲν Ἐλ-
 5 ληνίδα πόλιν σύμμαχον οὖσαν καὶ μηδὲν ἀδικου-
 σαν ἐτόλμησε πολιορκεῖν, ἐπειθ' ὅτι φανερός ἐστίν
 ἀποστατήσων καὶ τὴν σατραπείαν ἑαυτῷ δυναστείαν
 κατασκευαζόμενος· τὸ δὲ τελευταῖον προσέτατε τῆς
 σατραπείας παραχωρεῖν, καὶ μίαν λαβόντα πόλιν
 10 εἰς καταβίωσιν τὴν ἡσυχίαν ἄγειν. ὁ δ' Ἀρριδαῖος 4
 διακούσας τῶν πρέσβεων, καὶ τὸ τῶν λόγων ὑπερή-
 φανον καταμεμψάμενος, οὐκ ἔφη παραχωρήσειν τῆς
 σατραπείας, τὰς δὲ πόλεις φρουραῖς διαλαμβάνων
 πειράσασθαι τοῖς ὅπλοις διαγωνίζεσθαι πρὸς αὐτόν.
 15 ἀκολούθως δὲ ταῖς ἀποκρίσεσι τὰς πόλεις ἀσφαλι-
 σάμενος, μέρος τῆς δυνάμεως ἐξέπεμψε καὶ στρα-
 τηγὸν ἐπ' αὐτῆς. τούτῳ δὲ προσέταξε συνάπτειν
 τοῖς περὶ τὸν Εὐμένη καὶ λύειν τὴν πολιορκίαν τοῦ
 φρουρίου, καὶ τὸν Εὐμένη τῶν κινδύνων ἀπαλλά-
 20 ξαντα ποιήσασθαι σύμμαχον. Ἀντίγονος δὲ σπενύ- 5
 δων ἀμύνασθαι τὸν Ἀρριδαῖον, ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐ-
 τὸν δύναμιν τὴν διαπολεμήσουσαν, αὐτὸς δὲ τὴν
 ἱκανὴν στρατιὰν ἀναλαβὼν προῆγεν ἐπὶ Λυδίας,
 βουλόμενος ἐκβαλεῖν τὸν ἐν αὐτῇ σατράπην Κλει-
 25 του. ὁ δὲ προῖδόμενος τὴν ἐφοδὸν αὐτοῦ, τὰς μὲν 6
 ἀξιολογωτάτας πόλεις φρουραῖς ἠσφαλίσατο, αὐτὸς
 δ' εἰς Μακεδονίαν ἐξέπλευσε, δηλώσων τοῖς τε βα-
 σιλεῦσι καὶ Πολυσπέροχοντι τὴν Ἀντιγόνου τόλμην
 καὶ ἀπόστασιν καὶ ἀξιώσων ἑαυτῷ βοηθεῖν. ὁ δ' 7
 30 Ἀντίγονος τὴν μὲν Ἐφεσον ἐξ ἐφόδου παρέλαβε,
 συνερογησάντων αὐτῷ τινῶν ἐκ τῆς πόλεως· μετὰ
 δὲ ταῦτα καταπλεύσας τοῖς Ἐφεσον Αἰσχύλου τοῦ

Ῥοδίου, καὶ κομίζοντος ἐκ Κιλικίας ἐν τέτταρσι²⁹⁷
 ναυσὶν ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια ἀπεσταλμένα εἰς
 Μακεδονίαν πρὸς τοὺς βασιλεῖς, παρείλετο, φά-
 σκων αὐτῶν χρεῖαν ἔχειν πρὸς τὰς τῶν ξένων μι-
 8 σθοφοράς. τοῦτο δὲ πράξας φανερὸς ἐγένετο πρὸς 5
 ἰδιοπραγίαν ὠρημένος καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἐναν-
 τιούμενος. μετὰ δὲ ταῦτα συμπολιορκήσων ἐπήει
 τὰς ἐξῆς πόλεις, ἃς μὲν βία χειρούμενος, ἃς δὲ πει-
 θοῖ προσαγόμενος.

53 Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ περὶ Ἀντίγονον με-¹⁰
 ταβιβάσομεν τὴν ἀναγραφὴν ἐπὶ τὰ συμβάντα περὶ
 Εὐμένη. οὗτος γὰρ μεγάλας καὶ παραδόξους με-
 2 ταβολαῖς χρώμενος διετέλεσεν αἰεὶ παρ' ἐλπίδας ἀγα-
 θῶν τε καὶ κακῶν μεταλαμβάνων. πρὸ μὲν γὰρ
 τούτων τῶν καιρῶν συναγωνιζόμενος Περγάδα τε¹⁵
 καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἔλαβε σατραπείαν Καππάδο-
 κίαν καὶ τοὺς συνορρίζοντας ταύτῃ τόπους, ἐν οἷς
 μεγάλων δυνάμεων καὶ πολλῶν χρημάτων κυριεύ-
 3 σας περιβόητον ἔσχε τὴν εὐτυχίαν. Κράτερον μὲν
 γὰρ καὶ Νεοπτόλεμον, διωνομασμένους ἡγεμόνας²⁰
 καὶ τὰς ἀνικήτους τῶν Μακεδόνων ἔχοντας δυνά-
 μεις, ἐνίκησε παρατάξει καὶ αὐτοὺς κατὰ τὴν μά-
 4 χην ἀνείλε. δόξας δὲ ἀνυπόστατος εἶναι, τηλικαύτης
 ἐπειράθη μεταβολῆς ὥστε ὑπ' Ἀντιγόμου μεγάλη
 παρατάξει λειψθῆναι, καὶ μετ' ὀλίγων φέλλων ἀναγ-²⁵
 κασθῆναι καταφυγεῖν εἰς τι χωρίον παντελῶς μι-
 κρόν. εἰς τοῦτο δ' ἐγκλεισθεῖς, καὶ περιληφθεῖς
 ὑπὸ τῶν πολεμίων διπλοῖς τείχεσιν, οὐδένα βοηθὸν
 5 ἔσχε τῆς ἰδίας συμφορᾶς. ἐνιαυσίου δ' οὔσης τῆς
 πολιορκίας, καὶ τῆς σωτηρίας ἀπογινωσκομένης,³⁰
 ἄφνω παράδοξος λύσις ἐφάνη τῶν ἀτυχημάτων. ὁ
 γὰρ πολιορκῶν τὸν Εὐμένη καὶ σπεύδων ἀνελεῖν

Ἀντίγονος ἐκ μεταβολῆς παρεκάλεσεν αὐτὸν πρὸς
κοινοπραγίαν, καὶ λαβὼν διὰ τῶν ὄρκων τὰς πί-
στεις τῆς πολιορκίας ἀπελύθη. μετὰ δέ τινα χρό- 6
νον ἀνεπιπίστως διασωθεὶς, τότε μὲν περὶ τὴν Καπ-
παδοκίαν διέτριβεν ἀναλαμβάνων τοὺς προγεγονότας
φίλους καὶ τοὺς κατὰ τὴν χώραν πλανωμένους τῶν
συνεστρατευκότων αὐτῷ πρότερον. ἀγαπῶμενος δὲ
διαφερόντως, ταχὺ πολλοὺς ἔσχε κοινωνοὺς τῶν
αὐτῶν ἐλπίδων καὶ πρὸς τὴν μετ' αὐτοῦ στρατείαν
10 ὑπακούοντας. τέλος δὲ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις χωρὶς 7
τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ συμπεπολιορκημένων φίλων
πεντακοσίων ἔσχε στρατιώτας ἐθελοντὶ ὑπακούον-
τας πλείους τῶν δισχιλίων. τῆς τύχης δ' αὐτῷ συν-
εργούσης τηλικαύτην ἔλαβεν αὔξησιν ὥστε παρα-
15 λαβεῖν τὰς βασιλικὰς δυνάμεις καὶ προστῆναι τῶν
βασιλέων πρὸς τοὺς καταλύειν αὐτῶν τὴν ἀρχὴν
τετολυμῆκότητας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μικρὸν ὕστερον
ἀκριβέστερον διέξιμεν ἐν τοῖς οἰκείοις καιροῖς.

Νυνὶ δ' ἀρκούντως τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν διελη- 54
20 λυθότες μεταβησόμεθα πρὸς τὰς κατὰ τὴν Εὐρώπην
συντελεσθεύσας πράξεις. Κάσσανδρος γὰρ ἀποτε-
τευχῶς τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν ἡγεμονίας οὐκ
ἐπτηξεν, ἀλλ' ἔκρινεν ἀντέχεσθαι ταύτης, αἰσχροὺν
208 εἶναι διαλαμβάνων τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχὴν ὑφ' ἐτέ-
25 ρων διοικεῖσθαι. ὄρων δὲ τὴν τῶν Μακεδόνων ὄρ- 2
μὴν κεκλιμένην πρὸς τὸν Πολυσπέρχοντα, τῶν μὲν
φίλων οἷς ἐπίστευε κατ' ἰδίαν προσδιαλεγόμενος
ἐξέπεμπεν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἀνυπόπτως, αὐτὸς
δ' ἐφ' ἡμέρας τινὰς σχολάσας ἐπὶ τῆς χώρας καὶ
30 κνηγία συνιστάμενος ἐγέννησε περὶ αὐτοῦ διάλη-
ψιν ὡς οὐκ ἀντιποιοῦμενος τῆς ἀρχῆς. ὡς δ' εὐ- 3
τρεπῆ πάντα ἦν αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν ἀποδημίαν, ἔλα-

θεν ἀναξεύξας ἐκ τῆς Μακεδονίας. καταντήσας δ' εἰς τὴν Χερρόνησον, ἀκείθεν ἀναξεύξας, παρήλθεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον. διαπλεύσας δ' εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς Ἀντίγονον ἤξιον βοηθεῖν αὐτῷ, φήσας καὶ Πτολεμαῖον ἐπηγγέλθαι συμμαχήσειν. ὁ δ' Ἀντί- 5 γονος προθύμως αὐτὸν προσδεξάμενος ἐπηγγείλατο πάντα συμπράξειν προθύμως αὐτῷ καὶ δύναμιν 4 παραχοῆμα δώσειν πεζὴν τε καὶ ναυτικὴν. ταῦτα δ' ἔπραττε προσποιούμενος διὰ τὴν πρὸς Ἀντίπατρον φιλίαν συνεργεῖν, τῇ δ' ἀληθείᾳ βουλόμενος 10 τοὺς περὶ Πολυσπέροντα πολλοὺς καὶ μεγάλους περισπασμοὺς ἔχειν, ὅπως αὐτὸς ἀκινδύνως τὴν Ἀσίαν ἐπέλθῃ καὶ τὴν τῶν ὄλων ἡγεμονίαν εἰς ἑαυτον περιστήσῃ.

55 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ μὲν τὴν Μα- 15 κεδονίαν Πολυσπέρων ὁ τῶν βασιλέων ἐπιμελητῆς μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ Κάσσανδρου προεωρᾶτο μὲν τὸ μέγεθος τοῦ πρὸς Κάσσανδρον ἔσομένου πολέμου, οὐδὲν δ' ἄνευ τῆς τῶν φίλων γνώμης κρίνων πράττειν, συνήγαγε τοὺς τε ἡγεμόνας ἅπαν- 20 τας καὶ τῶν ἄλλων Μακεδόνων τοὺς ἀξιολογωτά- 2 τους. φανεροῦ δ' ὄντος ὅτι Κάσσανδρος μὲν σωματοποιηθεὶς ὑπ' Ἀντιγόνου τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων ἀνθέξεται διὰ τὸ τὰς μὲν αὐτῶν πατρικαῖς φρουραῖς φυλάττεσθαι, τὰς δ' ὑπ' ὀλιγαρχιῶν διοι- 25 κείσθαι, κυριευόμενας ὑπὸ τῶν Ἀντιπάτρου φίλων καὶ ξένων, πρὸς δὲ τούτοις συμμαχήσειν τῷ Κάσσανδρῷ Πτολεμαῖόν τε τὸν Αἰγύπτου κρατοῦντα καὶ Ἀντίγονον τὸν φανερῶς ἤδη γενόμενον ἀποστάτην τῶν βασιλέων, ἀμφοτέρους δὲ καὶ δυνάμεις 30 μεγάλας καὶ χρημάτων ἔχειν πλῆθος, ἔτι δὲ πολλῶν ἔθνων καὶ πόλεων ἀξιολόγων κυριεύειν· προτεθεί-

σης οὖν βουλήs πῶs τούτοιs πολεμητέον ἐστί, καὶ
 πολλῶν καὶ ποικίλων λόγων περὶ τοῦ πολέμου ῥη-
 θέντων, ἔδοξεν αὐτοῖs τὰs μὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα
 πόλεις ἐλευθεροῦν, τὰs δ' ἐν αὐταῖs ὀλιγαρχίας κα-
 5 θεσταμένασ ὑπ' Ἀντιπάτρου καταλύειν· οὕτω γὰρ 3
 μάλιστα τὸν μὲν Κάσσανδρον ταπεινώσειν, ἐαν-
 τοῖs δὲ μεγάλην δόξαν καὶ πολλὰς συμμαχίας ἀξιο-
 λόγους περιποιήσειν. εὐθύs οὖν τοὺs ἀπὸ τῶν 4
 πόλεων παρόντας πρεσβευτὰs προσκαλεσάμενοι καὶ
 10 θαρρεῖν παρακαλέσαντες, ἐπηγγέλαντο τὰs δημο-
 κρατίας ἀποκαταστήσειν ταῖs πόλεσι, καὶ τὸ κυρω-
 299 θέν δόγμα γράψαντες ἔδωκαν τοῖs πρεσβευταῖs, ὅπως
 κατὰ τάχος εἰs τὰs πατρίδας ἐπανελθόντες ἀπαγ-
 γείλωσι τοῖs δήμοιs τὴν τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἡγε-
 15 μόνων εἰs τοὺs Ἕλληνας εὐνοίαν. ἦν δὲ τὸ διά-
 γραμμα τοιοῦτον. Ἐπειδὴ συμβέβηκε τοῖs προγόνοιs 56
 ἡμῶν πολλὰ τοὺs Ἕλληνας εὐεργετηκέναι, βουλό-
 μεθα διαφυλάττειν τὴν ἐκείνων προαίρεσιν, καὶ πᾶσι
 φανερὰν ποιῆσαι τὴν ἡμετέραν εὐνοίαν ἣν ἔχοντες
 20 διατελοῦμεν πρὸs τοὺs Ἕλληνας. πρότερον μὲν οὖν, 2
 Ἀλεξάνδρου μεταλλάξαντος ἐξ ἀνθρώπων καὶ τῆs
 βασιλείας εἰs ἡμᾶs καθηκούσης, ἡγούμενοι δεῖν ἐπα-
 ναγαρεῖν πάντας ἐπὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὰs πολιτείας
 ἅs Φίλιππος ὁ ἡμέτερος πατὴρ κατέστησεν, ἐπε-
 25 στέλλαμεν εἰs ἀπάσασ τὰs πόλεις περὶ τούτων. ἐπεὶ 3
 δὲ συνέβη, μακρὰν ἀπόντων ἡμῶν, τῶν Ἑλλήνων
 τινὰs μὴ ὀρθῶs γινώσκοντας πόλεμον ἐξενεγκεῖν
 πρὸs Μακεδόνας καὶ κρατηθῆναι ὑπὸ τῶν ἡμετέ-
 ρων στρατηγῶν, καὶ πολλὰ καὶ δυσχερῆ ταῖs πό-
 30 λεσι συμβῆναι, τούτων μὲν τοὺs στρατηγοὺs αἰ-
 τίους ὑπολάβετε γεγενῆσθαι, ἡμεῖs δὲ τιμῶντες τὴν
 ἐξ ἀρχῆs προαίρεσιν κατασκευάζομεν ὑμῖν εἰρήνην,

πολιτείας δὲ τὰς ἐπὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ
 τᾶλλα πράττειν κατὰ τὰ διαγράμματα τὰ πρότερον
 4 ὑπ' ἐκείνων γραφέντα. καὶ τοὺς μεταστάντας ἢ
 φυγόντας ὑπὸ τῶν ἡμετέρων στρατηγῶν ἐκ τῶν πό-
 λεων ἀφ' ὧν χρόνων Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Ἀσίαν 5
 διέβη κατάγομεν, καὶ τοὺς ὑφ' ἡμῶν κατελθόντας
 πάντα τὰ αὐτῶν ἔχοντας καὶ ἀστασιάστους καὶ
 ἀμνησικακουμένους ἐν ταῖς ἑαυτῶν πατρίσι πολι-
 τεύεσθαι· καὶ εἴ τι κατὰ τούτων ἐψήφιστο, ἄκυρον
 ἔστω, πλὴν εἴ τινες ἐφ' αἵματι ἢ ἀσεβείᾳ κατὰ νό- 10
 5 μον πεφεύγασι. μὴ κατιέναι δὲ μηδὲ Μεγαλοπο-
 λιτῶν τοὺς μετὰ Πολυαινέτου ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντας
 μηδ' Ἀμφισσειῶν μηδὲ Τρικκαίους μηδὲ Φαρκαδονίους
 μηδὲ Ἡρακλεώτας· τοὺς δ' ἄλλους καταδεχέσθωσαν
 6 πρὸ τῆς τριακάδος τοῦ ξανθικοῦ μηνός. εἰ δέ τινα 15
 τῶν πολιτευμάτων Φίλιππος ἢ Ἀλέξανδρος ἀπέδει-
 ξαν αὐτοῖς ὑπεναντία, παραγινέσθωσαν πρὸς ἡμᾶς,
 ἵνα διορθωσάμενοι τὰ συμφέροντα καὶ ἡμῖν καὶ ταῖς
 πόλεσι πράττωσιν. Ἀθηναίους δ' εἶναι τὰ μὲν ἄλλα
 καθάπερ ἐπὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου, Ὠρωπὸν δὲ 20
 7 Ὠρωπίους ἔχειν, καθάπερ νῦν. Σάμον δὲ δίδομεν
 Ἀθηναίους, ἐπειδὴ καὶ Φίλιππος ἔδωκεν ὁ πατήρ.
 ποιήσασθαι δὲ δόγμα πάντας τοὺς Ἕλληνας μηδένα
 μήτε στρατεύειν μήτε πράττειν ὑπεναντία ἡμῖν· εἰ
 δὲ μή, φεύγειν αὐτὸν καὶ γενεὰν καὶ τῶν ὄντων 25
 στέρεσθαι. προστετάχαμεν δὲ καὶ περὶ τούτων καὶ
 8 τῶν λοιπῶν Πολυσπέρχοντι πραγματεύεσθαι. ὑμεῖς 300
 οὖν, καθάπερ ὑμῖν καὶ πρότερον ἐγράψαμεν, ἀκού-
 ετε τούτου· τοῖς γὰρ μὴ ποιουσί τι τῶν γεγραμμέ-
 νων οὐκ ἐπιτρέψομεν.

57 Τούτου δὲ τοῦ διαγράμματος ἐκδοθέντος, καὶ
 πρὸς ἀπάσας τὰς πόλεις ἀποσταλέντος, ἐγραψεν ὁ

Πολυσπέρχων πρὸς τε τὴν Ἀργείων πόλιν καὶ τὰς
 λοιπὰς, προβάττων τοὺς ἀφηγησαμένους ἐπ' Ἀν-
 τιπάτρου τῶν πολιτευμάτων φυγαδεῦσαι, τινῶν δὲ
 καὶ θάνατον καταγνῶναι καὶ δημεῦσαι τὰς οὐσίας,
 ὅπως ταπεινωθέντες εἰς τέλος μηδὲν ἰσχύσωσι συν-
 εργεῖν Κασσάνδρῳ. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς Ὀλυμπιάδα 2
 τὴν Ἀλεξάνδρου μητέρα, διατρέβουσαν ἐν Ἠπείρῳ
 διὰ τὴν πρὸς Κασσάνδρον ἐχθραν, ἵνα τὴν ταχί-
 στην εἰς Μακεδονίαν κατανήσῃ, καὶ παραλαβοῦσα
 10 τὸ Ἀλεξάνδρου παιδίον ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ποιῆται,
 μέχρι ἂν εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ καὶ τὴν πατρῴαν βασι-
 λείαν παραλάβῃ. ἔπεμψε δὲ καὶ πρὸς Εὐμένην, γρά- 3
 ψας ἐπιστολὴν ἐκ τοῦ τῶν βασιλέων ὀνόματος, ὅπως
 πρὸς μὲν Ἀντίγονον μὴ διαλύσῃται τὴν ἀλλοτριό-
 15 τητα, πρὸς δὲ τοὺς βασιλεῖς ἀποκλίνας, εἴτε βού-
 λεται καταντᾶν εἰς Μακεδονίαν καὶ μετ' αὐτοῦ κοι-
 νοπραγῶν ἐπιμελητὴς εἶναι τῶν βασιλέων, εἴτε
 μᾶλλον προαιρεῖται μένειν ἐπὶ τῆς Ἀσίας καὶ λα-
 βῶν δύναμιν καὶ χρήματα διαπολεμεῖν πρὸς Ἀντί-
 20 γονον, φανερῶς ἤδη γεγενημένον ἀποστάτην τῶν
 βασιλέων. ἀποκαθιστάνειν δ' αὐτῷ τοὺς βασιλεῖς
 τὴν τε σατραπείαν, ἣν ὁ Ἀντίγονος ἀφῆρηται, καὶ
 τὰς δωρεὰς ἀπάσας ὅσας πρότερον εἶχε κατὰ τὴν
 Ἀσίαν. τὸ δ' ὅλον ἀπεφαίνεται μάλιστα πάντων 4
 25 πρέπειν Εὐμένην τῆς βασιλικῆς οἰκίας κήδεσθαι καὶ
 φροντίζειν, ἀκολουθοῦντα τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πεπολι-
 τευμένοις πρὸς τὴν βασιλικὴν οἰκίαν. εἰ δὲ μεί-
 ζονος δυνάμεως προσδέηται, καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν
 βασιλέων ἀναζεύξῃ ἐκ Μακεδονίας μετὰ πάσης τῆς
 30 βασιλικῆς δυνάμεως. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ
 τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχίππου Ῥωμαῖοι 58

κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Ἀλλιον καὶ Λεύκιον Παπίριον. ἐπὶ δὲ τούτων Εὐμένης μὲν ἄρτι τὴν ἐκ τοῦ φρουρίου πεποιημένος ἀποχώρησιν ἐκούσματο τὰς ἐπιστολὰς τὰς ἀποσταλείσας ὑπὸ Πολυσπέρχοντος, ἐν αἷς ἦν γεγραμμένον χωρὶς τῶν προειρημέ- 5 νων ὅτι πεντακόσια μὲν τάλαντα διδόασιν αὐτῷ δωρεὰν οἱ βασιλεῖς εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν γεγενημέ- νων περὶ αὐτὸν ἐλαττωμάτων, καὶ διότι γράμματα ἀπέστειλαν οἱ βασιλεῖς πρὸς τοὺς ἐν τῇ Κιλικίᾳ στρατηγούς καὶ θησαυροφύλακας, ὅπως αὐτῷ τὰ 10 πεντακόσια τάλαντα δῶσι καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων ὅσα ἂν αἰτήσῃ πρὸς τε τὰς ξενολογίας καὶ τὰς ἄλλας τὰς κατεπειγούσας χρείας, τοὺς τε τῶν ἀργυρασπίδων Μακεδόνων τρισχιλίων ἀφηγουμένους, ἵνα παραδῶσιν αὐτοὺς Εὐμένει καὶ τἄλλα συμπράττωσι 15 προθύμως, ὡς ἂν ἀποδεδειγμένῳ στρατηγῷ τῆς 301 ὅλης Ἀσίας αὐτοκράτορι. ἦκε δὲ καὶ παρ' Ὀλυμπιάδος αὐτῷ γράμματα, δεομένης καὶ λιπαρούσης βοηθεῖν τοῖς βασιλεῦσι καὶ ἑαυτῇ· μόνον γὰρ ἐκείνου πιστότατον ἀπολελεῖσθαι τῶν φίλων καὶ δυνά- 20 μενον διορθώσασθαι τὴν ἐρημίαν τῆς βασιλικῆς οἰκίας. ἠξίου δ' αὐτὸν ἢ Ὀλυμπιάς συμβουλευσαι πότερον αὐτῷ δοκεῖ συμφέρειν μένειν αὐτὴν ἐν Ἠπείρῳ καὶ μὴ πιστεύειν τοῖς αἰεὶ δοκοῦσι μὲν ἐπι- 3 μεληταῖς εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τὴν βασιλείαν εἰς 25 4 ἑαυτοὺς μεθιστῶσιν, ἢ ἐπανέρχεσθαι. ὁ δ' Εὐμένης πρὸς μὲν Ὀλυμπιάδα παραχρῆμα ἀντέγραψε, συμβουλευῶν κατὰ τὸ παρὸν μένειν ἐν Ἠπείρῳ, μέχρι ἂν ὁ πόλεμος λάβῃ τινὰ κρίσιν. αὐτὸς δ' αἰετὴν εὐνοίαν βεβαιοτάτην πρὸς τοὺς βασιλεῖς τετη- 30 ρηκῶς ἔκριεν Ἀντιγόνῳ μὲν μὴ προσέχειν ἐξιδι- ζομένῳ τὴν βασιλείαν, τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου παιδὸς

προσδεομένου βοηθείας διά τε τήν ὄρφανίαν καί
 διά τήν τῶν ἡγεμόνων πλεονεξίαν, διέλαβεν ἀρμό-
 ζειν ἑαυτῷ πάντα κίνδυνον ἀναδέχεσθαι τῆς τῶν
 βασιλέων σωτηρίας ἔνεκα. εὐθύς οὖν παραγγείλας 59
 5 τοῖς περὶ αὐτὸν ἀναξυγυνύειν προῆγεν ἐκ Καππα-
 δοκίας, ἔχων ἵππεις μὲν περὶ πεντακοσίους, πεζοὺς
 δὲ πλείους τῶν δισχιλίων· οὐ γὰρ ἔσχεν ἀναστρο-
 φήν προσδέξασθαι τοὺς ἀφυστεροῦντας τῶν ἐπηγ-
 γελμένων συστρατεύσεσθαι διὰ τὸ προσάγειν παρ'
 10 Ἀντιγόνου δύναμιν ἀξιόλογον καὶ στρατηγούς τοὺς
 περὶ Μένανδρον, κωλύοντας αὐτὸν ἐνδιατρίβειν
 τῇ Καππαδοκίᾳ, πολέμιον γενόμενον τοῖς περὶ Ἀν-
 τίγονον. ἀλλὰ γὰρ ἡ δύναμις αὕτη τρισὶν ὕστερον 2
 ἡμέραις παραγενομένη καὶ τῶν καιρῶν ὕστεροῦσα
 15 ἐπέβάλετο μὲν διώκειν τοὺς μετ' Εὐμένους προά-
 γοντας, οὐ δυναμένη δὲ καταλαβεῖν ἐπανῆλθεν εἰς
 Καππαδοκίαν. ὁ δ' Εὐμένης συντόνους τὰς ὁδοί- 3
 πορίας ποιησάμενος καὶ ταχὺ τὸν Ταῦρον ὑπερ-
 βαλὼν ἦκεν εἰς τὴν Κιλικίαν. οἱ δὲ τῶν ἀργυρα-
 20 σπιδῶν ἡγεμόνες Ἀντιγένης καὶ Τεύταμος, πει-
 θαρχοῦντες ταῖς παρὰ τῶν βασιλέων ἐπιστολαῖς,
 ἀπάντησιν ἐποιήσαντο τῷ Εὐμένει μετὰ τῶν φίλων
 ἐκ πολλοῦ διαστήματος. ἀσπασάμενοι δὲ φιλοφρό-
 νως καὶ συγχαρέντες ἐπὶ τῷ διασεσῶσθαι παραδό-
 25 ξως αὐτὸν ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων, ἐπηγγέλ-
 λουτο πάντα συμπράξειν αὐτῷ προθύμως· οἱ τε
 ἀργυράσπιδες Μακεδόνες, ὄντες περὶ τρισχιλίους,
 ὁμοίως ἀπήντησαν μετὰ φιλοφροσύνης τε καὶ ὁρ-
 μῆς. πάντες δ' ἐθαύμαζον τὸ τῆς τύχης εὐμετάβο- 4
 30 λον καὶ παράδοξον, ὁρῶντες τοὺς τε βασιλεῖς καὶ
 τοὺς Μακεδόνας ὀλίγῳ μὲν χρόνῳ πρότερον κατε-
 γνωκότας Εὐμένους καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ θάνατον,

τότε δ' ἐπιλαθομένους τῆς ἰδίας κρίσεως μὴ μόνον ἀθῶον ἀφεικότας τῆς τιμωρίας, ἀλλὰ καὶ πάσης τῆς βασιλείας τὴν ἡγεμονίαν αὐτῷ παραδεδωκότας. καὶ 5 τοῦτ' εὐλόγως ἔπασχον ἅπαντες οἱ τότε τὰς Εὐμέ-
 νους ἐπισκοπούμενοι περιπετείας. τίς γὰρ οὐκ ἂν 5
 λαβὼν ἔννοιαν τῆς κατὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀνω-302
 μαλίας καταπλαγείῃ τὴν ἐπ' ἀμφοτέρα τὰ μέρη τῆς
 τύχης παλίρροιαν; ἢ τίς ἂν ταῖς κατὰ τὴν εὐτυ-
 χίαν ἐξουσίαις πιστεύσας ἀναλάβοι φρόνημα μείζον
 6 τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας; ὁ γὰρ κοινὸς βίος ὥσπερ 10
 ὑπὸ θεῶν τινος οἰακίζόμενος ἐναλλάξ ἀγαθοῖς τε
 καὶ κακοῖς κυκλεῖται πάντα τὸν αἰῶνα. διόπερ πα-
 ράδοξόν ἐστίν οὐκ εἰ γέγονέ τι παράλογον, ἀλλ' εἰ
 μὴ πᾶν ἐστὶ τὸ γινόμενον ἀνέλπιστον. διὸ καὶ τὴν
 ἱστορίαν προσηκόντως ἂν τις ἀποδέξαιτο· τῇ γὰρ 15
 τῶν πράξεων ἀνωμαλία καὶ μεταβολῇ διορθοῦται
 τῶν μὲν εὐτυχοῦντων τὴν ὑπερηφανίαν, τῶν δ'
 ἀκληροῦντων τὴν ἀτυχίαν.

60 "Α καὶ τότε διανοούμενος Εὐμένης ἐμφρόνως τὰ
 καθ' ἑαυτὸν ἠσφαλίσατο, προορώμενος τὴν τῆς τύ- 20
 χης καινοτομίαν. ὁρῶν γὰρ ἑαυτὸν μὲν ξένον ὄντα
 καὶ μηδὲν προσήκοντα βασιλικαῖς ἐξουσίαις, τοὺς
 δ' ὑποταττομένους Μακεδόνας θάνατον αὐτοῦ προ-
 κατεγνωκότας, τοὺς δ' ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς ἡγε-
 μονίαις διατρίβοντας φρονήματος πλήρεις ὑπάρχον- 25
 τας καὶ μεγάλων πραγμάτων ὀρεγομένους, ὑπέλαβεν
 ἐσεσθαι περὶ αὐτὸν συντόμως καταφρόνησιν ἅμα
 καὶ φθόνον καὶ τὸ τελευταῖον τὸν περὶ τοῦ ζῆν
 κίνδυνον· μηδένα γὰρ ποιήσειν ἐκουσίως τὸ προσ-
 ταττόμενον ὑπὸ τῶν ἡττιόνων εἶναι δοκούντων, 30
 μηδὲ καρτερήσειν δεσποζόμενον ὑπὸ τῶν ὀφειλόν-
 2 των ἑτέροις ὑποτάττεσθαι. δοὺς δὲ αὐτῷ περὶ τού-

των λόγον, πρῶτον μὲν διδομένων αὐτῷ τῶν πεν-
τακοσίων ταλάντων κατὰ τὰς τῶν βασιλέων ἐπιστο-
λὰς εἰς ἀνάληψιν καὶ κατασκευὴν οὐκ ἔφησε λήψε-
σθαι· μὴ γὰρ προσδεῖσθαι τηλικαύτης δωρεᾶς, ὡς
5 ἂν μηδεμιᾶς αὐτοῦ σπεύδοντος τυχεῖν ἡγεμονίας.
καὶ γὰρ νῦν οὐχ ἔκουσίως αὐτὸν ὑπακηκοέναι πρὸς 3
ταύτην τὴν χρεῖαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν βασιλέων συνη-
ναγκάσθαι προσδέξασθαι τὴν τοιαύτην λειτουργίαν.
καθόλου γὰρ διὰ τὴν συνέχειαν τῆς στρατείας μη-
10 κέτι δύνασθαι φέρειν τὰς κακοπαθείας καὶ πλάνας,
καὶ ταῦτα μηδεμιᾶς ὑποκειμένης ἀρχῆς ξένῳ καὶ
τῆς ὁμοεθνοῦς τοῖς Μακεδόσιν ἐξουσίας κεχωρισμέ-
νω. ἀπεφαίνεται δὲ αὐτὸν ἔορακέναι κατὰ τὸν ὕπνου 4
ὄψιν παράδοξον, ἣν ἀναγκαῖον ἡγεῖσθαι δηλῶσαι
15 πᾶσι· δοκεῖν γὰρ αὐτὴν πολλὰ συνεργήσειν πρὸς
τε ὁμόνοιαν καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον. δόξαι γὰρ αὐ- 5
τὸν κατὰ τὸν ὕπνον ὄραν Ἀλέξανδρον τὸν βασιλέα
ζῶντα καὶ τῇ βασιλικῇ σκευῇ κεκοσμημένον χρημα-
τίξειν καὶ τὰ προστάγματα δίδόναι τοῖς ἡγεμόσι καὶ
20 πάντα τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν διοικεῖν ἐνεργῶς.
διόπερ οἶεσθαι δεῖν ἐκ τῆς βασιλικῆς γάξης κατα- 6
σκευάσαι χρυσοῦν θρόνον, ἐν ᾧ τεθέντος τοῦ δια-
δήματος καὶ σκήπτρου καὶ στεφάνου καὶ τῆς ἄλλης
303 κατασκευῆς ἐπιθύειν ἅμ' ἡμέρα πάντας αὐτῷ τοὺς
25 ἡγεμόνας, καὶ πλησίον τοῦ θρόνου συνεδρεῦειν, καὶ
τὰ προστάγματα λαμβάνειν ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ
βασιλέως, ὡς ζῶντος καὶ προεστηκότος τῆς ἰδίας
βασιλείας. πάντων δ' ἀποδεξαμένων τοὺς λόγους, 61
ταχέως ἅπαντα κατεσκευάσθη τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν,
30 ὡς ἂν πολυχρύσου τῆς βασιλικῆς οὔσης γάξης. εὐ-
δύς οὖν κατασκευασθείσης μεγαλοπρεποῦς σκηνῆς
ὅ τε θρόνος ἔχων τὸ διάδημα καὶ τὸ σκήπτρον

ἐτέθη καὶ τὰ ὄπλα οἷς εἰώθει χρῆσθαι, καὶ κειμέ-
 νης ἐσχάρας ἐχούσης πῦρ ἐπέθουον ἐκ κιβωτίου
 χρυσοῦ πάντες οἱ ἡγεμόνες τὸν τε λιβανωτὸν καὶ
 τῶν ἄλλων εὐδῶν τὰ πολυτελέστατα, καὶ προσ-
 2 ἐκύνουν ὡς θεὸν τὸν Ἀλέξανδρον. ἀκολούθως δὲ 5
 τούτοις δίφρων πολλῶν κειμένων, ἐκάθιζον ἐπὶ τού-
 των οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες καὶ συνεδρεύοντες
 ἐβουλεύοντο περὶ τῶν ἀεὶ κατεπειρόντων. ὁ δ' Εὐ-
 μένης ἐν πᾶσι τοῖς χρηματιζομένοις ἴσον ἑαυτὸν τοῖς
 ἄλλοις ἡγεμόσιν ἀποδεικνύων, καὶ πάντα ταῖς φι-
 10 λανθρωποτάταις ὀμιλίαις δημαγωγῶν, τὸν τε καθ'
 ἑαυτοῦ φθόνον ἀπετρίψατο καὶ πολλὴν εὐνοίαν ἐν
 3 τοῖς ἡγεμόσι πρὸς ἑαυτὸν κατεσκεύασεν. ἅμα δὲ
 καὶ τῆς κατὰ τὸν βασιλέα δεισιδαιμονίας ἐνισχνού-
 σης, ἀγαθῶν ἐλπίδων ἅπαντες ἐπληροῦντο, καθά-
 15 περ θεοῦ τινος αὐτῶν ἡγουμένου. ὁμοίως δὲ τού-
 τοις καὶ πρὸς τοὺς ἀργυράσπιδας Μακεδόνας πο-
 λιτευόμενος, ἀποδοχῆς μεγάλης ἐτύγχανε παρ' αὐτοῖς,
 4 ὡς ἄξιός ᾧ τῆς τῶν βασιλέων φροντίδος. προχει-
 ρισάμενος δὲ τῶν φίλων τοὺς εὐθεταιτάτους, καὶ 20
 δοὺς χρήματα δαψιλῆ πρὸς τὴν ξενολογίαν, ἐξέπεμ-
 ψεν ὀρίσας ἀξιολόγους μισθοῦς. εὐθύς δ' οἱ μὲν
 εἰς τὴν Πισιδικὴν καὶ Λυκίαν καὶ τὴν πλησιόχωρον
 παρελθόντες ἐξενολογοῦν ἐπιμελῶς, οἱ δὲ τὴν Κι-
 25 λικίαν ἐπεπορεύοντο, ἄλλοι δὲ τὴν Κόλλην Συρίαν 25
 καὶ Φοινίκην, τινὲς δὲ τὰς ἐν τῇ Κύπρῳ πόλεις.
 5 διαβοηθεῖσης δὲ τῆς ξενολογίας, καὶ τῆς μισθοφο-
 ρᾶς ἀξιολόγου προκειμένης, πολλοὶ καὶ ἐκ τῶν τῆς
 Ἑλλάδος πόλεων ἐθελοντὶ κατήντων καὶ πρὸς τὴν
 στρατείαν ἀπεγράφοντο. ἐν ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ συν-
 30 ἤχθησαν περὶ μὲν πλείους τῶν μυρίων, ἱππεῖς δὲ

δισχίλιοι χωρὶς τῶν ἀργυρασπίδων καὶ τῶν μετ' Εὐμένους κατηντηκότων.

Παραδόξου δὲ καὶ ταχείας τῆς περὶ τὸν Εὐμένην 62
γενομένης ἀνξήσεως, Πτολεμαῖος μὲν μετὰ στό-
5 λου πλεύσας εἰς Ζεφύριον τῆς Κιλικίας διεπέμπετο
πρὸς τοὺς τῶν ἀργυρασπίδων ἡγεμόνας, παρακαλῶν
μὴ προσέχειν τῷ Εὐμένει, καθ' οὗ πάντες Μακε-
δόνες θάνατον κατέγνωσαν. ὁμοίως δὲ πρὸς τοὺς 2
ἐπὶ τῶν ἐν Κυῖνδοις φρουρίων τεταγμένους ἐξέ-
10 πεμψε, διαμαρτυρόμενος μὴ δίδοναι μηδὲν τῶν χρη-
μάτων Εὐμένει, καὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτοῖς ἐπηγ-
γείλατο παρῆξέσθαι. ἀλλὰ τούτῳ μὲν οὐδεὶς προσεῖχε
διὰ τὸ τοὺς βασιλεῖς καὶ τὸν ἐπιμελητὴν αὐτῶν Πο-
304 λυσπέρχοντα, ἔτι δὲ Ὀλυμπιάδα τὴν Ἀλεξάνδρου μη-
15 τέρα, γεγραφέναι πάντα ὑπηρετεῖν Εὐμένει, ὡς ὄντι
τῆς βασιλείας αὐτοκράτορι στρατηγῷ. μάλιστα δ' 3
Ἀντιγόνῳ δυσηρέσκει τὰ τε περὶ τὴν Εὐμένους
προαγωγὴν καὶ τὸ μέγεθος τῆς περὶ αὐτὸν συνι-
σταμένης ἐξουσίας· ὑπελάμβανε γὰρ ὑπὸ τοῦ Πο-
20 λυσπέρχοντος τοῦτον ἑαυτῷ κατασκευάζεσθαι μέγι-
στον ἀντίπαλον ἀποστάτη γεγονότι τῆς βασιλείας.
διόπερ κρίνας ἐπιβουλήν συστήσασθαι κατ' αὐτοῦ 4
προεχειρίσατο τῶν φίλων Φιλώταν, καὶ τούτῳ μὲν
ἔδωκεν ἐπιστολὴν γεγραμμένην πρὸς τε τοὺς ἀργυ-
25 ράσπιδας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετ' Εὐμένους Μα-
κεδόνας, συνεξέπεμψε δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλους τριά-
κοντα Μακεδόνας τῶν περιέρχων καὶ λάλων, οἷς ἦν
προστεταγμένον κατ' ἰδίαν ἐντυχεῖν τοῖς ἡγεμόσι
τῶν ἀργυρασπίδων Ἀντιγένοι καὶ Τευτάμῳ, καὶ διὰ
30 τούτων συστήσασθαι τινα κατ' Εὐμένους ἐπιβου-
λήν, δωρεάς τε μεγάλας ἐπαγγελιομένους καὶ σατρα-
πείας μείζονας, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀργυρασπίδων

τοῖς γνωριζομένοις καὶ πολίταις ἐντυγχάνειν καὶ
 διαφθεῖρειν δωρεαῖς πρὸς τὴν κατ' Εὐμένους ἐπι-
 5 βουλήν. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδένα πείσαι κατί-
 σχυσαν, Τεύταμος δὲ ὁ τῶν ἀργυρασπίδων ἡγεμῶν
 διαφθαρεῖς ἐπεβάλετο καὶ τὸν συνάρχοντα Ἀντιγέ- 5
 6 νην πείσαι κοινωνῆσαι τῆς πράξεως. ὁ δ' Ἀντιγέ-
 νης, συνέσει καὶ πίστεως βεβαιότητι διαφέρων, οὐ
 μόνον ἀντεῖπεν, ἀλλὰ καὶ μετέπεισε τὸν προδιεφθα-
 ρμένον. ἐδίδαξε γὰρ αὐτὸν συμφέρειν ζῆν τὸν Εὐ-
 7 μένη μᾶλλον ἢ τὸν Ἀντίγονον· ἐκείνον μὲν γὰρ εἰς 10
 πλεον ἰσχύσαντα παρελεῖσθαι τὰς σατραπείας αὐ-
 τῶν καὶ ἀντικαταστήσειν ἐκ τῶν ἑαυτοῦ φίλων,
 Εὐμένη δὲ ξένον ὄντα μηδέποτε ἰδιοπραγῆσαι τολ-
 μήσειν, ἀλλὰ στρατηγὸν ὄντα φίλοις αὐτοῖς χρήσε-
 σθαι, καὶ συμπράξασι φυλάξειν αὐτοῖς τὰς σατρα- 15
 πείας, τάχα δὲ καὶ ἄλλας προσδώσειν. οἱ μὲν οὖν
 τὰς κατ' Εὐμένους ἐπιβουλὰς κατασκευάζοντες ἀπέ-
 63 τυχον τὸν προειρημένον τρόπον· τοῦ δὲ Φιλώτου
 τὴν κοινὴν ἐπιστολὴν ἀναδόντος τοῖς ἡγεμόσι, συν-
 ἤχθησαν οἱ τε ἀργυράσπιδες καὶ οἱ ἄλλοι Μακε- 20
 δόνες κατ' ἰδίαν ἄνευ τοῦ Εὐμένους, καὶ τὴν ἐπι-
 2 στολὴν προσέταξαν ἀναγνωσθῆναι. ἦν δ' ἐν αὐτῇ
 γεγραμμένη κατηγορία μὲν τοῦ Εὐμένους, παρά-
 κλησις δὲ τῶν Μακεδόνων συλλαβεῖν τὸν Εὐμένη
 ταχέως καὶ ἀποκτεῖναι· ἐὰν δὲ ταῦτα μὴ πράξωσιν, 25
 ὅτι μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἦξει πολεμήσων αὐ-
 τοῖς, καὶ τοῖς μὴ πεπειθαρχηκόσι τὴν προσήκουσαν
 3 ἐπιθήσει τιμωρίαν. ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιστο-
 λῆς εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἐνέπεσον οἱ τε ἡγεμόνες
 καὶ οἱ Μακεδόνες πάντες· ἀναγκαῖον γὰρ ἦν αὐ- 30
 305 τοὺς ἢ πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἀποκλίναντας ὑπ' Ἀντι-
 γόνου τιμωρίας τυχεῖν ἢ πειθαρχήσαντας Ἀντιγόνῳ

ὑπὸ Πολυσπέρχοντος καὶ τῶν βασιλέων κολασθῆ-
 ναι. τοιαύτης δὲ συγχύσεως ἐπεχούσης τὰ πλήθη 4
 ἤκεν ὁ Εὐμένης, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνοὺς πα-
 ρεκάλεσε τοὺς Μακεδόνας πράττειν τὰ τοῖς βασι-
 5 λεῦσι δεδογμένα, τῷ δὲ ἀποστάτῃ γερονότι μὴ
 προσέχειν. πολλὰ δὲ διαλεχθεῖς οἰκεία τῆς ὑποθέ- 5
 σεως οὐ μόνον αὐτὸς ἀπελύθη τῶν ἐνεστώτων
 κινδύνων, ἀλλὰ καὶ τὸ πλῆθος εἰς εὐνοίαν μείζονα
 τῆς προὔπαρχούσης παρεστήσατο. οὗτος μὲν οὖν
 10 πάλιν εἰς ἀνελπίστους κινδύνους ἐμπεσὼν παρα- 6
 δόξως ἰσχυροτέραν κατεσκεύασε τὴν περὶ αὐτὸν δύ-
 ναμιν. διὸ καὶ τοῖς στρατιώταις παραγγείλας ἀνα-
 ξευγνύειν προῆγεν ἐπὶ Φοινίκης, σπεύδων τὰς ναῦς
 ἐξ ἀπασῶν τῶν πόλεων ἀθροῖσαι καὶ στόλον ἀξιό-
 15 λογον κατασκευάσαι, ὅπως Πολυσπέρχων μὲν προσ-
 λαβόμενος τὰς ἐκ τῆς Φοινίκης ναῦς θαλαττοκρατῆ,
 καὶ δύνηται διαβιβάξειν ἀσφαλῶς, ὅταν βούληται,
 τὰς ἐκ τῆς Μακεδονίας δυνάμεις εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπ'
 Ἀντίγονον. οὗτος μὲν οὖν ἐν Φοινίῃ διέτριβε κα-
 20 τασκευαζόμενος τὴν ναυτικὴν δύναμιν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Νικάνωρ ὁ τὴν 64
 Μουνηλίαν κατέχων, ἀκούων τὸν μὲν Κάσσανδρον
 ἐκ Μακεδονίας κεχωρισθαι πρὸς Ἀντίγονον, τὸν δὲ
 Πολυσπέρχοντα προσδόκιμον εἶναι συντόμως ἤξειν
 25 εἰς τὴν Ἀττικὴν μετὰ τῆς δυνάμεως, ἤξιλου τοὺς
 Ἀθηναίους διαφυλάττειν τὴν πρὸς τὸν Κάσσανδρον
 εὐνοίαν. οὐδενὸς δὲ αὐτῷ προσέχοντος, ἀλλὰ καὶ 2
 τὴν φρουρὰν πάντων οἰομένων δεῖν ἐξάγειν τὴν
 ταχίστην, τὸ μὲν πρῶτον παρακρουσάμενος τὸν δι-
 30 μον ἐπεισεν ὀλίγας ἡμέρας ἐπισχεῖν· πράξειν γὰρ
 αὐτὸν τὰ συμφέροντα τῇ πόλει· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν
 Ἀθηναίων ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἡσυχίαν ἐχόντων ἔλαθε

νυκτὸς κατ' ὀλίγους στρατιώτας εἰσαγαγὼν εἰς τὴν
 Μουνυχίαν, ὥστε γενέσθαι δύναμιν ἀξιόχρεων τη-
 ρεῖν τὴν φυλακὴν καὶ διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἐπι-
 3 βαλλομένους πολιορκεῖν τὴν φρουράν. οἱ δ' Ἀθη-
 ναῖοι γνόντες τὸν Νικάνορα μηδὲν ὑγιὲς πράττοντα, 5
 πρὸς μὲν τὸν βασιλέα καὶ Πολυσπέρχοντα πρεσβεί-
 αν ἐξέπεμψαν, ἀξιούντες βοηθεῖν αὐτοῖς κατὰ τὸ
 διάγραμμα τὸ γραφέν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων αὐ-
 τουνομίας· αὐτοὶ δὲ πλεονάκις ἐκκλησίαν συναγα-
 γόντες ἐβουλεύοντο πῶς χρηστέον εἴη περὶ τοῦ πρὸς 10
 4 Νικάνορα πολέμου. τούτων δ' ἔτι περὶ ταῦτ' ἀσχο-
 λουμένων, ὁ Νικάνωρ, πολλοὺς ἐξενολογηκῶς, λά-
 θρα νυκτὸς ἐξαγαγὼν τοὺς στρατιώτας κατελάβετο
 τὰ τεῖχη τοῦ Πειραιῶς καὶ τοῦ λιμένος τὰ κλειῖθρα.
 οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὴν μὲν Μουνυχίαν οὐκ ἀπειληφό- 15
 τες, τὸν δὲ Πειραιᾶ προσαποβεβληκότες, χαλεπῶς
 5 ἔφερον. διόπερ ἐλόμενοι πρέσβεις τῶν ἐπιφανῶν
 ἀνδρῶν καὶ φιλλαν ἔχόντων πρὸς Νικάνορα, Φω-306
 κίωνα τὸν Φώκου καὶ Κόνωνα τὸν Τιμοθέου καὶ
 Κλέαρχον τὸν Ναυσικλέους, ἐξαπέστειλαν, ἐγκαλοῦν- 20
 τες μὲν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις, ἀξιούντες δὲ ἀπο-
 δοῦναι τὴν αὐτουνομίαν αὐτοῖς κατὰ τὸ γεγενημένον
 6 διάταγμα. ὁ δὲ Νικάνωρ ἀποκρίσεις ἔδωκε πρε-
 σβεύειν αὐτοὺς πρὸς Κάσσανδρον· ὑπ' ἐκείνου γὰρ
 καθεσταμένον φρούραρχον μηδαμῶς ἔχειν ἐξουσίαν 25
 65 ἰδιοπραγεῖν. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν ἦκεν ἐπι-
 στολὴ Νικάνορι παρ' Ὀλυμπιάδος, ἐν ἣ προσέτατ-
 τεν ἀποδοῦναι Ἀθηναίοις τὴν τε Μουνυχίαν καὶ
 τὸν Πειραιᾶ. ὁ δὲ Νικάνωρ ἀκούων ὅτι μέλλουσιν
 οἱ βασιλεῖς καὶ Πολυσπέρχων κατάγειν εἰς Μακε- 30
 δονίαν τὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ τοῦ τε παιδίου τὴν
 ἐπιμέλειαν ἐκείνη παραδιδόναι καὶ τὴν προῦπάρ-

χουσαν ἀποδοχὴν καὶ τιμὴν Ἀλεξάνδρου ζῶντος
 ἀποκαδιστάναι Ὀλυμπιάδι, φοβηθεῖς ἐπηγγέλατο
 μὲν παραδώσειν, αἰεὶ δὲ προφάσεις τινὰς ποιούμενος
 παρῆγε τὴν προᾶξιν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι πεπολυωρηκό- 2
 5 τες ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις τὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ
 νομίσαντες τὰς μὲν ταύτη δεδομένας τιμὰς ὄντως
 γεγονέναι, τὴν δὲ ἀπόληψιν τῆς αὐτονομίας διὰ
 ταύτης ἐλπίζοντες ἀκινδύνως ἔσεσθαι, περιχαρεῖς
 ἦσαν. ἀτελέστων δὲ τῶν ἐπαγγελιαῶν οὐσῶν ἤκειν 3
 10 Ἀλέξανδρος ὁ Πολυσπέρχοντος υἱὸς μετὰ δυνάμεως
 εἰς τὴν Ἀττικὴν. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι διέλαβον
 αὐτὸν ἤκειν ἀποκαταστήσουσα τῷ δήμῳ τὴν τε
 Μουνυχίαν καὶ τὸν Πειραιᾶ, τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ
 οὕτως εἶχεν, ἀλλὰ τούναντίον αὐτὸς ἰδίᾳ παραλη-
 15 ψόμενος ἀμφοτέρω πρὸς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ χρείας*.
 τῶν γὰρ Ἀντιπάτρῳ γεγονότων φίλων τινές, ὧν 4
 ὑπῆρχον καὶ οἱ περὶ Φωκίωνα, φοβούμενοι τὰς ἐκ
 τῶν νόμων τιμωρίας ὑπήντησαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ,
 καὶ διδάξαντες τὸ συμφέρον ἐπεισαν αὐτὸν ἰδίᾳ
 20 κατέχειν τὰ φρούρια, καὶ μὴ παραδοῦναι τοῖς Ἀθη-
 ναίοις, μέχρι ἂν ὁ Κάσσανδρος καταπολεμηθῇ. ὁ 5
 δὲ Ἀλέξανδρος πλησίον τοῦ Πειραιῶς καταστρατο-
 πεδεύσας τοὺς μὲν Ἀθηναίους οὐ παρελάμβανε
 πρὸς τὰς ἐντευξείας τὰς πρὸς τὸν Νικάνορα, ἰδίᾳ δὲ
 25 συνηθῶν εἰς λόγους καὶ ἐν ἀπορρήτοις διαπραττόμε-
 νος φανερὸς ἦν ἀδικεῖν μέλλων τοὺς Ἀθηναίους.
 ὁ δὲ δῆμος εἰς ἐκκλησίαν συνελθὼν τὰς μὲν ὑπαρ- 6
 χούσας ἀρχὰς κατέλυσεν, ἐκ δὲ τῶν δημοτικωτάτων
 τὰ ἀρχαῖα καταστήσας τοὺς ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας γεγονό-
 30 τας ἄρχοντας κατεδίκασε τοὺς μὲν θανάτῳ, τοὺς δὲ
 φυγῇ καὶ δημεύσει τῆς οὐσίας· ἐν οἷς ἦν καὶ Φωκίων
 ὁ ἐπ' Ἀντιπάτρου τὴν τῶν ὄλων ἀρχὴν ἐσχηκώς.

66 Οὗτοι μὲν οὖν ἐκβληθέντες ἐκ τῆς πόλεως κα-
 τέφυγον πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος,
 καὶ διὰ τούτου τὴν σωτηρίαν ἑαυτοῖς πορίζειν ἐφι-
 λοτιμοῦντο. προσδεχθέντες δὲ ὑπ' αὐτοῦ φιλοφρό-
 νως γράμματα ἔλαβον πρὸς τὸν πατέρα Πολυσπέρ-⁵
 χοντα, ὅπως μηδὲν πάθωσιν οἱ περὶ Φωκίωνα, τὰ-
 κείνου πεφρονηκότες καὶ νῦν ἐπαγγελλόμενοι πάντα
 2 συμπράξειν. ἀποστείλαντος δὲ καὶ τοῦ δήμου πρε-
 σβείαν πρὸς τὸν Πολυσπέρχοντα τὴν κατηγοροῦ-³⁰⁷
 σαν μὲν τῶν περὶ Φωκίωνα, παρακαλοῦσαν δὲ τὴν ¹⁰
 Μουρυχίαν αὐτοῖς δοῦναι μετὰ τῆς αὐτονομίας, ὁ
 Πολυσπέρχων ἔσπευδε μὲν φρουρᾶ κατέχειν τὸν
 Πειραιᾶ διὰ τὸ πολλὰ δύνασθαι χρησιμεύειν τὸν
 λιμένα πρὸς τὰς ἐν τοῖς πολέμοις χρείας· αἰσχυρό-
 μενος δ' ἐναντία πράττειν τῷ ὑφ' ἑαυτοῦ γεγραμ-¹⁵
 μένῳ διαγράμματι, καὶ νομίζων ἄπιστος κριθῆσε-
 σθαι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ἐὰν εἰς τὴν ἐπιφανεστάτην
 3 παρανομήσῃ πόλιν, μετενόησε τῇ γνώμῃ. διακού-
 σας δὲ τῶν πρέσβειων, τοῖς μὲν παρὰ τοῦ δήμου
 πρεσβεύουσι φιλανθρώπους καὶ κεχαρισμένας ἔδω-²⁰
 κεν ἀποκρίσεις, τοὺς δὲ περὶ Φωκίωνα συλλαβῶν
 ἀπέστειλε δεσμίους εἰς τὰς Ἀθήνας, διδούς τὴν
 ἐξουσίαν τῷ δήμῳ εἴτε βούλεται θανατοῦν εἴτ' ἀπο-
 4 λῦσαι τῶν ἐγκλημάτων. συναχθείσης οὖν ἐκκλη-
 σίας ἐν ταῖς Ἀθήναις καὶ προτεθείσης κρίσεως τοῖς ²⁵
 περὶ τὸν Φωκίωνα, πολλοὶ τῶν τε φυγάδων γεγο-
 νότων ἐπ' Ἀντιπάτρου καὶ τῶν ἀντιπολιτευομένων
 5 κατηγοροῦσαν αὐτῶν θανάτου. ἦν δ' ὁ σύμπαρ τῆς
 κατηγορίας λόγος ὅτι οὗτοι παραίτιοι γεγέννηται
 μετὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον τῆς τε δουλείας τῆ ³⁰
 πατρίδι καὶ τῆς καταλύσεως τοῦ δήμου καὶ τῶν
 νόμων. ὡς δὲ τοῖς ἀπολογουμένοις ὁ καιρὸς παρε-

δόθη τῆς ἀπολογίας, ὁ μὲν Φωκίων ἤρξατο ποιεῖ-
σθαι τὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγον, τὸ δὲ πλῆθος τοῖς
θορύβοις ἐξέσεισε τὴν ἀπολογίαν, ὥστ' εἰς πολλὴν
ἀπορίαν παραγενέσθαι τοὺς ἀπολογουμένους. λή- 6
5 ξαντος δὲ τοῦ θορύβου πάλιν ὁ μὲν Φωκίων ἀπε-
λογεῖτο, ὁ δὲ ὄχλος κατεβόα καὶ τὴν φωνὴν τοῦ
κινδυνεύοντος ἐκώλυεν ἐξακούεσθαι· τὸ γὰρ πλῆ-
θος τῶν δημοτικῶν, ἀπεωσμένον τῆς πολιτείας καὶ
παρ' ἐλπίδας τετευχὸς τῆς καθόδου, πικρῶς διέκειτο
10 πρὸς τοὺς ἀφηρημένους τὴν αὐτονομίαν.

Βιαζομένου δὲ τοῦ Φωκίανος καὶ πρὸς περίστα- 67
σιν ἀπεγνωσμένην ὑπὲρ τοῦ ζῆν ἀγωνιζομένου, οἱ
μὲν πλησίον ὄντες ἤκουον τῶν τῆς ὑποθέσεως δι-
καίων, οἱ δὲ μακρότερον διεστηκότες διὰ τὸ μέγε-
15 θος τῆς κραυγῆς τῶν θορυβούντων ἤκουον μὲν
οὐδέν, αὐτὴν δὲ μόνην ἐθεώρουν τὴν τοῦ σώματος
κίνησιν, γινομένην ἐναγώνιον καὶ ποικίλην διὰ τὸ
μέγεθος τοῦ κινδύνου. τέλος δὲ ἀπογνοὺς τὴν σω- 2
τηρίαν ὁ Φωκίων ἀνεβόησε, δεόμενος αὐτοῦ μὲν
20 καταψηφίσασθαι τὸν θάνατον, τῶν δ' ἄλλων φεί-
δεσθαι. ἀμεταθέτου δὲ τῆς τοῦ πλήθους ὀριμῆς καὶ
βίας οὔσης, παρεπορεύοντό τινες τῶν φίλων συνη-
γορήσοντες τῷ Φωκίῳ, ὧν τὰς μὲν ἀρχὰς τῶν
λόγων ἤκουον, ὅποτε δὲ προβαίνοντες φανεροὶ κα-
25 θίσταντο τὴν ἀπολογίαν διεξιόντες, ἐξεβάλλουτο
τοῖς θορύβοις καὶ ταῖς ἐναντιουμέναις κραυγαῖς.
τὸ δ' ἔσχατον πανδήμῳ φωνῇ καταχειροτονηθέντες 3
εἰς τὸ δεσμωτήριον ἤγοντο τὴν ἐπὶ θανάτῳ. συνη-
κολούθουν δὲ αὐτοῖς πολλοὶ τῶν σπουδαίων ἀν-
30 δρῶν ὀδυρόμενοι καὶ συμπάσχοντες ἐπὶ τῷ μεγέθει
τῶν ἀτυχημάτων· τὸ γὰρ πρωτεύοντας ἄνδρας ταῖς 4
δόξαις καὶ ταῖς εὐγενείαις, πολλὰ πεπραχότας ἐν

τῷ ζῆν φιλάνθρωπα, μήτε λόγου μήτε κρίσεως δι- 308
 καιας τυγχάνειν πολλοὺς ἤγειν εἰς ἐπίστασιν δια-
 νοίας καὶ φόβον, ἀστάτου καὶ κοινῆς ἅπασι τῆς
 5 τύχης οὔσης. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν δημοτικῶν καὶ
 πικρῶς διακειμένων πρὸς αὐτὸν ἐλοιδόρουν τε ἀνη- 5
 λεῶς καὶ πικρῶς ἀνειδίζον αὐτῷ τὰς συμφοράς· τὸ
 γὰρ ἐν ταῖς εὐτυχίαις σιωπῶμενον μῖσος ὅταν ἐκ
 μεταβολῆς ἐν ταῖς ἀτυχίαις ἐκραγῆ, ταῖς ὀργαῖς ἀπο-
 6 θηριοῦται πρὸς τοὺς μισουμένους. διὰ δὲ τῆς τοῦ
 κωνείου πόσεως κατὰ τὸ πάτριον ἔθος τὸν βίον 10
 καταλύσαντες ἐρρίφησαν ἄταφοι πάντες ἐκ τῶν τῆς
 Ἀττικῆς ὄρων. ὁ μὲν οὖν Φωκίων καὶ οἱ μετ' αὐ-
 τοῦ διαβληθέντες τοιαύτην ἔσχον τὴν τοῦ βίου κα-
 ταστροφὴν.

68 Κάσσανδρος δὲ παρ' Ἀντιγόνου λαβὼν ναῦς μα- 15
 κρὰς τριάκοντα καὶ πέντε, στρατιώτας δὲ τετρακισ-
 χιλίους, κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. προσδε-
 χθεὶς δ' ὑπὸ Νικάνωρος τοῦ φρουράρχου παρέλαβε
 τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰ κλειῖθρα τοῦ λιμένος· τὴν δὲ
 Μουνηχίαν αὐτὸς ὁ Νικάνωρ κατεῖχεν, ἔχων ἰδίους 20
 2 στρατιώτας ἱκανοὺς εἰς τὸ τηρεῖν τὸ φρούριον. Πο-
 λυσπέρχων δὲ μετὰ τῶν βασιλέων ἔτυχε μὲν δια-
 τρίβων περὶ τὴν Φωκίδα, πυθόμενος δὲ τὸν εἰς
 Πειραιᾶ κατάπλουν τοῦ Κασσάνδρου παρῆλθεν εἰς
 τὴν Ἀττικὴν, καὶ πλησίον τοῦ Πειραιῶς κατεστρα- 25
 3 τοπέδευσεν. εἶχε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ στρατιώτας πε-
 ζοὺς μὲν Μακεδόνας δισμυροὺς, τῶν δ' ἄλλων
 συμμάχων περὶ τετρακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ χιλίους,
 ἑλέφαντας δὲ ἐξήκοντα πέντε. ἐπεβάλετο μὲν οὖν
 πολιορκεῖν τοὺς περὶ τὸν Κάσσανδρον, σπανίζων 30
 δὲ τροφῆς, καὶ τὴν πολιορκίαν ὑπολαμβάνων ἔσε-
 σθαι πολυχρόνιον, ἠναγκάσθη μέρος τῆς δυνάμεως

ἀπολιπεῖν κατὰ τὴν Ἀττικὴν τὸ δυνάμενον ἔχει τὴν τοῦ σίτου χορηγίαν, ἡγουμένου τοῦ υἱοῦ Ἀλεξάνδρου, αὐτὸς δὲ τὸ πλεῖστον τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν παρῆλθεν εἰς Πελοπόννησον, συναναγκάσων τοὺς Μεγαλοπολίτας πειθαρχεῖν τοῖς βασιλεῦσιν· ἐτύγχανον γὰρ τὰ Κασσάνδρου φρονοῦντες καὶ διὰ τῆς ὑπ' Ἀντιπάτρου καθεσταμένης ὀλιγαρχίας διοικούμενοι.

Τοῦ δὲ Πολυσπέρχοντος περὶ ταῦτα διατρίβον- 69
 10 τος ὁ Κάσσανδρος ἀναλαβὼν τὸν στόλον Ἀγρινή-
 τας μὲν προσηγάγετο, τοὺς δὲ Σαλαμινίους ἀλλότρια
 φρονοῦντας εἰς πολιορκίαν συνέκλεισε. καθ' ἡμέ-
 ραν δὲ συνεχεῖς ποιούμενος προσβολάς, καὶ βελῶν
 καὶ στρατιωτῶν εὐπορῶν, εἰς τοὺς ἐσχάτους κιν-
 15 δύνους ἤγαγε τοὺς Σαλαμινίους. κινδυνευούσης 2
 δὲ τῆς πόλεως ἀλῶναι κατὰ κράτος, ὁ Πολυσπέρ-
 χων ἐξέπεμψε δύναμιν ἀξιόλογον πεξὴν τε καὶ ναυ-
 τικὴν τὴν ἐπιθησομένην τοῖς πολιορκουσι. διόπερ
 ὁ Κάσσανδρος καταπλαγείς καὶ λύσας τὴν πολιορ-
 20 κίαν ἀπέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. Πολυσπέρχων 3
 δὲ βουλόμενος τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον διοικῆ-
 309σαι συμφερόντως παρῆλθε, καὶ συναγαγὼν ἐκ τῶν
 πόλεων συνέδρους διελέχθη περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν
 συμμαχίας. ἐξέπεμψε δὲ καὶ πρὸς τὰς πόλεις πρε-
 25 σβευτάς, προστάτων τοὺς μὲν δι' Ἀντιπάτρου κα-
 θεσταμένους ἄρχοντας ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας θανατῶ-
 σαι, τοῖς δὲ δήμοις ἀποδοῦναι τὴν αὐτονομίαν.
 πολλῶν δ' ὑπακουσάντων, καὶ κατὰ τὰς πόλεις φό- 4
 νων γινομένων καὶ τινων φυγαδευομένων, οἱ μὲν
 30 Ἀντιπάτρου φίλοι διεφθάρησαν, τὰ δὲ πολιτεύματα
 τὴν ἐκ τῆς αὐτονομίας παρρησίαν ἀπέλαβον καὶ
 συνεμάχον τοῖς περὶ τὸν Πολυσπέρχοντα. μόνων

δὲ τῶν Μεγαλοπολιτῶν διατηρούντων τὴν πρὸς
 Κάσσανδρον φιλίαν, ἔκρινε πολιορκῆσαι τὴν πόλιν
 70 αὐτῶν. οἱ δὲ Μεγαλοπολίται γνόντες τὴν ἐπιβολὴν
 τοῦ Πολυσπέρχοντος, ἐψηφίσαντο τὰ μὲν ἀπὸ τῆς
 χώρας κατάγειν εἰς τὴν πόλιν, τῶν δὲ πολιτῶν καὶ 5
 ξένων καὶ δούλων ἀριθμὸν ποιησάμενοι μυρίους
 καὶ πεντακισχιλίους εὗρον τοὺς δυναμένους παρέ-
 χεσθαι τὰς πολεμικὰς χρείας. εὐθύς οὖν τοὺς μὲν
 εἰς τάξεις κατελόχιζον, οὓς δὲ πρὸς τὰς ὑπηρεσίας
 τοῖς ἔργοις καθίστανον, οὓς δ' ἐπὶ τὴν ἐπιμέλειαν 10
 2 τῶν τειχῶν ἔταττον. ὕφ' ἓνα δὲ καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν
 οἱ μὲν περὶ τὴν πόλιν τάφρον ὠρυττον βαθεῖαν, οἱ
 δὲ ἀπὸ τῆς χώρας χάρακα παρεκόμιζον, τινὲς δὲ
 τὰ πεπονηκότα τῶν τειχῶν ἐπεσκεύαζον, ἄλλοι δὲ
 περὶ τὰς ὀπλοποιίας καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν ὄξυβε- 15
 λῶν καταπελτῶν ἐγίνοντο, πᾶσα δ' ἡ πόλις ἐν ἔργοις
 καθειστήκει διὰ τε τὴν προθυμίαν τῶν ἀνδρῶν καὶ
 3 διὰ τοὺς προσδοκωμένους κινδύνους· διεβεβόητο
 γὰρ τό τε μέγεθος τῆς βασιλικῆς δυνάμεως καὶ τὸ
 πλῆθος τῶν συνακολουθούντων ἐλεφάντων καὶ δο- 20
 κούντων ἀνυπόστατον ἔχειν τὴν τε ἀλκὴν καὶ τὴν
 4 τοῦ σώματος ὀρμὴν. ταχὺ δὲ πάντων εὐτρεπῶν γε-
 νομένων, ὁ μὲν Πολυσπέρχων ἦκε μετὰ πάσης τῆς
 δυνάμεως, καὶ πλησίον τῆς πόλεως ἐστρατοπέδευσε
 δύο θέμενος παρεμβολάς, τὴν μὲν τῶν Μακεδόνων, 25
 τὴν δὲ τῶν συμμάχων. κατασκευάσας δὲ πύργους
 ξυλίλους ὑψηλοτέρους τῶν τειχῶν προσῆγε τῇ πό-
 λει κατὰ τοὺς εὐθέτους τόπους, καὶ βέλη παντο-
 दाπὰ καὶ τοὺς ἀγωνιζομένους ἐπιστήσας ἀνέστειλλε
 5 τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἀντιτεταγμένους. ἅμα δὲ 30
 τούτοις πραττομένοις διὰ τῶν μεταλλευόντων ὑπο-
 ρύξας τὰ τεῖχη καὶ τὰς στήριγγας ἐμπρήσας κατέ-

βαλε τρεῖς πύργους τοὺς μεγίστους καὶ μεσοπύργια
 τὰ ἴσα. μέγαλον δὲ τοῦ πτώματος καὶ παραδόξου
 γενομένου τὸ μὲν πλῆθος τῶν Μακεδόνων ἀνε-
 βόησεν, οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν διὰ τὴν δεινότητα τῆς
 5 πράξεως κατεπλάγησαν. ἔνθα δὴ τῶν Μακεδόνων 6
 διὰ τοῦ πτώματος εἰσπιπτόντων εἰς τὴν πόλιν, οἱ
 Μεγαλοπολῖται διεῖλον σφᾶς αὐτούς, καὶ τῷ μὲν ἐνὶ
 μέρει τοὺς πολεμίους ὑποστάντες καὶ τὴν ἐν τῷ πτώ-
 ματι δυσχωρίαν συνεργὸν ἔχοντες καρτεράν μάχην
 10 συνίσταντο, τῷ δ' ἑτέρῳ χάρακι διελάμβανον τὸν ἐν-
 310 τὸς τοῦ πτώματος τόπον, καὶ τεῖχος ἕτερον ἀντιπο-
 δόμου, συνεχῶς ἐργαζόμενοι καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ
 νύκτωρ. ταχὺ δὲ τῶν ἔργων συντελουμένων διὰ 7
 τε τὴν πολυχειρίαν καὶ τὸ πλῆθος τῆς εἰς ἅπαντα
 15 παρασκευῆς, τὸ μὲν διὰ τοῦ πτώματος ἐλάττωμα
 συντόμως οἱ Μεγαλοπολῖται διορθώσαντο, πρὸς δὲ
 τοὺς ἐπὶ τῶν ξυλίνων πύργων ἀγωνιζομένους τοῖς
 τε ὄξυβελέσι καταπέλταις ἐχρῶντο καὶ τοῖς σφεν-
 δονήταις καὶ τοξόταις πολλοὺς τῶν πολεμίων κα-
 20 τετίρωσκον. πολλῶν δὲ πιπτόντων παρ' ἀμφοτέ- 71
 ροῖς καὶ κατατραυματιζομένων, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπι-
 καταλαβούσης, ὁ μὲν Πολυσπέρχων ἀνακαλεσάμε-
 νος τῇ θάλπιγγι τοὺς στρατιώτας ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὴν
 ἰδίαν στρατοπεδείαν. τῇ δ' ὑστεραία τὸν τοῦ πτώ- 2
 25 ματος τόπον ἀνακαθήρας ἐποίησε βάσιμον τοῖς θη-
 ρίοις, καὶ διανοεῖτο χρῆσασθαι ταῖς τούτων ῥώμαις
 πρὸς τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως. οἱ δὲ Μεγαλοπολί-
 ται, Δάμιδος ἡγουμένου, καὶ τούτου γεγονότος κατὰ
 τὴν Ἀσίαν μετ' Ἀλεξάνδρου καὶ περὶ τὰς φύσεις
 30 καὶ χρείας τῶν ἐλεφάντων ἐμπειρίαν ἔχοντος, οὐ
 μετρίως ἐπροτέρησαν. οὗτος γὰρ τὴν ἰδίαν ἐπί- 3
 νοίαν ἀντίταγμα τῇ τῶν θηρίων βία κατασκευάσας,

ἀχρήστους ἐποίησε τὰς τῶν σωμάτων ῥώμας. θύ-
 ρας γὰρ μεγάλας πλείονας ἤλοις ὄξεσι καταπυκνώσας,
 καὶ ταύτας ἐν ὀρύγμασι ταπεινοῖς καταστρώσας, καὶ
 τὰς ἐξοχὰς τῶν κέντρων ἐπικρουψάμενος, κατέλιπε διὰ
 τούτων δίοδον εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατὰ μέτωπον μὲν 5
 οὐδένα τῶν στρατιωτῶν ἔστησεν, ἐκ δὲ τῶν πλα-
 γίων ἔταξε πλῆθος ἀκουτιστῶν καὶ τοξοτῶν καὶ τῶν
 4 καταπελτικῶν βελῶν. τοῦ δὲ Πολυσπέρχοντος ἀνα-
 καθήραντος πάντα τὸν τόπον τοῦ πτώματος, καὶ
 τοῖς θηρίοις ἀθρόοις διὰ τούτου τὴν ἔφοδον ποι- 10
 ουμένου, παράδοξος ἐγένετο πράξις περὶ τοὺς ἐλέ-
 φαντας. οὐδενὸς γὰρ ἀπαντῶντος κατὰ στόμα τοῖς
 θηρίοις, οἱ μὲν Ἴνδοι συνηνάγκαζον εἰσπίπτειν εἰς
 τὴν πόλιν, οἱ δ' ἐλέφαντες τῇ ῥύμῃ προπίπτοντες
 15 ἐνέπιπτον εἰς τὰς κατακεκεντρωμένας θύρας. τραυ-
 ματιζόμενοι δὲ τοὺς πόδας ὑπὸ τῶν ἤλων καὶ διὰ
 τὸ βάρος περιπειρόμενοι τοῖς κέντροις, οὔτε προῖ-
 ἐναι πορρώτερον οὔτ' ἀναστρέφειν διὰ τὴν δυσκι-
 νησίαν ἠδύναντο. ἅμα δὲ καὶ βελῶν παντοδαπῶν
 ἐκ πλαγίων φερομένων, οἱ μὲν ἀπέθνησκον τῶν 20
 Ἰνδῶν, οἱ δὲ κατατραυματιζόμενοι τῆς ἐνδεχομένης
 6 χρείας ὕστεροῦντο. τὰ δὲ θηρία διὰ τε τὸ πλῆθος
 τῶν βελῶν καὶ διὰ τὴν ιδιότητα τῆς τῶν ἤλων πλη-
 γῆς περιώδυνα γινόμενα τὴν διὰ τῶν φίλων ἐπι-
 στροφὴν ἐποιοῦντο, καὶ πολλοὺς αὐτῶν κατεπά- 25
 τουν. τέλος δὲ τὸ μὲν ἀνδρειότατον αὐτῶν καὶ πλεί-
 στην ἔχον κατάπληξιν ἔπεσε, τῶν δὲ ἄλλων τὰ
 μὲν ἀχρηστα παντελῶς ἐγένετο, τὰ δὲ πολλοῖς τῶν
 ἰδίων θάνατον ἐπήνεγκε.

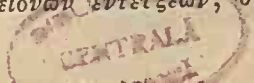
Μετὰ δὲ τὴν εὐήμερίαν ταύτην οἱ μὲν Με- 30
 72 γαλοπολίται ταῖς ψυχαῖς ἐθάρρησαν, ὁ δὲ Πο-
 λυσπέρχων μετανοηθεὶς ἐπὶ τῇ πολιορκίᾳ, καὶ πο-

λὺν χρόνον ἐπιμένειν οὐ δυνάμενος, ἐπὶ μὲν τῆς
 πολιορκίας ἀπέλιπε μέρος τῆς δυνάμεως, αὐτὸς
 δ' ἐφ' ἑτέρας ἀναγκαιοτέρας πράξεις ἐτρέπετο· καὶ
 Κλεῖτον μὲν τὸν ναύαρχον μετὰ τοῦ στόλου παν- 2
 5 τὸς ἐξέπεμψε, προστάξας ἐφεδρεύειν τοῖς περὶ
 τὸν Ἐλλήσποντον τόποις, καὶ κωλύειν τὰς ἐκ τῆς
 Ἀσίας διαβιβαζομένας δυνάμεις εἰς τὴν Εὐρώπην,
 προσλαβέσθαι δὲ καὶ Ἀρριδαίου τὸν συμπεφευγότα
 μὲν μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν τῶν Κιανῶν πό-
 10 λιν, ἐχθρὸν δ' ὄντα τοῖς περὶ τὸν Ἀντίγονον. τοῦ- 3
 του δὲ πλεύσαντος ἐπὶ τὸν Ἐλλήσποντον καὶ προσ-
 αγαγομένου τὰς ἐν τῇ Προποντίδι πόλεις, ἔτι δὲ
 προσδεξαμένου τὴν μετ' Ἀρριδαίου δύναμιν, κατέ-
 πλευσεν εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους Νικάνωρ ὁ τῆς
 15 Μουνυχίας φρούραρχος, ἐξαπεσταλμένος ὑπὸ Κασ-
 σάνδρου μετὰ παντὸς τοῦ στόλου· προσελάβετο δὲ
 καὶ τὰς παρ' Ἀντιγόνου ναῦς, ὥστε τὰς πάσας ἔχειν
 πλείους τῶν ἑκατόν. γενομένης δὲ ναυμαχίας οὐ 4
 μακρὰν τῆς τῶν Βυζαντίων πόλεως ἐνίκα ὁ Κλεῖ-
 20 τος, καὶ κατέδυσε μὲν τῶν ἐναντίων ναῦς ἑπτακαί-
 δεκα, εἶλε δὲ σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσιν οὐκ ἐλάτ-
 τους τῶν τετταράκοντα· αἱ δὲ λοιπαὶ κατέφυγον
 εἰς τὸν τῶν Καλχηδονίων λιμένα. τοιαύτης δ' εὐ- 5
 ημερίας γενομένης τοῖς περὶ τὸν Κλεῖτον, οὗτος
 25 μὲν ὑπέλαβε μηκέτι τοὺς πολεμίους ναυμαχῆσειν
 διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἡττης, ὁ δ' Ἀντίγονος πνυθό-
 μενος τὰ περὶ τὸν στόλον ἐλαττώματα, παραδόξως
 διὰ τῆς ἰδίας ἀγχινοίας καὶ στρατηγίας ἀνεμαχέσατο
 τὸ γεγονός ἐλάττωμα. παρὰ γὰρ τῶν Βυζαντίων 6
 30 μεταπεμψάμενος ναῦς ὑπηρετικὰς, ταύταις μὲν διε-
 βίβαζεν εἰς τὸ πέραν τοξότας τε καὶ σφενδονήτας
 καὶ τῶν ἄλλων τῶν ψιλικῶν ταγματῶν τοὺς ἰκα-

νους κατὰ νύκτα. οὔτοι δὲ πρὸ ἡμέρας ἐπιθέμενοι
 τοῖς ἐκ τῶν πολεμίων νεῶν ἀποβεβηκόσιν ἐπὶ τὴν
 γῆν καὶ περὶ κατεστρατοπεδευκόσι κατεπλήξαντο
 τοὺς περὶ τὸν Κλεῖτον. ταχὺ δὲ πάντων διὰ τὸν
 φόβον τεταραγμένων καὶ εἰς τὰς ναῦς ἐμπηδών- 5
 των, πολὺς ἐγένετο θόρυβος διὰ τε τὰς ἀποσκευὰς
 7 καὶ τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων. ἐν τοσούτῳ δὲ
 Ἀντίγονος ἔξαφύσας τὰς μακρὰς ναῦς καὶ τῶν ἀλ-
 κιμωτάτων περὶ πολλοὺς ἐπιβάτας ἐπιστήσας ἀπέ-
 στειλε, παρακαλέσας τεταρορηκότως ἐπιθέσθαι τοῖς 10
 πολεμίοις, ὡς πάντως καθ' ἑαυτοὺς ἔσομένου τοῦ
 8 νικῆματος. τοῦ δὲ Νικάνορος νυκτὸς ἀναχθέντος,
 καὶ διαφωσκούσης τῆς ἡμέρας, οὔτοι μὲν ἐπιπεσόν-
 τες ἄφνω τοῖς πολεμίοις τεθορυβημένοις εὐθύς κατὰ
 τὸν πρῶτον ἐπίπλουν ἐτρέψαντο, καὶ τὰς μὲν τοῖς 15
 ἐμβόλοις τύπτοντες ἀνέρορηττον, ὧν δὲ τοὺς ταρ-
 σοὺς παρέσυρον, ὧν δὲ αὐτάνδρων παραδιδομένων
 ἀκινδύνως ἐκυρίεον· τέλος δὲ πλὴν μιᾶς τῆς ναυ- 312
 αρχίδος τῶν λοιπῶν πασῶν αὐτάνδρων ἐκυρίευσαν.
 9 ὁ δὲ Κλεῖτος φυγῶν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ καταλιπὼν 20
 τὴν ναῦν ἐπεβάλετο μὲν διὰ Μακεδονίας ἀνασώ-
 ζεσθαι, περιπεσὼν δὲ στρατιώταις τισὶ τοῦ Λυσι-
 μάχου διεφθάρη.

73 Ἀντίγονος μὲν οὖν τηλικαύτῃ συμφορᾷ περιβα-
 λὼν τοὺς πολεμίους μεγάλην ἐπὶ στρατηγίᾳ καὶ 25
 συνέσει δόξαν ἀπηνέγκατο. θαλαττοκρατῆσαι δὲ
 ἔσπευδε καὶ τὴν τῆς Ἀσίας ἡγεμονίαν ἀδήριτον πε-
 ριποιήσασθαι. διόπερ ἐξ ἀπάσης τῆς δυνάμεως ἐπι-
 λέξας εὐζώνους περὶ μὲν δισμυρίους, ἱππεῖς δὲ
 τετρακισχιλίους, προῆγεν ἐπὶ Κιλικίας, σπεύδων τοὺς 30
 2 περὶ τὸν Εὐμένη κατακόψαι πρὸ τοῦ δύναιμιν ἄδρο-
 τέραν ἀθροίζειν. Εὐμένης δὲ πυνθόμενος τὴν ὄρ-

μὴν τῶν περὶ τὸν Ἀντίγονον, ἐπεβάλετο μὲν τὴν
 Φοινίκην ἀνακτᾶσθαι τοῖς βασιλεῦσι, κατειλημμέ-
 νην ἀδίκως ὑπὸ Πτολεμαίου, καταταχόμενος δ'
 ὑπὸ τῶν καιρῶν ἀνέξεν ἐκ τῆς Φοινίκης, καὶ
 5 διὰ τῆς Κόλλης Συρίας προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως,
 σπεύδων τῶν ἄνω λεγομένων σατραπειῶν ἄψασθαι.
 περὶ δὲ τὸν Τίγριν ποταμὸν ἐπιθεμένων αὐτῷ τῶν 3
 ἔγχωριῶν νυκτὸς, ἀπέβαλέ τινας τῶν στρατιωτῶν.
 παραπλησίως δὲ καὶ κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν ἐπιθε-
 10 μένου τοῦ Σελεύκου παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν,
 ἐκινδύνευσεν μὲν ἅπασαν ἀποβαλεῖν τὴν δύναμιν,
 διώρυχός τινος ὄραγείσης καὶ τῆς στρατοπεδείας ὅλης
 συγκλυσθείσης, ὅμως δὲ διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας,
 ἐπὶ τι χῶμα καταφυγὼν καὶ τὴν διώρυχα πάλιν
 15 ἀποστρέψας, διέσωσεν αὐτὸν τε καὶ τὴν δύναμιν. 4
 παραδόξως δὲ τὰς τοῦ Σελεύκου χεῖρας διαφυγῶν
 διήνυσεν εἰς τὴν Περσίδα μετὰ τῆς δυνάμεως, ἔχων
 πεζοὺς μὲν μυρίους καὶ πεντακισχιλίους, ἵππεις δὲ
 χιλίους καὶ τριακοσίους. ἀναλαβὼν δὲ τοὺς στρα-
 20 τιώτας ἐκ τῆς κατοπαθείας διεπέμπετο πρὸς τε
 τοὺς σατράπας καὶ στρατηγοὺς τοὺς ἐν ταῖς ἄνω
 σατραπείαις, μεταπεμπόμενος στρατιώτας τε καὶ
 χρήματα. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν μέχρι τού-
 των προέβη τοῦτον τον ἐνιαυτόν.
 25 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Πολυσπέρχοντος διὰ τὴν 74
 ἐλάττωσιν τῆς κατὰ τοὺς Μεγαλοπολίτας πολιορκίας
 καταφρονηθέντος, αἱ πλεῖσται τῶν Ἑλληνίδων πό-
 λεων ἀφιστάμεναι τῶν βασιλέων πρὸς Κάσσανδρον
 ἀπέκλιναν. Ἀθηναίων δὲ μὴ δυναμένων ἀποτρι-
 30 ψασθαι τὴν φρουρὰν μήτε διὰ Πολυσπέρχοντος μήτε
 δι' Ὀλυμπιάδος, ἀπετόλμησέ τις τῶν ἐπαινουμένων
 πολιτῶν εἰπεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ διότι συμφέρει πρὸς
 Κάσσανδρον διαλύσασθαι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐγέ- 2
 νετο θόρυβος, τῶν μὲν ἀντιλεγόντων, τῶν δὲ συγ-
 35 κατατιθεμένων τοῖς λόγοις. ὡς δὲ ἀνεθεωρήθη τὸ
 συμφέρον, ἔδοξε τοῖς πᾶσι πρεσβεύειν πρὸς Κάσ-
 313 σανδρον καὶ τίθεσθαι τὰ πρὸς αὐτὸν ὡς ἂν ἡ δυ-
 νατόν. γενομένων δὲ πλειόνων ἐντείξεων, συνέ- 3

θεντο τὴν εἰρήνην ὥστε τοὺς Ἀθηναίους ἔχειν πόλιν τε καὶ χώραν καὶ προσόδους καὶ ναῦς καὶ τᾶλλα πάντα φίλους ὄντας καὶ συμμαχοὺς Κασσάνδρου, τὴν δὲ Μουνυχίαν κατὰ τὸ παρὸν κρατεῖν Κάσσανδρον, ἕως ἂν διαπολεμήσῃ πρὸς τοὺς βασιλεῖς· καὶ 5 τὸ πολίτευμα διοικεῖσθαι ἀπὸ τιμήσεων ἄχρι μυνῶν δέκα. καταστήσῃ δ' ἐπιμελητὴν τῆς πόλεως ἕνα ἄνδρα Ἀθηναῖον ὃν ἂν δόξῃ Κασσάνδρῳ· καὶ ἡρέθη Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς. οὗτος δὲ παραλαβὼν τὴν ἐπιμέλειαν τῆς πόλεως ἤρχεν εἰρηνικῶς καὶ πρὸς 10 τοὺς πολίτας φιλανθρωπῶς.

- 75 Μετὰ δὲ ταῦτα Νικάνορος καταπλεύσαντος εἰς τὸν Πειραιᾶ κεκοσμημένῳ τῷ στόλῳ τοῖς ἀπὸ τῆς νίκης ἀκροστολλοῖς, τὸ μὲν πρῶτον ἀποδοχῆς αὐτὸν ἤξιωσε μεγάλης ὁ Κάσσανδρος διὰ τὰς εὐημερίας, 15 μετὰ δὲ ταῦτα ὁρῶν αὐτὸν ὄγκου πλήρη καὶ πεφρονηματισμένον, ἔτι δὲ τὴν Μουνυχίαν διὰ τῶν ἑαυτοῦ στρατιωτῶν φρουροῦντα, κρίνας αὐτὸν ἀλλότρια φρονεῖν ἐδολοφόνησεν. ἐστράτευσε δὲ καὶ εἰς Μακεδονίαν, καὶ πολλοὺς ἔσχε τῶν ἐγγχωρίων 20 ἀφισταμένους πρὸς αὐτόν. ομοίως δὲ καὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἐνέπεσέ τις ὁρμὴ τῆς Κασσάνδρου συμμαχίας. ὁ μὲν γὰρ Πολυσπέρχων ἀργῶς ἐδόκει καὶ ἀφρόνως προστατεῖν τῆς τε βασιλείας καὶ τῶν συμμαχῶν, ὁ δὲ Κάσσανδρος ἐπιεικῶς προσ- 25 φερόμενος πᾶσι καὶ κατὰ τὰς πράξεις ἐνεργὸς ὢν πολλοὺς εἶχεν αἰρετιστάς τῆς αὐτοῦ δυναστείας.
- 3 Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν ἐπόμενον ἐνιαυτὸν Ἀγαθοκλῆς ἐγένετο τύραννος τῶν Συρακοσίων, ταύτην μὲν τὴν βίβλον αὐτοῦ περιγράψομεν κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρό- 30 θεσιν, τῆς δ' ἐχομένης τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἀγαθοκλέους τυραννίδος ποιησάμενοι διεξιμεν τὰς οἰκείας τῇ γραφῇ πράξεις.